

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2021 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների
թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ՊԻՔ ԵՐՐՈՐԳ

Վերահրապարակություն

ՀԱՆԳԱԿ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ • 2021

Հաստատված է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից

ՀՏԴ 94(479.25)(076.1)

ԳՄԴ 63.3(5Հ)g7

Հ 282

Հեղինակային խումբ

Աշոտ Մելքոնյան (*ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս*), Արամ Նազարյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Էդիկ Գևորգյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Հայրապետ Մարգարյան (*պատմ. գիտ. դոկտ.*), Էդիկ Մինասյան (*պատմ. գիտ. դոկտ.*), Արման Մալոյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Արմինե Սարգսյան (*պատմաբան, մանկավարժ*), Սուսաննա Սերոբյան (*ԵՊՀ ասիստենտ*), Կարինե Եղիազարյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Մարինե Գևորգյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Հակոբ Մուրադյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Քրիստինե Յախշյան (*ԵՊՀ դասախոս*), Էդուարդ Զոհրաբյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*), Վարդան Պարսամյան (*մանկ. գիտ. թեկն.*), Հայկ Մխոյան (*պատմ. գիտ. թեկն.*)

Խմբագրական կազմ

Աշոտ Մելքոնյան, Արամ Նազարյան, Էդիկ Գևորգյան, Էդիկ Մինասյան, Վարդան Պարսամյան

Հայոց պատմություն: 2021 թ. պետական ավարտական և միասնական Հ 282 քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան. — Եր.: «Զանգակ» հրատ., 2021.

Գիրք երրորդ.— 464 էջ:

Առաջադրանքների շտեմարանը նախատեսված է «Հայոց պատմություն» առարկայի 2021 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների համար:

ՀՏԴ 94(479.25)(076.1)

ԳՄԴ 63.3(5Հ)g7

Վերահրատարակություն

ISBN 978–9939–68–891–6

© Հեղինակային խումբ, 2021

© «Զանգակ–97» ՍՊԸ, 2021

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայոց պատմություն» առարկայի շտեմարանի վերահրատարակվող սույն երրորդ գրքում մեկտեղվել են 2018 թ. հրատարակված «Հայոց պատմություն. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան»-ի երեք գրքերում առկա Բ մակարդակի բոլոր առաջադրանքները: Դրանք լիովին համապատասխանում են 2021 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների ուղեցույցին և ներառում են 2014–2016 թթ. լույս տեսած ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 10–12–րդ դասարանների «Հայոց պատմության» դասագրքերի (Ա. Մելքոնյանի, Ա. Սիմոնյանի և Ա. Նազարյանի խմբագրությամբ) ուսումնական նյութը:

Շտեմարանի վերահրատարակման նպատակն է օգնել ՀՀ բուհերի դիմորդներին ավելի արդյունավետ և համակարգված նախապատրաստվել պետական ավարտական և միասնական քննություններին:

Երրորդ գիրքն ընդգրկում է քննական թեստերի միայն Բ մակարդակին համապատասխանող առաջադրանքները: Դրանք ներկայացված են Հայոց պատմության չորս շրջաններով՝ քննական ուղեցույցի 4–8–րդ տիպերին համապատասխան և դրանց հերթականությամբ:

Վերահրատարակման ժամանակ, ուղեցույցում տրված վրիպակների ուղղումներին համապատասխան, ուղղվել են վրիպակները: Նախորդ հրատարակության ժամանակ գրքերում տեղ գտած մի քանի առաջադրանքներ, որոնք քննական ծրագրից դուրս էին մնացել, հանվել են շտեմարանից: Իսկ մի քանի առաջադրանքների ձևակերպումներ, որոնք նույնպես դուրս էին ծրագրից, փոխարինվել են ծրագրին համապատասխանող ձևակերպումներով:

Ուղեցույցի համաձայն՝ պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերը ընդգրկելու են շտեմարանի վերահրատարակվող երեք գրքերի առաջադրանքները, ինչպես նաև կարող են ընդգրկել շտեմարանի առաջադրանքների հիման վրա կազմված նոր առաջադրանքներ:

Հաջողություն ձեզ, սիրելի՛ շրջանավարտներ և դիմորդներ:

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) «Սահմանապահ կուսակալ»-ը Վանի թագավորության արձանագրություններում հիշատակված գործակալությունների անվանումներից է:
- 2) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի բացարձակ միապետություն էր:
- 3) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորությունը պոլիսային տիպի պետություն էր:
- 4) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի ավագանիներ:
- 5) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի խորհրդականներ:
- 6) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի փոխանորդներ:
- 7) Վարչական առումով Վանի թագավորությունը բաժանվում էր նահանգների, որոնք կառավարվում էին արքունի կառավարիչների կողմից:
- 8) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի դաշնային պետություն էր:

2. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Աքեմենյան կայսրության քսան մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը կոչվում էր մարզպանություն:
- 2) Աքեմենյան կայսրության քսան մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը կոչվում էր ստրատեգիա:
- 3) Աքեմենյան կայսրության քսան մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը կոչվում էր սատրապություն:
- 4) Հայկազուն-Երվանդական արքաները Ք. ա. VII-VI դդ. կրում էին «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:
- 5) Հայկազուն-Երվանդական արքաները Ք. ա. VII-VI դդ. կրում էին «Թագավորների թագավոր» տիտղոսը:
- 6) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի կառավարիչը կոչվում էր փոխարքա:
- 7) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի կառավարիչը կոչվում էր սատրապ:
- 8) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի կառավարիչը կոչվում էր ստրատեգոս:

3. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հունահռոմեական հեղինակները Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորներն անվանում էին ստրատեգիա:
- 2) Հունահռոմեական հեղինակները Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորներն անվանում էին կուսակալություն:
- 3) Հունահռոմեական հեղինակները Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորներն անվանում էին սատրապություն:
- 4) Զրադաշտական կրոնի սպասավորները կոչվում էին մոզ:
- 5) Զրադաշտական կրոնի սպասավորները կոչվում էին քուրմ:
- 6) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր սատրապ:
- 7) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր հյուպարքոս:

4. Գտնել սխալ պատասխանները: Օտարների կողմից Հայաստանն անվանվել է՝

1) Արմինա	5) Հայք
2) Ուրարտու	6) Սոմխեթի
3) Բիայնիլի	7) Հայաստան
4) Հարմինույա	

5. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Բուզանդը Արտաշես I-ի ստեղծած վարչական միավորներն անվանում է ստրատեգիաներ, իսկ դրանց կառավարիչներին՝ ստրատեգոսներ:
- 2) Դարեհ I-ի ստեղծած վարչական միավորները կոչվում էին սատրապություններ:
- 3) Վանի թագավորությունում հայտնի էին «սահմանապահ կուսակալ», «աշխարհակալ», «գավառակալ» անուններով գործակալություններ:
- 4) Վանի թագավորությունը դաշնային կառուցվածք ունեցող պոլիսային երկիր էր:
- 5) Գավգամելայի ճակատամարտի առնչությամբ Ք. ա. IV դ. առաջին անգամ հիշատակվում են Մեծ և Փոքր Հայքերը՝ որպես միասնական վարչական միավորներ:
- 6) Հայաստանի քրմապետը նաև համարվում էր Մեծ դատավոր:
- 7) Հայաստանում Ք. ա. III դարից սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «բուն հելլենիստական» անունով:

6. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ հելլենիստական երևույթ է և հայոց մեջ տարածում է ունեցել այդ շրջանից:
- 2) Անահիտը հայոց դիցարանում մեծարվել է «Ոսկեմայր» տիտղոսով:
- 3) Արամազդը երկրի և երկնքի արարիչ, պտղաբերություն ու արգասավորություն շնորհող աստվածն էր:
- 4) Վահագնը ռազմի, քաջության և ամպրոպի աստվածն էր:

- 5) Հելլենիզմի դարաշրջանում հայոց մեջ տարածված կրոնը միաստվածային էր:
- 6) Զրադաշտականությունն իր բնույթով դուալիստական կրոն է:
- 7) Որոշ ուսումնասիրողների կարծիքով Նանեն եղել է նաև ռազմի դիցուհի:

7. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Դեռ Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ Հայաստանում գոյություն ունեցող վարչական երկու մեծ միավորներն էին Մեծ Հայքը և Փոքր Հայքը:
- բ. Հայկազուն–Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում երկրի արքան հայտնի էր «Արքայից արքա» տիտղոսով:
- գ. Մակեդոնացու արշավանքներից հետո Արևելքում սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «հելլենիստական» անունով:
- դ. Ք. ա. IV–II դարերում Հայաստանի թագավորը կրում էր «Տիեզերակալ արքա» տիտղոսը:
- ե. Հին Հայաստանում քրմապետը նաև երկրի Մեծ դատավորն էր:

- 1) ա, գ, դ 2) բ, գ, ե 3) գ, ե 4) բ, դ

8. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ հնդեվրոպական երևույթ է և հայոց մեջ ունի վաղնջական ակունքներ:
- բ. Դարեհ III Կողոմանոսը նախքան պարսկական գահին բարձրանալը եղել է Հայաստանի սատրապ:
- գ. Աստղիկը հայոց դիցարանում մեծարվել է «Ոսկեմայր» տիտղոսով:
- դ. Փարպեցին Արտաշես I–ի ստեղծած վարչական միավորներն անվանում է ստրատեգիաներ, իսկ դրանց կառավարիչներին՝ ստրատեգոսներ:
- ե. Որոշ ուսումնասիրողների կարծիքով Անահիտը եղել է նաև ռազմի դիցուհի:
- զ. Վանի թագավորությունում հայտնի էին «սահմանապահ կուսակալ», «աշխարհակալ», «գավառակալ» անուններով գործակալություններ:
- է. Դարեհ II–ի ստեղծած վարչական միավորները կոչվում էին սատրապություններ:

- 1) ա, դ, ե 2) բ, գ, զ 3) ա, բ, զ 4) ա, դ, է

9. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Գավգամելայի ճակատամարտի առնչությամբ Ք. ա. IV դ. առաջին անգամ հիշատակվում են Մեծ և Փոքր Հայքերը՝ որպես միասնական վարչական միավորներ:
- բ. Հայաստանի քրմապետը նաև համարվում էր Մեծ դատավոր:
- գ. Հայաստանում Ք. ա. III դարից սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «ուշ հելլենիստական» անունով:
- դ. Արամազդը երկրի և երկնքի արարիչ, մարդկանց բարօրություն, լիություն ու արիություն շնորհող աստվածն էր:
- ե. Վահագնը ռազմի, քաջության և ամպրոպի աստվածն էր:

- գ. Հելլենիզմի դարաշրջանում հայոց մեջ տարածված կրոնը միաստվածային էր:
է. Զրադաշտականությունն իր բնույթով դուալիստական կրոն է:

- 1) բ, դ, ե 2) ա, գ, զ 3) բ, ե, գ 4) ա, գ, է

10. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Հայաստանում Ք. ա. III դարից սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «բուն հելլենիստական» անունով:
բ. Արգիշտի I-ի զորքերը Զագրոսյան լեռներով հասել են մինչև Պարսուա, որը հետագայում կոչվել է Պարսկահայք:
գ. Վարչական առումով Վանի թագավորությունը բաժանված էր միավորների, որոնք կոչվում էին մարզեր:
դ. «Սահմանապահ կուսակալ»-ը Արտաշեսյան թագավորության շրջանի գործակալություններից է:
ե. Աքեմենյանների օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր սատրապ:
զ. Արարատյան համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի «խորհրդականներ»:
է. Հայկազուն-Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում երկրի արքան հայտնի էր «Հայոց թագավոր» տիտղոսով:
ը. Արարատյան համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի բացարձակ միապետություն էր:

- 1) ա, գ, ը 2) գ, զ, է 3) գ, դ, է 4) բ, դ, ե

11. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Հայկազուն-Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում Հայոց արքան հայտնի էր «Տիեզերքի թագավոր» տիտղոսով:
բ. Հելլենիզմի դարաշրջանում Հայաստանում տարածված կրոնը միաստվածային էր:
գ. Հայրենիքի սահմանների պաշտպանությունը կազմակերպելու համար Արտաշես I-ի ստեղծած չորս միավորները կոչվում էին զորավարություններ:
դ. Արտաշատը, Տիգրանակերտը և Անտիոքը միմյանց կապող ճանապարհը կոչվում էր «Արքունի պողոտա»:
ե. Արգիշտի I-ի զորքերը հաղթարշավով հասել են Ալիշտու, այսինքն՝ Աղստևի հովիտ:
զ. Հույներն ու հռոմեացիները Տրդատ I-ին բնորոշել են որպես «կենցաղավարության մեջ զուսպ, նաև չափավոր ու ողջամիտ, ինչպես լավագույնները՝ հույների և հռոմայեցիների մեջ»:
է. Սարդուրի I-ը իր տերությանն է միացրել Դիաուլսի երկիրը, որը հետագայի Տայք գավառն է:

- 1) բ, գ, է 2) բ, ե, գ 3) գ, դ, է 4) ա, դ, է

12. Ընտրել ճիշտ պատասխանները.

Հայաստանի քրմապետը համարվում էր նաև.

- 1) մեծ դատավոր
- 2) արքայի գլխավոր խորհրդական
- 3) գորքերի գլխավոր հրամանատար
- 4) հոգևոր գերագույն առաջնորդ
- 5) թագաժառանգների դաստիարակ
- 6) թագավորական գանձարանի պատասխանատու
- 7) պետական–հասարակական աշխատանքների վերահսկիչ

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. Ինչ հետևանքներ ունեցավ Հայաստանի համար Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի կնքումը.

- 1) Մեծ Հայքը պահպանեց իր սեփական տարածքն ու մնաց ամբողջական:
- 2) Հայաստանը զիջեց իր հյուսիսային նահանգները:
- 3) Հայաստանը վերականգնեց իր ներքին ինքնուրույնությունը:
- 4) Հայաստանը կորցրեց պետական անկախությունը:
- 5) Մեծ Հայքը կորցրեց մինչ այդ նվաճած բոլոր տարածքները:
- 6) Հայոց գահը գավթելու Տիգրան Կրտսերի ծրագիրը ձախողվեց:
- 7) Տիգրան II-ը վերականգնեց «Արքայից արքա» տիտղոսը:

2. Թվարկվածներից որո՞նք 298 թ. Մծբինի պայմանագրի հետևանքներ չեն.

- 1) Պարսից թագավոր Վաղարշ I-ը ճանաչեց Մեծ Հայքի անկախությունը:
- 2) Տրդատ III-ը վերջնականապես ճանաչվեց Մեծ Հայքի թագավոր:
- 3) Վերականգնվեց Հայոց աշխարհի ամբողջականությունը:
- 4) Տրդատ III-ը սկսեց զբաղվել երկրի հզորացմամբ և շինարարությամբ:
- 5) Արշակունիները ամրապնդվեցին հայոց գահին:
- 6) Ընդունվեց Միլանի հրովարտակը:
- 7) Հայաստանը թոթափեց Աքեմենյանների գերիշխանությունը:

3. Գտնել ճիշտ պատասխանները:

Ինչ հետևանք ունեցավ Պոնտոսի համար Ք. ա. 94 թ. Արտաշատում Հայաստանի հետ կնքած պայմանագիրը.

- 1) Պոնտոսը գործողությունների ազատություն ստացավ արևմուտքում:
- 2) Կորդուքի վրա հարձակումից հետո Պոնտոսին անցավ անշարժ գույքը:
- 3) Կապադովկիայի վրա հարձակումից հետո Պոնտոսին անցավ նրա տարածքը:
- 4) Կորդուքի վրա հարձակումից հետո Պոնտոսին անցավ շարժական գույքը:
- 5) Պայմանագիրը դարձավ Միհրդատ Պոնտացու սպանության առիթ:
- 6) Ձեռք բերեց հուսալի դաշնակից:
- 7) Կապադովկիայի վրա հարձակումից հետո Պոնտոսին անցավ շարժական գույքը:

4. Թվարկվածներից որո՞նք են Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի հետևանքներ.

- 1) Հոգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվեց Ասորիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից, Կիլիկիայից, այսինքն՝ Միջերկրական ծովի առափնյա երկրներից:
- 2) Հռոմեական Հանրապետությունը գրավեց Վիրքը, Աղվանքը, Փյունիկիան, Պաղեստինը, Կիլիկիան:
- 3) Հայկական պետությունը պահպանեց իր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:

- 4) Հայկական պետությունը պահպանեց իր նվաճումները Հյուսիսային Կովկասում:
- 5) Հայաստանից անջատվեցին Ծոփքն ու Կորդուքը, որտեղ թագավոր հաստատվեց Տիգրան Կրտսերը:
- 6) Հայաստանը հայտարարվեց «Հռոմեական ժողովրդի բարեկամ և դաշնակից»:
- 7) Պարթևները ստացան Կորդուքն ու Միջագետքը:

5. Արածանիի ճակատամարտում հռոմեացիների կրած պարտության հետևանքով՝

- 1) Լուկուլլոսը ստիպված էր թողնել Հայաստանի սահմանները՝ Կորդուքն ու Արցախը:
- 2) Միհրդատ Պոնտացին սկսեց Պոնտոսի ազատագրումը:
- 3) Վերականգնվեց հայոց պետության հեղինակությունը:
- 4) Միհրդատ Պոնտացին ինքնասպանություն գործեց:
- 5) Վերականգնվեց Հռոմի սասանված հեղինակությունը:
- 6) Լուկուլլոսը ստիպված թողեց Հայաստանի սահմանները՝ Կորդուքն ու Հյուսիսային Միջագետքը:
- 7) վերահաստատվեց հայոց պետության գերիշխանությունը Հռոմի նկատմամբ:

6. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական միացյալ ուժերը թագաժառանգ Արտաշեսի գլխավորությամբ մտան Հայաստան:
- 2) Արտաշես II-ին ասպարեզից հեռացնելը նրա շեշտված հակապարթևական կեցվածքն էր և դաշինքը հռոմեացիների հետ:
- 3) Տիգրան III-ից հետո Հռոմի համաձայնությամբ գահ բարձրացավ Տիգրան IV-ը, որը թագավորեց որպես անկախ թագավոր:
- 4) Արտաշես II-ին ասպարեզից հեռացնելու պատճառը նրա շեշտված հակահռոմեական կեցվածքն էր և դաշինքը պարթևների հետ:
- 5) Տիգրան III-ից հետո առանց Հռոմի համաձայնության գահ բարձրացավ Տիգրան IV-ը, և այդ պատճառով թագավորեց որպես անկախ միապետ:
- 6) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական միացյալ ուժերի հաղթության շնորհիվ Եգիպտոսում գտնվող հռոմեական լեգեոնները դուրս շարտվեցին երկրից:
- 7) Տիգրան II-ից հետո Հռոմի համաձայնությամբ և հայերի օժանդակությամբ գահ բարձրացավ Արտավազդ III-ը:

7. Տրդատ II-ի և Կայսր Մակրինոսի միջև հաստատված հայ-հռոմեական դաշինքի արդյունքում՝

- 1) Կայսրը թագ ուղարկեց Տրդատ II-ին:
- 2) Կայսրը Տրդատ II-ին վերադարձրեց Կապադովկիայում գտնվող այն կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով II-ը:
- 3) Կայսրը Տրդատ II-ին վերադարձրեց վերջինիս կնոջը և Հայաստանից տարված ավարը:
- 4) Կայսրը Տրդատ II-ին վերադարձրեց Կապադովկիայում գտնվող այն կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով I-ը:

- 5) Կայսրը Տրդատին վերադարձրեց նրա մորը՝ թագուհուն:
- 6) Կայսրը գումար վճարեց հայկական այրուծիին, որն իրականացնում էր Կովկասի լեռնանցքների պաշտպանությունը:
- 7) Հայաստանում տապալվեց Սասանյանների տիրապետությունը:

8. Ստորև թվարկված պատմական դեպքերի ու իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Կիմերների հարձակման հետևանքով Վանի թագավորությունը հայտնվեց երկու ճակատով հարձակվող թշնամիների օղակում:
- բ) Ք. ա. VIII դ. վերջերին Ասորեստանը վերականգնեց դիրքերը՝ կրկին դառնալով Վանի տերության մրցակիցն Առաջավոր Ասիայում:
- գ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվեց մեկ ընդհանուր պետության մեջ:
- դ) Վանի թագավորության և սկյութների միջև հաստատված դաշնակցային հարաբերությունների հետևանքը վերջիններիս՝ Փոքր Ասիայի արևելքում հաստատվելն էր:
- ե) Արտաշեսյանների արքայատոհմի անկման հետևանքով հայ բնակչության և իշխանների մի մասը ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
- զ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական բոլոր տարածքները, բացառությամբ Փոքր Հայքի, միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ:
- է) Լուկուլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց Հայկական տերության հեղինակությունը:

- 1) ա, ե, է 2) դ, ե, գ 3) ա, գ, է 4) բ, դ, գ

9. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Վանի թագավորության և կիմերների միջև Ք. ա. 735 թ. սկսված պատերազմը ավարտվեց քոչվորների պարտությամբ:
- 2) Հայ-մարական համագործակցության արդյունքում կործանվեց Աքեմենյան տերությունը:
- 3) Կյուրոս Մեծի դեմ սկսված ապստամբությունների արդյունքում Աքեմենյան տերությունը բաժանվեց 20 սատրապությունների:
- 4) Երվանդ II-ի՝ Ք. ա. 360-ական թթ. սկսած հակապարսկական ապստամբությունն ավարտվեց պարտությամբ:
- 5) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության ժառանգման համար պայքարն ավարտվեց տերության տրոհմամբ:
- 6) Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի համաձայն՝ Հայաստանը պահպանեց իր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:

- 7) Տիգրանակերտի ճակատամարտում հայկական ուժերի նահանջը նպաստեց Տիգրանակերտի գրավմանը հռոմեացիների կողմից:
- 8) Արաձանիի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց հայկական դիրքերի ամրապնդմանը Կորդուքում ու Հյուսիսային Միջագետքում:

10. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Մագնեսիայի ճակատամարտում Աքեմենյան Պարսկաստանի զորքերի պարտության հետևանքով ձևավորվեց Սելևկյան հսկայածավալ պետությունը:
- 2) Ոսխայի ճակատամարտի արդյունքում պարսից տերությունը տարածքային կորուստներ ունեցավ Փոքր Ասիայում:
- 3) Խառանի ճակատամարտում պարթևական զորքերի պարտությունը նպաստեց Առաջավոր Ասիայի քաղաքական քարտեզի փոփոխմանը:
- 4) Զելայի ճակատամարտում Լուկուլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց հայկական գերիշխանությունը Ասորիքում:
- 5) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պոնտական ուժերը մտան Հայաստան և առավել արդյունավետ պայքար մղեցին հռոմեացիների դեմ:
- 6) Ք. ա. 94 թ. Արտաշատում կնքված հայ-պոնտական պայմանագրի համաձայն՝ հայ-պոնտական ուժերը ռազմակալեցին Կապադովկիան, սակայն քիչ անց ստիպված եղան հեռանալ այդտեղից:
- 7) Ք. ա. 87 թ. կնքված հայ-պարթևական պայմանագրի համաձայն՝ պարթևները հայերին զիջեցին «Արքայից արքա» տիտղոսը:

11. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Արտաշես I-ի հողային բարեփոխման արդյունքում սահմանազատվեցին համայնքային և մասնավոր սեփականատերերի հողերը:
- 2) Արտաշես I-ի ռազմական բարեփոխման արդյունքում երկիրը բաժանվեց 120 գավառների (ստրատեգիաների):
- 3) Արտաշես I-ի արշավանքների արդյունքում երկրի կենտրոնական տարածքները միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ:
- 4) Արտաշես I-ի կրոնական բարեփոխման արդյունքում երկիրը վերածվեց թեոկրատական պետության՝ աստվածապետության:
- 5) Արտաշես I-ի ռազմական բարեփոխման հետևանքով զորքը բաժանվեց 4 մասի՝ զորավարությունների:
- 6) Արտաշես I-ի հողային բարեփոխումը նպաստեց ավատական հողատիրության զարգացմանը Հայաստանում:
- 7) Արտաշես I-ի արշավանքների արդյունքում Մեծ Հայքի բոլոր տարածքները միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ՝ բացի Ծովքից:

12. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են սխալ.

- 1) Հռանդեսայի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց Հայաստանի նկատմամբ Ներոն կայսեր դիրքորոշման փոփոխմանը:
- 2) Հայոց արքա Վաղարշ II-ի որդեգրած ճիշտ քաղաքական դիրքորոշման արդյունքում Հայաստանից հեռացվեցին հռոմեական լեգեոնները:
- 3) Պարսկաստանում Սասանյանների իշխանության գալը թուլացրեց Արշակունիների դիրքերը Հայաստանում:
- 4) Ներոն կայսեր կողմից Տիգրան VI-ին գահ բարձրացնելը դժգոհություն է առաջացնում երկրում:
- 5) Հռոմի կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսը, ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման, Տրդատ II-ին թագ ուղարկեց և վերադարձրեց Կապադովկիայում Հայաստանին պատկանող կալվածքները:
- 6) Օգոստոս կայսեր հեռագնա ծրագիրը նպատակ ուներ միավորելու Հայաստանը Կապադովկիայի հետ և ստեղծելու միացյալ ուժեղ պետություն ընդդեմ Պարթևստանի:
- 7) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պոնտական ուժերը մտան Հայաստան և արդյունավետ պայքար մղեցին հռոմեացիների դեմ:

13. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են սխալ.

- ա) Հռանդեսայի ճակատամարտից հետո ստեղծված նպաստավոր իրավիճակում Տրդատը կարողացավ հաստատվել հայոց գահին:
- բ) Արտաշես II-ին ասպարեզից հեռացնելու պատճառը նրա շեշտված հակապարթևական կեցվածքն էր և դաշինքը հռոմեացիների հետ:
- գ) Տիգրան III-ից հետո Հռոմի համաձայնությամբ գահ բարձրացավ Տիգրան IV-ը, և այդ պատճառով թագավորեց որպես անկախ միապետ:
- դ) Արտաշես II-ին ասպարեզից հեռացնելը նրա շեշտված հակահռոմեական կեցվածքն էր և դաշինքը պարթևների հետ:
- ե) Տիգրան III-ից հետո առանց Հռոմի համաձայնության գահ բարձրացավ Տիգրան IV-ը, և այդ պատճառով թագավորեց որպես անկախ միապետ:
- զ) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական միացյալ ուժերի հաղթության շնորհիվ Հայաստանում գտնվող հռոմեական լեգեոնները դուրս շարտվեցին երկրից:
- է) Տրդատ I-ի թագավորության վեցերորդ տարում Մեծ Հայքի խաղաղ կյանքն ընդհատվեց սարմատների ներխուժման հետևանքով:

1) ա, բ, է

2) գ, ե, զ

3) բ, գ, է

4) ա, դ, զ

14. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Փոքր Ասիայում բռնկված պատերազմի ավարտից հետո հաշտության պայմանագրում Արտաշես I-ը կարողացավ հատուկ կետ մտցնել, որի շնորհիվ Պոնտոսի հաշվին ընդարձակվեց Փոքր Հայքի տարածքը:
- բ) Ք. ա. 94 թ. հայ-պոնտական բանակցությունների արդյունքն էր ազդեցության ոլորտների բաժանման մասին նրանց միջև պայմանագրի կնքումը:
- գ) Մերձավոր Արևելքում Հռոմի դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I-ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:
- դ) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր եղանակային անբարենպաստ պայմաններով և զորքում բռնկված համաճարակով:
- ե) Փոքր Ասիայում բռնկված պատերազմի ավարտից հետո հաշտության պայմանագրում Արտաշես I-ը կարողացավ հատուկ կետ մտցնել, որի շնորհիվ Պոնտոսի հաշվին ընդարձակվեց Մեծ Հայքի տարածքը:
- զ) Ք. ա. 92 թ. սկսված հռոմեա-պարթևական բանակցությունների արդյունքում Հայաստանի դեմ ուղղված պայմանագիր կնքվեց:
- է) Մերձավոր Արևելքում Սելևկյան պետության դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I-ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:

- 1) բ, գ, է 2) դ, ե, զ 3) ա, գ, է 4) գ, դ, ե

15. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի ռազմական ուժերի միավորումը թույլ չտալու համար Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- բ) Քանի որ Արտավազդ II-ը տեղեկացրել էր, որ չի կարող օգնական ուժեր ուղարկել Կրասոսին, ուստի վերջինս որոշեց պարթևներին ջախջախելուց հետո պատժել Արտավազդին:
- գ) Հայաստանը հռոմեացիների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը Ք. ա. 52 թ. որոշեց բանակցել Կրասոսի հետ:
- դ) Արտավազդ II-ը գաղտնի դաշնակցային պայմանագիր էր կնքել պարթևների հետ, որի պատճառով Կրասոսը հայտարարեց, թե պարթևներին ջախջախելուց հետո պատժելու է Արտավազդին:
- ե) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր հայոց թագավոր Արտավազդ II-ի դավաճանությամբ:
- զ) Խառանի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական միացյալ ուժերի ջանքերով Հայաստանում գտնվող հռոմեական լեգեոնները դուրս շարվեցին երկրից:

ե) Հայաստանը հոռմեացիների ավերածություններից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակ-
ցել Անտոնիոսի հետ:

1) գ, դ, զ

2) բ, գ, ե

3) ա, բ, գ

4) ա, դ, է

16. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

ա) Սարդուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանը կրկին հասավ Պարսից ծոց:

բ) Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հիմնական մասը միավորվեց մեկ կենտրոնացված պետության մեջ:

գ) Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Ասորեստանը թուլացավ և, չկարողանալով այլևս վերականգնել իր դիրքերն Առաջավոր Ասիայում, շուտով նվաճվեց Բաբելոնի կողմից:

դ) Սարդուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու հետևանքով Վանի թագավորությունը դարձավ կենտրոնացված պետություն:

ե) Ռուսա II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանները կրկին հասան Միջերկրական ծովի արևելյան ավազանին:

զ) Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսային շրջանները թեև մտան Վանի տերության կազմը, սակայն հարկատու չդարձան:

է) Սարդուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու արդյունքում կառավարման ոլորտում անցում կատարվեց դաշնային կառավարման:

1) ա, ե, է

2) ա, բ, դ

3) ա, գ, է

4) գ, դ, զ

17. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

ա) Վանի արքայատոհմից իշխանության փոխանցումը Հայկազուններին տեղի ունեցավ Ասորեստանի ռազմական միջամտության և երկրի ներսում ծագած խռովությունների ու պալատական հեղաշրջման հետևանքով:

բ) Երվանդ Սակավակյացը, նպաստելով Ասորեստանի կործանմանը, իր դաշնակից Բաբելոնի և Մարաստանի համաձայնությամբ ընդարձակեց թագավորության սահմանները՝ ներառելով Օսրոյենեն և Միգդոնիան:

գ) Ք. ա. 336 թ. Երվանդ III-ը գլխավորեց հայերի ապստամբությունը Աքեմենյան պետության դեմ և հաջողության հասնելով՝ հռչակեց Մեծ Հայքի անկախությունը:

դ) Դեպի Բաբելոն, Պարսից ծոց և Միջերկրական ծով կատարած հաղթարշավների հետևանքով Սարդուրի II-ը չորս կողմից շրջափակման մեջ վերցրեց Ասորեստանը:

ե) Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված Արտաշատի պայմանագրով Հայաստանը պահպանեց իր տարածքային ամբողջականությունը և պետական անկախությունը:

զ) Տիգրանակերտի անկման պատճառն այն էր, որ քաղաքը պաշտպանող օտարազգի վարձկանները, կաշառվելով Լուկուլլոսի կողմից, հռոմեացիների առջև դավաճանաբար բացեցին դարպասները:

է) Տիգրան Կրտսերն ընդվզել էր Պոմպեոսի դեմ և վիրավորել նրա արժանապատվությունը, ուստի Պոմպեոսի կարգադրությամբ ձերբակալվեց ու ընտանիքի հետ գերեվարվեց Հռոմ:

- 1) ա, դ, է 2) բ, գ, դ 3) ե, գ, է 4) բ, ե, գ

18. Թվարկվածներից որոնք են Մծբինի 298 թ. պայմանագրի հետևանքներ.

ա) Բյուզանդիան հաստատվեց Վիրքում և Պոնտոսում:

բ) Տրդատ III-ը վերջնականապես ճանաչվեց Մեծ Հայքի թագավոր:

գ) Փոքր Հայքը վերադարձվեց Հայաստանին:

դ) Տրդատ III-ը սկսեց զբաղվել երկրի հզորացմամբ և շինարարությամբ:

ե) Ներսեհը ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

զ) Պարսից արքա Շապուհ II-ը ճանաչեց Մեծ Հայքի անկախությունը:

է) Հայաստանը թոթափեց Աքեմենյանների գերիշխանությունը:

- 1) ա, բ, է 2) դ, ե, գ 3) ա, գ, զ 4) բ, դ, ե

19. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են ճիշտ.

ա) Ք. ա. 716 թ. աշնանը հյուսիսից անակնկալ հայտնվեցին քոչվոր կիմերների ցեղերը, որի արդյունքում Ռուսա I-ը անհաջողություններ կրեց, դրանից էլ օգտվելով՝ Սարգոն II-ը հարձակվեց Վանի թագավորության վրա:

բ) Հայ-մակեդոնական համագործակցության արդյունքում կործանվեց Աքեմենյան տերությունը:

գ) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության ժառանգման համար պայքարն ավարտվեց տերության տրոհմամբ:

դ) Երվանդ I-ի՝ Ք. ա. 360-ական թթ. սկսած հակապարսկական ապստամբությունն ավարտվեց պարտությամբ:

ե) Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի համաձայն՝ Հայաստանը պահպանեց իր նվաճումները Հարավային Միջագետքում:

զ) Արածանիի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց հայկական դիրքերի ամրապնդմանը Կորդուքում ու Հյուսիսային Միջագետքում:

է) Տիգրանակերտի ճակատամարտում պարթևական ուժերի նահանջը նպաստեց Տիգրանակերտի գրավմանը հռոմեացիների կողմից:

- 1) ա, գ, զ 2) բ, դ, զ 3) ա, դ, է 4) բ, դ, ե

20. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Աքեմենյան Պարսկաստանին հաղթելու շնորհիվ ձևավորվեց Ալեքսանդր Մակեդոնացու հսկայածավալ պետությունը:
- բ) Խառանի ճակատամարտի արդյունքում պարսից տերությունը տարածքային կորուստներ ունեցավ Փոքր Ասիայում:
- գ) Գավգամելայի ճակատամարտում պարթևական զորքերի պարտությունը նպաստեց Առաջավոր Ասիայի քաղաքական քարտեզի փոփոխմանը:
- դ) Հայ-պարթևական պայմանագրի համաձայն՝ պարթևները Տիգրան Մեծին զիջեցին «Արքայից արքա» տիտղոսը:
- ե) Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական ուժերը մտան Հայաստան և արդյունավետ պայքար մղեցին հռոմեացիների դեմ:
- զ) Արտաշատում կնքված դաշնակցային պայմանագրի համաձայն՝ հայ-պոնտական ուժերը ռազմակալեցին Կապադովկիան, սակայն քիչ անց ստիպված եղան հեռանալ այդտեղից:
- է) Զելայի ճակատամարտում Լուկոլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց հայկական գերիշխանությունը Եգիպտոսում:

- 1) ա, դ, ե 2) բ, գ, է 3) ա, գ, զ 4) բ, դ, զ

21. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Արտաշես I-ի արշավանքների արդյունքում Տմորիքը միացվեց հայկական պետությանը:
- բ) Արտաշես I-ի վարչական բարեփոխման արդյունքում երկիրը բաժանվեց 120 գավառների (ստրատեգիաների):
- գ) Արտաշես I-ի արշավանքների արդյունքում Մեծ Հայքի բոլոր տարածքները միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ՝ բացի Ծոփքից:
- դ) Արտաշես I-ի կրոնական բարեփոխման արդյունքում երկիրը վերածվեց թեոկրատական պետության՝ աստվածապետության:
- ե) Արտաշես I-ի ռազմական բարեփոխման հետևանքով զորքը բաժանվեց 4 մասի՝ զորավարությունների:
- զ) Արտաշես I-ի հողային բարեփոխումը նպաստեց ավատական հողատիրության զարգացմանը Հայաստանում:
- է) Արտաշես I-ի հողային բարեփոխման արդյունքում միավորվեցին համայնքային և պետական հողերը:

- 1) բ, գ, ե 2) բ, ե, է 3) դ, գ, է 4) ա, դ, զ

22. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են ճիշտ.

- ա) Հռանդեայի ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը նպաստեց Հայաստանի նկատմամբ Ներոն կայսեր դիրքորոշման փոփոխմանը:
- բ) Հայոց արքա Խոսրով I-ի որդեգրած ճիշտ քաղաքական դիրքորոշման արդյունքում Հայաստանից հեռացվեցին հռոմեական լեգեոնները:
- գ) Արաձանիի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական ուժերը մտան Հայաստան և արդյունավետ պայքար մղեցին հռոմեացիների դեմ:
- դ) Խաբեության շնորհիվ Կարակալա կայսրը Ասորիքում ձերբակալում է Հայոց արքա Խոսրով I-ին:
- ե) Հռոմի կայսր Մակրինոսը, ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման, Տրդատ II-ին թագ ուղարկեց և վերադարձրեց Կապադովկիայում Հայաստանին պատկանող կալվածքները:
- զ) Օգոստոս կայսեր հեռագնա ծրագիրը նպատակ ուներ միավորելու Հայաստանը Կապադովկիայի հետ և ստեղծելու միացյալ ուժեղ պետություն ընդդեմ Պարթևստանի:
- է) Պարսկաստանում Սասանյանների իշխանության գալը թուլացրեց Արտաշեսյանների դիրքերը Հայաստանում:

- 1) ա, բ, է 2) գ, ե, զ 3) բ, դ, զ 4) ա, դ, ե

23. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Մերձավոր Արևելքում Պարթևստանի դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I-ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:
- 2) Ք. ա. 60 թ. սկսված հռոմեա-պարսկական բանակցությունների արդյունքն էր ազդեցության ոլորտների բաժանման մասին նրանց միջև համաձայնագրի կնքումը:
- 3) Փոքր Ասիայում բռնկված պատերազմի ավարտից հետո հաշտության պայմանագրում Արտաշես I-ը կարողացավ հատուկ կետ մտցնել, որի շնորհիվ Պոնտոսի հաշվին ընդարձակվեց Փոքր Հայքի տարածքը:
- 4) Մերձավոր Արևելքում Հռոմի դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I-ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:
- 5) Փոքր Ասիայում բռնկված պատերազմի ավարտից հետո հաշտության պայմանագրում Արտաշես I-ը կարողացավ հատուկ կետ մտցնել, որի շնորհիվ Պոնտոսի հաշվին ընդարձակվեց Մեծ Հայքի տարածքը:
- 6) Ք. ա. 92 թ. սկսված հռոմեա-պարթևական բանակցությունների արդյունքում Հայաստանի դեմ ուղղված պայմանագիր կնքվեց:
- 7) Մերձավոր Արևելքում Սելևկյան պետության դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I-ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:

24. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Որպեսզի Կրասուին ստիպեին Պարթևստանի դեմ արշավել Հայաստանի տարածքով, Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 2) Հայաստանը պարթևների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 3) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր Միջագետքի տափաստաններում անհաջող ռազմական գործողություններ վարելու պարտադրանքով:
- 4) Պարթևստանի դեմ ձեռնարկելիք հաջորդ արշավանքի ծրագիրը քննարկելու և հայ-հռոմեական հակապարթևական պայմանագիր կնքելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 5) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր եղանակային անբարենպաստ պայմաններով և զորքում բռնկված համաճարակով:
- 6) Որպեսզի պաշտպանեն իրենց դաշնակից Հայաստանի սահմանները, Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 7) Հայաստանը հռոմեացիների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը Ք. ա. 34 թ. որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 8) Որպեսզի թույլ չտան Արտավազդ II-ի և Կրասուի ռազմական ուժերի միավորումը, Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 9) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր հայոց թագավոր Արտավազդ II-ի դավաճանությամբ:

25. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Արտավազդ II-ը օգնական զորքեր չուղարկեց Կրասուին, քանի որ Օրոդես II-ը իր դաշնակից Հայաստանից պահանջել էր չօգնել հռոմեացիներին:
- 2) Հայաստանը հռոմեացիների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը Ք. ա. 34 թ. որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 3) Քանի որ Արտավազդ II-ը գաղտնի դաշնակցային պայմանագիր էր կնքել պարթևների հետ, ուստի Կրասուը որոշեց պարթևներին ջախջախելուց հետո պատժել Արտավազդին:

- 4) Արտավազդ II-ը օգնական զորքեր չուղարկեց Կրասոսին, քանի որ վերջինս խախտել էր Հայաստան չմտնելու պայմանավորվածությունը:
- 5) Պարթևստանի դեմ ձեռնարկելիք հաջորդ արշավանքի ծրագիրը քննարկելու և հայ-հռոմեական հակապարթևական պայմանագիր կնքելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 6) Արտավազդ II-ը օգնական զորքեր չուղարկեց Կրասոսին, քանի որ Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվել էին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 7) Քանի որ հայտնի էր դարձել, թե Արտավազդ II-ը գաղտնի բանակցություններ էր վարել Օրոդես II-ի հետ, ուստի Կրասոսը որոշեց պարթևներին ջախջախելուց հետո պատժել Արտավազդին:
- 8) Քանի որ Արտավազդ II-ը տեղեկացրել էր, որ չի կարող օգնական ուժեր ուղարկել Կրասոսին, ուստի վերջինս որոշեց պարթևներին ջախջախելուց հետո պատժել Արտավազդին:

26. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքները: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Հայաստանի տարածքով անցնող միջազգային առևտրական ուղիները բարեկարգելու նպատակով Ներոն կայսրը Տրդատին մեծ գումար և արհեստավորներ է տալիս:
- 2) Քանի որ Վաղարշի հարձակումը սպառնում էր հռոմեական Կապադովկիա նահանգին, ուստի Կորբուլոնը Ներոնին խնդրեց իր փոխարեն Հայաստան ուղարկել մեկ այլ զորավարի:
- 3) Վաղարշ II-ից հետո Հայաստանի թագավոր նշանակված Սոհեմոս-Տիգրանը դուրս է վտարվում Հայաստանից, քանի որ պարթևներին մեղադրում էր Հռանդեսայի պայմանագիրը խախտելու համար:
- 4) Ավերված Արտաշատը վերականգնելու համար Ներոն կայսրը Տրդատին մեծ գումար և արհեստավորներ է տալիս:
- 5) Քանի որ պարտված Պարսկաստանը հաշտություն էր խնդրել, ուստի Հռոմը համաձայնեց նրա հետ կնքել Մծբինի 40-ամյա հաշտության պայմանագիրը:
- 6) Քանի որ Վաղարշի հարձակումը սպառնում էր հռոմեական Սիրիա (Ասորիք) նահանգին, որի կառավարիչը Կորբուլոնն էր, ուստի վերջինս Ներոնին խնդրեց իր փոխարեն Հայաստան ուղարկել մեկ այլ զորավարի:
- 7) Գառնիի ամրոցը կառուցապատելու և Արեգ-Միհրի տաճարը կառուցելու համար Ներոն կայսրը Տրդատին մեծ գումար և արհեստավորներ է տալիս:
- 8) Քանի որ պարթևների հետ նախորդ բախման ժամանակ Կորբուլոնը վիրավորվել էր ու վատառողջ էր, ուստի վերջինս Նիգերից խնդրեց իր փոխարեն Հայաստան ուղարկել մեկ այլ զորավարի:

27. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Հայաստանի, Բաբելոնի ու Մարաստանի միացյալ զորքերի՝ դեպի Կարքեմիշ արշավելու նպատակը Ասորեստանը վերջնականապես կործանելն էր:
- 2) Մարաստանի թագավոր Կիաքսարի դեմ պատերազմում պարտություն կրելով՝ Երվանդ Սակավակյացը թեև ճանաչեց մարական գերիշխանությունը, սակայն հրաժարվեց իշխանությունից:
- 3) Մարաստանի թագավոր Կիաքսարի դեմ պատերազմում պարտություն կրելով՝ Երվանդ Սակավակյացը հրաժարվեց իշխանությունից, սակայն չճանաչեց մարական գերիշխանությունը:
- 4) Վանի համահայկական թագավորության անկմանը նպաստեցին հարավից երկիրն ասպատակող մարերը:
- 5) Վանի համահայկական թագավորության անկմանը նպաստեցին հյուսիսից երկիրն ասպատակող սկյութները:
- 6) Վանի համահայկական թագավորության անկմանը նպաստեցին արևելքից երկիրն ասպատակող կիմերները:
- 7) Մարաստանի թագավոր Կիաքսարի դեմ պատերազմում պարտություն կրելով՝ Երվանդ Սակավակյացը թեև պահպանեց իր իշխանությունը, սակայն ճանաչեց մարական գերիշխանությունը:

28. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Սարգուրի II-ի կողմից Փյունիկիայի վերանվաճմամբ Հայոց աշխարհակալության արևելյան սահմանը կրկին հասավ մինչև Եգիպտոս:
- 2) Սարգուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու արդյունքում կառավարման ոլորտում անցում կատարվեց կենտրոնացված պետության:
- 3) Սարգուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու արդյունքում կառավարման ոլորտում անցում կատարվեց դաշնային կառավարման:
- 4) Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հիմնական մասը միավորվեց մեկ կենտրոնացված պետության մեջ:
- 5) Սարգուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման շնորհիվ Հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանը կրկին հասավ Պարսից ծոց:
- 6) Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսային շրջանները թեև մտան Վանի տերության կազմի մեջ, սակայն հարկատու չդարձան:
- 7) Սարգուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու արդյունքում կառավարման ոլորտում անցում կատարվեց համադաշնային կառավարման:
- 8) Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հարավային շրջանները թեև մտան Վանի տերության կազմի մեջ, սակայն հարկատու չդարձան:

29. Ընտրել Արտաշես I-ի իրականացրած հողային բարեփոխման հետևանքները.

- 1) Կասեցվեցին համայնական հողերի հետագա զավթումները, և պահպանվեց համայնքային հողային սեփականությունը:
- 2) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհվեց նաև իշխանական տների իգական սեռի ներկայացուցիչներին:
- 3) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհվեց իշխանական տների կրտսեր ներկայացուցիչներին և բարձրաստիճան հոգևորականներին:
- 4) Օրինականացվեցին ագարակատերերի՝ մինչ այդ կատարած զավթումները:
- 5) Օրինականացվեցին ագարակատերերը խոշոր տուգանք վճարեցին արքունական գանձարանին, և համայնքներին վերադարձվեցին նրանցից խլված հողերը:
- 6) Կասեցվեցին մասնավոր հողային խոշոր տնտեսությունների հետագա մասնատումն ու փոշիացումը:
- 7) Մասնավոր հողային տնտեսությունների սահմանները հստակորեն սահմանազատվեցին համայնքին պատկանող հողերից:
- 8) Չեղյալ համարվեցին ագարակատերերի՝ մինչ այդ կատարած հողային զավթումները:

30. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Հայկական լեռնաշխարհի կենտրոնական փոքր հատվածը միավորվեց մեկ միասնական կենտրոնացված պետության մեջ:
- 2) Սարգուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու հետևանքով Վանի թագավորությունը դարձավ կենտրոնացված պետություն:
- 3) Սարգուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանները կրկին հասան Միջերկրական ծովի արևելյան ափագանին:
- 4) Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Հայկական լեռնաշխարհի հարավային շրջանները մտան Վանի տերության կազմի մեջ, սակայն հարկատու չդարձան:
- 5) Սարգուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանը կրկին հասավ Պարսից ծոց:
- 6) Սարգուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու հետևանքով Վանի թագավորությունը դարձավ դաշնային միապետություն:
- 7) Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Ասորեստանը թուլացավ և, չկարողանալով այլևս վերականգնել իր դիրքերն Առաջավոր Ասիայում, շուտով նվաճվեց Բաբելոնի կողմից:
- 8) Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Հայկական լեռնաշխարհի հիմնական մասը միավորվեց մեկ պետության մեջ:

31. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհը Աքքադի կողմից նվաճվելու արդյունքում Ք. ա. I հազարամյակի սկզբին ձևավորվեց հայկական հեթանոսական նոր դիցարանը:
- 2) Ք. ա. 880–870–ական թթ. Հայկազուն–Երվանդականների՝ Ասորեստանի դեմ մղած պատերազմում պարտություն կրելու հետևանքով Հայկական լեռնաշխարհում տիրապետող դիրք գրավեցին Էթիունի և Հայասա համադաշնությունները:
- 3) Փոքր Ասիայում բռնկված պատերազմի ավարտից հետո հաշտության պայմանագրում Արտաշես I–ը կարողացավ հատուկ կետ մտցնել, որի շնորհիվ Պոնտոսի հաշվին ընդարձակվեց Փոքր Հայքի տարածքը:
- 4) Դեպի Բաբելոն, Պարսից ծոց և Միջերկրական ծով կատարած հաղթարշավների հետևանքով Սարգուրի II–ը չորս կողմից շրջափակման մեջ վերցրեց Ասորեստանը:
- 5) Վանի արքայատոհմից իշխանության փոխանցումը Հայկազուններին տեղի ունեցավ Ասորեստանի ռազմական միջամտության և երկրի ներսում ծագած խռովությունների ու պալատական հեղաշրջման հետևանքով:
- 6) Ք. ա. 92 թ. սկսված հռոմեա–պարթևական բանակցությունների արդյունքում Հայաստանի դեմ ուղղված պայմանագիր կնքվեց:
- 7) Մերձավոր Արևելքում Սելևկյան պետության դիրքերը թուլացնելու նպատակով Արտաշես I–ը աջակցեց Մարաստանի սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությանը:
- 8) Վանի թագավորության մեջ ստրուկների թվաքանակը հիմնականում ավելանում էր բնական ճանապարհով, ինչպես նաև պարտքի դիմաց և հանցագործների ստրկացման եղանակով:

32. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել ճիշտ պատասխանները.

- 1) Երվանդ Սակավակյացը, նպաստելով Ասորեստանի կործանմանը, իր դաշնակից Բաբելոնի և Մարաստանի համաձայնությամբ ընդարձակեց թագավորության սահմանները՝ ներառելով Օսրոյենեն և Միգդոնիան:
- 2) Տիգրանակերտի գրավման պատճառն այն էր, որ քաղաքը պաշտպանող օտարազգի վարձկանները, կաշառվելով Լուկուլլոսի կողմից, հռոմեացիների առջև դավաճանաբար բացեցին դարպասները:
- 3) Տիգրան Կրտսերն ընդվզել էր Պոմպեոսի դեմ և վիրավորել նրա արժանապատվությունը, ուստի Պոմպեոսի կարգադրությամբ ձերբակալվեց ու ընտանիքի հետ գերեվարվեց Հռոմ:
- 4) Կյուրոս Մեծի հակամարական ապստամբությանն աջակցելու դիմաց Տիգրան Երվանդյանը նրանից ստացավ փոխարքայի և Մարաստանի, Վիրքի, Աղվանքի ու Միջագետքի կառավարչի ու զորքերի գլխավոր հրամանատարի պաշտոնը:
- 5) Ք. ա. 525–522 թթ. ընթացքում կազմակերպած բազմաթիվ արշավանքների արդյունքում Դարեհ I–ը այդպես էլ չկարողացավ վերանվաճել Աքեմենյան կայսրության նախկին հպատակ երկրները:

- 6) Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դեմ ապստամբած Կյուրոս Կրտսերը հունական 10-հազարանոց վարձկան բանակի օգնությամբ տապալեց եղբորը և հռչակվեց Աքեմենյան նոր գահակալ:
- 7) Աքեմենյան պետության դեմ կազմակերպած անհաջող ապստամբության արդյունքում Օրոդես II-ը ձերբակալվեց և աքսորվեց Հարավային Հունաստան:
- 8) Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված Արտաշատի պայմանագրով Հայաստանը պահպանեց իր տարածքային ամբողջականությունը և պետական անկախությունը:

33. Ստորև տրված են պատմական իրադարձությունների պատճառներ և հետևանքներ: Գտնել սխալ պատասխանները.

- 1) Որպեսզի Կրասոսին ստիպեին Պարթևստանի դեմ արշավել Հայաստանի տարածքով, Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 2) Հայաստանը պարթևների արշավանքների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 3) Հայաստանը հռոմեացիների ավերածություններից և զոհերից զերծ պահելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:
- 4) Որպեսզի թույլ չտան Արտավազդի և Կրասոսի ռազմական ուժերի միավորումը, Օրոդես II-ի գլխավորած ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա:
- 5) Հռոմի Ծերակույտին ուղարկած պաշտոնական զեկուցագրում պարթևական արշավանքի ձախողումն Անտոնիոսը բացատրում էր հայոց թագավոր Արտավազդ II-ի դավաճանությամբ:
- 6) Օրոդես II-ը գիտակցում էր, որ Արտավազդի և Կրասոսի ռազմական ուժերի միավորումը պարթևներին հաջողության հեռանկարի որևէ հնարավորություն չէր տալիս:
- 7) Պարթևստանի դեմ ձեռնարկելիք հաջորդ արշավանքի ծրագիրը քննարկելու և հայ-հռոմեական հակապարթևական պայմանագիր կնքելու նպատակով Արտավազդ II-ը պարթևական ձախողված արշավանքից հետո որոշեց բանակցել Անտոնիոսի հետ:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արգիշտի I
բ. Սարգուրի III
գ. Ռուսա III
դ. Մենուա
ե. Ռուսա I

զ. Սարգուրի I
է. Սարգուրի II
ը. Իշպուինի
թ. Արգիշտի II
ժ. Ռուսա II

1) ը, գ, դ, ա, ե, է, թ, ժ, գ, բ

2) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, ժ, բ, գ

3) ը, գ, է, դ, ա, ե, ժ, թ, գ, բ

4) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, բ, ժ, գ

2. Հայկազուն-Երվանդունի տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց կառավարման հաջորդականության.

ա. Պարույր
բ. Երվանդ III
գ. Սկայորդի
դ. Երվանդ Սակավակյաց
ե. Արշամ

զ. Երվանդ II
է. Տիգրան Երվանդյան
ը. Երվանդ IV
թ. Շամ (Սամոս)
ժ. Վահագն

1) ա, գ, դ, ժ, է, գ, բ, ե, թ, ը

2) գ, ա, դ, է, ժ, գ, թ, բ, ը, է

3) ա, գ, ժ, է, դ, թ, գ, բ, ը, է

4) գ, ա, դ, է, ժ, գ, բ, թ, է, ը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրատուտեսի գլխավորությամբ
բ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
գ. Երվանդ III-ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
դ. գորավար Վահումիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը
զ. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
է. Երվանդ II-ի գլխավորած ապստամբությունն Աքեմենյան տերության դեմ
ը. հունական 10-հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
թ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
ժ. Գավգամելայի ճակատամարտը

1) գ, թ, դ, բ, է, գ, ա, ժ, ե, ը

2) դ, գ, թ, է, գ, ը, ժ, ա, բ, է

3) գ, թ, դ, ը, է, գ, ժ, ա, ե, բ

4) գ, թ, դ, է, ը, գ, ժ, ա, ե, բ

4. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հողային բարեփոխման վերաբերյալ Արտաշես I-ի հրամանագրի հրապարակումը
- բ. Մագնեսիայի ճակատամարտը
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հայազգի զորավարների գլխավորությամբ Անտիոքոս III-ի զորքերի արշավանքը Երվանդական Հայաստանի դեմ
- ե. Աքեմենյանների գերիշխանության հաստատումը Հայաստանում
- զ. Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- է. Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- ը. Արտաշես I-ի մահը
- թ. Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դեմ Կյուրոս Կրտսերի ապստամբությունը
- ժ. Ալեքսանդր Մակեդոնացու զորքերի անցումը Հելլեսպոնտոսը

- 1) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, զ, է, ա, ը
- 2) ե, թ, գ, ժ, բ, զ, դ, ա, է, ը
- 3) ե, թ, ժ, գ, դ, բ, զ, է, ա, ը
- 4) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, է, ա, ը, գ

5. Տիգրան Մեծի նվաճումները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- բ. Կապադովկիայի առաջին գրավումը
- գ. պարթևների թագավորանիստ Էկրատանի գրավումը
- դ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
- ե. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- զ. Ասորիքի գրավումը
- է. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- ը. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- թ. Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. Մարաստանի գրավումը

- 1) ե, թ, բ, է, գ, ժ, ա, զ, դ, ը
- 2) թ, ե, բ, ժ, է, գ, ա, զ, ը, դ
- 3) թ, ե, բ, է, ժ, գ, ա, զ, ը, դ
- 4) թ, ե, է, բ, ժ, գ, զ, ա, դ, ը

6. Արքաների անունները դասավորել ըստ գահակալության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Տիգրան II
- բ. Տիգրան I Երվանդյան
- գ. Արտավազդ I
- դ. Սարգսի I
- ե. Տիգրան III
- զ. Արտաշես II
- է. Տրդատ I
- ը. Արտավազդ III

- 1) բ, դ, ա, գ, զ, է, ը
- 2) դ, բ, գ, ա, է, զ, ը, ե
- 3) դ, բ, գ, զ, ա, է, ը, է
- 4) դ, բ, գ, ա, զ, է, ը, է

7. Արտաշեսյան տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արտավազդ II

բ. Տիգրան IV և Էրատո

գ. Արտաշես II

դ. Տիգրան I

ե. Արտաշես I

1) ե, դ, թ, գ, է, ա, ժ, ը, զ, բ

2) ե, թ, դ, է, ա, ժ, գ, ը, բ, զ

գ. Արտավազդ III

է. Տիգրան II

ը. Տիգրան IV

թ. Արտավազդ I

ժ. Տիգրան III

3) ե, թ, դ, է, ա, գ, ժ, ը, զ, բ

4) թ, ե, դ, է, գ, ա, ը, զ, ժ, բ

8. Մեծ Հայքի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սանատրուկ

բ. Խոսրով II

գ. Որմիզդ-Արտաշիր

դ. Տրդատ II

ե. Վաղարշ II

1) թ, ա, ը, ե, ժ, գ, դ, գ, է, բ

2) թ, գ, ա, ը, ժ, գ, ե, դ, բ, է

գ. Խոսրով I

է. Տրդատ III

ը. Վաղարշ I

թ. Տրդատ I

ժ. Բակուր Արշակունի

3) գ, թ, ա, ը, ժ, ե, գ, բ, դ, է

4) թ, ա, ը, ժ, ե, գ, դ, բ, գ, է

9. Քաղաքները դասավորել ըստ դրանց հիմնադրման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Տիգրանակերտ

բ. Էրեբունի

գ. Վաղարշապատ

դ. Արշամաշատ

ե. Տուշպա

1) ե, ը, բ, է, դ, թ, ա, գ, զ

2) ե, բ, ը, թ, դ, է, ա, գ, զ

գ. Մծուրք

է. Երվանդաշատ

ը. Մենուայիսինիլի

թ. Սամոսատ

3) ե, ը, բ, թ, դ, է, ա, գ, զ

4) ը, ե, բ, թ, է, ա, դ, գ, զ

10. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը

2) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը

3) Սարգոն II-ի արշավանքը Վանի թագավորության դեմ

4) Մենուայիսինիլի քաղաքի հիմնադրումը

5) Վանի թագավորության հաղթարշավը դեպի Ալիշտու

6) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը

7) Սարդուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում

8) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը

9) հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ

11. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սարգսյանի III–ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- բ. հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ
- գ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- ե. Արգիշտի I–ի արշավանքը դեպի Դիաուխի
- զ. Սկյութների ռազմական գործողությունների սկիզբը Ուրարտուի դեմ
- է. Մենուայիի թագավորության քաղաքի հիմնադրումը
- ը. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- թ. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը

- 1) գ 2) դ 3) է 4) թ

12. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վերջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
- բ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հունական 10–հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը մի քանի մասերի
- զ. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուստեսի գլխավորությամբ
- է. Երվանդ II–ի գլխավորած ապստամբությունն Աքեմենյան տերության դեմ
- ը. զորավար Վահուհայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
- թ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- ժ. Երվանդ III–ի դառնալը Հայաստանի սատրապ

- 1) գ 2) ե 3) զ 4) թ

13. Տիգրան Մեծի նվաճումներից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մարաստանի գրավումը
- բ. Կապադովկիայի գրավումը
- գ. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- դ. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- ե. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- զ. Պողոմայիս քաղաքի գրավումը
- է. Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- ը. Ասորիքի գրավումը

- թ. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. պարթևների թագավորանիստ Էկրատանի գրավումը

- 1) ա 2) դ 3) ը 4) ժ

14. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդ՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հռոմի դրածո Արտավազդ III–ի վտարումը Հայաստանից
- բ. Արտավազդ II–ի եղերական մահը
- գ. հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը
- դ. Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում
- ե. Արտաշես II–ի դավադիր սպանությունը
- զ. Խառանի ճակատամարտը
- է. թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ հռոմեացիների վտարումը Ասորիքից, Կիլիկիայից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից
- ը. հռոմեա–պոնտական պատերազմների ավարտը
- թ. Կրասոսի պարթևական արշավանքի սկիզբը
- ժ. Միհրդատ Եվպատորի մահը

- 1) դ 2) գ 3) է 4) թ

15. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վաղարշ II–ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- 2) Վաղարշ II–ի գահակալության ավարտը
- 3) Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
- 4) Կարակալա կայսեր ուղարկած զորքի ջախջախումը Տրդատ II–ի գլխավորությամբ
- 5) Ներսես Սասանյանի կողմից Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը
- 6) Տրդատ II–ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրոն
- 7) Խոսրով II–ի գահակալության սկիզբը
- 8) հայ–հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ոսխայի ճակատամարտում

16. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Գավգամելայի ճակատամարտը
- բ. Շամի գահակալման սկիզբը
- գ. Մեծ Հայքի անկախության վերացումը Դարեհ I–ի արշավանքներից հետո
- դ. Մեծ Հայքի թագավորության վերականգնումը Մակեդոնացու արշավանքներից հետո
- ե. Նինվեի կործանումը
- զ. Տիգրան Երվանդյանի մահը
- է. Բաբելոնի գրավումը Տիգրան Երվանդյանի կողմից
- ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը սատրապությունների

թ. Կամբիզի գահակալման սկիզբը

ժ. Կյուրոս Մեծի գլխավորությամբ Մարաստանի դեմ ապստամբության սկիզբը

1) ե, ժ, է, թ, գ, գ, ը, ա, բ, դ

3) ժ, ե, թ, է, գ, գ, ը, դ, ա, բ

2) ե, ժ, է, թ, գ, գ, ը, ա, դ, բ

4) ժ, ե, թ, է, գ, գ, դ, ա, ը, բ

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Սելևկյան Սելենե թագուհու գերեվարումը Տիգրան Մեծի կողմից

բ) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից

գ) Մագնեսիայի ճակատամարտը

դ) Սուլլայի ճնշման ներքո հայկական ուժերի դուրս գալը Կապադովկիայից

ե) Օրոդես II-ի հետ հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը

զ) Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը

է) Պոնտոսի Զելա քաղաքի մոտ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը հռոմեացիների նկատմամբ

ը) Արտաշես I-ի կողմից Վիրքից հայկական Գուգարք նահանգը վերադարձնելը

1) գ, գ, ը, բ, դ, ա, է, ե

3) գ, գ, ը, դ, բ, ա, է, ե

2) գ, գ, բ, ը, ա, դ, ե, է

4) գ, ը, գ, ա, ե, բ, դ, է

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Հռանդեայում խաղաղության պայմանագրի կնքումը

բ) Տրդատ II-ին Հռոմի կայսր Մակրինոսի կողմից թագ ուղարկելը

գ) Խոսրով I-ի ձերբակալությունը Ասորիքում

դ) Տրդատ III-ի հաստատվելը հայոց գահին

ե) Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում

զ) Գայոս Կրասոսի Հայաստան ուղարկվելը Օգոստոսի կողմից

է) Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտություն կնքելը

ը) Տրդատ I-ի պայքարը ավանների դեմ

1) գ, ա, ը, է, ե, բ, գ, դ

3) գ, ա, ը, ե, է, գ, բ, դ

2) ա, ը, գ, գ, բ, դ, ե, է

4) ը, ա, է, գ, ե, գ, դ, բ

19. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել ութերորդը.

ա) Արտավազդ III-ի գահակալման սկիզբը

բ) Արաճանիի ճակատամարտը

գ) Խոսրով I-ի զորքերի արշավանքը Կովկասի լեռնական ցեղերի դեմ

դ) հույն մատենագիր Հիպպոլիտիսի «Ժամանակագրության» գրվելը, որում հայերը հիշատակվում են սեփական դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում

ե) Տիգրան VI-ին գահընկեց անելը

զ) հելլենիզմի դարաշրջանի սկիզբը Առաջավոր Ասիայում

է) Հայաստանում հունարեն այբուբենի կիրառման սկիզբը

ը) Արտաշես II-ի գահակալումը

- թ) Մեծ Հայքում Հայկազունների Երվանդական ճյուղի վերացումը
- ժ) Հռանդեայի (Եռանդ) ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը

- 1) դ
- 2) ժ
- 3) գ
- 4) է

20. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա) Տիգրան IV–ի կրկին գահ բարձրանալը քրոջ՝ Էրատոյի հետ միասին
- բ) հայոց արքա Բակուր Արշակունու գահընկեց լինելը
- գ) Սամոսատ մայրաքաղաքի կառուցումը
- դ) Մծբինի 40–ամյա խաղաղության պայմանագրի կնքումը
- ե) Տրդատ I–ի բազմելը հայոց գահին
- զ) հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը
- է) հայոց գահի զավթումը Որմիզդ–Արտաշիրի կողմից
- ը) Տրդատ II–ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրոն
- թ) պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից

- 1) ե
- 2) ը
- 3) է
- 4) բ

21. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը.

- ա) Վանի արքայատոհմից իշխանության անցումը հաջորդ արքայատոհմին
- բ) Արտաշեսյան արքայատոհմի վերացումը
- գ) Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- դ) Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին
- ե) Արտավազդ IV–ի գահակալումը
- զ) Սևանա լճի ավազանի իշխանությունների միացումը Վանի թագավորությանը
- է) Հռոմում երկրորդ եռապետության կազմավորումը
- ը) Վանի թագավորության գրային բարեփոխումը

- 1) է
- 2) բ
- 3) դ
- 4) ա

22. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը.

- ա) Ոսխա գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- բ) Արտաշես II–ի դավադիր սպանությունը
- գ) հռոմեական լեգեոնների պարտությունն ու նվաստացումը Հռանդեայում
- դ) Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի (միջին պարսկերենի) գործածման սկիզբը
- ե) Սելևկյան տերության առաջացումը
- զ) Հռոմի դրածո Արտավազդ III–ի վտարումը Հայաստանից
- է) հայոց գահի զավթումը Որմիզդ–Արտաշիրի կողմից
- ը) Վահումիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում

թ) Հայկական լեռնաշխարհի հարավ-արևմուտքում Հայկազունների տոհմի իշխանության վերականգնումը

ժ) Մծուրք քաղաքի հիմնադրումը

1) գ

2) գ

3) բ

4) ժ

23. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել ութերորդը.

ա) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը

բ) Տրդատ III-ի հաստատվելը հայոց գահին

գ) Սամոսատ քաղաքի կառուցումը Կոմմագենեում

դ) 50-հազարանոց զորքով Կրասոսի ժամանումը Ասորիք

ե) Հռադամիզդի վտարումը Հայաստանից

զ) Տիգրանակերտ մայրաքաղաքի կառուցումը

է) Սարգոն II-ի արշավանքը Վանի թագավորության դեմ

ը) Հռոմում կայսերական վարչակարգի հիմնումը

թ) Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին

ժ) Վանի թագավորության դաշնային աշխարհագրի փոխարինումը արիեստավարժ կանոնավոր բանակով

1) դ

2) ը

3) ե

4) գ

24. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին

2) Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին

3) Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա

4) Պարթևստանի Գոդերձ II-ի գահ բարձրանալը

5) Օրոդես II-ի հետ հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը

6) Զելա քաղաքի մոտ հռոմեացիների նկատմամբ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը

7) պոնտական բանագնացների ժամանումը Արտաշատ

8) Արտավազդ II-ի գահակալման սկիզբը

25. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Հայաստանում հունարեն այբուբենի կիրառման սկիզբը

2) Մեծ Հայքում Հայկազունների Երվանդական ճյուղի վերացումը

3) Մարաստանի սելևկյան սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությունը

4) Անտիոքոս I Երվանդունու թագադրվելը «Հայկական» թագով

5) Կարակալա կայսեր զորքի վտարումը Հայաստանից

6) Տրդատ II-ին Հռոմի կայսր Մակրինոսի կողմից թագ ուղարկելը

7) Հռոմի ծերակույտի կողմից Սոհեմոսին Հայաստանի թագավոր նշանակելը

8) Խոսքով I-ի զորքերի արշավանքը Կովկասի լեռնական ցեղերի դեմ

9) Սասանյան արքայատոհմի հիմնումը

26. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Վանի տիրակալի հիշատակվելը կիմերների հետ Ասորեստանի դեմ թշնամական գործողություններ ծրագրելիս

2) Կարքեմիշ քաղաքի գրավումը դաշնակից զորքերի կողմից

3) Սատրապի կարգավիճակով Հայկազուն-Երվանդականների իշխելու ավարտը Հայաստանում

4) Պարոյր նահապետի ճանաչվելը Հայաստանի թագավոր

5) կարճ ժամանակով Սելևկյանների գերիշխանության հաստատումը հայկական չորս թագավորությունների վրա

6) «Ուրարտու»-ի վերջին հիշատակումը ասուրա-բաբելական արձանագրություններում

7) Տիգրան VI-ի գահ բարձրացվելը

8) Պետոս զորավարի ժամանումը Կապադովկիա

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում

բ. հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը

գ. Արտաշես II-ի դավադիր սպանությունը

դ. Տիգրան Մեծի և Միհրդատի միջև հայ-պոնտական պայմանագրի կնքումը

ե. Երկրորդ եռապետության կազմավորումը Հռոմում

զ. հռոմեա-պոնտական պատերազմների սկիզբը

է. Հռոմի դրածո Արտավազդ III-ի վտարումը Հայաստանից

ը. Արտավազդ II-ի եղերական մահը

թ. Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում

ժ. Ակցիումի ճակատամարտը

1) դ, գ, բ, ա, թ, ե, ը, ժ, գ, է

3) գ, բ, դ, թ, ա, ե, է, ժ, ը, գ

2) գ, դ, բ, թ, ե, ա, ժ, գ, ը, է

4) դ, գ, բ, թ, ա, ե, ժ, ը, գ, է

28. Հայկազուն-Երվանդունի տիրակալներից ո՞վ է գահակալել ութերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արշամ

գ. Սկայորդի

բ. Երվանդ II

է. Երվանդ III

գ. Երվանդ IV

ը. Վահագն

դ. Տիգրան Երվանդյան

թ. Պարոյր

ե. Շամ (Սամոս)

ժ. Երվանդ Սակավակյաց

1) է

2) բ

3) ա

4) ե

29. Տրված իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
- 2) Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- 3) հունական 10–հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- 4) Երվանդ II–ի գլխավորած ապստամբությունն Աքեմենյան տերության դեմ
- 5) զորավար Վահունիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
- 6) Երվանդ III–ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
- 7) մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- 8) Գավգամելայի ճակատամարտը
- 9) Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրատեսուսի գլխավորությամբ

30. Արտաշեսյան տիրակալներից ո՞վ է գահակալել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արտաշես I	զ. Տիգրան IV և Էրատո
բ. Տիգրան I	է. Արտաշես II
գ. Տիգրան II	ը. Արտավազդ III
դ. Արտավազդ I	թ. Տիգրան III
ե. Արտավազդ II	ժ. Տիգրան IV

1) գ	2) է	3) թ	4) ժ

31. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. հայ–հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ոսխայի ճակատամարտում
- բ. Ներսես Սասանյանի՝ Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը
- գ. Խոսրով II–ի գահակալության սկիզբը
- դ. Պետոսի գլխավորած հռոմեական զորքի հասնելը Հռանդեսա
- ե. Վաղարշ II–ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- զ. 40–ամյա խաղաղության պայմանագրի կնքումը Մծբինում
- է. Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
- ը. Կարակալա կայսեր ուղարկած զորքի ջախջախումը Տրդատ II–ի գլխավորությամբ
- թ. Վաղարշ II–ի գահակալության ավարտը
- ժ. Տրդատ II–ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրոն

1) ը	2) գ	3) ժ	4) թ

32. Թվարկված հայոց գահակալներից ո՞վ է թագավորել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վաղարշ I	զ. Բակուր Արշակունի
բ. Խոսրով I	է. Տրդատ III
գ. Որմիզդ–Արտաշիր	ը. Խոսրով II

դ. Սանատրուկ

թ. Վաղարշ II

ե. Տրդատ I

ժ. Տրդատ II

1) է

2) գ

3) բ

4) թ

33. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Արգիշտի I-ի գահակալման սկիզբը

բ. Արտաշես I-ի հողային բարեփոխման մասին հրամանագրի հրապարակումը

գ. Տրդատ II-ի գահակալության վերջը

դ. Պետոս զորավարի մուտքը Հայաստան

ե. Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում

զ. Վաղարշ I-ի գահակալման սկիզբը

է. Տիգրան Երվանդյանի մահը

ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը 20 վարչական միավորների

թ. հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի ավարտը

ժ. Արտաշեսյան թագավորության կործանումը

1) ա, է, ը, բ, ժ, թ, գ, ե, դ, զ

3) ա, է, ը, բ, ժ, դ, թ, ե, գ, զ

2) ը, ա, է, ժ, բ, թ, ե, դ, գ, զ

4) ը, ա, է, բ, ժ, ե, դ, թ, գ, զ

34. Վանի թագավորության արքաներից ո՞վ է գահակալել ութերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Սարդուրի I

գ. Մենուա

բ. Ռուսա II

է. Սարդուրի II

գ. Իշպուինի

ը. Ռուսա III

դ. Արգիշտի I

թ. Արգիշտի II

ե. Ռուսա I

ժ. Սարդուրի III

1) է

2) բ

3) թ

4) ժ

35. Հայկազուն-Երվանդունի տիրակալներից ո՞վ է գահակալել իններորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արշամ

գ. Սկայորդի

բ. Երվանդ II

է. Երվանդ III

գ. Երվանդ IV

ը. Վահագն

դ. Տիգրան Երվանդյան

թ. Պարոյր

ե. Շամ (Սամոս)

ժ. Երվանդ Սակավակյաց

1) է

2) բ

3) ա

4) ե

36. Արտաշեսյան տիրակալներից ո՞վ է գահակալել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արտավազդ II

գ. Արտաշես II

բ. Տիգրան III

է. Արտաշես I

գ. Տիգրան IV

ը. Տիգրան IV և Էրատո

դ. Տիգրան II
ե. Արտավազդ I

թ. Արտավազդ III
ժ. Տիգրան I

1) գ

2) բ

3) գ

4) ա

37. Թվարկվածներից որո՞նք են խախտում Տիգրան Մեծի նվաճումների տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- 2) Կապադովկիայի գրավումը
- 3) Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- 4) Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- 5) Մարաստանի գրավումը
- 6) Ասորիքի գրավումը
- 7) պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը
- 8) Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- 9) Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը

38. Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) հռոմեա-պոնտական պատերազմների սկիզբը
- 2) հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- 3) Տիգրան Մեծի և Միհրդատի միջև հայ-պոնտական պայմանագրի կնքումը
- 4) Միհրդատ Եվպատորի մահը
- 5) Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում
- 6) Պարթևստանի թագավոր Հրահատ III-ի ներխուժումը Հայաստան և Արտաշատի պաշարումը
- 7) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում
- 8) Երկրորդ եռապետության կազմավորումը Հռոմում
- 9) Ակցիումի ճակատամարտը

39. Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը
- 2) Էվրիպիդեսի «Բաքոսուիհներ» ողբերգության բեմադրությունը Արտաշատում Օրոդես II-ի ներկայությամբ
- 3) Կրասոսի պարթևական արշավանքի սկիզբը
- 4) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում
- 5) Խառանի ճակատամարտը
- 6) թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ հռոմեացիների վտարումը Ասորիքից, Կիլիկիայից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից
- 7) Արտավազդ II-ի եղերական մահը
- 8) Արտաշես II-ի դավադիր սպանությունը
- 9) Հռոմի դրածո Արտավազդ III-ի վտարումը Հայաստանից

40. Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Օգոստոս կայսեր կողմից Գայոս Կրասոսին մեծ բանակով Հայաստան ուղարկելը
- 2) հռոմեական լեգեոնների պարտությունն ու նվաստացումը Հռանդեայում
- 3) Վաղարշի և Տրդատի գլխավորած պարթևական զորքի մուտքը Հայաստան և Հռադամիզդի վտարումը
- 4) հայ-պարթևական միացյալ ուժերի գլուխն անցած Տրդատի մուտքը Արտաշատ և նստելը հայոց գահին
- 5) Արտաշատ քաղաքի ավերումը Կորբուլոնի կողմից
- 6) Տիգրան IV-ի զոհվելը սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ ճակատամարտում
- 7) Խոսրով I-ի արշավանքը Կովկասի լեռնականների դեմ
- 8) Սասանյան արքայատոհմի հաստատումը պարսից գահին
- 9) հայոց գահի բռնազավթումը Որմիզդ-Արտաշիրի կողմից

41. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել իններորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնի ամրոցում
- բ. հայ-պարթևական միացյալ ուժերի գլուխն անցած Տրդատի մուտքը Արտաշատ և նստելը հայոց գահին
- գ. Արտաշատ քաղաքի ավերումը Կորբուլոնի կողմից
- դ. Օգոստոս կայսեր կողմից Գայոս Կրասոսին մեծ բանակով Հայաստան ուղարկելը
- ե. հայոց թագավոր Վաղարշ I Արշակունու գահակալության սկիզբը
- զ. Վաղարշի և Տրդատի գլխավորած պարթևական զորքի մուտքը Հայաստան և Հռադամիզդի վտարումը
- է. Մծուրք քաղաքի հիմնադրումը
- ը. Տրդատ I-ի թագադրումը Նեռոնի կողմից
- թ. Տիգրան IV-ի զոհվելը սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ ճակատամարտում
- ժ. հռոմեական լեգեոնների պարտությունն ու նվաստացումը Հռանդեայում
- 1) ա 2) է 3) ե 4) ը

42. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. հայ-հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ոսխայի ճակատամարտում
- բ. Ներսես Սասանյանի՝ Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը
- գ. Խոսրով II-ի գահակալության սկիզբը
- դ. Պետոսի գլխավորած հռոմեական զորքի հասնելը Հռանդեա
- ե. Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- զ. հռոմեա-պարսկական խաղաղության պայմանագրի կնքումը Մծբինում
- է. Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
- ը. Կարակալա կայսեր ուղարկած զորքի ջախջախումը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ

թ. Վաղարշ II-ի գահակալության ավարտը
ժ. Տրդատ II-ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրան

1) ը 2) գ 3) ժ 4) թ

43. Թվարկված հայոց գահակալներից ո՞րն է թագավորել երկրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վաղարշ I գ. Բակուր Արշակունի
բ. Խոսրով I է. Տրդատ III
գ. Որմիզդ-Արտաշիր ը. Խոսրով II
դ. Սանատրուկ թ. Վաղարշ II
ե. Տրդատ I ժ. Տրդատ II

1) ա 2) գ 3) ե 4) դ

44. Թվարկված քաղաքներից ո՞րն է հիմնադրվել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Մծուրք գ. Սամոսատ
բ. Երվանդաշատ է. Արշամաշատ
գ. Մենուախինիլի ը. Ջարիշատ
դ. Տուշպա թ. Էրեբունի
ե. Տիգրանակերտ

1) բ 2) գ 3) է 4) ը

45. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում
բ. Երվանդաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
գ. Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի գործածության սկիզբը
դ. Անտիոքոս I-ի թագադրումը «Տիգրանյան» կամ «Հայկական» թագով
ե. Արշակ I-ի գահակալության սկիզբը
գ. Բագարանի դառնալը Հայոց թագավորության հոգևոր կենտրոն
է. «Բաքոսուհիներ» ողբերգության բեմադրությունը Արտաշատում պարթև արքա Օրոդես II-ի ներկայությամբ
ը. Տիգրան Մեծի թագադրությունը

1) ա 2) դ 3) ե 4) է

6–II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տուշպայի հիմնադրումը
- 2) «Ուրարտու»-ի վերջին հիշատակումը ասուրա–բաբելական արձանագրություններում
- 3) Վանի տիրակալի հիշատակվելը կիմերների հետ Ասորեստանի դեմ թշնամական գործողություններ ծրագրելիս
- 4) համահայկական երրորդ թագավորության ստեղծումը
- 5) Վանա և Ուրմիո լճերի միջև Արամ անունով երկրի առաջին հիշատակումը
- 6) Բուն Հայոց տոմարի սկիզբը

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Վանի արքայատոհմից իշխանության անցումը հաջորդ արքայատոհմին
- 2) «Նաիրի» միանական պետական կազմավորման հանդես գալը
- 3) Վանի թագավորության գրային բարեփոխումը
- 4) Արդինի–Մուսասիր երկրի ներառումը Վանի թագավորության կազմում
- 5) Կարանի թագավորի դիմադրելը խեթերի արշավանքներին
- 6) Սարդուրի I-ի գահակալման ավարտը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) կիմերների առաջին թշնամական արշավանքը Վանի տերության դեմ
- 2) Խուկանայի և խեթերի թագավորի միջև պայմանագրի կնքումը
- 3) Վանի աշխարհակալության ստեղծումը
- 4) Սարդուրի III-ի հիշատակվելը ասորեստանյան արձանագրություններում
- 5) Նաիրի երկրանվան առաջին հիշատակումը Սալմանասար I-ի կողմից
- 6) Վանի թագավորության առաջին բախումը Սարգոն II-ի հետ

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գողերձ II-ի հետ հաշտության պայմանագրի կնքումը Տիգրան Մեծի կողմից
- 2) Միհրդատ Եվպատորի բանագնացների ժամանումը Արտաշատ
- 3) Էրատոյի համատեղ գահակալումը եղբոր հետ
- 4) Արտաշատի ավերումը Կորբուլոնի կողմից
- 5) Տիգրան I-ի որդու պատանդ տրվելը պարթևներին
- 6) հայոց Արշակ I արքայի գահակալումը

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից
- 2) Մծուրքի հիմնադրումը
- 3) Փրասպայի մոտ հռոմեական զորքի պարտությունը
- 4) Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի (միջին պարսկերեն) գործածման սկիզբը

- 5) Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում
- 6) Հայաստանում հունարեն այբուբենի կիրառման սկիզբը

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հռանդեսայում խաղաղության պայմանագրի կնքումը
- 2) Մեծ Հայքում Հայկազունների Երվանդական ճյուղի վերացումը
- 3) Սուլլայի ճնշման ներքո հայկական ուժերի դուրս գալը Կապադովկիայից
- 4) Տրդատ I-ի պայքարը ավանների դեմ
- 5) հայոց գահի հանձնումը Տիգրան VI-ին
- 6) հայոց Բակուր Արշակունուն գահընկեց անելը և Հռոմ տանելը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայկական ուժերի կողմից Լեգարդա ամրոցի մոտ հռոմեացիներին ուժգին դիմադրություն ցույց տալը
- 2) հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- 3) Սելևկյան տերության առաջացումը
- 4) Տրդատ II-ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրան
- 5) Տիգրան IV-ի զոհվելը սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ ճակատամարտում
- 6) հայոց գահի զավթումը Որմիզդ-Արտաշիրի կողմից

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արտավազդ III-ի գահ բարձրանալը
- 2) Արտաշեսի վճռական հակահարվածը Սելևկյան արքա Անտիոքոս IV-ին
- 3) առաջին անգամ Հայաստանի տարածքում Մեծ և Փոքր Հայքերի հռչակումը որպես անկախ թագավորություններ
- 4) Տրդատ III-ի հաստատվելը հայոց գահին
- 5) Պետոս զորավարի ժամանումը Կապադովկիա
- 6) Կորբուլունի լեգեոնների ներխուժումը Մեծ Հայք

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ոսխա գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 2) Սոհեմոս-Տիգրանի գահակալումը
- 3) Արտաշատի պաշարումը Հրահատ III-ի կողմից
- 4) Տիգրան III-ի գահակալումը
- 5) Մծուրք քաղաքի հիմնադրումը
- 6) հայ-հռոմեական պատերազմի առաջին փուլը

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Վաղարշապատի դառնալը Արշակունյաց թագավորության երկրորդ մայրաքաղաք
- 2) Խոսրով II-ի գահակալումը Հայաստանում
- 3) Տրդատ II-ի գահակալումը Հայաստանում
- 4) Մծբինի 40-ամյա խաղաղության պայմանագրի կնքումը

- 5) Վաղարշ I Արշակունու գահ բարձրանալը Պարթևստանում
- 6) Պոնտոսի Ջելա քաղաքի մոտ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը հռոմեացիների նկատմամբ

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տրդատ II-ին Հռոմի կայսր Մակրինոսի կողմից թագ ուղարկելը
- 2) Սամոսատ մայրաքաղաքի կառուցումը
- 3) Հռանդեայի (Եռանդ) ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը
- 4) Տիգրան IV-ի գահակալումը
- 5) Խոսրով I-ի ձերբակալությունը Ասորիքում
- 6) հռոմեա-պոնտական պատերազմները

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Խոսրով I-ի զորքերի արշավանքը Կովկասի լեռնական ցեղերի դեմ
- 2) Հռոմի դրածո Արտավազդ III-ի վտարումը Հայաստանից
- 3) հելլենիզմի դարաշրջանի սկիզբը Առաջավոր Ասիայում
- 4) հայ-պարթևական միացյալ ուժերի օգնությամբ Տրդատ I-ի բազմելը հայոց գահին
- 5) Արշամաշատի կառուցումը
- 6) Կարակալա կայսեր զորքի վտարումը Հայաստանից

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայ Արշակունիների թագավորական իշխանության ժառանգական դառնալը
- 2) մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- 3) Տիգրանակերտ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- 4) Արտավազդ III-ի գահակալումը
- 5) Հռոմում կայսերական վարչակարգի հիմնումը
- 6) Տիգրան III-ի գահակալումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) արքայի հրամանով հունարենին զուգահեռ ասորերենի կիրառումը Հայաստանում
- 2) պարսից Շապուհ I արքայի զորքերի գրոհը Տրդատ II-ի թագավորության վրա
- 3) հայոց արքայի կողմից Անտիոքոս I Երվանդունուն «Հայկական» թագով թագադրելը
- 4) Արտավազդ II-ի եղերական մահը
- 5) Տիգրան IV-ի և Էրատոյի համատեղ գահակալումը
- 6) Երվանդակերտ դաստակերտի կառուցումը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տիգրան VI-ի բարձրանալը հայոց գահին
- 2) Գառնին առաջին անգամ պատմական վավերագրերում հիշատակելը
- 3) Տրդատի հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի նկատմամբ
- 4) Երվանդաշատ մայրաքաղաքի հիմնումը

- 5) պարսից Ներսեհ արքայի բանակի ճամբար դնելը Ոսխա գյուղում
- 6) ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման՝ Հռոմի կայսեր կողմից Կապադովկիայի կալվածքները Հայաստանին վերադարձնելը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սասանյան արքայատոհմի հիմնումը
- 2) Պետոսի ուղարկվելը Արևելք
- 3) Տիգրան Մեծի և Գողերծ II-ի միջև պայմանագրի կնքումը
- 4) հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- 5) Մարաստանի սելևկյան սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությունը
- 6) Վաղարշ I Արշակունու գահ բարձրանալը Պարթևստանում

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Պարսից արքա Ներսեհի պատերազմելը Հռոմի դեմ
- 2) Արտաշեսյան դինաստիայի անկումը
- 3) Պոմպեոսի ժամանումը Արևելք
- 4) Կորբոլոնի ներխուժումը Մեծ Հայքի թագավորություն
- 5) Պետոս զորավարի ժամանումը Կապադովկիա
- 6) առաջին անգամ պատմական վավերագրերում Գառնիի հիշատակումը

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լուկուլլոսի բանակի դուրս գալը Կորդոքից և անցնելը Հայկական Տավրոսի վրայով
- 2) պարսից արքա Ներսեհի պատերազմելը Հռոմի դեմ
- 3) Միհրդատ Եվպատորի բանագնացների ժամանումը Արտաշատ
- 4) Տրդատ II-ի գահակալումը
- 5) Նիգերի սպանվելը Կիլիկիայում՝ Իսոսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում
- 6) հռոմեա-հայպարթևական տասնամյա պատերազմը

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա
- 2) Արտաշատում հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը
- 3) Պոմպեոսի ժամանումը Արևելք
- 4) Արտավազդ III-ի գահակալումը
- 5) Տիգրան II-ի բանակների մուտքը Ասորիք
- 6) Ջելա քաղաքի մոտ հռոմեացիների նկատմամբ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Դարեհ III Կողոմանոսի դառնալը Աքեմենյան տերության տիրակալ
- 2) Մագնեսիայի ճակատամարտը
- 3) Սոհեմոս-Տիգրանի գահակալումը
- 4) Արտաշես I-ի կողմից Տմորիքի գրավումը

- 5) Երվանդ II–ի մասին վերջին տեղեկությունների հիշատակումը
- 6) Օրոդես II–ի հետ հայ–պարթևական պայմանագրի կնքումը

21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Միհրդատ Եվպատորի բանագնացների ժամանումը Արտաշատ
- 2) Տիմարքոսի ապստամբությունը
- 3) Արշակ I–ի գահակալումը Հայաստանում
- 4) Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- 5) Սամոսատ մայրաքաղաքի կառուցումը
- 6) Արտավազդ III–ի գահակալումը

22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մանայի թագավորության կողմից Մենուայի գերիշխանության լիովին ընդունումը
- 2) Խուկանայի ամուսնանալը խեթերի արքայի քրոջ հետ
- 3) Սարդուրի I–ի գահակալման սկիզբը
- 4) հայոց պետականության պատմության մեջ բազմաթիվ իշխանությունների համադաշնությունից անցումը կենտրոնացված պետության
- 5) հայերի առանձնանալը հնդեվրոպական ընդհանրությունից
- 6) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մծուրք քաղաքի հիմնադրումը
- 2) Տիգրան VI–ին գահընկեց անելը
- 3) Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա
- 4) Հռոմում կայսերական վարչակարգի հիմնումը
- 5) Պետոս զորավարի ժամանումը Կապադովկիա
- 6) Տիգրան IV–ի գահակալումը Հայաստանում

24. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Պոնտոսի Զելա քաղաքի մոտ հայ–պոնտական ուժերի հաղթանակը հռոմեացիների նկատմամբ
- 2) Տարոն գավառում հայ ազնվականի՝ Կորբուլոնին սպանելու փորձը
- 3) Մեծ Հայքում Հայկազունների Երվանդական ճյուղի իշխանության վերջը
- 4) Արտաշես II–ի գահակալության սկիզբը
- 5) հայ Արշակունիների թագավորական իշխանության ժառանգական դառնալը
- 6) Արտավազդ II–ի մահապատիժը

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տիգրան VI–ի բազմելը հայոց գահին
- 2) Տրդատ I–ի ռազմերթը ալանների դեմ
- 3) Անտոնիոսի պարտությունը Ալցիումի ճակատամարտում

- 4) հայ-պարթևական միացյալ ուժերով Տրդատի՝ Արտաշատում հայոց գահին նստելը
- 5) Լեգարդա ամրոցի գրավումը Կորբուլոնի զորքի կողմից
- 6) Որմիզդ-Արտաշիրի կողմից Հայաստանի գահի զավթումը

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայասա երկրի առաջին հիշատակումը խեթական սեպագիր արձանագրություններում.
- 2) «Ուրարտու»-ի վերջին հիշատակումը ասուրա-բաբելական արձանագրություններում
- 3) Վանի տիրակալի հիշատակվելը կիմերների հետ Ասորեստանի դեմ թշնամական գործողություններ ծրագրելիս
- 4) «Նաիրի» երկրանվան առաջին հիշատակումը
- 5) Վանա և Ուրմիո լճերի միջև Արամ անունով երկրի առաջին հիշատակումը
- 6) հայերենի անջատվելը հնդեվրոպական ընդհանրությունից

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Վանի արքայատոհմից իշխանության անցումը հաջորդ արքայատոհմին
- 2) «Նաիրի» երկրանվան առաջին հիշատակումը
- 3) Վանի թագավորությունում տարածում ստացած սեպագիր դպրության ընդօրինակելը Ասորեստանից
- 4) Մելիտեա թագավորության հարկատու դարձնելը Վանի թագավորությանը
- 5) Թորգոմա տան մասին առաջին հիշատակումը
- 6) Արգիշտի I-ի գահակալման ավարտը

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Ո՞ր վայրերից են սկզբնավորվում Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր գետերը.

1. Ճորոխ	ա. Բյուրակնյան լեռներից
2. Արևելյան Եփրատ	բ. Ծովք լճից
3. Արևելյան Տիգրիս	գ. Ծաղկավետ լեռներից
4. Արևմտյան Եփրատ	դ. Հայկական Տավրոսից
5. Արևմտյան Տիգրիս	ե. Խաչափայտի լեռներից
6. Արաքս	զ. Ծաղկանց լեռներից
- 1) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-բ, 6-է
2) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-բ, 6-ա
3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-զ, 5-դ, 6-ե
4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-զ, 5-դ, 6-ա

2. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Վանի թագավորության արքայի անվանը.

1. Սարդուրի II	ա. ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
2. Ռուսա II	բ. ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
3. Արգիշտի I	գ. ք. ա. մոտ 685–645 թթ.
4. Սարդուրի I	դ. ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
5. Մենուա	ե. ք. ա. 764–735 թթ.
6. Իշպուհինի	զ. ք. ա. 735–մոտ 710–ական թթ.
- 1) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-դ, 6-բ
2) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-դ
3) 1-ա, 2-գ, 3-է, 4-զ, 5-բ, 6-դ
4) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ

3. Քաղաքները կառուցող արքաների անունները համապատասխանեցնել քաղաքների անվանումներին.

1) Տիգրանակերտ	ա. Սանատրուկ
2) Ջարիշատ	բ. Արգիշտի I
3) Մծուրք	գ. Մենուա
4) Էրեբունի	դ. Արտաշես I
5) Մենուախինիլի	ե. Տիգրան Մեծ
6) Տուշպա (Վան)	զ. Շամ
7) Վաղարշապատ	է. Երվանդ IV

- 8) Բագարան
- 9) Սամոսատ

- ը. Տիգրան I
- թ. Վաղարշ I
- ժ. Սարգսի I

- 1) 1-ը, 2-է, 3-դ, 4-բ, 5-գ, 6-ա, 7-ժ, 8-զ, 9-ե
- 2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-զ, 5-ժ, 6-բ, 7-թ, 8-ը, 9-զ
- 3) 1-ե, 2-թ, 3-ը, 4-բ, 5-զ, 6-ժ, 7-է, 8-զ, 9-դ
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-զ, 6-ժ, 7-թ, 8-է, 9-զ

4. Վանի թագավորության արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- 1) Նրա օրոք տերության կառավարման ոլորտում համադաշնային կառավարման համակարգից սկսվեց անցում կատարվել կենտրոնացված պետության:
- 2) Նրան հաջողվեց բարեկամական և դաշնակցային հարաբերություններ հաստատել կիմերների հետ:
- 3) Նրա առաջնորդությամբ ստեղծվեց Վանի աշխարհակալությունը:
- 4) Նա է անցկացրել գրային բարեփոխումը Վանի թագավորությունում:
- 5) Նա կառուցեց 72 կմ երկարությամբ ջրանցք, որն օգտագործվում է մինչև օրս:
- 6) Նա Սևանա լճի ավազանում վերակառուցեց ամրոցներ և դրանք վերանվանեց Խալդի և Թեյշեբա աստվածների անուններով:

- ա. Մենուա
- բ. Իշպուլինի
- գ. Սարգսի II
- դ. Սարգսի I

- ե. Ռուսա I
- զ. Արգիշտի I
- է. Ռուսա II

- 1) 1-զ, 2-է, 3-զ, 4-բ, 5-ա, 6-ե
- 2) 1-զ, 2-է, 3-ա, 4-ե, 5-դ, 6-բ

- 3) 1-բ, 2-զ, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-ե
- 4) 1-զ, 2-զ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-ե

5. Տիգրան Մեծի գահակալման շրջանի իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) Ծովքի վերամիավորումը Մեծ Հայքին
- 2) Արտաշատի պայմանագրի կնքումը
- 3) Արածանիի ճակատամարտը
- 4) հայ-պոնտական բանակների հաղթանակը Պոնտոսի Ջելա քաղաքի մոտ
- 5) Տիգրանակերտի կառուցումը
- 6) հայկական բանակների մուտքը Ասորիք

- ա. Ք. ա. 80-70-ական թթ.
- բ. Ք. ա. 67 թ.
- գ. Ք. ա. 66 թ.
- դ. Ք. ա. 94 թ.

- ե. Ք. ա. 68 թ.
- զ. Ք. ա. 92 թ.
- է. Ք. ա. 84 թ.

- 1) 1-դ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-է
- 2) 1-զ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-բ

- 3) 1-բ, 2-զ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-է
- 4) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-զ, 5-է, 6-ե

6. Համապատասխանեցնել իրադարձությունը և տարեթիվը.

- ա. Սենեքերիմ արքայի սպանությունը
- բ. Նինվեի կործանումը
- գ. Կյուրոս Մեծի գլխավորությամբ ապստամբության սկիզբը
- դ. Կյուրոս Մեծի մահը
- ե. Տիգրան Երվանդյանի մահը
- զ. Դարեհ I-ի արշավանքները՝ ապստամբությունները ճնշելու համար
- է. Հայաստանի՝ Աքեմենյանների գերիշխանությունը ճանաչելը
- ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը սասորապությունների
- թ. Արշամի գահակալման սկիզբը
- ժ. Արտաշեսի և Զարեհի գլխավորությամբ Անտիոքոս III-ի զորքերի արշավանքը Հայաստանի դեմ

1. ք. ա. 525 թ.	6. ք. ա. 520 թ.
2. ք. ա. 681 թ.	7. ք. ա. 612 թ.
3. ք. ա. 521 թ.	8. ք. ա. 609 թ.
4. ք. ա. 240 թ.	9. ք. ա. 522-521 թթ.
5. ք. ա. 553 թ.	10. ք. ա. 201 թ.
	11. ք. ա. 529 թ.

- 1) ա-2, բ-7, գ-5, դ-11, ե-1, զ- 9, է-3, ը -6, թ-4, ժ-10
- 2) ա-2, բ-7, գ-9, դ-5, ե-1, զ - 6, է-3, ը-11, թ-4, ժ-10
- 3) ա-1, բ-8, գ-9, դ-5, ե-11, զ-6, է-10, ը-4, թ-3, ժ-2
- 4) ա-1, բ-8, գ-5, դ-11, ե-6, զ-9, է-10, ը-4, թ-3, ժ-2

7. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Արտաշեսյան արքայատոհմի անկումը
- 2) հայ-հռոմեական պատերազմի սկիզբը
- 3) Գնեոս Պոմպեոսի ժամանումը Արևելք
- 4) Տիգրան Մեծի բազմելը Սելևկյանների գահին
- 5) Կրասոսի գլխավորությամբ հռոմեական բանակի ժամանումը Ասորիք
- 6) Մարկոս Անտոնիոսի ժամանումը Արևելք
- 7) Խառանի ճակատամարտը

ա. ք. ա. 66 թ.	ե. ք. ա. 38 թ.
բ. ք. ա. 53 թ.	զ. ք. ա. 69 թ.
գ. ք. ա. 54 թ.	է. ք. ա. 84 թ.
դ. 1 թ.	ը. ք. ա. 36 թ.

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-ը, 4-է, 5-բ, 6-ե, 7-գ
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ը, 4-գ, 5-ա, 6-է, 7-բ
- 3) 1-ը, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-ե, 7-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-է, 5-գ, 6-ը, 7-բ

8. Տարբերվերը համապատասխանեցնել Ք. ա. II դարում տեղի ունեցած իրադարձություններին.

- 1) հողային բարեփոխման վերաբերյալ Արտաշես I արքայի հրամանագիրը
- 2) Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- 3) Մարաստանի սելևկյան սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությունը
- 4) Մեծ Հայքի, Փոքր Հայքի և Ծոփքի անկախ հռչակումը
- 5) Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 6) Մագնեսիայի ճակատամարտը
- 7) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի թագավորության կողմից

ա. Ք. ա. 188 թ.

ե. մոտ Ք. ա. 180 թ.

բ. Ք. ա. 190 թ.

զ. Ք. ա. 165 թ.

գ. Ք. ա. 112 թ.

է. Ք. ա. 162–160 թթ.

դ. մոտ Ք. ա. 185 թ.

ը. Ք. ա. 189 թ.

- 1) 1–գ, 2–բ, 3–է, 4–զ, 5–դ, 6–ե, 7–ա
- 2) 1–բ, 2–զ, 3–ե, 4–ը, 5–ա, 6–է, 7–զ
- 3) 1–զ, 2–բ, 3–դ, 4–ա, 5–է, 6–ե, 7–զ
- 4) 1–ե, 2–դ, 3–է, 4–ը, 5–ա, 6–բ, 7–զ

9. Կատարել համապատասխանեցում.

1) Նանե

4) Արեգ–Միհր

2) Տիր

5) Աստղիկ

3) Անահիտ

6) Վահագն

ա. մայրության, պտղաբերության, արգասավորության հովանավոր

բ. արևի, լուսի, կրակի և արդարության հովանավոր

գ. ռազմի, քաջության և ամպրոպի հովանավոր

դ. սիրո, լուսի և գեղեցկության հովանավոր

ե. ընտանիքի հովանավոր

զ. հյուրընկալության հովանավոր

է. գրի և գրականության, արվեստի և գիտության հովանավոր

1) 1–ա, 2–է, 3–զ, 4–ե, 5–դ, 6–զ

3) 1–զ, 2–զ, 3–է, 4–բ, 5–ա, 6–ե

2) 1–ե, 2–զ, 3–ա, 4–զ, 5–դ, 6–բ

4) 1–ե, 2–է, 3–ա, 4–բ, 5–դ, 6–զ

10. Հայոց աստվածների անունները համապատասխանեցնել հունական աստվածների անուններին՝ հելլենիստական դարաշրջանում ընդունված համադրությամբ.

1. Ափրոդիտե

ա. Արեգ–Միհր

2. Արտեմիս

բ. Արամազդ

3. Հերակլես

գ. Աստղիկ

4. Հելիոս

դ. Անահիտ

5. Զևս

ե. Նանե

6. Ապրիլն

գ. Վահագն

է. Տիր

1) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-բ

3) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-բ, 6-է

2) 1-գ, 2-դ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-գ

4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-գ, 5-բ, 6-է

11. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

ա) Տիգրան VI-ի՝ հայոց գահին բարձրացվելը Ներոնի կողմից

բ) Վաղարշ I Արշակունու գահակալումը Պարթևստանում

գ) Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք

դ) Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը

ե) Տրդատ I-ի գահակալումը

զ) Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին

է) Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթական իշխանի հետ

ը) Ոսխայի ճակատամարտը

թ) Մծբինի պայմանագրի կնքումը

1) 60 թ.

6) 51-80 թթ.

2) 298 թ.

7) 297 թ.

3) 276 թ.

8) 64 թ.

4) 66-88 թթ.

9) 58 թ.

5) 226 թ.

10) 88-110 թթ.

1) ա-8, բ-10, գ-1, դ-9, ե-4, զ-7, է-5, ը-2, թ-3

2) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-10, զ-2, է-3, ը-5, թ-7

3) ա-9, բ-4, գ-1, դ-8, ե-10, զ-3, է-7, ը-5, թ-2

4) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-4, զ-5, է-3, ը-7, թ-2

12. Կատարել հայոց արքաների անունների և նրանց գահակալման տարիների համապատասխանեցում.

1) Տիգրան IV

4) Արտաշես I

2) Արտաշես II

5) Մենուա

3) Խոսրով I

6) Ռուսա II

7) Տրդատ II

ա. Ք. ա. մոտ 810-786 թթ.

ե. Ք. ա. 30-20 թթ.

բ. Ք. ա. 189-160 թթ.

գ. Ք. ա. մոտ 685-645 թթ.

գ. Ք. ա. 8-5 թթ.

է. 216-252 թթ.

դ. 198-215 թթ.

ը. 185-198 թթ.

1) 1-ե, 2-գ, 3-ը, 4-բ, 5-ա, 6-գ, 7-է

3) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-ա, 6-գ, 7-է

2) 1-գ, 2-ե, 3-է, 4-ը, 5-ա, 6-գ, 7-դ

4) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-բ, 5-դ, 6-ա, 7-է

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) Բ. ա. 54 թ.	5) Բ. ա. 94 թ.
2) Բ. ա. 92 թ.	6) Բ. ա. 87 թ.
3) Բ. ա. 188 թ.	7) Բ. ա. 66 թ.
4) 64 թ.	

Իրադարձություն

- ա. Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի կնքումը
բ. Մծբինի հաշտության պայմանագրի կնքումը
գ. հայ-պոնտական պայմանագրի կնքումը
դ. հայ-պարթևական հաշտության պայմանագրի կնքումը Էկբատանում
ե. հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը Արտաշատում
զ. Հռանդեայի խաղաղության պայմանագրի կնքումը
է. Հայաստանի դեմ ուղղված հռոմեա-պարթևական պայմանագրի կնքումը
ը. Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը

- 1) 1-ե, 2-է, 3-ը, 4-զ, 5-զ, 6-դ, 7-ա
2) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-զ, 5-բ, 6-ե, 7-ա
3) 1-զ, 2-բ, 3-ը, 4-ե, 5-զ, 6-դ, 7-ա
4) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-զ, 5-զ, 6-դ, 7-ը

14. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

1) Բագարատ	5) Միթրաուստես
2) Տիրիբբազ	6) Գուրաս
3) Երվանդ II	7) Երվազ
4) Տիմարքոս	

Պաշտոն

- ա. Հայաստանի սատրապ
բ. Հյուսիսային Միջագետքի փոխարքա
գ. Հայոց երկրի գերագույն քուրմ
դ. Փոքր Հայքի կառավարիչ
ե. Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչ
զ. Հայաստանի ստրատեգոս
է. Ասորիքի փոխարքա-կառավարիչ
ը. Մարաստանի սատրապ

- 1) 1-ը, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-բ, 7-զ
2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ը, 5-դ, 6-զ, 7-ե
3) 1-է, 2-ը, 3-ա, 4-ե, 5-դ, 6-բ, 7-զ
4) 1-է, 2-ե, 3-ա, 4-ը, 5-դ, 6-բ, 7-զ

15. Կատարել համապատասխանեցում.

Երկիր

- 1) Ատրպատական
- 2) Ասորիք
- 3) Եգիպտոս
- 4) Կոմմագենե
- 5) Ասորեստան
- 6) Հայաստան

- 1) 1-բ, 2-է, 3-գ, 4-գ, 5-դ, 6-ե
- 2) 1-բ, 2-է, 3-գ, 4-գ, 5-ա, 6-ե

Մայրաքաղաք

- ա. Նինվե
- բ. Փրասսպա
- գ. Սամոսատ
- դ. Մծբին
- ե. Երվանդաշատ
- զ. Ալեքսանդրիա
- է. Անտիոք

- 3) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-գ, 6-է
- 4) 1-գ, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-ա, 6-ե

16. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

- ա. Ալցիումի ծովային ճակատամարտը
- բ. Վաղարշ I Արշակունու գահակալման սկիզբը Մեծ Հայքում
- գ. Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք
- դ. Արտաշատի պայմանագրի կնքումը
- ե. Սանատրուկի գահակալման սկիզբը
- զ. Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին
- է. Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
- ը. պարսից Ներսեհ արքայի ճամբար դնելը Ոսխա գյուղում
- թ. Ապամեայի հաշտության կնքումը

- 1) Բ. ա. 31 թ.
- 2) Բ. ա. 188 թ.
- 3) 276 թ.
- 4) 88 թ.
- 5) 226 թ.
- 6) 117 թ.
- 7) 297 թ.
- 8) Բ. ա. 66 թ.
- 9) 58 թ.
- 10) 163 թ.

- 1) ա-1, բ- 6, գ- 9, դ-8, ե-4, զ-5, է-3, ը-7, թ-2
- 2) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-7, զ-5, է-4, ը-3, թ-2
- 3) ա-1, բ-4, գ-8, դ-7, ե-10, զ-6, է-3, ը-5, թ-2
- 4) ա-9, բ-4, գ-1, դ-2, ե-10, զ-3, է-7, ը-5, թ-8

17. Համապատասխանեցնել Արշակունյաց գահակալների անուններն իրենց գահակալման տարիներին.

- ա. Վաղարշ I
- բ. Սանատրուկ
- գ. Տրդատ II
- դ. Տրդատ I
- ե. Վաղարշ II
- 1) 88-110 թթ.
- 2) 185-198 թթ.
- 3) 198-215 թթ.
- 4) 216-252 թթ.
- 5) 66-88 թթ.

գ. Խոսքով I
է. Բակուր Արշակունի

6) 161–163 թթ.
7) 117–140 թթ.
8) 252–298 թթ.

- 1) ա–7, բ–1, գ–2, դ–5, ե–4, զ–3, է–6
- 2) ա–6, բ–1, գ–3, դ–2, ե–8, զ–4, է–7
- 3) ա–7, բ–1, գ–4, դ–5, ե–2, զ–3, է–6
- 4) ա–6, բ–8, գ–4, դ–5, ե–2, զ–3, է–7

7–II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Վանի թագավորության արքայի անվանը.

ա. Արգիշտի I	1) Բ. ա. մոտ 810–786 թթ.
բ. Սարդուրի II	2) Բ. ա. մոտ 825–810 թթ.
գ. Ռուսա I	3) Բ. ա. 764–735 թթ.
դ. Սարդուրի I	4) Բ. ա. մոտ 685–645 թթ.
ե. Իշպուլինի	5) Բ. ա. 735–մոտ 710–ական թթ. վերջ
զ. Մենուա	6) Բ. ա. մոտ 835–825 թթ.
	7) Բ. ա. 786–764 թթ.

2. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. Հայաստանի վերածումը Աքեմենյան տերության XIII սատրապության	
բ. Քսենոփոնի իրամանատարությամբ հույն վարձկանների բանակի նահանջը Հայաստանով	
գ. Մեծ Հայքում Հայկազունիների Երվանդական արքայատոհմի իշխանության ավարտը	
դ. Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինվեի կործանումը	
ե. Գավգամելայի ճակատամարտը	
զ. Դարեհ I-ի գահակալման սկիզբը	
1) Բ. ա. 331 թ.	5) Բ. ա. 612 թ.
2) Բ. ա. 522 թ.	6) Բ. ա. 520 թ.
3) Բ. ա. 521 թ.	7) Բ. ա. 401 թ.
4) Բ. ա. 201 թ.	

3. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության բաժանումը մի քանի մասերի	
բ. Դարեհ I-ի հաստատումը Աքեմենյան տերության գահին	
գ. Կյուրոս Մեծի գահակալության ավարտը	
դ. Աքեմենյան տերության բաժանումը վարչական 20 շրջանների	

ե. Սինաքերիբ արքայի սպանությունը նրա որդիների կողմից և նրանց փախուստը Հայաստան
զ. Հայաստանի կողմից Աքեմենյանների գերիշխանության ճանաչումը

1) ք. ա. 520 թ.	5) ք. ա. 538 թ.
2) ք. ա. 681 թ.	6) ք. ա. 529 թ.
3) ք. ա. 522 թ.	7) ք. ա. 301 թ.
4) ք. ա. 521 թ.	

4. Երկիրը համապատասխանեցնել գահակալի անվանը.

ա. Սարգոն II	1) Պոնտոս
բ. Օրոդես II	2) Մեծ Հայք
գ. Կարանի	3) Հռոմեական կայսրություն
դ. Երվանդ III	4) Ասորեստան
ե. Միհրդատ VI Եվպատոր	5) Պարթևստան
զ. Ներոն	6) Կապադովկիա
	7) Հայասա

5. Տարեթվերը համապատասխանեցնել պայմանագրերին.

ա. հայ-պարթևական պայմանագիրը	դ. Հռանդեայի պայմանագիրը
բ. հայ-պոնտական պայմանագիրը	ե. հայ-հռոմեական պայմանագիրը
գ. Ապամեայի պայմանագիրը	զ. Մծբինի պայմանագիրը
1) 298 թ.	5) ք. ա. 54 թ.
2) 64 թ.	6) 297 թ.
3) ք. ա. 94 թ.	7) ք. ա. 188 թ.
4) ք. ա. 66 թ.	

6. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. ասորեստանյան պոլիտիկոս Ուրարտուի՝ անվանապես հիշատակվող առաջին արքան	
բ. Արտաշեսյան արքայատոհմի վերջին արքան	
գ. Արտավազդ II արքային և նրա ընտանիքը նենգությամբ ձերբակալած հռոմեական եռապետը	
դ. Տիգրան Մեծի հետ դաշինք կնքած Պոնտոսի արքան	
ե. Տիգրան Մեծի հետ հաշտության պայմանագիր կնքած հռոմեական զորավարը	
զ. Կորբուլոնի դաշնակից վրաց արքան	
1) Անտոնիոս	5) Պոմպեոս
2) Տիգրան IV	6) Միհրդատ VI Եվպատոր
3) Փարսման	7) Արտավազդ II
4) Արամ	

7. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Մարկոս Կրասոս
- բ. Տակիտոս
- գ. Ներոն
- դ. Հրահատ III
- ե. Միթրաուստես
- զ. Ստրաբոն

- 1) Պարթևստանի արքա
- 2) հույն մատենագիր
- 3) ասորի պատմիչ
- 4) հռոմեական կայսր
- 5) հռոմեական պատմիչ
- 6) Հռոմի եռապետ
- 7) Փոքր Հայքի արքա

8. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

- ա. Արտավազդ II
- բ. Տիգրան III
- գ. Արտավազդ III
- դ. Արտաշես I
- ե. Տիգրան I
- զ. Տիգրան II

- 1) ք. ա. 115–95 թթ.
- 2) ք. ա. 8–5 թթ.
- 3) ք. ա. 55–34 թթ.
- 4) ք. ա. 95–55 թթ.
- 5) ք. ա. 20–8 թթ.
- 6) ք. ա. 5–2 թթ.
- 7) ք. ա. 189–160 թթ.

9. Պատմիչների անունները համապատասխանեցնել հայոց արքաների վերաբերյալ իրենց խոսքերին.

- ա. «Նա հավատարիմ պահապան էր արդարադատության և իր կենցաղավարության մեջ զուսպ էր, նաև չափավոր ու ողջամիտ էր, ինչպես լավագույնները՝ հույների և հռոմայեցիների մեջ»:
- բ. «Արմենիայի մեծագույն մասի տիրակալ»:
- գ. «Հռոմեացիները նրան ողջունեցին արքայավայել»:
- դ. «Հայերը մնացին առանց թագավորի, անտերունչ»:
- ե. «Հայաստանն... աճել է Արտաշեսի ջանքերով... և ուստի այստեղ բոլորը միալեզու են»:
- զ. «Սա մեր թագավորներից ամենահզորը և ամենախոհեմն էր և նրանց բոլորից քաջ»:

- 1) Մովսես Խորենացի
- 2) Ստրաբոն
- 3) Պոլիբիոս
- 4) Հերոդոտոս
- 5) Պլուտարքոս
- 6) Տակիտոս
- 7) Արիանոս

10. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Վանատուր
- բ. Աստղիկ
- գ. Անահիտ

- դ. Արեգ–Միհր
- ե. Արամազդ
- զ. Տիր

- 1) մայրության, պտղաբերության, արգասավորության հովանավոր
- 2) ընտանիքի հովանավոր
- 3) արևի, լույսի, կրակի և արդարության հովանավոր

14. Արտաշեսյան արքայատոհմի արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Հոր մահապատժից հետո նա կարգադրեց սրի քաշել Հայաստանում գտնվող բոլոր հռոմեացիներին:
- բ. Նա զոհվեց նախակովկասյան տափաստաններից Հայաստան ներխուժած սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ մղված ճակատամարտում:
- գ. Նա թագադրվեց Աղձնիքի նշանավոր սրբավայրերից մեկում, որտեղ հետագայում կառուցեց մայրաքաղաք:
- դ. Պարթևստանի դեմ պայքարում նա պահպանեց Հայաստանի անկախությունը, բայց իր եղբորորդուն ստիպված պատանդ տվեց պարթևներին:
- ե. Բանակցությունների ժամանակ նա դավադրաբար ձերբակալվեց Անտոնիոսի կողմից և շղթայակապ ուղարկվեց Ալեքսանդրիա:
- զ. Երկրի կառավարումը դյուրացնելու նպատակով նա այն բաժանեց 120 գավառների:

1) Արտաշես I	5) Արտաշես II
2) Տիգրան II	6) Տիգրան IV
3) Արտավազդ II	7) Արտավազդ I
4) Տիգրան III	

15. Արշակունիների արքայատոհմի արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Նրա գլխավորությամբ հայերը ջախջախեցին և Հայաստանից դուրս վտարեցին Կարակալայի ուղարկած զորքը:
- բ. Արաձանիի ափին՝ Մշո դաշտում, նա հիմնադրեց Մծուրք քաղաքը:
- գ. Հռոմեական կայսեր փոխարեն նա հաղթական մենամարտ մղեց գոթերի իշխանի դեմ:
- դ. Նրա օրոք Արշակունիների թագավորական իշխանությունը դարձավ ժառանգական:
- ե. Նա կառուցապատեց Գառնու հինավուրց ամրոցը՝ իր շինություններով և Արեգ-Միհրի տաճարով:
- զ. Նրա օրոք Արարատյան դաշտում՝ Շրեշ բլրի վրա տարածվող Վարդգեսավան գյուղաքաղաքը զարգացավ և վերածվեց մայրաքաղաքի:

1) Վաղարշ I	5) Տրդատ II
2) Վաղարշ II	6) Տրդատ III
3) Տրդատ I	7) Խոսրով I
4) Սանատրուկ	

16. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ներոն կայսեր կողմից թագադրված Արշակունի արքան
- բ. Մարկոս Անտոնիոսի կողմից նենգությամբ ձերբակալված հայոց արքան
- գ. Խառանի ճակատամարտում սպանված հռոմեական եռապետը

- դ. Ալցիուսի ճակատամարտում լիակատար պարտություն կրած եռապետը
- ե. Հռոմում կայսերական վարչակարգին հիմք դրած եռապետը
- զ. Մծուրք քաղաքի հիմնադիրը

1) Մարկոս Կրասոս	5) Ադրոն
2) Արտավազդ II	6) Սանատրուկ
3) Մարկոս Անտոնիոս	7) Օկտավիանոս
4) Տրդատ I	

17. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Հյուսիսային Միջագետքի փոխարքա նշանակված Տիգրան Մեծի եղբայրը
- բ. Տիգրան Մեծի հետ Արտաշատում պայմանագիր կնքած հռոմեացի զորավարը
- գ. Տիգրան Մեծի կողմից մահապատժի ենթարկված Սելևկյան թագուհին
- դ. Տիգրան Մեծին հավատարմության երդում տված Մարաստանի թագավորը
- ե. Տիգրան Մեծի հետ դաշինք կնքած Պոնտոսի արքան
- զ. Անտիոքի փոխարքա-կառավարիչ նշանակված Տիգրան Մեծի զինակիցը

1) Միհրդատ VI Եվպատոր	5) Միհրդատ
2) Բագարատ	6) Գուրաս
3) Կլեոպատրա	7) Պոմպեոս
4) Սելենե	

18. Հայոց արքաների անունները համապատասխանեցնել գահակալման տարեթվերին.

ա. 88–110 թթ.	1) Բակուր Արշակունի
բ. 185–198 թթ.	2) Տրդատ I
գ. 117–140 թթ.	3) Վաղարշ II
դ. 66–88 թթ.	4) Սանատրուկ
ե. 198–215 թթ.	5) Խոսրով I
զ. 161–163 թթ.	6) Տրդատ II
	7) Վաղարշ I

19. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել աղբյուրներից մեջբերված վկայություններին.

- ա. «Արևելքում իրենց ամենից շատ հոգսեր են պատճառել հայերը»:
- բ. «Հայաստանն աճել է..., և ուստի այստեղ բոլորը միալեզու են»:
- գ. «Ցույց են տալիս իրենց ոգու արհուրթությունը»:
- դ. «Հայերը, նետահարելով հռոմեացիներին, շատերին իսկույն սպանեցին, իսկ շատ շատերին էլ վիրավորեցին»:
- ե. «Հայերը մնացին առանց թագավորի, անտերունչ»:
- զ. «Հռոմեացիները նրան ողջունեցին արքայավայել»:

- 1) Տիգրան Մեծի ժամանումը Պոմպեոսի ճամբար
- 2) Արաձանիի ճակատամարտը

- 3) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության մասին
- 4) Տիգրան IV-ի գահակալությունը
- 5) Արտաշեսյան թագավորության անկումը
- 6) Խառանի ճակատամարտը
- 7) Ալեքսանդրիայում կազմակերպված հաղթահանդեսում Արտավազդ II արքայի և նրա ընտանիքի արժանապատիվ պահվածքը

20. Ք. ա. VII–III դարերում գահակալած արքաների անունները համապատասխանեցնել երկրի անվանմանը.

ա. Մակեդոնիա	դ. Մեծ Հայք
բ. Մարաստան	ե. Ասորեստան
գ. Սելևկյան պետություն	զ. Աքեմենյան Պարսկաստան
1) Սինաքերիբ	5) Անտիոքոս III
2) Կամբիզ	6) Կիաքսար
3) Փիլիպոս II	7) Երվանդ II
4) Պտղոմեոս IX	

21. Գահակալների անունները համապատասխանեցնել երկրի անվանմանը.

ա. Եգիպտոս	դ. Պարթևստան
բ. Մեծ Հայք	ե. Մակեդոնիա
գ. Սելևկյան պետություն	զ. Հայասա
1) Կարանի	5) Անտիոքոս IV
2) Կլեոպատրա	6) Փիլիպոս II
3) Գողթերծ II	7) Էրատո
4) Կյուրոս II Մեծ	

22. Համապատասխանեցնել իրադարձությունը և տարեթիվը.

ա. Սենեքերիմ արքայի սպանությունը	
բ. Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին	
գ. Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք	
դ. Կյուրոս Մեծի մահը	
ե. Մծբինի պայմանագրի կնքումը	
զ. Հայաստանի՝ Աքեմենյանների գերիշխանությունը ճանաչելը	
1) 58 թ.	5) Ք. ա. 553 թ.
2) Ք. ա. 681 թ.	6) 226 թ.
3) Ք. ա. 529 թ.	7) Ք.ա. 521 թ.
4) 298 թ.	

23. Մեծ Հայքի արքաների գահակալման տարեթվերը համապատասխանեցնել անուններին.

ա. Սոհեմնո–Տիգրան	1) 198–215 թթ.
բ. Տրդատ I	2) 117–140 թթ.
գ. Խոսրով I	3) 66–88 թթ.
դ. Սանատրուկ	4) 185–198 թթ.
ե. Վաղարշ I	5) 164–185 թթ.
զ. Բակուր Արշակունի	6) 161–163 թթ.
	7) 88–110 թթ.

24. Տիգրան Մեծի գահակալման շրջանի իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. Կորդուքի միավորումը Մեծ Հայքի հետ
բ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
գ. Սուլլայի գլխավորած հռոմեական բանակի մուտքը Կապադովկիա
դ. հայկական բանակների մուտքը Անտիոք
ե. Տիգրանակերտի ճակատամարտը
զ. հայկական բանակի ներխուժումը Մարաստան

1) Ք. ա. 87 թ.	5) Ք. ա. 68 թ.
2) Ք. ա. 84 թ.	6) Ք. ա. 92 թ.
3) Ք. ա. 69 թ.	7) Ք. ա. 71 թ.
4) Ք. ա. 94 թ.	

25. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
բ. Զարեհի և Արտաշեսի հրամանատարությամբ սելևկյան զորքերի արշավանքը Հայաստան
գ. Արտաշատի կառուցումը
դ. Ալեքսանդր Մակեդոնացու մահը
ե. հայ–պոնտական պայմանագրի կնքումը
զ. Գավգամելայի ճակատամարտը

1) Ք. ա. 188 թ.	5) Ք. ա. 323 թ.
2) Ք. ա. 94 թ.	6) Ք. ա. 330 թ.
3) Ք. ա. 331 թ.	7) Ք. ա. 201 թ.
4) Ք. ա. 185 թ.	

26. Արքաների անունները համապատասխանեցնել գահակալման տարեթվերին.

ա. Ք. ա. 115–95 թթ.

բ. Ք. ա. 20–8 թթ.

գ. Ք. ա. 30–20 թթ.

1) Տիգրան III

2) Արտավազդ II

3) Տիգրան IV

4) Արտաշես II

դ. Ք. ա. 189–160 թթ.

ե. Ք. ա. 5–2 թթ.

զ. Ք. ա. 55–34 թթ.

5) Արտավազդ III

6) Տիգրան I

7) Արտաշես I

27. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. «Նաիրի» երկրանվան առաջին հիշատակումը

բ. Հայասա երկրի առաջին հիշատակումը խեթական սեպագիր արձանագրություններում

գ. Վանի թագավորությունում տարածում ստացած սեպագիր դպրության ընդօրինակելը Ասորեստանից

դ. Հայոց մեծ թվականի սկիզբը

ե. Հայոց փոքր թվականի սկիզբը

զ. Բուն Հայոց տոմարի սկիզբը

1) 1084 թ.

2) Ք. ա. 2492 թ.

3) Ք. ա. IX դ.

4) Ք. ա. XIII դ.

5) 552 թ.

6) Ք. ա. XII դ.

7) Ք. ա. XIV դ.

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Վանի թագավորության սահմանները Ռուսա II-ի օրոք տարածվում էին Պարտուայից մինչև Ուրմիո լճի ավազան, Կասպից ծովից դեպի Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջաններ:
- 2) Արտաշեսի որդի Վրույրին Պատմահայրը հիշատակում է իբրև «այր իմաստուն և բանաստեղծ»:
- 3) Վանի թագավորության սահմանները Սարգուրի II-ի օրոք հյուսիսում հասնում էին Սև ծով, հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Կասպից ծով, արևմուտքում՝ Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան, հարավում՝ Պարսից ծոց և հարավ-արևմուտքում՝ Միջերկրական ծով:
- 4) Երվանդունյաց թագավորության սահմանները հյուսիս-արևելքում հասնում էին Կուր գետ, հյուսիս-արևմուտքում՝ Սև ծով, արևելքում՝ Մարաստան, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետք:
- 5) Տիգրան Երվանդյանը, ըստ հայկական ավանդության, վճռական պայքարում սպանել է Մարաստանի արքա Կիաքսարին:
- 6) Տիգրան Մեծի կյանքին է նվիրված եղել Բարդաճանի «Մեծ մարդկանց մասին» վերնագրով աշխատության մի ամբողջ գլուխ:
- 7) Տրդատ I-ի հրամանով Մեծ Հայքում հունարենին զուգահեռ կիրառվել է ասորերենը:

2. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- ա. Ք. ա. VII դարի առաջին կեսին Հայկական լեռնաշխարհի հարավ-արևմուտքում վերականգնված Հայկազունների իշխանությունը համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրների Արմե-Շուբրիա պետական կազմավորմանը:
- բ. Ք. ա. 609 թ. Վանն արդեն Պարույր նահապետի իշխանության տակ էր:
- գ. Տիգրան Երվանդյանին հաջորդել է նրա որդի Վրույրը:
- դ. Հայերի ապստամբությունը ճնշելու համար Դարեհ I-ը ուղարկել է պարսիկ զորավար Վեհմիհրապուհին:
- ե. Ըստ Պատմահոր հաղորդման՝ Պարույր նահապետը միավորել է Սևանա լճից մինչև Տիգրիս ընկած ողջ տարածքը:
- զ. Տիգրան Երվանդյանը մտերիմ հարաբերություններ ուներ պարսից արքա Կյուրոս Կրտսերի հետ:
- է. Ք. ա. 580-570-ական թթ. նշանավոր դարձած Երվանդ I Սակավակյացի անունով նոր արքայատոհմը կոչվել է Երվանդական, Երվանդյան կամ Երվանդունի:

1) ա, բ, է

2) գ, դ, զ

3) ա, գ, է

4) բ, դ, ե

3. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևելյան շրջաններում Դիաուխի շուրջ կազմավորվել էր համադաշնություն:
- 2) Քանի որ «Ուրարտուն» դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի խեթական աղբյուրները շարունակում են այդ անունով հիշատակել նաև Նաիրի թագավորությունը:
- 3) Վանի թագավորության հզորացման և տարածաշրջանում նշանակալի տերություն դառնալու գործում կարևոր դեր խաղացին Իշպուհինի և Մենուայի կատարած բարեփոխումները:
- 4) Հայոց դիցարաններից միայն Վանի թագավորության շրջանի դիցարանին է բնորոշ եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ:
- 5) Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Եփրատի աջափնյա հատվածում ամրապնդվելը, որի նվաճումից հետո էլ հիմնադրվում է ռազմավարական խոշոր հենակետ Մենուախինիի քաղաքը:
- 6) Վանի թագավորության սահմանները Սարգուրի II–ի օրոք հարավում հասնում էին Հայկական Տավրոս, հյուսիս–արևմուտքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Կասպից ծով, արևմուտքում՝ Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան և հարավ–արևելքում՝ Միջերկրական ծով:
- 7) Ռուսա II–ը զարկ տվեց քաղաքաշինությանը, արհեստներին ու առևտրին, հիմնեց կամ վերակառուցեց բազմաթիվ ամրոցներ, անցկացրեց նոր ջրանցքներ:
- 8) Երվանդ Սակավակյացի օրոք հայոց թագավորության սահմանները հասնում էին հյուսիս–արևելքում՝ Կուր գետ, հյուսիս–արևմուտքում՝ Սև ծով, արևելքում՝ Մարաստան, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետք:

4. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

- ա. Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևմտյան շրջաններում կազմավորվել էր Էթիունի երկրի համադաշնությունը:
- բ. Արգիշտի I–ի օրոք Վանի թագավորությունը (Բիայնիլի–Ուրարտու–Արարատ) հասավ աննախադեպ հաջողությունների՝ վերածվելով Առաջավոր Ասիայի հզորագույն ուժի:
- գ. Արգիշտի II–ը, թեև գահ բարձրացավ դժվարին ժամանակաշրջանում, սակայն կարողացավ զարկ տալ քաղաքաշինությանը, արհեստներին ու առևտրին, հիմնեց կամ վերակառուցեց բազմաթիվ ամրոցներ, անցկացրեց նոր ջրանցքներ:
- դ. Ռուսա III–ի իշխանության շրջանից մեզ հասած արձանագրությունները հայտնաբերվել են Արարատյան դաշտի և Վանա լճի արևելյան շրջանների հնավայրերից:
- ե. Վանի թագավորության զորքի գերագույն հրամանատարը առաջին սպարապետն էր:
- զ. Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Եփրատի աջափնյա հատվածում ամրապնդվելը, որի նվաճումից հետո էլ հիմնադրվում է ռազմավարական խոշոր հենակետ Մենուախինիի քաղաքը:

է. Վանի թագավորության հզորացման և տարածաշրջանում նշանակալի տերություն դառնալու գործում կարևոր դեր խաղացին Իշպուհինիի և Մենուայի կատարած բարեփոխումները:

1) ա, գ, զ

2) բ, դ, է

3) գ, դ, ե

4) բ, գ, է

5. Գտնել սխալ փաստարկները.

1) Ըստ V–VII դարերի «Աշխարհացոյցի»՝ Մեծ Հայքը բաժանվել է 15 խոշոր նահանգների, որոնք միասին ունեին 181 գավառ:

2) Սարգուրի I–ը Ք. ա. 830–ական թթ. կառուցել է մայրաքաղաք Տուշպան:

3) Իշպուհինիի գահակալության երկրորդ շրջանում բարեփոխումների հեղինակակից է հանդես եկել նրա որդի Մենուան:

4) Իշպուհինիի գահակալության երկրորդ շրջանում իրականացված կրոնական բարեփոխման արդյունքում ստեղծվեց թագավորության համար միասնական դիցարան, որն արձանագրվել է «Խալդյան դարպասի» վրա:

5) Ռազմական ոլորտի բարեփոխումների շնորհիվ Իշպուհինի Ք. ա. 820–ական թթ. սկզբին ընդլայնեց թագավորության սահմանները Ուրմիա լճի ավազանի հարավում՝ ներառելով Արդինի–Մուսասիր երկիրը:

6) Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Հայկական պար լեռնաշղթայի արևելյան հատվածում ամրապնդվելը:

7) Ք. ա. IX դ. վերջերին Ուրմիա լճի ավազանում հայտնի էր Մանա թագավորությունը:

8) Վանի թագավորության արքա Արգիշտի I–ի առաջխաղացումը կասեցնելու Ասորեստանի փորձերը Ք. ա. 791 թ. ավարտվել են անհաջողությամբ:

6. Գտնել ճիշտ պնդումները.

1) Համադաշնությունների համակարգը բնորոշ էր Հայկական լեռնաշխարհին՝ սկսած Ք. ա. IV հազարամյակից:

2) Վանի թագավորությունն առաջին համահայկական թագավորությունն է:

3) Ռուսա I–ի և Արգիշտի II–ի կառավարման շրջանում Վանի թագավորության համար հյուսիսից հայտնվել էր լուրջ թշնամի՝ սկյութների ցեղը:

4) Ք. ա. VI դարի առաջին կեսին Հայկական լեռնաշխարհի հարավ–արևմուտքում վերականգնված Հայկազունների իշխանությունը համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրների Արմե–Շուբրիա պետական կազմավորմանը:

5) Ըստ Պատմահոր հաղորդման՝ Պարույր նահապետը միավորել էր Վանա լճից մինչև Եփրատ ընկած ողջ տարածքը:

6) Ք. ա. 643 թ. Վանն արդեն Պարույր նահապետի իշխանության տակ էր:

7) Տիգրան I Երվանդյանից հետո գահակալել է նրա որդի Վահագնը:

7. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

ա. Հայաստանի տարածքում Արմենիա մայր և Արմենիա մինոր վարչական միավորներն առաջին անգամ հիշատակվում են Մազնեսիայի ճակատամարտի առնչությամբ:

- բ. Հայերի ծագումնաբանության մասին վրացական ավանդությունը գրի է առնվել IX–XI դարերի վրաց հեղինակների կողմից:
- գ. Հնդեվրոպական նախահայրենիքն ընդգրկում է Հայկական լեռնաշխարհը, Միջագետքի հյուսիսային, Փոքր Ասիայի արևելյան, Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան շրջանները:
- դ. Հայկազուն–Երվանդականների թագավորությունն առաջին համահայկական թագավորությունն է:
- ե. Սարգոն II–ի Բ. ա. 724 թ. արշավանքի ժամանակ Արդինի–Մուսասիրի տաճարը թալանվել է:
- զ. Միայն Արգիշտի I և Սարգուրի II արքաների օրոք նվաճված երկրներից Վանի թագավորություն են բերվել ավելի քան կես միլիոն ռազմագերի–ստրուկներ:
- է. «Սարգուրյան տարեգրության» համաձայն՝ Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվը շուրջ 250 հազար էր:

- 1) գ, դ, զ 2) բ, գ, զ 3) ա, ե, է 4) բ, դ, է

8. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Միհրդատ Եվպատորի միջև կնքված հայ–պոնտական դաշինքում.

- 1) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Պոնտոսը՝ արևմուտքում:
- 2) Հռոմի դեմ Տիգրան Մեծի պատերազմելու ողջ ընթացքում Միհրդատ Եվպատորը խոստանում էր պահպանել չեզոքություն:
- 3) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Պոնտոսը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Հայաստանը:
- 4) Պոնտոսը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Հայաստանը՝ արևմուտքում:
- 5) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պոնտոսը:
- 6) Դաշինքն ամրապնդելու նպատակով Միհրդատ Եվպատորն իր դուստր Կլեոպատրային կնության էր տալիս Տիգրան Մեծին:
- 7) Պոնտոսը Հռոմի դեմ պատերազմում Տիգրան Մեծից զորք ստանալու դիմաց համաձայնում էր Փոքր Հայքը զիջել Հայոց թագավորությանը:

9. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Գողերձ II–ի միջև կնքված հայ–պարթևական հաշտության պայմանագրում.

- ա. Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Ատրպատականի վրա, որի տարածքը ստանալու էր Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պարթևստանը:
- բ. Օսրոյենեն, Ադիաբենեն և Միգդոնիան հետ ստանալու դիմաց Պարթևստանը ճանաչում էր Տիգրան Մեծի գերիշխանությունը:
- գ. Պարթևստանը վերադարձնում էր Հայաստանից խլած Յոթանասուն հովիտները:

- դ. Պարթևների արքան կորցնում էր «արքայից արքա» տիտղոսը, որն այնուհետև կրելու էին Տիգրանն ու իր հաջորդները:
- ե. Հռոմի դեմ Պարթևստանի պատերազմելու դեպքում Տիգրան Մեծը խոստանում էր օգնական ուժեր տրամադրել Գողթրծ II-ին:
- զ. Հօգուտ Հայաստանի՝ պարթևները հրաժարվում էին Հյուսիսային Միջագետքից և Մարաստանից:
- է. Հօգուտ Պարթևստանի՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Մարաստանից և Ատրպատականից:

- 1) գ, դ, զ 2) գ, դ, ե 3) բ, ե, է 4) ա, գ, զ

10. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված հայ-հռոմեական պայմանագրում.

- 1) Հայկական պետությունը պահպանում էր իր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 2) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ատրիքից, Պաղեստինից, Փյունիկիայից և Կիլիկիայից:
- 3) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ատրպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 4) Հօգուտ Պարթևստանի՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Մարաստանից, Ատրպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 5) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր մեծ ռազմատուգանք, որը վճարվելու էր Փոքր Հայքի արքայական գանձարանից:
- 6) Հայաստանից անջատվելու էին Փոքր Հայքն ու Կոմմագենեն, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:
- 7) Հայաստանից անջատվելու էին Կորդուքն ու Ծոփքը, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:

11. Առանձնացնել այն կետերը, որոնք չեն վերաբերում Արտաշատի պայմանագրին.

- 1) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Ատրիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Կիլիկիայից, այսինքն՝ Միջերկրական ծովի առափնյա երկրներից:
- 2) Հայկական պետությունը պահպանում էր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 3) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում:
- 4) Կողմերը միացյալ ուժերով պետք է գրավեին Միջագետքը:
- 5) Հայաստանից անջատվելու էին Ծոփքն ու Կորդուքը, որտեղ թագավոր էր հռչակվելու Տիգրան Կրտսերը:

- 6) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր ռազմատուգանք, Հայաստանը հայտարարվում էր «հռոմեական ժողովրդի բարեկամ ու դաշնակից»:
- 7) Դաշինքն ամրապնդվում էր արքայի քրոջ և հռոմեական արքայազնի ամուսնությամբ:

12. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ք. ա. 54 թ. վերջերին Արտաշատում կնքվեց հայ-պարթևական դաշինք:
- 2) Ք. ա. 53 թ. գարնանը հռոմեական 50-հազարանոց բանակը Կրասոսի գլխավորությամբ ժամանեց Ասորիք:
- 3) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև արքայազն Բակուրը ջախջախեց հռոմեական բանակը:
- 4) Եռապետ Անտոնիոսը 60-հազարանոց բանակով Ք. ա. 36 թ. արշավեց Հայաստան և շարժվեց դեպի Արտաշատ:
- 5) Օկտավիանոսը Ք. ա. 27 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս (Սրբազան) և հիմք դրեց կայսերական վարչակարգին Հռոմում:
- 6) Հռոմում ստեղծված Առաջին եռապետության անդամներն էին Գնեոս Պոմպեոսը, Հուլիոս Կեսարը, Մարկոս Անտոնիոսը:
- 7) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկում իր որդեգիր Գայոս Կեսարին, որը Հայաստանի թագավոր է հռչակում Տիգրան IV-ի հորեղբայր Արտավազդ III-ին:
- 8) Ք. ա. 3 թվականին հայոց գահին կրկին բազմեց Տիգրան IV-ը:

13. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկել իր որդեգիր Հուլիոս Կեսարին, որը գահընկեց արեց Տիգրան IV-ին:
- 2) Տիգրան III-ի շեշտված հակահռոմեական դիրքորոշման պատճառով Հռոմը նրան գահընկեց արեց և գահ բարձրացրեց նրա կրտսեր եղբորը՝ Արտաշես III-ին:
- 3) Հայաստանը թուլացնելու նպատակով Հռոմը նրանից անջատեց Ատրպատականը և այնտեղ թագավոր կարգեց իր կամակատար Արիոբարզանեսին:
- 4) Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը զերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 5) Պարթևները ոչ միայն չստացան Պոմպեոսի խոստացած տարածքները, այլև Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:
- 6) Ք. ա. I դարում ապրած հռոմեացի պատմիչ Տակիտոսը հավաստիացնում է, որ Արտաշատի տեղանքն ընտրել է Կարթագենի հռչակավոր զորավար Հաննիբալը:
- 7) Արտաշես I-ի հանձնարարությամբ Սմբատ Բագրատունի զորավարը ջախջախեց է վրացական բանակը և Հայաստանին է վերադարձրել Գուգարք նահանգը:

14. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Հնդեվրոպական նախահայրենիքն ընդգրկում է Հայկական լեռնաշխարհը, Միջագետքի արևելյան, Փոքր Ասիայի հյուսիսային, Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան շրջանները:

- 2) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը կատարվել է Իշ-պուհինիի գահակալության երկրորդ շրջանում:
- 3) Թորգոմա տունը եղել է Եփրատի վերին ավազանում և հիշատակվում է դեռևս Ք. ա. XX–XVIII դարերում:
- 4) Վանի տերության բանակի կազմում Արգիշտի I-ի օրոք առանձնացվեց «արքայական գունդը»՝ հեծյալ զորամասերից բաղկացած ուժերը:
- 5) Հայկազուն–Երվանդականների թագավորությունը երկրորդ համահայկական թագավորությունն է:
- 6) Երվանդ Սակավակյացը հատել է սեփական պատկերով ոսկեդրամ, որը հասել է մեզ:
- 7) Բեհիսթունյան արձանագրությունը գրված է պարսկերեն, էլամերեն, արաբերեն:
- 8) Դարեհ III Կոդոմանոսը Աքեմենյան տերության տիրակալ է դարձել Ք. ա. 334 թ.:
- 9) Հռոմում ստեղծված Առաջին եռապետության անդամներն էին Գայոս Կեսարը, Մարկոս Կրասոսը, Գնեոս Պոմպեոսը:

15. Ընտրել սխալ պնդումները.

- ա. Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախությունը:
- բ. Պոմպեոսի կողմից Պոնտոսը ռազմակալվելուց հետո Միհրդատ Եվպատորը նահանջեց իր տերության հյուսիսային երկրամասերը, որտեղ էլ Ք. ա. 63 թ. ինքնասպանությամբ վերջ տվեց կյանքին:
- գ. Գահակալության վերջին շրջանում Տիգրան III-ը ձերբազատվեց Հռոմի միջամտություններից և, մերձենալով Պարթևստանին, սկսեց վարել ինքնուրույն քաղաքականություն:
- դ. Օգտագործելով պատեհ առիթը՝ պարթևական զինված ուժերը՝ թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ, և նրան օժանդակող հայկական զորամասերը՝ Վասակ զորավարի գլխավորությամբ, հռոմեացիներին դուրս մղեցին Կիլիկիայից, Ասորիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից:
- ե. Հրահատ IV-ը հիանալի զիտակցում էր, որ Հայաստանից հետո Պարթևստանն է լինելու Հռոմի հաջորդ թիրախը, ուստի փոխեց իր վերաբերմունքը և ռազմական զգալի օգնություն տրամադրեց Հայաստանին:
- զ. Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը զերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- է. Խայտառակ ձևով պարտված Պետոսը սուտ լուր է ուղարկում Հռոմ, թե իբր Արևելքում իրավիճակը չի փոխվել, սակայն Ներոնը տեղեկացել էր, որ պարտված հռոմեական լեգեոնները հեռացել էին Հայաստանից:
- ը. Հռոմեական կայսրությունում մղված գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ I թագավորը հաշտություն է կնքում հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսի հետ:

- 1) բ, գ, զ 2) ա, ե, ը 3) դ, ե, է 4) ա, գ, ը

16. Ընտրել սխալ պնդումները.

- ա. Ըստ Քսենոփոնի տեղեկության՝ Երվանդ II-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան արքա Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ:
- բ. Ք. ա. 522–521 թթ. ընթացքում բռնկված ապստամբության ժամանակ զորավար Վահումիսան Հյուսիսային Միջագետքում պարտություն կրեց հայերից:
- գ. Դարեհ II-ը Աքեմենյան տերության տիրակալ դարձավ Ք. ա. 336 թ.:
- դ. Աքեմենյան տերությունում վարչական միավորները կոչվում էին սատրապություններ:
- ե. Մինչև Ք. ա. 331 թ. Հայաստանը Աքեմենյան տերության կազմում մնաց որպես սատրապություն:
- զ. Դարեհ I-ի դեմ Բաղդադում բարձրացած ապստամբությունը գլխավորում էր Արախան՝ Խալդիտայի որդին:
- է. Աքեմենյան արքա Արտաքսերքսես II-ի դեմ ապստամբել էր նրա եղբայր Կյուրոս Կրտսերը:
- ը. Ք. ա. 331 թ. Հայաստանի անկախությունը վերականգնեցին Երվանդ (Օրոնտես) II-ը Մեծ Հայքում և Միթրաուատեսը Փոքր Հայքում:
- 1) ա, դ, ը 2) բ, ե, գ 3) գ, գ, ը 4) բ, գ, է

17. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհի հարավ–արևմուտքում Ք. ա. VII դարի առաջին կեսին վերականգնված Հայկազունների իշխանությունը համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրների Արմե–Շուբրիա պետական կազմավորմանը:
- 2) Հայկազունների իշխանությունը վերականգնվել է Պարոյր նահապետի գլխավորությամբ:
- 3) Հայկազունների մի ճյուղը համարվող Երվանդունիների արքայատոհմն այդ անունով է կոչվել Երվանդ I Սակավակյացի անունից:
- 4) Տիգրան Երվանդյանը մտերիմ հարաբերություններ ուներ պարսից արքա Կյուրոս II Մեծի հետ:
- 5) Տիգրան Երվանդյանին հաջորդել է նրա երեք որդիներից Վահագնը:
- 6) Հայերի ապստամբությունը ճնշելու համար Դարեհ I-ը սկզբում ուղարկել էր պարսիկ զորավար Վահումիսային:
- 7) Ըստ Պատմահոր հաղորդման՝ Պարոյր նահապետը միավորել է Վանա լճից մինչև Երասխ ընկած ողջ տարածքը և դաշինք կնքել Մեդիայի հետ:

18. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հունական աղբյուրները Երվանդ IV-ի մասին գրում են, որ նա այնքան հզոր էր, որ կարողացել էր ապաստան տալ սելևկյան տիրակալի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:
- 2) Մինչև Ք. ա. III դարի վերջը Հայաստանին տիրելու Սելևկյան տերության փորձերն ապարդյուն են անցնում, քանի որ Մեծ և Փոքր Հայքերը գործում էին միասնաբար:

- 3) Կամբիզի մահվանից հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվում են գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվում են Դարեհ I-ի հաղթանակով, սակայն նրա իշխանության իրավականությունը Հայաստանը չի ճանաչում:
- 4) Հայաստանի սատրապ Երվանդ III-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ, բարձր դիրք էր գրավում տերության մեջ և նույնիսկ իր սեփական պատկերով ոսկեդրամ էր հատել:
- 5) Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախությունը:
- 6) Մենոն զորավարին հաջողվեց գրավել Բարձր Հայքի ոսկու հանքերը, որից հետո Ալեքսանդրն այլևս նոր զորք չուղարկեց Հայաստան:
- 7) Ալեքսանդր Մակեդոնացու հսկայաճավալ պետությունը Ք. ա. 301 թ. բաժանվեց մի քանի մասերի, որոնցից ամենախոշորը Հայաստանին սահմանակից Սելևկյան պետությունն էր:

19. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Երբ Մարկոս Կրասոսը ժամանեց Ասորիք, Արտավազդ II-ը եկավ նրա մոտ և առաջարկեց պարթևների դեմ արշավանքը սկսել Հայաստանի հարավային լեռնոտ շրջաններով:
- 2) Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի կնքումից հետո պարթևները հետ ստացան Կորդուքն ու Հյուսիսային Միջագետքը:
- 3) Հռոմեական զորավար Կորբուլոնը գրավեց Արտաշատ մայրաքաղաքը և քանդեց այն:
- 4) Տիգրան III-ը Հռոմի ցանկությամբ հայոց գահը կտակեց իր որդի Տիգրան IV-ին:
- 5) Տիգրան IV-ին գահընկեց անելուց հետո Հայաստանում թագավոր է դարձել Արտավազդ III-ը:
- 6) Սոհեմոս-Տիգրանին Հայաստանից վտարելուց հետո գահը հանձնվել է Խոսրով I-ին:
- 7) Տրդատ II-ին հաջորդած Արտավազդ V-ից հետո հայոց գահն անցել է Խոսրով II-ին:

20. Ընտրել սխալ պնդումները.

- ա. Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը:
- բ. Հայաստանի չափազանց բարենպաստ պայմաններն ու աշխարհաքաղաքական դիրքը անցյալում և նորագույն շրջանում առաջացրել են տարբեր պետությունների, ժողովուրդների և քոչվոր ցեղերի հետաքրքրությունը:
- գ. Հայասան առաջին անգամ հիշատակվում է Ք. ա. XVI դ. խեթական մի արքայի արշավանքների կապակցությամբ, որոնց ժամանակ նրա դեմ դուրս է գալիս այդ երկրի թագավոր Խուկանան:
- դ. Խեթական աղբյուրների համաձայն՝ Հայասա թագավորությունն ունեցել է արքունիք, բանակ, արքունի դիվան՝ իր դպիրներով, ինչպես նաև դիցարան:

- ե. «Նաիրի» անվամբ իրենց երկիրը կոչել են նաև Վանի թագավորության տիրակալներն ասուրերենով գրված արձանագրություններում:
- զ. Հայերի օգտագործած արեգակնային օրացույցի հիմքով տոմարական համակարգերից առավել նշանավոր են Հայոց մեծ թվականը, Հայոց միջին թվականը և Հայոց փոքր թվականը:
- է. Ըստ Մովսես Խորենացու՝ Տիգրան Մեծը, ի թիվս բազում այլ բարեփոխումների, բարեկարգել ու ճշգրտել է օրացույցը:
- ը. Ասուրա-բաբելական աղբյուրներում Հայաստանն «Ուրարտու» անվամբ հիշատակվում է մինչև Ք. ա. IV դարի առաջին կեսը:

- 1) ա, գ, ը 2) դ, ե, ը 3) գ, գ, է 4) բ, գ, է

21. Ընտրել սխալ պնդումները.

- ա. Վանի աշխարհակալությունը ստեղծվել է Արգիշտի I-ի արքայի առաջնորդությամբ:
- բ. Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհում հիշատակվող պետական կազմավորումներից նշանավոր էին հարավում՝ Միտաննին, իսկ հյուսիսում՝ Հայասան:
- գ. Էթիունի երկրի համադաշնությունը կազմավորվել է Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևմտյան շրջաններում
- դ. Միերի դռան արձանագրությունում թվարկված են Վանի թագավորության աստվածների անունները և նրանց մատուցվող զոհաբերությունները:
- ե. «Նաիրի» երկրանունը առաջին անգամ հիշատակվում է Ք. ա. XVI դարում:
- զ. Բեհիսթունյան արձանագրությունը գրված է էլամերեն, արամեերեն, պարսկերեն լեզուներով:
- է. Խեթական թագավորի և Հայասայի Խուկանա արքայի միջև կնքվել է բարեկամության և փոխօգնության պայմանագիր:

- 1) բ, ե, է 2) գ, ե, գ 3) ա, գ, դ 4) ա, դ, է

22. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Վաղարշ II–ը կառավարել է 185–201 թթ.:
- 2) Կիլիկիայում՝ Իսոսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում, Սեպտիմոս Սևերոսը սպանվել է:
- 3) Կարակալլան 215 թ. Ասորիք է հրավիրել Խոսրով I–ին ու ձերբակալել:
- 4) Տրդատ II–ին Մակրինոս կայսրը թագ է ուղարկել:
- 5) Տրդատ II–ին հաջորդած Խոսրով II–ից հետո հայոց գահին անցել է Տրդատ III–ին:
- 6) Մծբինում կնքվեց հռոմեա–պարսկական 40–ամյա խաղաղության պայմանագիր:
- 7) Տրդատ II–ին հաջորդած Արտավազդից հետո հայոց գահին անցել է Խոսրով II–ին:

23. Գտնել ճիշտ փաստարկները.

- 1) Հունական ավանդազրույցի համաձայն՝ Հայաստանում հաստատված արգոնավորը Հունաստանի Արմենոս քաղաքից էր:
- 2) Արգոնավորդները ոսկե գեղմը ձեռք բերելու նպատակով ուղևորվեցին Սև ծովի արևմտյան ափերը:

- 3) Հայոց ազգաճագման ավանդագրույցի համաձայն՝ Բուն Հայոց տոմարը սկսվում է Հայկի ու Բելի պատերազմից:
- 4) Բուն Հայոց տոմարը հայերը սկսել են հաշվել Ք. ա. 830 թ–ից:
- 5) Արամ անունով երկիրը հիշատակվում է դեռևս Ք. ա. XVIII դարում:
- 6) Սարգուրի I–ի օրոք Վանի թագավորությունը տարածվում էր մինչև Տիգրիսի վերին հովիտը:
- 7) Սարգուրի II–ի գործը դուրս եկավ Միջերկրական ծովի արևելյան ավազան:

24. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- ա. Հայաստանի աշխարհագրական դիրքով պայմանավորված՝ հայ մշակույթը մշտապես ազդվել է տարաշխարհիկ մշակույթներից և կորցրել է իր յուրօրինակությունն ու եզակիությունը, ազգային մշակույթին բնորոշ գծերը:
- բ. Հայոց առասպելներն ու վիպերգ–ավանդագրույցներն արտացոլել են ժողովրդի աշխարհայացքը, բնության ու հասարակության վերաբերյալ պատկերացումները:
- գ. Հելլենիստական դարաշրջանում հայ մշակույթի երկրորդ՝ հելլենիստական շերտի կրողները գլխավորապես վերին խավերի և քաղաքային ազատ բնակչության ներկայացուցիչներն էին:
- դ. Վանա լճի արևմտյան կողմում գտնվող Նեմրուփ լեռան սրբավայրը կառուցել է Անտիոքոս I Երվանդունին:
- ե. Հելլենիստական դարաշրջանի առաջին փուլում Հայաստանում մեծ տարածում է գտնում նաև զրադաշտականությունը, որը դուալիստական կրոն էր և ընդունում էր երկու գերագույն՝ բարի և չար աստվածների նախասկիզբ և համազոր գոյությունը:
- զ. Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը լայն տարածում գտան հասարակ ժողովրդի մեջ, հայոց արքունիքում և ավազանու շրջանում և ամբողջությամբ վերափոխեցին մեր ազգային մշակույթը:
- է. Քրիստոնեության պետականացումից հետո Հայաստանում արգելվել է հայկական մեհենագրության գործածությունը:

- 1) ա, գ, ե 2) դ, գ, է 3) բ, գ, է 4) բ, գ, ե

25. Ընտրել ճիշտ փաստարկները.

- 1) Եփրատի երկու ճյուղերը միախառնվում են Ակն քաղաքի մոտ:
- 2) ՀՀ–ի՝ բարձրությամբ երկրորդ լեռնագագաթ Կապուտջուղն ունի 3925 մ բարձրություն:
- 3) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից ունի 1720 մ բարձրություն և չորս կղզի, որոնցից ամենանշանավորն Աղթամարն է:
- 4) Հայկական լեռնաշխարհի կենտրոնով ձգվում է Հայկական Տավրոս լեռնաշղթան, որը սկիզբ է առնում Արարատից:
- 5) Հայկական լեռնաշխարհի երկրորդ բարձր գագաթը Սիփանն է, որը գտնվում է Վանա լճից հյուսիս և ունի 4096 մ բարձրություն:
- 6) Կապուտան կամ Ուրմիա լիճը ծովի մակերևույթից բարձր է 1916 մետր:

- 7) Մեծ Հայքի տարածքը մոտ 400 հազար քառ. կմ է:
- 8) Հայկական լեռնաշխարհի ամենաբարձր լեռնագագաթը Մասիսն է (Մեծ Արարատ), որն ունի 5165 մ բարձրություն:

26. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը գերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 2) 59 թ. դեպի Տիգրանակերտ շարժվող Կորբուլոնի զորքերը ընկնում են պարթևական զորքերի պատրաստած ծուղակը:
- 3) Հռոմեական կայսրությունում մղված գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ II թագավորը բանակցությունների միջոցով հաշտություն է կնքում հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսի հետ:
- 4) Հրահատ IV-ը հիանալի գիտակցում էր, որ Հայաստանից հետո Պարթևստանն է լինելու Հռոմի հաջորդ թիրախը, ուստի փոխեց իր վերաբերմունքը Հայաստանի նկատմամբ և ռազմական զգալի օգնություն տրամադրեց:
- 5) Օգտագործելով պատեհ առիթը՝ պարթևական զինված ուժերը՝ թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ, և հայկական զորամասերը՝ Գիսակ զորավարի գլխավորությամբ, անցան լայնածավալ հարձակման և հռոմեացիներին դուրս մղեցին Կիլիկիայից, Ասորիքից, Եգիպտոսից, Պաղեստինից և Հրեաստանից:
- 6) Պոմպեոսի կողմից Պոնտոսը ռազմակալելուց հետո Միհրդատ Եվպատորը նահանջեց իր տերության հյուսիսային երկրամասերը, որտեղ էլ Ք.ա. 63 թ. ինքնասպանությամբ վերջ տվեց կյանքին:
- 7) Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախության մասին:

27. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Ք. ա. 522–521 թթ. ընթացքում բռնկված ապստամբության ժամանակ Կամբիզը Հյուսիսային Միջագետքում պարտություն կրեց հայերից:
- 2) Դարեհ I-ի դեմ Բաբելոնում բարձրացած ապստամբությունը գլխավորում էր հայազգի Արախան՝ Խալդիտայի որդին:
- 3) Մինչև Ք. ա. 331 թ. Հայաստանը մնաց Աքեմենյան տերության կազմում՝ որպես սատրապություն:
- 4) Աքեմենյան տերությունում վարչական միավորները կոչվում էին ստրատեգիաներ:
- 5) Աքեմենյան արքա Արտաքսերքսես III-ի դեմ Կյուրոս Կրոտերը ապստամբել է Ք. ա. 360 թ.:
- 6) «Անաբասիս» թարգմանաբար նշանակում է «Տասը հազարի նահանջը»:
- 7) Դարեհ III Կողոմանոսը ողջ Աքեմենյան տերության տիրակալ դարձավ Ք. ա. 336 թ.:
- 8) Ք. ա. 331 թ. Հայաստանի անկախությունը վերականգնեցին Երվանդ (Օրոնտես) III-ը՝ Մեծ Հայքում, Միթրաուստեսը՝ Փոքր Հայքում:

28. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Առաջին եռապետության անդամներ էին Գնեսու Պոմպետոսը, Հուլիոս Կեսարը, Մարկոս Կրասոսը:
- 2) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև զորավար Օրոդեսը ջախջախեց հռոմեական բանակին:
- 3) Օկտավիանոսը, որը Ք. ա. 31 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս («Աշխարհակալ»), հիմք դրեց հռոմեական կայսերական վարչակարգին:
- 4) Մարկոս Անտոնիոսը Արևելք ժամանեց Ք. ա. 30 թ.:
- 5) Ալեքսանդրիայում Անտոնիոսը կազմակերպեց հաղթահանդես, որի ընթացքում հայոց արքան ու նրա ընտանիքը անցնում էին քաղաքի փողոցներով:
- 6) Անտոնիոսի ու Օկտավիանոսի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցավ Ք. ա. 31 թ. Մազնեսիայի մոտ:
- 7) Տիգրան IV-ը խաղաղությամբ գահակալեց մինչև խոր ծերություն:
- 8) 25 տարի Հռոմում ապրած և դաստիարակված Արտավազդ III-ը երկիրը կառավարում էր հռոմեական օրենքներով և զբաղվում անզուսպ թալանով:

29. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը գերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 2) Գահակալության վերջին շրջանում Տիգրան III-ը ձերբազատվեց Հռոմի միջամտություններից և, մերձենալով Պարթևստանին, սկսեց վարել ինքնուրույն քաղաքականություն:
- 3) Հռոմեական կայսրությունում մղված գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ II թագավորը բանակցությունների միջոցով հաշտություն է կնքել հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսի հետ:
- 4) Հրահատ IV-ը հիանալի գիտակցում էր, որ Հայաստանից հետո Պարթևստանն է լինելու Հռոմի հաջորդ թիրախը, ուստի փոխեց իր վերաբերմունքը Հայաստանի նկատմամբ և ռազմական զգալի օգնություն տրամադրեց:
- 5) Օգտագործելով պատեհ առիթը՝ պարթևական զինված ուժերը՝ թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ, և հայկական զորամասերը՝ Գիսակ զորավարի գլխավորությամբ, անցան լայնածավալ հարձակման և հռոմեացիներին դուրս մղեցին Կիլիկիայից, Ասորիքից, Եգիպտոսից, Պաղեստինից և Հրեաստանից:
- 6) Պոմպետոսի կողմից Պոնտոսը ռազմակալվելուց հետո Միհրդատ Եվպատորը նահանջեց իր տերության հյուսիսային երկրամասերը, որտեղ էլ Ք. ա. 63 թ. ինքնասպանությամբ վերջ տվեց կյանքին:
- 7) Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախության մասին:

30. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Վանի թագավորությունը հինարևելյան տիպի բացարձակ միապետություն էր:
- 2) Վանի տերությունն ամենամեծ տարածքային աճն ունեցել է Արգիշտի I-ի օրոք:
- 3) Ռուսա I-ի օրոք առանձնացվեց «արքայական գունդը»՝ հեծյալ զորամասերից բաղկացած ուժերը:
- 4) Ռուսա II-ը շարունակեց կառավարման համակարգի բարեփոխումը՝ համադաշնությունների համակարգից անցումը գերկենտրոնացված կառավարման:
- 5) Միասնական դիցարանի ստեղծումը կատարվել է Իշպուինիի կառավարման առաջին շրջանում:
- 6) Վանի թագավորությունը ասորեստանյան աղբյուրներում կոչվել է Ուրարտու, իսկ տեղական արձանագրություններում՝ Նաիրի և Բիայնիլի:
- 7) Սարգուրի I-ը Վանի թագավորությունը վերածել է աշխարհակալության:

31. Գտնել սխալ պնդումները.

- ա. Սանատրուկն իր աթոռանիստն էր դարձրել նոր հիմնադրված Մծուրք քաղաքը:
- բ. Սոհեմոս-Տիգրանին Հայաստանից վտարելուց հետո գահը հանձնվել է Խոսրով I-ին:
- գ. Տրդատ II-ին հաջորդած Արտավազդ V-ից հետո հայոց գահն անցնում է Խոսրով II-ին:
- դ. Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի կնքումից հետո պարթևները հետ ստացան Կորդուքն ու Հյուսիսային Միջագետքը:
- ե. Երբ Մարկոս Կրասոսը ժամանեց Ասորիք, Արտավազդ II-ը եկավ նրա մոտ և առաջարկեց պարթևների դեմ արշավանքը սկսել Հայաստանի հարավային լեռնոտ շրջաններով:
- զ. Տիգրան III-ը Հռոմի ցանկությամբ հայոց գահը կտակեց իր որդի Տիգրան IV-ին:
- է. Հռոմեական զորավար Կորբուլոնը զրավեց Արտաշատ մայրաքաղաքը և քանդեց այն:

- 1) ա, ե, է 2) ա, գ, զ 3) բ, գ, դ 4) բ, դ, զ

8-II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից բարձր է 1720 մ և ունի չորս կղզի՝ Արտեր, Աղթամար, Լիմ, Կտուց:
- 2) Ճորոխը սկիզբ է առնում Խաչափայտի լեռներից, իսկ Արաքսը՝ Բյուրականի լեռներից:
- 3) Արևելյան Եփրատը սկզբնավորվում է Ծաղկավետ լեռներից, իսկ Արևմտյան Եփրատը՝ Ծաղկանց լեռներից:
- 4) Մեծ Հայքի բոլոր 15 աշխարհները միասին ունեցել են 191 գավառ, որից 30-ը Այրարատ նահանգում էր, իսկ 27-ը՝ Վասպուրական:

5) Արևելյան Տիգրիսը սկիզբ է առնում Հայկական Տավրոսից, իսկ Արևմտյան Տիգրիսը՝ Ծովք լճից:

6) ՀՀ տարածքում բարձրությամբ երկրորդ լեռը Կապուտջուղն է՝ 3925 մ:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

1) Հայկական լեռնաշխարհի այսօր հայտնի հնագույն պետության՝ Արատտայի հովանավոր աստվածը Հայկն էր՝ իմաստության և տիեզերական ջրերի աստված Հայ(ա) Աստծո որդին:

2) «Նաիրի» երկրանունն առաջին անգամ հիշատակված է Ասորեստանի Սալմանասար II թագավորի կողմից Ք. ա. X դ. առաջին կեսին:

3) Աստվածաշնչի համաձայն՝ բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյ նահապետի երեք որդիներից՝ Հաբեթից, Քամից և Սեմից:

4) Ըստ վրացական ավանդության՝ Թարգամոսի ավագ որդի Հայոսից առաջացել են հայերը, Քարթլոսից՝ վրացիները, իսկ մյուս վեց որդիներից՝ կովկասյան մի շարք ժողովուրդներ:

5) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երկու շերտ՝ նախաքրիստոնեական և քրիստոնեական:

6) Թորգոմա տունը եղել է Եփրատի միջին ավազանում և հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XXII–XV դարերում:

3. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

1) Արարատ անվանումը Ուրարտու անվան ասորեստանյան տարբերակն է:

2) Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհում հիշատակվող պետական կազմավորումներից նշանավոր էին Նաիրին արևմուտքում և Հայկազունների Արարատյան թագավորությունը արևելքում:

3) Նաիրի թագավորությանը հաջողվել է Ք. ա. 860–ական թվականներից սկսած՝ ամբողջ Հայկական լեռնաշխարհն աստիճանաբար միավորել իր իշխանության ներքո:

4) Քանի որ «Ուրարտուն» դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի ասորեստանյան աղբյուրները շարունակել են այդ անունով հիշատակել նաև հզորացող Նաիրի թագավորությունը:

5) Ասորեստանյան աղբյուրներում անվանապես հիշատակվող առաջին ուրարտական արքան Արամն էր, որը Ք. ա. 849–833 թթ. ընթացքում դիմակայել է Ասորեստանի արշավանքներին:

6) Արամը ոչ միայն հետ է շարտել ասորեստանյան նվաճողներին, այլև հաղթական արշավանքներ կատարել դեպի Փոքր Ասիա:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

1) Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ, սակայն հայոց դիցարանները ղեկավարվում էին աստվածների գերագույն եռյակի կողմից:

- 2) Հայոց դիցարանները, հունական և հռոմեական դիցարանների նման, բաղկացած էին ազգակից աստվածներից, այսինքն՝ ներկայանում էին իբրև աստվածային ընտանիք:
- 3) Միայն Արտաշեսյան թագավորության շրջանի հայոց դիցարանին է բնորոշ եղել երկմիասնականությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ:
- 4) Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, իսկ չար ուժերը ոգիների մակարդակից վեր չեն բարձրացվել:
- 5) Որպես բացառություն՝ միայն հելլենիզմի դարաշրջանի հայոց դիցարանում են եղել չար կամ չարագործ աստվածություններ:
- 6) Զրադաշտականությունը դուալիստական կրոն էր, այսինքն՝ դրա հետևորդները հավատում էին, որ կան համազոր երկու գերագույն աստվածներ՝ չար և բարի:

5. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի տարածքում Ք. ա. 830–ական թթ. ձևավորվել էին մի քանի համադաշնություններ, որոնցից ամենամեծը Նաիրի երկրի համադաշնությունն էր:
- 2) Մենուան Վանի թագավորության հյուսիսարևելյան սահմաններն ամրապնդելու նպատակով արշավել է Դիաուխի երկրի վրա:
- 3) Ռազմական ոլորտի բարեփոխումների շնորհիվ Իշպուհինի Ք. ա. 820–ական թթ. ընդլայնեց թագավորության սահմանները Ուրմիա լճի ավազանի հարավում՝ ներառելով Արդինի–Մուսասիր երկիրը:
- 4) Իշպուհինի գահակալության երկրորդ շրջանում իրականացված կրոնական բարեփոխման արդյունքում ստեղծվեց թագավորության համար միասնական դիցարան, որն արձանագրվել է «Խալդյան դարպասի» վրա:
- 5) «Խալդյան դարպասի», որը հետագայում մեր ժողովրդի կողմից կոչվել է «Մենուայի դուռ», արձանագրությունը կատարվել է Իշպուհինի և նրա որդու անունով:
- 6) Սարդուրի II–ն է կառուցել մայրաքաղաք Վանը:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց պետականության պատմության մեջ դարակազմիկ փոփոխությունը՝ անցումը համադաշնությունների համակարգից կենտրոնացված պետության, սկսվել է Սարդուրի II–ի օրոք:
- 2) Միայն Արգիշտի I և Սարդուրի II արքաների օրոք նվաճված երկրներից բերվել են ավելի քան մեկ միլիոն ռազմագերի–ստրուկներ:
- 3) Հայկազուն–Երվանդականների թագավորությունն առաջին համահայկական թագավորությունն է:
- 4) Սարգոն II–ը Ք. ա. 743 թ. արշավանքի ժամանակ գրավեց Արդինի–Մուսասիրի տաճարը և թալանեց այն:
- 5) Հայոց պետականության պատմության մեջ անցումը համադաշնությունների համակարգից կենտրոնացված պետության ավարտվել է Ռուսա I–ի օրոք:
- 6) Վանի թագավորության զորքի գերագույն հրամանատարը առաջին սպարապետն էր, որին պատերազմի ժամանակ օգնում էր երկրորդ սպարապետը:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աստվածաշնչի առաջին՝ Ծննդոց գրքի համաձայն՝ Համաշխարհային ջրհեղեղից փրկվեց միայն Նոյ նահապետն՝ իր ընտանիքով, որի տապանը հանգրվանեց Հայկական լեռնաշխարհում՝ «Արարատ լեռների վրա»:
- 2) Հայասա երկրի անվան հիմքում հայ ժողովրդի ինքնանվանումն է, խեթերեն Հայասա՝ նշանակում է Հայք, Հայաստան:
- 3) Հնդեվրոպական նախահայրենիքն ընդգրկում է Հայկական լեռնաշխարհը, Միջագետքի արևելյան, Փոքր Ասիայի հյուսիսային, Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան շրջանները:
- 4) Ըստ Աստվածաշնչի՝ բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյի երեք որդիներից՝ Հաբեթից, Սեմից, Քամից:
- 5) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երեք շերտ՝ հնագույն, քրիստոնեական և հետքրիստոնեական:
- 6) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արագած լեռը:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Տուշպա մայրաքաղաքը հիմնադրել է Սարգուրի II-ը:
- 2) Հայոց մեծ տիրակալ Արգիշտի I-ի օրոք Բիայնիլի-Ուրարտու-Այրարատ թագավորությունը վերածվեց Առաջավոր Ասիայի հզորագույն ուժի:
- 3) Ռուսա I-ի և Արգիշտի II-ի կառավարման շրջանում Վանի թագավորության համար հյուսիսից հայտնվել էր լուրջ թշնամի՝ կիմերների ցեղը:
- 4) Ք. ա. 743–713 թթ. երեսնամյա պայքարի արդյունքում Ասորեստանը կրկին դարձավ Առաջավոր Ասիայի գերտերություններից մեկը:
- 5) Վանի թագավորությունը հունահռոմեական տիպի բացարձակ միապետություն էր:
- 6) Վանի թագավորության տիրակալին կից գործում էր Ավագների խորհուրդը:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Իր իշխանության հաստատման մասին Դարեհ I արքան թողել է կարևոր սկզբնաղբյուր՝ Բեհիսթունյան եռալեզու արձանագրությունը:
- 2) Բեհիսթունյան արձանագրության պարսկերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Հարմինույա:
- 3) Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Արմինա:
- 4) Ըստ նույն սկզբնաղբյուրի՝ Դարեհի դեմ Բաբելոնում տեղի ունեցած ապստամբությունը ղեկավարել է հայազգի Արախան՝ Խալդիտայի որդին:
- 5) Հայաստանի դեմ արշավանքը Դարեհ I-ը հանձնարարել էր նախ Վահումիսային, ապա՝ Դադարշիշին:
- 6) Միայն հինգերորդ արշավանքից հետո է Հայաստանը ճանաչում Աքեմենյանների գերիշխանությունը:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աքեմենյանների գերիշխանության օրոք Հայաստանում շարունակում էին իշխել Երվանդականները, որոնք լիակատար ներքին ինքնավարություն ունեին:
- 2) Սատրապական շրջանի Հայաստանի մասին կարևոր տեղեկություններ կան Քսենոփոնի «Մեծ մարդկանց մասին» աշխատության մեջ:
- 3) Հայաստանի սատրապ Երվանդ II-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ:
- 4) Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ II-ը մինչ գահին բազմելը եղել է Հայաստանի սատրապը:
- 5) Հայաստանը Աքեմենյանների գերիշխանության ներքո է եղել Ք. ա. 521–334 թվականներին:
- 6) Համահայկական երկրորդ թագավորությունում արքայից հետո երկրի կարևորագույն դեմքը զորավար-սպարապետն էր:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կյուրոս Մեծի մահվանից անմիջապես հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվեցին գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվեցին Դարեհ I-ի հաղթանակով:
- 2) Բեհիսթունյան արձանագրությունը գրված է երեք լեզուներով՝ էլամերեն, պարսկերեն, բաբելերեն:
- 3) Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Արմինա:
- 4) Հայաստանի դեմ արշավանքը Դարեհ I-ը հանձնարարել էր նախ Դադարշիշին, ապա՝ Վահումիսային:
- 5) Դարեհ I-ի դեմ Բաղդադում տեղի ունեցած ապստամբությունը ղեկավարել է հայազգի Արախան՝ Խալդիտայի որդին:
- 6) Միայն հինգերորդ արշավանքից հետո՝ Ք. ա. 522 թվականին է Հայաստանը ճանաչել Աքեմենյանների գերիշխանությունը:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը Հայաստանում տարածում գտան գերազանցապես արքունիքում և ավագանու շրջանում:
- 2) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը հայերի մեջ առաջին անգամ ստեղծվել է հելլենիզմի շրջանում:
- 3) Հայոց դիցարանում չկան չար աստվածներ, քանի որ չար ուժերը ոգիների մակարդակից վեր չեն բարձրացվել:
- 4) Արևի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը եղել է Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Բագառիճ ավանը:
- 5) Հայոց դիցարանը բաղկացած էր ազգակից աստվածներից:
- 6) Արամեական այբուբենը կազմված էր 22 տառից և գրվել է ձախից աջ:

13. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկազուն Երվանդականների օրոք հիշատակվող արքունի գործակալներից են զորավար-սպարապետները, արքունի հացարարները, մատուկակները, դպիրները:
- 2) Ք. ա. IV դարում գոյություն են ունեցել հայկական չորս պետություններ:
- 3) Ալեքսանդր Մակեդոնացին և Դարեհ III-ը նույն թվականին են սկսել գահակալել իրենց երկրներում:
- 4) Երվանդ Վերջինի օրոք Մեծ Հայքի հոգևոր կենտրոնը Բագավանն էր:
- 5) Գավգամելայի և Մագնեսիայի ճակատամարտերը հայերի համար ունեցել են նույնանման քաղաքական նշանակություն. Մեծ Հայքը և Փոքր Հայքը հռչակվել են անկախ պետություններ:
- 6) Ալեքսանդր Մակեդոնացու արշավանքներով Առաջավոր Ասիայում սկզբնավորվել է հելլենիզմի՝ հռոմեականության դարաշրջանը:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Լուկուլլոսի բանակը Ք. ա. 68 թ. գարնանը դուրս եկավ Կորդոբից և Արածանի գետի ավերով շարժվեց դեպի Արտաշատ:
- 2) Հայ-հռոմեական պատերազմի առաջին փուլն ավարտվեց Տիգրան Մեծի զորքերի հաղթանակով:
- 3) Լուկուլլոսի փոխարեն Արևելքում հռոմեական զորքի նոր հրամանատար նշանակվեց Կրասոսը:
- 4) Պոմպեոսը պարթևների հետ Ք. ա. 66 թ. ընդդեմ Հայաստանի համաձայնագիր կնքեց:
- 5) Պոմպեոսը Ք. ա. 66 թ. էլ կնքել է հայ-հռոմեական հաշտության պայմանագիր Տիգրան Մեծի հետ:
- 6) Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի շնորհիվ Տիգրան Մեծը վերականգնեց իր «Արքայից արքա» տիտղոսը:

15. Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված հայ-հռոմեական պայմանագրին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկական պետությունը կորցրեց նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 2) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվեց Կիլիկիայից, Պաղեստինից, Ասորիքից և Փյունիկիայից:
- 3) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվեց նաև հպատակեցված Եգիպտոսից:
- 4) Հայաստանը հայտարարվեց «Հռոմեական ժողովրդի բարեկամ և դաշնակից»:
- 5) Հայաստանից անջատվելու էին Կորդոքն ու Ծոփքը, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:
- 6) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր ռազմատուգանք, այն վճարվելու էր Ծոփքի արքայական գանձարանից:

16. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը լայն տարածում գտան հայոց արքունիքում, ավագանու շրջանում, ինչպես նաև հասարակ ժողովրդի մեջ և ամբողջությամբ վերափոխեցին մեր ազգային մշակույթը:
- 2) Վերջին տարիների պեղումների բացառիկ հայտնաբերումներից են Արտաշատում բացված Արեգ-Միհրի տաճարը և խճանկարագարդ հասարակական բաղնիքը:
- 3) Մծուրք քաղաքը հիմնադրվել էր Արածանիի ափին՝ Մշո դաշտում, որտեղով անցնում էր Տիգրանակերտից Արտաշատ գնացող առևտրական և ռազմական կարևոր նշանակության ճանապարհը:
- 4) Քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելուց հետո Հայաստանում սահմանափակվել է հայկական մեհենագրության գործածությունը, իսկ արքունի գրագրության, հոգևոր քարոզչության և ուսման ասպարեզներում կիրառվել են հունարենը, ապա՝ նաև արամեերենն ու պարսկերենը:
- 5) Հույն մատենագիր Հիպպոլիտիսը 234–235 թթ. գրած «Ժամանակագրություն» աշխատությունում հայերին հիշատակել է սեփական դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում:
- 6) Հելլենիզմի դարաշրջանում Հայաստանի մշակութային կյանքը նշանավորվել է երկու տեսակի՝ ժողովրդական և հունալեզու թատրոնների առկայությամբ:

17. Տիգրան Մեծի և Գողերձ II–ի միջև կնքված հայ–պարթևական հաշտության պայմանագրին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռոմի դեմ Պարթևստանի պատերազմելու դեպքում Տիգրան Մեծը օգնելու էր պարթևներին:
- 2) Կողմերը միացյալ ուժերով պետք է գրավեին Կապադովկիան:
- 3) Հօգուտ Հայաստանի՝ պարթևները հրաժարվեցին Հյուսիսային Միջագետքից և Մարաստանից:
- 4) Օսրոյենեն, Ադիաբենեն և Միգդոնիան հետ ստանալու դիմաց Պարթևստանը ճանաչեց Տիգրան Մեծի գերիշխանությունը:
- 5) Պարթևստանը վերադարձրեց Հայաստանից խլած «Յոթանասուն հովիտները»:
- 6) Պարթևների արքան կորցրեց «Արքայից արքա» տիտղոսը, որն այնուհետև կրելու էին Տիգրանն ու նրա հաջորդները:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մագնեսիայի ճակատամարտում Սելևկյանները պարտվեցին հույներին, ինչը կտրուկ փոխեց ուժերի հարաբերակցությունը Արևելքում:
- 2) Արտաշես I–ը Մեծ Հայքի թագավոր հռչակվելուց հետո իրեն կոչել է Երվանդական արքայատան շառավիղ:
- 3) Արտաշես Աշխարհակալի օրոք Մեծ Հայքը դարձավ Առաջավոր Ասիայի ազդեցիկ պետություններից մեկը:

- 4) Միջագետքի սելևկյան սատրապ Տիմարքոսի ապստամբությունը զգալիորեն թուլացրեց Սելևկյան տերության հիմքերը:
- 5) Արտաշեսի հանձնարարությամբ Սմբատ Բագրատունի զորավարը Հայաստանին վերադարձրեց վրացիների կողմից գրավված հայկական տարածքները:
- 6) Արտաշատ մայրաքաղաքի անառիկ դիրքը նկատի ունենալով՝ հունահռոմեական պատմիչներն այն անվանել են «Հայկական Կարթագեն»:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հունահռոմեական աղբյուրները վկայում են, որ Տիգրան II-ը թագադրվել է Աղձնիք նահանգի նշանավոր սրբավայրերից մեկում, որտեղ հետագայում կառուցվել է Տիգրանակերտ քաղաքը:
- 2) Իր գահակալման երկրորդ տարում Տիգրան Մեծը Մեծ Հայքին է միացրել Ծովքն ու Փոքր Հայքը:
- 3) Հայ-պոնտական դաշնակցային պայմանագիրը կնքվել է Ք. ա. 94 թ. Արմավիրում:
- 4) Ք. ա. 93 թ. հայկական զորքերը գրավեցին Կապադովկիան, սակայն հաջորդ տարի թողեցին այն, որովհետև հռոմեական բանակը եկել էր օգնության տեղի գահընկեց թագավորին:
- 5) Կապադովկիային օգնության եկած հռոմեական բանակի հրամանատարն էր հայտնի զորավար Սուլլան:
- 6) Հլատակեցնելով Վիրքը, Աղվանքը, Կորդուքը և Ծովքը՝ Տիգրան Մեծը տեղի թագավորներին գահին թողեց իր գերիշխանությունն ընդունելու պայմանով:

20. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Տիգրան Մեծը թեև Եգիպտոս չմտավ, սակայն գրավեց նրան սահմանակից Պտղոմայիս քաղաքը:
- 2) Սելևկյան ավագանին Տիգրան Մեծին հրավիրեց բազմելու իրենց թագավորության գահին, որովհետև հայոց տիրակալը դաշնակցել էր Պոմպեոսի հետ:
- 3) Իր նվաճողական քաղաքականության արդյունքում Տիգրան Մեծը դարձավ Ասիայի մեծագույն մասի տիրակալը:
- 4) Տիգրան Մեծի տերության տարածքը կազմված էր երեք կարգի հատվածներից՝ բուն հայկական հողեր, հպատակ թագավորություններ և քաղաքական ազդեցության ոլորտում գտնվող երկրներ:
- 5) Տիգրան Մեծի տերության տնտեսապես ամենազարգացած շրջանը Միջագետքն էր:
- 6) Տիգրան Մեծի կառուցած «Արքայական ճանապարհը» միմյանց էր կապում Արտաշատը, Տիգրանակերտը և Անտիոքը:

21. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռոմեական կայսրությունը Ք. ա. առաջին դարի սկզբներին հզորացել էր և ծրագրել էր գրավել Փոքր Ասիան:
- 2) Փոքր Ասիայում գերիշխանության էր ձգտում նաև Միհրդատ Պոնտացին:
- 3) Հզոր Հայաստանի գոյությունը Հռոմի առջև փակել էր դեպի Եգիպտոս տանող բոլոր ճանապարհները:

- 4) Հայ-հոռմեական պատերազմի սկսվելու պատճառը Միհրդատ Եվպատորին հանձնելու հոռմեացիների պահանջի մերժումն էր հայոց արքայի կողմից:
- 5) Հայ-հոռմեական պատերազմը սկսվեց Ք. ա. 69 թ. գարնանը և ընթացավ երկու փուլով:
- 6) Պատերազմի առաջին փուլում հայոց բանակը միայն հաղթանակներ տարավ, այդ պատճառով Լուկուլլոսը պաշտոնանկ արվեց:

22. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արտաշատում կնքված հայ-պոնտական պայմանագրի համաձայն՝ Մեծ Հայքի թագավորությունն սկսեց ծավալվել արևելյան ուղղությամբ:
- 2) Ք. ա. 92 թ. սկսված հոռմեա-պարթևական բանակցություններն ավարտվել են Հայաստանի դեմ ուղղված պայմանագրի կնքմամբ:
- 3) Նվաճված Մարաստանի Միհրդատ թագավորը հպատակվեց հայոց թագավորին, հետ ստացավ իր թագը, ավելին՝ ամունացավ Տիգրան II-ի դստեր հետ:
- 4) Պարթևների արքա Հրահատ III-ի հետ կնքած պայմանագրի համաձայն՝ Տիգրան Մեծը գրավեց Հյուսիսային Միջագետքը:
- 5) Արտաշատում կնքված հայ-հոռմեական հաշտության պայմանագրի համաձայն՝ Տիգրան Մեծը Հռոմին զիջեց Հյուսիսային Միջագետքը:
- 6) Թագաժառանգ Տիգրան Կրտսերը չկարողացավ հասնել իր նպատակին՝ դառնալ Մեծ Հայքի թագավոր:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Իր գահակալման երրորդ տարում Տիգրան Մեծը Մեծ Հայքին է միացրել Ծովքը, ապա՝ Կորդուքը:
- 2) Հայ-պոնտական դաշնակցային պայմանագիրը կնքվել է Արտաշատում:
- 3) Հպատակեցնելով Վիրքը, Աղվանքը, Կորդուքը՝ Տիգրան Մեծը տեղի թագավորներին թողեց գահին՝ իր գերիշխանությունն ընդունելու պայմանով:
- 4) Ք. ա. 92 թ. հայկական զորքերը գրավեցին Կապադովկիան, սակայն նույն թվականին թողեցին այն, որովհետև հոռմեական բանակը եկել էր օգնության տեղի գահընկեց թագավորին:
- 5) Կապադովկիային օգնության եկած հոռմեական բանակի հրամանատարն էր հայտնի զորավար Լուկուլլոսը:
- 6) Հունահոռմեական աղբյուրները վկայում են, որ Տիգրան II-ը թագադրվել է Ծովքի նշանավոր սրբավայրերից մեկում, որտեղ հետագայում կառուցվել է Տիգրանակերտ քաղաքը:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հոռմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի սկզբնական շրջանում հոռմեական զորքի հրամանատարը Կորբուլոնն էր:
- 2) 62 թ. անցնելով Արածանի գետը՝ հոռմեական զորքը բանակեց Հռանդեա (Եռանդ) վայրում:

- 3) Հայ-պարթևական զորքը, ջախջախելով Հայկական Տավրոսի լեռնանցքներում տեղակայված հռոմեական կայազորները, Հռանդեայում շրջապատեց Կորբուլոնի ճամբարը:
- 4) Կորբուլոնին փոխարինած Պետոսը 64 թ. եկավ Հայաստան և բանակցություններ վարեց Վաղարշի ու Տրդատի հետ:
- 5) Տրդատը Տիբերիոս կայսեր կողմից թագադրվելու համար մեծ շքախմբով՝ իր ընտանիքով և 3000 հեծյալներով, ուղևորվեց Հռոմ:
- 6) Տրդատ I-ի թագավորության վեցերորդ տարում Մեծ Հայքի խաղաղ կյանքն ընդհատվեց Կովկասից ալանների ներխուժման հետևանքով:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Տիգրան Մեծը Կապադովկիայից Հայաստան է տեղափոխել 230 000, իսկ Կիլիկիայից՝ 100 000 մարդ:
- 2) Կարճ ժամանակամիջոցում կառուցված Տիգրանակերտ մայրաքաղաքն ուներ 120 հազար բնակչություն:
- 3) Տիգրան Մեծի կառուցած «Արքունի պողոտան» միմյանց է կապել Արտաշատը, Տիգրանակերտը և Անտիոքը:
- 4) Տիգրան Մեծին ենթակա հպատակ թագավորությունների տարածքը կազմում էր շուրջ 400 հազար քառ. կմ:
- 5) Տիգրան Մեծի տերության տարածքը կազմված էր երեք կարգի հատվածներից՝ բուն հայկական հողեր, հպատակ թագավորություններ և տնտեսական ու մշակութային ազդեցության ոլորտում գտնվող երկրներ:
- 6) Տիգրան Մեծի տերության տնտեսապես ամենազարգացած շրջանը Ասորիքն էր:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հույն պատմիչ Պլուտարքոսը հավաստիացնում է, որ Արտաշատի տեղանքն ընտրել է Կարթագենի հռչակավոր զորավար Հաննիբալը, որն այդ ժամանակ քաղաքական ապաստան էր գտել Հայաստանում:
- 2) Պարթևները ոչ միայն չստացան Պոմպեոսի խոստացած տարածքները՝ Կորդուքն ու Հյուսիսային Միջագետքը, այլև կրկին կորցրին «Արքայից արքա» տիտղոսը:
- 3) Արտավազդ II-ը թեև ռազմական և այլ օգնություն տրամադրեց Կրասոսին, սակայն ի վերջո դարձավ նրա դավադրության զոհը:
- 4) Անմնացորդ հայրենանվեր գործունեության շնորհիվ Արտավազդ II-ը պատվավոր տեղ է զբաղեցնում Հայոց պատմության մեջ. դեռևս իր կենդանության օրոք նա հռչակվել է «Աստվածային» պատվանունով:
- 5) Տիգրան III-ի շեշտված հակահռոմեական դիրքորոշման պատճառով Հռոմը նրան գահընկեց արեց և գահ բարձրացրեց նրա եղբորը՝ Արտավազդ III-ին:
- 6) Հայերը Ք. ա. 2 թ. ապստամբեցին և գահընկեց արեցին Արտավազդ III-ին:

27. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Անտոնիոսի գործը, ջախջախվելով Էկբատանի պարիսպների տակ, հսկայական զոհեր տալով (ընդհանուր կորուստը կազմում էր 40 հազար զինվոր), նահանջեց դեպի Հայաստան:
- 2) Անտոնիոսը չնայած ցանկանում էր վրեժխնդիր լինել Արտավազդից, սակայն նրա հետ պայմանավորվածություն ձեռք բերեց պարթևների դեմ հաջորդ արշավանքն սկսելու համար:
- 3) Արտավազդի մահից հետո նրա որդի Արտաշեսը, որ դարձել էր Հրահատ IV-ի փեսան, հայ-պարթևական միացյալ ուժերով հռոմեական լեգեոնները դուրս շարտեց Հայաստանից:
- 4) Տիգրան III-ը Հայաստանին միացրեց Ատրպատականի թագավորությունը:
- 5) Հռոմը չհանդուրժեց ինքնուրույն և ուժեղ հայոց թագավոր Արտաշես II-ին և վերջինիս փոխարեն գահ բարձրացրեց նրա կրտսեր եղբորը՝ Տիգրանին:
- 6) Տիգրան III-ը իր կառավարման սկզբից ևեթ ինքնուրույն քաղաքականություն է վարել:

28. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայերը ցանկանում էին ազատվել Հռոդամիզդից ու հռոմեական միջամտությունից, ուստի ընտրեցին Պարթևստանի արքա Վաղարշ I Արշակունու առաջարկությունը՝ Մեծ Հայքի թագավոր ճանաչելու նրա եղբորը:
- 2) Հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի ժամանակ Կորբուլոնին դաշնակցել է վրաց Փարսման թագավորը:
- 3) Տրդատ I-ի գահակալության ընթացքում միջազգային ասպարեզում Հայաստանի վիճակը կայունացավ, վերականգնվեց Վաղարշապատը:
- 4) Տրդատ II-ով սկսվել է Արշակունիների ժառանգական գահակալումը Մեծ Հայքում:
- 5) Մծուրք քաղաքը հիմնադրվել է Արևելյան Եփրատի ափին՝ Մշո դաշտում:
- 6) Հռոմեական կայսրությունում տեղի ունեցած գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ II թագավորը հաշտություն է կնքել հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Սեպտիմիոս Սևերոսի հետ:

29. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կյուրոս Մեծի ստեղծած Աքեմենյան աշխարհակալության սահմանները Միջերկրական ծովից և Եգիպտոսից հասել են մինչև Հնդկաստան:
- 2) Մինչ Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեությունը՝ հայկական մի շարք երկրամասեր նվաճվել էին Վիրքի, Պոնտոսի, Սելևկյան պետության և Պարթևստանի կողմից:
- 3) Արտաշես I-ը արևմուտքում Մեծ Հայքին է միավորել Կարնո երկիրը, Եկեղիք ու Դերջան գավառները և Ծոփքը:
- 4) Հյուսիսում Արտաշես I-ը Մեծ Հայքին է միավորել Գուգարքը:
- 5) Արտաշատ մայրաքաղաքը կառուցվել է Ք. ա. 180 թ. Երասխ և Մեծամոր գետերի ջրկիցում:

6) Արտաշես I-ի կողմից անցկացված վարչական բարեփոխման նպատակն էր կարգավորել հողի սեփականության խնդիրները՝ ազարակների սեփականատերերին արգելելով յուրացնել գյուղացի համայնականների հողերը:

30. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռանդեսայում խայտառակ ձևով պարտված Կորբուլոնը լուր ուղարկեց Հռոմ, թե իբր Արևելքում իրավիճակը չի փոխվել, սակայն Ներոնը տեղեկացել էր, որ հռոմեական լեգեոնները հեռացել էին Հայաստանից:
- 2) Վաղարշ II-ից հետո Մեծ Հայքի թագավոր դարձավ նրա որդին, որով Հայաստանում հաստատվեց Արշակունիների ժառանգական դինաստիան:
- 3) Տրդատ II-ը, ի պաշտպանություն պարթև Արշակունիների, արշավանքներ ձեռնարկեց Սասանյանների դեմ և նույնիսկ հասավ մինչև Տիգրես:
- 4) Տրդատ II-ի գլխավորած պայքարը Սասանյանների դեմ հաջողությամբ չավարտվեց:
- 5) Սասանյան Շապուհ II արքան հարձակվեց Հայաստանի վրա, և Տրդատ II-ը ստիպված հեռացավ Հռոմեական կայսրության սահմաններ:
- 6) Մծբինում կնքված հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագրով Սասանյան Ներսեհ արքան ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

31. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սասանյանները 226 թ. տապալեցին պարթև Արշակունիներին և տիրացան գահին:
- 2) Մինչև VIII դարի կեսերը Սասանյանները տարածաշրջանում վարում էին ծավալապաշտական քաղաքականություն:
- 3) III դարի երկրորդ կեսին Հայաստանում ստեղծված խառնաշփոթ վիճակը Մովսես Խորենացին անվանել է «ժամանակ անիշխանության»:
- 4) Խոսրով II-ի որդի Տրդատը 286 թ. հաղթել էր գոթերի իշխանին՝ նրա դեմ մենամարտելով հռոմեական կայսեր փոխարեն:
- 5) Առաջին անգամ Տրդատ II-ը հայոց գահին հաստատվել է 287 թվականին:
- 6) Սասանյան արքա Ներսեհը միայն Ոսխայի ճակատամարտում կրած պարտությանը հաջորդող տարում կնքված հաշտությամբ ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

32. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևմտյան Տիգրիսը սկիզբ է առնում Հայկական Տավրոսից, իսկ Արևելյան Տիգրիսը՝ Ծովք լճից:
- 2) Ճորոխը սկիզբ է առնում Խաչափայտի լեռներից, իսկ Արաքսը՝ Բյուրակնյան լեռներից:
- 3) Արևմտյան Եփրատը սկզբնավորվում է Ծաղկավետ լեռներից, իսկ Արևելյան Եփրատը՝ Ծաղկանց լեռներից:
- 4) Մեծ Հայքի բոլոր 15 աշխարհները միասին ունեցել են 191 գավառ, որից 30-ը Այրարատ նահանգում էր, իսկ 27-ը՝ Վասպուրական:

- 5) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից բարձր է 1820 մ և ունի չորս կղզի՝ Արտեր, Աղթամար, Լիմ, Կտուց:
- 6) ՀՀ տարածքում բարձրությամբ երկրորդ լեռը Կապուտջուղն է, որի բարձրությունը 3906 մետր է:

33. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) 62 թ. անցնելով Արածանի գետը՝ հոռմեական զորքը բանակեց Հռանդեա (Եռանդ) վայրում:
- 2) Հռանդեայում հայ-պարթևական զորքը, ջախջախելով Հայկական Տավրոսի լեռնանցքներում տեղակայված հոռմեական կայազորները, շրջապատեց Կորբուլոնի ճամբարը:
- 3) Կորբուլոնին փոխարինած Պետոսը 64 թ. եկավ Հայաստան և բանակցություններ վարեց Վաղարշի ու Տրդատի հետ:
- 4) Հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի ավարտին հոռմեական զորքի հրամանատարը Պետոսն էր, որն էլ կնքեց հաշտության պայմանագիրը:
- 5) Տրդատը Ներոն կայսեր կողմից թագադրվելու համար մեծ ջրբախմբով՝ իր ընտանիքով և 3000 հեծյալներով, ուղևորվեց Հռոմ:
- 6) Տրդատ I-ի թագավորության վեցերորդ տարում կառուցվել է Գառնիի հզոր ամրոցը:

34. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանի թագավորության դիցարանը կազմված էր 35 աստվածներից և 35 դիցուհիներից:
- 2) Թեյշեբա և Շիվինի աստվածները Խալդիի հետ միասին կազմում էին աստվածների գերագույն եռյակը:
- 3) Քանի որ «Ուրարտուն» դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի ասորեստանյան աղբյուրները շարունակել են այդ անունով հիշատակել նաև Նաիրի թագավորությունը:
- 4) Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Եփրատի աջափնյա հատվածում ամրապնդվելը, որի նվաճումից հետո էլ հիմնադրվել է ռազմավարական խոշոր հենակետ Մենուախինիլի քաղաքը:
- 5) Վանի թագավորության սահմանները Սարդուրի II-ի օրոք հարավում հասնում էին Հայկական Տավրոս, հյուսիս-արևմուտքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Կասպից ծով, արևմուտքում՝ Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան և հարավ-արևելքում՝ Միջերկրական ծով:
- 6) Ռուսա II-ը զարկ տվեց քաղաքաշինությանը, արհեստներին ու առևտրին, հիմնեց կամ վերակառուցեց բազմաթիվ ամրոցներ, անցկացրեց նոր ջրանցքներ:

35. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը:
- 2) Վան և Ուրմիա լճերի միջև Արամ անունով երկիր հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XXIII դարում:

- 3) Հայկական լեռնաշխարհից սկիզբ առնող չորս խոշոր գետերն են Եփրատը, Տիգրիսը, Կուրը և Արաքսը:
- 4) Բնիկ հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայ(ա) Աստծու անունով մեր ժողովուրդը կոչվել է հայ, իսկ երկիրը՝ Հայք, Հայաստան:
- 5) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արագած լեռը:
- 6) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդագրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երկու շերտ՝ նախաքրիստոնեական և քրիստոնեական:

36. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աքեմենյանների գերիշխանության օրոք Հայաստանում շարունակում էին իշխել Երվանդականները, որոնք լիակատար ներքին ինքնավարություն ունեին:
- 2) Սատրապական շրջանի Հայաստանի մասին կարևոր տեղեկություններ կան Քսենոփոնի «Անաբասիս» աշխատության մեջ:
- 3) Հայաստանի սատրապ Երվանդ II-ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դստեր հետ:
- 4) Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III-ը մինչ գահին բազմելը եղել է Հայաստանի սատրապը:
- 5) Հայաստանը Աքեմենյանների գերիշխանության ներքո է եղել Ք. ա. 521–331 թվականներին:
- 6) Համահայկական երկրորդ թագավորությունում արքայից հետո երկրի կարևորագույն դեմքը քրմապետն էր:

37. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մագնեսիայի ճակատամարտում Սելևկյանները պարտվեցին, ինչը կտրուկ փոխեց ուժերի հարաբերակցությունն Արևելքում հօգուտ Պոնտոսի:
- 2) Արտաշես I-ը Մեծ Հայքի թագավոր հռչակվելուց հետո իրեն կոչել է Արտաշեսյան արքայատան շառավիղ:
- 3) Արտաշես Աշխարհակալի օրոք Մեծ Հայքը դարձավ Առաջավոր Ասիայի ազդեցիկ պետություններից մեկը:
- 4) Մարաստանի սելևկյան սատրապ Տերենտիոսի ապստամբությունը զգալիորեն թուլացրեց Սելևկյան տերության հիմքերը:
- 5) Արտաշեսի հանձնարարությամբ Բագարատ Բագրատունի զորավարը Հայաստանին վերադարձրեց վրացիների կողմից գրավված հայկական տարածքները:
- 6) Արտաշատ մայրաքաղաքի անառիկ դիրքը նկատի ունենալով՝ հունահռոմեական պատմիչներն այն անվանել են «Հայկական Հոռոմ»:

38. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի սկզբնական շրջանում հռոմեական զորքի հրամանատարը Պետոսն էր:
- 2) 62 թ. անցնելով Արաքս գետը՝ հռոմեական զորքը բանակեց Հռանդեա (Եռանդ) վայրում:

- 3) Հայ-պարթևական զորքը, ջախջախելով Հայկական Տավրոսի լեռնանցքներում տեղակայված հռոմեական կայազորները, Հռանդեայում շրջապատեց Կորբուլոնի ճամբարը:
- 4) Կորբուլոնին փոխարինած Պետոսը 64 թ. եկավ Հայաստան և բանակցություններ վարեց Վաղարշի ու Տրդատի հետ:
- 5) Տրդատը Տիբերիոս կայսեր կողմից թագադրվելու համար մեծ շքախմբով՝ իր ընտանիքով և 3000 հեծյալներով, ուղևորվեց Հռոմ:
- 6) Տրդատ I-ի թագավորության վեցերորդ տարում Մեծ Հայքի խաղաղ կյանքն ընդհատվեց Կովկասից հոների ներխուժման հետևանքով:

39. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանի թագավորության շրջանից հայտնի մեհենագրային համակարգն ունի բնիկ տեղական ծագում, այն բաղկացած էր շուրջ 300 նշաններից:
- 2) Վերջին տարիների պեղումների բացառիկ հայտնաբերումներից են Արմավիրում բացված Արեգ-Միհրի տաճարը և խճանկարագարդ հասարակական բաղնիքը:
- 3) Մծուրք քաղաքը հիմնադրվել էր Արևմտյան Եփրատի ափին՝ Մշո դաշտում, որտեղով անցնում էր Տիգրանակերտից Արտաշատ գնացող առևտրական և ռազմական կարևոր նշանակության ճանապարհը:
- 4) Քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակվելուց հետո Հայաստանում սահմանափակվել է հայկական մեհենագրության գործածությունը, իսկ արքունի գրագրության, հոգևոր քարոզչության և ուսման ասպարեզներում կիրառվել են հունարենը, ապա նաև արամեերենն ու պարսկերենը:
- 5) Հույն մատենագիր Հիպպոլիտիսը 234–235 թթ. գրած «Ժամանակագրություն» աշխատությունում հայերին հիշատակել է սեփական դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում:
- 6) Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը լայն տարածում գտան հայոց արքունիքում, ավագանու շրջանում, ինչպես նաև հասարակ ժողովրդի մեջ և ամբողջությամբ վերափոխեցին մեր ազգային մշակույթը:

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) նախահայրենիք	5) հայրենիք
2) պարզևականք	6) աթաբեկ
3) գանձագին	7) սեպուհ
4) գունդստարլ	8) ամիրսպասալար

- ա. առուվաճառքի ենթակա մասնավոր հողեր
- բ. հորից որդուն ժառանգաբար անցնող խոշոր մասնավոր հողեր
- գ. նախապատմական ժամանակներում ներկայիս ժողովուրդների կազմած մեծ ընտանիքների զբաղեցրած տարածքներ
- դ. բանակի ընդհանուր հրամանատար Կիլիկյան Հայաստանում
- ե. պայմանական հողատիրության կալվածք
- զ. իշխանական տան կրտսեր ներկայացուցիչ
- է. զորքերի գլխավոր հրամանատար վրացական արքունիքում
- ը. արքունական հեծելազորի հրամանատար Կիլիկյան Հայաստանում
- թ. թագաժառանգի խնամակալ վրացական արքունիքում

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-ը, 5-ե, 6-է, 7-զ, 8-դ
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-զ, 6-թ, 7-է, 8-ը
- 3) 1-զ, 2-բ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-թ, 7-զ, 8-է
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-թ, 7-զ, 8-է

2. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) սղնախ	4) պարոնտեր
2) նոյն	5) մարզպանական գունդ
3) բեկ	6) գունդստարլ

- ա. սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատեր
- բ. իշխաններին ենթակա զորամասեր Բագրատունյաց Հայաստանում
- գ. բանակի ընդհանուր հրամանատարը Կիլիկյան Հայաստանում
- դ. մելիքական տոհմի կրտսեր ներկայացուցիչ
- ե. մոնղոլական զորաջոկատի հրամանատար
- զ. պաշտպանական հենակետային ամրություններ Արցախում
- է. սելջուկ զորահրամանատար

1) 1-ե, 2-բ, 3-է, 4-դ, 5-զ, 6-զ	3) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-բ, 6-զ
2) 1-ա, 2-զ, 3-բ, 4-զ, 5-ե, 6-է	4) 1-ա, 2-զ, 3-բ, 4-ե, 5-զ, 6-է

3. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) գունդստաբլ	5) կանցլեր
2) ունիթոր	6) սենսակալ
3) պայլ	7) սպասալար
4) մամլուք	

ա. խնամակալ

բ. սուլթանի անձնական գվարդիայում ծառայող գնված ստրուկ

գ. Հայոց եկեղեցին քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ միավորելու կողմնակից

դ. բանակի ընդհանուր հրամանատար

ե. արքունական հեծելազորի հրամանատար

զ. արքունի քարտուղարության գլխավոր պաշտոնյա

է. արքունի եկամուտները և ծախսերը տնօրինող պաշտոնյա

ը. Հայ եկեղեցին ռուսական եկեղեցուն միավորելու կողմնակից

1) 1-դ, 2-ը, 3-բ, 4-գ, 5-զ, 6-է, 7-ե	3) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-զ, 6-է, 7-ե
2) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-զ, 7-է	4) 1-դ, 2-ը, 3-գ, 4-ա, 5-ե, 6-է, 7-զ

4. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց նշանակությանը.

1) մարդպետություն	4) ասպետություն
2) հազարապետություն	5) մարզպանություն
3) ոստանիկ այրուձի	

ա. վարչաքաղաքական միավոր

բ. արքունիքին կից հատուկ հեծյալ ջոկատներից կազմված զորամաս

գ. հեծելազորի հրամանատարություն

դ. արքունի կալվածքների և գանձարանի համար պատասխանատու գործակալություն

ե. պալատական արարողությունների և դեսպանների ընդունելության համար պատասխանատու գործակալություն

զ. երկրի տնտեսական-հարկային վարչություն, որը տնօրինում էր նաև պետական պարհակների կատարումը

1) 1-գ, 2-դ, 3-զ, 4-ե, 5-ա	3) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-ա
2) 1-դ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-ե	4) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-բ

5. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց նշանակությանը.

1) աշար	6) ոստան
2) «պտղի և տասանորդների կարգ»	7) ռոճիկ
3) ավագների խորհուրդ	8) շահապ
4) մուխթասիբ	9) մելիք
5) ոստանիկ այրուձի	

- ա. արքունիքին կից՝ հատուկ հեծյալ ջոկատներից կազմված զորամաս
- բ. որոշ գավառներում իշխանությունն ու կառավարումը վերականգնած հայ իշխանական տների ներկայացուցիչ
- գ. դրամական և բնամթերք նպաստ
- դ. բերքի 1/10 մասը կազմող հարկ
- ե. քաղաքներում հարկահանությանը, շուկաներին, առևտրին, արհեստներին հետևող հատուկ պաշտոնյա
- զ. բերքից եկեղեցուն վճարվող տուրք
- է. քաղաքի կառավարիչ Բագրատունյաց Հայաստանում
- ը. հայոց թագավորներին պատկանող տարածք Արշակունյաց Հայաստանում
- թ. հանրային բարոյականությանը հետևող հատուկ պաշտոնյա Բագրատունյաց Հայաստանում
- ժ. խոշոր քաղաքները կառավարող մարմին Բագրատունյաց Հայաստանում

- 1) 1-դ, 2-գ, 3-ժ, 4-թ, 5-ը, 6-ա, 7-զ, 8-է, 9-բ
- 2) 1-զ, 2-ժ, 3-ե, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-է, 8-զ, 9-ը
- 3) 1-դ, 2-զ, 3-ժ, 4-ե, 5-ա, 6-ը, 7-զ, 8-է, 9-բ
- 4) 1-զ, 2-ժ, 3-ե, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-զ, 8-է, 9-ը

6. Թվարկված գործառույթներից առանձնացնել երեքը, որոնք Արշակունյաց Հայաստանում տնօրինում էր հազարապետը.

- ա. արքունի կալվածքների հսկողություն
- բ. պետական պարիսկների տնօրինում
- գ. պալատական արարողությունների կազմակերպում
- դ. քաղաքների ամրությունների կառուցում, անտառատնկումների իրականացում
- ե. արքունի գանձարանի հսկողություն
- զ. ճանապարհների և կամուրջների կառուցում, ջրանցքների անցկացում
- է. Արշակունյաց սեպուհների դաստիարակություն

- 1) գ, ե, է 2) ա, դ, զ 3) բ, դ, զ 4) բ, ե, զ

7. Արշակունյաց արքունի գործակալին համապատասխանեցնել իր գործառույթներին.

- 1) արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատարը
- 2) Մեծ Հայքի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը
- 3) արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արշակունի սեպուհների դաստիարակությունը իրականացնողը
- 4) հանրային աշխատանքները, պետական պարիսկներն ու հարկահանության գործը տնօրինողը
- 5) պալատական արարողությունները և օտար երկրների դեսպանների ընդունելության համար պատասխանատուն
- 6) ընդունված օրենքների գործադրումը հատկապես ընտանեկան և եկեղեցու իրավունքի բնագավառում վերահսկողը

ա. մաղխազ
բ. սենեկապետ
գ. հայր մարդպետ
դ. հազարապետ

ե. թագադիր և թագակապ ասպետ
զ. սպարապետ
է. մեծ դատավոր

1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-է, 6-ե
2) 1-ա, 2-զ, 3-գ, 4-բ, 5-ե, 6-է

3) 1-է, 2-զ, 3-ե, 4-դ, 5-բ, 6-ա
4) 1-ա, 2-զ, 3-գ, 4-դ, 5-ե, 6-է

8. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Պարսից արքայի և հռոմեական կայսեր միջև 363 թ. կնքված պայմանագիրն անվանել են «ամոթալի»:
- 2) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Տայք նահանգը հայտնի էր «Ներքին Հայք» անունով:
- 3) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Տուրուբերան նահանգը հայտնի էր «Մեծ Հայք» անունով:
- 4) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Բարձր Հայք նահանգը հայտնի էր «Մասն Մեծ Հայոց» անունով:
- 5) Նախարարական տների կրտսեր իշխանները կոչվում էին ոստանիկներ:
- 6) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Այրարատ նահանգի մեծ մասից կազմված վարչական միավորը կոչվեց «Ներքսագոյն Հայք»:
- 7) Հերթ ոստիկանի «աշխարհագրով» մտցված՝ ըստ գերդաստանների՝ երդերի, ոչ մահմեդականներից գանձվող հարկը ծխահարկն էր:

9. Ինչ գործառույթներ էին վերապահված հազարապետին.

- 1) պետական պարիսկների տնօրինությունը
- 2) բանակի սպառազինումը և պարենի մատակարարումը
- 3) արքունի կալվածքների ու գանձերի հսկողությունը
- 4) քաղաքների ամրությունների, ճանապարհների, կամուրջների կառուցումը
- 5) միջազգային առևտրական ուղիների հսկողությունը
- 6) ջրանցքների անցկացումը, անտառների տնկումը
- 7) ընդունված դատավճիռների կատարման հսկողությունը

10. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Վաղ քրիստոնեական պաշտամունքային շինությունները հայտնի են բազիլիկ տաճարներ անունով:
- բ. Պատվանդանի վրա կանգնեցված սալաձև կոթող-խաչարձանը կոչվում է խաչքար:
- գ. Եկեղեցիների պատերի վրայի խճանկարները կոչվում են որմնանկարներ:
- դ. Շարականներ էին կոչվում գուսանների երգած երգերը:
- ե. Արդեն XI դարում վանական և աշխարհիկ դպրոցների հիման վրա ձևավորված նոր տիպի դպրոցները կոչվեցին վարդապետարաններ:

1) գ, ե 2) բ, գ 3) ա, բ 4) ա, դ

11. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Փոքր գործերի դատավարությունն իրականացնող գործակալը կոչվում էր մարդպետ:
- 2) Քաղաքների միջև կառուցված պաշտպանական բերդերը կոչվում էին միջնաբերդեր:
- 3) Շահաստանից դուրս տարածվող քաղաքային թաղամասերը կոչվում էին արվարձաններ:
- 4) Քաղաքի կառավարող մարմինը կոչվում էր մուխթասիբ:
- 5) Քաղաքի արվարձաններում բնակվողներին անվանում էին ընչազուրկներ:
- 6) Հայոց կաթողիկոսի վարած գործակալական պաշտոնը կոչվում էր մեծ դատավոր:
- 7) Քաղաքի կառավարիչը կոչվում էր շահապ:

12. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանում գործակալությունների մեջ կարևոր էին ինքնակալ միապետի, իշխանաց իշխանի և սպարապետի պաշտոնները:
- 2) Միջնաբերդի շուրջը տարածվող բուն քաղաքը կոչվում էր շահաստան:
- 3) Բագրատունիների օրոք բանակը բաղկացած էր արքունական և նախարարական գնդերից:
- 4) Ազդեցիկ իշխանավորների և բարձր հոգևորականների պալատները կառուցված էին շահաստան կոչվող թաղամասում, որտեղ կենտրոնացված էին նաև հարուստ վաճառականների շենքերը, շուկաները, հյուրանոցները և այլն:
- 5) Թագավորական տիրույթներից հավաքագրված ռազմիկներից կազմված գունդը կոչվում էր արքունական:
- 6) Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադիր Գուրգենը փախավ երկրից՝ գրկվելով իր հողային տարածքներից, որի համար էլ ստացավ «Անհողին» մականունը:
- 7) Դվին, ապա Պարտավ կենտրոնով արաբների ստեղծած վարչաքաղաքական միավորը կոչվեց Արմինիա ամիրայություն:
- 8) Իշխան Դավիթ Սահառունուն Հերակլ կայսեր շնորհած աստիճանը կոչվում էր պատրիկ-կյուրապաղատ:

13. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Բարձր Հայք նահանգը հայտնի էր «Մասն Մեծ Հայոց» անունով:
- 2) Հերթ ոստիկանի «աշխարհագրով» մտցված՝ ըստ գերդաստանների՝ երդերի, ոչ մահմեդականներից գանձվող հարկը կոչվում էր ծխահարկ:
- 3) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Այրարատ նահանգի մեծ մասից կազմված վարչական միավորը կոչվեց «Ներքսագոյն Հայք»:
- 4) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Տուրուբերան նահանգը հայտնի էր «Մեծ Հայք» անունով:
- 5) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Տայք նահանգը հայտնի էր «Ներքին Հայք» անունով:

- 6) Պարսից արքայի և բյուզանդական կայսեր միջև 363 թ. կնքված պայմանագիրը անվանել են «ամրթալի»:
- 7) Նախարարական տների կրտսեր իշխանները կոչվում էին ոստանիկներ:

14. Կիլիկիայում ունիթորներին բնորոշ էր.

- 1) Քրիստոսի երկաթնակության դավանանքի ընդունումը
- 2) Քրիստոսի «մի անձ, երկու բնություն», այն է՝ միաբնակության մասին դրույթից չհրաժարվելը
- 3) Հայ եկեղեցին քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ միավորելու ձգտումը
- 4) բողոքական եկեղեցիների ծեսերի ու արարողությունների ընդունումը
- 5) միարարությունից հրաժարումը
- 6) Հայոց եկեղեցու ծեսերի ու արարողությունների վերափոխումը և հարմարեցումը հունական և կաթոլիկ եկեղեցիների դավանանքներին
- 7) նեստորականների գաղափարների ընդունումը

15. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանում ձիավարությունից, նետածությունից և այլ գիտելիքներից ու հմտություններից քննություն հանձնելով ստացած զինվորական աստիճանը կոչվում էր մարաջախտ:
- 2) Վրաստանում թագաժառանգի խնամակալության պաշտոնը կոչվում էր պայլություն:
- 3) Կիլիկիայում ձիավարությունից, նետածությունից և այլ գիտելիքներից ու հմտություններից քննություն հանձնելով ստացած զինվորական աստիճանը կոչվում էր ասպետ:
- 4) Բարձրագույն դատական ատյանը մաս էր կազմում Կիլիկիայի հայոց պետության կառավարման գլխավոր մարմնի, որը կոչվում էր արքունիք:
- 5) Պատմական Ուտիք աշխարհում XI դ. ձևավորված մահմեդական իշխանությունը հայտնի է Գանձակի աթաբեկություն անունով:
- 6) Վրաց արքունիքում սպարապետին կոչում էին գունդստաբլ:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանում սպարապետի անմիջական տեղակալը կոչվում էր մարաջախտ:

16. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ զբաղեցնող հոգևոր-ասպետական կազմակերպություններից մեկը հայտնի էր «Հիվանդախնամների միաբանություն» անունով:
- 2) Հայաստանի հարավում՝ Խլաթ կենտրոնով ստեղծված մահմեդական իշխանությունը կոչվում էր Շահ-Արմենների աթաբեկություն:
- 3) Պատերազմների ժամանակ գյուղացիներից, քաղաքացիներից և ազնվականներից հավաքագրվող զինուժը կոչվում էր աշխարհագոր:
- 4) Քաղաքներում հարկահանությանը, առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին հետևող պաշտոնյան կոչվում էր շահապ:

- 5) Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարության գործակալության գլխավոր պաշտոնյային կոչում էին կանցլեր:
- 6) Սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատերերին անվանել են միարարներ:
- 7) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված կիսանկախ իշխանությունները կոչվում էին մելիքություններ:
- 8) Քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող պաշտոնյան կոչվում էր մուխթասիբ:

17. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Միայն պաշտամունքային, եկեղեցական շինություններից բաղկացած համալիրները կոչվում էին վանական:
- 2) Գեղարդավանքն ահռելի ժայռի մեջ փորված լինելու համար հայտնի է նաև «Այրիվանք» անունով:
- 3) Կիլիկյան Հայաստանի արքունիքի մեջ մտնող մարմիններից մեկը կոչվում էր երկրախորհուրդ:
- 4) Ջորահրամանատարներ նշանակված մելիքական տոհմի կրտսեր ներկայացուցիչները կոչվում էին հազարապետ, հարյուրապետ, բեկ:
- 5) Ամբողջ միջնադարի ընթացքում միայն Վասպուրականի հայ բնակչության հոգևոր կյանքը կարգավորող նվիրապետական աթոռը կոչվում էր Աղթամարի կաթողիկոսություն:
- 6) Սուլթանի անձնական գվարդիայում ծառայող գնված ստրուկներին կոչում էին մամլուքներ:
- 7) Միջնադարում բարձրագույն տիպի դպրոցների մի մասը կոչվել է նաև վարդապետարան:

18. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Շահաստանից դուրս տարածվող քաղաքային թաղամասերը կոչվում էին արվարձաններ:
- բ. Քաղաքի կառավարող մարմինը կոչվում էր մուխթասիբ:
- գ. Քաղաքի արվարձաններում բնակվողներին անվանում էին ընչազուրկներ:
- դ. Իշխան Դավիթ Սահառունուն Հերակլ կայսեր շնորհած աստիճանը կոչվում էր պատրիկ-կյուրապաղատ:
- ե. Հայոց կաթողիկոսի զբաղեցրած գործակալական պաշտոնը կոչվում էր Գերագույն դատավոր:

- 1) ա, գ 2) գ, դ 3) դ, ե 4) բ, ե

19. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Ազդեցիկ իշխանավորների և բարձր հոգևորականների պալատները կառուցվում էին քաղաքի այն թաղամասում, որը կոչվում էր շահաստան:
- բ. Թագավորական տիրույթներից հավաքագրված ռազմիկներից կազմված գունդը կոչվում էր արքունական:

- գ. Տաշիր–Ձորագետի թագավորության հիմնադիր Գուրգենը փախավ երկրից՝ գրկվելով իր հողային տարածքներից, որի համար էլ ստացավ «Անհողին» մականունը:
- դ. Քաղաքների միջև կառուցված պաշտպանական բերդերը կոչվում էին միջնաբերդեր:
- ե. Միջնաբերդի շուրջը տարածվող բուն քաղաքը կոչվում էր շահաստան:
- զ. Բագրատունիների օրոք բանակը կազմող գնդերը կոչվում էին արքունական և նախարարական:
- է. Դվին, ապա Պարտավ կենտրոնով արաբների ստեղծած վարչաքաղաքական միավորը կոչվում էր Արմինիա փոխարքայություն:

- 1) ա, գ, է 2) ա, ե, գ 3) բ, ե, է 4) բ, դ, գ

20. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Պարսից արքայի և հռոմեական կայսեր միջև 363 թ. կնքված պայմանագիրն անվանել են «ամոթալի»:
- բ. Հայաստանի պարսկա–բյուզանդական բաժանումից հետո Այրարատ նահանգի մեծ մասից կազմված վարչական միավորը կոչվեց «Խորագոյն Հայք»:
- գ. Հայաստանի պարսկա–բյուզանդական բաժանումից հետո Տայք նահանգը հայտնի էր «Ներքին Հայք» անունով:
- դ. Հայաստանի պարսկա–բյուզանդական բաժանումից հետո Տուրուբերան նահանգը հայտնի էր «Մեծ Հայք» անունով:
- ե. Նախարարական տների կրտսեր իշխանները կոչվում էին սեպուհներ:
- զ. Հերթ ոստիկանի «աշխարհագրով» մտցված՝ ըստ գերդաստանների՝ երդերի, ոչ մահմեդականներից գանձվող հարկը կոչվում էր ծխահարկ:
- է. Հայաստանի պարսկա–բյուզանդական բաժանումից հետո Բարձր Հայք նահանգը հայտնի էր նաև «Մասն Մեծ Հայոց» անունով:

- 1) ա, դ, ե 2) բ, գ, ե 3) ա, դ, է 4) բ, գ, գ

21. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանում ձիավարությունից, նետաձգությունից և այլ զիտելիքներից ու հմտություններից քննություն հանձնելով ստացած զինվորական աստիճանը կոչվում էր մարաջախտ:
- 2) Վրաստանում թագաժառանգի խնամակալության պաշտոնը կոչվում էր պայլություն:
- 3) Կիլիկիայում ձիավարությունից, նետաձգությունից և այլ զիտելիքներից ու հմտություններից քննություն հանձնելով ստացած զինվորական աստիճանը կոչվում էր ասպետ:
- 4) Կիլիկիայի հայոց պետության կառավարման գլխավոր մարմինը կոչվում էր արքունիք:
- 5) Պատմական Ուտիք աշխարհում XI դ. ձևավորված մահմեդական իշխանությունը հայտնի է Գանձակի աթաբեկություն անունով:

6) Վրաց արքունիքում սպարապետին կոչում էին գունդստաբլ:

7) Կիլիկյան Հայաստանում սպարապետի անմիջական տեղակալը կոչվում էր սպասալար:

22. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

ա. Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ զբաղեցնող հոգևոր-ասպետական կազմակերպություններից մեկը հայտնի էր «Հիվանդախնամների միաբանություն» անունով:

բ. Հայաստանի հարավում՝ Խլաթ կենտրոնով ստեղծված մահմեդական իշխանությունը կոչվում էր Շահ-Արմենների աթաբեկություն:

գ. Պատերազմների ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զինուժը կոչվում էր աշխարհագոր:

դ. Քաղաքներում հարկահանությամբ, առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին հետևող պաշտոնյան կոչվում էր սպասալար:

ե. Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարության գործակալության գլխավոր պաշտոնյային կոչում էին կանցլեր:

զ. Սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատերերին անվանել են պարոնտեր:

է. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված կիսանկախ իշխանությունները կոչվում էին մելիքություններ:

ը. Քաղաքի կառավարիչը կոչվում էր շահապ:

1) ա, դ, ե

2) բ, դ, է

3) ա, գ, ը

4) բ, գ, ե

23. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

ա. Ամբողջ միջնադարի ընթացքում միայն Վասպուրականի հայ բնակչության հոգևոր կյանքը կարգավորող նվիրապետական աթոռը կոչվում էր Աղթամարի կաթողիկոսություն:

բ. Գեղարդավանքը ահռելի ժայռի մեջ փորված լինելու համար հայտնի է նաև Այրիվանք անունով:

գ. Կիլիկյան Հայաստանի արքունիքի մեջ մտնող մարմիններից մեկը կոչվում էր երկրախորհուրդ:

դ. Զորահրամանատարներ նշանակված մելիքական տան կրտսեր ներկայացուցիչները կոչվում էին բեյ, սարդար:

ե. Միջնադարյան վարդապետարանները բարձրագույն տիպի դպրոցներ էին:

զ. Սուլթանի անձնական գվարդիայում ծառայող գնված ստրուկներին կոչում էին մամլուքներ:

է. Միայն պաշտամունքային, եկեղեցական շինություններից բաղկացած համալիրները կոչվում էին վանական:

1) ա, բ, է

2) գ, դ, գ

3) բ, ե, գ

4) ա, դ, է

24. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

- 1) քաղաքի կառավարիչ Բագրատունյաց Հայաստանում
- 2) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքների՝ արտաքին պարսպով շրջապատված հիմնական մասը՝ բուն քաղաքը
- 3) քաղաքներում առանձին պարսպով շրջապատված կենտրոնական կամ բարձրադիր մաս, որտեղ գտնվում էր արքունիքը, իշխանի կամ կառավարչի ապարանքը
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, հարկահանությանն ու շուկաներին հետևող հատուկ պաշտոնյա
- 5) միջնադարյան Հայաստանում արտաքին պարսպով շրջապատված բուն քաղաքից դուրս գտնվող և ընչազուրկներով բնակեցված քաղաքամաս

ա. միջնաբերդ

դ. արվարձան

բ. շահապ

ե. շահաստան

գ. մելիք

զ. մուխթասիբ

1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ

3) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-զ

2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ

4) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-զ, 5-զ

25. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

ա. աթաբեկ

գ. նոյոն

բ. մամլուք

դ. ամիրսպասալար

1) մոնղոլական բանակում զորաջոկատի հրամանատար

2) վրացական արքունիքում զորքերի հրամանատար

3) Կիլիկյան Հայաստանում բանակի ընդհանուր հրամանատար

4) վրացական արքունիքում թագաժառանգի խնամակալ

5) գնված ստրուկ, որը ծառայում էր եգիպտական սուլթանի անձնական գվարդիայում

1) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2

3) ա-4, բ-5, գ-1, դ-2

2) ա-1, բ-5, գ-3, դ-4

4) ա-2, բ-5, գ-1, դ-4

26. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

1) Կիլիկյան Հայաստանի բանակի ընդհանուր հրամանատարը

2) զինվորական աստիճան Կիլիկիայում, որը ստանալու համար անհրաժեշտ էր քննություն հանձնել ձիավարությունից, նետաձգությունից, նիզակի և սրի գործածությունից և այլ անհրաժեշտ գիտելիքներից և հմտություններից

3) արքունական հեծելազորի հրամանատարը Կիլիկիայում

4) կիլիկյան բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման ղեկավարը

5) պատերազմի ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զորք

ա. մարաջախտ

դ. կապիտան

բ. սպասալար

ե. ասպետ (ձիավոր)

գ. աշխարհազոր

զ. գունդստաբլ

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ

3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-զ

2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-զ, 5-զ

4) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

27. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) պարոնտեր 2) շահապ 3) մելիք 4) մուխթասիբ

ա) որոշ գավառներում իրենց իշխանությունն ու կառավարումը վերականգնած հայ իշխանական տների ժառանգ

բ) սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատեր

գ) քաղաքներում առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող հատուկ պաշտոնյա

դ) քաղաքի կառավարիչ, քաղաքապետ

ե) զորահրամանատար, հարյուրապետ

1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ

3) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ

2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ

4) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-գ

28. Գործառույթները համապատասխանեցնել Կիլիկյան Հայաստանի արքունի գործակալին.

1) սենեսկալ

3) թագադիր

5) գունդստարլ

2) կանցլեր

4) պայլ

ա. արքունի պալատի կառավարիչը. տնօրինում էր արքունի եկամուտները և ծախսերը

բ. թագավորի առաջին խորհրդականը. արքայի բացակայության դեպքում փոխարինում էր նրան, իսկ թագավորի անչափահասության դեպքում իրականացնում էր արքայի և ամբողջ երկրի խնամակալությունը

գ. իրականացնում էր արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը, գահաժառանգների դաստիարակությունը, տնօրինում հանրային աշխատանքները, պետական պարիակներն ու հարկահանության գործը

դ. բանակի ընդհանուր հրամանատարը Կիլիկիայում

ե. հանդիսությունների ժամանակ թագ էր դնում թագավորի գլխին, կապում արքայական նշանները, հետևում էր արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը

զ. ղեկավարում էր բանակցություններն օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ

1) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-բ, 5-դ

3) 1-դ, 2-գ, 3-գ, 4-բ, 5-ա

2) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-դ

4) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-գ, 5-բ

29. Թվարկված գործառույթներից առանձնացնել երկուսը, որոնք Կիլիկյան Հայաստանում չէր տնօրինում թագադիրը.

ա. Հետևում էր արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:

բ. Ղեկավարում էր բանակցություններն օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ:

գ. Հանդիսությունների ժամանակ կապում էր արքայի թագավորական նշանները:

դ. Հանդիսությունների ժամանակ թագ էր դնում արքայի գլխին:

ե. Թագավորի առաջին խորհրդականն էր և արքունի պալատի կառավարիչը:

1) բ, գ

2) բ, ե

3) դ, ե

4) ա, գ

30. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. աթաբեկ

դ. յուզբաշի

բ. ամիրսպասալար

ե. պարոնտեր

գ. մելիք

զ. շահապ

- 1) թագաժառանգի խնամակալ
- 2) գորքերի գլխավոր հրամանատար
- 3) հայկական իշխանության կառավարիչ
- 4) հարյուրապետ
- 5) քաղաքապետ
- 6) հոգևոր կոչում ընդունած աշխարհիկ իշխան
- 7) արքունի քարտուղար

1) ա-1, բ-2, գ-3, դ-4, ե-6, զ-5

3) ա-6, բ-3, գ-4, դ-5, ե-1, զ-7

2) ա-1, բ-5, գ-3, դ-2, ե-7, զ-6

4) ա-7, բ-4, գ-3, դ-2, ե-1, զ-6

31. «Յոթ ազատ արվեստների» եռյակ ենթահամակարգի բաղադրիչներն էին.

ա. երաժշտություն

դ. երկրաչափություն

բ. քերականություն

ե. ճարտասանություն

գ. թվաբանություն

զ. տրամաբանություն

է. աստղագիտություն

1) բ, ե, գ

2) բ, գ, ե

3) գ, դ, է

4) ա, ե, գ

32. Ընտրել սխալ բացատրությունները.

- 1) Միջնադարյան Հայաստանում եկեղեցուն վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը կոչվում էր տասանորդ:
- 2) Հարկատու մեկ միավոր կազմող գյուղացիական ընտանիքը կամ գերդաստանը վաղ միջնադարյան Հայաստանում կոչվում էր երդ:
- 3) Արաբական տիրապետության շրջանում Արմինիա փոխարքայության կառավարիչը կոչվում էր ոստիկանապետ կամ փոխարքա:
- 4) Վաղ միջնադարյան Հայաստանում իշխանական տների կրտսեր ներկայացուցիչները կոչվում էին սեպուհներ:
- 5) Ժամանակի ընթացքում Արշակունյաց շառավիղներից ձևավորված առանձին ազնվական խավը հայտնի էր «ոստանիկներ» անունով:
- 6) Մեծ Հայքի սահմանակալ չորս նահանգների տերերը կոչվում էին բդեշխներ:
- 7) Հայաստանի համար կարևորագույն հարցերը քննարկելու նպատակով մինչև VI դարի երկրորդ կեսը հրավիրվող համաժողովրդական ժողովը կոչվում էր երկրային ժողով:
- 8) Արշակունյաց արքունիքում յուրաքանչյուր նախարարի տեղը սահմանվում էր կարևոր պետական փաստաթղթով, որը կոչվում էր Աշխարհագիր:
- 9) Հայ նախարարներից բռնագրավված տիրույթներից արաբների ստեղծած վարչաքաղաքական միավորները կոչվում էին ամիրայություններ:

33. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) բանակ արքունի	4) մաղխազ
2) հազարապետություն	5) երդ
3) թագադիր (թագակապ) ասպետ	

- ա. թագավորի մշտական խորհրդատու
բ. պալատական արարողությունների և օտար երկրների դեսպանների ընդունելության համար պատասխանատու
գ. արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատար
դ. տնտեսական-հարկային վարչություն, նաև տնօրինում էր հանրային աշխատանքները կամ պետական պարիակները
ե. հարկատու մեկ միավոր
զ. թագավորի հեծելազորի տեղակայման վայր

1) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-ե	3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-դ, 5-ա
2) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա	4) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ

34. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) գահնամակ	4) աշխարհագր
2) ոստանիկ այրուծի	5) պարզևականք
3) հայրենիք	6) ռոճիկ

- ա. պատերազմի ժամանակ քաղաքացիներից ու գյուղացիներից հավաքագրված զորք
բ. ժառանգաբար հորից որդուն անցնող մասնավոր հողեր
գ. դրամական և բնամթերք նպաստ
դ. արքունիքին կից հատուկ հեծյալ ջոկատներից կազմված զորամաս
ե. պայմանական հողատիրություն
զ. երկրի միացյալ ռազմական ուժերը
է. փաստաթուղթ, որը սահմանում էր հայ նախարարների կարգը՝ ըստ զբաղեցրած պաշտոնական դիրքի, հզորության և զորաքանակի

1) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-գ, 6-ե	3) 1-է, 2-դ, 3-բ, 4-ա, 5-ե, 6-գ
2) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-գ, 5-ա, 6-բ	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-բ, 6-գ

35. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) մարզպանություն	4) ոստանիկ
2) սատրապություն	5) շահապ
3) գանձագին	6) ստրատեգիա

- ա. գավառ
բ. վարչաքաղաքական խոշոր միավոր Սասանյան Պարսկաստանում
գ. առանձին ազնվական խավ
դ. պայմանական հողատիրություն
ե. առուվաճառքի ենթակա մասնավոր հող

գ. քաղաքի կառավարիչ Բագրատունյաց Հայաստանում

է. վարչաքաղաքական մեծ միավոր Աքեմենյան Պարսկաստանում

1) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-զ, 6-ա

3) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-ա, 5-ե, 6-է

2) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-գ, 5-ա, 6-է

4) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-զ, 6-ա

36. Տրված տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) սենեսկալ

4) հայրենիք

2) պարզևականք

5) զորանամակ

3) ազարակ և դաստակերտ

6) մաղխազ

ա. հորից որդուն ժառանգաբար անցնող մասնավոր հողեր

բ. արքունի եկամուտները և ծախսերը տնօրինող պաշտոնյա

գ. թագավորական հեծելազորի տեղակայման վայր

դ. մասնատիրական տնտեսություններ

ե. պայմանական հողատիրություն

զ. հայ նախարարների զորաքանակը սահմանող փաստաթուղթ

է. արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատար

1) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-է

2) 1-զ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ, 6-բ

3) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-է

4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-գ, 6-ե

37. Տրված տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) գործակալություն

5) յուզբաշի

2) սպասալարություն

6) բդեշխ

3) ծիավոր

7) վաշտ

4) արքունի գունդ

8) ոստանիկ այրուծի

ա. 50-ական զինվորից բաղկացած ստորաբաժանում

բ. կենտրոնական կառավարման մարմին

գ. թագավորական այրուծի

դ. արքունական հեծելազորի ղեկավարում

ե. սահմանակալ նահանգի տեր

զ. անմիջականորեն թագավորին ենթարկվող գունդ

է. զինվորական աստիճան, որը ստանալու համար պետք էր քննություն հանձնել

ծիավարությունից և զենքերի գործածությունից

ը. հարյուրապետ

թ. հազար հեծյալ ունեցող

1) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-զ, 5-թ, 6-ա, 7-ե, 8-է

2) 1-բ, 2-դ, 3-է, 4-զ, 5-ը, 6-ե, 7-ա, 8-զ

3) 1-բ, 2-դ, 3-է, 4-զ, 5-ը, 6-ե, 7-ա, 8-զ

4) 1-դ, 2-բ, 3-է, 4-զ, 5-թ, 6-ա, 7-ե, 8-զ

38. Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալի գործառույթներից էր.

- 1) թագավորի գլխին թագ դնելը
- 2) տնտեսական կյանքին հետևելը
- 3) պալատի եկամուտները և ծախսերը տնօրինելը
- 4) արքունի պահակազորի ղեկավարումը
- 5) արքայական նշանները կապելը
- 6) արքունի կարգ ու կանոնին հետևելը
- 7) արքունի գանձարանի վերահսկումը

39. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) սպասալարություն	3) գործակալություն
2) խնամակալություն	4) մարաջախտություն

ա. կենտրոնական կառավարման մարմին

բ. արքունի պահակազորի հրամանատարության իրականացում

գ. թագավորի առաջին խորհրդականի գործառույթի իրականացում

դ. հեծելազորի հրամանատարության իրականացում

ե. բանակի սպառազինության և պարենամթերքով ապահովման իրականացում

1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ	3) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
2) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ե	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե

40. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) արքայական գունդ	4) արքունի գունդ
2) բանակ արքունի	5) մաղխազ
3) վաշտ	

ա. 50-ական զինվորից բաղկացած ստորաբաժանում

բ. հեծյալ զորամիավորումներից բաղկացած ընտրյալ ուժեր

գ. թագավորական պահակազորի հրամանատար

դ. թագավորի հեծելազորի տեղակայման վայր

ե. անմիջականորեն թագավորին ենթարկվող գունդ

զ. արքունի կալվածքների և գանձարանի հսկողությունն իրականացնող պաշտոնյա

1) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ, 5-գ	3) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-բ
2) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-զ	4) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-ե, 5-զ

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. Թվարկվածներից որո՞նք Հայաստանի անկախության վերականգնման ներքին նախադրյալներ չեն.

- ա. Հայ ժողովրդի բոլոր խավերը միասնական էին և երազում էին անկախության մասին:
- բ. Արաբական խալիֆայությունում ընթացող գահակալական կռիվները խարխլել էին կենտրոնական իշխանության դիրքերը:
- գ. Զարգանում էր երկրի տնտեսական կյանքը՝ գյուղատնտեսությունը, արհեստագործությունը:
- դ. Տնտեսապես և ռազմականորեն զորեղացող հայ նախարարները անկախության էին ձգտում:
- ե. Հայաստանի անկախացումը խրախուսվում էր Բյուզանդիայի կողմից:
- զ. Կազմալուծվող խալիֆայությունը պատրաստ էր դաշինք հաստատել Բագրատունիների հետ:
- է. Հայ ժողովրդի մեջ կենսունակ էր պետականության վերականգնման գաղափարը:

- 1) ա, գ, ե 2) բ, ե, գ 3) բ, գ, է 4) դ, գ, է

2. Ընտրել այն արտաքին նախադրյալները, որոնք հիմք դարձան Բագրատունիների գլխավորությամբ Հայաստանի անկախ պետականությունը վերականգնելու համար.

- ա. Հայաստանի համար բարենպաստ էր Մերձավոր Արևելքում սկսված տնտեսական վերելքը:
- բ. Արաբական խալիֆայությունում լայն ծավալ էին ձեռք բերել ժողովրդական ընդվզումները, որոնք գահակալական կռիվների հետ միասին խարխլում էին կենտրոնական իշխանության դիրքերը:
- գ. Արաբական խալիֆայության վարձկաններից բաղկացած բանակը միշտ չէ, որ ենթարկվում էր խալիֆներին:
- դ. Բյուզանդիայի հետ դավանաբանական միությունը թույլ էր տալիս ռազմական օգնություն ստանալ կայսրությունից:
- ե. Առանձին երկրների ամիրաները ձգտում էին անջատվելու խալիֆայությունից, ուստի Հայաստանում ևս ուժեղանում էր արաբական լուծը թոթափելու համար պայքարը:
- զ. Հայաստանում ավելի էր ուժեղացել անկախության հասնելու ձգտումը:
- է. Վճռական դեր կատարեց արևմտաեվրոպական քրիստոնեական երկրների օգնությունը:

- 1) բ, գ, ե 2) բ, գ, զ 3) ա, դ, է 4) դ, ե, գ

3. Ընտրել երեք պատճառ, որոնք նպաստեցին Հուստինիանոս I կայսեր օրոք Արևմտյան Հայաստանում հայ նախարարների իշխանության թուլացմանը.

- ա. հայերի հակաբյուզանդական հաճախակի ելույթները
- բ. ժառանգության իրավունքի մասին հատուկ օրենքի ընդունումը
- գ. հայ նախարարների միջև փոխադարձ թշնամանքը
- դ. իշխանության հանձնումը բյուզանդական զինվորականությանը
- ե. նոր վարչական բաժանումները
- զ. հաճախ կրկնվող պարսկա-բյուզանդական պատերազմները
- է. Հուստինիանոսի կողմից նոր աշխարհագիր անցկացնելը

- 1) բ, դ, ե 2) ա, գ, է 3) բ, ե, է 4) ա, գ, է

4. Ընտրել Բագրատունյաց թագավորության թուլացման պատճառները.

- 1) երկրի խոշոր իշխանների կենտրոնախույս ձգտումները
- 2) մոնղոլական արշավանքները Հայաստան
- 3) Արաբական խալիֆայության հզորացումը
- 4) Անիի թագավորության բաժանումը երկու մասի
- 5) Հայաստանի նկատմամբ Բյուզանդական կայսրության վարած քաղաքականությունը
- 6) երկրի տնտեսական կյանքի անկայուն վիճակը
- 7) քաղաքային կյանքի անկումը Բագրատունյաց Հայաստանում

5. Ընտրել այն արտաքին պատճառները, որոնք պայմանավորեցին Բագրատունիների նորանկախ պետականության ստեղծումը.

- 1) Հայաստանի համար բարենպաստ էին սելջուկ-թուրքական պետության թուլացումն ու անկումը:
- 2) Արաբական խալիֆայությունում լայն ծավալ էին ձեռք բերել ժողովրդական ընդվզումները, որոնք գահակալական կոիվների հետ միասին խարխլում էին արաբական կենտրոնական իշխանության դիրքերը:
- 3) Արաբական խալիֆայությունը սկսել էր թուլանալ և բռնել էր անկման ուղին, քանի որ վարձկաններից բաղկացած բանակը միշտ չէ, որ ենթարկվում էր խալիֆներին:
- 4) Բյուզանդիայի հետ դավանաբանական միությունը թույլ էր տալիս ռազմական օգնություն ստանալ կայսրությունից:
- 5) Հայաստանում տնտեսական ու քաղաքական հզորության էին հասել հայ իշխանական տները, եկեղեցին ցանկանում էր ազատվել կրոնական հալածանքներից, իսկ աշխատավոր բնակչությունը՝ օտարերկրյա լծից:
- 6) Բյուզանդիան վարում էր Արաբական խալիֆայության կենտրոնախույս ուժերին հովանավորելու քաղաքականություն:
- 7) Սեֆյան Իրանը վարում էր Արաբական խալիֆայության կենտրոնախույս ուժերին հովանավորելու քաղաքականություն:

6. ԴՎԻՆԻ 506 և 554 թթ. ժողովների որոշումների արդյունքում՝

- 1) դատապարտվեցին նեստորականների գործողությունները
- 2) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը ասորի եկեղեցու ոտնձգություններից
- 3) Աշտիշատի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց
- 4) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը Բյուզանդական եկեղեցու ոտնձգություններից
- 5) Նիկեայի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց
- 6) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը Վրաց եկեղեցու ոտնձգություններից
- 7) Աղուենի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց

7. Թվարկվածներից որոնք են պատմական դեպքերի ու իրադարձությունների իրական արդյունքներ.

- ա) Արճեշի ճակատամարտի արդյունքում հայերից զոհվել են չորս իշխաններ և 1500 ռամիկներ:
- բ) Մեհի և Հալեպի ամիրայի դաշինքի արդյունքում վերջնականապես վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում:
- գ) Արճեշի ճակատամարտի արդյունքում զոհվեցին Բագրատունյաց, Մամիկոնյան, Գնունյաց և բազում այլ տոհմերից նախարարներ, ինչպես նաև ռամիկներ՝ մոտ երեք հազար հոգի:
- դ) Հայոց հզորագույն ապստամբության (850–855 թթ.) արդյունքում սասանվեց արաբական տիրապետությունը Հայաստանում:
- ե) Հայ–վրացական համագործակցության արդյունքում սելջուկներից ազատագրվեցին Հայաստանի հյուսիսային, կենտրոնական և հարավային հատվածները:
- զ) 1254 թ. հայ–մոնղոլական դաշինքի արդյունքում հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատվեցին հարկերից:
- է) Հեթումի և Ալիսի ամուսնության արդյունքում լուծվեց գահակալության խնդիրը, և հիմք դրվեց Հեթումյանների արքայատոհմին:

1) ա, գ, ե

2) ե, գ, է

3) ա, դ, զ

4) բ, գ, ե

8. Թվարկվածներից որոնք պատմական իրադարձությունների իրական պատճառ չեն.

- ա) Բյուզանդիայի հետ 983 թ. կնքված պայմանագիրը պատճառ դարձնելով՝ Սաջյան ամիրայի զորքերը ներխուժեցին Հայաստան:
- բ) Արմինիայի առաջին արաբ ոստիկանի դաժան հարկահանությունն ու կրոնական հալածանքները 748–750 թթ. ապստամբության պատճառ հանդիսացան:
- գ) 539 թ. հակաբյուզանդական ապստամբության պատճառը Հովհաննես Արշակունու սպանությունն էր:
- դ) 1259 թ. հակամոնղոլական ապստամբության պատճառը հարկերի բարձրացումն ու հայ–վրացական ջոկատներին Եգիպտոս՝ մամլուքների դեմ պատերազմ ուղարկելն էր:

- ե) Թորոս I-ի կողմից Մանդալեի որդիներին մահապատժի ենթարկելու պատճառը հայոց Գագիկ II թագավորի սպանությունն էր:
- զ) Մլեհ Ռուբինյանի սպանության պատճառը իսլամական երկրների հետ գործակցելու իր քաղաքականությունն էր:
- է) Սյունյաց և Արծրունյաց նախարարական տների միջև ծագած վեճի պատճառը Նախճավան քաղաքն էր:

- 1) ա, ե, է 2) ա, բ, գ 3) գ, դ, զ 4) բ, ե, գ

9. Թվարկվածներից որոնք են պատմական իրադարձությունների իրական պատճառահետևանքային կապեր.

- ա) Ալեքսանդր Մակեդոնացու արշավանքների հետևանքով սկսվել է հելլենիստական դարաշրջանը:
- բ) Աքեմենյան բանակի ձախ թևի դիմադրության հետևանքով Ալեքսանդր Մակեդոնացին դադարեցրեց Դարեհի հետապնդումը և օգնության հասավ յուրայիններին:
- գ) Թորոս II-ի կողմից Մանդալեի որդիներին մահապատժի ենթարկելու պատճառը հայոց Գագիկ II թագավորի սպանությունն էր:
- դ) Մառիի ճակատամարտի արդյունքում հայկական զորքերը անհավասար մարտում պարտություն կրեցին, Հեթում I-ի որդի Լևոնը զոհվեց, իսկ Թորոսը գերի ընկավ:
- ե) Մոնղոլների տիրապետության շրջանում երբեմնի վաճառաշահ Անի, Դվին, Արճեշ և այլ քաղաքներ վերածվեցին ավանների:
- զ) Հայ-մոնղոլական պայմանագրի արդյունքում Կիլիկյան Հայաստանի եկեղեցիներն ու վանքերը ազատվեցին հարկերից:
- է) Հովհաննես-Սմբատի կողմից Անին Բյուզանդիային կտակելու հետևանքով Բագրատունյաց թագավորությունն ավելի թուլացավ և կորցրեց գոյատևման հեռանկարը:

- 1) բ, ե, է 2) ա, ե, է 3) գ, դ, զ 4) ա, դ, զ

10. Թվարկվածներից որոնք են պատմական իրադարձությունների իրական պատճառահետևանքային կապեր.

- 1) Թեոդորոս Ռշտունուն ազատ արձակելու պատճառը Հայաստանը Բյուզանդական կայսրության ոլորտում պահելն էր:
- 2) Նախարարների հետ Տիրանի ունեցած բարդ հարաբերությունների հետևանքով կորուստներ կրեցին Արծրունյաց և Բզնունյաց նախարարական տոհմերը:
- 3) Ժառանգական նախարարական խոշոր հողատիրության աճի հետևանքով թագավորական հողատիրությունը կրճատվում և ամփոփվում էր Միջնաշխարհում գտնվող ոստանում:
- 4) Ավատատիրության խորացմամբ ծառայող ազնվականության հողատարածքները մասնատվում էին, ինչի հետևանքով մեծանում էին թագավորական, պետական հողերը:

- 5) Սելջուկների տիրապետության հաստատման հետևանքով Հայաստանի տարածքում ստեղծվեցին Երզնկայի, Տևրիկի, Կեսարիայի և Ադանայի սելջուկյան իշխանությունները:
- 6) Հայ-վրացական զինակցության արդյունքում սելջուկների լծից ազատվեցին Հայաստանի կենտրոնական ու հարավային շրջանները:
- 7) Զաբեյի և Հեթումի ամուսնությամբ վերջապես լուծվեց Կիլիկյան Հայաստանի գահակալության խնդիրը, և հիմք դրվեց Հեթումյանների արքայատոհմին:

11. Թվարկվածներից որո՞նք պատմական իրադարձությունների իրական պատճառներ կամ հետևանքներ չեն.

- 1) Հայ ժողովրդի դիմադրության համընդհանուր դառնալու պատճառը Պետոսի կողմից Արտաշատ մայրաքաղաքի ավերումն ու հռոմեացիների վայրագություններն էին:
- 2) Մլեհի դեմ կազմակերպված դավադրության պատճառը իսլամական երկրների հետ նրա գործակցելն էր:
- 3) Մոնղոլա-մամլուքյան երկարամյա հակամարտության արդյունքը մոնղոլների պատությունն էր:
- 4) 1337 թ. հայ-եգիպտական հաշտության արդյունքում մամլուքները պարտավորվեցին վերաշինել Կիլիկիայի՝ իրենց կողմից ավերված քաղաքները՝ բացի Այաս նավահանգստի ծովային ամրություններից:
- 5) Ք. ա. 66 թ. Արտաշատի պայմանագրի արդյունքում Հայաստանը պահպանեց իր տարածքային ամբողջականությունն ու պետական անկախությունը:
- 6) Ունիթորների և հակաունիթորների պայքարի արդյունքում խախտվեց Կիլիկյան Հայաստանի հասարակության միասնությունը, թուլացավ երկիրը:
- 7) Թյուրք-սելջուկների քաղաքականության արդյունքում նոր վերելք ապրեցին հայկական քաղաքները:

12. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Մծբինի հաշտության հետևանքը Հյուսիսային Միջագետքում Սասանյանների դիրքերի թուլացումն էր:
- 2) Խաղխաղի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:
- 3) Գյուտ կաթողիկոսի՝ Տիգրան մեկնելու պատճառը Խոսրով II-ի գումարած ժողովին մասնակցելն էր:
- 4) VII դարի կեսերի արաբական արշավանքների հետևանքը Սասանյան տերության կործանումն էր:
- 5) IX դարի վերջին Խլաթի ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու պատճառը հայ-բյուզանդական 893 թ. կնքված պայմանագիրն էր:
- 6) Դենշապուհի աշխարհագրի հետևանքը Հայաստանում հարկերի անօրինակ ծանրացումն էր:

- 7) Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառը զարգացած ավատատիրության շրջանում գոյություն ունեցող ավատատիրական մասնատվածությունն ու իշխանների կենտրոնախույս ձգտումներն էին:
- 8) Հայաստանում Չարմաղանի հաջողությունների պատճառը Չաքարյանների իշխանապետությունում ներիշխանական երկպառակություններն էին:

13. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) 1323 թ. հայ-եգիպտական պայմանագրի կնքման պատճառը մամլուքների կողմից Տարսոն և Մսիս քաղաքների գրավումն էր:
- 2) 1243 թ. Սիսի եկեղեցական ժողովի հետևանքը Քաղկեդոնի երկաթնակույթային դավանանքի ընդունումն էր:
- 3) 1441 թ. հրավիրված Էջմիածնի ժողովի հետևանքը Հայոց կաթողիկոսական նստավայրի տեղափոխումն էր Այրարատյան նահանգ:
- 4) 1216 թ. Արքունի խորհուրդը հրավիրելու պատճառը Անտիոքի դուքսի որդի Ֆիլիպին հայոց թագավոր հռչակելն էր:
- 5) 1137 թ. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր՝ Կիլիկիա արշավանքի պատճառը Թորոս I-ին միջերկրածովյան շրջանից դուրս մղելն էր:
- 6) Հայ իշխանների միջև առաջացած տարածայնություններին Սաջյան ամիրաների միջամտության առիթը Նախճավան քաղաքի համար վեճն էր:
- 7) Վահանանց պատերազմի պատճառը Վախթանգ Գորգասալի կողմից Վազգեն բղեշխի սպանությունն էր:
- 8) Վարդանանց պատերազմի արդյունքը հայոց երկրի ներքին ինքնուրույնության պահպանումն էր:

14. Դվինի 506 և 554 թթ. ժողովների որոշումների արդյունքում՝

- ա) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը բյուզանդական եկեղեցու ոտնձգություններից
- բ) Նիկեայի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց
- գ) Շահապիվանի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց
- դ) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը հռոմեական եկեղեցու ոտնձգություններից
- ե) Քաղկեդոնի ժողովի դավանաբանության վրա հաստատված գրություն կազմվեց
- զ) դատապարտվեցին նեստորականների գործողությունները
- է) պաշտպանվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանությունը Վրաց եկեղեցու ոտնձգություններից

1) ա, գ, է

2) գ, ե, զ

3) բ, դ, ե

4) ա, բ, գ

15. Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական պատճառներ կամ հետևանքներ.

- ա) Ք. ա. 66 թ. Արտաշատի պայմանագրի արդյունքում Հայաստանը պահպանեց իր տարածքային ամբողջականությունն ու պետական անկախությունը:
- բ) Հայ ժողովրդի դիմադրության համընդհանուր դառնալու պատճառը Պետոսի կողմից Արտաշատ մայրաքաղաքի ավերումն ու հռոմեացիների վայրագություններն էին:
- գ) Սլեհի դեմ կազմակերպված դավադրության պատճառը իսլամական երկրների հետ նրա գործակցելն էր:
- դ) Թյուրք-սելջուկների քաղաքականության արդյունքում նոր վերելք ապրեցին հայկական քաղաքները:
- ե) Մոնղոլա-մամլուքյան երկարամյա հակամարտությունն ավարտվեց մամլուքների պարտությամբ:
- զ) 1337 թ. հայ-եգիպտական հաշտության արդյունքում մամլուքները պարտավորվեցին վերաշինել Կիլիկիայի՝ իրենց կողմից ավերված քաղաքները՝ բացի Այաս նավահանգստի ծովային ամրություններից:
- է) Ունիթորների և հակաունիթորների պայքարի արդյունքում խախտվեց Կիլիկյան Հայաստանի հասարակության միասնությունը, թուլացավ երկիրը:

- 1) ա, բ, գ 2) ա, գ, է 3) բ, դ, ե 4) դ, գ, է

16. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա) Մծբինի հաշտության հետևանքը Հյուսիսային Միջագետքում հռոմեացիների դիրքերի թուլացումն էր:
- բ) Դենշապուհի աշխարհագրի հետևանքը Հայաստանում հարկերի անօրինակ ծանրացումն էր:
- գ) Խաղխաղի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:
- դ) Գյուտ կաթողիկոսի՝ Տիգրան մեկնելու պատճառը Խոսրով II-ի գումարած ժողովին մասնակցելն էր:
- ե) VII դարի կեսերի արաբական արշավանքների հետևանքը Սասանյան տերության կործանումն էր:
- զ) IX դարի վերջին Սաջյան ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու պատճառը հայբյուզանդական 883 թ. կնքված պայմանագիրն էր:
- է) Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառը ուշ միջնադարին բնորոշ ավատատիրական մասնատվածությունը և հայ իշխանների կենտրոնաձիգ քաղաքականությունն էին:
- ը) Հայաստանում Չարմաղանի հաջողությունների պատճառը Չաքարյանների իշխանապետությունում ներիշխանական երկպառակություններն էին:

- 1) ա, դ, ը 2) գ, գ, է 3) բ, ե, ը 4) ա, բ, է

17. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որոնք են սխալ:

- ա) Վարդանանց պատերազմի արդյունքը հայոց երկրի ներքին ինքնուրույնության պահպանումն էր:
- բ) Վահանանց պատերազմի պատճառը Վախթանգ Գորգասալի կողմից Վազգեն բղետշխի սպանությունն էր:
- գ) Հայ իշխանների միջև առաջացած տարածայնություններին Սաջյան ամիրաների միջամտության առիթը Նախճավան քաղաքի համար վեճն էր:
- դ) 1137 թ. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր՝ Կիլիկիա արշավանքի պատճառը Թորոս I-ին միջերկրածովյան շրջանից դուրս մղելն էր:
- ե) Անտիոքի դուքսի որդի Ֆիլիպին հայոց գահից զրկեցին նրա ոչ հայամետ քաղաքականության պատճառով:
- զ) 1243 թ. Սիսի եկեղեցական ժողովի հետևանքը Քաղկեդոնի երկաթնակույան դավանանքի ընդունումն էր:
- է) 1441 թ. իրավիրված Էջմիածնի ժողովի հետևանքը Հայոց կաթողիկոսական նստավայրի տեղափոխումն էր Այրարատյան նահանգ:

- 1) բ, դ, զ 2) ա, գ, ե 3) բ, ե, է 4) ա, գ, զ

18. Գտնել Հայաստանում ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառները.

- ա. Երկրի նշանավոր իշխանությունները տնտեսական և ռազմական բավարար հզորություն ունեին և անկախության էին ձգտում:
- բ. Կենտրոնախույս ուժերին օժանդակում էր Արաբական խալիֆայությունը:
- գ. Միջնադարյան քաղաքներն անկում էին ապրել և հանդես չէին գալիս որպես թագավորական իշխանության դաշնակից:
- դ. Բագրատունիները կենտրոնացված և միասնական պետություն ստեղծելու ձգտում չէին ցուցաբերում:
- ե. Բյուզանդիան հայոց պետությունը թուլացնելու քաղաքականություն էր վարում:
- զ. Կենտրոնախույս ուժերին աջակցում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- է. Հայ վաճառականությունը լիակատար աջակցություն էր ցույց տալիս երկրի մասնատման քաղաքականությանը:
- ը. Արտաքին գործոնների պատճառով Հայաստանի տնտեսական զարգացումը չհանգեցրեց միասնական կենտրոնացված պետության ստեղծմանը:

- 1) ա, բ, ե, ը 2) բ, գ, ե, ը 3) գ, դ, զ, է 4) ա, բ, գ, ե

19. Թվարկվածներից որո՞նք են Կիլիկիայի հայերի և մոնղոլների միջև դաշինքի կնքման պատճառ հանդիսացել.

- 1) Մոնղոլները ծրագրել էին գրավել Ասորիքը և Պաղեստինը, ուստի վստահելի դաշնակցի կարիք ունեին, որպիսին կարող էր լինել Կիլիկյան Հայաստանը:
- 2) Հայերն արդեն մոնղոլների հետ դաշինքի հարուստ փորձ էին ձեռք բերել բուն Հայաստանում և կարողացել էին խուսափել աղետից:
- 3) Մոնղոլները ձգտում էին շահելու քրիստոնյա հայերի համակրանքը, որովհետև Կիլիկյան Հայաստանը ռազմաքաղաքական դաշինքի մեջ էր գտնվում Ֆրանսիայի և Անգլիայի հետ:
- 4) Մոնղոլները խոստացան պահպանել Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 5) Հայերը խոստացան մոնղոլներին հանձնել վանքերի և եկեղեցիների կուտակած հարստությունները:
- 6) Մոնղոլները խոստացան հայերին վերադարձնել մահմեդականների խլած տարածքները և օգնություն ցույց տալ Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր օգնել մոնղոլներին ծովով եվրոպական երկրներ արշավանքներ իրականացնելիս:

20. Ընտրել այն երեք պատճառները, որոնք նպաստեցին XII դարի վերջին Կիլիկյան Հայաստանի համար բարենպաստ միջազգային իրադրության ստեղծմանը.

- ա. Բյուզանդիան մեկընդմիջտ հրաժարվել էր Կիլիկիայից:
- բ. Կիլիկյան Հայաստանը դարձել էր միջազգային առևտրի ամենախոշոր կենտրոնը Մերձավոր Արևելքում:
- գ. Խաչակիրների պետությունները դադարել էին գոյություն ունենալուց Արևելքում:
- դ. Եգիպտոսի սուլթանությունը որոշ ժամանակ զբաղված էր խաչակրաց տիրույթների նվաճումով:
- ե. Կիլիկյան Հայաստանը ռազմաքաղաքական դաշինք էր հաստատել Վենետիկի և Ջենովայի հետ:
- զ. Իկոնիայի սուլթանությունը պատրաստվում էր դիմագրավելու խաչակրաց երրորդ արշավանքին:
- է. Ամրապնդվել էր դաշինքը մոնղոլների հետ:

- 1) բ, դ, ե 2) ա, գ, է 3) ա, դ, գ 4) բ, ե, գ

21. Ընտրել այն պատճառները, որոնք նպաստեցին Անին մայրաքաղաք հռչակելուն.

- ա. Բագրատունիները հիմնական նստավայր չունեին:
- բ. Անհրաժեշտ էր Անիի հինավուրց ամրոցը հենակետ դարձնել սելջուկների դեմ պայքարում:
- գ. Դվինը արաբների ձեռքում էր և դուրս էր գտնվում Շիրակից:
- դ. Բարգավաճող Հայաստանին անհրաժեշտ էր մի միավորող կենտրոն:

ե. Անին երկրի հնագույն քաղաքներից էր և տնտեսական խոշոր կենտրոն էր դարձել դեռևս հելլենիստական դարաշրջանում:

զ. Անին պարիսպներ չունեց և կարող էր ընդարձակվել բոլոր ուղղություններով:

է. Անին Արշակունիների օրոք եղել էր հայոց թագավորների հուղարկավորման վայրը, ուստի մայրաքաղաք հռչակվելով՝ ժամանակակիցների աչքում կբարձրացներ Բագրատունիների հեղինակությունը՝ որպես Արշակունիների ժառանգորդի:

1) բ, ե, գ

2) ա, գ, դ

3) բ, դ, է

4) ա, գ, գ

22. Թվարկվածներից որո՞նք են Գագիկ I Բագրատունու գործունեության հետևանքներից.

ա. Անիի թագավորությանը միացվեցին Դվինի և Ատրպատականի ամիրայությունները:

բ. Հայկական զորքը նրա օրոք դարձավ հզոր ուժ, և հետևողականորեն ընդարձակվեցին պետության սահմանները:

գ. Ճնշվեց Տայքի Դավիթ Կյուրապաղատի անհնազանդությունը:

դ. Կառուցվեց Անիի երկրորդ պարիսպների գիծը:

ե. Բագրատունյաց թագավորությունը հասավ իր հզորության ու ծաղկման գագաթնակետին:

զ. Գագիկ I-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, Ձորագետի հովտում հիմնեց Սանահինի և Հաղպատի վանքերը:

է. Հայկական տարածքների մեծ մասը փաստորեն միավորվեց Բագրատունիների կենտրոնական թագավորության գերիշխանության ներքո:

1) ա, գ, դ

2) բ, ե, է

3) գ, ե, գ

4) բ, գ, է

23. Թվարկվածներից որո՞նք են IX–XI դարերում միասնական և կենտրոնացված հայկական պետության ստեղծման փորձերի ձախողման պատճառ հանդիսացել.

ա. Հայաստանի նշանավոր իշխանությունները հաճախ անկախության էին ձգտում:

բ. Թագավորական իշխանությունը և եկեղեցին մշտական բախումների մեջ էին և հոգ չէին տանում երկրի միասնականությունը պահպանելու մասին:

գ. Բագրատունյաց Հայաստանը որդեգրել էր արևելյան կողմնորոշում և համագործակցում էր Իրանի հետ:

դ. Բյուզանդիան հայոց պետությունը թուլացնելու, երկրի արևմտյան տարածքները կայսրությանը միացնելու քաղաքականություն էր վարում:

ե. Բագրատունի թագավորները պայքար չէին մղում կենտրոնախույս ուժերի դեմ:

զ. Կենտրոնացված պետության ստեղծմանը խանգարեցին մոնղոլների արշավանքները:

է. Արաբական խալիֆայությունը չէր հաշտվում Հայաստանը կորցնելու իրողության հետ և ամեն կերպ օժանդակում էր երկրի կենտրոնախույս ուժերին:

1) ա, դ, է

2) բ, գ, է

3) ա, դ, է

4) բ, գ, է

24. Թվարկվածներից որո՞նք մոնղոլական տիրապետության հաստատման հետևանքներից չեն.

- 1) Լինելով քոչվոր անասնապահներ՝ մոնղոլները դաշտավայրերը և հատկապես քաղաքները սկսեցին վերածել արոտավայրերի:
- 2) Մոնղոլները խոչընդոտում էին միջազգային առևտրի զարգացումը:
- 3) Մոնղոլները բոլոր հպատակ ժողովուրդներին սկզբից ևեթ պարտադրեցին մահմեդականություն ընդունել:
- 4) Վերսկսվեց բնակչության արտագաղթը:
- 5) Ասորիքն ու Եգիպտոսը նվաճելուց հետո մոնղոլներին անցավ ողջ միջերկրածովյան առևտրի վերահսկողությունը:
- 6) Նվաճված երկրների բնակչությունը տուժում էր ծանր հարկերից:
- 7) Հպատակ ժողովուրդները պարտավոր էին կազմել զինական ջոկատներ, որոնց ուղարկում էին ամենավտանգավոր ճակատները կռվելու:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վաչե Մամիկոնյանի զորքի հաղթանակը մագքութների նկատմամբ Օշականի մոտ
- բ. Գրիգորիսի՝ եպիսկոպոս ձեռնադրվելը
- գ. Տրդատ II-ի հեռանալը Հռոմեական կայսրության սահմաններ
- դ. Վաղարշապատ մայրաքաղաքի հիմնումը
- ե. Վրթանես կաթողիկոսի վախճանվելը
- զ. Հուլիանոս Ուրացող կայսեր մահը
- է. Սոհեմոս-Տիգրանի վերադարձը հայոց գահին
- ը. «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- թ. Արշակավանի հիմնումը
- ժ. Տիրանի բնակություն հաստատելը Կուաշում

1) է, դ, բ, գ, ե, ա, ժ, թ, ը, զ

3) դ, է, գ, բ, ա, ե, ժ, թ, զ, ը

2) է, դ, բ, գ, ե, ա, թ, ժ, ը, զ

4) դ, է, գ, բ, ա, ե, թ, ժ, զ, ը

2. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տիրանի օրոք Հուսիկ կաթողիկոսի նահատակվելը
- 2) Տիրանի թոռների վերադարձը Հայաստան
- 3) Դատարեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- 4) սպարապետ Վաչե Մամիկոնյանի նահատակվելը
- 5) Հայ եկեղեցու առաջին ժողովի գումարումը
- 6) Արշակավանի հիմնումը
- 7) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը

3. Վահանանց պատերազմի շրջանի իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Նվարսակի պայմանագրի կնքումը
- բ. Ակոռիի ճակատամարտը
- գ. Հազարավուխտի գլխավորած պարսից զորքերի ներխուժումը Արտաշատի շրջակա տարածքը
- դ. պարսիկ պաշտոնյա Նիխորի ուղարկվելը Հայաստան
- ե. Սահակ Բագրատունու և Վասակ Մամիկոնյանի զոհվելը
- զ. պարսից թագավոր Վաղարշ Սասանյանի գահակալության սկիզբը

է. Վարդ Մամիկոնյանի փախուստը պարսից պատանդությունից
ը. պարսից գնդի ջախջախումը Կարնո գավառի Արծաթի գյուղի մոտ

1) գ 2) զ 3) դ 4) ա

4. Իրադարձություններից որոնք են խախտում ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

ա. Տրդատ II–ի հաստատվելը հայոց գահին
բ. Միլանի հրովարտակի ընդունումը
գ. Հռիփսիմեի նահատակությունը
դ. Գրիգոր Լուսավորչի եպիսկոպոս ձեռնադրվելը Մաժակում (Կեսարիայում)
ե. Արիստակես կաթողիկոսի սպանությունը
զ. Արշակավանի կառուցումը
է. Խոսրով IV–ի ձերբակալությունը և գերեվարությունը Պարսկաստան
ը. Դվին քաղաքի կառուցումը
թ. Արտաշես Արշակունու գահակալությունը

1) դ, է 2) գ, զ 3) բ, ը 4) բ, գ

5. VI դարում Հայաստանում կատարված անցուդարձերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վարդան Կրտսերի գլխավորությամբ հայերի ապստամբության սկիզբը
բ. Վասակ Մամիկոնյանի որդի Մանվելի սպանությունը
գ. Բաբգեն Ա–ի կողմից եկեղեցական ժողովի հրավիրումը Դվինում
դ. Վահրամ Չուբինի կողմից հայոց թագավորությունը վերականգնելու առաջարկով նամակ հղելը Մուշեղ Մամիկոնյանին
ե. Արտավան Արշակունու մասնակցությունը Հուստինիանոս I–ի դեմ կազմակերպված խռովությանը
զ. Հայաստանի պարսկա–բյուզանդական բաժանումը
է. Խոսրով I Անուշիրվանի գահակալության ավարտը

1) գ, ե, բ, ա, է, դ, զ 3) բ, գ, է, դ, ա, ե, զ
2) գ, բ, դ, ե, ա, զ, է 4) գ, ե, ա, բ, դ, գ, է

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Բոհեմունդ IV–ի որդի Ֆիլիպի հռչակվելը հայոց թագավոր
բ. մոնղոլների և դաշնակիցների պարտություն կրելը մամլուքներից Ասորիքի համար պայքարում
գ. Անտիոքի գրավումը և իշխանության հանձնումը Ռայմոնդ–Ռուբենին Լևոն Մեծագործի կողմից
դ. Հեթումյան արքայատոհմի հաստատումը Կիլիկյան Հայաստանում
ե. Մլեհի և Հալեպի ամիրայի միջև դաշինքի կնքումը
զ. մոնղոլների ներխուժումը Այսրկովկաս՝ Կոտմանի ճակատամարտը
է. իշխան Լևոն I–ի կողմից Մսիս, Ադանա և Տարսոն քաղաքների գրավումը

ը. Կոստանդին թագավորահոր մեկնումը մոնղոլական զորահրամանատար Բաշուի մոտ

թ. Թորոս II-ի փախուստը և վերադարձը Կիլիկիա

ժ. Իկոնիայի սուլթանության զորքի պարտությունը Չմանկատուկի ճակատամարտում

1) թ, ժ, է, բ, ը, դ, ե, գ, ա, գ

3) է, գ, գ, ժ, թ, դ, ե, ա, բ, ը

2) է, թ, ե, գ, գ, ա, դ, ժ, ը, բ

4) թ, է, գ, ե, գ, ա, ժ, դ, ը, բ

7. Արշակունյաց Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արշակ II

գ. Արտաշես

բ. Արշակ III

է. Վռամշապուհ

գ. Շապուհ

ը. Խոսրով III Կոտակ

դ. Վարազդատ

թ. Պապ

ե. Տրդատ III Մեծ

ժ. Տիրան

1) գ, ե, ը, ա, ժ, թ, դ, բ, է, գ

3) ե, ը, ժ, ա, թ, դ, բ, է, գ, գ

2) ե, ժ, ը, թ, ա, դ, բ, գ, է, գ

4) ե, ը, ժ, ա, բ, թ, դ, է, գ, գ

8. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) հայոց Աբգար թագավորի գահակալումը

2) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը

3) Խոսրով IV-ի նենգորեն ձերբակալվելը պարսիկների կողմից

4) Վարազդատի գահակալման սկիզբը Հայաստանում

5) Բատ Սահառունու մահապատիժը

6) Խաղամախյայի ճակատամարտը

7) Սահակ Բագրատունի ասպետին հայոց մարզպան նշանակելը

8) Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի միջև «հավիտենական» հաշտության կնքումը

9. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը

2) Պերոզի գահակալության սկիզբը

3) Վաչագան Բարեպաշտի գահ բարձրանալը Հայոց Արևելից կողմում

4) դեպի Գանձակ Մուշեղ սպարապետի զորքով շարժվելը

5) Հովսեփի Վայոցձորքի կաթողիկոսի նահատակվելը

6) Վախթանգ Գորգասալ թագավորի գահակալության ավարտը

7) Դվինի առաջին եկեղեցական ժողովի գումարումը

8) Վարազտիրոց իշխանի գերությունից հայրենիք վերադառնալը

9) Զվարթնոցի տաճարի կառուցման ավարտը

10. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Սևանի ճակատամարտը
- 2) Անիի հռչակվելը մայրաքաղաք
- 3) Աշոտ Ողորմածի գահակալման ավարտը
- 4) Բագրատունիների նստավայրի տեղափոխումը Բագարան
- 5) Գագիկ Աբասյանի հաստատվելը Կարսի թագավորության գահին
- 6) Ապլլարիայ Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի ստրատեգոս
- 7) Սյունիքի թագավորության հիմնումը
- 8) Երուսաղեմի թագավորության հիմնումը

11. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սահակ Պարթև	գ. Ներսես Ա Պարթև
բ. Հուսիկ	է. Արիստակես
գ. Հուսիկ–Շահակ Աղբիանոսյան	ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
դ. Գրիգոր Լուսավորիչ	թ. Վրթանես Ա Պարթև
ե. Գյուտ	

1) է, դ, բ, թ, գ, գ, ա, ը, ե	3) դ, է, թ, բ, գ, գ, ա, ը, ե
2) դ, է, թ, բ, գ, ա, գ, ը, ե	4) դ, է, թ, բ, գ, ը, ա, ե, գ

12. Վարդանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ապստամբ ուժերի կողմից Արտաշատ, Գառնի, Արտագերս ամրոցների ազատագրումը պարսից կայսրոսներից
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի և հոների միջև Սասանյանների դեմ ուղղված դաշինքի կնքումը
- գ. Ավարայրի ճակատամարտը
- դ. Աղվանքի հազարապետի և եպիսկոպոսների ժամանումը Հայաստան
- ե. պարսից զորքի՝ Հայաստանից հանելը Հազկերտի կողմից
- գ. ապստամբական կառավարության կազմումը
- է. «Հավատո ուխտի» ընդունումը
- ը. Աղվանքից Վարդան Մամիկոնյանի շուտափույթ վերադարձը Հայաստան
- թ. Հովսեփ Վայոցձորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը
- ժ. Խաղխաղի ճակատամարտը

- 1) է, ա, դ, գ, բ, ժ, ը, գ, թ, ե
- 2) ա, է, գ, դ, ե, բ, ը, ժ, գ, թ
- 3) է, ա, գ, դ, ժ, բ, ը, գ, ե, թ
- 4) է, ա, գ, դ, բ, ժ, գ, ը, թ, ե

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. պարսից զորավար Միհրանի 20–հազարանոց զորքի ջախջախումը հայերի կողմից
- բ. Վահրամ Չուբինի ապստամբության սկիզբը
- գ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության ավարտը
- դ. Վասակ Մամիկոնյանի որդու՝ Մանվելի սպանությունը
- ե. «Մեծ Հայք», «Խորազոյն Հայք», «Ներքսագոյն Հայք» և այլ նահանգների կազմավորումը
- զ. Խոսրով Անուշիրվանի ներխուժումը Հայաստան և պարտվելը Վարդան Կրտսերի կողմից
- է. Դվինի II ժողովի գումարումը
- ը. Պարսիկ Սուրենի նշանակվելը Հայաստանի մարզպան
- թ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության սկիզբը
- ժ. Սուրեն մարզպանի սպանությունը Դվինում

1) ա, ը, ժ, դ, է, գ, թ, բ, ե, գ

3) է, ը, դ, ա, ժ, թ, բ, գ, ե, գ

2) է, ը, դ, ժ, ա, գ, թ, բ, ե, գ

4) ը, դ, է, ժ, ա, գ, թ, բ, գ, ե

14. VI դարի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վահրամ Չուբինի ապստամբությունը
- բ. Վարդ Պատրիկի՝ հայոց մարզպան դառնալը
- գ. Հուստինիանոսի դեմ խռովության կազմակերպումը
- դ. Մանվել Մամիկոնյանի սպանությունը
- ե. Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև
- զ. Հովհաննես Արշակունու գլխավորած ապստամբությունը
- է. Դվինի II եկեղեցական ժողովի գումարումը

1) բ, գ, գ, է, դ, ա, ե

3) գ, է, դ, ա, ե, գ, բ

2) գ, գ, է, դ, ա, ե, բ

4) ա, ե, գ, բ, է, դ, գ

15. Պատմական գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Տրդատ II
- բ) Թեոդորոս Ռշտունի
- գ) Տիգրան Մեծ
- դ) Վահրամ Պահլավունի
- ե) Արտավազդ II
- զ) Երվանդ IV Վերջին
- է) Արշակ II
- ը) Արտաշես I
- թ) Արտավազդ I
- ժ) Հովհաննես Ա Մանդակունի

1) գ, ը, թ, գ, ա, ե, է, ժ, դ, բ

3) գ, ը, թ, գ, ե, ա, է, ժ, բ, դ

2) ը, թ, դ, ե, գ, է, ա, ժ, բ, գ

4) գ, թ, ը, գ, դ, ա, է, բ, ե, ժ

16. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Ներսեհապատի
- բ) Ձիրավի
- գ) Ակոռիի
- դ) Խաղխաղի
- ե) Արածանիի

- զ) Մագնեսիայի
- է) Հռանդեայի
- ը) Տիգրանակերտի
- թ) Գավգամելայի
- ժ) Խառանի

- 1) թ, գ, ը, ե, ժ, դ, գ, բ, ա
- 2) թ, է, ը, գ, ժ, ե, գ, բ, ա, դ

- 3) է, ը, թ, գ, ե, ժ, դ, գ, ա, բ
- 4) թ, գ, ը, ե, ժ, է, բ, դ, գ, ա

17. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Հովհաննես Ա Մանդակունի
- բ. Սահակ Ձորովորցի
- գ. Ներսես Գ Տայեցի
- դ. Ներսես Բ Բագրևանդացի
- ե. Սահակ Պարթև

- զ. Բարգեն Ա
- է. Կոմիտաս Մամիկոնյան
- ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- թ. Հովհաննես Բ Գաբելենացի
- ժ. Գյուտ

- 1) ե, ը, ժ, ա, գ, դ, թ, է, գ, բ
- 2) ե, ժ, ը, ա, դ, գ, թ, է, գ, բ

- 3) ե, ը, ժ, ա, գ, թ, դ, է, բ, գ
- 4) ը, ժ, գ, ե, ա, դ, թ, գ, է, բ

18. Թվարկված ճակատամարտերից որն է տեղի ունեցել յոթերորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Ներսեհապատի
- բ. Քաղխիսիայի
- գ. Ճարմանայի
- դ. Խաղխաղի
- ե. Վարդանակերտի

- զ. Ձիրավի
- է. Ավարայրի
- ը. Խաղամախյայի
- թ. Ակոռիի
- ժ. Յարմուքի

- 1) բ
- 2) ե

- 3) ը
- 4) թ

19. Թվարկվածներից որ երկուսն են խախտել ճակատամարտերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Ավարայրի
- 2) Ճարմանայի
- 3) Ակոռիի
- 4) Ներսեհապատի
- 5) Վարդանակերտի

- 6) Գուկանք գյուղի
- 7) Արճեշի
- 8) Խաղամախյայի
- 9) Արյան լճի

20. VIII–IX դդ. Հայաստանում հակաարաբական ապստամբությունների ժամանակ տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. արաբների ջախջախումը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում
- բ. հայոց այրուձիի բանակելը Վարդանակերտում
- գ. Սասուն գավառի միանալը Արմինիային

- դ. Մուշեղ Մամիկոնյանի ամրանալը Արտագերսում
- ե. Գուկանք գյուղի մոտ արաբների ջախջախումը
- զ. արաբ զորավար Յուսուֆին մահապատժի ենթարկելը սասունցիների կողմից
- է. Սահակ Ձորովորցի կաթողիկոսի նամակը արաբ հրամանատարին
- ը. Քթիշ ամրոցի պաշտպանությունը
- թ. Արճեշի ճակատամարտը
- ժ. Վանանդ գավառում Կամսարական իշխանի հեծյալ գնդի կողմից արաբների մեծ զորամասի ջախջախումը

1) բ, ե, ժ, է, գ, դ, թ, զ, ա, ը

3) գ, բ, ժ, է, ե, դ, թ, զ, ը, ա

2) բ, ժ, է, ե, գ, դ, զ, թ, ը, ա

4) բ, ե, ժ, է, դ, գ, զ, թ, ա, ը

21. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 2) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 3) Արճեշի ճակատամարտը
- 4) Արձնիի ճակատամարտը
- 5) Բագարատ Բագրատունու՝ Հայոց իշխանի կոչմանն արժանանալը
- 6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը
- 7) Սևանի ճակատամարտը
- 8) Դոդս գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 9) Սմբատ I-ի ամրանալը Կապույտ բերդում

22. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 2) Արճեշի ճակատամարտը
- 3) Արձնիի ճակատամարտը
- 4) Վասպուրականի թագավորության ստեղծումը
- 5) Բագարատ Բագրատունու իշխանաց իշխան կոչմանն արժանանալը
- 6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը
- 7) Աշոտ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
- 8) Երնջակ բերդի դիմադրությունը
- 9) Սևանի ճակատամարտը

23. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա. թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ. Անիի հռչակումը մայրաքաղաք
- գ. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը
- դ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը
- ե. թյուրք-սելջուկների երրորդ արշավանքը Հայաստան

- գ. Սյունիքի թագավորության հռչակումը
- է. Վարդանակերտի ճակատամարտը
- ը. Դավիթ Կյուրապաղատի մահը
- թ. Մանազկերտի ճակատամարտը
- ժ. Անիի գրավումը թյուրք-սելջուկների կողմից

- 1) գ
- 2) գ
- 3) թ
- 4) ա

24. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բագրատունիների հայկական պետության կործանումը
- 2) թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը Հայաստան
- 3) թյուրք-սելջուկների երկրորդ արշավանքը Հայաստան
- 4) Ծումբի ճակատամարտը
- 5) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
- 6) Անիի գրավումը Ալի Արսլանի կողմից
- 7) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 8) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից

25. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայաստանի հարավային շրջանների նվաճումը մոնղոլների կողմից
- բ. Անիի գրավումը Դավիթ Շինարարի կողմից
- գ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության անկումը
- դ. սելջուկյան տիրապետության հաստատումը Փոքր Ասիայում
- ե. Թամար թագուհու կողմից Սարգիս Ջաքարյանին սպարապետի պաշտոն շնորհելը
- զ. մոնղոլների կողմից Գանձակի ավերումը
- է. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը
- ը. հայկական թագավորությունների՝ սելջուկներին հպատակություն հայտնելը
- թ. Բագրևանդի ազատագրումը սելջուկյան տիրապետությունից
- ժ. Փիլարտոսի իշխանության ստեղծումը

- 1) ը, է, ժ, գ, բ, դ, ե, թ, ա, գ
- 2) է, ժ, դ, ը, գ, բ, ե, գ, թ, ա
- 3) է, ժ, դ, ը, բ, գ, թ, ե, գ, ա
- 4) է, ը, ժ, դ, գ, բ, ե, թ, գ, ա

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անավարզայի դառնալը Կիլիկիայի հայկական իշխանության մայրաքաղաք
- բ. Թորոս II-ի կողմից Անավարզա, Մսիս, Տարսոն քաղաքների գրավումը բյուզանդացիներից
- գ. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր կողմից Անավարզայի գրավումը
- դ. Լևոն I իշխանի գերեվարությունը
- ե. Վահկա բերդի հերոսական դիմադրությունը Հովհաննես Կոմնենոսի բանակին
- զ. Լևոն I իշխանի կողմից Տարսոն, Մսիս և Ադանա քաղաքների գրավումը

- է. Թորոս I-ի կողմից Սիս և Անավարզա քաղաքների գրավումը
- ը. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր գլխավորած բյուզանդական բանակի ներխուժումը Դաշտային Կիլիկիա
- թ. Լևոն I-ի որդի Թորոսի փախուստը բյուզանդական գերությունից
- ժ. Բերդուսի ճակատամարտը

- 1) է, ա, ժ, գ, ը, գ, ե, դ, թ, բ
- 2) ժ, գ, ը, ե, գ, է, ա, դ, բ, թ
- 3) գ, ա, ժ, ը, է, ե, գ, դ, բ, թ
- 4) է, ժ, ա, գ, գ, ե, ը, թ, բ, դ

27. Ո՞ր երկու իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Հռոմկլա
- 2) Մլեհի կողմից Մսիս, Տարսոն և Ադանա քաղաքների ազատագրումը բյուզանդացիներից
- 3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 4) Թորոս II-ի կողմից բյուզանդական զորքերի ջախջախումը Մսիս քաղաքի մոտ
- 5) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 6) Լևոն II-ի և Բոհեմունդի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Ստում
- 7) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ. Դինի կողմից
- 8) Լևոն II-ի հանդիսավոր թագադրությունը
- 9) Լևոն Մեծագործի կողմից Լամբրոն ամրոցի գրավումը

28. Տրված իրադարձություններից ո՞ր երկուսն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բերդուսի ճակատամարտը
- 2) Սարգիս Զաքարյանի՝ ամիրսպասալարի պաշտոն ստանալը
- 3) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 4) Չարմաղանի գլխավորած մոնղոլական բանակի ներխուժումը Հայաստան
- 5) հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը Հեթում I-ի կողմից
- 6) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 7) Մառիի ճակատամարտը

29. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Միրիոկեֆալոնի
- բ. Ծումբի
- գ. Կոտմանի
- դ. Մառիի
- ե. Դողսի
- զ. Մանազկերտի
- է. Սևանի
- ը. Չմանկատուկի
- թ. Բերդուսի
- ժ. Բասենի
- 1) բ, է, ե, ժ, գ, թ, դ, ա, ը, գ
- 2) է, ժ, ե, բ, գ, գ, թ, ը, ա, դ
- 3) ե, ժ, է, բ, թ, գ, գ, ա, դ, ը
- 4) ե, է, բ, ժ, գ, թ, ա, գ, ը, դ

30. Կիլիկյան Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Հեթում II

բ. Գվիդոն Լուսինյան

գ. Լևոն VI

դ. Լևոն IV

ե. Օշին

զ. Հեթում I

է. Լևոն II

ը. Լևոն III

թ. Կոստանդին Նորեցի

ժ. Լևոն V

1) է, գ, ը, ա, դ, ե, ժ, բ, թ, գ

2) գ, ը, դ, է, ա, ե, ժ, բ, թ, գ

3) ը, գ, ա, է, դ, ե, ժ, գ, բ, թ

4) է, գ, ը, ա, դ, ժ, ե, բ, թ, գ

31. Դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Չմանկատուկի ճակատամարտը

բ. Գագիկ Արծրունու թագադրումը

գ. Տարոնի իշխան Աշոտ Բագրատունու մահը

դ. Գագիկ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս

ե. Դավիթ Անհողինի չինազանդվելը Գագիկ I-ին

զ. Մառիի ճակատամարտը

է. Հայոց պատրիարքության հիմնադրումը Կոստանդնուպոլսում

1) բ, գ, ե, դ, ա, գ, է

2) բ, գ, ա, ե, դ, գ, է

3) ա, գ, դ, ե, է, բ, գ

4) բ, ա, գ, է, դ, գ, է

32. Ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Երևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից

բ. Բաղդադի գրավումը թուրքերի կողմից և թուրք-պարսկական պատերազմների ավարտը

գ. շահ Աբասի հարձակումը և Թավրիզի գրավումը

դ. շահ Աբասի հրամանով հայ բնակչության տեղահանության սկիզբը

ե. շահ Աբասի գահակալության սկիզբը

զ. Նախիջևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից

է. Կասրե Շիրինի պայմանագրի կնքումը

ը. շահ Աբասի կողմից Այսրկովկասի ու Ատրպատականի զիջումը օսմանցիներին

թ. շահ Աբասի մուտքը Ջուղա

1) թ

2) ա

3) գ

4) դ

33. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Մանազկերտի ճակատամարտը

բ. հակաարաբական ապստամբությունը Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյանների գլխավորությամբ

- գ. Զվարթնոց տաճարի կառուցման ավարտը
- դ. Արձնիի ճակատամարտը
- ե. Մայր Աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- զ. Վասպուրականի թագավորության կործանումը
- է. Քաղիսիայի ճակատամարտը
- ը. Թեոդորոս Ռշտունու մահը

- 1) է, ը, բ, դ, գ, ե, ա, զ
- 2) ը, է, բ, գ, դ, գ, ե, ա

- 3) է, ը, գ, դ, գ, բ, ա, ե
- 4) է, ը, գ, բ, դ, գ, ա, ե

34. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սահակ Պարթևի նշանակումը հայոց կաթողիկոս
- բ. Արշակ III-ի և Վարազդուխտի ամուսնությունը
- գ. Բատ Սահառունու մահապատիժը
- դ. Սահակ Պարթևի զրկվելը կաթողիկոսությունից Վռամ արքայի կողմից
- ե. Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
- զ. Համազասպ Մամիկոնյանի նշանակումը հայոց սպարապետ
- է. Մամիկոնյան տոհմի տանուտերության և սպարապետության գործի ստանձնումը Մանվել Մամիկոնյանի կողմից
- ը. Վարազդատ Արշակունու դառնալը օլիմպիական խաղերի հաղթող
- թ. Վարազդատ Արշակունու գահընկեց լինելը
- ժ. Վարդան Մամիկոնյանի դառնալը սպարապետ

- 1) ը, ե, է, թ, գ, բ, ա, գ, դ, ժ
- 2) ը, է, թ, ե, գ, բ, ա, ժ, գ, դ

- 3) ե, ը, է, թ, գ, բ, ժ, ա, գ, դ
- 4) ե, է, ը, թ, բ, գ, դ, ա, գ, ժ

35. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- բ. Նոր Զուղա բնակավայրի հիմնումը
- գ. Զալդրանի ճակատամարտը
- դ. Օսմանյան պետության հիմնադրումը Փոքր Ասիայում
- ե. եկեղեցական գաղտնի ժողովի գումարումը Սեբաստիայում
- զ. շահ Աբասի կազմակերպած հայ բնակչության բռնագաղթը
- է. Սմբատ Արծրունու օժումը հայոց թագավոր
- ը. կաթողիկոսական աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- թ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփանոս Սալմաստեցու կողմից
- ժ. օսմանների կողմից Կոստանդնուպոլսի գրավումը

- 1) ը, դ, ժ, գ, թ, է, ե, ա, բ, գ
- 2) դ, ը, ժ, է, թ, գ, ա, ե, գ, բ

- 3) ժ, ը, դ, է, գ, բ, ե, գ, ա, թ
- 4) դ, ը, ժ, է, գ, թ, ե, ա, գ, բ

36. Հայոց Մեծ դարձի ժամանակ տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարի կառուցումը
- բ. Հռիփսիմյան կույսերի վկայարանների կառուցումը
- գ. Տրդատ III-ի և Գրիգորի վերադարձը Հայաստան
- դ. Մաժակում Սուրբ Գրիգորի եպիսկոպոս ձեռնադրվելը
- ե. Հայոց թագավորի մոտ Գրիգորի ծառայության անցնելը
- զ. Հայոց արքայի և բազմության մկրտությունը Արածանի գետում
- է. Հռիփսիմյան կույսերի նահատակությունը
- ը. Վաղարշապատում Գրիգոր Լուսավորչին եպիսկոպոսապետ կարգելը
- թ. Խոսրովի դուխտի տեսիլքը
- ժ. Գրիգորի բանտարկվելը Խոր Վիրապում

- 1) գ, ե, ժ, է, թ, բ, ը, դ, զ, ա
- 2) գ, ե, ժ, թ, է, դ, բ, ը, զ, ա
- 3) դ, գ, ե, է, ժ, թ, ը, զ, ա, բ
- 4) դ, գ, է, ե, ժ, թ, ը, զ, բ, ա

37. Իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Ակոռիի ճակատամարտը
- բ. Խոսրով IV-ի՝ առաջին անգամ Մեծ Հայքի թագավոր դառնալը
- գ. հայոց այբուբենի ստեղծումը
- դ. Արշակունյաց թագավորության անկումը
- ե. Խաղխաղի ճակատամարտը
- զ. Արտաշատի ժողովը Հովսեփ Ա Վայոցձորցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ
- է. Արշակավան քաղաքի կառուցումը

- 1) բ, է, գ, ա, դ, զ, ե
- 2) է, գ, բ, դ, զ, ե, ա
- 3) է, բ, գ, դ, զ, ե, ա
- 4) բ, է, դ, զ, գ, ա, ե

38. Վ դ. վերջերի դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. պարսից արքա Վաղարշի գահ բարձրանալը
- բ. Վախթանգ Գորգասալի կողմից Վազգեն բղեշխի սպանությունը
- գ. Ճարմանայի ճակատամարտը
- դ. Ներսեհապատի ճակատամարտը
- ե. Գյուտ կաթողիկոսի Տիգրան կանչվելը Պերոզի կողմից
- զ. պարսից 7000-անոց զորքի հասնելը Ակոռի
- է. հայ նախարարների հավաքը Շիրակում
- ը. մարզպան Ատրվշնասալի սպանվելը
- թ. Հազարավուխտի զորքի ներխուժումը Արտաշատի շրջակա տարածք

- 1) բ, է, է, գ, դ, ը, գ, ա, թ
- 2) ե, բ, է, գ, ը, դ, գ, թ, ա
- 3) բ, ե, գ, է, ը, դ, գ, թ, ա
- 4) ե, բ, է, գ, ը, դ, ա, գ, թ

39. Իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. արաբների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ. Խոսրով IV–ի երկրորդ անգամ բազմելը հայոց գահին
- գ. Սահակ Պարթևի մահը
- դ. Արշակունյաց թագավորության անկումը
- ե. Խաղամախյայի ճակատամարտը
- զ. Արտաշատի ժողովի գումարումը
- է. Մծբինի պայմանագրի կնքումը

1) է, բ, դ, գ, գ, ե, ա

3) է, բ, դ, գ, գ, ե, ա

2) է, բ, գ, դ, գ, ա, ե

4) բ, է, դ, գ, գ, ա, ե

40. Տրված իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) քրիստոնեական եկեղեցու «Հավատո հանգանակի» ընդունումը
- 2) մազքութների ներխուժումը Հայաստան և Վաղարշապատի գրավումը
- 3) Սանեսանի պարտությունը Յլու գլուխ լեռան ճակատամարտում
- 4) Արիստակես կաթողիկոսի սպանությունը
- 5) Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- 6) Վրթանես Ա կաթողիկոսի գահակալման ավարտը
- 7) Շապուհ II–ի կողմից պատերազմ սկսելը Հռոմեական կայսրության դեմ և Մծբինի գրավման անհաջող փորձը
- 8) Վաչե Մամիկոնյան սպարապետի և իր զինակիցների նահատակությունը
- 9) Տիրան թագավորի բնակություն հաստատելը Կուաշում

41. Տրված իրադարձություններից որոնք են տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հայոց եկեղեցու առաջին ժողովի գումարումը
- բ. Շապուհ II–ի կողմից պատերազմ սկսելը Հռոմեական կայսրության դեմ և Մծբինի գրավման անհաջող փորձը
- գ. «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- դ. Սանեսանի պարտությունը Յլու գլուխ լեռան ճակատամարտում
- ե. Հուլիանոս Ուրացող կայսեր պարտությունը և մահը
- զ. Տիրան թագավորի բնակություն հաստատելը Կուաշում
- է. Արշակ II–ի գահակալության սկիզբը
- ը. մազքութների ներխուժումը Հայաստան և Վաղարշապատի գրավումը

1) ա

2) դ

3) գ

4) է

42. Իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Պապի վերադարձը Հայաստան՝ Տերենտիոսի գլխավորած զորաջոկատով
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյանի դառնալը հայոց սպարապետ
- 3) Պապի հրամանով հայոց զորքերի հավաքվելը Ձիրավի դաշտում
- 4) Ձիրավի ճակատամարտի սկիզբը
- 5) Մուշեղ Մամիկոնյանի սպանությունը
- 6) Մերուժան Արծրունու ձերբակալությունը և մահապատիժը
- 7) Շապուհ II-ի զորքերի ջախջախումը Գանձակի մոտ և խաղաղության վերականգնումը Հայաստանում
- 8) Ատրպատականում Շապուհ II-ի գանձարանին և կանանոցին տիրանալը հայերի կողմից
- 9) Պապ թագավորի փախուստը ծուղակից և վերադառնալը Տարսունից Հայաստան

43. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վերջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. հայոց գրերի գյուտը
բ. հազարապետ Վահան Ամատունու պաշտոնազրկումը և փոխարինումը պարսիկ պաշտոնյայով
գ. Սահակ Պարթևի զրկվելը կաթողիկոսությունից
դ. Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
ե. Բատ Սահառունու մահապատիժը
զ. Վարազդատ Արշակունու գահակալության սկիզբը
է. Արտաշես Արշակունու գահակալության ավարտը
ը. Մամիկոնյան տոհմի տանուտերության և սպարապետության գործի ստանձնումը Մանվել Մամիկոնյանի կողմից
թ. Շահապիվանի եկեղեցական ժողովի գումարումը
ժ. Վարազդատ Արշակունու գահազրկումը
- 1) բ 2) գ 3) է 4) թ

44. Իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Սահակ Պարթևի մահը
- 2) Մեսրոպ Մաշտոցի մահը
- 3) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովի գումարումը
- 4) հազարապետ Վահան Ամատունու պաշտոնանկությունը Դենշապուհի կողմից
- 5) Հովսեփ Վայոցձորցի կաթողիկոսի նահատակվելը
- 6) Հազկերտ II-ի հրամանը քրիստոնեությունից հրաժարվելու և զրադաշտականություն ընդունելու մասին
- 7) Ավարայրի ճակատամարտը
- 8) Գյուտ կաթողիկոսի գահակալության սկիզբը
- 9) Խաղխաղի ճակատամարտը

48. Իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 2) Արծնիի ճակատամարտը
- 3) խալիֆի կողմից Աշոտ Մսակերի ճանաչվելը հայոց իշխան
- 4) Մուշեղ Մամիկոնյանի ամրանալը Արտագերս ամրոցում
- 5) Աշոտ Մսակերի նստավայրի տեղափոխումը Դարույնքից Բագարան
- 6) «Արյան լճի» ճակատամարտը
- 7) հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու գահակալության սկիզբը
- 8) Հովնան Խուրթեցու և Աշոտ ու Դավիթ Բագրատունիների գլխավորությամբ արարների ոչնչացումը Տարոնում

49. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դենշապուհի կողմից աշխարհագրի անցկացումը Հայաստանում
- բ. Մեսրոպ Մաշտոցի մահը
- գ. Վարազդատ թագավորի հեռանալը Հայաստանից
- դ. Սահակ Պարթևի մահը
- ե. Բաբգեն Ա կաթողիկոսի կողմից եկեղեցական ժողովի գումարումը Դվինում
- զ. Նիխորի ժամանումը Հայաստան
- է. Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
- ը. Խոսրով IV–ի երկրորդ գահակալությունը
- թ. Գյուտ կաթողիկոսի գահակալության ավարտը
- ժ. Վահան Մամիկոնյանի նշանակվելը մարզպանի պաշտոնում

1) է, գ, ը, դ, թ, բ, գ, ա, ե, ժ	3) գ, է, դ, բ, ը, գ, ա, թ, ե, ժ
2) է, գ, ը, դ, բ, ա, թ, գ, ժ, ե	4) գ, է, ը, դ, բ, թ, ա, գ, ե, ժ

50. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խաղամախյայի ճակատամարտը
- բ. Վարդ Պատրիկ Մամիկոնյանի կառավարումը որպես Հայաստանի մարզպան
- գ. Դվինի II եկեղեցական ժողովի գումարումը
- դ. Հուստինիանոս կայսեր կողմից չորս Հայքերի ստեղծումը
- ե. հայերի ապստամբությունը Հովհաննես Արշակունու և նրա որդի Արտավանի գլխավորությամբ
- զ. Հուստինիանոս կայսեր կողմից ռազմավարչական բաժանման կատարումը և Արևմտյան Հայաստանի նախարարական տների համակարգի խախտումը
- է. պարսիկ Սուրենի նշանակվելը Հայաստանի մարզպան

1) բ, ե, դ, գ, գ, ա, է	3) գ, բ, ե, գ, դ, է, ա
2) բ, գ, դ, ե, գ, է, ա	4) գ, ե, դ, ա, բ, է, գ

51. Թվարկվածներից որո՞նք են խախտում VIII դ. դեպքերի ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. արաբներին ջախջախելը Ռշտունիքի Գուկանք գյուղի մոտ
- բ. հայ նախարարների ողջակիզումը Նախիջևանում և Խրամում
- գ. հայոց իշխան և սպարապետ Աշոտ Բագրատունու կուրացումը
- դ. Արմինիա փոխարքայության ստեղծումը
- ե. Արճեշի ճակատամարտը
- զ. Արձնիի ճակատամարտը
- է. Արտավազդ Մամիկոնյանի հարձակումը արաբ գլխավոր հարկահանի վրա Շիրակում

- 1) բ, ե 2) դ, գ 3) դ, է 4) ա, է

52. Իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքության ստեղծումը
- բ. Նոր Ջուղայում հայկական տպարանի ստեղծումը
- գ. Ջաքարիա կաթողիկոսի եղբորորդի Սմբատի օծումը հայոց թագավոր
- դ. Լվովի տպարանի հիմնադրումը
- ե. Կասրե-Շիրիինի պայմանագրի կնքումը
- զ. օսմանյան զորքերի արշավանքը Սեֆյան Իրանի դեմ Սելիմ Ահեղ սուլթանի գլխավորությամբ
- է. Երևանի գրավումը շահ Աբասի զորքերի կողմից

- 1) ա, գ, է, գ, դ, բ, ե 3) ա, գ, գ, է, դ, բ, է
2) ա, գ, գ, է, ե, դ, բ 4) գ, ա, գ, է, դ, ե, բ

53. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. շահ Աբասի կառավարման ավարտը
- բ. կաթողիկոս Ստեփանոս Սալմաստեցու պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
- գ. Աբգար Թոխաթեցու տպարանի տեղափոխությունը Կ. Պոլիս
- դ. Ջհանշահի գահակալությունը
- ե. Չալդրանի ճակատամարտը
- զ. Բաղդադի գրավումը թուրքերի կողմից
- է. Նոր Ջուղայի հիմնադրումը

- 1) դ, ե, բ, գ, է, ա, գ 3) ե, ա, բ, գ, գ, դ, է
2) դ, բ, ե, ա, է, գ, գ 4) ե, ա, բ, դ, գ, գ, է

54. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Մառիի
- բ. Սևանի
- գ. Արճեշի
- զ. Բերդուսի
- է. Վարդանակերտի
- ը. Արձնիի

դ. Մանազկերտի

ե. Բասենի

1) ը, է, ժ, է, բ, դ, ա, թ, գ, գ

2) է, գ, ը, ժ, բ, ե, դ, գ, թ, ա

թ. Չմանկատուկի

ժ. Դողսի

3) է, գ, թ, ը, բ, ժ, ե, գ, ա, դ

4) ե, է, ը, ա, ժ, գ, դ, բ, թ, գ

55. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Ծումբի

բ. «Արյան լճի»

գ. Քաղխիսիայի

դ. Կոտմանի

ե. Խաղամախյայի

1) է, ե, ժ, գ, բ, դ, գ, ը, թ, ա

2) ե, գ, թ, ը, է, ժ, դ, գ, բ, ա

գ. Յարմուք գետի

է. Վարդանակերտի

ը. Մառիի

թ. Բերդուսի

ժ. Միրիոկեֆալունի

3) գ, է, թ, ե, գ, բ, ա, դ, ը, ժ

4) ե, գ, գ, է, բ, ա, թ, ժ, դ, ը

56. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Անտիոքի գրավումը թյուրք-սելջուկների կողմից

բ. Անիի Բագրատունյաց թագավորության անկումը

գ. Ռուբեն I-ի կառավարման սկիզբը

դ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը

ե. Տուրքիլի գործերի արշավանքը Հայաստան

գ. Հովհաննես-Սմբատի մահը

է. Ալի Արսլանի գործերի ներխուժումը Հայաստան

ը. Տայքի միացումը Բյուզանդիային

թ. սելջուկյան պետության իշխանության հաստատումը Փոքր Ասիայում

ժ. Բասենի ճակատամարտը թյուրք-սելջուկների դեմ

1) բ, գ, ե, գ, դ, է, թ, ժ, ա, ը

2) դ, ը, բ, գ, գ, ե, է, ժ, ա, թ

3) դ, ը, գ, բ, ժ, ե, է, թ, գ, ա

4) բ, դ, գ, է, ը, գ, ե, ժ, թ, ա

57. Պատմական գործիչներին դասավորել ըստ գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Աշոտ III

բ. Հեթում II

գ. Կոստանդին Նորեցի

դ. Ջաբել Ռուբինյան

ե. Աշոտ Մսակեր

1) ե, ժ, թ, է, դ, ա, գ, ը, բ, գ

2) ա, ը, ե, դ, է, գ, գ, թ, ժ, բ

գ. Գագիկ I

է. Աշոտ IV

ը. Թորոս I

թ. Սմբատ I

ժ. Հովնան Խուրեցի

3) ե, ժ, թ, ա, գ, է, ը, դ, բ, գ

4) ե, դ, ա, թ, բ, է, գ, ը, գ, ժ

58. Թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել առաջինը.

ա. Յուսուֆի սպանությունը Տարոնում

բ. Ավանի եկեղեցու կառուցումը

գ. Վարդանակերտի ճակատամարտը

- 3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Վարազդատի գահակալումը Հայաստանում
 - 2) Մեծ Հայքի արևմտյան մասի կառավարման հանձնումը կուսակալներին (կոմեսներին)
 - 3) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
 - 4) պարսից արքայի համաձայնությամբ Կամսարականների և Ամատունիների նորից տեր դառնալը իրենց տոհմական տիրույթներին
 - 5) պարսից Շապուհի բազմելը հայոց գահին
 - 6) Արշակ թագավորի մեկնելը Պարսկաստան Վասակ սպարապետի ուղեկցությամբ
- 4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Հովսեփ Վայոցձորցի կաթողիկոսի նահատակվելը
 - 2) Սահակ Պարթևի վախճանվելը
 - 3) Խոսրով IV–ի մահը
 - 4) Հովհաննես Ա Մանդակունի կաթողիկոսի նշանակվելը մեծ դատավոր
 - 5) «Հավատո հանգանակ»–ի սահմանումը առաջին տիեզերական ժողովի կողմից
 - 6) Գյուտ կաթողիկոսի բարձրանալը Հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) հայոց իշխանության անցումը Վարդ Պատրիկին
 - 2) Սահակ Բագրատունի ասպետին հայոց մարզպան նշանակելը
 - 3) Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի միջև «հավիտենական» հաշտության կնքումը
 - 4) Նվարսակի պայմանագրի կնքումը
 - 5) Քաղկեդոնի IV ժողովը
 - 6) Հայոց տանուտեր Սահակ Բագրատունու և Վասակ Մամիկոնյանի զոհվելը
- 6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Արտաշատի եկեղեցական ժողովը
 - 2) Արշակունյաց Հայաստանի վերջին թագավորի գահ բարձրանալը
 - 3) «Պտղի և տասանորդների կարգի» վերացումը հայոց արքայի կողմից
 - 4) Գյուտ կաթողիկոսի մեկնելը Տիգրան
 - 5) Դենշապուհի կողմից Արևելյան Հայաստանում աշխարհագիր անցկացնելը
 - 6) Խոսրով IV–ի մահը
- 7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) բյուզանդական կայսեր կողմից Ներսեհ Կամսարականին հայոց իշխան ճանաչելը
 - 2) Խոսրով II–ի գումարած ժողովը Տիգրանում
 - 3) Արշակ Արշակունու կազմակերպած խռովությունը բյուզանդական կայսեր դեմ
 - 4) Արմինիա փոխարքայության ստեղծումը
 - 5) Վարդանի (Վարդան Կրտսերի) գլխավորած ապստամբությունը
 - 6) Պարսկաստանի արևելյան շրջանների զորքերի հրամանատար Վահրամ Չուբինի ապստամբությունը

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կոստանդին II-ի բանակի ներխուժումը Հայաստան
- 2) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 3) Մավրիկիոսի կայսր հռչակվելը Բյուզանդիայում
- 4) Արձնիի ճակատամարտը
- 5) Վրաց եկեղեցու անջատվելը Հայ եկեղեցուց
- 6) Սահակ Զորոփորցի կաթողիկոսի կողմից նամակով դիմելը արաբ հրամանատարին՝ հայոց հավատը ճանաչելու համար

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյան եղբայրների գլխավորած ապստամբությունը
- 2) հայ ապստամբների դիմումը պարսից Խոսրով Անուշիրվան արքային և նրա կողմից Բյուզանդիային պատերազմ հայտարարելը
- 3) Վարազտիրոց իշխանի՝ գերությունից հայրենիք վերադառնալը
- 4) Թեոդորոս Ռշտունուն ազատ արձակելը Կոստաս կայսեր կողմից
- 5) Արճեշի ճակատամարտը
- 6) Բագրատունիների նստավայրի տեղափոխումը Բագարան

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայոց կաթողիկոսության տեղափոխումը Արգինայի վանք
- 2) Դվինի ամիրայության միացումը Բագրատունյաց թագավորությանը
- 3) Շիրակավանի եկեղեցական ժողովը
- 4) Սմբատ II-ի գահակալման սկիզբը
- 5) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդական կայսրությանը
- 6) Քթիշ ամրոցի մոտ մեկամյա պաշտպանությունը

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) մեզ հասած ամբողջական մանրանկարներով զարդարված առաջին ձեռագրի ստեղծումը
- 2) Աշոտ III-ին թագադրելու հանդիսությունները
- 3) Սմբատի փոխարեն Գագիկ Արծրունուն խալիֆի կողմից Հայաստանի թագավոր ճանաչելը
- 4) Գուրգենի կողմից Կյուրիկյան հարստության հիմնումը
- 5) Անիի Սմբատաշեն պարիսպների կառուցումը
- 6) Բջնիի նշանավոր ամրոցի կառուցումը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ապլղարիպ Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի ստրատեգոս
- 2) Եղեսիայի կոմսության հիմնումը
- 3) Աշոտ IV-ի մահը
- 4) Մարմաշենի կառուցումը
- 5) Փոքր Ասիայում սելջուկյան պետության իշխանության հաստատումը
- 6) Աշոտ Երկաթի կողմից հակաարաբական դաշինքի կնքումը Կոստանդնուպոլսում

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Անիի հանձնումը Շադդադյաններին
- 2) Հովհաննես–Սմբատի մահը
- 3) Ծամնդավ բերդաքաղաքի հանձնումը Գագիկ Կարսեցուն
- 4) Սեբաստիայի գրավումը մոնղոլների կողմից
- 5) Գող Վասիլի իշխանության անկումը
- 6) Տաշիր–Ձորագետի թագավորության վերացումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) բանակցությունները Տրապիզոնում Բյուզանդիայի և Վրաստանի միջև
- 2) Մառիի ճակատամարտը
- 3) Չարմաղանի զորքերի ներխուժումը Հայաստան
- 4) վրաց թագավորի մասնակցությամբ հայ և վրաց իշխանների նախապատրաստվելը մոնղոլների դեմ ապստամբության
- 5) հայ իշխան Ռուբենի ամրանալը Կոռոմոզու բերդում
- 6) մոնղոլների ձեռնամուխ լինելը Ատրիքի նվաճմանը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գրիգոր Զ Ապիրատի բազմելը հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 2) Բերդուսի ճակատամարտը
- 3) հայոց կաթողիկոս Կոստանդին Լամբրոնացու մեկնումը Կահիրե՝ հաշտության պայմանագիր կնքելու համար
- 4) Խաչենի տիրակալ Հասան–Ջալալին և Ջաքարե Ջաքարյանին մահապատժի ենթարկելը
- 5) Գանձասարի վանքի դառնալը Աղվանից եկեղեցու կաթողիկոսանիստ կենտրոն
- 6) Սարգիս Ջաքարյանի՝ ամիրսպասալարի պաշտոն ստանալը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մեսրոպ Արտազեսի կաթողիկոսի՝ Սսում հրավիրած եկեղեցական ժողովը
- 2) Հայոց կաթողիկոսության փոխադրումը Սիս
- 3) Իկոնիայի սուլթանության տարածքում տեղակայված մոնղոլական զորքերի և թուրքմենների ներխուժումը Կիլիկիա
- 4) Կ. Պոլսի գրավումը Օսմանյան պետության կողմից
- 5) Պաղտին մարաջախտի որդի Կոստանդինին թագավոր ընտրելը
- 6) Կիլիկիայի հայոց թագավոր Հեթում II–ի սպանությունը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ստեփանոս Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակության վերադարձը Էջմիածին
- 2) Իսքանդար Կարա–կոյունլուի գահակալումը որպես «Շահ–ի Արման»
- 3) Չալդրանի ճակատամարտը
- 4) Գանձասարի վանքի դառնալը Աղվանից եկեղեցու կաթողիկոսանիստ կենտրոն
- 5) Սմբատ Արծրունու օծվելը հայոց թագավոր
- 6) Սսում հրավիրված եկեղեցական ժողովը, որը չեղյալ հայտարարեց Սսի և Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումները

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայկական տպարանի հիմնումը Նոր Զուղայում
- 2) Հին Զուղայի 10 000 խաչքարերի ոչնչացումը
- 3) Ստեփանոս Սալմաստեցի կաթողիկոսի հրավիրած գաղտնի խորհրդակցությունը
- 4) Կասրե-Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- 5) Օսմանյան պետության հիմնադրումը
- 6) Կոստանդնուպոլսի հայոց պատրիարքության հիմնումը

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Աբգար դպիրի կողմից «Տօնացոյց»-ի հրատարակումը Կ. Պոլսում
- 2) Սմբատ Արծրունու օծվելը հայոց թագավոր
- 3) հայկական տպարանի հիմնումը Նոր Զուղայում
- 4) Կոստանդնուպոլսի հայոց պատրիարքության հիմնումը
- 5) Կիրակոս Վիրապեցու ընտրվելը Հայոց կաթողիկոս
- 6) Կասրե-Շիրինի պայմանագրի կնքումը

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Թուրթ ընդհանրականի» գրվելը, ուր արձանագրված են ամուսնաընտանեկան որոշ նորմեր
- 2) Թալինի նշանավոր եկեղեցու կառուցումը
- 3) Ս. Գայանե եկեղեցու կառուցումը
- 4) Ավանի եկեղեցու կառուցումը
- 5) Արուճ ավանում Ս. Գրիգոր եկեղեցու շինարարության ձեռնարկումը
- 6) Մրենի եկեղեցու կառուցումը

21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Համազասպ Մամիկոնյանի ճանաչվելը հայոց իշխան
- 2) պարսիկ Սուրենին Հայաստանում մարզպան նշանակելը
- 3) «Հայոց մեծ թվականի» սահմանվելը
- 4) Կոմիտաս Մամիկոնյանի օծվելը հայոց կաթողիկոս
- 5) Բաբգեն Ա-ի հրավիրած եկեղեցական ժողովը Դվինում
- 6) Պարսկաստանի արևելյան շրջանների զորքերի հրամանատար Վահրամ Զուրինի գլխավորած ապստամբությունը

22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Դոդսի ճակատամարտը
- 2) Սանահինի և Հաղպատի նշանավոր վանքերի հիմնումը
- 3) Մակեդոնական կամ Հայկական հարստության հիմնումը Բյուզանդիայում
- 4) Գանձակի աթաբեկության ձևավորումը պատմական Ուտիքում
- 5) Աշոտ Բագրատունուն հայոց իշխանաց իշխան ճանաչելը
- 6) հայ-վրացական ուժերի տարած հաղթանակը Ապահունիքի Ծումբ գյուղի մոտ

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 2) Սսի դառնալը Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք
- 3) Կոտմանի դաշտում տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 4) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 5) Անտիոքի իշխանության ստեղծումը
- 6) Խաչակիրների առաջին մուտքը Կիլիկիա և Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը ձեռնամուխ լինելը

24. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լևոն II-ի կողմից Անտիոքի իշխանության հանձնումը Ռայմոնդ-Ռուբենին
- 2) Վասպուրականի թագավորության անկումը
- 3) Հենրիխ VI-ի կողմից թագ ուղարկելը Լևոն II-ին
- 4) հայ խաղաղ բնակչության կոտորածը Մանանադիի Սմբատաբերդ լեռան մոտ
- 5) Գրիգոր Զ Ապիրատի բազմելը հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 6) Գագիկ II-ի գահակալման սկիզբը

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Օշինի գահ բարձրանալը
- 2) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 3) Հեթում II-ի գահակալման ավարտը
- 4) հայ-վրացական ուժերի կողմից Շահ-Արմենների նստավայր Խլաթի պաշարումը
- 5) Լևոն Մեծագործի մահը
- 6) Չմանկատուկի ճակատամարտը

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սեֆյանների պետության հիմնումը
- 2) Գառնի գյուղի բնակիչների ընդդիմանալը գաղթի հրամանին
- 3) Սմբատ Արծրունու օժվելը հայոց թագավոր
- 4) Ամասիայում թուրք-պարսկական հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 5) Չալդիրանի ճակատամարտը
- 6) Լվովում հայկական տպարանի հիմնումը

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ամբերդի ազատագրումը հայ-վրացական ուժերի կողմից
- 2) Այուբյան սուլթանի կողմից Երուսաղեմի գրավումը
- 3) հայ-մոնղոլական դաշինքի կնքումը
- 4) Անիի վերջնական ազատագրումը հայ-վրացական ուժերի կողմից
- 5) Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության հիմնումը
- 6) Դիոգենես կայսեր գերեվարումը

28. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովի գումարումը
- 2) հայոց թագավորների ոսկորների վերաթաղումը Աղձք գյուղում

- 3) Օշականի Յլու գլուխ լեռան մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
- 4) հայոց կաթողիկոս Բաբգեն Ա-ի գլխավորությամբ Դվինում եկեղեցական ժողովի գումարումը
- 5) Վրթանես Ա Պարթևի բազմելը հայոց կաթողիկոսական գահին
- 6) Խոսրով III-ի գահակալման սկիզբը

29. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Խոսրով IV-ի երկրորդ անգամ բազմելը հայոց գահին
- 2) Կոգովիտ գավառում Արշակավան քաղաքի կառուցումը
- 3) Մուշեղի հրամանատարությամբ հայոց զորքի հաղթանակը պարսկական ուժերի նկատմամբ Գանձակի մոտ
- 4) Վաչագան Բարեպաշտի գահ բարձրանալը
- 5) Մուշեղի հրամանով կանանոցի վերադարձնելը Շապուհին
- 6) Ձիրավի ճակատամարտը

30. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ներսես Կամսարականի ճանաչվելը հայոց իշխան բյուզանդական կայսեր կողմից
- 2) Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև «հավիտենական» կոչված հաշտության կնքումը
- 3) Կոմիտաս Մամիկոնյան և Մաթեոս Ամատունի եպիսկոպոսների ու Սմբատ Բագրատունու մասնակցությունը Տիգրանի ժողովին
- 4) «Հայոց մեծ թվականի» սահմանվելը
- 5) Խաչափայտի ազատագրումը և վերադարձը Երուսաղեմ
- 6) Արշակ Արշակունու մասնակցությունը բյուզանդական կայսեր դեմ կազմակերպված խռովությանը

31. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ապլլարիպ Արծրունի իշխանի տեղափոխվելը Կիլիկիա
- 2) Տաշիր-Ձորագետի թագավորության վերացումը
- 3) Ապահունիքի Ծումբ գյուղի մոտ հայ-վրացական ուժերի հաղթանակը Մամլան ամիրայի նկատմամբ
- 4) Տայքի միացումը Բյուզանդական կայսրությանը
- 5) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդական կայսրությանը
- 6) Խաչակրաց առաջին պետության հիմնումը Արևելքում

32. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Բերդուսի ճակատամարտը
- 2) Մրենի եկեղեցու կառուցումը
- 3) Ղևոնդ Վարդապետի «Պատմութիւն» երկի ստեղծումը
- 4) Մովսես Կաղանկատվացու «Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի» երկի ստեղծումը
- 5) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» կազմումը
- 6) Ծամնդավ բերդաքաղաքի հանձնումը Գագիկ Կարսեցուն

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

1) Խոսրով III Կոտակ	ա) 338–350 թթ.
2) Պապ	բ) 333–341 թթ.
3) Վրթանես Ա Պարթև	գ) 330–338 թթ.
4) Շապուհ II	դ) 370–374 թթ.
5) Ներսես Ա կաթողիկոս	ե) 309–379 թթ.
6) Արշակ II	զ) 353–373 թթ.
7) Տիրան	է) 350–368 թթ.
	ը) 298–330 թթ.

- 1) 1–գ, 2–դ, 3–ե, 4–բ, 5–է, 6–զ, 7–ա
- 2) 1–է, 2–ա, 3–զ, 4–բ, 5–գ, 6–ը, 7–դ
- 3) 1–գ, 2–դ, 3–բ, 4–ե, 5–զ, 6–է, 7–ա
- 4) 1–գ, 2–բ, 3–ա, 4–ը, 5–դ, 6–զ, 7–ե

2. Ճակատամարտերը համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 481 թ.	6) 450 թ.
2) 775 թ.	7) 703 թ.
3) 370 թ.	8) 482 թ.
4) 852 թ.	9) 637 թ.
5) 371 թ.	

- ա. Ատրպատականում տեղի ունեցած ճակատամարտը
բ. Վարդանակերտի ճակատամարտը
գ. «Արյան լճի» ճակատամարտը
դ. Ակոռիի ճակատամարտը
ե. Ճարմանայի ճակատամարտը
զ. Օշականի Յլու գլուխ լեռան ճակատամարտը
է. Ձիրավի ճակատամարտը
ը. Խաղխաղի ճակատամարտը
թ. Արձնիի ճակատամարտը
ժ. Քաղիսիայի ճակատամարտը

- 1) 1–ա, 2–ժ, 3–է, 4–զ, 5–բ, 6–ը, 7–թ, 8–ե, 9–դ
- 2) 1–բ, 2–թ, 3–ժ, 4–ե, 5–զ, 6–ը, 7–դ, 8–զ, 9–է
- 3) 1–գ, 2–դ, 3–ա, 4–է, 5–զ, 6–ժ, 7–բ, 8–թ, 9–ը
- 4) 1–դ, 2–թ, 3–ա, 4–զ, 5–է, 6–ը, 7–բ, 8–ե, 9–ժ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ծովփքի վերակացու, որը սպանեց Արիստակես կաթողիկոսին
- բ. Փռանձեմ թագուհու հայրը
- գ. Տիրանի օրոք բյուզանդական կայսրը, որին հայ ավագանին առաջարկեց ռազմական դաշինք ընդդեմ պարսիկների
- դ. Տիրան թագավորին կուրացրած Ատրպատականի մարզպան
- ե. կաթողիկոս, որը հաջորդել է Վրթանեսին
- զ. Խոսրով III-ի օրոք զոհված հայոց սպարապետ
- է. Ուրացյալ Վահան Մամիկոնյանի հայրենասեր որդին
- ը. Հայոց կաթողիկոս, որը հաջորդել է Ներսես Մեծին
- թ. հռոմեական զորավար, որի գլխավորած զորաջոկատով Պապը վերադարձավ Հայաստան
- ժ. Հայոց սպարապետ, որը Արշակունյաց թագավորների ոսկորները վերաթաղեց Արագածի լանջին

- 1. Վաչե Մամիկոնյան
- 2. Վարազ
- 3. Արտանես
- 4. Հուսիկ
- 5. Սամվել Մամիկոնյան
- 6. Անդովկ Սյունի

- 7. Վասակ Մամիկոնյան
- 8. Հուսիկ-Շահակ
- 9. Կոստանդինոս
- 10. Տերենտիոս
- 11. Արքեղայոս

- 1) ա-11, բ-6, գ-9, դ-2, ե-4, զ-1, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 2) ա-11, բ-3, գ-9, դ-1, ե-4, զ-6, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 3) ա-3, բ-6, գ-10, դ-2, ե-4, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-10, դ-11, ե-6, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5

4. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

- 1) Վռամշապուհ
- 2) Շապուհ
- 3) Արտաշես Արշակունի
- 4) Հազկերտ II
- 5) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- 6) Գյուտ կաթողիկոս
- 7) Վախթանգ Գորգասալ

Կառավարման ժամանակաշրջան

- ա) 456-502 թթ.
- բ) 388-414 թթ.
- գ) 415-419 թթ.
- դ) 439-452 թթ.
- ե) 439-457 թթ.
- զ) 461-478 թթ.
- է) 414-415 թթ.
- ը) 422-428 թթ.

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ը, 4-ե, 5-դ, 6-զ, 7- ա
- 2) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-ը, 6-գ, 7-ա
- 3) 1-գ, 2-ը, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-է, 7-զ
- 4) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ, 5-է, 6-զ, 7-զ

5. Կատարել համապատասխանեցում.

1. Դենշապուհի կողմից աշխարհագրի անցկացումը	ա) 449 թ.
2. Արտաշատի ժողովի գումարումը Հովսեփ կաթողիկոսի գլխավորությամբ	բ) 454 թ.
3. հայ նախարարների ժամանումը Տիգրան	գ) 482 թ.
4. Հովսեփ Վայոցձորցու մահը	դ) 484 թ.
5. Ճարմանայի ճակատամարտը	ե) 481 թ.
6. Հազարավուխտի գլխավորությամբ պարսից զորքերի ներխուժումը Հայաստան	զ) 447 թ.
	է) 450 թ.

1) 1-ա, 2-է, 3-գ, 4-գ, 5-ե, 6-բ	3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-բ, 5-գ, 6-դ
2) 1-ա, 2-է, 3-գ, 4-բ, 5-ե, 6-գ	4) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ, 6-դ

6. Կատարել համապատասխանեցում (Վահանանց պատերազմի շրջանից).

- ա. Նվարսակի հաշտությունը կնքած պարսիկ պաշտոնյա
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի դուստրը՝ բղեշխ Վազգենի կինը
- գ. Վահան Մամիկոնյանի՝ պարսից արքունիքում պատանդ մնացած եղբայրը
- դ. Հայաստանի՝ Ատրպատական փախած մարզպանը
- ե. Կամսարականների կանանց բանտարկած Հայաստանի նոր մարզպանը
- զ. Հայաստան ներխուժած պարսից զորքի հրամանատարը
- է. սեպուհ, որի հետ Կամսարական եղբայրներն իրենց ջոկատով փորձում էին միանալ Վահան Մամիկոնյանի զորքին

1) Շապուհ	5) Վարդանդուխտ
2) Մուշեղ Մամիկոնյան	6) Նիխոր
3) Հազարավուխտ	7) Վարդ Պատրիկ
4) Շուշանիկ	8) Ատրվշնասպ
1) ա-6, բ-4, գ-7, դ-8, ե-1, զ-3, է-2	3) ա-8, բ-5, գ-7, դ-6, ե-1, զ-3, է-2
2) ա-6, բ-5, գ-2, դ-3, ե-8, զ-1, է-7	4) ա-8, բ-4, գ-2, դ-3, ե-6, զ-1, է-7

7. Համապատասխանեցնել Վարդանանց և Վահանանց պատերազմների գործիչների անունները զբաղեցրած պաշտոններին.

- ա. մարզպանը Վարդանանց պատերազմում
- բ. մարզպանը Վահանանց պատերազմում
- գ. սպարապետը Վարդանանց պատերազմում
- դ. սպարապետը Վահանանց պատերազմում
- ե. մեծ դատավորը Վարդանանց պատերազմում
- զ. մեծ դատավորը Վահանանց պատերազմում
- է. մաղխազը Վարդանանց պատերազմում

1. Վահան Մամիկոնյան	5. Հովհաննես Ա Մանդակունի
2. Խորեն Խորխոռունի	6. Վասակ Սյունի

3. Սահակ Բագրատունի
4. Վարդան Մամիկոնյան

7. Հովսեփ Ա Վայցճորցի
8. Ներշապուհ Արծրունի

- 1) ա-6, բ-1, գ-4, դ-3, ե-7, զ-5, է-2
- 2) ա-6, բ-5, գ-2, դ-1, ե-7, զ-3, է-8
- 3) ա-6, բ-3, գ-4, դ-1, ե-7, զ-5, է-2
- 4) ա-3, բ-1, գ-2, դ-6, ե-4, զ-5, է-8

8. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) արաբների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ) Խաչափայտի վերադարձնելը Երուսաղեմ
- գ) Ակակիոսի սպանությունը
- դ) Նվարսակի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- զ) Աշտիշատի ժողովի հրավիրումը
- է) Մծբինի պայմանագրի կնքումը
- ը) առաջին տիեզերական ժողովի հրավիրումը Նիկեայում

1) 325 թ.	4) 631 թ.	7) 298 թ.
2) 484 թ.	5) 363 թ.	8) 539 թ.
3) 640 թ.	6) 354 թ.	9) 614 թ.

- 1) ա-3, բ-9, գ-7, դ-4, ե-5, զ-6, է-1, ը-8
- 2) ա-7, բ-4, գ-9, դ-2, ե-3, զ-5, է-6, ը-1
- 3) ա-7, բ-8, գ-3, դ-4, ե-6, զ-5, է-1, ը-9
- 4) ա-3, բ-4, գ-8, դ-2, ե-5, զ-6, է-7, ը-1

9. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

1) Սահակ Բագրատունի	ա) Ձիրավի ճակատամարտը
2) Աշոտ Բագրատունի	բ) Արտաշատի 449 թ. ժողովը
3) Կոմիտաս կաթողիկոս	գ) Աշտիշատի եկեղեցաժողովի հրավիրումը
4) Մուշեղ Մամիկոնյան	դ) Հռիփսիմեի տաճարի կառուցումը
5) Վասակ Սյունի	ե) 571-572 թթ. ապստամբությունը
6) Ներսես Մեծ	զ) Վահանանց ապստամբության ժամանակ մարզպան նշանակվելը
	է) միանալը 748 թ. սկսված ապստամբությանը

1) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-բ, 6-զ	3) 1-ե, 2-է, 3-գ, 4-ա, 5-բ, 6-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-է, 5-ե, 6-զ	4) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ա, 5-բ, 6-զ

10. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Բագրատունի արքաների անուններին.

1. Աշոտ III	ա. 1020-1041 թթ.
2. Գագիկ II	բ. 928-953 թթ.

- 3. Հովհաննես-Սմբատ
- 4. Սմբատ II
- 5. Աբաս
- 6. Գագիկ I

- գ. 990–1020 թթ.
- դ. 914–928 թթ.
- ե. 953–977 թթ.
- զ. 1042–1045 թթ.
- է. 977–990 թթ.

- 1) 1–ե, 2–ա, 3–զ, 4–գ, 5–դ, 6–բ
- 2) 1–ե, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–բ, 6–գ

- 3) 1–է, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–բ, 6–դ
- 4) 1–բ, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–ե, 6–գ

11. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը
- բ) Անիի թագավորության անկումը
- գ) Գագիկ II–ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
- դ) Հովհաննես–Սմբատի և Աշոտի մահը
- ե) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդիային
- զ) Տրապիզոնի բյուզանդա–վրացական բանակցությունները
- է) Տայքի միացվելը Բյուզանդիային
- ը) Տաշիր–Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը

- 1) 987 թ.
- 2) 978 թ.
- 3) 1001 թ.
- 4) 1045 թ.
- 5) 1022 թ.
- 6) 1044 թ.
- 7) 1041 թ.
- 8) 966 թ.
- 9) 963 թ.

- 1) ա–1, բ–3, գ–7, դ–6, ե–4, զ–5, է–2, ը–9
- 2) ա–4, բ–9, գ–8, դ–7, ե–6, զ–1, է–2, ը–3
- 3) ա–1, բ–4, գ–6, դ–7, ե–8, զ–5, է–3, ը–2
- 4) ա–9, բ–8, գ–1, դ–2, ե–6, զ–4, է–7, ը–5

12. Կատարել տարեթվերի և պատմական իրադարձությունների համապատասխանեցում.

- ա. 1266 թ.
- բ. 1375 թ.
- գ. 1045 թ.
- դ. 1243 թ.
- ե. 1361 թ.
- զ. 1254 թ.
- է. 1320 թ.

- 1) Արշակունյաց թագավորության անկումը
- 2) Կիլիկյան թագավորության անկումը
- 3) Լևոն V–ի գահակալման սկիզբը
- 4) Մառիի ճակատամարտը
- 5) Հայ–մոնղոլական դաշինքի կնքումը
- 6) Սսի եկեղեցաժողովի հրավիրումը

7) Անիի Բագրատունյաց թագավորության անկումը

8) Չմանկատուկի ճակատամարտը

1) ա-4, բ-2, գ-8, դ-7, ե-1, զ-5, է-3

3) ա-4, բ-2, գ-7, դ-8, ե-6, զ-5, է-3

2) ա-3, բ-2, գ-7, դ-8, ե-1, զ-5, է-6

4) ա-5, բ-8, գ-7, դ-2, ե-6, զ-4, է-1

13. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

ա. Ռուբինյան իշխանության հիմնադրումը

բ. Լևոն V-ի գահակալման ավարտը

գ. Սիս և Անարգաբա քաղաքների գրավումը Թորոս I իշխանի կողմից

դ. Մլեհի մահը

ե. Սալահ ադ. Դինի կողմից Երուսաղեմի գրավումը

զ. Լևոն II-ի թագադրումը

է. Վահկա բերդի գրավումը

1) 1080 թ.

5) 1342 թ.

2) 1187 թ.

6) 1219 թ.

3) 1198 թ.

7) 1104 թ.

4) 1098 թ.

8) 1175 թ.

1) ա-4, բ-6, գ-1, դ-8, ե-5, զ-2, է-3

3) ա-4, բ-1, գ-7, դ-2, ե-8, զ-3, է-6

2) ա-1, բ-5, գ-4, դ-6, ե-3, զ-8, է-2

4) ա-1, բ-5, գ-7, դ-8, ե-2, զ-3, է-4

14. Համապատասխանեցնել հայոց արքաների և նրանց սպարապետների անունները.

ա. Վռամշապուհ

դ. Խոսրով Կոտակ

բ. Տրդատ III

ե. Պասպ

գ. Արշակ II

զ. Արշակ III

1) Մանվել Մամիկոնյան

5) Համազասպ Մամիկոնյան

2) Վաչե Մամիկոնյան

6) Վասակ Մամիկոնյան

3) Մուշեղ Մամիկոնյան

7) Վահան Մամիկոնյան

4) Արտավազդ Մանդակունի

1) ա-5, բ-4, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6

3) ա-4, բ-5, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6

2) ա-5, բ-4, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1

4) ա-4, բ-5, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1

15. Համապատասխանեցնել Արաբական խալիֆայության գերիշխանության շրջանում Հայաստանում տեղի ունեցած դեպքերն ու տարեթվերը.

ա. Հերթի «աշխարհագիրը»

բ. VIII դարի վերջին քառորդում տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության ավարտը

գ. VIII դարի կեսերին տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության սկիզբը

դ. «Կրակի տարին»

ե. Արմինիա փոխարքայության կազմավորումը

- գ. ճակատամարտը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում
 է. Բագարատ Բագրատունու՝ հայոց իշխան հռչակվելը
 ը. Արտավազդ Մամիկոնյանի հարձակումը արաբ հարկահանների վրա

1) 701 թ.	4) 748 թ.	7) 826 թ.
2) 705 թ.	5) 774 թ.	8) 852 թ.
3) 725 թ.	6) 775 թ.	9) 862 թ.

- 1) ա-3, բ-6, գ-4, դ-2, ե-1, զ-8, է-7, ը-5
 2) ա-2, բ-6, գ-4, դ-1, ե-3, զ-8, է-7, ը-5
 3) ա-2, բ-5, գ-6, դ-1, ե-4, զ-9, է-8, ը-3
 4) ա-3, բ-5, գ-6, դ-2, ե-1, զ-9, է-8, ը-7

16. Արշակունիների արքայատոհմի արքաների անունները համապատասխանեցնել գահակալության տարիներին.

1) 370–374 թթ.	6) 374–378 թթ.
2) 385–388 թթ.	7) 350–368 թթ.
3) 330–338 թթ.	8) 378–387 թթ.
4) 388–414 թթ.	9) 422–428 թթ.
5) 338–350 թթ.	

ա. Արտաշես	գ. Արշակ II
բ. Պապ	է. Խոսրով III Կոտակ
գ. Տիրան	ը. Արշակ III
դ. Վարազդատ	թ. Վռամշապուհ
ե. Խոսրով IV	ժ. Տրդատ III

- 1) 1–ա, 2–բ, 3–թ, 4–է, 5–ժ, 6–դ, 7–ը, 8–գ, 9–զ
 2) 1–բ, 2–գ, 3–զ, 4–թ, 5–ե, 6–դ, 7–է, 8–ա, 9–ը
 3) 1–դ, 2–ե, 3–զ, 4–թ, 5–բ, 6–ը, 7–գ, 8–ժ, 9–ա
 4) 1–բ, 2–ե, 3–է, 4–թ, 5–զ, 6–դ, 7–գ, 8–ը, 9–ա

17. Պատմական իրադարձությունը համապատասխանեցնել տարեթվին.

- ա. Առաջին տիեզերական ժողովի գումարումը
 բ. Միլանի կայսերական հրովարտակի ընդունումը
 գ. Մծբինի 40–ամյա հաշտության կնքումը
 դ. Վրթանես Ա Պարթևի հայոց կաթողիկոս դառնալը
 ե. Հայոց առաջին եկեղեցական ժողովի գումարումը
 գ. Ներսես Ա Մեծի հայոց կաթողիկոս կարգվելը
 է. Վասակ սպարապետի հաղթանակը Շապուհ II–ի զորքի դեմ

1) 298 թ.	5) 336 թ.
2) 313 թ.	6) 353 թ.
3) 325 թ.	7) 354 թ.
4) 333 թ.	8) 363 թ.

- 1) ա-3, բ-2, գ-1, դ-4, ե-7, զ-6, է-8
- 2) ա-3, բ-1, գ-6, դ-4, ե-7, զ-2, է-5
- 3) ա-2, բ-3, գ-1, դ-7, ե-4, զ-6, է-8
- 4) ա-3, բ-2, գ-1, դ-7, ե-4, զ-6, է-5

18. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ակոռիի ճակատամարտը
 բ. Խաղխաղի ճակատամարտը
 գ. Ճարմանայի ճակատամարտը
 դ. Հովսեփ Վայոցձորցու գլխավորած եկեղեցական ժողովն Արտաշատում
 ե. Նվարսակի պայմանագիրը
 գ. Պերոզ արքայի օրոք գերությունից նախարարների վերադարձը հայրենիք
 է. Գյուտ կաթողիկոսի մեկնելը Տիզրոն
 ը. Ավարայրի ճակատամարտը
 թ. Հովսեփ Վայոցձորցու մահը

1) 443 թ.	6) 464 թ.
2) 449 թ.	7) 471 թ.
3) 450 թ.	8) 481 թ.
4) 451 թ.	9) 482 թ.
5) 454 թ.	10) 484 թ.

- 1) ա-8, բ-3, գ-9, դ-2, ե-10, զ-6, է-7, ը-4, թ-5
- 2) ա-9, բ-8, գ-3, դ-2, ե-10, զ-5, է-7, ը-4, թ-6
- 3) ա-9, բ-8, գ-3, դ-2, ե-7, զ-5, է-10, ը-4, թ-1
- 4) ա-8, բ-3, գ-2, դ-9, ե-7, զ-6, է-10, ը-1, թ-5

19. Կաթողիկոսներին համապատասխանեցնել նրանց հայրապետական տարիներին.

- ա. Վրթանես Ա Պարթև
 բ. Ստեփանոս Հոռմկլայեցի
 գ. Մեսրոպ Արտազեցի
 դ. Ներսես Ա Պարթև
 ե. Գյուտ կաթողիկոս
 զ. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի

1) 439-452 թթ.	4) 1290-1293 թթ.
2) 353-373 թթ.	5) 461-478 թթ.
3) 333-341 թթ.	6) 1359-1372 թթ.
	7) 452-464 թթ.

1) ա-7, բ-3, գ-6, դ-1, ե-5, զ-2	3) ա-3, բ-4, գ-6, դ-2, ե-5, զ-1
2) ա-4, բ-7, գ-6, դ-2, ե-5, զ-1	4) ա-3, բ-4, գ-5, դ-2, ե-6, զ-1

20. Իրադարձությունը համապատասխանեցնել տարեթվին.

1) 1453 թ.	4) 1441 թ.
2) 1639 թ.	5) 1587 թ.
3) 1555 թ.	6) 1437 թ.

- ա. կաթողիկոսական աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- բ. Բյուզանդական կայսրության կործանումը
- գ. Ջհանշահի գահակալման սկիզբը
- դ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության գումարումը Ստեփանոս Սալմաստեցու կողմից
- ե. Ամասիայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- զ. շահ Աբաս I-ի գահակալման սկիզբը
- է. Կասրե-Շիրհնի պայմանագրի կնքումը

- 1) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-գ
- 2) 1-գ, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-բ
- 3) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-զ, 6-գ
- 4) 1-գ, 2-է, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-բ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Վռամշապուհ
 - 2) Պապ
 - 3) Վրթանես Ա Պարթև
 - 4) Վարազդատ
 - 5) Ներսես Ա Պարթև
 - 6) Արշակ II
 - 7) Տիրան
- ա. 338–350 թթ.
 - բ. 333–341 թթ.
 - գ. 388–414 թթ.
 - դ. 370–374 թթ.
 - ե. 374–378 թթ.
 - զ. 353–373 թթ.
 - է. 350–368 թթ.
 - ը. 298–330 թթ.

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-է, 4-բ, 5-ե, 6-զ, 7-ա
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-զ, 6-է, 7-ա
- 3) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-զ, 6-ը, 7-դ
- 4) 1-գ, 2-բ, 3-ա, 4-ը, 5-դ, 6-զ, 7-ե

22. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) Մծբինի պայմանագրի կնքումը
- 2) հայ-մոնղոլական դաշինքի կնքումը
- 3) Նվարսակի պայմանագրի կնքումը
- 4) Դվինի I եկեղեցական ժողովի հրավիրումը
- 5) Եգիպտոսի սուլթանի կողմից Երուսաղեմի գրավումը
- 6) Քաղկեդոնի ժողովի հրավիրումը
- 7) Անիի Մայր տաճարի շինարարության ավարտը

- ա. 298 թ.
- բ. 1187 թ.
- գ. 451 թ.
- դ. 1001 թ.
- ե. 1254 թ.
- զ. 1219 թ.
- է. 484 թ.
- ը. 506 թ.

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-զ, 4-զ, 5-է, 6-ե, 7-դ
- 2) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-դ, 5-բ, 6-զ, 7-է
- 3) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-զ, 5-ը, 6-զ, 7-է
- 4) 1-ա, 2-ե, 3-է, 4-ը, 5-բ, 6-զ, 7-դ

23. Կատարել իրադարձության և տարեթվի համապատասխանեցում.

- ա. բյուզանդական կայսեր կողմից Սենեքերիմ Արծրունուն Փոքր Հայքի Սեբաստիա քաղաքն իր շրջակայքով տրամադրելը
- բ. Ապլլարիպ Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի կառավարիչ
- գ. Գագիկ Կարսեցու տեղափոխվելը Կիլիկիա
- դ. խաչակիրների կողմից Եդեսիայի գրավումը
- ե. խաչակիրների կողմից Երուսաղեմի թագավորության հիմնումը
- զ. առաջին խաչակիրների մուտքը Կիլիկիա
- է. Գող Վասիլի իշխանության հիմնադրումը
- ը. Սսի՝ Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք դառնալը

1) 1021 թ.	4) 1082 թ.	7) 1099 թ.
2) 1042 թ.	5) 1097 թ.	8) 1199 թ.
3) 1065 թ.	6) 1098 թ.	9) 1173 թ.

- 1) ա-1, բ-2, գ-3, դ-6, ե-7, զ-5, է-4, ը-9
- 2) ա-1, բ-2, գ-4, դ-6, ե-7, զ-8, է-3, ը-9
- 3) ա-2, բ-3, գ-4, դ-5, ե-1, զ-8, է-9, ը-6
- 4) ա-2, բ-4, գ-3, դ-8, ե-7, զ-5, է-1, ը-6

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Ճակատամարտ

ա. Կոտմանի	ե. Դոդսի
բ. Մանազկերտի	զ. Բասենի
գ. Ձիրավի	է. Հռանդեայի
դ. Բերդուսի	ը. Չմանկատուկի

Տարեթիվ

1) 62 թ.	6) 1071 թ.
2) 370 թ.	7) 1107 թ.
3) 371 թ.	8) 1220 թ.
4) 894 թ.	9) 1243 թ.
5) 1048 թ.	

- 1) ա-8, բ-6, գ-3, դ-7, ե-4, զ-5, է-1, ը-9
- 2) ա-9, բ-6, գ-2, դ-4, ե-7, զ-5, է-1, ը-8
- 3) ա-9, բ-6, գ-2, դ-4, ե-7, զ-8, է-3, ը-5
- 4) ա-8, բ-2, գ-3, դ-7, ե-5, զ-6, է-1, ը-9

25. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Այուրյան սուլթանության սուլթան, որը գրավեց Երուսաղեմը
- բ. բյուզանդական կայսր, որը գերեվարեց Լևոն I-ին
- գ. Կիլիկիայի իշխան, որը Վահկա բերդը դարձրեց իշխանության կենտրոն
- դ. Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր, որը խեղդվեց Կիլիկիայի գետերից մեկում

- ե. Անտիոքի իշխան, որն իր մոտ հրավիրեց Լևոն II-ին՝ սահմանային վեճերը լուծելու պատրվակով
 գ. Ռուբինյան իշխան, որ Անավարզան դարձրեց մայրաքաղաք
 է. Բյուզանդիայի կայսր, որը թագ ուղարկեց Լևոն II-ին
 ը. Լևոն II-ի ազգականը, որը զրկվեց թագաժառանգի իրավունքներից
 թ. Զաբեյի խնամակալ հայոց կաթողիկոսը
 ժ. մոնղոլական զորահրամանատար, որի մոտ մեկնեց Կոստանդին թագավորահայրը՝ դաշինքի առաջարկով

- 1) Կոստանդին Ռուբինյան
 2) Բաչու
 3) Ֆրիդրիխ Շիկամորուս
 4) Հովհաննես Սսեցի
 5) Սալահ ադ Դին
 6) Բոհեմունդ III
 7) Հովհաննես Կոմնենոս
 8) Պողոս Սսեցի
 9) Թորոս I
 10) Ռայմոնդ-Ռուբեն
 11) Ալեքսիոս III Անգելոս

- 1) ա-5, բ-7, գ-1, դ-3, ե-6, զ-9, է-11, ը-10, թ-4, ժ-2
 2) ա-5, բ-11, գ-1, դ-7, ե-10, զ-9, է-3, ը-6, թ-8, ժ-2
 3) ա-2, բ-11, գ-9, դ-7, ե-10, զ-1, է-3, ը-6, թ-4, ժ-5
 4) ա-2, բ-3, գ-9, դ-11, ե-7, զ-1, է-10, ը-4, թ-8, ժ-5

26. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Գործիչը	N	Տարեթիվը	N	Իրադարձությունը	N	Վայրը
1	Թորոս II	1	1254 թ.	1	Հայ-եգիպտական հաշտության պայմանագրի կնքումը	1	Տարսոն
2	Լևոն II	2	1323 թ.	2	Հալեպի ամիրայի հետ դաշինքի կնքումը	2	Հռոմկլա
3	Հեթում I	3	1151 թ.	3	Հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը	3	Սիս
4	Կոստանդին Լամբրոնացի	4	1173 թ.	4	Անտիոքի իշխան Բոհեմունդի հետ հաշտության պայմանագրի կնքումը	4	Կարակորում
		5	1194 թ.	5	Կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը	5	Կահիրե

1	3	2	2
2	4	4	5
3	5	3	1
4	1	5	4

1)

1	4	5	3
2	5	4	2
3	1	3	1
4	3	1	4

2)

1	4	4	2
2	1	2	3
3	3	1	4
4	2	3	1

3)

1	3	5	2
2	5	4	3
3	1	3	4
4	2	1	5

4)

27. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Ենթակա թագավորությունը	N	Հիմնադիրը	N	Հիմնադրման ժամանակը	N	Մայրաքաղաքը
1	Տաշիր-Ձորագետ	1	Սմբատ	1	908 թ.	1	Կապան
2	Վանանդ	2	Գագիկ Արծրունի	2	978 թ.	2	Վան
3	Վասպուրական	3	Գուրգեն Բագրատունի	3	987 թ.	3	Լոռի
4	Սյունիք	4	Մուշեղ Բագրատունի	4	963 թ.	4	Կարս

1.

1	3	3	4
2	4	4	3
3	1	2	2
4	2	1	1

 2.

1	4	2	3
2	3	3	4
3	2	1	2
4	1	4	1

 3.

1	4	2	3
2	3	4	4
3	2	1	1
4	3	3	2

 4.

1	3	2	3
2	4	4	4
3	2	1	2
4	1	3	1

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Հայոց արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Դվին մայրաքաղաքի կառուցումը
- բ. Ձիրավի ճակատամարտը
- գ. հայոց այբուբենի ստեղծումը
- դ. Աշտիշատի ժողովի գումարումը
- ե. Հուսիկ հայրապետի նահատակությունը
- զ. քրիստոնեության հռչակումը պետական կրոն

- 1) Վռամշապուհ
- 2) Արշակ II
- 3) Տիրան
- 4) Խոսրով III Կոտակ
- 5) Պապ
- 6) Տրդատ II
- 7) Տրդատ Մեծ

2. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. մագքրութների Սանեսան թագավորի զորքերի ներխուժումը Հայաստան
- բ. Մեծ Հայքի թագավորության բաժանումը Սասանյան Պարսկաստանի և Հռոմեական կայսրության միջև
- գ. Միլանի հրովարտակի ընդունումը
- դ. Պապի հաստատումը հայոց գահին

ե. հայոց այբուբենի ստեղծումը
զ. Արշակ II արքայի մեկնումը Տիգրան

1) 370 թ.	5) 325 թ.
2) 405 թ.	6) 313 թ.
3) 387 թ.	7) 335 թ.
4) 368 թ.	

3. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Մանվել Մամիկոնյանի պահանջով Հայաստանից հեռացած հայոց արքան
բ. Վաղես կայսեր հրամանով դավադրաբար սպանված հայոց արքան
գ. Ձիրավի ճակատամարտում հայոց սպարապետը
դ. Աշտիշատ գյուղում եկեղեցու առաջին ժողովը հրավիրած կաթողիկոսը
ե. Շապուհ II արքայի հրամանով սպանված հայոց սպարապետը
զ. հայոց այբուբենի ստեղծման գործում մեծ դերակատարում ունեցած կաթողիկոսը

1) Մուշեղ Մամիկոնյան	5) Արտավազդ II
2) Պապ	6) Սահակ Պարթև
3) Ներսես Մեծ	7) Վասակ Մամիկոնյան
4) Վարազդատ	

4. Հայոց արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց գահակալման տարիներին տեղի ունեցած իրադարձություններին.

ա. Աղձնիքի Բակուր բղեշխի և Դատաբեն Բզնունու մահապատիժը
բ. Հուսիկ-Շահակ կաթողիկոսի ձեռնադրումը Հայաստանում
գ. Օտա Ամատունու նշանակումը հայոց հազարապետ
դ. «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
ե. Հուսիկ կաթողիկոսի ձեռնադրումը
զ. Սահակ Պարթևի նշանակումը հայոց կաթողիկոս

1) Խոսրով IV	5) Պապ
2) Արշակ II	6) Խոսրով III Կոտակ
3) Տիրան	7) Տրդատ III
4) Վարազդատ	

5. Վայրերը համապատասխանեցնել Գրիգոր Լուսավորչի գործունեության հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Գրիգորի բանտարկությունը
բ. Գրիգորի ձեռնադրությունը եպիսկոպոս Ղևոնդիոսի կողմից
գ. արքայական ընտանիքի և հայոց զորքի կողմից Գրիգորին դիմավորելը
դ. Իննակնյան Ս. Կարապետ եկեղեցու հիմնադրումը
ե. Ս. Երրորդություն եկեղեցու հիմնադրումը
զ. աշխարհիկ կյանքից առանձնացումը և անցումը ճգնավորական կյանքին

- 1) Դարանադի գավառ՝ Սեպուհ լեռան Մանյա այրք
- 2) Բագավան՝ Նպատ լեռան ստորոտ
- 3) Աշտիշատ
- 4) Տարոն՝ Քարքե լեռան լանջ
- 5) Խոր Վիրապ
- 6) Վաղարշապատ
- 7) Կեսարիա (Մաժակ)

6. Դեպքերը համապատասխանեցնել դրանց վերաբերյալ աղբյուրներից մեջբերված վկայություններին.

- ա. «Հեռու ինձանից, չարագործ ծառա, որ տերերիդ վրա տեր ես դարձել, և ես չեմ ների քեզ և քո որդոց իմ նախնիների վրեժը...»:
- բ. «Քավ լիցի՝ իմ մոլորված ոչխարը մատնեմ գայլերին»:
- գ. «Քեզ պսակում եմ, ..., որովհետև դու ձգտում էիր հայոց վրա թագավորելու, և իմ ասպետիս պարտքն է քեզ պսակել իմ հայրերի իշխանության կարգով»:
- դ. «...հնում Կեսարիայի ուրիշ տասը քաղաք մերն են եղել, էտ տուր, Ուռհա (Եղեւսիա) քաղաքն էլ մեր նախնիքն են շինել, ուստի, եթե չես ուզում, որ խռովություն ծագի մեր մեջ, էտ տուր»:
- ե. «Այժմ, երբ տեսնում ես ինձ կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչ այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես...»:
- զ. «...եթե կարողանաս հաղթել նրանց և պարտադրես ծառայելու, ես նրանց թիկունքը չեմ պաշտպանի»:

- 1) Սահակ Պարթևի խոսքը Արտաշեսի գահընկեցությանը դեմ լինելու առիթով
- 2) Պապի ներկայացրած պահանջը Վաղես կայսրին
- 3) Հովհաննոս կայսեր խոսքերը պարսից արքային
- 4) Արշակ II-ի ըմբոստացումը պարսից արքայի դեմ
- 5) սպարապետ Վասակ Մամիկոնյանի պատասխանը պարսից արքային
- 6) Մուշեղ Մամիկոնյանի պատասխանը պարսից արքային
- 7) դավաճան Մերուժան Արծրունու մահապատժի իրականացումը

7. Հայոց արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց գահակալության տարիներին.

- ա. 370–374 թթ.
բ. 388–414 թթ.
գ. 330–338 թթ.

- դ. 378–387 թթ.
ե. 338–350 թթ.
զ. 374–378 թթ.

- 1) Արշակ III
- 2) Պապ
- 3) Տիրան
- 4) Վարազդատ

- 5) Վռամշապուհ
- 6) Արշակ II
- 7) Խոսրով III Կոտակ

8. Վ դարի ազատագրական պայքարի հետ կապված տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. Հովսեփ Ա Վայոցձորցու գլխավորությամբ եկեղեցական ժողովի հրավիրումը Արտաշատում

բ. Հայաստանում աշխարհագրի անցկացումը Դենշապուհի կողմից

գ. Ավարայրի ճակատամարտը

դ. Ճարմանայի ճակատամարտը

ե. Հազկերտի պահանջով հայոց նախարարների ժամանումը Տիգրան

զ. հայ նախարարների հավաքը Շիրակում և ապստամբություն սկսելու որոշումը

1) 449 թ.

5) 482 թ.

2) 484 թ.

6) 450 թ.

3) 447 թ.

7) 481 թ.

4) 451 թ.

9. Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Ս. Հռիփսիմե տաճարի կառուցումը

բ. Ավարայրի ճակատամարտը

գ. Ներսեհապատի ճակատամարտը

դ. Արշակունյաց արքայատոհմի անկումը

ե. Դվինի 554 թ. եկեղեցական ժողովի գումարումը

զ. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը

1) Ներսես Բ Բագրևանդացի

5) Ներսես Գ Տայեցի

2) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի

6) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի

3) Սահակ Պարթև

7) Կոմիտաս Մամիկոնյան

4) Հովհաննես Ա Մանդակունի

10. Տարեթվերը համապատասխանեցնել ճակատամարտերին.

ա. Խաղխաղի

դ. Արձնիի

բ. Վարդանակերտի

ե. Ճարմանայի

գ. Ակոռիի

զ. «Արյան լճի»

1) 481 թ.

5) 451 թ.

2) 775 թ.

6) 450 թ.

3) 482 թ.

7) 703 թ.

4) 852 թ.

11. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև

բ. Հովսեփ Ա Վայոցձորցու գլխավորությամբ եկեղեցական ժողովի գումարումը Շահապիվանում

գ. Հայաստանի վերամիավորումը Թեոդորոս Ռշտունու կողմից

- դ. Բարգեն Ա կաթողիկոսի գլխավորությամբ եկեղեցական ժողովի գումարումը Դվինում
- ե. Հովսեփ Ա Վայոցձորցու գլխավորությամբ եկեղեցական ժողովի գումարումը Արտաշատում
- զ. հայերի հակաարաբական առաջին ապստամբությունը

1) 449 թ.	5) 591 թ.
2) 506 թ.	6) 443 թ.
3) 703 թ.	7) 639 թ.
4) 652 թ.	

12. Ապստամբությունների տարեթվերը համապատասխանեցնել դրանց ղեկավարների անուններին.

- ա. Վահան Մամիկոնյան
- բ. Բագարատ Բագրատունի, Աշոտ և Գուրգեն Արծրունիներ
- գ. Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյաններ
- դ. Արտավազդ Մամիկոնյան, Մուշեղ Մամիկոնյան, Սմբատ Բագրատունի
- ե. Հովհաննես և Արտավան Արշակունիներ
- զ. Վարդան Մամիկոնյան (Վարդան Կրտսեր)

1) 571–572 թթ.	5) 481–484 թթ.
2) 748–750 թթ.	6) 450–451 թթ.
3) 774–775 թթ.	7) 539 թ.
4) 850–855 թթ.	

13. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել դրանց հետ կապված պատմական գործիչների անուններին.

ա. Թեոդորոս Ռշտունի	դ. Արշակ Արշակունի
բ. Գրիգոր Մամիկոնյան	ե. Վահան Մամիկոնյան
գ. Մուշեղ Մամիկոնյան	զ. Արտավազդ Մամիկոնյան

- 1) Հուստինիանոս I-ի դեմ խռովությունը
- 2) Նվարսակի պայմանագրի կնքումը
- 3) Շիրակում արաբ գլխավոր հարկահանի վրա հարձակումը և ամբողջ հավաքած հարկի խլումը
- 4) հայ-արաբական պայմանագրի կնքումը
- 5) Ս. Գրիգոր եկեղեցու և իշխանական պալատի կառուցումը Արուճում
- 6) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 7) Տարոն ներխուժած արաբական ջոկատի ջախջախումը հայ ապստամբների կողմից և նրանց ամրանալը Արտագերս ամրոցում

14. Եկեղեցական ժողովները համապատասխանեցնել դրանց գումարման տարբերքին.

ա. 451 թ.

բ. 554 թ.

գ. 506 թ.

դ. 869 թ.

ե. 354 թ.

զ. 443 թ.

1) Շիրակավանի ժողովը

2) Քաղկեդոնի ժողովը

3) Շահապիվանի ժողովը

4) Դվինի II ժողովը

5) Նիկեայի ժողովը

6) Դվինի I ժողովը

7) Աշտիշատի ժողովը

15. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Վասիլ I

բ. Յուսուֆ

գ. Հասան-Ջալալ

դ. Մանգու

ե. Դավիթ Շինարար

զ. Ալի Արսլան

1) Խաչենի տիրակալ

2) Վրաստանի թագավոր

3) Ատրպատականի ամիրա

4) Վասպուրականի թագավոր

5) Սելջուկյան պետության սուլթան

6) Բյուզանդիայի կայսր

7) Մոնղոլական տերության մեծ խան

16. Բագրատունյաց արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Անիի պարիսպների երկրորդ գծի կառուցումը

բ. Բագրատունիների արքայատոհմի անկումը

գ. Դողս գյուղի ճակատամարտը

դ. Սևանա կղզու ճակատամարտը

ե. կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Արգինայի վանք

զ. Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցումը

1) Սմբատ I

2) Սմբատ II

3) Գագիկ I

4) Աշոտ III

5) Գագիկ II

6) Աշոտ Երկաթ

7) Աբաս

17. Արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Անիի հռչակումը մայրաքաղաք

բ. հաշտություն կնքելու նպատակով արքայի հրավիրումը Կոստանդնուպոլիս և կալանավորումը

գ. հակաարաբական դաշինքի կնքումը Կոստանդնուպոլիսում

դ. Կարսի հռչակումը Հայաստանի մայրաքաղաք

ե. Վայոց ձորի իշխանության վերացումը և Արցախի մեծ մասի միավորումը Բագրատունյաց թագավորությանը

զ. Ատրպատականի Յուսուֆ ամիրայի հարձակումը Հայաստանի վրա

1) Սմբատ I

5) Գագիկ II

2) Աշոտ I

6) Աշոտ Երկաթ

3) Գագիկ I

7) Աբաս

4) Աշոտ III

18. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Կարսի մատույցներում սելջուկների առաջնորդ Տուղրիլի մերձավորին վիրավորած հայ հերոսը

բ. Անիի Կաթողիկե եկեղեցու ճարտարապետը

գ. Գառնիում փոքր զորաջոկատով Բեշիրի զորքերին պարտության մատնած իշխանը

դ. Սասուն–Խուր գավառում VIII դ. կեսի ապստամբության ղեկավարը

ե. Բագրատունիների արքունիքը Կարս տեղափոխած արքան

զ. անհնազանդության պատճառով իր հողերից զրկված և «Անհողին» մականունը ստացած Տաշիր–Ձորագետի արքան

1) Գևորգ

5) Գագիկ

2) Տրդատ

6) Դավիթ

3) Հովհան

7) Աբաս

4) Թաթուլ

19. Թաթար–մոնղոլների հետ կապված պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. 1236 թ.

դ. 1254 թ.

բ. 1220 թ.

ե. 1244 թ.

գ. 1219 թ.

զ. 1259 թ.

1) հայ–մոնղոլական պայմանագրի կնքումը

2) Տարոնի, Վասպուրականի, Աղձնիքի նվաճումը մոնղոլների կողմից

3) Չարմաղանի գլխավորությամբ մոնղոլական 30 000–անոց բանակի ներխուժումը Հայաստան

4) հայ–վրացական միացյալ ապստամբությունը մոնղոլների դեմ

5) Չինգիզխանի աշխարհակալ նվաճումների սկիզբը, Խորեզմի շահի պարտությունը

6) Իկոնիայի սուլթանության պարտությունը և Երզնկայի, Տերիկի, Կեսարիայի և Սեբաստիայի նվաճումը մոնղոլների կողմից

7) Մոնղոլների ներխուժումը Այսրկովկաս, Կոտմանի ճակատամարտը

20. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. 1113 թ.	դ. 1209 թ.
բ. 1196 թ.	ե. 1206 թ.
գ. 1203 թ.	զ. 1199 թ.

- 1) Դվինի ազատագրումը
- 2) Անիի վերջնական ազատագրումը
- 3) Լոռու մաքրումը թշնամուց
- 4) Կարսի ազատագրումը
- 5) Ամբերդի ազատագրումը
- 6) Բերդուսի ճակատամարտը
- 7) Շահ–Արմենների նստավայր Խլաթի պաշարումը

21. Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Աղթամար կղզուց կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Արգինա
բ. Բագարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունուն հայոց թագավոր օծելը
գ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Էջմիածնում
դ. գաղտնի խորհրդաժողովի հրավիրումը Էջմիածնում և նրա գլխավորությամբ պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
ե. Սսի և Ադանայի XIV դ. սկզբների ժողովների որոշումների չեղյալ հայտարարելը
զ. Տարսոն քաղաքում Լևոն իշխանի օծումը հայոց թագավոր

1) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի	5) Գրիգոր Զ Ապիրատ
2) Մեսրոպ Արտազեցի	6) Գևորգ Գառնեցի
3) Ստեփանոս Սալմաստեցի	7) Անանիա Մոկացի
4) Կիրակոս Վիրապեցի	

22. Պաշտոնը համապատասխանեցնել գործառույթին.

- ա. արքունի պալատի կառավարիչ, արքունի եկամուտների և ծախսերի տնօրինում
բ. արքունի քարտուղար, օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցությունների ղեկավարում
գ. արքունական հեծելազորի հրամանատար
դ. սպարապետ, բանակի ընդհանուր հրամանատարության իրականացում
ե. սպարապետի տեղակալ, բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման ղեկավարում
զ. թագավորի առաջին խորհրդական, անչափահասության դեպքում արքայի և ամբողջ երկրի խնամակալության իրականացում

1) մարդպետ	5) կանցլեր
2) պայլ	6) գունդստարլ
3) սենեսկալ	7) մարաջախտ
4) սպասալար	

23. Պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. 1555 թ.	դ. 1639 թ.
բ. 1299 թ.	ե. 1604 թ.
գ. 1453 թ.	զ. 1638 թ.

- 1) Կասրե-Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- 2) Ամասիայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 3) Թավրիզի գրավումը շահ Աբասի կողմից
- 4) Օսմանյան պետության հիմնադրումը
- 5) Բաղդադի գրավումը օսմանյան բանակների կողմից
- 6) Կոստանդնուպոլսի գրավումը օսմանյան բանակի կողմից
- 7) հայ բնակչության բռնագաղթեցումը շահ Աբասի կողմից

24. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Մոսկվայում հաստատված նորջուղայեցի նշանավոր արվեստագետը
բ. հայկական տպագրության հիմնադիրը
գ. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու ճարտարապետը
դ. Նորավանքի նշանավոր խաչքարագործ վարպետը
ե. Հռոմկլայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
զ. Սկևռայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը

1) Մանուել	5) Թորոս Ռուսլին
2) Մոմիկ	6) Պողոս
3) Գրիգոր Միհեցի	7) Բոգդան Սալթանով
4) Հակոբ Մեղապարտ	

25. Փաստերը համապատասխանեցնել աղբյուրներից մեջբերված խոսքերին.

- ա. «Հայոց նախարարներին անցավ թագավորությունը, որովհետև թեպետև հարկը պարսից արքունիքն էր գնում, սակայն հայոց այրուձին ամբողջապես նախարարներն էին առաջնորդում պատերազմի ժամանակ»:
բ. «Մենք ամենքս պատրաստ ենք մեռնելու, բայց չենք մեռնի, մինչև չոչնչացնենք մեր թշնամիներին»:
գ. «Լավ ենք համարում մի անգամ մեռնել, քան թե ամեն օր եկեղեցու և քրիստոնեության արհամարհանքը և քակտումը տեսնել»:
դ. «Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի և մեր ազգի համար»:
ե. «Հայոց տան տերն ու թագավորը ես եմ, և ես քեզ չեմ տալիս հայոց երկիրը, որովհետև դու ինձ խաբեությամբ ես բերել Կոստանդնուպոլիս»:
զ. «Քավ լիցի՝ իմ մոլորված ոչխարը մատնեմ գայլերին»:

- 1) Սահակ Պարթևի խոսքերը Արտաշեսի գահընկեցությանը դեմ լինելու առիթով
- 2) Արձնիի ճակատամարտը
- 3) Արշակունյաց թագավորության անկումը

- 4) 481 թ. Շիրակում հավաքված հայ նախարարների վճիռը
- 5) Գագիկ II-ի պատասխանը Մոնոմախ կայսրին
- 6) Վահրամ Պաղապատունն ուղղված անեցիների դիմումը
- 7) Վարդանակերտի ճակատամարտը

26. Պատմիչների անունները համապատասխանեցնել աղբյուրներից մեջբերված իրենց խոսքերին.

- ա. «Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի և մեր ազգի համար»:
- բ. «... եղավ աստվածագիտության լույսի դուռ և բազմազան բարիքների երջանիկ օրինակ»:
- գ. «Եվ այսպես նա բազում նեղություններ կրեց՝ իր ազգին մի բարի օգնություն գտնելու համար: Ամեն բան շնորհող Աստծուց իսկապես պարգևվեց նրան այդ բախտը. նա իր սուրբ աջով հայրաբար ծնեց նոր և սքանչելի ծնունդներ՝ հայերենի նշանագրեր»:
- դ. «Եվ տիրապետեց նա բազմաթիվ բերդերի և գավառների Վայոց ձորի, Խաչենի և Փառիսոսի սահմաններում՝ ավելի, քան իր եղբայրը, և չկար մեկը, որ սարսափ պատճառեր Հայաստանին»:
- ե. «Ո՞ր հասանէ գիտութիւն, ուր ոչ հասանէ բնութիւն»:
- զ. «...հնուց հայերեն գիր է եղել», ինչը «վկայվեց Լևոն արքայի ժամանակ, քանզի դրամ գտավ Կիլիկիայում՝ դրոշմված հայերեն գրով... Հայկազուն թագավորների» անուններով:

1) Եզնիկ Կողբացի	5) Դավիթ Անհաղթ
2) Ասողիկ	6) Ղևոնդ
3) Վարդան Արևելցի	7) Կորյուն
4) Մովսես Կաղանկատվացի	

27. Հայոց արքաներին տրված պատվանունները համապատասխանեցնել նրանց անուններին.

ա. Արտաշես I	1) Աստվածային
բ. Աշոտ III	2) Տիեզերքի արքա
գ. Արտավազդ II	3) Կոտակ
դ. Խոսրով III	4) Երկաթ
ե. Տրդատ I	5) Ողորմած
զ. Աշոտ II	6) Բարեպաշտ
	7) Արտաշես

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Ավատական տնտեսությունների առաջացումը պետական (թագավորական) հողատիրության մասնատման հետևանք չէ:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանում առավել տարածված էին համայնքային և եկեղեցական հողատիրության ձևերը:
- 3) Արշակունիների շրջանում Մեծ Հայքի գերագույն տերը թագավորն էր:
- 4) Հայաստանում ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը պայմանավորվել է նահապետական արմատներ ունեցող նախարարական համակարգի գոյությամբ:
- 5) Հայոց նախարարական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 6) Միջնադարում հայոց պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 7) Օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը չի փոխել հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:

2. Թվարկված պահանջներից որոնք է Վահան Մամիկոնյանը ներկայացրել Վաղարշ արքային.

- 1) Հայաստանի մարզպան նշանակել միայն հայ Արշակունիներից
- 2) վերադարձնել Հայաստանի վանքերից ու եկեղեցիներից բռնագրավված հողեր և նյութական գանձերը
- 3) վերականգնել հողեր ժառանգելու՝ իշխանների որդիների և դուստրերի իրավունքը
- 4) հարգել հայ նախարարների ժառանգական իրավունքները
- 5) դադարեցնել կրոնափոխության քաղաքականությունը, կրկին թույլատրել քրիստոնեական կրոնի դավանումը
- 6) մահապատժի ենթարկել հայ ուրացյալ նախարարների պարագլուխ Գաղիշո բղեշխին
- 7) չմիջամտել հայ նախարարների ներքին գործերին և պաշտոններ չտալ հավատուրացներին

3. Թվարկված պայմաններից որոնք են ճիշտ արտահայտում Դամասկոսում կնքված հայ-արաբական դաշնագրի բովանդակությունը.

- ա. Հայաստանի ամրոցներում արաբները տեղակայելու էին իրենց կայազորները:
- բ. Բյուզանդացիների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան կամենային հայերը:

- գ. Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 25–հազարանոց այրուձի:
 - դ. Խալիֆայությունն առնվազն տասը տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու:
 - ե. Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին պահվող հայոց այրուձին պետք է պատրաստ լիներ գործելու այլ տեղերում:
 - զ. Պարսիկների ներխուժման դեպքում նույնպես խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան պահանջեին հայերը:
 - է. Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո հայերը վճարելու էին այնքան, որչափ կամենային:
- 1) ա, գ, է 2) բ, դ, զ 3) բ, ե, է 4) ա, ե, զ

4. Թվարկված որոշումներից առանձնացնել երեքը, որոնք ընդունվել են Աշտիշատի ժողովում.

- ա. Թագավորն ու մեծամեծները թող գթասիրտ լինեն իրենց ծառաների և ստորադրյալների նկատմամբ, սիրեն նրանց՝ որպես իրենց ընտանիքի անդամների:
 - բ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ նախարարների առաջարկները:
 - գ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի ոչ միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ, այլև գավառատեր և գավառակալ նախարարների առաջարկները:
 - դ. Թագավորն ու մեծամեծները անօրեն կերպով և չափազանց մեծ հարկերով չենդեն հասարակ ժողովրդին:
 - ե. Թագավորն ու մեծամեծները թող գյուղական եկեղեցիների քահանաներին բոլոր ազարակ տեղերում տան երկուական, իսկ ավաններում՝ չորսական ծխի հողաբաժին:
 - զ. Թագավորն ու մեծամեծները թող զանազան գավառներից հավաքված մանուկներ ուղարկեն կաթողիկոսարան՝ Ավետարանի խոսքը ժողովրդին մատչելի դարձնելու համար հայերենի հմուտ թարգմանիչներ պատրաստելու նպատակով:
 - է. Ծառաները թող հնազանդ և հավատարիմ մնան իրենց տերերին:
- 1) ա, գ, է 2) բ, գ, է 3) ա, դ, է 4) ա, ե, է

5. Թվարկված բարեփոխումներից առանձնացնել երեքը, որոնք իրականացրել է Պապ թագավորը.

- 1) Ի կատարումն Աշտիշատի ժողովի որոշման՝ Պապի հրամանով կառուցվել են վանքեր, դպրոցներ, հիվանդանոցներ, իջևանատներ և աղքատանոցներ:
- 2) Պապը մտցնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդների կարգ և հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին ազատում է պետական ծառայություն կատարելուց:
- 3) Պապի հրամանով փակվում են կուսանոցներն ու այրիների ապաստանները, կույսերին ու այրի կանանց թույլատրվում է ամուսնանալ:

- 4) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է եկեղեցապատկան հողերի մեծ մասը, սակայն ավելացնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդ հարկերի չափաբաժինը:
- 5) Պապը հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին պարտադրում է պետական ծառայություն կատարել, վերացնում եկեղեցուն վճարվող «պտղի և տասանորդների կարգը»:
- 6) Հայոց կաթողիկոսի թեկնածու Ներսես Մեծին Պապը թույլ չի տալիս մեկնել Կեսարիա, այլ նա կաթողիկոս է ձեռնադրվում և օծվում Հայաստանում, որով էլ հաստատվում էր Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնազխտությունը:
- 7) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է դեռևս Տրդատ Մեծի կողմից եկեղեցուն տրված հողերի մեծ մասը:

6. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

Շահապիվանի ժողովը՝

- ա. խիստ պատիժներ սահմանեց իրենց տերերին դավաճանած, տերերից փախած, անհնազանդ ու ըմբոստ ծառաների նկատմամբ
- բ. խիստ պատիժներ սահմանեց եկեղեցու կարգերը խախտողների դեմ
- գ. դատապարտեց նեստորականների գործողությունները և դավանաբանական նոր գրություն կազմեց
- դ. խիստ պատիժներ սահմանեց ընտանիքի կարգերը խախտողների դեմ
- ե. կանոնակարգեց և ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու դավանաբանական ինքնուրույնությունը
- զ. վերջնականապես ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային և ծիսակարգային ինքնուրույնությունը
- է. խիստ կանոններ սահմանեց եկեղեցական կանոնադրությունն ու պաշտամունքն ավելորդ համարող և տարատեսակ անկարգություններ ու անօրինություններ գործող բորբորիտների դեմ

1) բ, դ, է

2) դ, գ, է

3) ա, գ, ե

4) ա, բ, գ

7. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ավարայրի ճակատամարտից հետո Հազկերտ II-ը կրկնապատկեց Հայաստանում եղած պարսից զորքերի և մոզերի թիվը:
- 2) Վարդանանց պատերազմից հետո բռնությամբ զրադաշտականություն ընդունած հայերին իրավունք տրվեց վերստին վերադառնալու քրիստոնեական դավանանքին:
- 3) Պարսից գերությունից ողջ մնացած հայ նախարարներին երկար տառապանքներից հետո՝ 454 թ., Հազկերտ II-ը թույլատրեց վերադառնալ հայրենիք և տիրանալ իրենց կալվածքներին:
- 4) Վարդանանց պատերազմից հետո Հայաստանում մնացած հոգևորականներին թույլատրվեց վերադառնալ իրենց ծառայությանը:

- 5) Վարդանանց պատերազմից հետո հայ շինականներին թույլատրվեց տեր կանգնել իրենց ունեցվածքին և անցնել խաղաղ ստեղծագործ աշխատանքի:
- 6) Վարդանանց պատերազմից հետո պարսից արքունիքը հրահանգում է Հայաստանում բանտարկված հոգևորականների նկատմամբ սաստկացնել հալածանքներն ու բռնությունները:
- 7) Վարդանանց պատերազմից հետո Տիգրան կանչված Վասակ Սյունին Հազկերտ II-ի կողմից մեծ պատիվների է արժանանում և վերահաստատվում Հայաստանի մարզպանի պաշտոնում:

8. Տրված պահանջներից առանձնացնել երեքը, որոնք Վահան Մամիկոնյանը ներկայացրել է Վաղարշ արքային, և բավարարվել են վերջինիս կողմից.

- ա. Հայաստանի մարզպան նշանակել միայն հայ նախարարներից
- բ. չմիջամտել հայ նախարարների ներքին գործերին և պաշտոններ չտալ հավատուրացներին
- գ. վերականգնել հողեր ժառանգելու՝ իշխանների որդիների և դուստրերի իրավունքը
- դ. հարգել հայ հողատեր-նախարարների ժառանգական իրավունքները
- ե. դադարեցնել կրոնափոխության քաղաքականությունը, կրկին թույլատրել քրիստոնեական կրոնի դավանումը
- զ. մահապատժի ենթարկել հայ ուրացյալ նախարարների պարագլուխ Գաղիշո մաղխազին
- է. վերադարձնել Հայաստանի վանքերից ու եկեղեցիներից բռնագրավված հողերը և նյութական գանձերը

- 1) ա, դ, է 2) ա, գ, է 3) բ, դ, ե 4) բ, գ, ե

9. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Զբաղված լինելով Միջին Ասիայում հոների դեմ պատերազմով՝ Պերոզ արքան միառժամանակ խուսափում էր հայ հայրենասիրական ուժերին բացահայտորեն հալածելու քաղաքականությունից:
- 2) Իրեն ուղղված մեղադրանքներին աննկուն կերպով պատասխանելով՝ Գյուտ կաթողիկոսը, սակայն, ստիպված էր համաձայնել Պերոզ արքայի՝ իրեն արված դավանափոխության առաջարկին:
- 3) Հայաստանում հակապարսկական ապստամբության բռնկվելու ազդանշան էր հանդիսացել ուրացյալ Աշուշա բղեշխի սպանությունը վրաց թագավոր Վախթանգ Գորգասալի կողմից:
- 4) Խոսրովակերտ անտառից մինչև Ջրվեժի լեռները ռազմական կարգով դասավորված Հազարավուխտի գլխավորած պարսից զորքերի վրա հարձակվում է հայոց հեծելազունը և ճեղքում պարսից գնդի մի թևը, շատերին կոտորում:
- 5) Ներսեհապատի ճակատամարտից առաջ հայոց զորքերին ոգևորիչ ճառ է արտասանում Գյուտ կաթողիկոսը, և ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:

- 6) Երբ Վահան Մամիկոնյանը հայ նախարարների հետ գտնվում էր Վանում, Հայաստանի նոր մարզպան Շապուհը պատանդ է վերցնում Արծրունի եղբայրների կանանց:
- 7) Կամսարական եղբայրները Մուշեղ Մամիկոնյանի հետ իրենց ջոկատով Կարնո գավառի Արծաթի գյուղի մոտ ջախջախում են պարսից գունդը:

10. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Դամասկոսում կնքված հայ-արաբական դաշնագրում.

- 1) Բյուզանդացիների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան կամենային հայերը:
- 2) Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի հետ Հայաստանի սահմանային բոլոր խոշոր ամրոցներում արաբները տեղակայելու էին լավ մարզված և զինված կայազորներ, որոնց մատակարարման ծախսերը հոգալու էին հայերը:
- 3) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող խորհրդանշական հարկի քանակը որոշելու էին արաբները:
- 4) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը արաբների պահանջով պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում՝ բացառությամբ Բյուզանդական կայսրության դեմ արաբների մղած կռիվների:
- 5) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող հարկի քանակը որոշելու էին հայերը:
- 6) Պարսիկների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան պահանջեին հայերը:
- 7) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում:

11. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Արևմտյան Հայաստանում սկսվել էր անկախացման գործընթաց՝ մարզպան Վարազտիրոց Բագրատունու (628–632 թթ.) գլխավորությամբ:
- 2) Բյուզանդական և պարսկական իշխանությունները, մոռանալով իրենց միջև առկա թշնամությունը, հայերի դեմ գործեցին միասնաբար:
- 3) Կայսրը Վարազտիրոցին ուղարկել է Հռոմ:
- 4) Հերակլ կայսրը Դավիթ Սահառունուն տվել է «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան և ճանաչել հայոց իշխան:
- 5) Դավիթ Սահառունին մինչև VII դարի 30-ական թթ. վերջը գլխավորում էր երկրի վերամիավորման գործը:
- 6) Դավիթ Սահառունուն փոխարինել է Սմբատ Բագրատունին:
- 7) 641 թ. արաբները հարձակվել են Դվինի վրա:

12. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Հայոց իշխան և սպարապետ Թեոդորոս Ռշտունին, օգտվելով Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի՝ արաբներից կրած պարտությունից, 639 թ. վերամիավորեց Հայաստանի արևմտյան և արևելյան մասերը:
- 2) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունու նստավայրը Դվինն էր:
- 3) Չնայած Դվինի բնակչության համառ դիմադրությանը՝ արաբները գրավում, ավերում, թալանում են քաղաքը, բնակիչներից շատերին կոտորում և 45 հազար մարդ գերեվարում ու տանում խալիֆայության խորքերը:
- 4) Արաբական արշավանքները դեպի Հայաստան 640–ական թթ. դադարեցին:
- 5) Կոստանդին (Կոստաս) II կայսրը, չհաշտվելով Թեոդորոս Ռշտունու ինքնուրույն քաղաքականության հետ, նրան մեղադրում է Հայաստանում գտնվող բյուզանդական մի ջոկատի՝ արաբներից 658 թ. կրած պարտության մեջ և ձերբակալում:
- 6) Բյուզանդական կայսրությունն արաբների դեմ հայերի աջակցությունը ստանալու համար Վարազտիրոցին շնորհել է կյուրապաղատի կոչում և նրան հանձնել հայոց իշխանի պաշտոնը:
- 7) Կոգովիտ գավառի Արծափ ամրոցին օգնության հասած հայոց զորքը Թ. Ռշտունու գլխավորությամբ ջախջախել է արաբներին:

13. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Թեոդորոս Ռշտունու գլխավորությամբ Արծափ ամրոցին օգնության հասած հայոց զորքը ջախջախել է արաբներին՝ իրենց երկու զորավարներով:
- 2) Բյուզանդական կայսրությունը, չսթափվելով խալիֆայությունից կրած պարտություններից, կրկին շարունակում էր իր նվաճողական քաղաքականությունը Հայաստանի նկատմամբ:
- 3) Հոգևոր և աշխարհիկ իշխանների մի խմբավորում՝ Ներսես Ա կաթողիկոսի գլխավորությամբ, շարունակում էր հույսեր կապել քրիստոնյա Բյուզանդիայի օգնության հետ:
- 4) Թեոդորոս Ռշտունին փորձում էր քաղաքական հարաբերություններ հաստատել Արաբական խալիֆայության հետ:
- 5) Ռշտունին Հայաստանի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով 652 թ. մեծ ընձաներով ուղևորվել է Ասորիքի (Սիրիա) և Վերին Միջագետքի այն ժամանակվա կառավարիչ Մուավիայի մոտ:
- 6) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունին Հայաստանի հետ միաժամանակ իշխանություն է ստացել հարևան Վիրքի ու Ասորիքի վրա՝ մինչև Ճորա պահակի ամրություններ:
- 7) 655 թ. Կոստանդին II–ը 50–հազարանոց բանակով ներխուժել է Հայաստան:
- 8) Հայ ժողովուրդը դիմակայեց խալիֆայությանը, իսկ Հայաստանի նկատմամբ նվաճողական քաղաքականություն վարած Սասանյան Պարսկաստանը մի քանի տարվա ընթացքում լրիվ ջախջախվեց ու կործանվեց:

14. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 2) Երկրի ներքին և արտաքին բոլոր հիմնական հարցերը վճռում էր իշխանաց իշխանը:
- 3) Բագրատունյաց թագավորն ինքնակալ միապետ էր և անձամբ էր լուծում պետության գործերը:
- 4) Թագավորը կարող էր խորհրդակցել սպարապետի, կաթողիկոսի, իշխանաց իշխանի կամ այլ մեծամեծ պաշտոնյաների հետ:
- 5) Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր ավագ որդին, հաճախ նաև եղբայրը:
- 6) Բագրատունյաց բանակը կազմված էր արքունական և սակրավորների գնդերից:
- 7) Բագրատունյաց մշտական բանակը պատերազմի ժամանակ համալրվում էր, և թվակազմը հասնում էր 60 հազարի:
- 8) Փոքր գործերի դատավարությունը կատարվում էր եկեղեցական ժողովների մշակած կանոններով ու սովորությամբ իրավունքներով:

15. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) 896 թ. երկրաշարժի հետևանքով Դվինում շատ շենքեր ավերվել էին, և երկրի մայրաքաղաքի դերը Դվինը զիջեց Վանին:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանի ամենանշանավոր քաղաքն Անին էր:
- 3) Անի քաղաքի բնակչությունը կավե խողովակներով 12 կմ հեռավորությունից խմելու ջուր էր ստանում:
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 5) Անին ուներ քաղաքային ինքնավարություն, որի գլուխ կանգնած էր իշխանաց իշխանը:
- 6) Թագավորը պետությունը կառավարում էր բարձրաստիճան հատուկ պաշտոնյաների կամ գործակալությունների միջոցով:
- 7) Բագրատունյաց ենթակա թագավորությունների մեջ Սյունիքի թագավորությունն ամենաընդարձակն էր, սակայն գոյատևեց ամենակարճը:
- 8) Արծրունիներն ընդունում էին Բագրատունիների գերիշխանությունը, որը հաճախ ձևական բնույթ էր կրում:

16. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հայաստանում կենտրոնացված պետության ստեղծման գլխավոր խոչընդոտ հանդիսացավ Բյուզանդական կայսրությունը, որը, տիրելով երկրի մեծ մասին, վերջ տվեց նաև Անիի Բագրատունյաց թագավորությանը:
- 2) Պատմական աղբյուրների համաձայն՝ XI դ. սկզբին Սյունիքն ուներ 8 քաղաք, 72 ամրոց ու բերդ, 40 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան, իսկ բնակչության թիվը հասնում էր մոտ 1 միլիոնի:
- 3) Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունն իր հզորության գագաթնակետին հասավ Կյուրիկե I-ի՝ մոտ 60 տարի տևած կառավարման շրջանում:

- 4) Բագրատունյաց թագավորության կործանումը ծանր հետևանքներ ունեցավ Հայաստանի համար, և հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ բուն երկրում կորցրեց իր միասնական անկախ պետականությունը:
- 5) Վրաց թագավորի և Վահրամ Պահլավունու միջնորդությամբ կայացած հաշտության համաձայն՝ Աշոտ IV-ը ստացավ Անի քաղաքը և Շիրակը, իսկ Հովհաննես-Սմբատը ժառանգեց հոր գահը և ստացավ Սևանի ավազանը, Գուգարքը և մի շարք այլ գավառներ:
- 6) Բյուզանդական Կոստանդին Մոնոմախ կայսրը Սենեքերիմ Արծրունուն հարկադրեց կայսրությանը հանձնել Վասպուրականը, որի փոխարեն ստացավ Փոքր Հայքի Սեբաստիա քաղաքն իր շրջակայքով:
- 7) Անիի Բագրատունիներին ենթակա Սյունիքի թագավորությունը համեմատաբար երկար կյանք ունեցավ և մեծ վերելք ապրեց Վասակ թագավորի օրոք ու իր գոյությունը պահպանեց մոտ երկու հարյուր տարի:

17. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ապլլարիպ Արծրունին Կապադովկիայից Սեբաստիա էր տեղափոխվել Սենեքերիմ Արծրունու հետ:
- 2) 1044 թ. Ապլլարիպ Արծրունին նշանակվեց Կիլիկիայի կառավարիչ (ստրատեգոս):
- 3) Ապլլարիպ Արծրունուն էին հանձնվել Ադանա, Տարսոն, Սիս քաղաքները և Կոռիկոս ու Պապեռոն բերդերը:
- 4) Անիի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանազլխին գտնվող Պիզու քաղաքում:
- 5) 1067 թ. Կարսի թագավոր Գագիկ Կարսեցին իր թագավորության դիմաց կայսրից ստացավ Կիլիկյան Տավրոսում գտնվող Պիզու քաղաքը:
- 6) Կիլիկիայում և սահմանամերձ շրջաններում հաստատված հայ իշխանները փորձեցին օգտվել Մանազկերտի ճակատամարտից հետո Բյուզանդիայի թուլացումից և վերականգնել հայոց պետությունը:
- 7) Փիլարտոս Վարաժնունին Հյուսիսային Ասորիքում և Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում հիմնադրեց ուժեղ և ընդարձակ հայկական իշխանություն:

18. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի գահակալ Լևոն I իշխանը, հույն Մանդալեի երեք որդիներին ձերբակալելով և մահապատժի ենթարկելով, լուծեց հայոց թագավոր Գագիկ II Բագրատունու սպանության վրեժը:
- 2) Թեև Լևոն Մեծագործը Ռայմոնդ-Ռուբենին էր հանձնել Անտիոքի իշխանությունը և նրան հռչակել Կիլիկիայի թագաժառանգ, սակայն հետագայում նրա գործունեությունից հիասթափվեց և, փոխելով իր որոշումը, թագաժառանգ նշանակեց իր դուստր Զաբելին:
- 3) Ստեփանեի որդի Ռուբեն իշխանն օգտվեց Բյուզանդիայի և Իկոնիայի սուլթանության միջև եղած առճակատումից և գրավեց Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները, որով վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում:

- 4) 1216 թ. Լևոն Մեծագործը Լամբրոնի տեր Օշին Հեթումյան իշխանին հրավիրեց Տարսոն և բանտարկեց, որից հետո առանց կռվի գրավեց և արքունիքին միացրեց այդ բերդը:
- 5) Լևոն II իշխանը կապեր հաստատեց խաչակիրների առաջնորդներից Ֆրիդրիխ Շիկամորուս կայսեր հետ, խոստացավ օգնել խաչակիրներին, իսկ դրա դիմաց կայսրը համաձայնեց Լևոնին ճանաչելու Կիլիկիայի թագավոր:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի նշանավոր տիրակալ Մլեիը դաշնակցեց Հալեպի ամիրայության հետ և խաչակիրներից հետ գրավեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 7) 1197 թ. Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Ֆրիդրիխ Շիկամորուսը պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեց Լևոն Մեծագործին, այնուհետև Լևոնին թագ ուղարկեց նաև Բյուզանդիայի կայսր Հովհաննես III Կոմնենոսը:

19. Բռնիված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք վերաբերում են 1194 թ. Սիս քաղաքում Լևոն II-ի և Բոհեմունդ III-ի միջև կնքված հաշտության պայմանագրի պայմաններին.

- 1) Բոհեմունդը Կիլիկիային վերադարձրեց նրանից խլված տարածքները. սրա դիմաց Լևոնն առանց փրկագնի ազատ արձակեց Անտիոքի իշխանին:
- 2) Անտիոքի և Կիլիկիայի միավորմամբ Լևոնը փորձում էր ստեղծել հայ-խաչակրաց միացյալ պետություն:
- 3) Հենրիխ VI-ը պետք է պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեր Լևոն II-ին՝ փոխադարձը ստանալու պայմանով:
- 4) Լևոնի թագադրումը ճանաչում էին Սրբազան հռոմեական կայսրությունը և պապականությունը՝ Հայոց եկեղեցին հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն ենթարկելու պայմանով:
- 5) Լևոն II-ը արտոնություններ պետք է շնորհեր Ջենովայի, Վենետիկի ու մի շարք այլ քաղաքների վաճառականներին:
- 6) Երկու երկրների միջև բարեկամություն հաստատելու համար կողմերը որոշեցին Բոհեմունդի ավագ որդի և ժառանգորդ Ռայմոնդին ամուսնացնել Լևոնի եղբայր Ռուբենի ավագ դուստր Ալիսի հետ:
- 7) Ռայմոնդի և Ալիսի ամուսնությունից ծնված արու ժառանգը պետք է ժառանգեր Երուսաղեմը և Հայաստանը:

20. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Մլեիի իշխանության սկզբում Դաշտային Կիլիկիան կրկին Բյուզանդիայի տիրապետության տակ էր. միայն նրա արևելյան մի քանի շրջաններ պատկանում էին խաչակիրներին:
- 2) Մլեիը դաշնակցեց Տրիպոլիի ամիրայի հետ:
- 3) Մլեիը խաչակիրներից հետ վերցրեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 4) Մլեիը խաչակիրներից ազատագրեց Ադանա, Մսիս և Անարզաբա քաղաքները:
- 5) Մլեիը բարեկարգեց Սիս քաղաքը և դարձրեց Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք:

- 6) Մլեհի վարած քաղաքականությունը և իրագործած բարեփոխումները նպաստեցին հայոց պետության ամրապնդմանը և հզորացմանը:
- 7) Հարևան Եգիպտոսի և Իրանի հետ գործակցելու քայլերից դժգոհ բարձրաստիճան հոգևորականները և իշխանները դավադրություն կազմակերպեցին և սպանեցին Մլեհին:

21. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Լեոնային Կիլիկիայում ձևավորված Ռուբինյան պետության հետագա գոյատևման համար կարևոր էր Դաշտային Կիլիկիայի նվաճումը:
- 2) Անհրաժեշտ էր նվաճել Միջերկրական ծովի ափերի նավահանգիստները, հակառակ դեպքում՝ լեռներում ծվարած հայկական փոքրիկ պետությունը չէր կարող երկար գոյություն ունենալ:
- 3) Թորոս I-ի օրոք Կիլիկյան Հայաստանի սահմաններն ընդարձակվեցին դեպի հյուսիս:
- 4) 1107 թ. Թորոս I-ը գրավեց Սիս և Անավարզա (Անարզաբա, Անաբարզա) քաղաքները:
- 5) Լևոն I-ի ժամանակ Անավարզան դարձավ մայրաքաղաք:
- 6) Լևոն I-ի և Փիլարտոսի միացյալ զորքերը Բերդուսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին և դուրս քշեցին երկրից:
- 7) Լևոն I իշխանը կնոջ և երկու որդիների՝ Ռուբենի և Թորոսի հետ շղթայակապ տարվեց Կոստանդնուպոլիս:
- 8) Օգտվելով իր կիսազատ վիճակից՝ Լևոն II-ը փախուստի է դիմում, վերադառնում Կիլիկիա և գլխավորում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը, նրան են միանում իր երկու եղբայրները՝ Մլեհն ու Ռուբենը:

22. Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Լևոն VI-ը Գվիդոն Լուսինյանի եղբորորդին էր, որը մեծ դժվարությամբ Կիպրոսից հասավ Սիս և օժվեց հայոց թագավոր:
- 2) Լևոն VI-ի ժամանակ Կիլիկյան հայկական թագավորությունը, բացի մայրաքաղաքից, ընդգրկում էր Անավարզա քաղաքը և մի քանի բերդեր Լեոնային Կիլիկիայում:
- 3) Ասորիները և կարամանները (մոնղոլական ցեղ) 1375 թ. կրկին պաշարեցին մայրաքաղաք Սիսը:
- 4) Ռազմամթերքի և սննդամթերքի պակասը ստիպեց հայերին 1372 թ. ապրիլի 6-ին հանձնել Սսի միջնաբերդը:
- 5) Սսի գերյալների թվում էին Լևոն VI Լուսինյանը և իր ընտանիքը, Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսը, որոնց հատուկ հսկողությամբ տարան Կահիրե:
- 6) Եգիպտոսի սուլթանը Պողոս Սսեցի կաթողիկոսին թույլատրեց վերադառնալ Կիլիկիա:
- 7) Լևոն VI թագավորը մնաց Կահիրեում, իսկ հետագայում գերությունից ազատվեց և տեղափոխվեց Անտիոք:

23. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր Սսի արքեպիսկոպոսին կամ կրթված և լեզուներ իմացող այլ հոգևորականի:
- 2) Սպարապետությունը Կիլիկյան Հայաստանում Հեթումյանների ժառանգական պաշտոնն էր:
- 3) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում մեծ էր արքունական հեծելազորի հրամանատարի՝ սպասալարի դերը:
- 4) Սպարապետի անմիջական տեղակալը ամիրսպասալարն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանի մշտական բանակի կազմակերպումը սկսվեց Հեթումյանների օրոք:
- 6) Հայոց թագավորների և իշխանների հետ Հայաստանից Կապադովկիա, Կիլիկիա և Հյուսիսային Միջագետք էր տեղափոխվել նաև նրանց ռազմական ուժերի մի մասը:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում հոգևորասպետական միաբանությունների զորքերը:

24. Բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Սսի անկումից հետո Կիլիկիայում իր գոյությունը շարունակում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- 2) Հայոց պետականության անկումից հետո Կիլիկիայում դեռ երկար ժամանակ իրենց գոյությունը պահպանում էին մեծ թվով հայ իշխանական տներ:
- 3) Նեղվելով կարամանների ու մոնղոլների հարձակումներից, նաև ծանր հարկերից՝ Կիլիկիայի հայ բնակչության և իշխանների մի մասը թագավորության անկումից հետո ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
- 4) Կիլիկյան Հայաստանում պետության կառավարման գլխավոր մարմինն արքունիքն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի գլուխ սկզբում կանգնած էր իշխանաց իշխանը, իսկ այնուհետև՝ թագավորը:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի կենտրոնական կառավարման համակարգում մեծ էր արքունի պալատի կառավարչի՝ սպասալարի դերը:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում արաբ վարձկաններից կազմված զորքերը:
- 8) Պատերազմի ժամանակ Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր ռազմադաշտ դուրս բերել մինչև 80–100–հազարանոց բանակ:

25. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) XVIII դ. առաջին կեսից միայն զեյթունցիները պարտավորվեցին օսմանյան իշխանություններին վճարել տարեկան որոշակի հարկ և պահպանեցին իրենց ներքին ինքնուրույնությունը:
- 2) Մելիքները պարտավոր էին իրենց տիրապետության սահմաններում ճնշել խռովարարներին, պատերազմների ժամանակ իրենց զորքերով ներկայանալ շահին և պաշտպանել երկրի սահմաններն օտար հարձակումներից:

- 3) Միքայել Սեբաստացի կաթողիկոսի կողմից 1562 թ. Վենետիկ ուղարկված մահ-տեսի Շահնուրատի գլխավորած պատվիրակության նպատակն էր եվրոպական տերություններին համոզել, որպեսզի օգնեն հայերին ազատագրվելու թուրք-պարսկական տիրապետությունից:
- 4) Կարա-Յուսուֆի կառավարման վերջին շրջանում Արցախում, Սյունիքում, Գուգարքում, Վայոց ձորում, Գեղարքունիքում և այլ վայրերում հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանությունն ու վարչական կառավարումը:
- 5) 1605 թ. Արարատյան դաշտ ներխուժած և Վասպուրականում ճմեռած օսմանյան բանակը 1606 թ. տեղի ունեցած վճռական ճակատամարտում պարտություն կրեց և համաձայնեց հաշտության պայմանագիր կնքելու պարսիկների հետ:
- 6) Օսմանյան թուրքերը 1453 թ.՝ Կ.Պոլիսը գրավելուց երկու տարի հետո, թույլատրեցին հիմնադրել հայոց պատրիարքություն, որը պետք է տնօրիներ Մերձավոր Արևելքի և Օսմանյան պետության հայ համայնքների հոգևոր կյանքը:
- 7) Հայերի բռնագաղթի միջոցով որակյալ արհեստավորներ ու երկրագործներ փոխադրելով ու բնակեցնելով Իրանի ներքին շրջաններում՝ շահ Աբասը նպատակ ուներ զարկ տալու իր երկրի տնտեսության զարգացմանը:

26. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Սուրբ Գրքի հայերեն թարգմանությունը անվանվել է Աստվածաշունչ:
- 2) Հայրենիք վերադարձող Մեսրոպ Մաշտոցին Արաքսի ափին մեծ հանդիսավորությամբ դիմավորել են Վռամշապուհ արքան, Սահակ Պարթև կաթողիկոսը, նախարարագունդ ավագանին՝ ժողովրդի բազմության հետ:
- 3) Մեսրոպ Մաշտոցը՝ հայ դպրության հիմնադիրը, գրել է հոգևոր ճառեր, երգեր, հատկապես շարականներ:
- 4) Մեսրոպ Մաշտոցը տառեր է ստեղծել նաև վրաց և Արաքսի ձախափնյա բուն Աղվանքի ցեղերից մագքութների համար:
- 5) Սահակ Պարթևի նամակով Մաշտոցը Վարդանի հետ ներկայանում է բյուզանդական կայսր Թեոդոսիոս III-ին, ստանում է նրա համաձայնությունը Արևմտյան Հայաստանում ևս դպրոցներ բացելու համար:
- 6) Հայկական դպրոցներ բացելու առաքելությունը երկրի արևմտյան մասում Մաշտոցն իրականացնում է 415–419 թթ.:
- 7) Առաջին բարձրագույն դպրոցը՝ վարդապետարանը, հիմնադրվել է Վաղարշապատում:

27. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) X–XI դարերը համարվում են բարձրագույն դպրոցի կազմակերպման ժամանակաշրջան, իսկ XII դարից սկսվում է նրանց վերելքի ժամանակաշրջանը:
- 2) Հայկական մշակույթի զարգացման գործում նշանակալից դեր խաղաց Նոր Գետիկի (Գոշավանքի) վարդապետարանը:
- 3) 1280–ական թվականներին նշանավոր մատենագիր Ներսես Մշեցին հիմնադրում է Աղբերց վանքի դպրոցը, որը Մխիթար Գոշի ուսուցչապետության տարիներին հայտնի է դառնում Գլաձորի համալսարան անունով:

- 4) Գլածորի համալսարանի ղեկավարը կոչվում էր ռաբունապետ, իսկ դասախոսները՝ ռաբունիներ:
- 5) Գլածորի համալսարանում է կրթություն ստացել նշանավոր պատմագիր Հովհաննես Դրասխանակերտցին:
- 6) Գլածորի համալսարանում Հովհաննես Իմաստասերը մշակեց վարդապետական կրթության նոր ծրագիր՝ հումանիտար և բնագիտական բաժիններով:
- 7) Կաթողիկների հիմնած հոգևոր-մշակութային կենտրոններից հայտնի էր նաև Վանանդ գավառում գտնվող Ծործորի դպրոցը:

28. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Դավիթ Ալավկատրդին հայ իրականության մեջ առաջին անգամ փորձ արեց իրավական մեկ համակարգի մեջ ներառելու եկեղեցական և աշխարհիկ իրավունքը և ստեղծելու միասնական օրենսդրություն:
- 2) Ներսես Շնորհալի կաթողիկոսի հեղինակած «Հայոց կանոնագիրքը» անդրադառնում է ամուսնա-ընտանեկան իրավունքի որոշ նորմերի:
- 3) Միջնադարի հայ իրավական մտքի գլուխգործոցը Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքն» է, որը կազմվել է 1130 թվականին:
- 4) Հյուսիսարևելյան Հայաստանում և Կիլիկյան Հայաստանում տնտեսական, քաղաքական և մշակութային կյանքը վերելք էր ապրում, ուստի հասարակական-քաղաքական հարաբերությունները վերափոխվում ու բարդանում էին, և անհրաժեշտ էր ստեղծել նոր դատաստանագիրք, որն արեց Մխիթար Գոշը:
- 5) Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագիրքը» ներառել է նաև օտարերկրյա ծագում ունեցող մի շարք իրավանորմեր:
- 6) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» ծառայեց հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառները կարգավորելուն շուրջ 200 տարի:
- 7) Գեղարդավանքը կոչվում է նաև Այրիվանք, որովհետև եկեղեցական կառույցների մի մասը փորված է ահռելի ժայռի մեջ:

29. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 852 թվականին խալիֆը Հայաստան ուղարկեց թուրք վարձկան զորավար Բուլային:
- 2) Բագարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունին կաթողիկոս Զաքարիա Զագեցու կողմից օձվեց հայոց թագավոր:
- 3) Գագիկ II-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, 1001 թ. ավարտեց Անիի Կաթողիկե եկեղեցու շինարարությունը:
- 4) 1054 թ. թյուրք-սելջուկներին համառ դիմադրություն ցույց տվեցին Կարս քաղաքի պաշտպանները:
- 5) Զաքարյանների երրորդ ճյուղի հիմնադիրը Սարգիս Զաքարյանի թոռ Վահրամն էր:
- 6) Գլածորի համալսարանը 1280-ական թվականներին հիմնադրել է Ներսես Լամբրոնացին:
- 7) Հայկական առաջին դատաստանագիրքը ստեղծել է Դավիթ Ալավկատրդին մոտավորապես 1130 թ.:

1. 30. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Աշոտ Մսակերի եղբայր Շապուհը ստանձնեց սպարապետի պաշտոնը:
- բ) Աշոտ Մսակերին հայոց իշխանաց իշխանի պաշտոնում հաջորդեց որդին՝ Տարոնի տեր Սմբատ Բագրատունին:
- գ) Հայոց իշխան Բագարատ Բագրատունին Արմինիայում մեծ հեղինակություն ուներ:
- դ) 850 թ. հայ նախարարները հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու գլխավորությամբ արաբ հարկահավաքին թույլ չտվեցին երկրի սահմանն անցնել և հենց այդտեղ էլ նրան հանձնեցին հարկերը:
- ե) 850 թ. Բագարատ Բագրատունին Աշոտ Արծրունու հետ արաբ նվաճողների դուրս քշեց Տայքից և արաբական մի ուրիշ զորախումբ ջախջախեց Վասպուրականում:
- զ) Յուսուֆը Խլաթում ձերբակալում է Բագարատին և ուղարկում խալիֆայություն:
- է) Վանում Յուսուֆը փախչում է խույթեցիների հետապնդումից և ապավինում Սուրբ Խաչ եկեղեցու բարձրությանը:
- ը) «Արյան լիճ» կոչվող լեռնային բարձրադիր լճի ափին արաբների դեմ տեղի ունեցած ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:

- 1) ա, գ, ե 2) բ, դ, զ 3) գ, զ, ը 4) բ, ե, է

31. Ընտրել այն կետերը, որոնք չեն համապատասխանում Աշտիշատի ժողովի ընդունած որոշումներին.

- 1) կառուցել վանքեր, դպրոցներ, հիվանդանոցներ, աղքատանոցներ, իջևանատներ
- 2) ընդունել Քաղկեդոնի երկաթնակույթյան դավանանքը
- 3) գթասիրտ լինել ծառաների նկատմամբ
- 4) անվավեր ճանաչել նախորդ եկեղեցական ժողովի որոշումները
- 5) հավատարիմ մնալ տերերին
- 6) արգելել բազմակնությունը և մահացածների վրա անվայելույ լացը
- 7) ծառաներին հարկերից ազատել և նրանց բնակարաններ հատկացնել

32. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Հայ ժողովուրդը VIII–IX դարերում բազմիցս ապստամբել է օտար լծի դեմ:
- բ. Հայ նախարարական համակարգը, չնայած խալիֆայության դաժան բռնություններին, պահպանվել էր. դրա հողատիրական հիմքը կազմում էին Բագրատունյաց, Սյունյաց, Մամիկոնյանների և Արծրունիների իշխանական տիրույթները:
- գ. Հայ եկեղեցին արաբական տիրապետության շրջանում շարունակում էր իր ազգապահպան գործունեությունը:
- դ. Արմինիայի առաջին արաբ ոստիկանի դաժան հարկահանությանը և կրոնական հալածանքներին հայերը պատասխանեցին ապստամբությամբ, որը գլխավորեց Աշոտ իշխանի որդին՝ Գագիկ Բագրատունին:
- ե. Դավիթ Սահառունին մինչև VII դարի 40–ական թթ. վերջը գլխավորում էր Հայաստանի վերամիավորման գործը:

գ. Սասուն–Խուֆ գավառում տեղի ունեցած հուժկու ապստամբությունը ղեկավարում էր Աշոտ Մասկերը:

է. Կարինը պաշարող ապստամբները, տեղեկանալով Արճեշի ճակատամարտի տխուր վախճանի մասին, Մուշեղի գլխավորությամբ շարժվեցին դեպի Բագրևանդ գավառ:

1) ա, բ, դ

2) դ, ե, է

3) գ, զ, է

4) դ, ե, զ

33. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

ա. Երբ Սմբատ Բագրատունու 2000–անոց այրուձին գտնվում էր Արձնի գյուղի մոտ, արաբական 5000–անոց պատժիչ ջոկատը հասավ նրանց:

բ. Վարդանակերտի մոտ արաբները չկարողացան դիմադրել և սկսեցին խուճապահար անցնել Արածանին:

գ. Ռշտունիք գավառի Ակոռի գյուղի մոտ ապստամբները Վասպուրականի Սմբատ իշխանի գլխավորությամբ ջախջախեցին թշնամուն, միայն 280 արաբ զինվոր փախավ ու թաքնվեց եկեղեցում:

դ. Արաբների տիրապետության ժամանակ հայ հոգևորականությունը հարկատու չէր:

ե. Վարդանակերտի մոտ պարտված արաբները փախուստի դիմեցին, Երասխի սառույցը ջարդվեց, և նրանցից շատերը խեղդվեցին:

զ. VIII դ. սկզբի հակաարաբական ապստամբությունն ընդգրկել էր Երևանը, Վանանդը, Վասպուրականը:

է. Հերթ ոստիկանի աշխարհագրով հարկահանությունը խիստ ծանրացավ:

1) բ, գ, դ

2) ա, ե, զ

3) ե, գ, է

4) բ, գ, է

34. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

1) Կիլիկյան Հայաստանի թագավորն էր պատերազմ հայտարարում, հաշտություն և դաշինք կնքում, քաղաքներ և ամրոցներ հիմնադրում, դրամներ հատում և լուծում գահաժառանգության խնդիրը:

2) Կիլիկյան Հայաստանում երկրի կառավարումը թագավորն իրականացնում էր գործակալությունների միջոցով, որոնք քսանից ավելի էին:

3) Կիլիկյան Հայոց թագավորության հռչակումից հետո վերականգնվեց նաև թագադիր ասպետություն գործակալությունը, որը կրկին հանձնվեց Բագրատունիներին:

4) Խնամակալության (պայլության) գործակալությունը Կիլիկյան Հայաստանում գոյություն ուներ դեռևս իշխանության շրջանում:

5) Պայլը թագավորի առաջին խորհրդականն էր, իսկ արքայի բացակայության դեպքում փոխարինում էր նրան:

6) Գործակալությունների մեջ բավական ազդեցիկ տեղ էր զբաղեցնում արքունի քարտուղարությունը, որի գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր ասպետ:

7) Կիլիկիայի հայոց բանակում կարևոր տեղ ուներ նաև ռազմական նավատորմը:

35. Թվարկված եկեղեցիներից որո՞նք են կառուցվել VII դարում.

ա) Մրենի	ե) Ավանի
բ) Գայանե	զ) Ծիծեռնավանքի
գ) Չվարթնոց	է) Հռիփսիմե
դ) Ս. Էջմիածին	
1) ա, գ, դ, ե	3) ա, գ, ե, զ
2) ա, բ, գ, է	4) բ, դ, գ, է

36. Ստորև թվարկված մշակութային նշանավոր գործիչներից ովքեր են գիտամանկավարժական գործունեություն ծավալել Սանահինի և Հաղպատի վարդապետարաններում.

1) Հովհաննես Իմաստասեր	5) Դավիթ Ալավկատրդի
2) Գրիգոր Նարեկացի	6) Մխիթար Գոշ
3) Հովհաննես Երզնկացի	7) Վարդան Արևելցի
4) Ներսես Մշեցի	8) Հովհան Որոտնեցի

37. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Առաջին Բագրատունի թագավորները հաստատվել էին Բագարանում և Երագավորսում (Շիրակավան):
- 2) Բագրատունիները նպատակահարմար գտան Կամսարականներից իրենց անցած Շիրակի նշանավոր Անի ամրոցը դարձնել մայրաքաղաք:
- 3) Աշոտ II-ը հարձակվեց նաև Տփղիսի (Թիֆլիսի) ամիրայության վրա, ջախջախեց Յուսուֆի կայսրը:
- 4) Աշոտ II-ը 922 թ. մեկնեց Կոստանդնուպոլիս, որտեղ հակաարաբական դաշինք կնքեց:
- 5) Խաղաղ ու նպաստավոր էին Աշոտ II-ի թագավորության վերջին տարիները. նա անգավակ էր, ուստի նրա մահվանից հետո գահին անցավ եղբորը՝ Կարսի կառավարիչ Մուշեղին:
- 6) Անիից հյուսիս գտնվող Արգինայի վանքը 948 թ. դարձավ հայոց կաթողիկոսների նստավայր:
- 7) 893 թ. երկրաշարժի հետևանքով Դվինում շատ շենքեր ավերվել էին, և երկրի մայրաքաղաքի դերը Դվինը զիջեց Վանին:

38. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի դաշնային պետություն էր:
- 2) Արշակունյաց Հայաստանը չպահպանեց նախորդ ժամանակներում ձևավորված Մեծ Հայքի վարչական բաժանումը, և նախկին նահանգների փոխարեն ստեղծվեցին 191 նախարարություններ:
- 3) Վաղ միջնադարում Արշակունի թագավորները պետությունը կառավարում էին արքունի գործակալությունների միջոցով:

- 4) Հայ Արշակունիների թագավորության անկումից հետո պահպանված հայ նախարարական համակարգը միջնադարում դարձավ հայոց պետականության կրողն ու պահպանը:
- 5) Վարդանանց և Վահանանց ազատագրական ապստամբությունները նշանավորեցին հայոց անկախ պետականության վերականգնումը և հայոց տանուտիրական համակարգի կատարելագործումը Հայաստանում:
- 6) Վաղ միջնադարյան Հայաստանում շինականները թեև չունեին սեփականություն՝ հող, գյուղատնտեսական գործիքներ կամ անասուն, սակայն իրավունք ունեին օգտվելու գյուղական համայնքի հողերից՝ պետությանը հարկեր վճարելու պայմանով:
- 7) Բագրատունիների օրոք չկար Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև, հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր թագավորի գերիշխանությունը:

39. Ընտրել ճիշտ պնդումները, որոնք արտացոլում են Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերը և առանձնահատկությունները.

- ա. Սենեսկալը հետևում էր նաև արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:
- բ. Թագավորի անչափահասության դեպքում պայլը իրականացնում էր ոչ միայն նրա, այլև ամբողջ երկրի խնամակալությունը:
- գ. Թագադիր գործակալն էր լուծում գահաժառանգության խնդիրը:
- դ. Արքունիքի մեջ մտնում էին արքունի խորհուրդը, բարձրագույն դատական ատյանը և գործակալությունները:
- ե. Կանցլերը թագավորի առաջին խորհրդականն էր:
- զ. Թագադիր գործակալությունը ստեղծվել էր դեռևս Ռուբինյան առաջին իշխանների օրոք:
- է. Կանցլերը ղեկավարում էր օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցությունները:

- 1) ա, գ, զ 2) բ, դ, է 3) ա, գ, է 4) բ, դ, է

40. Թվարկված պնդումներից որոնք են բնութագրում Բագրատունյաց Հայաստանի պետական կառավարման համակարգը.

- ա. Բագրատունի թագավորը կարող էր խորհրդակցել հայր մարդպետի, իշխանաց իշխանի, մաղխագի և սպարապետի հետ:
- բ. Բագրատունի թագավորները ինքնակալ միապետներ չէին. նրանց իրավունքները սահմանափակված էին աշխարհաժողովի կողմից:
- գ. Բագրատունիների օրոք Հայաստանը տարբեր թագավորություններից և իշխանություններից կազմված յուրահատուկ համադաշնություն էր:
- դ. Հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր Բագրատունի թագավորի գերիշխանությունը:
- ե. Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր ավագ որդին. թագավորի եղբայրները գահը զբաղեցնելու իրավունք չունեին:
- զ. Իշխանաց իշխանին ենթարկվում էին արքայական կալվածքները տնօրինողները, պետական գանձարանը, երկրի մեծ ու փոքր պաշտոնյաները:

է. Պատերազմների ժամանակ մանր թագավորությունների զորքերը ինքնուրույն էին գործում. նրանք չէին ենթարկվում հայոց սպարապետին:

- 1) ա, բ, է 2) ա, գ, զ 3) գ, դ, զ 4) բ, ե, է

41. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Բագրատունիների օրոք Հայաստանը տարբեր թագավորություններից և իշխանություններից կազմված յուրահատուկ համադաշնություն էր:
- 2) Բագրատունի թագավորներին հաջողվեց կենտրոնախույս ուժերի դեմ պայքարում լիակատար հաղթանակ տանել:
- 3) Ենթակա թագավորություններից ամենից ընդարձակը Սյունիքի թագավորությունն էր:
- 4) Վանանդի կամ Կարսի թագավորությունը գոյություն ունեցավ մեկ դար:
- 5) Սյունիքի թագավորության կենտրոնը մշտապես եղել է Կապանը:
- 6) Տարոնում հաստատվել էր Բագրատունիների ինքնուրույն մի իշխանություն:
- 7) Տաշիր–Ձորագետի թագավորությունը զբաղեցնում էր Գուգարքի մեծագույն մասը:
- 8) Արաբական խալիֆայությունը ամեն կերպ խրախուսում էր Հայաստանի կենտրոնախույս ուժերին:

42. Թվարկվածներից որոնք տեղ չեն գտել 1254 թ. հայ–մոնղոլական բանակցությունների օրակարգում.

- 1) Մոնղոլները խոստացան հոգալ հայոց բանակի պահպանման ծախսերը:
- 2) Մոնղոլները համաձայնեցին պահպանել Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 3) Հայերի բարեկամությունը շահելու համար մոնղոլները խոստացան վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկիայից:
- 4) Մոնղոլները պարտավորվեցին Կիլիկյան Հայաստանին միացնել Ասորիքի մի մասը:
- 5) Մոնղոլները պարտավորվեցին ռազմական օգնություն ցույց տալ Կիլիկիային Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
- 6) Հայերը պարտավորվեցին օգնության խնդրանքով չդիմել Արևմուտքի քրիստոնյաներին:
- 7) Երկու կողմերը պարտավորվում էին օգնել միմյանց պատերազմների ժամանակ:

43. Առանձնացնել չորս պնդումներ, որոնք արտացոլում են Լևոն II–ի ներքին ու արտաքին քաղաքականության արդյունքները.

- ա. Լիակատար հաջողությամբ պսակվեց Անտիոքի համար պայքարը, այն միացվեց Կիլիկյան Հայաստանին:
- բ. Կարգավորվեց երկրի դրամական շրջանառությունը:
- գ. Նա կարևոր հաղթանակներ տարավ մամլուքների նկատմամբ:
- դ. Հայոց պետությունը ստեղծեց ռազմական և առևտրական նավատորմ:
- ե. 1216 թ. նա գրավեց Անտիոք քաղաքը և իշխանությունը հանձնեց իր ազգական Ռայմոնդ–Ռուբենին:

- գ. Վերաշինվեցին և բարեկարգվեցին Այաս և Կոռիկոս նավահանգիստները:
- է. Նա այդպես էլ չկարողացավ թագավորական տիրույթներին միացնել Լամբրոն բերդը:
- ը. Թագավորը արտոնություններից զրկեց Վենետիկի և Ջենովայի վաճառականներին:

- 1) ա, բ, գ, զ
- 2) բ, դ, ե, զ
- 3) գ, դ, գ, է
- 4) դ, ե, է, ը

44. Ընտրել այն իրադարձությունները, որոնք տեղի են ունեցել 1187 թվականին.

- 1) Լևոն II–ի գահակալության սկիզբը
- 2) Սարգիս Ջաքարյանի նշանակվելը ամիրսպասալար
- 3) Երուսաղեմի գրավումը Եգիպտոսի սուլթան Սալահ ադ Դինի կողմից
- 4) խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 5) Անտիոքի իշխան Բոհեմունդի ձերբակալությունը Լևոն II–ի կողմից
- 6) Ստեփանեի որդի Ռուբենի կառավարման ավարտը
- 7) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը

45. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Բագրատունյաց շրջանում հայոց բանակի հիմքը հեծելազորից քանակով կրկնակի մեծ հետևակն էր:
- 2) Բագրատունի թագավորների օրոք բանակը կազմված էր արքունական և մարզպանական գնդերից:
- 3) Իշխանաց իշխանի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքայի եղբայրներին կամ գահաժառանգներին:
- 4) Բագրատունիների օրոք հայոց բանակում մեծամասնությունը կազմում էին վարձկանները:
- 5) Երկրի միասնականությունն ապահովում էր 120–հազարանոց մշտական բանակը:
- 6) Բագրատունի թագավորների համար եկեղեցու դերը ավելի մեծացավ X դարի երկրորդ կեսից սկսած:
- 7) Հայոց կաթողիկոսի ընտրության ժամանակ վճռական էր սպարապետի դիրքորոշումը:

46. Ընտրել Կիլիկյան Հայաստանի և Եգիպտոսի սուլթանության հարաբերություններին վերաբերող սխալ պնդումները.

- 1) Մամլուքներին անհանգստացնում էր մոնղոլա–հայ–խաչակրաց ռազմաքաղաքական դաշինքը:
- 2) Անտիոքի իշխանության դեմ մի քանի արշավանք կազմակերպելուց հետո մամլուքները որոշեցին հարձակվել Կիլիկիայի վրա:
- 3) Մամլուքների հարձակումը Կիլիկիայի վրա տեղի ունեցավ 1268 թվականին:
- 4) Այդ ժամանակ Հեթում I թագավորը օգնություն ստացավ մոնղոլներից ու խաչակիրներից:
- 5) Հայ–եգիպտական զորքերի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցավ Մաոի կոչված վայրում:

- 6) Մառիի ճակատամարտում Հեթում I-ի որդի Թորոսը թեև սպանվեց, հայոց բանակը կարողացավ մեծ զոհերի գնով հաղթանակ տոնել:
- 7) Մառիի ճակատամարտը և Անտիոքի անկումը վերջ դրեցին Հեթումի՝ քրիստոնեա-մոնղոլական դաշինք ստեղծելու ծրագրին:

47. Գտնել 1048 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները.

- ա. թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը
- բ. թյուրք-սելջուկների երկրորդ արշավանքը
- գ. Տաշիր-Ձորագետի թագավոր Դավիթ Անհողինի մահը
- դ. Ապլլարիա Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի կառավարիչ
- ե. Արծն քաղաքի գրավումը թյուրք-սելջուկների կողմից
- զ. Կարս քաղաքի պաշտպանությունը թյուրք-սելջուկներից
- է. Բասենի ճակատամարտը
- ը. Անի մայրաքաղաքի գրավումը
- թ. Գագիկ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս

- 1) բ, գ, ե, զ 2) ա, գ, ե, ը 3) ա, բ, դ, թ 4) բ, գ, ե, է

8-II. Պնդումների փունջ

1. Բագրատունյաց Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերի վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց զորքի հիմքը հեծելազորն էր, որը քանակով կրկնակի մեծ էր հետևակից:
- 2) Բանակը կազմված էր արքունական և մարզպանական գնդերից:
- 3) Պատերազմների ժամանակ բանակի թիվը հասնում էր 150 հազարի:
- 4) Իշխանաց իշխանի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքայի եղբայրներին կամ գահաժառանգներին:
- 5) Պատերազմների ժամանակ մանր թագավորությունների զորքերը ենթարկվում էին հայոց սպարապետին:
- 6) Բագրատունի թագավորների համար եկեղեցու դերը ավելի մեծացավ X դարի երկրորդ կեսից սկսած:

2. Բագրատունյաց Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերի վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թագավորը ինքնակալ միապետ չէր. նրա իրավունքները սահմանափակված էին աշխարհաժողովի կողմից:
- 2) Արքայական գահը ժառանգում էր ավագ որդին. թագավորի եղբայրները գահը զբաղեցնելու իրավունք չունեին:
- 3) Իշխանաց իշխանին ենթարկվում էին արքայական կալվածքները տնօրինողները, պետական գանձարանը, երկրի մեծ ու փոքր պաշտոնյաները:
- 4) Հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր Բագրատունի թագավորի գերիշխանությունը:

- 5) Բագրատունի թագավորը կարող էր խորհրդակցել իշխանաց իշխանի, պայլի և կանցլերի հետ:
- 6) Արքունի գունդն անմիջականորեն ենթարկվում էր հայոց սպարապետին:

3. Բագրատունյաց Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերի վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թագավորն ինքնակալ միապետ էր և անձամբ էր լուծում պետության գործերը:
- 2) Թագավորը կարող էր խորհրդակցել սպարապետի, կաթողիկոսի, իշխանաց իշխանի կամ այլ մեծամեծ պաշտոնյաների հետ:
- 3) Բագրատունյաց Հայաստանում երկրի ներքին բոլոր հիմնական հարցերը վճռում էր իշխանաց իշխանը:
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանում փոքր գործերի դատավարությունը կատարվում էր եկեղեցական ժողովների մշակած կանոններով ու սովորության իրավունքով:
- 5) Բագրատունյաց բանակը կազմված էր արքունական և մարզպանական գնդերից:
- 6) Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր միայն ավագ որդին:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Լեոնային Կիլիկիայում գտնվող Ռուբինյան նորաստեղծ պետության հետագա գոյատևման համար կարևոր էր Դաշտային Կիլիկիայի նվաճումը:
- 2) Թորոս I-ի օրոք Կիլիկյան Հայաստանի սահմաններն ընդարձակվեցին դեպի հյուսիս:
- 3) Թորոս I-ը լուծեց Գագիկ II թագավորի սպանության վրեժը՝ մահապատժի ենթարկելով հույն Մանդալեի երեք որդիներին:
- 4) Անավարզան Կիլիկիայի հայկական պետության մայրաքաղաք է դարձել Լևոն I-ի ժամանակ:
- 5) Գող Վասիլի և Լևոն I-ի միացյալ զորքերը Բերդուսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին և դուրս քշեցին երկրից:
- 6) Օգտվելով իր կիսազատ վիճակից՝ Լևոն I-ի որդի Թորոսը փախավ Կոստանդնուպոլսից, վերադարձավ Կիլիկիա և գլխավորեց հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը:

5. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Լևոն I իշխանի օրոք Կիլիկյան Հայաստանի սահմանները հարավում հասան մինչև Միջերկրական ծով:
- 2) Թորոս II-ի ջանքերով կաթողիկոսական աթոռը տեղափոխվեց Հռոմկլա, ուր մնաց մինչև 1285 թվականը:
- 3) Լևոն II-ը իր իշխանությանը միացրեց նաև Անտիոքի իշխանությունը և Եդեսիայի կոմսությունը:
- 4) Կոստանի դաշտում տեղի ունեցած ճակատամարտում վրաց թագավոր Գեորգի Լաշայի զորքերը պարտություն կրեցին և նահանջեցին, այնուհետև մոնղոլներն անցան Հյուսիսային Կովկաս և Ռուսիա:

- 5) Կիլիկիայի ծովափնյա բոլոր շրջանները հույներից և խաչակիրներից ազատագրելու նպատակով Մելեղ դաշնակցել էր Հալեպի ամիրայի հետ:
- 6) 1236–1240 թթ. ընթացքում մոնղոլներն իրենց ենթարկեցին ամբողջ Հայաստանը:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Գագիկ Արծրունին, խիստ դժգոհ մնալով Աշոտ I թագավորից, բանակցություններ է սկսել Ատրպատականի ամիրա Յուսուֆի հետ:
- 2) Բագրատունիների թագավորությանը վերջ տալու նպատակով Յուսուֆ ամիրան Գագիկ Արծրունու հետ հարձակվել է Հայաստանի վրա:
- 3) Սմբատ I-ը պարտության է մատնել արաբներին Ապահունիք գավառի Դողս գյուղի մոտ:
- 4) Սմբատ I-ի մահից հետո արաբների դեմ պայքարը գլխավորել է նրա կրտսեր որդին՝ Աշոտ II-ը:
- 5) Աշոտ II-ը հակաարաբական դաշինք է կնքել Բյուզանդիայի հետ:
- 6) Բաղդադի խալիֆը 923 թ. Աշոտ II-ին ճանաչել է Հայաստանի շահնշահ:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում վերացրել է Լևոն Մեծագործը:
- 2) Կիլիկիայի հայկական պետության և Անտիոքի իշխանության միջև խնդիրներ ծագեցին Դաշտային Կիլիկիայի արևմտյան շրջանների պատճառով:
- 3) Լևոն II իշխանի և Բոհեմունդ II-ի միջև հաշտության պայմանագիր կնքվեց Սիս քաղաքում:
- 4) Պայմանագրի համաձայն՝ Բոհեմունդը հսկայական փրկագին պետք է վճարեր իր ազատության համար:
- 5) Բոհեմունդի ժառանգորդ Ֆիլիպի և Ստեփանեի որդի Ռուբենի դուստր Ալիսի արու գավակը պետք է ժառանգեր Անտիոքը և Կիլիկյան Հայաստանը:
- 6) Անտիոքի և Կիլիկիայի միավորմամբ Լևոնը փորձում էր ստեղծել հայ-խաչակրաց միացյալ պետություն:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աշոտ II-ը Սևանի ճակատամարտում ջախջախեց Յուսուֆի գլխավորած արաբական զորքը:
- 2) Աշոտ II-ը 921 թ. մեկնեց Կոստանդնուպոլիս, որտեղ հակաարաբական դաշինք կնքեց:
- 3) Անիից հյուսիս գտնվող Արգինայի վանքը 938 թ. դարձավ հայոց կաթողիկոսների նստավայր:
- 4) Առաջին Բագրատունի թագավորները հաստատվել էին Բագարանում և Երագ-գավորսում (Շիրակական):
- 5) Ուժեղ երկրաշարժից ավերված Կարսը Բագրատունյաց թագավորության մայրաքաղաքի դերը զիջեց Անիին:
- 6) Բագրատունիները նպատակահարմար գտան Մամիկոնյաններից իրենց անցած Շիրակի Անի ամրոցը դարձնել Հայոց թագավորության մայրաքաղաք:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ-մոնղոլական դաշնակցային պայմանագրի համաձայն՝ կողմերը պատերազմների ժամանակ պետք է օգնեն միմյանց:
- 2) Մառիի ճակատամարտում զոհվել էր արքայորդի Լևոնը, իսկ Թորոսը գերի էր ընկել:
- 3) Անտիոքում իշխանության եկած մամլուքները երկարատև պայքար սկսեցին Կիլիկյան Հայաստանի դեմ:
- 4) Մառիի ճակատամարտում պարտությունը և Անտիոքի անկումը վերջ դրեցին Հեթում I-ի՝ քրիստոնեա-մոնղոլական դաշինք ստեղծելու ծրագրին:
- 5) Մամլուքները 1285 թ. գրավեցին և թալանեցին Հռոմկլա բերդաքաղաքը:
- 6) Հեթում II-ը հայոց կաթողիկոսությունը Հռոմկլայից տեղափոխեց Սիս:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Անտիոքի իշխանության վրա մի քանի արշավանքներ կազմակերպելուց հետո արաբները որոշեցին հարձակվել նաև Կիլիկյան Հայաստանի վրա:
- 2) Ըստ հայ-մոնղոլական դաշինքի՝ հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատվում էին հարկերից:
- 3) Մամլուքները, որոնք ծառայում էին սուլթանի անձնական գվարդիայում, զավթեցին իշխանությունը Եգիպտոսում:
- 4) Մամլուքներին անհանգստացնում էր մոնղոլա-հայ-բյուզանդական ռազմաքաղաքական դաշինքը:
- 5) Հայ-եգիպտական զորքերի միջև վճռական ճակատամարտ է տեղի ունեցել Սև լեռների մոտ՝ Մառի կոչված վայրում:
- 6) Մառիի ճակատամարտում պարտությունը և Անտիոքի անկումը վերջ դրեցին Լևոն II-ի՝ քրիստոնեա-մոնղոլական դաշինք ստեղծելու ծրագրին:

11. Մլեհի գործունեության վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Նա դաշնակցել է Դամասկոսի ամիրայի հետ:
- 2) Նրա իշխանության տարիներին Դաշտային Կիլիկիան կրկին խաչակիրների տիրապետության տակ էր. միայն նրա արևելյան մի քանի շրջաններ պատկանում էին Բյուզանդիային:
- 3) Խաչակիրներից ազատագրել է Ադանա, Մսիս և Տարսոն քաղաքները:
- 4) Բարեկարգելով Սիս քաղաքը՝ այն դարձրել է Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք:
- 5) Նրա վարած քաղաքականությունը և իրագործած բարեփոխումները նպաստեցին Կիլիկիայի հայոց պետության ամրապնդմանը և հզորացմանը:
- 6) Հարևան մահմեդական երկրների և Բյուզանդիայի հետ գործակցելու քայլերից դժգոհ հայ բարձրաստիճան հոգևորականները և իշխանները դավադրություն կազմակերպեցին և սպանեցին նրան:

12. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1048 թվականին.

- 1) կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Արգինա
- 2) Ապլարիա Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի ստրատեգոս
- 3) թյուրք-սելջուկների երկրորդ արշավանքը
- 4) Աշոտ IV-ի մահը
- 5) Տաշիր-Ձորագետի թագավոր Դավիթ Անհողինի մահը
- 6) Արծն քաղաքի գրավումը թյուրք-սելջուկների կողմից

13. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1187 թվականին.

- 1) Մլեհի եղբորորդի իշխան Ռուբենի կառավարման ավարտը
- 2) խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 3) Սարգիս Զաքարյանի նշանակվելը ամիրսպասալար
- 4) Երուսաղեմի գրավումը Եգիպտոսի սուլթան Սալահ ադ Դինի կողմից
- 5) Լևոն II իշխանի գահակալության սկիզբը
- 6) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» կազմումը

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Լևոն VI-ը Գլիղոն Լուսինյանի եղբորորդին էր, որը մեծ դժվարությամբ Կիպրոսից հասավ Սիս և օժվեց հայոց թագավոր:
- 2) Մամլուքները և մոնղոլական կարամանների ցեղը 1375 թ. կրկին պաշարեցին մայրաքաղաք Սիսը:
- 3) Ռազմամթերքի և սննդամթերքի պակասը ստիպեց հայերին 1376 թ. ապրիլի 16-ին հանձնել Սսի միջնաբերդը:
- 4) Սսի գերյալների թվում էին Լևոն VI Լուսինյանը և նրա ընտանիքը, Պողոս Սսեցի կաթողիկոսը, որոնց հատուկ հսկողությամբ տարան Կահիրե:
- 5) Եգիպտոսի սուլթանը Պողոս Սսեցի կաթողիկոսին չթույլատրեց վերադառնալ Կիլիկիա:
- 6) Լևոն VI թագավորը մնաց Կահիրեում, իսկ հետագայում գերությունից ազատվեց և տեղափոխվեց Լոնդոն, ուր և մահացավ:

15. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1001 թվականին.

- 1) Ծումբի ճակատամարտը
- 2) Հաղպատի և Սանահինի վանքերի հիմնումը
- 3) Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցման ավարտը
- 4) Տայքի միացումը Բյուզանդիային
- 5) Տարոնի միացումը Բյուզանդիային
- 6) Տաշիր-Ձորագետի թագավոր Դավիթի ապստամբությունը

16. Հայ-մոնղոլական դաշնակցային պայմանագրի վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Իկոնիայի սելջուկների հարձակումներից պաշտպանվելու նպատակով Կիլիկիայի սահմանամերձ բերդերում պետք է տեղակայվեին մոնղոլական կայազորներ, որոնց ծախսերը հոգալու էին հայերը:

- 2) Մոնիթորինգը խոստացան վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկյան Հայաստանից, և հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատել հարկերից:
- 3) Մոնիթորինգը համաձայնեցին, որ Կիլիկյան Հայաստանը միավորվի Զաքարյանների իշխանապետության հետ:
- 4) Մոնիթորինգը պարտավորվեցին օգնել հայերին Ասորիքը գրավելու գործում:
- 5) Մոնիթորական տերությունը և Կիլիկյան Հայաստանը պարտավորվում էին չեզոքություն պահպանել Եգիպտոսի սուլթանության դեմ իրենցից որևէ մեկի պատերազմի դեպքում:
- 6) Մոնիթորինգը համաձայնեցին պահպանել Կիլիկիայի հայոց թագավորության անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան հայոց թագավորության անկումից հետո Սսի կաթողիկոսական աթոռը, կտրված լինելով բուն Հայաստանից, չէր կարող լիարժեքորեն իրականացնել իր համահայկական դերակատարումը:
- 2) Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչները մի քանի անգամ դիմեցին Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսին՝ առաջարկելով իր նստավայրը Սսից փոխադրել Էջմիածին, սակայն մերժում ստացան:
- 3) Էջմիածնում Մայր Աթոռի վերահաստատումից հետո Կիլիկիայի կաթողիկոսությունը դադարեցրեց իր գոյությունը:
- 4) Աղվանից կաթողիկոսությունն անվանվել է նաև Գանձասարի կաթողիկոսություն:
- 5) Աղվանից եկեղեցին միավորում էր Այսրկովկասի արևելյան հատվածի ու հայկական Արցախ և Սյունիք նահանգների քրիստոնյա հայ բնակչությանը:
- 6) Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքը հաստատվում էր օսմանյան սուլթանի հրովարտակով՝ Իրանի շահի համաձայնությամբ:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Դեպի Հայաստան թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը գլխավորում էին զորավարներ Իբրահիմն ու Գթվուշը:
- 2) Թյուրք-սելջուկների երրորդ արշավանքը դեպի Հայաստան անձամբ ղեկավարում էր նրանց առաջնորդ Տուղրիլը:
- 3) Սելջուկներին համառ դիմադրություն ցույց տվեցին Անիի պաշտպանները, որոնցից Թաթուլ անունով մի հայ զորական մահացու վերք պատճառեց Տուղրիլ բեկի երիտասարդ ազգականներից մեկին:
- 4) Սելջուկների առաջին չորս արշավանքները հետախուզական բնույթ էին կրում:
- 5) Սելջուկյան պետության գլուխ կանգնած Ալի Արսլանը որոշեց վերջնականապես գրավել Հայաստանը:
- 6) Անիի գրավումից հետո Սյունիքի, Կարսի և Վասպուրականի թագավորները ձևականորեն իրենց հպատակությունը հայտնեցին սելջուկներին:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) XI դ. երկրորդ կեսին սկսվեց հայ բնակչության զանգվածային արտագաղթ դեպի Հյուսիսային Միջագետք, Կիլիկիա, Ասորիք, Կապադովկիա, որը հիմնականում պայմանավորված էր Բյուզանդիայի վարած քաղաքականությամբ և մոնղոլների արշավանքներով:
- 2) Բյուզանդիան Հայաստանից իր կայսրության այլ տարածքներ էր տեղափոխում հիմնականում արքայական և իշխանական ընտանիքների, այդ թվում՝ Բագրատունիների և Արծրունիների մի մասին:
- 3) Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում հայկական աղբյուրներն այս երկիրն անվանել են «Հայոց աշխարհ», «Կիլիկյան Հայաստան»:
- 4) Հյուսիսում Կիլիկիայի սահմանները հասնում էին մինչև Տավրոսի լեռները, իսկ արևմուտքում անցնում էին Ամանոսի (Սև) լեռներով:
- 5) Կիլիկիայի հարավարևելյան շրջանները հայտնի են Դաշտային Կիլիկիա անունով:
- 6) Անհի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Պիզու քաղաքում:

20. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևելյան Կիլիկիայում և Հյուսիսային Միջագետքում ձևավորվել էր Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանությունը՝ Քեսուն կենտրոնով:
- 2) Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանն իր թագավորության դիմաց բյուզանդական կայսրից ստացել էր Կիլիկյան Տավրոսում գտնվող Ծամնդավ բերդաքաղաքը:
- 3) Ռուբեն իշխանը, հենվելով Լեռնային Կիլիկիայում հաստատված խաչակիրների օժանդակության վրա, ապստամբություն բարձրացրեց բյուզանդացիների դեմ և ամրացավ Կոռոմոզով բերդում:
- 4) Ապլղարիպ Արծրունին Սեբաստիա էր տեղափոխվել Վասպուրականի թագավոր Սենեքերիմ Արծրունու հետ:
- 5) Բյուզանդացիներն Ապլղարիպ Արծրունուն էին հանձնել Ադանա, Տարսոն, Սիս քաղաքները և Լամբրոն ու Պիր բերդերը:
- 6) Օգտվելով Մանազկերտի ճակատամարտից հետո ստեղծված նպաստավոր իրավիճակից՝ բյուզանդական բանակում ծառայող Գող Վասիլը հիմնադրեց ընդարձակ հայկական իշխանություն՝ Մարաշ կենտրոնով:

21. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում խաչակիր մատենագիրներն այս երկիրն անվանել են «Կիլիկյան Հայաստան», «Հայոց աշխարհ»:
- 2) Հյուսիսում Կիլիկիայի սահմանները հասնում էին մինչև Տավրոսի լեռները, իսկ արևելքում՝ անցնում էին Ամանոսի (Սև) լեռներով:
- 3) Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները հայտնի են Դաշտային Կիլիկիա անունով:
- 4) Անհի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Պիր քաղաքում:

- 5) XI դ. կեսերից սկսվել էր հայ բնակչության զանգվածային արտագաղթ դեպի Հյուսիսային Միջագետք, Կիլիկիա, Ասորիք, Կասպադովկիա, որը հիմնականում պայմանավորված էր Բյուզանդիայի վարած քաղաքականությամբ և թյուրք-սելջուկների արշավանքներով:
- 6) Բյուզանդիան Հայաստանից իր կայսրության այլ տարածքներ էր տեղափոխում հիմնականում արքայական և իշխանական ընտանիքների, այդ թվում՝ Բագրատունիների և Զաքարյանների մի մասին:

22. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանում ավատատիրական աստիճանակարգի գլուխ կանգնած էր թագավորը, ապա հաջորդ աստիճանին ոստանիկներն էին և հոգևորականները:
- 2) Ուշ միջնադարում հայոց անկախ պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 3) Հայոց իշխանական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 4) Ավատատիրության զարգացումը հանգեցրեց պետական (թագավորական) հողատիրության խոշորացմանը:
- 5) Միջնադարում օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը խախտեց հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:
- 6) Միջնադարյան Հայաստանում առավել տարածված էին համայնքային և եկեղեցական հողատիրության ձևերը:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վաղ միջնադարյան Հայաստանում հողատիրության ձևերից էր գանձագին կոչվածը. այդ կարգի հողերը մասնավոր էին և ենթակա առուվաճառքի:
- 2) Բագրատունիների հայոց թագավորության անկումից հետո պահպանված հայ նախարարական համակարգը ուշ միջնադարում դարձավ հայոց անկախ պետականության կրողն ու պահպանը:
- 3) Հորից որդուն ժառանգաբար անցնող խոշոր մասնավոր հողերը կոչվում էին հայրենիք:
- 4) Մեծ Հայքի գերագույն տերը Արշակունյաց շրջանում աշխարհաժողովն էր:
- 5) Բագրատունիների օրոք պահպանվեց Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև:
- 6) Սյունի, Կաղմես, Գուգարաց, Բագրատունի նախարարները կոչվում էին բյուրավորներ:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) XVI դարի սկզբին թուրքմենական ցեղախմբերի տիրապետությանը Հայաստանում փոխարինելու եկան Օսմանյան և Սեֆյան հակամարտող պետությունների ծանր ու ավերիչ ժամանակները:
- 2) Կարա-կոյունլուներին պարտության մատնելուց և նրանց մայրաքաղաք Թավրիզը գրավելուց հետո Սեֆյանները հիմնադրեցին իրենց պետությունը:

- 3) Շահ Աբասն առևտրական ու դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեց Ռուսաստանի հետ, իսկ ավստրիական սպաների ու վարպետների օգնությամբ վերակազմեց ու վերազինեց պարսկական բանակը:
- 4) Շահ Աբասը 1604 թ. սկսեց օսմաններին զիջած տարածքների վերագրավումը:
- 5) 1605 թ. վճռական ճակատամարտում պարտություն կրելով՝ օսմանյան կողմը հաշտության պայմանագիր ստորագրեց, որով վերահաստատվում էր Ամասիայի պայմանագրով նախատեսված սահմանագիծը:
- 6) Կասրե-Շիրինի պայմանագրով Հայաստանը կրկին վերաբաժանվեց Սեֆյան Իրանի և Օսմանյան կայսրության միջև. այդ սահմանագիծը քիչ փոփոխություններով պահպանվել է մինչև XIX դարի սկիզբը:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Օսմանյան թուրքերի կողմից Կ.Պոլիսը գրավելուց ութ տարի անց այդտեղ հիմնադրվել է հայոց պատրիարքությունը:
- 2) Միքայել Սեբաստացի կաթողիկոսի կողմից Վենետիկ ուղարկված մահտեսի Շահնուրատի գլխավորած պատվիրակության նպատակն էր ստանալ եվրոպական տերությունների օգնությունը՝ թուրքական տիրապետությունից ազատագրվելու նպատակով:
- 3) Զհանշահի կառավարման շրջանում Արցախի, Սյունիքի, Գուգարքի, Վայոց ձորի, Գեղարքունիքի և այլ վայրերի հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանությունն ու վարչական կառավարումը և սկսեցին կոչվել մելիքներ:
- 4) Մելիքությունները ժառանգական էին. մահացած մելիքին փոխարինում էր ավագ որդին, որին հաստատում էր շահը:
- 5) Միայն XVI դ. առաջին կեսին են գեյթունցիները պարտավորվել օսմանյան իշխանություններին վճարել տարեկան որոշակի հարկ՝ պահպանելով իրենց ներքին ինքնուրույնությունը:
- 6) Բռնագաղթի միջոցով հայ վաճառականներին բնակեցնելով Պարսկաստանի արևելյան նահանգներում՝ շահ Աբասը խթանեց իր երկրի տնտեսության զարգացումը:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանում առաջին բարձրագույն դպրոցը՝ վարդապետարանը, հիմնադրվել է Վաղարշապատում V դ. սկզբներին:
- 2) Ամարասի դպրոցը հիմնադրվել է XIII դարում Ներսես Գ-ի կողմից:
- 3) Դավիթ Անհաղթը կատարել է գիտությունների դասակարգումը ստեղծագիտության, թվաբանության և աստվածաբանության:
- 4) Նշանավոր ճարտասան և մանկավարժ Պարույր Հայկազնը զբաղվել է նաև իմաստասիրությամբ:
- 5) Հայ եկեղեցաշինության մեջ առաջացած նոր երևույթ էր կենտրոնագմբեթ կառույցների ի հայտ գալը, որոնք ավելի դիմացկուն էին երկրաշարժերի ժամանակ:
- 6) Պահպանված և մեզ հասած հայկական առաջին մանրանկարները, որոնք վերաբերում են VI-VII դարերին, չորսն են:

27. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Դավիթ Ավավկատորդին հայ իրականության մեջ առաջին անգամ փորձ արեց իրավական մեկ համակարգի մեջ ներառելու եկեղեցական և աշխարհիկ իրավունքը և ստեղծելու միասնական օրենսդրություն:
- 2) Ներսես Շնորհալի կաթողիկոսի հեղինակած «Թուղթ դատաստանի»-ն անդրադառնում է ամուսնա-ընտանեկան իրավունքի որոշ նորմերի:
- 3) Միջնադարի հայ իրավական մտքի գլուխգործոցը Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքն» է, որը կազմվել է 1184 թվականին:
- 4) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» շուրջ 700 տարի ծառայեց հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառները կարգավորելուն:
- 5) Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագրքի» հիմքում, որ կազմվել է 1265 թվականին, դրված են հայկական սովորության իրավունքը, «Հայոց կանոնագիրքը» և Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը»:
- 6) Սսի 1243 թ. եկեղեցական ժողովն ընդունել է հասարակության ամուսնա-ընտանեկան և բարոյական կյանքը կարգավորող երկու տասնյակից ավելի կանոններ:

28. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) X-XI դարերը համարվում են հայ բարձրագույն դպրոցի կազմակերպման ժամանակաշրջան, իսկ XII դարից սկսվում է այդ դպրոցների վերելքի ժամանակաշրջանը:
- 2) Հայկական մշակույթի զարգացման գործում նշանակալից դեր է խաղացել Նոր Գետիկի (Գոշավանքի) վարդապետարանը, որն իր ծաղկումն ապրել է Հովհաննես Իմաստասերի օրոք:
- 3) 1280-ական թվականներին նշանավոր մատենագիր Եսայի Նչեցին հիմնադրում է Աղբերց վանքի դպրոցը, որը Ներսես Մշեցու րաբունապետության տարիներին հայտնի է դառնում Գլաձորի համալսարան անունով:
- 4) Գլաձորի համալսարանում է կրթություն ստացել նշանավոր պատմագիր Կիրակոս Գանձակեցին:
- 5) Սսի համալսարանը մեծ հռչակ է վայելել, այդտեղ կրթություն են ստացել Կիլիկյան Հայաստանի պետական գործիչները և գիտության նվիրյալները:
- 6) Ներսես Լամբրոնացին հիմնադրել էր Սկևռայի դպրոցը, որը գոյատևել է 200 տարի:

29. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանի համահայկական տերությունը հելլենիստական տիպի բացարձակ միապետություն էր:
- 2) Հորից որդուն ժառանգաբար անցնող խոշոր մասնավոր հողերը կոչվում էին պարզևականք:
- 3) Բագրատունիների օրոք պահպանվեց Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև, սակայն հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր թագավորի գերիշխանությունը:

- 4) Կիլիկյան Հայաստանի թագավորության անկումից հետո պահպանված հայ նախարարական համակարգը ուշ միջնադարում դարձավ հայոց անկախ պետականության կրողը:
- 5) Ըստ «Աշխարհացոյց»-ի՝ Մեծ Հայքի տարածքը բաժանված էր 191 աշխարհների:
- 6) Վաղ միջնադարյան Հայաստանում հողատիրության ձևերից էր գանձագին կոչվածը. այդ կարգի հողերը պետական էին և տրվում էին ծառայության դիմաց:

30. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Միջնադարում հայոց պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 2) Հայոց իշխանական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 3) Ավատատիրության խորացումը հանգեցրեց պետական (թագավորական) հողատիրության մասնատմանը:
- 4) Միջնադարում օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը փոխել է հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:
- 5) Միջնադարյան Հայաստանում առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեին պետական և ավատական խոշոր հողային տիրույթները:
- 6) Հայաստանում ավատատիրական աստիճանակարգի գլուխ կանգնած էր թագավորը, ապա հաջորդ աստիճանին բղեշխներն էին ու գործակալները:

31. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում մարաջախտը զբաղվում էր բանակի սպառազինությամբ և պարենի մատակարարմամբ. նա գունդստաբլի անմիջական տեղակալն էր:
- 2) Կիլիկյան Հայաստանում արքունական հեծելազորի հրամանատարը կոչվում էր սպասալար:
- 3) Հիվանդախնամների միաբանությունը պարտավոր էր Կիլիկյան Հայաստանի բանակին յուրաքանչյուր տարի տրամադրել 400 հեծյալ ռազմիկ:
- 4) Կիլիկյան Հայաստանում սպարապետությունը Հեթումյանների հարստության ժառանգական պաշտոնն էր:
- 5) Հայկազուն-Երվանդականների թագավորությունում արքայից հետո երկրի կարևորագույն դեմքը քրմապետն էր:
- 6) Հայր մարդպետն իրականացնում էր արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արշակունյաց սեպուհների դաստիարակությունը:

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Տրված բացատրություններից որոնք են սխալ.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ հայերը տարերայնորեն, անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի՝ իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար, հայտնի է հայդուկային կամ ֆիդայական շարժում անունով:
- 2) Հայդուկները (արաբերեն՝ տասնապետ) Արևելյան Հայաստանում կռվող ժողովրդական վրիժառուներն էին:
- 3) 1891 թ. սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ը քրդական անհնազանդ ջոկատներից ստեղծել է մոտ 30 հեծելազնդեր, որոնք իր անունով կոչվել են համիդիե:
- 4) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես քրդեր և հանդես եկել «չելլուներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:
- 5) Պանթյուրքիզմը (հակաթյուրքականություն) ենթադրում էր իսլամադավան բոլոր ազգերի միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ (ջիհադ) բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ:
- 6) Ֆիդայիները կամ ֆեդայիները (արաբերեն՝ գոհ, ջան ֆեդա՝ ինքնազոհ) երդվում էին ամբողջովին նվիրվել իրենց ժողովրդի պաշտպանությանն ու ազատագրությանը:
- 7) Ֆիդայիները, զենքը ձեռքին, հեռանում էին լեռներն ու անտառները և համիդիե գնդերի կազմում իրականացնում պատժիչ գործողություններ ատելի թուրք և հայ պաշտոնյաների նկատմամբ:

2. Տրված հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) Ժողկոմխորի
 - 2) Պետական դումա
 - 3) Անդրկովկասյան կոմիսարիատ
 - 4) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտե
 - 5) Անդրկովկասյան ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետություն
 - 6) Թուրքահայաստան
- ա. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո Անդրկովկասում ստեղծված կառավարություն
- բ. Անդրկովկասում 1918 թ. գարնանը ստեղծված պետական կազմավորում
- գ. Ռուսաստանում բոլշևիկների ստեղծած կառավարություն

դ. օրենսդրախորհրդակցական պետական մարմին Ռուսաստանյան կայսրությունում
ե. Անդրկովկասում ցարիզմի տապալումից հետո ստեղծված իշխանության մարմին
զ. Արևմտյան Հայաստանի գրավված տարածքում ստեղծված վարչական միավոր
է. հեղափոխական արտակարգ պատժիչ մարմին

1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե, 5-բ, 6-զ

3) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-գ

2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-գ, 6-է

4) 1-գ, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-է

3. Տերմինները համապատասխանեցնել բացատրությանը.

1) պոլոժենիե

2) աշար

3) թանգիմաթ

4) սարդար

ա. Օսմանյան կայսրությունում գյուղացիներից գանձվող գլխավոր հարկը

բ. Հայոց եկեղեցու և ցարական կառավարության փոխհարաբերությունները սահմանող կանոնադրություն

գ. սուլթանական կառավարության կողմից հրապարակված բարենորոգումների հրովարտակ

դ. զորահրամանատար

ե. հոգևոր պաշտոնյա

1) 1-բ, 2-ա, 3-զ, 4-ե

3) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե

2) 1-բ, 2-զ, 3-ե, 4-դ

4) 1-բ, 2-ա, 3-զ, 4-դ

4. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

1) պանիսլամիզմ

ա) համաթուրքականություն

2) պանթյուրքիզմ

բ) ինքնագոհ

3) ջիհադ

գ) սրբազան պատերազմ

4) համիդիե

դ) քրդական ջոկատ

ե) համախլամականություն

1) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ

3) 1-ե, 2-ա, 3-զ, 4-դ

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-բ

5. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

ա. 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի օրերին մի խումբ հայ մտավորականների մշակած ազատագրական նախագծի համաձայն՝ ռուսական կայսր Նիկոլայ I-ը կրելու էր նաև «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:

բ. Արևելյան Հայաստանի տարածքում ռուսական իշխանությունների ստեղծած և 12 տարի գոյություն ունեցած վարչական միավորը կոչվում էր Երևանի նահանգ:

գ. Վերին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան կալան ռուս մեծ գրող Ա. Պուշկինն անվանել է «Արզրումի (Էրզրում) բանալի»:

դ. Սյունիքում կազմավորված կիսանկախ իշխանությունները կոչվել են սղնախներ:

ե. Ռուսաստանի կազմում Շամքոր կենտրոնով 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կասպիական մարզ:

1) ա, ե

2) բ, դ

3) գ, ե

4) ա, գ

6. Ընտրել «Որոգայթ փառաց» գրքում տեղ գտած տերմինների և հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը կոչվելու էր «Հայոց տուն»:
- 2) «Հայոց տունը» պետք է կազմվեր ժողովրդի կողմից նշանակված փոխանորդներից:
- 3) Փոխանորդներից ընտրված տասներեք հոգուց մեկը վիճակահանությամբ դառնալու էր նախարար (նախագահ):
- 4) Նախարարը (նախագահ) նշանակում էր իր տեղապահին՝ փոխարքային:
- 5) «Հայոց տունը» պարտավոր էր ստեղծել հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը:
- 6) Փոխանորդներից ընտրված տասներեք հոգուց տասներկուսը դառնալու էին նախարարի խորհրդակիցներ:
- 7) Հայոց թագավորը պետք է նշանակվեր իշխանության ընտրովի բարձրագույն մարմնի կողմից:

7. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Արևելյան Հայաստանում 1844 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կովկասի փոխարքայություն:
- 2) Արևմտահայության կյանքը կազմակերպող օրենսդիր մարմինը կոչվում էր նաև Երեսփոխանական ժողով:
- 3) Օսմանյան կայսրությունում գտնվող Երուսաղեմի սուրբ վայրերին տիրելու համար տարբեր եկեղեցիների միջև ծագած վեճը հայտնի է «Արևելյան հարց» անունով:
- 4) Հայկական հարցը հայտնվել է միջազգային հարաբերությունների կիզակետում և հանդես եկել «Արևելյան հարց» անունով:
- 5) 1844 թ. Կ. Պոլսում ստեղծված և հայ համայնքի գործերի կազմակերպմանը որոշ չափով մասնակցություն ունեցող մարմինը կոչվում էր Ազգային ժողով:
- 6) 1846 թ. ստեղծված և Երևան, Նոր Բայազետ, Նախիջևան, Ալեքսանդրապոլ ու Օրդուբադ գավառներն ընդգրկող վարչական միավորը Երևանի նահանգն էր:
- 7) Կովկասյան ճակատում հայազգի զեներալ Միխայիլ Լոռիս-Մելիքովի գլխավորությամբ թուրքերի դեմ կռվող ռուսական 52-հազարանոց զորամիավորումը կոչվում էր Կովկասյան կորպուս:

8. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Կարսի մարզի մեջ մտած գավառները կոչվում էին նաև օկրուգներ:
- 2) Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրությունը Օսմանյան կայսրության հիմնական օրենքն էր՝ սահմանադրությունը:
- 3) Պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը Հայաստանում ապրող հայերի ներկայացուցչական համագումարն էր:
- 4) Ռուսաստանի հետադիմական վարչակարգի հակահայ քաղաքականության դեմ պայքարելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:

- 5) Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ ստեղծվող Ազգային ժողովը հայտնի էր նաև «Երեսփոխանական ժողով» անունով:
- 6) Անդրկովկասում Գ. Գոլիցինի փոխարեն նշանակված Ի. Վորոնցով-Դաշկովի պաշտոնը կոչվում էր Կովկասի կառավարչապետ:
- 7) Սասունում սուլթան Համիդ II-ի կազմակերպած հայկական կոտորածներից հետո մեծ տերությունների կազմած բարենորոգումների նախագիծը ստացավ «Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիր» անունը:

9. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Զեյթունի 1895–1896 թթ. ապստամբության ժամանակ ձորում ծուղակի մեջ հայտնված թուրքական զորքերը տվեցին 750 զոհ, ուստի զեյթունցիները ձորն անվանեցին Կոտորածի ձոր:
- 2) Հայդուկ բուլղարերեն նշանակում է «հետևակ»:
- 3) Ֆիդայիները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես «չեղոներ» կոչվող քրդական կառավարական ջոկատներ:
- 4) Առաջին հայ քաղաքական լրագիրը կրում էր «Ազատության ավետաբեր» անվանումը:
- 5) «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի ստեղծողներն էին «արիական հայազգի զավակները»:
- 6) Ալեքսանդրապոլում ստեղծված ազատագրական խմբակը կոչվում էր «Բարենպաստ ընկերություն»:
- 7) Ֆիդայի՝ արաբերեն նշանակում է զոհ, այսինքն՝ ինքնազոհ:
- 8) Հայ իրականության մեջ առաջին հրապարակախոսական ձեռագիր աշխատությունը հայտնի է «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» անունով:

10. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Հայկական հարցի «լուծմանը» թուրքերին մասնակից դարձնելու համար սուլթանը 1891 թ. անհնազանդ ջոկատներից ստեղծեց մոտ 30 հեծելազանդեր, որոնք իր անունով կոչվեցին համիդիե:
- 2) Գնդապետ Դ. Բեկ-Փիրումյանի գլխավորած զորամիավորումը կոչվում էր Սարդարապատի ջոկատ:
- 3) Մեկ ազգի կամ կրոնական համայնքի միայն լիովին բնաջնջմանը նպատակաուղղված գործողությունն է կոչվում ցեղասպանություն:
- 4) Արամ Մանուկյանին Թիֆլիսից Երևան գործուղած և արտակարգ լիազորություններով օժտած մարմինն էր Հայոց ազգային խորհուրդը:
- 5) 1918 թ. գարնանը Արևելյան Հայաստանը և այլ տարածքներ նվաճելու համար ստեղծված 50-հազարանոց թուրքական զորամիավորումը կոչվում էր «Կարս»:
- 6) Թիֆլիսում 1917 թ. մարտին ստեղծված երկրամասի գործադիր իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտե:
- 7) Ռուսական բանակի գերագույն սպայակույտի 1917 թ. նոյեմբերի 16-ի հրամանով Հայկական ճակատում կազմավորվող զորամիավորը Կովկասյան կորպուսն էր:

11. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Քրդական կառավարական ջրկատները հայտնի են «չելլոներ» անունով:
- 2) Հայկական II–V կամավորական ջրկատներից ստեղծված միացյալ զորախումբն անվանվել է «Արարատյան գունդ»:
- 3) Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելու համար 1912 թ. Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվել է Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրո:
- 4) Ռուսաստանում ինքնակալության տապալումից քիչ հետո Անդրկովկասում ստեղծված իշխանության մարմինը կոչվում էր Անդրկովկասյան կոմիսարիատ:
- 5) Ֆիդա կամ ֆեդա հունգարերեն նշանակում է ինքնագոհ:
- 6) Սիրիա–պաղեստինյան ճակատում 1918 թ. թուրքերի դեմ կռված հայկական զորամիավորը կոչվում էր Արևելյան (Հայկական) լեգեոն:
- 7) Արևմտահայ զորաբաժնի ստեղծման նպատակով կյանքի կոչված գործադիր նոր մարմինը կոչվում էր Հայաստանի ապահովության խորհուրդ:

12. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Անդրանիկի գլխավորությամբ 1903 թ. Սասունին օգնության հասած ձիավոր խումբը կոչվում էր «Մրրիկ»:
- 2) Արևմտահայերի ազգային խորհրդի կայացրած որոշումով ստեղծված կազմավորումը կոչվեց արևմտահայ զորաբաժին (դիվիզիա):
- 3) Հակահամիդյան շարժման մեջ ազդեցիկ դիրք ուներ երիտթուրքերի «Միություն և փրկություն» կոչվող կազմակերպությունը:
- 4) Հովսեփ Արղությանը գլխավորեց Հայոց ազգային բյուրոյի՝ գործադիր կամ կարգադրիչ կոչվող մարմինը:
- 5) 1890–ական թթ. սուլթան Համիդ II–ի և Առաջին աշխարհամարտի տարիներին երիտթուրքերի կողմից կազմակերպված Հայոց ցեղասպանությունը համայն մարդկությանը հայտնի է «Մեծ եղեռն» անունով:
- 6) Գեյլեգուզան գյուղում Անդրանիկի գլխավորությամբ ստեղծվել էր ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմին:
- 7) Բրեստ–Լիտովսկի բանակցությունների երկրորդ փուլում բուլղարների առաջ քաշած սկզբունքը կոչվում էր «հաշտություն առանց բռնակցումների և ռազմատուգանքների»:

13. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Արևմտահայության կյանքը կազմակերպող օրենսդիր մարմինը, ըստ Ազգային սահմանադրության, կոչվում էր Ազգային ժողով:
- բ. Օսմանյան կայսրությունում գտնվող Երուսաղեմի սուրբ վայրերին տիրելու համար տարբեր եկեղեցիների միջև ծագած վեճը հայտնի է «Արևելյան հարց» անունով:
- գ. Ռուսաստանում 1844 թ. ստեղծված վարչական մեծ միավորը կոչվում էր Կովկասի փոխարքայություն:
- դ. 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմի արդյունքում միջազգային հարաբերությունների կիզակետում հայտնված հիմնախնդիրը հայտնի է Հայկական հարց անունով:

- ե. Հովսեփ Արղությանի ղեկավարած մարմինը կոչվում էր Կ. Պոլսի Ազգային բյուրոյի գործադիր կոմիտե:
- զ. Կովկասյան ճակատում գեներալ Միխայիլ Լոռիս-Մելիքովի գլխավորությամբ կռվող ռուսական զորամիավորումը կոչվում էր Կովկասյան կորպուս:
- է. 1846 թ. ստեղծված և Երևան, Նոր Բայազետ, Նախիջևան, Ալեքսանդրապոլ ու Օրդուբադ գավառներն ընդգրկող վարչական միավորը Երևանի նահանգն էր:

- 1) ա, դ, է 2) գ, դ, զ 3) ա, գ, ե 4) բ, ե, է

14. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրությունը Օսմանյան կայսրության հիմնական օրենքն էր՝ սահմանադրությունը:
- բ. Ռուսաստանի հետադիմական վարչակարգի հակահայ քաղաքականության դեմ պայքարելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:
- գ. Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ ստեղծվող Ազգային ժողովը հայտնի էր նաև «Երեցների ժողով» անունով:
- դ. Անդրկովկասում Գ. Գոլիցինի փոխարեն նշանակված Ի. Վորոնցով-Դաշկովի պաշտոնն էր Կովկասի փոխարքա:
- ե. Պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը Հայաստանում ապրող հայերի ներկայացուցչական համագումարն էր:
- զ. Սասունում սուլթան Համիդ II-ի կազմակերպած հայկական կոտորածներից հետո մեծ տերությունների կազմած բարենորոգումների նախագիծը ստացավ «Մալիսյան բարենորոգումների ծրագիր» անունը:

- 1) բ, դ, զ 2) ա, գ, ե 3) գ, դ, զ 4) բ, գ, ե

15. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Հայ իրականության մեջ առաջին հրապարակախոսական ձեռագիր աշխատությունը հայտնի է «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» անունով:
- բ. Ալեքսանդրապոլում ստեղծված ազատագրական խմբակը կոչվում էր «Բարենպաստ ընկերություն»:
- գ. Հայդուկ բուլղարերեն նշանակում է «հետևակ»:
- դ. Ֆիդայիները հաճախ ներկայացել են որպես «չեղոներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատներ:
- ե. Առաջին հայ քաղաքական լրագիրը կրում էր «Ազատության ավետաբեր» անվանումը:
- զ. «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի ստեղծողներն էին «արիական հայազգի գավակները»:
- է. Հունգարները հայդուկներին անվանում էին ֆիդայի:
- ը. Չեյթունի 1895–1896 թթ. ապստամբության ժամանակ ծորում ծուղակի մեջ հայտնված թուրքական զորքերը տվեցին 750 զոհ, ուստի զեյթունցիները ծորն անվանեցին Կոտորածի ծոր:

- 1) ա, դ, ե 2) բ, գ, է 3) գ, գ, ը 4) դ, ե, գ

16. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Հայկական II–V կամավորական ջոկատներից ստեղծված միացյալ զորախումբն անվանվել է «Արարատյան զորաբաժին»:
- բ. Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելու համար 1912 թ. Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվել է Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրո:
- գ. Անդրանիկի գլխավորությամբ 1903 թ. Սասունին օգնության հասած ձիավոր խումբը կոչվում էր «Մրրիկ»:
- դ. Քրդական կառավարական ջոկատները հայտնի էին «չելլոներ» անունով:
- ե. Հակահամիդյան շարժման մեջ ազդեցիկ դիրք ուներ երիտթուրքերի «Միություն և փրկություն» կոչվող կազմակերպությունը:
- զ. Բրեստ–Լիտովսկի բանակցությունների երկրորդ փուլում բոլշևիկների առաջ քաշած սկզբունքը կոչվում էր «հաշտություն առանց բռնակցումների և ռազմատուգանքների»:
- է. Հովսեփ Արղությանը գլխավորեց Հայոց ազգային բյուրոյի՝ գործադիր կամ կարգադրիչ կոչվող մարմինը:
- ը. Սիրիա–պաղեստինյան ճակատում 1918 թ. թուրքերի դեմ կռված հայկական զորամիավորը կոչվում էր Արևելյան (Հայկական) լեգեոն:

- 1) ա, բ, գ, զ 2) բ, գ, է, ը 3) գ, դ, զ, ե 4) ա, գ, դ, ե

17. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. 1917 թ. մարտի 9–ին ժամանակավոր կառավարության կողմից Անդրկովկասում ստեղծած գործադիր իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր Անդրկովկասյան սեյմ:
- բ. Բոլշևիկների Հոկտեմբերյան հեղաշրջումից հետո Այսրկովկասում ստեղծված իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր Անդրկովկասիա:
- գ. Լոնդոնում դիվանագետներ Մ. Սայքսի ու Ժ. Պիկոյի միջև կնքված համաձայնագրով հիմնականում հայերից ստեղծված զորամիավորը կոչվում էր «Արևելյան լեգեոն» (Հայկական լեգեոն):
- դ. Ռուսաստանի ժամանակավոր կառավարության կողմից Արևմտյան Հայաստանի գլխավոր կոմիսար Ավերյանովին հասցեագրված գաղտնի փաստաթուղթը կոչվում էր «Ղեկավար հրահանգներ»:
- ե. 1906 թ. օգոստոսին Էջմիածնում հայ հասարակական շրջանակների հրավիրած ժողովը հայտնի է պատգամավորական Կենտրոնական ժողով անունով:
- զ. 1916 թ. մարտ–օգոստոս ամիսներին հայկական կամավորական ութ ջոկատներից վերակազմակերպված վեց կազմավորումները կոչվում էին հայկական հրաձգային գնդեր:

- 1) ա, դ, զ 2) ա, գ, զ 3) բ, գ, ե 4) բ, դ, ե

18. Տրված հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրո	4) Ազգային ժողով
2) Ազգային պատվիրակություն	5) Հայոց տուն
3) Ազգային սահմանադրություն	

- ա. Պողոս Նուբար փառալուստի գլխավորությամբ 1912 թ. ստեղծված մարմին
բ. օրենսդիր մարմին, որն, ըստ Ազգային սահմանադրության, ընտրվում էր ամբողջ ազգի կողմից
գ. Թիֆլիսում ստեղծված մարմին, որի գլխավոր նպատակը Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելն էր
դ. արևմտահայերի ներքին կյանքը կազմակերպող իրավական փաստաթուղթ
ե. ըստ «Որոգայթ փառացի»՝ հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմին
զ) դաշնակցության ղեկավար մարմին

1) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-ե	3) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-ե, 5-զ
2) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե	4) 1-գ, 2-բ, 3-զ, 4-դ, 5-ա

19. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) շահապ	5) ջիհադ
2) չելլո	6) թանգիմաթ
3) սարդար	7) համիդիե
4) բեկ	8) շահաստան

- ա. մելիքական տոհմի կրտսեր ներկայացուցիչ
բ. քրդերից կազմված պատժիչ հեծելազորներ
գ. քաղաքի կառավարիչ, քաղաքապետ
դ. զորագլուխ
ե. բուն քաղաք
զ. սրբազան պատերազմ
է. վիլայեթի կառավարիչ
ը. քրդական հակակառավարական ջոկատ
թ. բարենորոգումների հրովարտակ

1) 1-ե, 2-զ, 3-է, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-զ, 8-դ
2) 1-գ, 2-ը, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-թ, 7-բ, 8-ե
3) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-թ, 7-ը, 8-ե
4) 1-թ, 2-ա, 3-դ, 4-զ, 5-բ, 6-է, 7-ե, 8-զ

20. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բացատրություններին.

1) ջիհադ	2) գլավուր	3) հայդուկ	4) ֆիդայի
ա. սրբազան պատերազմ	գ. չելլո	ե. հետևակ	
բ. զոհ	դ. անհավատ		

1) 1-ե, 2-ա, 3-զ, 4-բ	3) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-բ
2) 1-դ, 2-ա, 3-ե, 4-բ	4) 1-ա, 2-բ, 3-զ, 4-ե

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. **Թվարկվածներից որոնք արևմտահայերի առաջին համագումարի արդյունք չեն.**
 - 1) Ընտրվեց կենտրոնական ղեկավար մարմին՝ 15-հոգանոց Արևմտահայ ազգային խորհուրդ:
 - 2) Խորհրդի անդամներ դարձան Անդրանիկը, Վ. Փափագյանը և ուրիշներ:
 - 3) Ընտրվեց 15-հոգանոց գործադիր մարմին՝ Հայոց ազգային խորհուրդ:
 - 4) Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ ընտրվեց Վահան Փափագյանը (Կոմս):
 - 5) Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ ընտրվեց Ավետիս Ահարոնյանը, քարտուղար՝ Նիկոլ Աղբալյանը:
 - 6) Արևմտահայ ազգային խորհրդի պատվավոր նախագահ ընտրվեց Անդրանիկը:
 - 7) Վանի, Բիթլիսի և Էրզրումի մարզերում սկսեցին գործել Արևմտահայ ազգային խորհրդի տեղական կազմակերպությունները:
2. **1918 թ. մարտի 3-ին Բրեստ-Լիտովսկում ստորագրված պայմանագրի հետևանքով.**
 - 1) Օսմանյան Թուրքիային անցան Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:
 - 2) Ռուսաստանը իր զորքերը շուտափույթ դուրս հանեց Կարսի և Բաթումի մարզերից:
 - 3) Ռուսաստանը պարտավորվեց ճանաչել Արևմտյան Հայաստանը որպես արևմտահայության հայրենիք:
 - 4) Ռուսաստանը դադարեցրեց իր մասնակցությունը Առաջին աշխարհամարտին:
 - 5) Ջորաջրվեց Մ. Սիլիկյանի Երևանյան զորախումբը:
 - 6) Կովկասում մնաց ընդամենը ռուսական երկու կորպուս:
 - 7) Բոլշևիկները կորցրեցին իրենց իշխանությունը:
3. **Թվարկվածներից որոնք Հայոց մեծ եղեռնի պատճառ չեն.**
 - 1) հայերի հայրենագրկման և ոչնչացման ծրագիրը
 - 2) Միացյալ և անկախ Հայաստան ստեղծելու ռուսների ծրագիրը
 - 3) Հայկական հարցին մեկընդմիշտ վերջ տալու երիտթուրքերի ձգտումը
 - 4) հայ քաղաքական կուսակցությունների՝ Հայաստանի միավորման ծրագրի ձախողումը
 - 5) հայ արդյունաբերողների և դրամատերերի մրցակցությունից ազատվելը
 - 6) Անտանտին Անդրկովկասում հավատարիմ դաշնակցից զրկելը
 - 7) հայության ֆինանսական և նյութական ունեցվածքին տիրանալը

4. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Գյուլիստանի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք բերեց Սև ծովի շրջանները՝ ներառյալ Փոթին:
- 2) Թուրքմենչայի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք բերեց Երևանի և Նախիջևանի խանությունները:
- 3) 1736 թ. Էրզրումի պայմանագրով Պարսկաստանը կրկին վերականգնեց իր դիրքերը Արևելյան Հայաստանում և Արևելյան Վրաստանում:
- 4) 1724 թ. ռուս-թուրքական պայմանագրի արդյունքում Թուրքիան գործողությունների ազատություն ստացավ Շամախիից արևելք ընկած տարածքներում:
- 5) Բուխարեստի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք բերեց Փոթին և Անապան:
- 6) Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագրով Ռուսաստանն ի թիվս այլ տարածքների հրաժարվեց Կարսի և Բաթումի մարզերից:
- 7) Բեռլինի պայմանագրով Օսմանյան կայսրությունը հետ ստացավ Բայազետը:

5. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հայ ժողովրդի նկատմամբ Նադիր շահի ցուցաբերած դրական վերաբերմունքի պատճառներից էր հակաթուրքական պայքարում հայ բնակչության օժանդակությունը ստանալը:
- 2) 1862 թ. Զեյթունի ապստամբության ժամանակ զեյթունցիների հետ օսմանյան կառավարության փոխզիջման գնալու պատճառը Ռուսաստանի կողմից Թուրքիային պատերազմ հայտարարելու սպառնալիքն էր:
- 3) Արցախից Հոլվետի Էմինի հեռանալու պատճառը Ղարաբաղի Փանահ խանի կողմից նրան ձերբակալելու մտադրությունն էր:
- 4) 1914 թ. կնքված ռուս-թուրքական համաձայնագրի չիրագործվելու պատճառներից էր Առաջին աշխարհամարտի սկսվելը:
- 5) Թուրքիայի Առաջին աշխարհամարտի մեջ ներքաշվելու գլխավոր պատճառը թուրք-ռուսական դարավոր հակամարտությունն էր:
- 6) Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ ցարիզմի կողմից հայ կամավորական ջոկատների ցրման գլխավոր պատճառը հայերի անկախական ձգտումներն էին:
- 7) Անգլիայի և Ֆրանսիայի կողմից 1915 թ. Դարդանելի գործողությունը ձեռնարկվելու պատճառը Կիլիկիայի և արաբական տարածքների գերմանական զորքերի ռազմակալման կասեցումն էր:

6. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ռուսաստանին միացման հետևանքով Արևելյան Հայաստանը ձեռք բերեց պետական ինքնավարություն:
- 2) Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին միացման հետևանքով արևելահայերը ազատվեցին գաղութային ճնշումներից:

- 3) Պետրոս I-ի՝ Անդրկովկաս արշավելու հետևանքով ռուսական զորքերը հաստատվեցին Սև ծովի արևմտյան և հարավային ափերին:
- 4) Պետրոս I-ի՝ Անդրկովկաս արշավելու հետևանքով ռուսական զորքերը գրավեցին Շամախիից արևմուտք ընկած տարածքները:
- 5) Աբդուլ Համիդ II-ի կողմից քրդական հեծելազնդեր ստեղծելու պատճառներից էր քրդերին հակակառավարական գործողություններից հեռու պահելը:
- 6) Արևմտահայերի սահմանադրական շարժման հետևանքներից էր արևմտահայության հասարակական-քաղաքական և մշակութային կյանքի զարգացմանը նպաստելը:
- 7) Համիդյան ցեղասպանական քաղաքականության արդյունքում 1890–ական թթ. 300 հազար հայ ոչնչացվեց և նույնքան էլ արտագաղթեց տարբեր երկրներ:

7. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Փետրվարյան հեղափոխության հետևանքով Ռուսաստանում իշխանության եկան բոլշևիկները:
- 2) Փետրվարյան հեղափոխության շնորհիվ Ռուսաստանում միապետությունից անցում կատարվեց ժողովրդավարության:
- 3) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում Ռուսաստանում ձևավորվեց իշխանության գործադիր նոր մարմին՝ Ժողկոմխորհը:
- 4) Փետրվարյան հեղափոխության հետևանքով Անդրկովկասում ստեղծվեց իշխանության նոր մարմին՝ Անդրկովկասի կոմիսարիատը:
- 5) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում ամբողջովին փոխվեց Ռուսաստանի արտաքին և ներքին քաղաքականությունը:
- 6) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում Ռուսաստանը միացավ Անտանտին:
- 7) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում ռուսական զորքերը մնացին Արևմտյան Հայաստանում:

8. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1826–1828 թթ. պատերազմի արդյունքում ձևավորվեց Կարսի մարզը:
- 2) 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմի արդյունքում ձևավորվեց Հայկական մարզը:
- 3) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի համաձայն՝ Ռուսաստանը ձեռք բերեց Կարսը, Կաղզվանը, Օլթին, Արդահանը:
- 4) Բրեստ–Լիտովսկի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը կորցրեց նաև Կարսի և Բաթումի մարզերը:
- 5) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը ձեռք բերեց Բեսարաբիան:
- 6) Թուրքմենչայի պայմանագրի համաձայն՝ հազարավոր հայեր վերաբնակվեցին Արևելյան Հայաստանում:

- 7) 1724 թ. Էրզրումի պայմանագրով Ռուսաստանը տեր դարձավ մերձսևծովյան տարածքներին:
- 8) Գյուլիստանի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք բերեց Անապան, Փոթին և Ղարաբաղը:

9. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա) Արցախից Ռուսաստան Հոլսեյի Էմինի հեռանալու պատճառը Սիմեոն Երևանցու և տեղի ուժերի կողմից նրան չօժանդակելն էր:
- բ) Զեյթունի 1862 թ. ապստամբության ժամանակ գեյթունցիների հետ օսմանյան կառավարության փոխգլխման գնալու պատճառը Ռուսաստանի կողմից Թուրքիային պատերազմ հայտարարելու սպառնալիքն էր:
- գ) Թուրքիայի՝ Առաջին աշխարհամարտի մեջ ներքաշվելու գլխավոր պատճառը թուրք-ռուսական դարավոր հակամարտությունն էր:
- դ) 1914 թ. կնքված ռուս-թուրքական համաձայնագրի չիրագործվելու պատճառներից էր Բալկանյան առաջին պատերազմը:
- ե) Անգլիայի և Ֆրանսիայի կողմից 1915 թ. Դարդանեյի գործողությունը ձեռնարկելու պատճառը Կիլիկիայի և արաբական տարածքների գերմանական զորքերի ռազմակալման կասեցումն էր:
- զ) Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ ցարիզմի կողմից հայ կամավորական ջոկատների ցրման գլխավոր պատճառը հայերի անկախական ձգտումներն էին:
- է) Հայ ժողովրդի նկատմամբ Նադիր շահի ցուցաբերած դրական վերաբերմունքի պատճառներից էր հակառուսական պայքարում հայ բնակչության օժանդակությունը ստանալը:

- 1) բ, գ, է 2) ա, դ, զ 3) բ, դ, ե 4) ա, գ, զ

10. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) 1826–1828 թթ. պատերազմի արդյունքում ձևավորվեց Հայկական մարզը:
- բ) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը ձեռք բերեց Բեսարաբիան:
- գ) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի համաձայն՝ Ռուսաստանը ձեռք բերեց Կարսը, Կաղզվանը, Օլթին, Արդահանը:
- դ) 1724 թ. Կոստանդնուպոլսի պայմանագրով Ռուսաստանը տեր դարձավ մերձկասպյան տարածքներին:
- ե) 1877–1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի արդյունքում ձևավորվեց Էրզրումի մարզը:
- զ) Թուրքմենչայի պայմանագրի համաձայն՝ հազարավոր հայեր վերաբնակվեցին Արևելյան Հայաստանում:

- է) Բրեստ–Լիտովսկի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը կորցրեց նաև Կարսը և Բաթումը:
 ը) Գյուլիստանի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք բերեց Անապան, Փոթին և Ղարաբաղը:

- 1) ա, դ, է 2) բ, ե, ը 3) ա, դ, գ 4) բ, գ, ը

11. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Փետրվարյան հեղափոխության շնորհիվ Ռուսաստանում միապետությունից անցում կատարվեց ժողովրդավարության:
 բ) Փետրվարյան հեղափոխության հետևանքով Անդրկովկասում ստեղծվեց իշխանության նոր մարմին՝ Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեն:
 գ) Փետրվարյան հեղափոխության հետևանքով Ռուսաստանում իշխանության եկան բուլշևիկները:
 դ) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում Ռուսաստանում ձևավորվեց իշխանության գործադիր նոր մարմին՝ Ժամանակավոր կառավարությունը:
 ե) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում ամբողջովին փոխվեց Ռուսաստանի արտաքին և ներքին քաղաքականությունը:
 գ) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում Ռուսաստանը դուրս եկավ Առաջին աշխարհամարտից:
 է) Հոկտեմբերյան հեղաշրջման արդյունքում ռուսական զորքերը մնացին Արևմտյան Հայաստանում:

- 1) ա, ե, է 2) բ, գ, գ 3) գ, դ, է 4) բ, դ, գ

12. 1830 թ. զանգվածային վերաբնակեցման հետևանքներ են.

- 1) կարսեցիների հաստատվելը Գյումրիում, Շիրակի դաշտում և Ապարանում
 2) 45 000 հայերի տեղափոխվելը Արևելյան Հայաստան
 3) բայազետցիների և ալաշկերտցիների հաստատվելը Սևանա լճի ավազանում
 4) էրզրումցիների հաստատվելը Սուրմալուում, Դարաչիչակում, Ապարանում և Փամբակում
 5) Ախալքալաքում և Ախալցխայում հայ բնակչության տեսակարար կշռի շեշտակի աճը, նախորդ ժամանակներին բնորոշ ժողովրդագրական իրավիճակի վերականգնումը,
 6) Մուշ և Վան քաղաքների զրկվելը մեծ թվով հայ առևտրականներից ու արհեստավորներից, որոնք կարևոր տեղ ունեին Օսմանյան կայսրության տնտեսության մեջ
 7) 75 000 արևմտահայերի վերաբնակվելը ռուսական տերությանն անցած տարածքներում

13. Թվարկվածներից որո՞նք են արտացոլում 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի անմիջական հետևանքները.

- ա. Արևելյան Հայաստանի ևս մի մեծ հատված՝ Երևանի և Նախիջևանի խանությունները, անցան Ռուսաստանին:
- բ. Ռուսական իշխանություններն արագորեն բնակեցրին Արևելյան Հայաստանը ռուս կազակներով:
- գ. Ռուսաստանը Պարսկաստանին վերադարձրեց Արաքսից հարավ ընկած պատմական Պարսկահայքի և Ատրպատականի տարածքները:
- դ. Պատերազմի արդյունքները գոհունակությամբ չընդունվեցին արևմտահայերի կողմից:
- ե. Պարսկական տիրապետությունից ազատագրվելու արևելահայության հույսերը չարդարացան:
- զ. Տասնյակ հազարավոր հայեր, չկամենալով մնալ պարսկական տիրապետության տակ, 1828 թ. գարնանից սկսեցին վերաբնակվել Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին անցած տարածքներում:
- է. Պատերազմի ավարտից հետո Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանները վերամիավորվեցին:

- 1) գ, գ, է 2) ա, գ, գ 3) բ, ե, է 4) ա, ե, դ

14. Թվարկվածներից որո՞նք են 1905–1906 թթ. հայ–թաթարական ընդհարումների հետևանքներ.

- ա. Հայությունը մարտական լուրջ փորձառություն անցավ:
- բ. Ավելի գերիշխող դարձավ հայ ժողովրդի երկու հատվածների միասնականության գաղափարը:
- գ. Ամրապնդվեց հայերի և կովկասյան թաթարների ռազմաքաղաքական դաշինքը:
- դ. Բարձրացավ հայերի վստահության աստիճանը. նրանք պատրաստ էին հակահարված տալու իրենց ոչ բարյացակամ հարևաններին:
- ե. Հայ հոգևորականության հեղինակությունը աճեց որպես զինված պայքարի կազմակերպիչ:
- զ. Սկսեց արձարծվել երկրամասի հայկական բնակավայրերը միավորելու և անկախ Հայաստան ստեղծելու գաղափարը:
- է. Ռուսական մեծապետական շովինիզմն սկսեց տեղի տալ, թուլացավ ոչ ռուս ժողովուրդների ազգային–գաղութային ճնշումը:

- 1) բ, գ, է 2) ա, դ, գ 3) ա, բ, է 4) ա, բ, դ

15. Թվարկվածներից որո՞նք 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի հետևանքներից չեն.

- ա. Հերոսամարտերի շնորհիվ բնաջնջումից փրկվեց արևելահայությունը, ինչպես և Եղեռնից մազապուրծ հարյուր հազարավոր արևմտահայեր:
- բ. Հերոսամարտերից հետո թուրքական զորքերը սրընթաց առաջ շարժվեցին և գրավեցին Թիֆլիսը:

- գ. Հայկական ուժերի ռազմական հաջող գործողություններն ստիպեցին թուրքական կողմին Բաթումի բանակցություններում մեղմացնել իրենց պահանջները:
- դ. Թուրքիան ստիպված էր նորաստեղծ Հայաստանի Հանրապետության հետ 1918 թ. հունիսի 4-ին կնքել հաշտության պայմանագիր:
- ե. Հերոսամարտերից հետո հայությունը չկարողացավ ազգովին ինքնակազմակերպվել:
- զ. Ճակատամարտերը հնարավորություն տվեցին թուրքական զորքերին առանց դիմադրության գրավելու Բաքուն:
- է. Հերոսամարտերով դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:

- 1) գ, դ, է 2) բ, ե, գ 3) բ, դ, է 4) ա, գ, է

16. Թվարկվածներից որո՞նք են ներկայացնում 1890–ական թվականների հայերի զանգվածային կոտորածների հետևանքներ.

- ա. Ոչնչացվեց մոտ 300 հազար հայ:
- բ. Գերմանական կառավարությունը ստանձնեց որբ մնացած հայ երեխաների խնամքը:
- գ. Հայերն ամբողջությամբ ոչնչացվեցին անգամ Կ. Պոլսում և Զմյուռնիայում:
- դ. Հայերի ժառանգները պահպանեցին իրենց ունեցվածքը:
- ե. 100 հազար հայ գաղթեց Ռուսաստան, 200 հազարը՝ Եվրոպա և Ամերիկա:
- զ. Արևմտահայ բազմաթիվ գավառներ հայաթափվեցին և բնակեցվեցին քրդերով ու թուրքերով:
- է. Տեղահանված հայերը բնակեցվեցին Միջագետքի ապահով շրջաններում:

- 1) բ, դ, է 2) գ, ե, գ 3) ա, գ, է 4) ա, ե, գ

17. Թվարկվածներից որո՞նք են Մեծ եղեռնի հետևանքներ.

- ա. Ոչնչացվեց Օսմանյան կայսրության հայ բնակչության մեծ մասը՝ 300 հազարը:
- բ. Մահմեդականացվեցին մոտ 250 հազար հայեր, հիմնականում՝ կանայք և երեխաներ:
- գ. Հայերն ամբողջությամբ ոչնչացվեցին անգամ Կ. Պոլսում և Զմյուռնիայում:
- դ. Հայերի ժառանգները մի կերպ փրկեցին իրենց ունեցվածքը:
- ե. Ավերվեցին կամ կողոպտվեցին 2350 եկեղեցի և վանք, վերացվեցին 1500 դպրոց ու վարժարան:
- զ. Հայությանը հասցվեց 20 մլրդ \$րանկ ոսկու վնաս:
- է. Տեղահանված հայերը բնակեցվեցին Կիլիկիայի հայաշատ շրջաններում:

- 1) բ, դ, է 2) ա, գ, է 3) ե, գ, է 4) բ, ե, գ

18. Թվարկվածներից որոնք են 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի հետևանքներ.

- ա. Հայաստանը վճռական պահին օգնության հասավ Ռուսաստանին, որը շարունակում էր կռվել թուրքերի դեմ:
- բ. Դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:
- գ. Դրական դեր խաղաց թուրքերի դեմ պայքարում Անդրկովկասի ժողովուրդների փոխհամաձայնեցված ու համատեղ պայքարը խրախուսելու համար:
- դ. Բնաջնջումից փրկվեցին Անդրկովկասի ժողովուրդները:
- ե. Թուրքական կողմը ստիպված եղավ մեղմացնել պահանջները և նորաստեղծ Հայաստանի Հանրապետության հետ կնքել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը:
- զ. Նորահռչակ հայկական պետությունը դարձավ աշխարհամարտի մասնակից կողմ և այս հիմքի վրա իրավական (դե յուրե) ճանաչում ստացավ Անտանտի երկրների կողմից:
- է. Հայությունը հնարավորություն ստացավ պարտված թշնամուն թելադրելու հաշտության սեփական պայմանները:

1) ա, բ, է

2) գ, դ, զ

3) բ, ե, գ

4) բ, դ, ե

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սասունի ինքնապաշտպանությունը Անդրանիկի գլխավորությամբ
- բ. Սասունի հերոսամարտը Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ
- գ. Արամի նշանակվելը Վանի նահանգապետ
- դ. Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կոփվելը
- ե. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- զ. Շատախ գավառի կենտրոն թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- է. Սուեի խառնուրդի հերոսամարտի ավարտը
- ը. Արևմտահայերի առաջին համագումարը

1) ա, է, դ, բ, գ, ե, զ, ը

3) բ, դ, ա, գ, գ, է, ե, ը

2) ա, բ, ե, գ, է, գ, ը, դ

4) բ, դ, ա, գ, է, գ, ը, ե

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- բ. Գեորգիևսկում ռուս-վրացական դաշնագրի կնքումը
- գ. Հայկական մարզի ստեղծումը
- դ. Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- ե. Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին
- զ. Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- է. Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- ը. Երևանի նահանգի հիմնումը
- թ. Բուխարեստի պայմանագրի կնքումը
- ժ. Իսրայել Օրու ժամանումը Ռուսաստան

1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ

3) ժ, բ, ե, թ, է, դ, գ, ա, գ, ը

2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ

4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երիտթուրքական հեղաշրջումը
- բ. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
- գ. Հովսեփ Էմինի վերադարձը Հնդկաստան
- դ. Դիլմանի ճակատամարտը
- ե. Սարգիս Կուկունյանի արշավանքը

գ. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
է. Իսրայել Օրու մահը
ը. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի հիմնադրումը

1) է, գ, ե, զ, բ, ա, դ, ը

3) է, գ, ե, բ, ա, զ, ը, դ

2) գ, է, ե, զ, ա, բ, ը, դ

4) է, գ, զ, ե, ա, բ, դ, ը

4. 1916 թ. իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Քեռու զոհվելը Ռևանդուզի մոտ
բ. Էրզրումի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից
գ. Խիզանի գրավումը
դ. Խնուսի գրավումը
ե. Մուշի գրավումը
զ. Բիթլիսի գրավումը
է. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը

1) ե, դ, զ, բ, ա, գ, է

3) դ, բ, ե, զ, գ, է, ա

2) դ, ե, բ, զ, գ, ա, է

4) բ, ե, դ, զ, գ, ա, է

5. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Երուսաղեմի սուրբ վայրերին տիրելու համար տարբեր եկեղեցիների միջև ընթացող վեճը Նապոլեոն III-ի կողմից միջազգային քննարկման հարց դարձնելը
2) Արևելյան պատերազմի սկիզբը
3) ռուսական զորքերի կողմից Շիպկայի լեռնանցքի գրավումը
4) «Վերակազմյալ հնչակյաններ» կուսակցության առաջացումը
5) Պապիկ Նորաշխարհյանի՝ Ջեյթունի քաղաքագլուխ ճանաչվելը
6) Կարինի ու Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերի ստեղծումը
7) Բեռլինի վեհաժողովի սկիզբը
8) Արաբոյի անդամակցելը «Դաշնակցություն» կուսակցությանը

6. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Բալկանյան երկրորդ պատերազմի սկիզբը
2) կամավորական առաջին ջոկատի կազմավորումը Անդրանիկի գլխավորությամբ
3) Արամ Մանուկյանի նշանակվելը Վանի նահանգապետ
4) հայկական բարենորոգումների վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
5) Զ. Բրայսի կողմից հայերի կոտորածների մասին փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու հրատարակելը
6) Արևմտահայաստանի գեներալ-կոմիսարին՝ գաղտնի «Ղեկավար հրահանգներ» տալը

- 7) Հայոց ազգային համախորհրդակցության գումարումը Թիֆլիսում
- 8) Արևմտահայերի առաջին համագումարը

7. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) սոցիալիստական (ընկերվարական) գաղափարախոսության ընդգծմամբ դաշնակցության նոր ծրագրի ընդունումը
- 2) Օսմանյան կայսրությունում 1876 թ. սահմանադրության վերականգնումը
- 3) նշանավոր հայդուկ Քեռու զոհվելը
- 4) Հայոց ազգային խորհրդի ստեղծումը
- 5) Նազարեթ Չավուշի սպանությունը
- 6) Կովկասյան ճակատում Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- 7) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- 8) թուրքական զորքի կողմից Երզնկայի զինադարի խախտումը և պատերազմի վերսկսումը Կովկասյան ճակատում

8. XIX դարի երկրորդ կեսի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բեռլինի վեհաժողովը
- բ. Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- գ. Գում Գափուի ցույցը
- դ. Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային կանոնադրության հաստատումը
- ե. Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Մկրտիչ Յաղոբյանի ղեկավարությամբ Զեյթունի ապստամբությունը
- է. Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ը. ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- թ. Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի կողմից Բարենորոգումների մայիսյան ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- ժ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը

- 1) գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ, թ, է, ե
- 2) բ, է, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, թ
- 3) բ, է, ը, գ, ա, դ, գ, ե, ժ, թ
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խանասորի արշավանքը
- բ. հայերի կոտորածն Ադանայում
- գ. Պետոյի և Մարտիկի զոհվելը
- դ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը Էջմիածնում
- ե. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ
- զ. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- է. Զեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ

ը. Սասունի ինքնապաշտպանությունը՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ
թ. Սասունի հերոսամարտը՝ Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ
ժ. Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը

1) թ, է, Ե, գ, ա, ժ, ը, դ, զ, ք

3) թ, է, ք, գ, ա, դ, ը, Ե, ժ, զ

2) ք, դ, զ, ը, ժ, ա, գ, Ե, է, թ

4) ժ, Ե, զ, դ, ա, գ, ք, թ, ը, է

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Թալեաթի սպանությունը

բ. Թուրքական դատարանի վճիռը Թալեաթին, Նազըմին, Ջեմալին և Էնվերին մահվան դատապարտելու վերաբերյալ

գ. Էնվերի սպանությունը

դ. Ջեմալի մահապատիժը

ե. Նազըմի կախաղան բարձրացվելը

զ. Սայիդ Հալիմի սպանությունը

է. Բեհաէդդին Շաքիրի սպանությունը

1) ք, զ, ա, է, գ, դ, Ե

3) զ, Ե, դ, ք, ա, գ, է

2) ք, ա, զ, դ, է, գ, Ե

4) ք, ա, զ, է, դ, գ, Ե

11. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը

բ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը

գ. ԱՀԿ-ի ստեղծումը

դ. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը

ե. Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը

զ. ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը

է. Ուրֆայի հերոսամարտը

ը. Էրզրումի գրավումը

թ. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը

ժ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի ստորագրումը

1) է, թ, Ե, գ, ա, ժ, ը, զ, դ, ք

3) է, ը, թ, ք, գ, ա, Ե, ժ, զ, դ

2) ը, է, ք, դ, զ, ժ, ա, գ, Ե, թ

4) է, ժ, Ե, զ, դ, ա, գ, ք, թ, ը

12. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը.

ա. Պոլոժենիեի հրապարակումը

բ. Երևանի նահանգի հիմնումը

գ. պարսկահպատակ հայերի՝ Արևելյան Հայաստանում վերաբնակեցման սկիզբը

դ. թանգիմաթի հրապարակումը Օսմանյան կայսրությունում

ե. Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը

զ. Կասպիական մարզի ստեղծումը

է. արևմտահայության՝ ռուսական տերությանն անցած տարածքներում զանգվածային վերաբնակեցման սկիզբը

ը. Կ. Պոլսի Ազգային ժողովի ստեղծումը

1) դ

2) գ

3) է

4) ա

13. 1894–1896 թթ. ազատագրական պայքարի իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի տանը ինքնապաշտպանական ժողովի գումարումը

բ. Զեյթունի ապստամբների՝ «Զեյթունի անկախ իշխանություն» վերտառությամբ

կարմիր դրոշ բարձրացնելը թուրքական զորանոցի վրա

գ. Զեքի փաշայի գլխավորած զորքի շարժվելը դեպի Սասուն

դ. մեծ տերությունների միջամտությամբ Հալեպի հաշտության կնքումը

ե. Կարապետ Բասիլոսյանի կոչը Զեյթունի լեռնականներին

զ. թուրքական կանոնավոր զորքի ու քրդական մագրիկ ցեղի հրոսակների հարձակումը 1500 վանեցիների վրա՝ Ս. Բարդուղիմեոս վանքից ոչ հեռու

է. Բաբը Ալիի ցույցը

ը. Վանում բոլոր ուժերի միասնական ճակատի կազմումը՝ Մ. Ավետիսյանի գլխավորությամբ

1) ը

2) գ

3) ա

4) դ

14. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունների տրված շարքում ո՞րն է չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Կարսի հանձնումը թուրքերին

բ. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից

գ. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից

դ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից

ե. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը

զ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքերի կողմից

է. Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից

ը. Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքերի կողմից

թ. Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը

1) դ

2) գ

3) ա

4) է

15. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Խանասորի արշավանքը

բ. հայերի կոտորածն Ադանայում

գ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը Էջմիածնում

դ. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ

ե. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը

զ. Զեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ

19. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- 2) «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- 3) «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- 4) «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» բառարանի հրատարակումը
- 5) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը
- 6) «Բազմավեպի» լույսընծայման սկիզբը
- 7) «Արևելյան թատրոնի» կազմավորումը Կ. Պոլսում
- 8) «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը
- 9) «Անուշ» օպերայի բեմադրումն Ալեքսանդրապոլում

20. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձություններից հինգն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Արմենական կուսակցության ստեղծումը
- բ. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- գ. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը
- դ. Ազգային սահմանադրության ստեղծումը Կ. Պոլսի ռաումնական խորհրդի անդամների կողմից
- ե. «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակի ստեղծումը
- զ. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- է. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության ստեղծումը
- ը. Գում Գափուի ցույցը

- 1) բ 2) դ 3) ա 4) է

21. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Իսրայել Օրու ժամանումը Ռուսաստան
- 2) Գեորգիևսկի դաշնագրի կնքումը
- 3) Բուխարեստի պայմանագրի կնքումը
- 4) Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- 5) Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին
- 6) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- 7) Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- 8) Հայկական մարզի ստեղծումը
- 9) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը

- 3) հայերի կոտորածն Ադանայում թուրքերի կողմից
- 4) Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
- 5) ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- 6) Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- 7) Վանի Քաղաքամեջ թաղամասի ինքնապաշտպանության սկիզբը Հ. Կոստյանի գլխավորությամբ
- 8) «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը

26. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձություններից որոնք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- 2) Շիրակի գոյամարտի սկիզբը
- 3) Կարսի հանձնումը թուրքերին
- 4) Ներքին Թալինի բերդի գրավումը արևմտահայ կամավորների կողմից
- 5) Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- 6) Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- 7) Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- 8) Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- 9) Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը

27. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վերջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության

- ա. Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի սկիզբը
- բ. Բոլշևիկյան հեղաշրջումը Ռուսաստանում
- գ. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի հաղթական ավարտը
- դ. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- ե. Շիրակի գոյամարտի սկիզբը
- զ. Արևմտահայ զորաբաժնի ստեղծումը
- է. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- ը. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- թ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- ժ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի ստեղծումը

- 1) թ 2) ը 3) գ 4) է

28. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել երկրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Բեռլինի վեհաժողովը
- բ. Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- գ. Գում Գափուի ցույցը
- դ. Ազգային կանոնադրության հաստատումը Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից

- ե. Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Ջեյթոնի ապստամբությունը Մկրտիչ Յաղուբյանի ղեկավարությամբ
- է. Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ը. XIX դ. երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- թ. Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի կողմից Բարենորոգումների մայիսյան ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- ժ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը

1) գ

2) է

3) ը

4) ժ

29. Առաջին աշխարհամարտի տարիների իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- բ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- գ. ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- դ. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը
- ե. Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- զ. ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը
- է. Ուրֆայի հերոսամարտը
- ը. Էրզրումի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- թ. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- ժ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը

1) բ

2) է

3) ա

4) գ

30. Առաջին աշխարհամարտի տարիների իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Ուրֆայի հերոսամարտը
- 2) ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- 3) Էրզրումի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 4) Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- 5) «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- 6) ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը
- 7) Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- 8) Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- 9) Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը

31. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սարիղամիշի ճակատամարտի ավարտը
- բ. Խանասորի արշավանքը
- գ. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- դ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- ե. հայերի կոտորածն Ադանայում
- զ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը

- է. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը
Էջմիածնում
- ը. Վանի Այգեստան թաղամասի ինքնապաշտպանության սկիզբը Ա. Եկարյանի
գլխավորությամբ
- թ. ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- ժ. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-
թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը

- 1) ե, բ, է, ա, ժ, գ, ը, գ, դ, թ
- 2) բ, է, ը, ա, ե, ժ, գ, դ, գ, թ
- 3) ե, բ, է, ա, դ, ժ, ը, գ, թ, գ
- 4) բ, է, ե, ժ, ա, գ, ը, դ, թ, գ

32. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը
- բ. Վանի հերոսամարտը Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ
- գ. Երզնկայում գինադարարի ստորագրումը
- դ. Դիլմանի ճակատամարտը
- ե. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- զ. Ջեթոնի ապստամբությունը Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ
- է. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- ը. ԱժԴՀ-ի ստեղծումը
- թ. Ուրֆայի հերոսամարտը Մ. Յոթնեղբայրյանի գլխավորությամբ
- ժ. Շապին Կարահիսարի ինքնապաշտպանության սկիզբը

- 1) գ, բ, ե, դ, ժ, է, թ, գ, ը, ա
- 2) է, թ, բ, ժ, ե, գ, ա, գ, ը, դ
- 3) է, բ, ե, ժ, գ, գ, ը, դ, թ, ա
- 4) գ, ժ, ե, է, գ, դ, բ, թ, ա, ը

33. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վեցերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սարիղամիշի ճակատամարտի ավարտը
- բ. Խանասորի արշավանքը
- գ. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- դ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- ե. հայերի կոտորածն Ադանայում
- զ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- է. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը
Էջմիածնում
- ը. Դիլմանի ճակատամարտը
- թ. ԱՀԿ-ի ստեղծումը
- ժ. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-
թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը

- 1) ե
- 2) է
- 3) ը
- 4) գ

34. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել առաջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը
- բ. Վանի հերոսամարտը Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ
- գ. Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- դ. Դիլմանի ճակատամարտը
- ե. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- զ. Ջեյթունի ապստամբությունը Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ
- է. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- ը. ԱԺԴՀ-ի ստեղծումը
- թ. Ս. Առաքելոց վանքի կոիվը
- ժ. Խանասորի արշավանքը

1) ժ

2) թ

3) գ

4) բ

35. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Աղաբաբյան դպրոցի հիմնադրումը
- բ. Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- գ. «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը
- դ. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- ե. Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը
- զ. Լազարյան ճեմարանի բացումը
- է. «Անուշ» օպերայի բեմադրումը Ալեքսանդրապոլում
- ը. «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- թ. Ներսիսյան դպրոցի հիմնադրումը
- ժ. «Ազդարարի» լույսընծայումը

1) ը

2) բ

3) ա

4) գ

36. XVII դ. երկրորդ կեսի և XVIII դ. սկզբների իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
- բ. Մեղրիի ճակատամարտը
- գ. Հալիձորի ճակատամարտը
- դ. թուրքական բանակի ներխուժումն Արարատյան դաշտ
- ե. Հակոբ Զուղայեցու գլխավորությամբ գաղտնի ժողովի գումարումն Էջմիածնում
- զ. Պետրոս I-ի Կասպիական արշավանքի սկիզբը
- է. Մխիթար սպարապետի մահը
- ը. Ավան հարյուրապետի գլխավորությամբ պատվիրակության մեկնումը ռուսական բանակ՝ օգնական զորք ստանալու նպատակով

թ. Երևանի պաշտպանությունը թուրքական զորքերից
ժ. թուրքական զորքերի ներխուժումը Վարանդա գավառ

1) ա, գ, դ, բ, գ, ե, ը, թ, է, ժ

3) ե, ա, գ, դ, թ, ժ, գ, բ, ը, է

2) ա, ե, բ, գ, դ, գ, ը, թ, ժ, է

4) ե, ա, գ, ժ, թ, դ, գ, բ, է, ը

37. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամների դատավարությունը
բ. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության հիմնադրումը
գ. «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի հիմնադրումը
դ. Արմենական կուսակցության հիմնադրումը
ե. «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով Ա. Արփիարյանի թևի հանդես գալը
զ. Համիդիե գնդերի ստեղծումը
է. «Ազգային սահմանադրության» վավերացումը սուլթանական իշխանության կողմից
ը. Ազիզ փաշայի զորքի լայնածավալ հարձակումը Զեյթունի վրա
թ. «Հայաստան» անվան գործաձուլության արգելումը Աբդուլ Համիդ II-ի կողմից
ժ. «Բարենպաստակ ընկերություն» խմբակի հիմնադրումը

1) ը, է, ժ, գ, թ, բ, ա, դ, գ, ե

3) ը, է, ժ, գ, ա, թ, դ, բ, գ, ե

2) է, ը, ժ, գ, ա, թ, բ, դ, ե, գ

4) է, ժ, ը, թ, գ, բ, ա, դ, ե, գ

38. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. թուրքական զորքերի դեմ Պապիկ իշխանի գլխավորությամբ զեյթունցիների մղած կռիվների ավարտը
բ. Հնչակյան կուսակցության պառակտումը երկու թևի
գ. «Բազմավեպ» պարբերականի տպագրման սկիզբը
դ. ՀՅԴ հռչակագրի հրատարակումը «Դրոշակ» թռուցիկ թերթում
ե. «Հայաստան» անվան գործաձուլության արգելումը Աբդուլ Համիդ II-ի կողմից
զ. ՀՅԴ առաջին ծրագրի հրատարակումը «Դրոշակում»
է. Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
ը. Հնչակյան կուսակցության պաշտոնաթերթի հիմնադրումը
թ. «Եսարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը
ժ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի հրավիրումը

1) գ, ա, ե, ը, է, դ, թ, ժ, գ, բ

3) ա, ը, թ, գ, ե, է, դ, ժ, բ, գ

2) գ, ե, ա, ը, է, թ, ժ, դ, բ, գ

4) ա, գ, ը, ե, է, դ, ժ, գ, թ, բ

39. 1918 թ. իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը արևմտահայ կամավորների կողմից
բ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
գ. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
դ. Սարիղամիշի գրավումը թուրքերի կողմից

- ե. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից
- զ. Կարսի գրավումը թուրքերի կողմից
- է. Սոգյուբուլի հաղթական կռիվների սկիզբը թուրքերի դեմ

- 1) բ, դ, գ, է, ա, ե, գ
- 2) դ, գ, ա, է, բ, գ, ե
- 3) դ, գ, գ, ա, բ, է, ե
- 4) բ, դ, գ, ա, է, ե, գ

40. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. գեյթունցիների հաղթական մարտը Ազիզ փաշայի դեմ
- բ. «Բարենպատակ ընկերության» հիմնադրումը
- գ. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության գործունեության դադարեցումը
- դ. «Դրոշակում» ՀՅԴ առաջին ծրագրի տպագրումը
- ե. Կարինի «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամների դատավարությունը
- զ. Հնչակյան կուսակցության Լոնդոնի առաջին համագումարը
- է. «Հնչակ» թերթում Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
- ը. Կարինի և Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերի ստեղծումը
- թ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի հրավիրումը
- ժ. «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը Թավրիզում

- 1) բ, ե, գ, է, ա, ը, ժ, թ, գ, դ
- 2) ա, բ, գ, ե, է, ը, թ, դ, գ, ժ
- 3) ա, բ, ե, գ, է, ը, ժ, թ, դ, գ
- 4) ա, բ, գ, ե, ը, ժ, է, դ, թ, գ

41. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խանասորի արշավանքը
- բ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի կազմումը
- գ. Ջեքի փաշայի 12-հազարանոց զորքի հարձակումը Սասունի վրա
- դ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- ե. համիդիե գնդերի ստեղծումը
- զ. Թովմաս Նազարբեկյանի նշանակումը հայկական կորպուսի հրամանատար
- է. անգլիացի պատմաբան լորդ Ջ. Բրայսի փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածուի հրատարակումը
- ը. Արարատյան գնդի ձևավորումը
- թ. Դրոյի գլխավորած հայկական երկրորդ կամավորական ջոկատի մուտքը Շատախի կենտրոն Թաղ
- ժ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի հրավիրումը

- 1) գ, ե, բ, ա, ը, թ, է, դ, ժ, գ
- 2) գ, ե, ժ, բ, ա, ը, է, թ, գ, դ
- 3) ե, բ, գ, ժ, ա, ը, է, թ, դ, գ
- 4) ե, գ, բ, ա, ժ, ը, թ, է, դ, գ

42. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հիմնոնճյանի կողմից հայկական ծայնագրության ստեղծումը
- բ. Բաշ Ապարանի ճակատամարտը
- գ. Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը
- դ. Յուպիտերի 6–րդ արբանյակի հայտնաբերումը
- ե. Հայ առաքելական եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքի ընդունումը
- զ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- է. Բաբշենի կռիվը
- ը. համիդիե ջոկատների ստեղծումը

1) ա, ը, դ, է, գ, ե, զ, բ

3) դ, ա, ը, գ, բ, գ, է, է

2) ա, ը, դ, գ, գ, է, բ, է

4) դ, ա, ը, գ, գ, է, է, բ

43 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անդրանիկի գլխավորությամբ կամավորական առաջին ջոկատի ստեղծումը
- բ. Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի ստորագրումը
- գ. Մուսա լեռան հերոսական ինքնապաշտպանության սկիզբը
- դ. Հայոց եկեղեցու գույքի բռնագրավման մասին օրենքի չեղյալ հայտարարվելը
- ե. Սարդարապատի ճակատամարտի սկիզբը
- զ. Դժոխք Հրայրի գոհվելը
- է. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- ը. Առաջին աշխարհամարտում ռուսական զորքերի կողմից Էրզրումի գրավումը

1) գ, դ, ա, գ, ը, է, բ, է

3) դ, գ, ա, գ, է, ը, բ, է

2) գ, ա, դ, ը, է, գ, է, բ

4) դ, գ, ը, է, բ, ա, գ, է

44. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- բ. Երևանի գրավումը ռուսների կողմից
- գ. Շամքորի ճակատամարտը
- դ. Օշականի ճակատամարտը
- ե. ռուսական զորքերի կողմից Սարդարապատի գրավումը
- զ. Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- է. «Նոր տետրակի» ռուսերեն թարգմանությունն ու լույսընծայումը Պետերբուրգում
- ը. Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- թ. հայազգի գեներալ Վ. Բեիբուֆոլի նշանակվելը Հայկական մարզի կառավարչի պաշտոնում

1) գ, է

2) բ, է

3) ե, գ

4) բ, թ

45. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- բ. Լևոն VI–ի մահը Փարիզում
- գ. Օսմանյան պետության հիմնադրումը
- դ. Աբգար դպիր Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- ե. Առաքել Դավրիժեցու «Պատմության» տպագրումը հեղինակի կենդանության օրոք
- զ. Սսի հռչակումը Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք
- է. Աղաբաբյան դպրոցի հիմնումը
- ը. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- թ. Երիտթուրքական հեղաշրջումն օսմանյան Թուրքիայում
- ժ. բարենորոգումների հրովարտակի (թանգիմաթ) հրապարակումը

1) բ, գ, գ, դ, թ, ե, է, ա, ը, ժ

3) գ, գ, բ, ե, է, դ, թ, ժ, ա, ը

2) գ, բ, գ, դ, ե, է, ժ, ա, ը, թ

4) գ, գ, բ, դ, ե, է, ժ, թ, ա, ը

46. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սյունիքում առաջին հաղթական մարտը ջևանշիր քոչվոր ցեղի դեմ
- բ. Իսրայել Օրու մեկնումը Շամախի
- գ. Իսրայել Օրու կողմից ծրագրի ներկայացումը Պետրոս I–ին
- դ. Եղվարդի ճակատամարտը
- ե. Մեղրիի ճակատամարտը
- զ. Կարբի գյուղի 40–օրյա դիմադրությունը թուրքական զորքին
- է. Հալիձորի ճակատամարտը
- ը. Հովսեփ Էմինի մեկնումը Անգլիա
- թ. Մխիթար սպարապետի մահը
- ժ. Իսրայել Օրու մահը

1) գ, բ, գ, ժ, ա, է, ե, թ, դ, ը

3) բ, գ, ժ, ա, գ, ե, է, թ, ը, դ

2) բ, գ, ժ, գ, ա, է, ե, դ, թ, ը

4) գ, բ, ժ, ա, գ, է, ե, թ, դ, ը

47. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- բ. «Արևելահնդկական ընկերության» և հայ վաճառականների միջև պայմանագրի կնքումը
- գ. թանգիմաթի հրապարակումը
- դ. Խանասորի արշավանքը
- ե. Աղաբաբյան դպրոցի հիմնադրումը
- զ. Դրոյի ջոկատի կողմից Խնուսի գրավումը
- է. Բաթումի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ը. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ

1) բ, ե, ա, ը, գ, դ, գ, է

3) ե, բ, գ, ա, գ, դ, ը, է

2) բ, ե, ա, ը, գ, գ, դ, է

4) ե, բ, ա, գ, ը, դ, է, գ

48. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- բ. Իսրայել Օրու ժամանումը Ռուսաստան
- գ. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- դ. Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե. Դիլմանի ճակատամարտը
- զ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- է. Վանի ազատագրումը ռուս–հայկական ուժերի կողմից

- 1) բ, գ, ա, ե, է, գ, դ
- 2) բ, ա, գ, ե, է, դ, գ
- 3) գ, ա, բ, է, ե, գ, դ
- 4) գ, ա, բ, ե, է, դ, գ

49. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի նախնական տարբերակի հանձնումը Ռուսաստանին
- բ. երիտթուրքերի հեղաշրջումը
- գ. Առաջին համաշխարհային պատերազմի սկիզբը
- դ. Ա. Մանդելշտամի նախագծի ներկայացումը Անտանտի երեք երկրների դեսպանների քննությանը
- ե. Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրոյի ստեղծումը
- զ. Բալկանյան երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- է. Արևմտյան Հայաստանի բարենորոգումների ծրագրի կազմումը դեսպաններ Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենհայմի կողմից
- ը. օսմանյան Թուրքիայի ներքաշվելը Առաջին համաշխարհային պատերազմի մեջ

- 1) բ, ե, դ, գ, է, գ, ը, ա
- 2) դ, ե, գ, բ, ը, է, ա, գ
- 3) բ, ե, գ, գ, դ, է, ա, ը
- 4) գ, բ, դ, ե, է, ը, գ, ա

50. Պայմանագրերը դասավորել ըստ կնքման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Փարիզի
- բ. Սան Ստեֆանոյի
- գ. Էրզրումի
- դ. Գյուլիստանի
- ե. Կ. Պոլսի
- զ. Թուրքմենչայի
- է. Բուխարեստի
- ը. Բեռլինի
- թ. Ադրիանուպոլսի

- 1) գ, ե, է, դ, ա, թ, գ, բ, ը
- 2) գ, է, ե, դ, գ, թ, բ, ը, ա
- 3) ե, գ, է, թ, ա, դ, գ, բ, ը
- 4) ե, գ, է, դ, գ, թ, ա, բ, ը

51. XVII դարի դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Լվովի հայկական տպարանի հիմնադրումը
- բ. Օրու հաստատվելը Դյուսելդորֆ քաղաքում
- գ. շահ Աբասի մուտքը Ջուղա
- դ. Առաքել Դավրիժեցու «Գիրք պատմութեանց» աշխատության հրատարակումը հեղինակի կենդանության օրոք

- ե. Նոր Ջուղայի հայկական տպարանի հիմնադրումը
- զ. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
- է. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի մահը

- 1) ա, գ, բ, է, դ, զ
- 2) ա, բ, ե, դ, գ, է, զ
- 3) գ, ա, ե, բ, է, դ, զ
- 4) գ, ա, ե, դ, է, բ, զ

52. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև բերված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. «Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը
- բ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի կնքումը
- գ. «Հայասեր–ազգասեր» խմբակի գործունեությունը
- դ. Խանասորի արշավանքը
- ե. Արմենական կուսակցության ստեղծումը
- զ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- է. Կ. Պոլսի Ազգային ժողովի ստեղծումը, որի անդամների մեծ մասը հայ մեծահարուստ ամիրաներն էին
- ը. հայերի ջարդերը Դիարբեքիրում, Մուշում և Բիթլիսում Աբդուլ Համիդ II–ի օրոք
- թ. «Մրրիկ» ծիսավոր խմբի հասնելը Սասուն
- ժ. Հրայրի զոհվելը Սասունի ինքնապաշտպանության ժամանակ

- 1) բ, գ
- 2) դ, է
- 3) ե, ը
- 4) դ, թ

53. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. օսմանյան բանակ զորակոչված հայ զինվորների զինաթափման սկիզբը
- բ. Էրզրումի գրավումը ռուսական բանակի կողմից
- գ. Վանի ռուսական զորախմբի անսպասելի նահանջը
- դ. Դիլմանի ճակատամարտը
- ե. գերմանական երկու ռազմանավերի հարձակումը ռուսական նավահանգիստների վրա
- զ. Սարիղամիշի ճակատամարտի ավարտը
- է. Էնվերի փախուստը Կ. Պոլիս

- 1) ե, գ, է, ա, դ, զ, բ
- 2) գ, ե, է, գ, բ, ա, դ
- 3) ե, գ, է, դ, ա, գ, բ
- 4) գ, է, ե, գ, դ, բ, ա

54. 1917–1918 թթ. դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Թ. Նազարբեկյանի նշանակվելը Կովկասյան ճակատի գլխավոր հրամանատար
- բ. պատերազմի վերսկսումը Կովկասյան ճակատում
- գ. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- դ. Անդրկովկասյան Սեյմի լուծարումը
- ե. Կարսի հանձնումը թուրքերին

գ. Անդրկովկասի անջատվելը Խորհրդային Ռուսաստանից

է. Արամ Մանուկյանի գործուղումը Թիֆլիսից Երևան

1) գ, է, ա, բ, ե, գ, դ

3) է, բ, ա, դ, գ, ե, գ

2) գ, է, բ, ա, գ, ե, դ

4) է, ա, բ, գ, ե, գ, դ

55. Թվարկվածներից որո՞նք են խախտում 1720–ական թթ. տեղի ունեցած դեպքերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Գանձասարի կաթողիկոս Եսայի Հասան–Ջալալյանի կոչով մելիքների և 10–հազարանոց հայկական զորքի շարժվելը Գանձակի մոտակա Չոլակ վայրը

2) թուրքական բանակի կողմից Թիֆլիսի գրավումը

3) պարսից շահին ապստամբներից պաշտպանելու պատրվակով Պետրոս Առաջինի կազմակերպած արշավանքի սկիզբը Անդրկովկաս

4) Կարբի գյուղի դիմադրությունը թուրքական բանակին

5) Կ. Պոլսի ռուս–թուրքական պայմանագրի կնքումը

6) Հալիձորի ճակատամարտը

7) Երևանի պաշարման սկիզբը թուրքական զորքերի կողմից

8) հայ զինվորականության մի մասի՝ Ավան և Թարխան հարյուրապետերի գլխավորությամբ, ռուսական բանակ տեղափոխվելը

9) Գյուլիստանի սո՛նխի պայքարի շարունակումը թուրքական նվաճողների դեմ Աբրահամ սպարապետի գլխավորությամբ

56. Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Սարգիս Կուկունյանի արշավանքը

2) Թավրիզում «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը

3) Գում Գափու թաղամասում հնչակյանների կազմակերպած խաղաղ ցույցը

4) Գյալիսորի ձորի կռիվը Արաբոյի խմբի կողմից

5) Խանասորի արշավանքը

6) Բաբշենի կռիվը

7) Բաբը Ալիի ցույցը

8) Աղբյուր Սերոբի սպանությունը

9) Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը

57. Թվարկվածներից որո՞նք են խախտում 1918 թ. թուրք–հայկական պատերազմի դեպքերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) թուրքական զորքերի կողմից Սարիղամիշի գրավումը

2) Կարսի՝ առանց դիմադրության թուրքերին հանձնվելը

3) Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքերի կողմից

4) Սասունցի Մանուկի և Մուշեղի գլխավորությամբ Ներքին Թալինի գրավումը

5) թուրքական զորքերի ներխուժումը Ջավախք հարավ–արևմուտքից

6) հայկական զորքերի կողմից Սարդարապատի հետգրավումը

7) Բաշ Ապարանի ճակատում հայկական ուժերի վերջնական հաղթանակը

- 8) Ղարաքիլիսայի հերոսամարտի ավարտը
- 9) Շիրակում՝ Սոցյութլուի (Սառնաղբյուր) ճակատում, հայկական ուժերի հաղթական կռիվների ավարտը

58. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել առաջինը.

- ա. օսմանյան պետության և Վենետիկի հանրապետության միջև պատերազմի սկիզբը
- բ. մահտեսի Շահնուրատի ժամանումը Փարիզ
- գ. թուրքերի կողմից Թիֆլիսի գրավումը
- դ. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
- ե. Կարբի գյուղի բնակիչների 40–օրյա դիմադրությունը թուրքերին
- զ. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի բանակցությունները Ռեչ Պոսպոլիտայի թագավոր Յան Սոբեսկու հետ
- է. Իվան Կարապետի ժամանումը Արցախ
- ը. Պետրոս I-ի կազմակերպած արշավանքը դեպի Անդրկովկաս

- 1) գ
- 2) ա
- 3) գ
- 4) բ

59. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել առաջինը.

- ա. թուրքերի կողմից Հալիճորի պաշարումը
- բ. Եղվարդի ճակատամարտը
- գ. Չավնդուրի ճակատամարտը
- դ. Նադիրի հռչակումը Պարսկաստանի շահ
- ե. Դավիթ բեկի առաջին հաղթական մարտը
- զ. պարսկական շահի կողմից Դավիթ բեկի իշխանության ճանաչումը
- է. Դավիթ բեկի կողմից մելիք Բաղրին պատկանող Տաթև գյուղի մերձակա ամրոցի գրավումը
- ը. Մխիթար սպարապետի և տեր Ավետիսի հրամանատարությամբ Մեղրիի ազատագրումը
- թ. Խամսայի մելիքությունների ստեղծումը
- ժ. Մխիթար սպարապետի դավադիր սպանությունը

- 1) է
- 2) ե
- 3) գ
- 4) գ

60. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել առաջինը.

- ա. Եղիշե քահանա Խաչատրյանի գլխավորությամբ Մալաթիայի հերոսամարտը
- բ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- գ. Խանասորի արշավանքը
- դ. Գում Գափուի խաղաղ ցույցը
- ե. Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի (Գրիգոր Մոսեյան) տանը ինքնապաշտպանական ժողովի հրավիրումը

- գ. Աղասու նախագահությամբ Ջեյթունի ժամանակավոր կառավարության կազմվելը
- է. Սարգիս Կուկունյանի արշավանքը
- ը. Գևորգ Չավուշի ու Անդրանիկի վրեժխնդիր լինելը Բշարե Խալիլից
- թ. Մարաշի փաշայի կողմից Պապիկ Նորաշխարհյան իշխանին Ջեյթունի քաղաքագլուխ ճանաչելը
- ժ. Բաբը Ալիի ցույցը

1) է

2) ժ

3) թ

4) դ

6–II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հովհաննես Թութունջի վարդապետի ճանապարհորդելը Եթովպիա
- 2) Եղվարդի թուրք–պարսկական ճակատամարտը
- 3) մահտեսի Շահմուրատի առաջին հանդիպումը ֆրանսիական արքունիքի հետ
- 4) Եսայի Հասան–Ջալալյանի բազմելը Գանձասարի կաթողիկոսական գահին
- 5) Պետրոս I–ի անակնկալ վերադարձը Դերբենտից Աստրախան
- 6) Խամսայի մելիքությունների ստեղծումը

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Դավիթ բեկի առաջին հաղթական մարտը ջևանշիր կոչվող ցեղի դեմ
- 2) Կ. Պոլսում ռուս–թուրքական պայմանագրի կնքումը
- 3) Իսրայել Օրու «Պֆալցյան ծրագրի» կազմումը
- 4) թուրքական զորքերի ներխուժումը Արցախի Վարանդա գավառ
- 5) Երևան քաղաքի անձնատուր լինելը թուրքերին
- 6) Պետրոս I–ի Կասպիական արշավանքի սկիզբը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) մելիք Մանուչարի մասնակցությունը Նադիրի՝ Հնդկաստան կատարած արշավանքին
- 2) Ստեփանոս Շահումյանի՝ Սյունիքից Վրաստան մեկնելը
- 3) Իսրայել Օրու վերադարձը Սպահանից
- 4) Արցախի անջատումը Գանձակի խանությունից
- 5) հայազգի Իվան Կարապետի ժամանումը Արցախ
- 6) Եղվարդի թուրք–պարսկական ճակատամարտը

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Եսայի Հասան–Ջալալյանի մահը
- 2) անգլիական «Արևելահնդկական ընկերության» և հայ վաճառականների միջև պայմանագրի կնքումը
- 3) «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի լույսընծայումը Մադրասի տպարանում

- 4) Աբրահամ սպարապետի գլխավորությամբ Գյուլիստանի սղնախի պայքարի շարունակումը թուրքերի դեմ
- 5) Հալիձորի ճակատամարտը
- 6) Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի բանակցությունները ռուսական պետական գործիչների հետ՝ արշավանք կազմակերպելու և Հայաստանը ազատագրելու մասին

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գեորգիևսկի պայմանագրի կնքումը
- 2) Մադրասում հայկական տպարանի հիմնումը
- 3) Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին
- 4) Մովսես Սարաֆյանի կողմից Հայաստանի ազատագրության ծրագրի կազմումը
- 5) Ախուրյանի ափին՝ Փոքր Ղարաքիլիսա գյուղի մոտ տեղի ունեցած ռուս-թուրքական ճակատամարտը
- 6) XIX դարի առաջին ռուս-պարսկական պատերազմի սկիզբը

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) գեներալ Ա. Ճավճավաձեի հրամանատարությամբ Բայազետի բերդի գրավումը
- 2) Ի. Պասկևիչի գլխավորությամբ Հասան կալայի գրավումը
- 3) Վ. Բեհբուդովի նշանակվելը Հայկական մարզի կառավարիչ
- 4) Շամքորի ճակատամարտը
- 5) Ղարաբաղի անցնելը Ռուսաստանին
- 6) Հայկական մարզի վերացումը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Թանգիմաթի հրապարակումը Օսմանյան կայսրությունում
- 2) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- 3) Երևանի բերդի գրավումը ռուսների կողմից
- 4) Կ. Պոլսում արևմտահայերի Ազգային ժողովի ստեղծումը
- 5) Երուսաղեմի սուրբ վայրերին տիրելու համար տարբեր եկեղեցիների միջև ընթացող վեճը միջազգային քննարկման հարց դարձնելը
- 6) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Պապիկ Նորաշխարհյանի ղեկավարությամբ գեյթունցիների պայքարը թուրքերի դեմ
- 2) Նապոլեոն III կայսեր անունից Ֆրանսիայի դեսպանի պահանջը Զեյթունի պաշարումը դադարեցնելու վերաբերյալ
- 3) Կովկասի փոխարքայության ստեղծումը
- 4) Գրիգոր Արծրունու գլխավորած գաղտնի խմբակի գործունեության դադարեցումը
- 5) Մկրտիչ Խրիմյանի՝ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք դառնալը
- 6) Սահմանադրական հանձնաժողովի կողմից արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության բարեփոխված տարբերակ ներկայացնելը

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Աղբյուր Սերոբի անցնելը Ռումինիա
- 2) Կարինի և Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերի ստեղծումը
- 3) Պապիկ իշխանին Ջեյթունի քաղաքագլուխ ճանաչելը
- 4) Արաբոյի անդամակցելը «Դաշնակցություն» կուսակցությանը
- 5) Բարձր դոան հատուկ հրամանով «Հայաստան» անվան գործածության արգելումը
- 6) «Հայասեր–ազգասեր» խմբակի անդամներից շատերին աքսորելը

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հնչակյան Գարուն Աղասու և մշեցի հայդուկ Մխո Շահենի տեղափոխվելը Ջեյթուն
- 2) Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի զոհվելը
- 3) Գյալիսորի կոնիվը
- 4) Գում Գափուի ցույցը
- 5) «Վերակազմյալ հնչակյաններ» կուսակցության առաջացումը
- 6) ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի գումարումը

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին օրենքի ընդունումը ցարի կողմից
- 2) Թիֆլիսում Ամենայն հայոց կաթողիկոս Խրիմյան Հայրիկի բանակցելը մուսուլմանների հոգևոր առաջնորդների հետ՝ ազգամիջյան բախումները դադարեցնելու նպատակով
- 3) Օսմանյան կայսրությունում 1876 թ. սահմանադրության վերականգնումը
- 4) Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի փակումը
- 5) դաշնակցության սոցիալիստական (ընկերվարական) գաղափարախոսության ընդգծմամբ նոր ծրագրի ընդունումը
- 6) երիտթուրքական հեղաշրջման սկիզբը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի նախնական տարբերակի հանձնումը Ռուսաստանի արտգործնախարար Սազոնովին
- 2) Հայոց ազգային բյուրոյի ստեղծումը
- 3) Արամի նշանակվելը Վանի նահանգապետ
- 4) Վուսնյանի և Իշխանի դավադիր սպանությունը
- 5) Լ. Վեստենենկի և Ն. Հոֆի՝ երկու վարչական միավորների տեսուչներ ընտրվելը
- 6) Համազասպի ջոկատի կողմից Խիզանի գրավումը

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) IV գնդի հրամանատար Քեռու զոհվելը
- 2) Դրոյի ջոկատի կողմից Մուշի գրավումը
- 3) հայկական կամավորական առաջին չորս ջոկատների ձևավորման ավարտը

- 4) Նիկոլայ II-ի կողմից պաշտոնապես Օսմանյան կայսրությանը պատերազմ հայտարարելը
- 5) Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- 6) Դիլմանի ճակատամարտը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայ կամավորների մուտքը Վան
- 2) Նազարեթ Չավուշի սպանությունը
- 3) կամավորական 2-րդ ջոկատի կողմից Խնուսի գրավումը
- 4) Օսմանյան կայսրության հատուկ օրենքի ընդունումը՝ կայսրությունից պետության քաղաքացիների ելքն ու մուտքն արգելելու վերաբերյալ
- 5) Արամ Մանուկյանի՝ Վանի նահանգապետ նշանակվելը
- 6) կամավորական ութ ջոկատների վերակազմակերպումը վեց գումարտակների

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայերի ոչնչացման ծրագրի խստորեն գործադրման մասին հրամանի ստորագրումը Թալեաթի, Էնվերի և Նազըմի կողմից
- 2) հայկական ջարդերի կապակցությամբ Մեծ Բրիտանիայի, Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի հանդես գալը բողոքի հայտարարությամբ
- 3) Վարդանի գլխավորությամբ Արարատյան գնդի կազմավորումը
- 4) Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենիայմի՝ Արևմտյան Հայաստանի համար 6 կետից բաղկացած բարենորոգումների ծրագրի կազմումը
- 5) Մ. Յոթնեղբայրյանի գլխավորած Ուրֆայի հերոսամարտի սկիզբը
- 6) հայերի նկատմամբ իրականացվող բռնությունների դեմ ԱՄՆ-ի կառավարության բողոք հայտնելը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) անգլիացի պատմաբան լորդ Ջ. Բրայսի կողմից Հայոց մեծ եղեռնի մասին փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու հրատարակելը
- 2) Վանի գրավումը ռուսական զորքի և հայ կամավորների կողմից
- 3) Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- 4) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի (ԱՀԿ) ստեղծումը
- 5) Հայոց ազգային համախորհրդակցության հրավիրումը Թիֆլիսում
- 6) Արևմտահայաստանի գեներալ-կոմիսարին գաղտնի «Ղեկավար հրահանգներ»-ի տրվելը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արևմտահայերի ազգային խորհրդի ստեղծումը
- 2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի կազմավորումը
- 3) Բրեստ-Լիտովսկի բանակցությունների երկրորդ փուլի սկիզբը
- 4) Վ. Լենինի գլխավորությամբ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի ստեղծումը
- 5) Կովկասյան ճակատում Հայկական կորպուսի կազմավորման սկիզբը
- 6) Անդրանիկի ժամանումը Էրզրում՝ որպես տեղի պաշտպանական շրջանի ղեկավար

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Երզնկայի զինադարձի կնքումը Կովկասյան ճակատում
- 2) Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության ստեղծումը
- 3) Անդրկովկասի Սեյմի կողմից երկրամասը ռազմական դրության մեջ հայտարարելը
- 4) Բաթումի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 5) Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- 6) Անդրկովկասյան կառավարության կողմից Կարսն առանց կռվի թուրքերին հանձնելը

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տարոնի 500 կամավորների ուժերով Ներքին Թալինի բերդի գրավումը
- 2) Ղարաքիլիսայի հերոսամարտի սկիզբը
- 3) Արամ Մանուկյանի հաստատվելը որպես Երևանի նահանգի դիկտատոր
- 4) Սոգյուբուի (Սառնաղբյուրի) հաղթական կռիվների սկիզբը
- 5) Բաշ Ապարանի հերոսամարտի սկիզբը
- 6) Ալեքսանդրապոլում հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Բազմավեպի» տպագրման սկիզբը
- 2) Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը
- 3) հայոց առաջին պարբերականի լույսընծայումը
- 4) Միքայել Չամչյանի «Պատմութիւն Հայոց» եռահատոր աշխատության առաջին տպագրությունը
- 5) «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- 6) Աղաբաբյան դպրոցի հիմնումը

21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ախալցխայի Կարապետյան դպրոցի ստեղծումը
- 2) Առաջին գիտական հայ պարբերականի հրատարակումը
- 3) Համբարձում Լիմոնճյանի կողմից հայկական նոր ծայնագրության ստեղծումը
- 4) Երևանի բերդում «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը հեղինակի ներկայությամբ
- 5) Պետերբուրգում Մ. Խորենացու «Հայոց պատմության» հրատարակումը ռուսերենով
- 6) Թիֆլիսում Ներսիսյան դպրոցի հիմնումը

22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ախալքալաքի Մեսրոպյան դպրոցի ստեղծումը
- 2) Ս. Ղազար կղզու հայկական աստղադիտարանում առաջինը Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակը հայտնաբերելը
- 3) Մարգար Առուստամովի պայքարը Աստրախանում բռնկված խոլերայի համաճարակի դեմ

- 4) «Արշակ Բ» օպերայի ստեղծումը
- 5) Կ. Պոլսում հայկական առաջին մշտական թատերական խմբի կազմումը
- 6) «Բազմավեպի» տպագրման սկիզբը

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Թիֆլիսում հայկական արիեստավարժ առաջին թատրոնի բացվելը
- 2) «Բազմավեպի» տպագրման սկիզբը
- 3) Հովհաննես Ադամյանի՝ Բեռլինում հեռավորության վրա գունապատկեր հաղորդելու առաջին փորձի իրագործումը
- 4) առաջին գիտական հայ պարբերականի հրատարակումը
- 5) Հ. Վարդոբյանի երկլեզու թատրոնի ստեղծումը
- 6) Գալուստ Շերմազանյանի ջանքերով Թիֆլիսում հայ և օտար դրամատուրգների պիեսների բեմադրումը

24. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- 2) Կ. Պոլսում առաջին մշտական թատերական խմբի կազմումը
- 3) Հայկական մարզի վերացումը
- 4) Արևմտահայության՝ ռուսական տերությանն անցած տարածքներում զանգվածային վերաբնակեցման սկիզբը
- 5) Պարսկահպատակ հայերի՝ Արևելյան Հայաստանում վերաբնակեցման սկիզբը
- 6) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Միություն և առաջադիմություն» կազմակերպության ստեղծումը
- 2) Անդրեյ Մանդելշտամի կողմից հայկական բարենորոգումների նախագծի կազմումը
- 3) ՀՅԴ–ի կողմից երիտթուրքերի հետ հարաբերությունների խզումը
- 4) Երիտթուրքերի հեղաշրջումը
- 5) Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցության ստեղծումը
- 6) Ադանայի նահանգում 30 000 հայերի կոտորածը

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ջեմալի մահապատժի իրագործումը
- 2) Թուրքական դատարանի վճիռը Թալեաթին, Էնվերին, Ջեմալին, Նազըմին հեռակա մահվան դատապարտելու վերաբերյալ
- 3) Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցության ստեղծումը
- 4) Սայիդ Հալիմի սպանությունը
- 5) Ջեմալ Ազմիի մահապատժի իրագործումը
- 6) Թալեաթի մահապատժի իրագործումը

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Պատմական գործիչների անունները համապատասխանեցնել պաշտոններին.

1) Զորի Զորյան	4) Վահան Փափազյան
2) Արամ Մանուկյան	5) Գեգեչկորի
3) Հակոբ Զավրյան	6) Նիկոլ Աղբալյան

ա. Արևմտահայերի ազգային խորհրդի նախագահ

բ. Հայոց ազգային խորհրդի քարտուղար

գ. Ախալցխայի Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ

դ. Արևմտյան Հայաստանի գլխավոր կոմիսարի քաղաքացիական գծով տեղակալ

ե. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ

զ. Երևանի նահանգի դիկտատոր

է. Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-է	3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-զ
2) 1-է, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-բ	4) 1-գ, 2-զ, 3-դ, 4-ա, 5-ե, 6-բ

2. Ստեղծագործությունները համապատասխանեցնել հեղինակների անվանը.

- 1) «Նավերի բեռնումը»
- 2) «Համառոտ պատմություն Աղուանից»
- 3) «Տիեզերական պատմություն»
- 4) «Քննական պատմություն հայոց»
- 5) «Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում»
- 6) «Ազգապատում»
- 7) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
- 8) «Ս. Հռիփսիմե»

ա. Հովսեփ Գաթրոճյան

բ. Եղիշե Թադևոսյան

գ. Առաքել Դավրիժեցի

դ. Եսայի Հասան-Ջալալյան

ե. Անտոն Գարագաշյան

զ. Նիկողայոս Աղոնց

է. Մաղաքիա Օրմանյան

ը. Ալեքսանդր Երիցյան

թ. Հովհաննես Այվազովսկի

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-ա, 5-ը, 6-զ, 7-է, 8-թ
- 2) 1-թ, 2-դ, 3-ա, 4-ե, 5-ը, 6-է, 7-զ, 8-բ
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-է, 7-զ, 8-թ
- 4) 1-թ, 2-գ, 3-ե, 4-զ, 5-դ, 6-է, 7-ը, 8-բ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Հայկական տպարանի հիմնումը Մադրաս քաղաքում
- 2) «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի հրատարակումը Մադրասում
- 3) Մովսես Սարաֆյանի կազմած Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացումը Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային
- 4) Գեորգիևսկյան դաշնագրի կնքումը
- 5) Էմինի վերադարձը Հնդկաստան
- 6) անգլիական «Արևելահնդկական ընկերության» և հայ վաճառականների միջև պայմանագրի կնքումը

ա. 1761 թ.

դ. 1771 թ.

բ. 1769 թ.

ե. 1783 թ.

գ. 1772 թ.

զ. 1688 թ.

է. 1770 թ.

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-է

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

4. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Էմինի ճանապարհվելը Պետերբուրգ
- 2) Էմինի ժամանելը Հայաստան և տիրող իրավիճակին մոտիկից ծանոթանալը
- 3) Էմինի ծառայության անցնելը բրիտանական մի նավում և ուղևորվելը Անգլիա
- 4) Էմինի և Հերակլի խրախուսական նամակներ ուղարկելը Հովնանին
- 5) Էմինի վերադարձը Հնդկաստան
- 6) Էմինի վերադարձը Հայաստան

Տարեթիվ

ա. 1726 թ.

դ. 1761 թ.

բ. 1751 թ.

ե. 1764 թ.

գ. 1759 թ.

զ. 1766 թ.

է. 1770 թ.

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-է

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

5. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի հրավիրումը Էջմիածնում
- 2) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման վերաբերյալ հակահայ օրենքի չեղյալ հայտարարումը
- 3) բանվորների խաղաղ ցույցի գնդակոծումը Պետերբուրգում
- 4) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման վերաբերյալ օրենքի հաստատումը Նիկոլայ II-ի կողմից

- 5) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման վերաբերյալ օրենքի կիրառման դեմ ուղղված առաջին ցույցը Ալեքսանդրապոլում
 6) ազգամիջյան կոիվների սկիզբը Բաքվում

- ա. 1906 թ. օգոստոսի 17
 բ. 1905 թ. հունվարի 19
 գ. 1903 թ. հունիսի 12

- դ. 1903 թ. հուլիսի 29
 ե. 1905 թ. հունվարի 9
 զ. 1905 թ. փետրվարի 6
 է. 1905 թ. օգոստոսի 1

- 1) 1-ա, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-զ
 2) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-գ, 6-է
 3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-է, 6-ա
 4) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-զ

6. Ղեկավարների անունները համապատասխանեցնել 1915 թ. տեղի ունեցած ինքնապաշտպանական մարտերին.

- 1) Վանի Քաղաքամեջ թաղամասի
 2) Մուսա լեռան
 3) Շատախ գավառի

- 4) Մուշի
 5) Շապին Կարահիսարի
 6) Ուրֆայի

- ա. Ղուկաս Տեովլեթյան
 բ. Արմենակ Եկարյան
 գ. Հայկակ Կոստյան
 դ. Հակոբ Կոստյան

- ե. Մկրտիչ Յոթնդրայրյան
 զ. Բաղդիկ Սիմոնյան
 է. Տիգրան Անդրեասյան

- 1) 1-գ, 2-է, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-ե
 2) 1-գ, 2-է, 3-ա, 4-ե, 5-դ, 6-բ
 3) 1-բ, 2-գ, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-ե
 4) 1-գ, 2-զ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-ե

7. 1914-1915 թթ. ձևավորված հայ կամավորական ջոկատները համապատասխանեցնել հրամանատարների անուններին.

- 1) I ջոկատ
 2) III ջոկատ
 3) V ջոկատ
 4) VI ջոկատ
 5) VII ջոկատ
 6) VIII ջոկատ

- ա. Վարդան
 բ. Ն. Աբրալյան
 գ. Անդրանիկ
 դ. Համազասպ
 ե. Հ. Արղության
 զ. Դրո
 է. Ա. Զանփոլադյան

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-է, 5-ե, 6-բ
 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-զ
 3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե, 6-է
 4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ, 6-բ

8. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) 1896 թ. հունիս
 2) 1904 թ. ապրիլ-մայիս
 3) 1909 թ. ապրիլ

- 4) 1915 թ. ապրիլ 1-մայիսի 14
 5) 1915 թ. ապրիլի 16-18
 6) 1915 թ. հուլիսի վերջ-սեպտեմբերի 10

- ա. Սասունի ինքնապաշտպանությունը
 բ. Դիլմանի ճակատամարտը

- գ. Վանի ինքնապաշտպանությունը
- դ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանությունը
- ե. Մուշի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- զ. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- է. հայերի կոտորածն Ադանայում

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ
- 2) 1-է, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-բ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-գ
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-գ

9. Ջորամիավորումների անունները համապատասխանեցնել հրամանատարների անուններին.

- 1) Հայկական կորպուս
- 2) Առանձին հայկական կորպուսի Երևանյան զորախումբ
- 3) Հայկական առանձին հարվածային զորամաս
- 4) Սարդարապատի ջոկատ
- 5) Կովկասյան ռազմաճակատ
- 6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում Առանձին հայկական կորպուսի առաջին դիվիզիա

- ա. Դանիել Բեկ-Փիրումյան
- բ. Անդրանիկ
- գ. Ա. Չխենկելի
- դ. Ալեքսանդր Բեյ-Մամիկոնյան
- ե. Մովսես Սիլիկյան
- զ. Թովմաս Նազարբեկյան
- է. գեներալ Պրժևալսկի

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-դ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-գ
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-գ, 6-բ

10. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

Իրադարձությունը

- 1) Էնվերի սպանությունը
- 2) Կարսի պայմանագրի ստորագրումը
- 3) Սայիդ Հալիմի սպանությունը
- 4) Թալեաթի սպանությունը
- 5) Զեմալի մահապատժի իրագործումը
- 6) Զեմալ Ազմիի մահապատժի իրագործումը

Տարեթիվը

- ա. 1922 թ. օգոստոս
- բ. 1921 թ. մարտի 15
- գ. 1921 թ. հոկտեմբերի 13
- դ. 1922 թ. հուլիսի 25
- ե. 1922 թ. ապրիլի 17
- զ. 1919 թ. հուլիսի 5
- է. 1921 թ. դեկտեմբերի 6

- 1) 1-գ, 2-գ, 3-է, 4-բ, 5-դ, 6-ե
- 2) 1-ա, 2-գ, 3-է, 4-բ, 5-դ, 6-ե
- 3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-է, 5-գ, 6-ե
- 4) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-դ, 6-է

11. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Խանասորի արշավանքը
- 2) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքի ընդունումը
- 3) Բաքվում հայ-թաթարական ընդհարումների սկիզբը

- 4) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման վերաբերյալ օրենքի չեղյալ հայտարարվելը
- 5) Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կոիվների սկսվելը
- 6) Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման վերաբերյալ օրենքի կիրառման դեմ ուղղված առաջին ցույցը Ալեքսանդրապոլում
- 7) հնչակյանների կազմակերպած 4–հազարանոց խաղաղ ցույցը Կ. Պոլսում

ա. 1901 թ. նոյեմբերի 6

ե. 1897 թ. հուլիսի 25

բ. 1903 թ. հուլիսի 29

զ. 1896 թ. օգոստոսի 14

գ. 1895 թ. սեպտեմբերի 18

է. 1905 թ. փետրվարի 6

դ. 1903 թ. հունիսի 12

ը. 1905 թ. օգոստոսի 1

- 1) 1–գ, 2–բ, 3–է, 4–զ, 5–դ, 6–ե, 7–ա
- 2) 1–բ, 2–զ, 3–ե, 4–ը, 5–ա, 6–է, 7–զ
- 3) 1–զ, 2–բ, 3–ը, 4–ա, 5–է, 6–ե, 7–դ
- 4) 1–ե, 2–դ, 3–է, 4–ը, 5–ա, 6–բ, 7–զ

12. Կատարել համապատասխանեցում.

Մականուն

- 1) Արաբո
- 2) Աղբյուր Սերոբ
- 3) Հրայր Դժոխք
- 4) Վարդան
- 5) Իշխան
- 6) Նիկոլ Դուման
- 7) Գրգո
- 8) Գարուն Աղասի
- 9) Մխո Շահեն

Անուն

- ա. Հովսեփ Արղության
- բ. Մխիթար Սեֆերյան
- գ. Նիկողայոս Տեր–Հովհաննիսյան
- դ. Նազարեթ Նորաշխարհյան
- ե. Գրիգոր Մոսեյան
- զ. Արմենակ Ղազարյան
- է. Կարապետ Թուր–Սարգսյան
- ը. Սերոբ Վարդանյան
- թ. Առաքել Մխիթարյան
- ժ. Սարգիս Մեհրաբյան

- 1) 1–ժ, 2–ա, 3–ը, 4–դ, 5–թ, 6–բ, 7–զ, 8–է, 9–գ
- 2) 1–թ, 2–ը, 3–զ, 4–ժ, 5–դ, 6–ա, 7–զ, 8–է, 9–ե
- 3) 1–բ, 2–դ, 3–զ, 4–ը, 5–ժ, 6–ա, 7–զ, 8–ե, 9–է
- 4) 1–թ, 2–ը, 3–զ, 4–ժ, 5–ա, 6–զ, 7–ե, 8–է, 9–բ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

- 1) Մեծն Մուրադ
- 2) Ղազար Շովրոյան
- 3) Եղիշե քահանա Խաչատրյան
- 4) Մկրտիչ Ավետիսյան
- 5) Անդրանիկ

- 6) Արմեն Գարո
- 7) Բաղդիկ Սիմոնյան
- 8) Հայկակ Կոստյան
- 9) Ղուկաս Տեովլեթյան

Իրադարձություն

- ա. Հայ-թաթարական ընդհարումների ժամանակ ղեկավարել է Թիֆլիսի հայության ինքնապաշտպանությունը:
- բ. 1895 թ. աշնանը ղեկավարել է Մալաթիայի հերոսամարտը:
- գ. Ընտրվել է 1915 թ. Շատախի կենտրոն Թաղում ստեղծված զինվորական մարմնի ղեկավար:
- դ. Ստանձնել է Սասունի 1894 թ. պաշտպանության ընդհանուր ղեկավարությունը:
- ե. Ղեկավարել է Շապին Կարահիսարի ինքնապաշտպանության Զինվորական խորհուրդը:
- զ. Ղեկավարել է 1903 թ. աշնանը Սասունի Գելիեգուզան գյուղում ստեղծված ինքնապաշտպանության զինվորական մարմինը:
- է. Ղեկավարել է 1915 թ. Վանի Քաղաքամեջ թաղամասի ինքնապաշտպանության զինվորական մարմինը:
- ը. Գարուն Աղասու հետ միասին ղեկավարել է զեյթունցիների կողմից մինչև 1895 թ. հոկտեմբերի 18-ի լուսաբացը թուրքական 700-հոգանոց կայազորի զինաթափումը:
- թ. Ղեկավարել է 1915 թ. Ուրֆայի ինքնապաշտպանությունը կազմակերպելու համար ստեղծված Զինվորական խորհուրդը:
- ժ. Ղեկավարել է 1896 թ. Վանի ինքնապաշտպանական ուժերի միասնական ճակատը:

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-ը, 4-դ, 5-թ, 6-բ, 7-ե, 8-է, 9-զ
- 2) 1-դ, 2-ը, 3-բ, 4-ժ, 5-զ, 6-ա, 7-գ, 8-է, 9-ե
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-զ, 4-ը, 5-ժ, 6-ա, 7-գ, 8-ե, 9-է
- 4) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ժ, 5-զ, 6-գ, 7-ե, 8-է, 9-թ

14. Պատմական գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

1) Դավիթ բեկ	4) Հովհաննես Հունդիբեկյան
2) Նադիր շահ	5) Վալերիան Մադաթով
3) Մխիթար սպարապետ	6) Իվան Պասկևիչ

ա. Շամքորի ճակատամարտը	ե. Փոքր Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը
բ. Գանձակի ճակատամարտը	զ. Երևանի 1724 թ. պաշտպանությունը
գ. Մեղրիի ճակատամարտը	է. Եղվարդի ճակատամարտը
դ. Չավնդուրի ճակատամարտը	

1) 1-է, 2-դ, 3-զ, 4-գ, 5-բ, 6-ա	3) 1-դ, 2-զ, 3-գ, 4-է, 5-ա, 6-բ
2) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-է, 5-բ, 6-ա	4) 1-դ, 2-է, 3-գ, 4-գ, 5-ա, 6-բ

15. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. «Նոր տետրակ»-ի լույսընծայումը Պետերբուրգում
- բ. Հովսեփ Էմինի վերադարձը Հնդկաստան
- գ. Գեորգիևսկի դաշնագրի կնքումը Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև

դ. Մովսես Սարաֆյանի՝ Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային ներկայացնելը
 ե. XVIII դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական առաջին պատերազմի սկիզբը
 գ. «Նոր տետրակ»-ի լույսընծայումը Մադրասում

1) 1768 թ.	4) 1783 թ.
2) 1769 թ.	5) 1786 թ.
3) 1770 թ.	6) 1790 թ.
	7) 1772 թ.

1) ա-7, բ-2, գ-4, դ-5, ե-1, զ-6	3) ա-5, բ-3, գ-4, դ-2, ե-1, զ-7
2) ա-7, բ-1, գ-2, դ-3, ե-4, զ-6	4) ա-5, բ-3, գ-4, դ-1, ե-2, զ-6

16. Պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. Վրացա-իմերեթական նահանգի և Կասպիական մարզի ստեղծումը
 բ. Եկեղեցական կանոնադրության ընդունումը
 գ. Կովկասի փոխարքայության հիմնումը
 դ. Երևանի բերդի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից
 ե. Երևանի նահանգի հիմնումը
 գ. Հայկական մարզի ստեղծումը
 է. Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը
 ը. Վ. Բեհբուջովի՝ Հայկական մարզի կառավարիչ նշանակվելը

1) 1827 թ.	5) 1836 թ.
2) 1828 թ.	6) 1840 թ.
3) 1830 թ.	7) 1844 թ.
4) 1833 թ.	8) 1838 թ.
	9) 1849 թ.

1) ա-6, բ-5, գ-7, դ-1, ե-9, զ-2, է-8, ը-3
2) ա-6, բ-2, գ-9, դ-8, ե-1, զ-7, է-5, ը-4
3) ա-5, բ-6, գ-7, դ-1, ե-4, զ-2, է-8, ը-9
4) ա-7, բ-6, գ-5, դ-8, ե-1, զ-2, է-9, ը-4

17. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1888 թ. աշուն	4) 1896 թ.
2) 1891 թ.	5) 1898 թ.
3) 1890 թ. սեպտեմբեր	6) 1887 թ. վերջ

Իրադարձություն

ա. «Դրոշակ» թերթում դաշնակցության հռչակագրի հրապարակումը
 բ. Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
 գ. Դաշնակցության առաջին ծրագրի հրատարակումը
 դ. Վերակազմյալ հնչակյանների հանդես գալը

ե. Հնչակյանների՝ Լոնդոնի համագումարի հրավիրումը
զ. «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը Թավրիզում
է. «Հնչակ» պաշտոնաթերթի հիմնադրումը

1) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-դ, 6-է	3) 1-է, 2-զ, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-բ
2) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-դ, 5-զ, 6-բ	4) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-է

18. Պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) թանգրիմաթի հրապարակումը
- 2) Կ. Պոլսի Ազգային ժողովի ստեղծումը
- 3) Եկեղեցական կանոնադրության (պոլոժենիե) հրապարակումը
- 4) Երևանի նահանգի ձևավորումը
- 5) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- 6) Հայկական մարզի ստեղծումը

ա. 1844 թ.	դ. 1840 թ.
բ. 1849 թ.	ե. 1829 թ.
գ. 1836 թ.	զ. 1839 թ.
	է. 1828 թ.

- 1) 1-զ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-է
- 2) 1-զ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-բ, 6-դ
- 3) 1-զ, 2-ե, 3-զ, 4-բ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-զ, 2-դ, 3-զ, 4-ե, 5-ա, 6-է

19. Ստեղծագործությունը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

- ա. «Պատմութիւն Հայոց»
բ. «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ»
գ. «Համառօտ պատմութիւն Աղուանից»
դ. «Պատմութիւն Դավիթ բեկին»
ե. «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
զ. «Քննական պատմություն հայոց»

1) Եսայի Հասան-Ջալալյան	4) Շահամիր Շահամիրյան
2) Մովսես Բաղրամյան	5) Ստեփանոս Շահումյան
3) Ստեփանոս Պալասանյան	6) Անտոն Գարագաշյան
	7) Նիկողայոս Ադոնց

1) ա-3, բ-4, գ-6, դ-5, ե-2, զ-1	3) ա-3, բ-2, գ-1, դ-5, ե-7, զ-6
2) ա-4, բ-3, գ-2, դ-1, ե-7, զ-6	4) ա-3, բ-4, գ-1, դ-2, ե-6, զ-5

20. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) Օրդուբադում թուրքերի պարտությունը Մխիթար սպարապետից
- 2) Արցախի ազատագրական ուժերի և Գանձակի մահմեդականների միջև համատեղ պայքարի մասին պայմանագրի կնքումը
- 3) Շուշին գրավելու օսմանյան բանակի անհաջող փորձը

- 4) Եսայի Հասան-Ջալալյանի մահը
- 5) Նադիրի հռչակվելը պարսից շահ
- 6) Գեորգիևսկի դաշնագրի կնքումը

ա. 1728 թ.

բ. 1769 թ.

գ. 1724 թ.

դ. 1736 թ.

ե. 1730 թ.

զ. 1783 թ.

է. 1726 թ.

1) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-զ, 5-ա, 6-բ

2) 1-է, 2-դ, 3-զ, 4-ե, 5-բ, 6-ա

3) 1-ե, 2-զ, 3-է, 4-ա, 5-դ, 6-զ

4) 1-դ, 2-զ, 3-է, 4-ե, 5-ա, 6-զ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Ջակոմո (Հակոբ) Չամչյան
- 2) Հովհաննես Ադամյան
- 3) Լևոն Օրբելի
- 4) Նիկողայոս Մառ
- 5) Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանյան
- 6) Նիկողայոս Ադոնց

ա) «Անի» աշխատության հեղինակը

բ) «Ազգապատում» աշխատության հեղինակը

գ) Ժամանակակից երկրաքիմիա գիտաճյուղի հիմնադիրը

դ) Ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հիմնադիրը

ե) Էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի հիմնադիրը

զ) հեռավորության վրա գունավոր պատկեր հաղորդելու առաջին փորձը

է) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում» աշխատության հեղինակը

1) 1-դ, 2-զ, 3-ե, 4-ա, 5-բ, 6-է

2) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-զ, 5-ա, 6-բ

3) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-բ, 6-է

4) 1-դ, 2-զ, 3-ե, 4-զ, 5-ա, 6-բ

22. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

ա. Հայկական մարզի ստեղծումը

բ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի կնքումը

գ. Եկեղեցական կանոնադրության (պոլոժենիե) ընդունումը

դ. Սարիղամիշի ճակատամարտի սկիզբը

ե. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը

զ. «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակի ընդունումը

է. Խանասորի արշավանքը

ը. Բաբը Ալիի ցույցը

թ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի հրավիրումը

Տարեթիվ

1) 1828 թ. մարտի 21	6) 1836 թ. մարտի 11
2) 1916 թ. մայիսի 16	7) 1897 թ. հուլիսի 25
3) 1917 թ. դեկտեմբերի 29	8) 1895 թ. սեպտեմբերի 18
4) 1878 թ. փետրվարի 19	9) 1892 թ. հունիս
5) 1914 թ. դեկտեմբերի 9	10) 1890 թ. հուլիսի 15

- 1) ա-1, բ-4, գ-6, դ-7, ե-9, զ-2, է-3, ը-8, թ-10
- 2) ա-1, բ-4, գ-7, դ-6, ե-5, զ-3, է-8, ը-9, թ-10
- 3) ա-1, բ-4, գ-6, դ-5, ե-2, զ-3, է-7, ը-8, թ-9
- 4) ա-2, բ-7, գ-6, դ-5, ե-4, զ-3, է-10, ը-8, թ-9

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

1) Հովհաննես Այվազովսկի	4) Վարդգես Սուրենյանց
2) Եղիշե Թադևոսյան	5) Տիգրան Չուխաճյան
3) Գևորգ Բաշինջաղյան	6) Արմեն Տիգրանյան

Ստեղծագործություն

- ա. «Արշակ Բ»
բ. «Սևանա լիճ»
գ. «Դեպի Արագած տանող ճանապարհը»
դ. «Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը»
ե. «Շամիրամն Արա Գեղեցիկի դիակի մոտ»
զ. «Անուշ»
է. «Տիրամայրը»

- 1) 1-դ, 2-է, 3-բ, 4-ե, 5-զ, 6-ա
- 2) 1-բ, 2-է, 3-զ, 4-զ, 5-ա, 6-ե
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-զ, 4-ե, 5-ա, 6-զ
- 4) 1-զ, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ա, 6-ե

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

- 1) Ղուկաս Ինճիճյան
- 2) Ստեփանոս Ներսիսյան
- 3) Գալուստ Շերմազանյան
- 4) Համբարձում Լիմոնճյան
- 5) Նիկողայոս Մառ
- 6) Մարի Բրոսե
- 7) Լեո

Մասնագիտություն

- ա. նկարիչ
բ. դրամատուրգ
գ. ֆիզիոլոգ
դ. պատմաաշխարհագրագետ
ե. դերասան
զ. պատմաբան
է. երաժշտագետ

8) Լևոն Օրբելի

ը. քանդակագործ

9) Երվանդ Ոսկան

թ. արևելագետ

ժ. կովկասագետ

1) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ժ, 5-ը, 6-թ, 7-է, 8-գ, 9-ե

2) 1-ա, 2-ժ, 3-գ, 4-է, 5-բ, 6-դ, 7-ե, 8-գ, 9-ը

3) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-է, 5-ժ, 6-թ, 7-գ, 8-գ, 9-ը

4) 1-բ, 2-գ, 3-գ, 4-թ, 5-ժ, 6-ա, 7-դ, 8-ե, 9-է

25. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Համբարձում Լիմոնճյան

2) Անդրեաս Արծրունի

3) Առաքել Բաբախանյան

4) Գալուստ Շերմազանյան

5) Զակոմո (Հակոբ) Չամչյան

6) Հովհաննես Ադամյան

7) Նազարեթ Տաղավարյան

8) Խորեն Սինանյան

9) Միհրան Ղասաբյան

10) Լևոն Օրբելի

Մասնագիտություն

ա. բժիշկ, գյուղատնտես

բ. ֆիզիկոս

գ. ռենտգենաբան

դ. երաժշտագետ

ե. ֆիզիոլոգ

զ. տպագրիչ

է. երկրաբան

ը. քիմիկոս

թ. դրամատուրգ

ժ. աստղագետ

ժա. պատմաբան

1) 1-դ, 2-է, 3-ժա, 4-թ, 5-ը, 6-բ, 7-ա, 8-ժ, 9-գ, 10-ե

2) 1-ա, 2-ժ, 3-գ, 4-է, 5-բ, 6-դ, 7-ե, 8-գ, 9-ը, 10-ժա

3) 1-դ, 2-է, 3-գ, 4-ա, 5-ժ, 6-թ, 7-բ, 8-գ, 9-ը, 10-ե

4) 1-դ, 2-ը, 3-թ, 4-գ, 5-ժա, 6-բ, 7-ժ, 8-ա, 9-է, 10-ե

26. Կատարել համապատասխանեցում

Ղեկավար

1) Արմենակ Եկարյան

2) Հայկակ Կոստյան

3) Հակոբ Կոստյան

4) Ղուկաս Տեովլեթյան

5) Տիգրան Անդրեասյան

6) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան

Ինքնապաշտպանության վայր

ա. Մուսա լեռ (Սուեիս)

բ. Շատախ

գ. Վան՝ Քաղաքամեջ

դ. Ուրֆա

ե. Շապին Կարահիսար

զ. Վան՝ Այգեստան

է. Մուշ

1) 1-գ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-դ

2) 1-գ, 2-գ, 3-է, 4-ե, 5-ա, 6-դ

3) 1-դ, 2-է, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-բ

4) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-գ, 5-բ, 6-դ

27. Գործիչներին համապատասխանեցնել նրանց զբաղեցրած պաշտոնին.

1) Գեգեչկորի	4) Վ. Խառլամով
2) Գ. Լվով	5) Ա. Օզանյան
3) Վ. Փափագյան	6) Ավերյանով

- ա. Արևմտահայերի Ազգային խորհրդի նախագահ
 բ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ
 գ. Արևելահայերի Ազգային խորհրդի նախագահ
 դ. Արևմտյան Հայաստանի գլխավոր կոմիսար
 ե. Ռուսաստանի Ժամանակավոր կառավարության նախագահ
 զ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի նախագահ
 է. Արևմտահայերի Ազգային խորհրդի պատվավոր նախագահ

- 1) 1-ե, 2-զ, 3-է, 4-ա, 5-զ, 6-դ
 2) 1-զ, 2-ե, 3-է, 4-բ, 5-ա, 6-զ
 3) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-է, 6-դ
 4) 1-բ, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-ա, 6-զ

28. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայկական տպարանի հիմնումը	1	1722 թ.	1	Շահամիր Շահամիրյան	1	Բուխարեստ
2	Հայ զորականների ժամանումը Սյունիք	2	1827 թ.	2	Դավիթ բեկ	2	Շինուհայր
3	Ռուս-թուրքական հաշտության պայմանագրի կնքումը	3	1771 թ.	3	Ներսես Աշտարակեցի	3	Թիֆլիս, Արցախ
4	Հայ կամավորական զոմարտակների (դրուժինաների) կազմակերպումը	4	1812 թ.	4	Մանուկ բեյ Միրզայան	4	Մադրաս

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

 2.

1	3	2	2
2	4	3	1
3	2	4	3
4	1	1	4

 3.

1	3	1	2
2	1	2	3
3	4	4	1
4	2	3	4

 4.

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

29. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Հովսեփի Էմինի ժամանումը Ռուսաստան	1	Մադրաս	1	1761 թ.	1	Եսայի Հասան-Ջալալյան
2	Հայ-վրացական զորքերի հանդիպումը	2	Չոլակ	2	1722 թ.	2	Իսրայել Օրի
3	Հայ մելիքների գաղտնի խորհրդակցությունը	3	Անգեղակոթ	3	1699 թ.	3	Մովսես Բաղրամյան
4	«Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի հրատարակումը	4	Պետերբուրգ	4	1772 թ.	4	Վորոնցով

1.

1	4	1	4
2	2	2	1
3	3	3	2
4	1	4	3

2.

1	4	4	3
2	3	1	2
3	2	3	4
4	1	2	1

3.

1	4	1	4
2	3	2	1
3	2	3	2
4	1	4	3

4.

1	1	3	4
2	2	2	1
3	3	1	2
4	4	4	3

30. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Վերին Բասենի վարչական կենտրոնի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից	1	Դերբենտ	1	1736 թ.	1	Ի. Պասկևիչ
2	Ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը	2	Էրզրում	2	1878 թ.	2	Առաքել Դադյան
3	Թուրք-պարսկական պայմանագրի կնքումը	3	Հասան կալա	3	1829 թ.	3	Պետրոս I
4	Ռուսական զորքերի Կասպիական արշավանքը	4	Սան Ստեֆանո	4	1722 թ.	4	Նադիր շահ

1.

1	3	3	1
2	4	2	2
3	2	1	4
4	1	4	3

2.

1	2	3	1
2	4	2	2
3	3	1	4
4	1	4	3

3.

1	1	4	1
2	2	1	2
3	4	2	4
4	3	3	3

4.

1	2	1	4
2	4	2	1
3	1	4	3
4	3	3	2

31. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Ռուսական զորքերի արշավանքը	1	Դերբենտ	1	1736 թ.	1	Ի. Պասկևիչ
2	Ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը	2	Էրզրում	2	1812 թ.	2	Մանուկ բեյ Միրզայան
3	Թուրք-պարսկական պայմանագրի կնքումը	3	Ախալցխա	3	1828 թ.	3	Պետրոս I
4	Ռուսական զորքերի Կասպիական արշավանքը	4	Բուխարեստ	4	1722 թ.	4	Նադիր շահ

1.

1	3	2	2
2	2	3	1
3	4	1	4
4	1	4	3

2.

1	2	3	1
2	4	2	2
3	3	1	4
4	1	4	3

3.

1	3	3	1
2	4	2	2
3	2	1	4
4	1	4	3

4.

1	2	1	4
2	4	2	1
3	1	4	3
4	3	3	2

32. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	«Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը	1	1881 թ. մայիս	1	Արսեն Կրիտյան, Պետրոս Հայկազունի	1	Վան
2	«Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության հիմնադրումը	2	1890 թ. հուլիս-օգոստոս	2	Իսաչատուր Կերեքցյան	2	Կարին
3	Արմենական կուսակցության հիմնադրումը	3	1869 թ.	3	Քրիստափոր Միքայելյան	3	Թիֆլիս
4	Հայ հեղափոխականների դաշնակցության ստեղծումը	4	1885 թ. աշուն	4	Մկրտիչ Ավետիսյան	4	Ալեքսանդրապոլ

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2.

1	2	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	3	1	4

3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4.

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

33. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Ինքնապաշտպանության զինվորական մարմնի ղեկավարումը	1	1905 թ.	1	Նազարեթ Չավուշ	1	Բաքու, Երևան
2	Ապստամբության փաստական ղեկավարումը	2	1903–1904 թթ.	2	Նիկոլ Դուման	2	Էջմիածին
3	Ինքնապաշտպանական կռիվների ղեկավարումը	3	1906 թ.	3	Սիմոն Զավարյան	3	Սասուն
4	Պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի նախագահում	4	1895–1896 թթ.	4	Անդրանիկ Օզանյան	4	Զեյթուն

1.

1	2	4	3
2	4	1	4
3	1	2	1
4	3	3	2

2.

1	4	2	2
2	3	1	3
3	2	4	4
4	1	3	1

3.

1	1	4	3
2	3	3	2
3	2	2	1
4	4	1	4

4.

1	2	4	3
2	4	1	2
3	3	2	1
4	1	3	4

34. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Տարածության մեջ գունավոր պատկեր հաղորդելու առաջին փորձը	1	1912 թ.	1	Խ. Սինանյան	1	Կ. Պոլիս
2	Հայերեն և թուրքերեն ներկայացումներով հանդես եկող թատրոնի ստեղծումը	2	1894 թ.	2	Հ. Աղամյան	2	Բեռլին
3	«Անուշ» օպերայի բեմադրումը	3	1907 թ.	3	Հ. Վարդույան	3	Ալեքսանդրապոլ
4	Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը	4	1868 թ.	4	Ա. Տիգրանյան	4	Ս. Ղազար կղզի

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2.

1	3	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	2	1	4

3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4.

1	2	2	2
2	1	1	4
3	4	4	1
4	3	3	3

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. թուրքական զորքերի ներխուժումը Արցախի Վարանդա գավառ
- բ. Շուշին գրավելու օսմանյան բանակի անհաջող փորձերը
- գ. Մխիթար սպարապետի դավադիր սպանությունը
- դ. Հալիձորի հաղթական ճակատամարտը
- ե. Սյունիքի ազատագրական ուժերի հաղթանակը ջլանշիր կոչվող քոչվոր ցեղի դեմ
- զ. Եսայի Հասան-Ջալալյանի մահը

- 1) 1722 թ.
- 2) 1724 թ.
- 3) 1725 թ.
- 4) 1726 թ.
- 5) 1727 թ.
- 6) 1728 թ.
- 7) 1730 թ.

2. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- բ. ռուս-թուրքական պատերազմի սկիզբը
- գ. Շամքորի ճակատամարտը
- դ. Երևանի բերդի գրավումը
- ե. Շուշիի բերդի պաշարումը Աբաս-Միրզայի 60-հազարանոց բանակի կողմից
- զ. Օշականի ճակատամարտը

- 1) 1827 թ. օգոստոս
- 2) 1826 թ. սեպտեմբեր
- 3) 1826 թ. հուլիս
- 4) 1806 թ. դեկտեմբեր
- 5) 1827 թ. հոկտեմբեր
- 6) 1809 թ. օգոստոս
- 7) 1813 թ. հոկտեմբեր

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. 1826 թ. հուլիս
- բ. 1826 թ. սեպտեմբերի 3
- գ. 1827 թ. օգոստոսի 17
- դ. 1828 թ. փետրվարի 10
- ե. 1827 թ. սեպտեմբեր
- զ. 1826 թ. սեպտեմբերի 13

- 1) ռուսական զորամասերի մուտքը Թավրիզ
- 2) Օշականի ճակատամարտը
- 3) Գանձակի (Ելիզավետպոլի) ճակատամարտը
- 4) Աբաս-Միրզայի 60-հազարանոց բանակի ներխուժումը Ղարաբաղ
- 5) Սարդարապատի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից
- 6) գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագնդի հաղթանակը Շամքոր գետի ափին
- 7) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը

4. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. 1828 թ. օգոստոսի 28	դ. 1829 թ. հունիսի 24
բ. 1826 թ. սեպտեմբերի 13	ե. 1829 թ. հունիսի 27
գ. 1828 թ. օգոստոսի 15	զ. 1829 թ. սեպտեմբերի 2

- 1) Հասան կալայի բերդի գրավումը Պասկևիչի զորքերի կողմից
- 2) Բայազետի բերդի հանձնվելը ռուսներին
- 3) ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը Ադրիանուպոլսում
- 4) ռուսական զորքերի մուտքը Էրզրում
- 5) ռուսական զորքերի մուտքը Կարս
- 6) Ախալցխայի գրավումը Պասկևիչի զորքերի կողմից
- 7) Գանձակի ճակատամարտը

5. Քաղաքական կազմակերպությունների հիմնադիրների անունները համապատասխանեցնել կազմակերպությունների անվանումներին.

ա. «Բարենպատակ ընկերություն»
բ. «Միություն ի փրկություն»
գ. «Պաշտպան հայրենյաց»
դ. Արմենական կուսակցություն
ե. Հնչակյան կուսակցություն
զ. «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցություն

1) Խաչատուր Կերեքցյան	5) Քրիստափոր Միքայելյան
2) Մկրտիչ Ավետիսյան	6) Հակոբ Կալոյան
3) Արսեն Կրիտյան	7) Ավետիս Նազարբեկյան
4) Գրիգոր Արծրունի	

6. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

ա. «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի առաջին տպագրությունը
բ. եկեղեցական կանոնադրության (պոլիժենիե) հրապարակումը ցարական իշխանությունների կողմից
գ. Հայկական մարզի ստեղծումը
դ. Բեռլինի վեհաժողովը
ե. Մովսես Սարաֆյանի կողմից Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացումը Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային
զ. Ազգային սահմանադրության հաստատումը Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից

1) 1769 թ.	5) 1863 թ.
2) 1772 թ.	6) 1878 թ.
3) 1828 թ.	7) 1860 թ.
4) 1836 թ.	

7. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության հիմնումը Մոսկվայում
- բ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը
- գ. Ազգային սահմանադրության վավերացումը սուլթանի կողմից
- դ. ռուս-թուրքական սահմանի անցումը Ս. Կուկունյանի ջոկատի կողմից
- ե. Ջեյթունի շրջապատումը Ազիզ փաշայի գործերի կողմից
- զ. «Հնչակ» թերթի հիմնադրումը

- 1) 1863 թ.
- 2) 1862 թ.
- 3) 1882 թ.
- 4) 1887 թ.
- 5) 1890 թ.
- 6) 1892 թ.
- 7) 1860 թ.

8. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Կ. Պոլսի Գում Գափու թաղամասում կազմակերպված խաղաղ ցույցը
- բ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի կազմումը և ներկայացումը սուլթանին
- գ. Լոնդոնի առաջին համագումարում Հնչակյան կուսակցության պառակտումը
- դ. երիտթուրքերի հեղաշրջումը
- ե. համիդիե հեծելազնդերի ստեղծումը
- զ. ՀՅԴ ծրագրի տպագրումը «Դրոշակ» թերթում

- 1) 1890 թ.
- 2) 1896 թ.
- 3) 1894 թ.
- 4) 1897 թ.
- 5) 1891 թ.
- 6) 1895 թ.
- 7) 1908 թ.

9. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. զեյթունցիների և թուրքական կառավարության միջև հաշտության կնքումը Հալեպում
- բ. ազգամիջյան կոիվների սկիզբը Բաքվում
- գ. հնչակյանների կազմակերպած 4-հազարանոց խաղաղ ցույցը Բաքը Ալիի մոտ
- դ. Մ. Խրիմյանի նախաձեռնությամբ Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի հրավիրումը
- ե. Կ. Պոլսի Գում Գափու թաղամասում կազմակերպված խաղաղ ցույցը
- զ. Խանասորի արշավանքը

- 1) 1890 թ. հուլիս
- 2) 1905 թ. փետրվարի 6
- 3) 1895 թ. սեպտեմբերի 18
- 4) 1896 թ. հունվարի 30
- 5) 1906 թ. օգոստոս
- 6) 1890 թ. սեպտեմբեր
- 7) 1897 թ. հուլիսի 25

10. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
- բ. Օսմանյան կայսրության ընդդիմադիր ուժերի երկրորդ համաժողովը Փարիզում
- գ. Ս. Առաքելոց վանքի կռիվները
- դ. Հայկական հարցի վերաբերյալ վեց տերությունների դեսպանների մասնակցությամբ խորհրդաժողովի բացումը Կ.Պոլսում
- ե. Սասունի ապստամբությունը
- զ. երիտթուրքերի հեղաշրջումը

- 1) 1901 թ. նոյեմբեր
- 2) 1904 թ. ապրիլ-մայիս
- 3) 1906 թ. մայիս
- 4) 1907 թ. դեկտեմբեր
- 5) 1908 թ. հուլիս
- 6) 1913 թ. հունիս
- 7) 1914 թ. հունվար

11. Կատարել համապատասխանեցում.

Մականուն

- ա. Մեծն Մուրադ
- բ. Փարամազ
- գ. Իշխան

- դ. Ռոստոմ
- ե. Կոմս
- զ. Գարուն Աղասի

Անուն

- 1) Մատթեոս Սարգսյան
- 2) Կարապետ Թուր-Սարգսյան
- 3) Ստեփան Զորյան
- 4) Ավետիս Նազարբեկյան

- 5) Համբարձում Պոյաճյան
- 6) Վահան Փափազյան
- 7) Հովսեփ Արղության

12. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին ձևավորված հայկական կամավորական ջոկատների հրամանատարների անունները համապատասխանեցնել ջոկատներին.

- ա. I ջոկատ
- բ. II ջոկատ

- գ. III ջոկատ
- դ. IV ջոկատ

- ե. V ջոկատ
- զ. VIII ջոկատ

- 1) Համազասպ
- 2) Նիկոլ Աղբալյան
- 3) Վարդան
- 4) Անդրանիկ

- 5) Դրո
- 6) Քեռի
- 7) Հովսեփ Արղության

13. Տարեթվերը համապատասխանեցնել Առաջին համաշխարհային պատերազմի հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Էրզրումի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից
- բ. Սալքս-Պիկոյի համաձայնագրի նախնական տարբերակի հանձնումը Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Սազոնովին

- գ. Վանի ռուսական զորախմբի անսպասելի նահանջը դեպի ռուսական պետության սահմանները
- դ. Սարիղամիշի ճակատամարտի սկիզբը
- ե. Օսմանյան կայսրությանը պաշտոնապես պատերազմ հայտարարելը Ռուսաստանի կողմից
- զ. «Գիշեն» հաճանավի հայտնվելը Մուսա լեռան շրջանում

1) 1915 թ. մայիսի 7	5) 1915 թ. հուլիսի 9
2) 1914 թ. հոկտեմբերի 21	6) 1916 թ. փետրվարի 3
3) 1914 թ. դեկտեմբերի 9	7) 1916 թ. մարտի 9
4) 1915 թ. սեպտեմբերի 5	

14. Քաղաքական գործիչների անունները համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոններին.

ա. Գեգեչկորի	դ. Վ. Խառլամով
բ. Ավերյանով	ե. Վ. Լենին
գ. Գեորգի Լվով	զ. Վահան Փափազյան

- 1) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի (ԱՀԿ) նախագահ
- 2) Ռուսաստանի Ժամանակավոր կառավարության նախագահ
- 3) երեք հայկական մարզերի (Էրզրում, Խնուս, Վան) գլխավոր կոմիսար
- 4) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ
- 5) Ռուսաստանի խորհրդային կառավարության ղեկավար
- 6) Ռուսաստանի արտգործնախարար
- 7) Արևմտահայերի ազգային խորհրդի նախագահ

15. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Հայաստանի նվաճված մարզերի հայ բնակչությունից չորս գնդերի կազմավորման վերաբերյալ Պրժևալսկու գաղտնի հրամանը
- բ. զինադադարի համաձայնագրի ստորագրումը Երզնկայում
- գ. Խորհրդային Ռուսաստանի և Քառյակ միության երկրների միջև հաշտության պայմանագրի ստորագրումը Բրեստ-Լիտովսկում
- դ. Կովկասյան ճակատում հայկական կորպուսի կազմավորումը
- ե. թուրքական զորքերի կողմից Սարիղամիշի գրավումը
- զ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի կազմավորումը

1) 1917 թ. դեկտեմբերի 5	5) 1918 թ. ապրիլի 10
2) 1917 թ. նոյեմբերի 15	6) 1917 թ. նոյեմբերի 16
3) 1918 թ. մարտի 2	7) 1918 թ. մարտի 3
4) 1917 թ. դեկտեմբերի 7	

16. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Հայկական կորպուսի կազմավորման մասին ռուսական բանակի գերագույն սպայակոյտի հրամանը
- բ. Թուրքական զորքերի հարձակումը հայկական ուժերի վրա՝ զինադադարի խախտումը Կովկասյան ճակատում
- գ. Թ. Նազարբեկյանի հրամանատարությամբ Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- դ. Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության հռչակումը
- ե. Էրզրումի գրավումը թուրքերի կողմից
- զ. Երզնկայի զինադադարի համաձայնագրի ստորագրումը

- 1) 1917 թ. նոյեմբերի 16
- 2) 1917 թ. դեկտեմբերի 5
- 3) 1918 թ. հունվարի 28
- 4) 1918 թ. փետրվարի 27
- 5) 1918 թ. մարտի 1
- 6) 1918 թ. ապրիլի 1
- 7) 1918 թ. ապրիլի 9

17. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- ա. Անդրեաս Արծրունի
- բ. Մարի Բրոսե
- գ. Ջակոմո (Հակոբ) Չամչյան
- 1) ռենտգենաբան
- 2) քիմիկոս
- 3) ֆիզիոլոգ
- 4) պատմաբան, բանասեր
- դ. Միհրան Ղասաբյան
- ե. Խորեն Սինանյան
- զ. Լևոն Օրբելի
- 5) երկրաբան, բյուրեղաքիմիկոս
- 6) աստղագետ
- 7) արևելագետ

18. Ստեղծագործությունների անվանումները համապատասխանեցնել հեղինակների անուններին.

- ա. Անտոն Գարազաշյան
- բ. Աբրահամ Երևանցի
- գ. Մաղաքիա Օրմանյան
- 1) «Պատմութիւն պատերազմաց»
- 2) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
- 3) «Հայոց պատմություն»
- 4) «Ազգապատում»
- 5) «Քննական պատմություն հայոց»
- 6) «Համառօտ պատմութիւն Աղուանից»
- 7) «Գիրք պատմութեանց»
- դ. Առաքել Դավրիժեցի
- ե. Նիկողայոս Ադոնց
- զ. Եսայի Հասան-Ջալալյան

19. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- ա. Գալուստ Շերմազանյան
- բ. Երվանդ Ոսկան
- գ. Քրիստափոր Կարա-Մուրզա
- 1) ճարտարապետ
- 2) լեզվագետ
- 3) պատմաբան
- 4) լեզվագետ
- 5) լեզվագետ
- 6) լեզվագետ
- 7) լեզվագետ
- դ. Զաքարիա Քանաքեռցի
- ե. Հովհաննես Աբելյան
- զ. Նազարեթ Տաղավարյան

- 1) բժիշկ, գյուղատնտես
- 2) պատմիչ
- 3) դրամատուրգ
- 4) գեղանկարիչ

- 5) դերասան
- 6) երգահան
- 7) քանդակագործ

20. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- ա. Արմեն Տիգրանյան
- բ. Գևորգ Բաշինջաղյան
- գ. Սիրանույշ

- դ. Մանուկ Աբեղյան
- ե. Լեո (Առաքել Բաբախանյան)
- զ. Հրաչյա Աճառյան

- 1) երգահան
- 2) գրականագետ
- 3) պատմաբան
- 4) բնանկարիչ

- 5) բժիշկ
- 6) լեզվաբան
- 7) դերասան

21. Կրթական հաստատությունները համապատասխանեցնել հիմնադրման վայրերին.

- ա. Կ. Պոլիս
- բ. Թիֆլիս
- գ. Ախալքալաք

- դ. Ախալցխա
- ե. Աստրախան
- զ. Մոսկվա

- 1) Ներսիսյան դպրոց
- 2) Լազարյան ճեմարան
- 3) Մարդասիրաց ճեմարան
- 4) Կարապետյան դպրոց

- 5) Սկյուտարի դպրոց
- 6) Մեսրոպյան դպրոց
- 7) Աղաբաբյան դպրոց

22. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- ա. Ընտրվել է 1915 թ. Շատախի կենտրոն Թաղում ստեղծված զինվորական մարմնի ղեկավար:
- բ. Ղեկավարել է 1896 թ. Վանի ինքնապաշտպանական ուժերի միասնական ճակատը:
- գ. Ղեկավարել է Շապին Կարահիսարի ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդը:
- դ. Նշանակվել է հայ կամավորական VII ջոկատի հրամանատար:
- ե. Ղեկավարել է 1915 թ. Վանի Քաղաքամեջ թաղամասի ինքնապաշտպանության զինվորական մարմինը:
- զ. Ստանձնել է Սասունի 1894 թ. պաշտպանության ընդհանուր ղեկավարությունը:

Գործիչ

- 1) Ղուկաս Տեովեթյան
- 2) Հովսեփ Արղության
- 3) Բաղդիկ Սիմոնյան
- 4) Մկրտիչ Ավետիսյան

- 5) Հայկակ Կոստյան
- 6) Ղազար Շովրոյան
- 7) Մեծն Մուրադ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- ա. 1828 թ.
- բ. 1891 թ.
- գ. 1844 թ.

- դ. 1840 թ.
- ե. 1830 թ.
- զ. 1849 թ.

Իրադարձություն

- 1) Վրացա-իմերեթական նահանգի և Կասպիական մարզի ստեղծումը
- 2) Կովկասի փոխարքայության հիմնումը
- 3) Վ. Բեհրթովի՝ Հայկական մարզի վարչության պետ նշանակվելը
- 4) Երևանի նահանգի հիմնումը
- 5) Անդրկովկասի բաժանումը չորս նահանգի
- 6) Հայկական մարզի ստեղծումը
- 7) «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը Թավրիզում

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- ա. 1729 թ.
- բ. 1724 թ.
- գ. 1728 թ.

- դ. 1812 թ.
- ե. 1736 թ.
- զ. 1828 թ.

Իրադարձություն

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանի մահը
- 2) Ավան և Թարխան հարյուրապետների պատվիրակության մեկնումը ռուսական բանակ
- 3) Նադիրի հռչակվելը պարսից շահ
- 4) Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև Կ. Պոլսի պայմանագրի կնքումը
- 5) Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 6) Հայկական մարզի ստեղծումը
- 7) Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը

25. Ստեղծագործությունը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

- ա. Անտոն Գարագաշյան
- բ. Ստեփանոս Օրբելյան
- գ. Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանյան

- դ. Սերգեյ Գլինկա
- ե. Նիկողայոս Ադոնց
- զ. Ալեքսանդր Երիցյան

- 1) «Ազգապատում»
- 2) «Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում»
- 3) «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն»
- 4) «Պատմութիւն Հայոց»
- 5) «Քննական պատմություն հայոց»
- 6) «Պատմութիւն նահանգին Սիսական»
- 7) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»

26. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- ա. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի կնքումը
- բ. Խանասորի արշավանքը
- գ. Մուսա լեռան հերոսամարտը
- դ. Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքի ընդունումը
- ե. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- զ. Արևմտահայերի առաջին համագումարը

Տարեթիվ

- 1) 1915 թ. օգոստոսի սկիզբ — սեպտեմբերի 10
- 2) 1895 թ. սեպտեմբերի 18
- 3) 1916 թ. մայիսի 16
- 4) 1917 թ. մայիսի 2–11
- 5) 1897 թ. հուլիսի 25
- 6) 1903 թ. հունիսի 12
- 7) 1878 թ. փետրվարի 19

27. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Սարգիս Պիծակ
- բ. Հարություն Ալամդարյան
- գ. Ղևոնդ Ալիշան
- դ. Հովհան Որոտնեցի
- ե. Ստեփանոս Ներսիսյան
- զ. Երվանդ Ոսկան
- 1) փիլիսոփա
- 2) նկարիչ
- 3) քանդակագործ
- 4) գրող
- 5) դերասան
- 6) մանրանկարիչ
- 7) պատմաբան

28. Ստեղծագործությունը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

- ա. «Չանգեզուր»
- բ. «Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը»
- գ. «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
- դ. «Թուղթ ընդհանրական»
- ե. «Սալմե»
- զ. «Համառոտ լուծումն Առաքինութանցն Արիստոտելի»
- 1) Գրիգոր Տաթևացի
- 2) Գևորգ Բաշինջաղյան
- 3) Վարդգես Սուրենյանց
- 4) Գրիգոր Մագիստրոս
- 5) Եղիշե Թադևոսյան
- 6) Նիկողայոս Ադոնց
- 7) Ներսես Շնորհալի

29. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- ա. 1856 թ.
- բ. 1555 թ.
- գ. 1829 թ.
- դ. 1724 թ.
- ե. 1839 թ.
- զ. 1914 թ.

Իրադարձություն

- 1) Փարիզի ռուս-թուրքական հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 2) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- 3) Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- 4) Ամասիայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 5) բարենորոգումների հրովարտակի՝ թանգիմաթի հրապարակումը
- 6) Կ. Պոլսի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- 7) Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- ա. Սարգիս Կուկունյանի գլխավորած հայդուկ-կամավորների արշավանքը
- բ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի վերանայման վերաբերյալ ռուս-անգլիական համաձայնագրի ստորագրումը Լոնդոնում
- գ. հայերին պաշտպանելու խնդրանքով Գևորգ Ե Ամենայն հայոց կաթողիկոսի դիմումը ռուսական կայսրին
- դ. «Ազգային սահմանադրություն» կանոնադրության վավերացումը սուլթանի կողմից
- ե. Հայկական մարզի ստեղծումը
- զ. Բանվորների խաղաղ ցույցի գնդակոծումը Պետերբուրգում

Տարեթիվ

1) 1863 թ. մարտի 17	5) 1878 թ. մայիսի 18
2) 1905 թ. հունվարի 9	6) 1890 թ. սեպտեմբերի 22
3) 1828 թ. մարտի 21	7) 1914 թ. հունվարի 26
4) 1912 թ. հոկտեմբերի 2	

31. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

ա. Հակոբ Ջուղայեցի	դ. Սամսոն Տեր-Պողոսյան
բ. Խորեն Նարբեյ	ե. Միքայել Սեբաստացի
գ. Մկրտիչ Յաղուբյան	զ. Գրիգոր Մոսեյան

Իրադարձություն

- 1) Բայազետի հերոսական պաշտպանություն
- 2) Ս. Առաքելոց վանքի կռիվ
- 3) Բեռլինի վեհաժողով
- 4) Չեյթունի ապստամբություն
- 5) բանակցություններ Ռեչ Պոսպոլիտայի թագավոր Յան Սոբեսկու հետ
- 6) Սասունի հերոսամարտ
- 7) 1562 թ. գաղտնի ժողով

32. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Թալեաթի սպանությունը	1) 1922 թ. հուլիսի 25
բ. Ջենալի մահապատիժը	2) 1922 թ. ապրիլի 17
գ. Ջենալ Ազմիի մահապատիժը	3) 1919 թ.
դ. Էնվերի սպանությունը	4) 1922 թ. օգոստոս
ե. «Նեմեսիս» ծրագրի ընդունումը	5) 1921 թ. մարտի 15
զ. Սայիդ Հալիմի սպանությունը	6) 1920 թ.
	7) 1921 թ. դեկտեմբերի 6

33. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցության ստեղծումը	1) 1909 թ. սեպտեմբեր
բ. Հայոց ազգային բյուրոյի ձևավորումը	2) 1907 թ. դեկտեմբեր
գ. Երիտթուրքական հեղաշրջումը	3) 1908 թ. հուլիս
դ. Արտասահմանից 5000 հայերի վերադարձը Տարոն	4) 1909 թ. ապրիլ
ե. Ադանայում հայերի կոտորածը	5) 1912 թ. հոկտեմբեր
զ. Փարիզում Օսմանյան կայսրության ընդդիմադիր ուժերի երկրորդ համաժողովը	6) 1908 թ. հոկտեմբեր
	7) 1907 թ. մայիսի 2

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հովհաննես Թութունջին 1666 թ. ժամանել է Փարիզ և հավաստիացրել ֆրանսիական արքունիքին, որ հայերը հույների հետ միասին պատրաստ են ապստամբելու Օսմանյան կայսրության դեմ:
- 2) Մահտեսի Շահմուրատը ճանապարհորդել է Եթովպիա՝ այդ երկիրը ևս հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկելու նպատակով:
- 3) Իսրայել Օրին տեղափոխվել է Գերմանիա, հաստատվել Պֆալց երկրամասի կենտրոն Դյուսելդորֆ քաղաքում:
- 4) Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունում Իսրայել Օրուն խորհուրդ են տվել դադարեցնել բանակցությունները եվրոպական երկրների հետ:
- 5) Ռազմական օգնության դիմաց հայ մելիքները խոստացել են Հովհան Վիլիելմին ճանաչել Հայաստանի թագավոր:
- 6) Մոսկովյան ծրագրով նախատեսվում էր կազմակերպել 25-հազարանոց բանակ, որի մի մասը՝ 10 հազարը, Հյուսիսային Կովկասից պետք է մտներ Վրաստան:
- 7) Պարսկաստանից Ռուսաստան վերադառնալու ժամանակ Իսրայել Օրուն է միացել Մելիք Սաֆրազը:

2. Որո՞նք են Արցախի հայտնի սղնախները.

- ա. Շիրվանի
- բ. Գյուլիստանի
- գ. Երնջակի
- դ. Շոշի
- ե. Ավետարանոց

- զ. Շարուրի
- է. Գանձակի
- ը. Զրաբերդի
- թ. Շամախիի
- ժ. Քարազլխի

- 1) ա, գ, ե, զ, ժ 2) բ, դ, գ, է, թ 3) բ, դ, ե, ը, ժ 4) գ, ե, գ, է, ը

3. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան-Ջալալյանը խոչընդոտել է արցախահայության պայքարը:
- բ. Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:
- գ. 1724 թ. Կարբի գյուղի բնակիչները 4 ամիս դիմադրություն են ցույց տվել թուրքական բանակին:
- դ. 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեք ամիս:

ե. Դավիթ բեկի մահից հետո Կապանի զինվորական հրամանատարությունը ամբողջությամբ անցել է տեր Ավետիսի ձեռքը:

զ. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:

է. Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, իրավունք է վերապահել դրամ հատելու և նրա հետ դաշինք է կնքել:

1) դ, ե, գ

2) դ, գ, է

3) բ, դ, է

4) գ, ե, գ

4. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

1) 1877 թ. ապրիլի 12-ին Ռուսաստանը պատերազմ սկսեց օսմանյան Թուրքիայի դեմ:

2) 1878 թ. սկզբին ռուսները մտան Սոֆիա, ապա՝ Պլովդիվ և հասան Բելգրադի մատույցները:

3) Կովկասյան ճակատում՝ Ալեքսանդրապոլ-Կարս ուղղությամբ, հիմնական հարվածող ուժը հայազգի զեներալ Միխայիլ Լոռիս-Մելիքովի (Լոռու-Մելիքյան) հրամանատարությամբ գործող 70-հազարանոց Կովկասյան կորպուսն էր:

4) Երևանյան ջրկատը 1877 թ. ապրիլի 30-ին գրավում է Բայազետը, ապա՝ նաև Դիադինն ու Ալաշկերտը:

5) 1890 թ. հունիսին Թիֆլիսում հույժ գաղտնի պայմաններում սկսվեց ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը՝ համագումարը:

6) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվեց ՀՅԴ ծրագիրը:

7) Արաբոն (Առաքել Մխիթարյանը) ծնվել է 1863 թ. Սասունի Կոռթեր գյուղում:

5. Ստորև տրվածներից ընտրել ճիշտ պնդումները.

ա. Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագրով Թուրքիան տիրեց Արևմտյան Հայաստանին:
բ. 1878 թ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետը և Ալաշկերտը վերադարձվեցին Օսմանյան կայսրությանը:

գ. Բուխարեստի պայմանագրով Ռուսաստանին անցան Ախալքալաքը և Ախալցխան:
դ. 1896 թ. Հալեպի համաձայնագրով Ջեթունում պետք է նշանակվեր ազգությամբ հայ կառավարիչ:

ե. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի համաձայն՝ հայկական նահանգներում նահանգապետերը և գավառապետերը նշանակվելու էին սուլթանի կողմից:

զ. Ռուստոմի գլխավորությամբ Թիֆլիսում ստեղծված «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտեի» նպատակը Անդրկովկաս արշաված թուրքական զորքին դիմակայելն էր:

է. Նապոլեոն I կայսեր անունից Ֆրանսիայի հյուպատոսը Թուրքիայից պահանջեց դադարեցնել Ջեթունի պաշարումը:

1) ա, բ, ե

2) բ, գ, ե

3) դ, գ, է

4) ա, գ, է

6. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Արցախի ազատագրական ուժերը 1722 թ. Գանձակի մահմեդականների հետ կնքել էին թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր:
- 2) Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումից հետո ստեղծվել է Հայկական մարզը:
- 3) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվել է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- 4) Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- 5) 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- 6) Ըստ 1878 թ. Բեռլինի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրավված տարածքների փոխանակում:
- 7) 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվել է միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

7. Ընտրել ճիշտ փաստարկները.

- ա. 1826 թ. սեպտեմբերի 3-ին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի 2000-անոց զորագունդը ջախջախեց պարսիկների 10 000-անոց բանակը:
- բ. 1828 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավեցին Հասան կալան:
- գ. 1918 թ. մարտի 11-ից ապրիլի 11-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- դ. 1918 թ. ապրիլի 6-8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- ե. 1918 թ. մայիսի 11-ից հուլիսի 4-ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- զ. 1918 թ. մայիսի 16-27-ը Բաշ Ապարանում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:
- է. 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- ը. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը 1827 թ. բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:

1) բ, դ, ը

2) բ, գ, է

3) ա, ե, զ

4) ա, դ, է

8. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել էին կիսանկախ հայկական թագավորություններ:
- 2) 1724 թ. Կարբի գյուղի բնակիչները 4 ամիս դիմադրություն են ցույց տվել թուրքական բանակին:

- 3) 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեք ամիս:
- 4) Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Սիմեոն Երևանցին խոչընդոտել է Սյունիքի հայերի պայքարը:
- 5) 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
- 6) Դավիթ բեկի մահից հետո Կապանի զինվորական հրամանատարությունը ամբողջությամբ անցել է տեր Ավետիսի ձեռքը:
- 7) Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, իրավունք է վերապահել դրամ հատելու և նրա հետ դաշինք է կնքել:

9. Արևմտահայության զանգվածային վերաբնակեցմանը վերաբերող ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ադրիանուպոլսի պայմանագրով թուրքերին վերադարձվող տարածքների հայությունը հայտնվեց մահմեդականների վրեժխնդրության վտանգի առջև:
- 2) 1830 թ. մայիսին սկսվեց զանգվածային վերաբնակեցումը:
- 3) Կարսեցիները հաստատվեցին Գյումրիում, Շիրակի դաշտում և Թալինի շրջակայքում, բայազետցիներն ու ալաշկերտցիները՝ Սևանա լճի ավազանում, մասամբ նաև Սուրմալում, Դարաչիչակում, Ապարանում և Փամբակում:
- 4) Վերաբնակիչների թիվը մեծ էր՝ մոտ 45 000 մարդ:
- 5) Արևմտահայերի զանգվածային վերաբնակեցման հետևանքները աղետալի էին. Վան և Բայազետ քաղաքները զրկվեցին մեծ թվով հայ առևտրականներից ու արհեստավորներից:
- 6) Ռուսաստանին անցած Ալեքսանդրապոլի և Ալաշկերտի կիսավեր դարձած գավառների համար վերաբնակեցումը ունեցավ կարևոր նշանակությունը. անեց հայ բնակչության տեսակարար կշիռը:
- 7) Ախալցխայի գավառում էրզրումահայերը վերաշինում են շուրջ 50 գյուղ:

10. Տրվածներից առանձնացնել երեք կետ, որոնք Շահամիր Շահամիրյանի կազմած հայկական պետականության վերականգնման նախագծի հողվածներից չեն.

- ա. Ռուսաստանի օգնությամբ ազատագրված Հայաստանը հռչակել հանրապետություն՝ խորհրդարանական կառուցվածքով:
- բ. Հայաստանում 20 տարի ժամանակով տեղակայել 6–հազարանոց ռուսական զորք:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- դ. Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև սահմանել ազատ երթևեկություն:
- ե. Հայոց թագավորին ընտրել ռուսական կայսրի կողմից, իսկ այնուհետև օժել էջմիածնում:
- զ. Պետերբուրգում ունենալ Հայաստանի կառավարության դեսպան:
- է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) ա, գ, է 2) գ, դ, զ 3) բ, ե, գ 4) գ, ե, է

11. Տրվածներից դր երեք կետը Հայաստանի ազատագրության՝ Մովսես Սարաֆյանի կազմած ծրագրից չեն.

- ա. Հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկել Արցախի մելիքներին՝ նրանց տրամադրելով ռազմական հանդերձանք և զենք:
- բ. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրել նավահանգիստ:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- դ. Հայաստանի կառավարությունը Պետերբուրգում պետք է ունենար իր դեսպանը:
- ե. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծել հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկին դարձնել Հայաստանի թագավոր:
- զ. Հայերից և վրացիներից կազմավորված զորաջոկատների հրամանատարը պետք է լիներ հայազգի և ենթարկվեր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) բ, դ, ե 2) ա, դ, է 3) բ, դ, է 4) գ, ե, զ

12. Տրվածներից դր երեքը Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին վերաբերող կետերից չեն.

- ա. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրվելու էր նավահանգիստ:
- բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25–հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը պետք է մտներ Վրաստան:
- դ. Հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օծվելու էր Էջմիածնում:
- ե. Նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները, սակայն առանց գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի:
- զ. Զորաջոկատների հրամանատարը լինելու էր հայազգի և ենթարկվելու էր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր:

- 1) ա, բ, է 2) գ, զ, է 3) ա, դ, ե 4) գ, դ, զ

13. Բերված փաստերից ընտրել երեքը, որոնք տեղ են գտել «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքում.

- ա. Ներկայացված է ապագա պետության կառավարման համար նախատեսված օրենքների հավաքածու:
- բ. Ներկայացված է խորհրդարանական հանրապետություն ստեղծելու ծրագիր:
- գ. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն գործադիր իշխանության կառուցվածքը:

- դ. Ներկայացված են հայ ժողովրդի հերոսական անցյալը, նրա աշխարհագրական լայնարձակ սահմանները:
- ե. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր իշխանության կառուցվածքը:
- զ. Գիրքը կոչ է անում հայ երիտասարդներին դուրս գալու օտար բռնակալների դեմ և զենքի ուժով հասնելու ազատության:
- է. Քննադատվում է միապետական կարգը՝ այն համարելով հայոց պետականության անկման պատճառներից մեկը:

- 1) գ, դ, ե 2) դ, զ, է 3) բ, գ, է 4) ա, գ, ե

14. Ըստ արևմտահայերի ազգային սահմանադրության՝ ստեղծվելու էին՝

- 1) Ազգային ժողով
- 2) դատական իշխանություն
- 3) Ազգային կենտրոնական վարչություն
- 4) կրթական հաստատություններ
- 5) ազգային կյանքի տարբեր բնագավառները սպասարկող խորհուրդներ
- 6) ինքնապաշտպանական խորհուրդ
- 7) հոգևոր խորհուրդներ

15. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական–քաղաքական գործիչներն իրենց հույսը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական աջակցությամբ զինված պայքար ծավալելու հետ:
- 2) Ձեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը խոշոր ազդեցություն ունեցավ հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության աննախընթաց բարձրացման վրա:
- 3) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- 4) Գ. Արծրունու ազատագրական խմբակը հիմնվել է Վանում:
- 5) «Բարենպատակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակների նպատակն է եղել ոչ միայն ազատագրել Արևմտահայաստանը, այլև հասնել ազգի երկու հատվածների միավորմանը:
- 6) «Հայասեր–ազգասեր» կազմակերպության դատապարտված 40 անդամներից հինգի նկատմամբ մահապատժի վճիռ է կայացվել:
- 7) «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ունեցել է մոտ 30 անդամ, որոնք փորձել են զենք առաքել «թուրքահայ եղբայրներին»:

16. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) XX դ. սկզբներին, երբ իրականացվում էր հայերի վերացման թուրքական պետական ծրագիրը, միջազգային իրավունքի մեջ դեռևս ձևակերպված չէր «ցեղա-սպանություն» հասկացությունը:
- 2) «Ցեղասպանության հանցագործությունը հրահրելու և պատժելու մասին» կոն-վենցիայի հիմքում ընկած է իտալացի իրավաբան Ռաֆայել Լեմկինի առաջարկած նախագիծը:

- 3) Ըստ ցեղասպանության կոնվենցիայի երկրորդ հոդվածի՝ ցեղասպանություն են համարվում որևէ ազգային, ռասայական, էթնիկական կամ կրոնական խմբի լիակատար կամ մասնակի ոչնչացմանն ուղղված հինգ գործողություններ:
- 4) Մեծ Բրիտանիայի նախագահ Դեյվիդ Լլոյդ Ջորջը ասում էր, որ հաշտության պայմանագրով հայկական հողերը պետք է վերջնականորեն ազատագրվեն թուրքերից:
- 5) 1919 թ. հուլիսի 5–ի դատավճռով Թալեաթը, Էնվերը, Ջեմալ Ազմին և Սայիդ Հալիմը հեռակա դատապարտվեցին մահվան:
- 6) Նազըմը կախաղան բարձրացվեց 1926 թ. հանրապետական Թուրքիայի նախագահ Ջեմալի դեմ կազմակերպված դավադրությանը մասնակցելու համար:
- 7) Երիտթուրքական հեղաշրջումից հետո հնչակյանները հայտարարեցին, որ հրաժարվում են կայսրությունից Հայաստանի անջատման պահանջից, քանի որ տապալվել է բռնապետական վարչակարգը և երկրում հաստատվել են սահմանադրական կարգեր:

17. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. XIX դարի երկրորդ կեսին ստեղծված հայ ազգային կուսակցությունների շնորհիվ հնարավոր դարձավ որոշ չափով մեղմել ժողովրդի հարստահարումը, կազմակերպել նրա ինքնապաշտպանությունը, ուղղորդել ազատագրական շարժումները, պահպանել ազգային ոգին և սերունդներին նախապատրաստել նոր ուսվելի վճռական կոիվների:
- բ. Աբդուլ Համիդ II–ը հայերի ֆիզիկական բնաջնջման իր հրեշավոր ծրագրին տերության մահմեդական բնակչությանը նախապատրաստելու համար պաշտոնական գաղափարախոսություն դարձրեց պանիսլամիզմը և պանթուրքիզմը:
- գ. Հնչակյան կուսակցության կազմակերպման ձև ընտրված ապակենտրոն սկզբունքի պայմաններում տարբեր կառույցների գործունեությունը համակարգելու նպատակով ստեղծվեցին հատուկ մարմիններ:
- դ. XIX դարի վերջի հայդուկային պայքարը ցույց տվեց, որ անհատական պարտիզանական կոիվներով հնարավոր է հասնել ազգի ազատագրությանը:
- ե. Հայդուկային շարժման հանդես գալն Արևմտյան Հայաստանում հայ ժողովրդի քաղաքական ու տնտեսական ծանր ու օրհասական վիճակի հետևանք էր:
- զ. Բեռլինի վեհաժողովում Թուրքիայից ստանալով որոշակի զիջումներ՝ մեծ տերություններն ամենևին մտադիր չէին ճնշել նրան հայկական բարենորոգումները կատարելու համար, ուստի օսմանյան կառավարությունը, օգտվելով առիթից, արևմտահայության նկատմամբ սաստկացրեց բռնությունները:
- է. Ֆիդայական շարժման հայտնի դեմքերից Հրայրը 1900 թ. Բշարե Խալիլի սպանությունն իրականացնելուց հետո ստացել է Դժոխք մականունը:

1) ա, գ, է

2) գ, դ, է

3) բ, դ, գ

4) բ, ե, գ

18. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ թուրքահպատակ ժողովուրդները իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի, հայտնի է «հայդուկային» կամ «ֆիդայական» շարժում անունով:
- 2) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 3) Սասունում «Մեծ չեղոյի» առաջնորդը Թորոս Ծառուկյանն էր:
- 4) Աղբյուր Սերոբը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:
- 5) Հրայրի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:
- 6) Հայդուկային շարժմանը մասնակից էին միայն արևելահայերը:
- 7) 1880–ական թթ. կեսին ֆիդայական խմբի նշանավոր ղեկավարներից էր Սպահանցի Մակարը:

19. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- բ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1909 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1915 թ. ամառը:
- գ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետը վերադարձվել է Թուրքիային:
- դ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները չեն ստացել իրական ազատություն և հավասարություն:
- ե. Բեռլինի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնելու Վանը, Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը, Օլթին, Ալաշկերտը:
- զ. 1916 թ. մարտի 9–ին Սայքսը և Պիկոն համաձայնության նախնական տարբերակը Մոսկվայում հանձնեցին Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Իզվոլսկուն:
- է. 1914 թ. հունվարի 26–ի ռուս–թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

- 1) գ, դ, ե 2) ա, գ, դ 3) ա, գ, զ 4) բ, գ, է

20. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայդուկ արաբերեն նշանակում է տասնապետ:
- բ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները ստացել են իրական ազատություն և հավասարություն:
- գ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- դ. 1914 թ. հունվարի 26–ի ռուս–թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

ե. Վանի հայության 1915 թ. ինքնապաշտպանությունն ավարտվեց փայլուն հաղթանակով, և Վանի նահանգում թեև կարճ, բայց գոյություն ունեցավ ազգային տեղական իշխանություն:

զ. Արցախում XVIII դ. սկզբներին ստեղծված պաշտպանական հենակետային ամրոցները կոչվել են սղնախներ:

է. Կ. Պոլսում Ռուսաստանի դեսպան Մ. Գիրսը և Գերմանիայի դեսպան Լ. Վեստենենկը 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին Արևմտյան Հայաստանի համար կազմեցին 6 կետից բաղկացած բարենորոգումների ծրագիր:

1) բ, դ, ե

2) գ, ե, զ

3) ա, բ, զ

4) ա, գ, է

21. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

1) Անդրկովմիսարիատը Տրապիզոնի բանակցությունների արդյունքում ընդունել է Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագիրը:

2) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1918 թ. ապրիլի սկզբից թուրք-անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք-հայկականի:

3) Տրապիզոնում ընդհատված բանակցությունները թուրքերի հետ վերսկսվել են Թիֆլիսում:

4) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի կողմից Արամ Մանուկյանը հաստատվել է Հայաստանի կոմիսար:

5) Թուրք-հայկական պատերազմում թշնամին առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:

6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում հայոց զորքը փայլուն հաղթանակ է տարել:

7) Մայիսյան հերոսամարտերի շնորհիվ արևելահայությունը փրկվել է բնաջնջումից:

22. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

ա. Ռուս պատմաբան Մարի Բրոսեն գրել է «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն» աշխատությունը:

բ. Ղուկաս Ինճիճյանն ամենայն մանրամասնությամբ անդրադարձել է հին և նոր Հայաստանի նահանգների, բնակավայրերի, դրանց բնակչության ու տեղագրության հարցերին:

գ. 1836–1837 թթ. Մադրասում հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:

դ. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեթբությանի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:

ե. Հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկը՝ «Տիեզերական պատմության» երկհատորյակը, մեծ ճանաչում է բերել պատմաբան Հովսեփ Գաթրոճյանին:

զ. XVIII դ. առաջին կեսին ասպարեզ են իջնում բնանկարիչ Մկրտում Հովնաթանյանը և նրա որդիները՝ Հակոբն ու Աղաթոնը:

է. 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:

- 1) ա, գ, զ 2) բ, դ, ե 3) դ, ե, է 4) բ, գ, ե

23. Ո՞ր երեք նկարներն են պատկանում Գ. Բաշինջաղյանի վրձինն.

- ա. «Չանգեզուր»
- բ. «Սևանա լիճ»
- գ. «Խրիմյան Հայրիկը Էջմիածնում»
- դ. «Նոյը իջնում է Արարատից»
- ե. «Դեպի Արագած տանող ճանապարհը»
- զ. «Արարատ»
- է. «Հայերի ջարդը Տրապիզոնում»

- 1) գ, ե, զ 2) ա, գ, է 3) բ, դ, է 4) ա, ե, զ

24. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Նշանավոր երկրաբան Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:
- բ. Ռուսաստանի վարչապետ Գոլիցինին ներկայացված Հովսեփ Էմինի ծրագիրը կոչվել է «Պֆայցյան»:
- գ. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- դ. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:
- ե. Բժշկասանիտարական գործի հմուտ կազմակերպիչ Ջակոմո Չամչյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ-ի բժշկական ինստիտուտներում:
- զ. Անտոն Գարագաշյանը հրատարակել է «Ազգապատում» եռահատոր աշխատությունը:
- է. 1915 թ. սեպտեմբերի սկզբին ֆրանսիական «Գիշեն» հաճանավն անսպասելիորեն հայտնվում է Մուսա լեռան ավիամերձ շրջանում:
- ը. Արմենականները կրել են «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության գաղափարական ազդեցությունը:

- 1) ա, դ, է 2) բ, գ, ե 3) ա, գ, ը 4) բ, դ, է

25. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- ա. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
- բ. Ըստ 1878 թ. Բեռլինի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:

- գ. 1828 թ. փետրվարի 10–ին Թուրքմենչայ գյուղում կնքել է ռուս–պարսկական հաշտության պայմանագիր:
- դ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25–ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16–րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվել է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- զ. 1878 թ. հունիսի 1–ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- է. 1914 թ. հունվարի 26–ի ռուս–թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվել է միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
- ը. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- թ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետը վերադարձվել է Թուրքիային:

- 1) ա, գ, ե 2) գ, ը, թ 3) դ, է, թ 4) բ, դ, է

26. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար է սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:
- բ. Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվել է Արևմտյան Հայաստանում գրաված հողերից և կորցրել իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:
- գ. ՀՅԴ ծրագրում որպես մոտակա խնդիր սահմանվել է Արևմտյան Հայաստանի անկախանալը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական–քաղաքական գործիչներն իրենց հույսերը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական աջակցությամբ զինված պայքար ծավալելու հետ:
- ե. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու նպատակով Եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:
- զ. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- է. Հնչակյանները որպես մոտակա նպատակ սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը:
- ը. Տարբեր վայրերում ձևավորված գաղտնի խմբակները հիմք են դարձել հայ ազգային կուսակցությունների ձևավորման համար:

- 1) ա, գ, է 2) բ, դ, ե 3) գ, է, ը 4) ա, գ, ը

27. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- բ. Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով «Կոլոկոլ» թերթի օրինակին, 1887 թ. հիմնադրած իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:
- գ. «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավեճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- դ. «Դրոշակ» թռուցիկ թերթի անդրանիկ համարում հրապարակած հռչակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:
- ե. «Հայասեր–ազգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրել է «Ազատության ավետաբեր» թերթը:
- զ. Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- է. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր–Ղուկասյանի, Վ. Բեհրութովի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- ը. Ժողովրդավարական սկզբունքի համաձայն՝ «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամները գիտեին իրենց ղեկավարներին և անդամների մեծ մասին:
- թ. ՀՅԴ ծրագրի «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

1) բ, դ, թ

2) գ, զ, է

3) ա, ե, ը

4) ա, գ, ը

28. Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1836–1837 թթ. հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:
- 2) 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Հնչակյան կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ–ին:
- 3) 1892 թ. Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:
- 4) 1896 թ. Հնչակյան կուսակցությունը պառակտվել է երկու թևի՝ սոցիալիստական և ազգային:
- 5) 1918 թ. մայիսի 7–ից հունիսի 6–ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:
- 6) Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- 7) 1918 թ. մայիսի 25–30–ը տեղի է ունեցել Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը:
- 8) 1917 թ. մայիսի 2–11–ը կայացել է արևմտահայերի երկրորդ համագումարը Երևանում:

29. Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1826 թ. սեպտեմբերի սկզբներին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագունդը հետ է գրավում Գանձակը:
- 2) 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:
- 3) 1829 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:
- 4) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- 5) 1918 թ. ապրիլի 6–8–ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային–քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- 6) 1918 թ. ապրիլի 11–ից հունիսի 4–ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- 7) 1918 թ. մարտի 1–ից ապրիլի 1–ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- 8) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը Ղարաքիլիսայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

30. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Մ. Խրիմյանն ու Մ. Փորթուգալյանը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք են ներկայացրել մեծ տերություններին:
- 2) 1880–ական թթ. Հայկական հարցի շուրջ ստեղծված միջազգային անբարենպաստ իրավիճակը՝ բարենորոգումների խնդրի նկատմամբ եվրոպական երկրների, մասնավորապես Ռուսաստանի սառն ու անտարբեր վերաբերմունքը հուսախաբ են արել պայքարի զինված ուղին նախընտրած գործիչների մի մասին:
- 3) Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ էսէռներն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում հայկական պետության վերաստեղծումը:
- 4) Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
- 5) Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
- 6) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 7) Գևորգ Չավուշի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:

31. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. 1877 թ. ամռանը թուրքերը, մեծ ուժեր կենտրոնացնելով, պաշարում են Բայազետի բերդը, և ավելի քան 23 հազար հոգուց բաղկացած թուրքական զորքերը կատաղի գրոհներ են գործում բերդի վրա, բայց գրավել չեն կարողանում:
- բ. 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատում՝ Ալեքսանդրապոլ–Կարս ուղղությամբ, հիմնական հարվածող ուժը հայազգի գեներալ Մի-

խայիլ Լոռիս-Մելիքովի հրամանատարությամբ գործող 52-հազարանոց Կովկասյան կորպուսն էր:

- գ. 1877–1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմում Մ. Լոռիս-Մելիքովի և Ա. Տեր-Ղուկասովի կողքին մարտնչում էին գեներալներ Հովհաննես Լազարևը, Բեհբուջ Շելկովնիկովը, Հակոբ Ալխազովը, Լևոն Մելիքովը, Ստեփան Քիշմիշևը և տարաստիճան բազմաթիվ զորահրամանատարներ ու զինվորականներ:
- դ. Մկրտիչ Խրիմյանի 1869 թ. պատրիարք դառնալուց հետո «Ազգային սահմանադրությունը» գործադրվեց Արևմտյան Հայաստանի բազմաթիվ գավառներում:
- ե. XIX դարի կեսերին Ձեյթունն անվանապես էր ենթարկվում Մարաշի փաշայությանը, սակայն միայն իշխանություններին տարեկան որոշ քանակությամբ հարկ էր վճարում:
- զ. 1860 թ. մայիսի 24-ին սուլթանի կողմից վավերացված արևմտահայերի «Ազգային սահմանադրությունը» Արևմտյան Հայաստանի ու ամբողջ կայսրության հայ բնակչության կրթամշակութային կյանքը կարգավորող իրավական կարևոր փաստաթուղթ էր:
- է. Ըմբոստ Ձեյթուն լեռնագավառը իրեն ենթարկելու թուրքական կառավարության ջանքերն ավելի եռանդուն են դարձել, երբ Կովկասից ներգաղթած չերքեզները բնակեցվել են Մարաշի շրջակայքում:
- ը. 1860 թ. չերքեզների ավազակային ջոկատների ուղեկցությամբ թուրքական 50-հազարանոց բանակը արշավել է Ձեյթունի վրա և ջախջախիչ պարտություն կրել:
- թ. 1862 թ. Ազիզ փաշայի կազմակերպած գրոհը Ձեյթունի վրա ավարտվել է նրանով, որ թուրքերը, կորցնելով ավելի քան 2000 մարդ և իրենց ունեցած հրանոթները, փախուստի են դիմել:

1) գ, թ, ե

2) ա, գ, թ

3) ա, գ, ը

4) բ, դ, է

32. Տրված այն դրոշմներից որոնք են սխալ.

- ա. Բեռլինի պայմանագրով Ալաշկերտն ու Բայազետը վերադարձվեցին Օսմանյան կայսրությանը:
- բ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Մեծ Բրիտանիան Թուրքիայից ստանում էր Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- գ. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- դ. Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա ուղևորված հայկական պատվիրակության կազմում ընդգրկված էր Մինաս Չերազը:
- ե. «Հայասեր-ազգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրում էր «Ազատության ավետարներ» թերթը:
- զ. 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- է. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 61-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում էր

Արևմտյան Հայաստանում ռուսների գրաված և Թուրքիային վերադարձվող գավառներում անհապաղ անցկացնել բարեփոխումներ:

ը. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:

թ. Մկրտիչ Խրիմյանն ու Մինաս Չերազը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք ներկայացրին մեծ տերություններին:

1) ա, ե, է

2) բ, գ, ը

3) դ, գ, թ

4) ե, է, ը

33. Բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

ա. 1918 թ. մայիսի 11–ից Բաթումում Անդրկովկասի իշխանությունները վերսկսել են հաշտության բանակցությունները թուրքերի հետ:

բ. 1918 թ. ապրիլի 6–8–ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային–քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:

գ. 1918 թ. մայիսի 23–29–ը տեղի է ունեցել Բաշ Ապարանի հերոսամարտը:

դ. 1918 թ. մայիսի 7–ից հունիսի 4–ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:

ե. 1918 թ. մայիսի 22–ից մինչև մայիսի 28–ը տեղի է ունեցել Սարդարապատի հերոսամարտը:

զ. 1918 թ. մարտի 1–ից մինչև ապրիլի 1–ը ընթացել են Տրապիզոնի բանակցությունները՝ Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև:

է. 1918 թ. մայիսի 16–27–ը Ներքին Ախտայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

ը. 1917 թ. հունիսի 12–25–ը կայացել է արևելահայերի ներկայացուցչական համաժողովը:

թ. 1917 թ. մայիսի 2–11–ը կայացել է արևմտահայերի առաջին համագումարը:

1) բ, գ, զ

2) դ, ե, ը

3) ա, գ, թ

4) դ, է, ը

34. Ընտրել սխալ պնդումները.

ա. Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Օսմանյան կայսրության միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:

բ. Միհրան Ղասաբյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ բժշկական ինստիտուտներում:

գ. XIX դ. առաջին կեսին տարրական, հոգևոր–ձխական դպրոցների կողքին ստեղծվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:

դ. Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:

ե. Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես մեծ ճանաչում է ձեռք բերել Խաչատուր Աբովյանի տեսուչ եղած ժամանակ:

- գ. «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավեճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- է. Միքայել Չամչյանի «Պատմություն Հայոց» աշխատությունը, ինչպես Խորենացու «Հայոց պատմությունը», ամբողջական պատկերացում է տալիս հայ ժողովրդի անցած ուղու մասին:
- ը. Ճանաչված քիմիկոս Հովհաննես Ադամյանը համարվում է ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հայրը:
- թ. «Տարեգրություն» պարբերականը հայ ժողովրդին տեղեկություններ է հաղորդել աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին:

- 1) ա, ե, ը 2) բ, ե, գ 3) գ, թ, ը 4) ա, դ, է

35. Բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- ա. 1854 թ. Ղրիմի պատերազմում Թուրքիային են միանում Անգլիան, Ֆրանսիան և Սարդինական թագավորությունը:
- բ. 1876 թ. Թուրքիայում գահ բարձրացած սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ը հանդիսավորությամբ ազդարարում է երկրում սահմանադրության ընդունումը, որով կայսրությունն անվանապես դառնում է սահմանադրական միապետություն:
- գ. 1877 թ. ապրիլի 12-ին Ռուսաստանը պատերազմ է սկսում Օսմանյան Թուրքիայի դեմ:
- դ. 1877 թ. Բալկանյան թերակղզում 160-հազարանոց ռուսական զորակազմը խոշոր հաղթանակներ է տանում թուրքական 185-հազարանոց բանակի դեմ:
- ե. 1877 թ. անցնելով Դանուբ գետը՝ ռուսական զորքերը համառ մարտերից հետո Բուլղարիայում գրավում են Շիպկայի լեռնանցքը:
- զ. 1878 թ. սկզբին ռուսական զորքերը մտնում են Սոֆիա, ապա Պլովդիվ և մոտենում Ադրիանուպոլսին ու Կ. Պոլսին:
- է. 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատում կռվող 52-հազարանոց ռուսական բանակի առջև խնդիր է դրվում շեշտակի հարվածներով հնարավորինս մխրճվելու Արևմտյան Հայաստանի խորքերը:
- ը. 1877 թ. ամռանը թուրքերը, մեծ ուժեր կենտրոնացնելով, պաշարում են Բայազետի բերդը, և ավելի քան 10 հազար հոգուց բաղկացած թուրքական զորքերը կատաղի գրոհներ են գործում բերդի վրա, բայց գրավել չեն կարողանում:
- թ. 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատում՝ Ալեքսանդրապոլ-Կարս ուղղությամբ, հիմնական հարվածող ուժը հայազգի գեներալ Միխայիլ Լոռիս-Մելիքովի հրամանատարությամբ գործող 70-հազարանոց Կովկասյան կորպուսն էր:

- 1) ա, ե, գ 2) բ, է, ը 3) դ, է, թ 4) գ, դ, թ

36. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. 1877-1878 թթ. պատերազմի օրերին կրկին ապստամբած գեյթունցիները, օգնությոն չստանալով Հ. Լազարևից, չեն ընկճվում և իշխան Պապիկ Նորաշխարհյանի ղեկավարությամբ թուրքերի դեմ կռվում են մինչև 1878 թ. վերջը:

- բ. «Բարենպաստակ ընկերություն» խմբակը վեց տարի գործելուց հետո հայտնաբերվում է Երևանի նահանգի ժանդարմական վարչության կողմից և դադարում է գործելուց:
- գ. 1881 թ. մայիսին Կարինում Խաչատուր Կերեքցյանի ջանքերով հիմնադրվում է «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը:
- դ. «Հայասեր-ազգասեր» խմբակն իր մասնաճյուղերն է ունեցել Վանի նահանգի տարբեր բնակավայրերում և գործել է մոտ երկու տարի:
- ե. «Սև խաչ» կազմակերպությանն աջակցում էր Վանի ռուսական փոխհյուպատոս, հայազգի Կոստանդին Կամսարականը:
- զ. «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի մեջ ընդգրկված էր ավելի քան 2400 մարդ՝ ուսուցիչներ, աշակերտներ, ծառայողներ, արհեստավորներ:
- է. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ուներ սարք, որով տպագրում և տարածում էր հայրենասիրական կոչեր, անդամության տոմսեր:
- ը. «Միություն ի փրկություն» խմբակը, որ նպատակ էր դրել ոչ միայն ազատագրելու Արևմտահայաստանը, այլև հասնելու ազգի երկու հատվածների միավորմանը, բացահայտվում է մոտ մեկ տարի գործելուց հետո:
- թ. 1883 թ. ապրիլին Կարինում տեղի է ունեցել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամների դատավարությունը, որն առաջին քաղաքական դատավարությունն էր Օսմանյան կայսրությունում:

- 1) ա, ե, ը 2) դ, է, թ 3) դ, գ, ը 4) բ, գ, է

37. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. 1893 թ. Արաբոն 16 հոգով կրկին անցնում է Արևմտյան Հայաստան և Գյալխորի կովում հերոսաբար զոհվում է իր ընկերների հետ:
- բ. Հնչակյանների շարքերն արագորեն աճում են, մինչև 1890-ական թթ. սկիզբը նրանք միայն Վանի վիլայեթում հիմնում են մոտ 90-ից ավել կազմակերպական խմբեր:
- գ. XIX դարի վերջերին, մինչև հայ մտավորական շրջանակները զբաղված էին համիդյան վարչակարգին հակազդելու ուղիների որոնմամբ, արևմտահայ գյուղացին ինքնաբուխ նախընտրում է պայքարի իր ձևը՝ անհատական-պարտիզանական, վրեժխնդրական ընդվզումը:
- դ. «Հայրենասերների միությունը» հայ ժողովրդին ուղղված կոչով հորդորում է հույս չդնել Եվրոպայի վրա, այլ Հունաստանի օրինակով ապստամբությամբ ազատագրվել թուրքական լծից:
- ե. Առաջին հայ ֆիդայական խմբերը հանդես են եկել 1880-ական թթ. կեսերին, որոնց ղեկավարներից հայտնի են Մարգար Վարժապետի, Արաբոյի, Արամ Աչըզբաշյանի և այլոց անունները:
- զ. ՀՅԴ ձևավորման գործընթացում, որը շարունակվում է երկու տարի, առաջնակարգ դեր են կատարում Քրիստափոր Միքայելյանը, Սիմոն Զավարյանը, Ստեփան Զորյանը, Խաչատուր Մալումյանը և ուրիշներ:

է. Ընդօրինակելով նարոդնիկների պայքարի ահաբեկչական ձևերը՝ արմենականները փորձում էին դրանք կիրառել Արևմտյան Հայաստանում աստվի թուրք և քուրդ պաշտոնյաների նկատմամբ:

ը. 1882 թ. Թիֆլիսում մի խումբ հայ երիտասարդներ՝ Գ. Արծրունու գլխավորությամբ, հիմնում են գաղտնի խմբակ, որի անդամներին ոգեշնչում էին Րաֆֆին, Գ. Սունդուկյանը և ուրիշներ:

թ. Հնչակյանները կարևոր դեր են ունենում Սասունի 1895 թ. ինքնապաշտպանության, 1894 թ. Բաբը Ալիի ցույցի և հատկապես Ջեյթունի 1896 թ. ապստամբության կազմակերպման գործում:

1) բ, է, թ

2) ա, գ, զ

3) դ, ե, թ

4) բ, է, ը

38. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

1) 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեք ամիս:

2) Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան–Ջալալյանը խոչընդոտել է արցախահայության պայքարին:

3) Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:

4) 1724 թ. Կարբի գյուղի բնակիչները 4 ամիս դիմադրություն են ցույց տվել թուրքական բանակին:

5) Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, իրավունք վերապահել դրան հատելու և նրա հետ դաշինք է կնքել:

6) Ռուսաստանի վարչապետ Գոլիցինին ներկայացված Հովսեփ Էմինի ծրագիրը կոչվել է «Հյուսիսային»:

7) 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:

8) Հովհաննես Թութունջին 1666 թ. ժամանել է Փարիզ և հավաստիացրել ֆրանսիական արքունիքին, որ հայերը հույների հետ միասին պատրաստ են ապստամբելու Օսմանյան կայսրության դեմ:

9) Հալիձորի ճակատամարտից հետո Կապանի զինվորական հրամանատարությունն ամբողջությամբ անցել է տեր Ավետիսի ձեռքը:

39. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

ա. Լոնդոնի հաշտության պայմանագրով Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրավված տարածքների փոխանակում:

բ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրով Էրզրումը և Բասենը մնալու էին Օսմանյան կայսրության կազմում:

գ. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու նպատակով եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:

դ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16–րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում էր Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:

- ե. Արևմտյան Հայաստանի խնդիրն ուղղակիորեն դարձել է Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս և «Հայկական հարց» անունով հայտնվել միջազգային դիվանագիտության կիզակետում:
 - զ. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար էր սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:
 - է. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 25-րդ հոդվածը իրավունք էր տալիս ռուսական զորքին 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:
 - ը. Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվեց Արևմտյան Հայաստանի գրաված հողերից և կորցրեց իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:
 - թ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրով Թուրքիային էին անցնելու Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները:
- 1) ա, բ, թ 2) գ, զ, է 3) ա, գ, թ 4) դ, ե, ը

40. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
 - բ. Արմենականները կրել են «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության գաղափարական ազդեցությունը:
 - գ. Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
 - դ. Որպես հեռավոր նպատակ՝ հնչակյանները սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը, իսկ մոտակա խնդիր՝ Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
 - ե. Հայ ազգային-քաղաքական կուսակցություններից դաշնակցականներն առաջինն են եղել, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետության վերստեղծումը:
 - զ. Արմենականների սոցիալիստական թևը, որը կարևոր խնդիր է համարել սոցիալական ազատագրությունը, կազմել է մեծամասնություն, իսկ ազգայինը՝ փոքրամասնություն:
 - է. Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
 - ը. ՀՅԴ ծրագրի «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:
 - թ. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:
- 1) բ, ե, գ 2) բ, գ, զ 3) դ, ե, թ 4) ա, է, ը

41. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. 15-հոգանոց գործադիր մարմնի՝ Հայոց ազգային խորհրդի նախագահն էր Ն. Աղբալյանը, քարտուղարը՝ Ա. Ահարոնյանը:
- բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի նախագահն էր Վ. Խառլամովը:
- գ. Նորաստեղծ Առանձին հայկական կորպուսի հրամանատարն էր Թ. Նազարբեկյանը:
- դ. Ռուսաստանի ժամանակավոր կառավարության նախագահ է ընտրվել Լ. Տրոցկին:
- ե. Էրզրումի պաշտպանական շրջանի ղեկավար է նշանակվել Անդրանիկը:
- զ. Կովկասյան ճակատում կազմավորված հայկական կորպուսի կոմիսար է նշանակվել Արամ Մանուկյանը:
- է. Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ է ընտրվել Վահան Փափազյանը:
- ը. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ է ընտրվել Ե. Գեգեչկորին:
- թ. ԱՀԿ-ում հայերից ընդգրկված էր Մ. Պապաջանյանը:

- 1) բ, դ, է 2) ա, դ, զ 3) ա, գ, թ 4) ե, գ, ը

42. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- 1) Մաղաքիա Օրմանյանը գալիք սերունդներին ավանդել է զգուշանալ եվրոպական տերությունների քաղաքականությունից:
- 2) XIX դ. վերջին հայ գեղանկարչության մեջ մինչ այդ բացառիկ նշանակություն ունեցող բնանկարի ժանրն իր տեղը զիջել է դիմանկարին:
- 3) Հմուտ հայագետներ Հ. Հյուբշմանը և Ա. Մեյեն ճշտել են հայերենի տեղը հնդեվրոպական լեզվաընտանիքում՝ որպես նրա առանձին ճյուղ:
- 4) Ականավոր արևելագետ Մ. Բրոսեն ուսումնասիրել է Էջմիածնի և Սևանի մատենադարանների հայկական ձեռագրերը, հիմնավորապես զբաղվել Անիի պեղումներով:
- 5) Ժամանակի քննությանն են դիմացել ականավոր պատմաբան Ղևոնդ Ալիշանի այն մտքերը, թե մեծ տերությունների համար Հայկական հարցը սոսկ միջոց էր Օսմանյան կայսրության գլխին մտրակ ճոճելու:
- 6) Հայ ազգային բնանկարի հիմնադիրը Պետերբուրգի գեղարվեստի ակադեմիայի սան Մարտիրոս Սարյանն է:
- 7) Ղևոնդ Ալիշանը հետևել է ժամանակին մեծ համարում ստացած այն հայեցակետին, ըստ որի՝ մարդկային հասարակության զարգացման հիմնական գործոնը աշխարհագրական դիրքն է:

43. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես մեծ ճանաչում է ձեռք բերել Խաչատուր Աբովյանի տեսուչ եղած ժամանակ:
- 2) Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Օսմանյան կայսրության միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:
- 3) Առաքել Դավրիժեցու «Գիրք պատմութեանց»-ը տպագրվել է հեղինակի կենդանության օրոք:

- 4) Ստեփանոս Պալասանյանը հետևել է ժամանակին մեծ համարում ստացած այն հայեցակետին, ըստ որի՝ մարդկային հասարակության զարգացման հիմնական գործոնը աշխարհագրական դիրքն է:
- 5) Միքայել Չամչյանի «Պատմություն Հայոց» աշխատությունը, ինչպես Խորենացու «Հայոց պատմությունը», ամբողջական պատկերացում է տալիս հայ ժողովրդի անցած ուղու մասին:
- 6) XIX դ. կեսին ասպարեզ են իջնում բնանկարիչ Մկրտում Հովնաթանյանը և նրա որդիները՝ Հակոբն ու Աղաթոնը:
- 7) Ղուկաս Ինճիճյանը ամենայն մանրամասնությամբ անդրադարձել է հին և նոր Հայաստանի նահանգների, բնակավայրերի, դրանց բնակչության ու տեղագրության հարցերին:

44. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- բ. 1892 թ. Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:
- գ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետի գավառը տրվել է Ռուսաստանին:
- դ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնելու Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը, Օլթին, Վանը, Ալաշկերտը:
- ե. Վանի հայության 1915 թ. ինքնապաշտպանությունն ավարտվել է փայլուն հաղթանակով, և Վանի նահանգում թեև կարճ, բայց գոյություն է ունեցել ազգային տեղական իշխանություն:
- զ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները չեն ստացել իրական ազատություն և հավասարություն:
- է. 1915 թ. ապրիլի 5-ի քեմալական կառավարության հատուկ օրենքով արգելվել է տեղության քաղաքացիների մուտքն ու ելքը հանրապետությունից:
- ը. 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Արմենական կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ-ին:

- 1) ա, գ, ը 2) դ, ե, ը 3) ա, ե, գ 4) բ, գ, է

45. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Ռուսական զորքը 1918 թ. փետրվարի 10-ին վերսկսեց պատերազմը Կովկասյան ճակատում:
- բ. 1918 թ. մարտին կնքված Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի IV հոդվածով և ռուս-թուրքական լրացուցիչ պայմանագրի համաձայն՝ Օսմանյան Թուրքիային անցան Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:
- գ. Անդրկովմիսարիատի 12 կոմիսարներից երեքը հայեր էին՝ Խ. Կարճիկյան, Հ. Օհանջանյան, Գ. Տեր-Ղազարյան:
- դ. 1918 թ. մարտի 1-ին ստեղծվել է Առանձին հայկական կորպուսը:
- ե. Հայոց ազգային խորհուրդը 1917 թ. դեկտեմբերի վերջերին Թիֆլիսից Երևան է գործուղել Արամ Մանուկյանին՝ օժտելով նրան արտակարգ լիազորություններով:

- գ. Կովկասյան բանակի գլխավոր հրամանատար Ե. Գեգեչկորու 1917 թ. դեկտեմբերի 7-ի գաղտնի հրամանի համաձայն՝ սկսվել է նվաճված մարզերի հայ բնակչությունից չորս գնդերի կազմավորումը:
- է. Հայկական կորպուսի ճակատային և պահեստային զորամասերի կազմավորման գլխավոր վայր դարձավ Երևանի նահանգը:
- ը. 1917 թ. ապրիլի 26-ին հրապարակվեց Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի որոշումը Արևմտյան Հայաստանի գրավված տարածքում կառավարման նոր ձև մտցնելու մասին:

- 1) ա, դ, գ 2) ա, գ, ը 3) գ, գ, ը 4) բ, ե, է

46. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) 1918 թ. մարտի 1-ին Հայկական կորպուսի և արևմտահայ զինուժի միավորումից ստեղծվում է Առանձին հայկական կորպուսը՝ Թ. Նազարբեկյանի հրամանատարությամբ:
- 2) 1918 թ. հունվարի երկրորդ կեսին Երևան է ժամանում Դրոն և ստանձնում Հայկական կորպուսի առաջին դիվիզիայի զորամասերի ու սպայակույտի ձևավորման ղեկավարությունը:
- 3) Դրոն նշանակվել է հայկական կորպուսի կոմիսար:
- 4) Անդրկովկասյան Սեյմը, ուր գերակշռում էր վրաց-թաթարական խմբավորումը, 1918 թ. ապրիլի 9(22)-ին հայտարարում է Ռուսաստանից երկրամասի անջատման և անկախության հռչակման մասին:
- 5) Հայկական կորպուսի երկրորդ դիվիզիայի հրամանատարն էր գնդապետ Ա. Բեյ-Մամիկոնյանը:
- 6) 1918 թ. մայիսի 11-ից հունիսի 4-ը Բաթումում վերսկսված բանակցություններում թուրքերը պահանջում են իրենց տնօրինմանը հանձնել Կարս-Ալեքսանդրապոլ-Ջուլֆա երկաթուղին:
- 7) Թուրքական կանոնավոր բանակի դեմ 1918 թ. մայիսին առաջին լուրջ դիմադրական մարտերը տեղի են ունեցել Ջավախքում և Շիրակում:
- 8) 1918 թ. մարտի 1-ին Դրոն նշանակվում է Առանձին հայկական կորպուսի հրամանատար:

47. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Անգլիան և Ֆրանսիան միմյանց միջև բաժանելու էին նեղուցները, Արևմտյան Հայաստանի մեծագույն մասը և Կիլիկիան:
- 2) Սան Ստեֆանոյի հաշտությամբ Ռուսաստանին են անցնում Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները, Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով:
- 3) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի 61-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանի՝ ռուսների գրաված և Թուրքիային վերադարձվող գավառներում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել:
- 4) Ըստ 1917 թ. ապրիլի 26-ի՝ Ժամանակավոր կառավարության հրապարակած որոշման՝ առաջին անգամ պաշտոնապես ճանաչվեց և ձևակերպում ստացավ

Օսմանյան կայսրությունից նվաճված տարածքի հայկական մասը՝ «Թուրքահայաստան» անունով:

- 5) Բեռլինի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնելու Վանը, Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը, Օլթին, Ալաշկերտը:
- 6) Սալթա-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվում են Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- 7) 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
- 8) Գլխավոր հրամանատար Պրժևալսկու 1917 թ. դեկտեմբերի 7-ի գաղտնի հրամանի համաձայն նվաճված մարզերի հայ բնակչությունից սկսեցին կազմավորվել վեց հրաձգային գնդեր:

48. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Վանի հայության 1915 թ. ինքնապաշտպանությունն ավարտվեց փայլուն հաղթանակով, և Վանի նահանգում թեև կարճ, բայց գոյություն ունեցավ ազգային տեղական իշխանություն:
- 2) Դժոխք Հրայրը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:
- 3) Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:
- 4) Չեյթոնի 1862 թ. ապստամբությունը մեծապես բարձրացրել է հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցությունը:
- 5) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1918 թ. գարնանը թուրք-անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք-հայկականի:
- 6) 1895 թ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը գործնականում ինքնավարություն տվեց արևմտահայությանը:
- 7) Թուրք-հայկական պատերազմում թշնամին առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:
- 8) Ղարաբաղի հայկատամարտում հայոց զորքը փայլուն հաղթանակ է տարել թուրքերի նկատմամբ:

49. Թվարկվածներից որո՞նք Խամսայի մեղիքություններից չեն.

1) Գանձասարի	5) Խաչենի
2) Զրաբերդի	6) Գանձակի
3) Հաղրուֆի	7) Վարանդայի
4) Գյուլիստանի	8) Դիզակի

50. Առանձնացնել երեք պայմաններ, որոնք տեղ են գտել 1829 թ. Ադրիանուպոլսի հաշտության պայմանագրում.

- 1) Ռուսաստանին էին անցնում Ախալքալաքը և Ախալցխան:
- 2) Ռուսաստանին էր անցնում նաև Արևմտյան Հայաստանի զգալի մասը՝ Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը և Օլթին:
- 3) Ռուսաստանը Դանուբյան շրջանում ստանում էր Բեսարաբիան:

- 4) Ռուսաստանին էին անցնում սևծովյան առափնյա շրջանները՝ Փոթի նավահանգստով:
- 5) Ազատ առևտրի իրավունք էին ստանում երկու կողմերի հպատակները:
- 6) Թուրքիան պարտավորվում էր Ռուսաստանին վճարել 20 միլիոն ռուբլի ռազմատուգանք:
- 7) Կարսը, Էրզրումը, Մուշը և Արևմտյան Հայաստանից ռուսների գրաված մյուս տարածքների մեծ մասը վերադարձվում էին Օսմանյան կայսրությանը:

51. Թվարկվածներից որո՞նք են առնչվում 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրությանը.

- ա. Ռուսական կայսրության տարածքում ստեղծվում էր հայկական հոգևոր 8 թեմ:
- բ. Հայոց եկեղեցին զբաղվելու էր միայն դպրոցի, ծեսերի և այլ հարցերով:
- գ. Հայոց եկեղեցու տնօրինության տակ մնում էին բացառապես թեմական դպրոցները:
- դ. Հայությանը տալիս էր հոգևոր-մշակութային որոշ ինքնավարություն:
- ե. Հայոց եկեղեցու տնօրինմանն էին թողնվում միայն այն հողերը, որոնց վրա կառուցվելու էին վանքեր և եկեղեցիներ:
- զ. Հայ ժողովուրդը ձեռք էր բերում կրոնական ինքնուրույն համայնքի կարգավիճակ:
- է. Սահմանվում էին Հայոց եկեղեցու իրավասությունները պետական գործերում:

- 1) բ, դ, զ 2) ա, գ, ե 3) դ, գ, է 4) բ, գ, ե

52. Բերված փաստարկներից որո՞նք են տեղ գտել Մովսես Սարաֆյանի կողմից ներկայացված Հայաստանի ազատագրության ծրագրում.

- ա. Ռուսաստանում բնակվող հայերից ու վրացիներից կազմված կամավորական ջոկատները, որոնց հրամանատարը պետք է լիներ հայազգի և ենթարկվեր ռուսական բանակի հրամանատարությանը, ռուսական զորքերի հետ ուղարկվելու էին Վրաստան:
- բ. Հերակլ II–ը պետք է Վրաստանում կատարեր երկիրը հզորացնող բարեփոխումներ, որպեսզի օգնություն ցուցաբերեր հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարին:
- գ. Հերակլ II–ը պետք է օժանդակեր ռուսական զորքին՝ գրավելու Երևանի խանությունը՝ զինվորներ ուղարկելով և գահընկեց անելով իրենից կախման մեջ գտնվող Երևանի խանին:
- դ. Հակաթուրքական պայքարի մեջ պետք է ընդգրկվեին Արցախի մելիքները՝ նրանց տրամադրելով զենք և ռազմական հանդերձանք:
- ե. Ազատագրված Հայաստանը պետք է հռչակվեր հանրապետություն՝ պառլամենտական կառուցվածքով:
- զ. Թուրքիայի դեմ արշավանքը պետք է կատարվեր երկու ուղղություններով:
- է. Հայաստանի թագավոր պետք է հռչակվեր Ղարադաղի մելիքներից մեկը:

- 1) ա, գ, դ 2) բ, գ, է 3) բ, դ, ե 4) ա, գ, է

53. Բերված փաստարկներից որո՞նք են տեղ գտել Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային ծրագրում.

ա. Հայաստանի կառավարությունը պետք է ղեկավարեր ազգությամբ հայ նախարարը:

բ. Արցախի մելիքներից մեկը պետք է դառնար Հայաստանի թագավոր:

գ. Հայոց թագավորի ընտրությունը պետք է կատարեր ռուսական կայսրը, իսկ օժուրը պետք է տեղի ունենար Էջմիածնում:

դ. Հայաստանի մայրաքաղաք պետք է հռչակվեր Վաղարշապատը կամ Անին:

ե. Հայաստանի կառավարությունը Աստրախանում պետք է ունենար իր դեսպանը:

զ. Սահմանվելու էին Հայաստանի դրոշը, զինանշանը, շքանշանները և այլն:

է. Հայաստանը պետք է ունենար իր նավահանգիստը Սև ծովի ափին:

1) ա, դ, է 2) բ, գ, ե 3) գ, դ, զ 4) ա, գ, է

54. Բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

1) Բյուզանդիայի պատմության, հայոց միջնադարի և Հայկական հարցի ուսումնասիրության ասպարեզում զգալի ներդրում է ունեցել Նիկողայոս Ադոնցը:

2) Արմեն Տիգրանյանի «Անուշ» օպերան բեմադրվել է 1912 թ. Երևանում:

3) Տիգրան Չուխաճյանը հայ օպերային արվեստի հիմնադիրն է:

4) XX դարասկզբի հայ բեմի առաջատարը Մակար Եվմալյանն է:

5) Լեոն պատմագրության ազատական ուղղության հետևորդ է:

6) Միհրան Ղասաբյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այսօր էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ-ի բժշկական ինստիտուտներում:

7) Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես լայն ճանաչում է ձեռք բերել Սերովբե Լևոնյանի տեսուչ եղած ժամանակ:

8) Վիեննայում լույս տեսած Հ. Գաթրոճյանի «Տիեզերական պատմություն» երկհատորյակը հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկն էր:

55. Ստորև տրված պատմական իրադարձություններից որո՞նք են տեղի ունեցել 1915 թվականին.

1) հայ ժողովրդի հակացարական պայքարի սկիզբն Ալեքսանդրապոլում

2) Մկրտիչ Խրիմյանի նախաձեռնությամբ Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական կենտրոնական ժողովի հրավիրումը

3) Դիլմանի ճակատամարտը

4) Օսմանյան կայսրության ընդդիմադիր ուժերի երկրորդ համաժողովը

5) Հ. Արղությանի գլխավորությամբ VII կամավորական ջոկատի ստեղծումը

6) երիտթուրքական հեղաշրջումն օսմանյան Թուրքիայում

7) Գևորգ Ե-ի կոնդակով Պողոս Նուբարի նշանակվելը Եվրոպայում կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ և ազգային պատվիրակության ստեղծումը

- 8) Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ կատարելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագրի ստորագրումը
- 9) Շապին Կարահիսարի ինքնապաշտպանությունը

56. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Կիլիկիայում հայտնի «Փոքր չեչույի» առաջնորդը խիզախ գործիչ Թորոս Ծառուկյանն էր:
- 2) 1893 թ. Արաբոն 16 հոգով անցնում է Արևմտյան Հայաստան և, Գյալիսորի ձորում կռվի բռնվելով քրդերի ու թուրքերի դեմ, իր ընկերների հետ հերոսաբար զոհվում է:
- 3) 1901 թ. Գևորգ Չավուշն ու Անդրանիկը վրեժխնդիր են լինում Աղբյուր Սերոբի սպանության համար՝ սպանելով Բշարե Խալիլին:
- 4) Հրայրը, որ հայտնի է Դժոխք մականունով, ծնվել է 1864 թ. Սասունի Ահարոնք գյուղում, սովորել Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցում, զբաղվել ուսուցչությամբ:
- 5) Անդրանիկ Օզանյանը ծնվել է 1865 թ. փետրվարի 25-ին Շապին Կարահիսար քաղաքում, սովորել է տեղի Մուշեղյան վարժարանում:
- 6) 1906 թ. Անդրանիկը հեղինակել է «Մարտական հրահանգներ» կանոնագիրքը:
- 7) 1891 թ. Թավրիզում դաշնակցության հիմնադրած «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցը վերածվել է զենքի արտադրության կարևոր կենտրոնի:
- 8) Հնչակյանները 1890 թ. հուլիսին Կ. Պոլսի Գում Գափու թաղամասում կազմակերպեցին խաղաղ ցույց:

57. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1918 թ. մայիսի 16–27-ը Շիրակում՝ Սոցյությունի (Սառնաղբյուր) ճակատում, հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ մղեցին թուրքերի դեմ:
- 2) Վանի նահանգապետ Ջևդեթ փաշան 1915 թ. փետրվարին սպանել է տալիս Իշխանին և Վոսմյանին:
- 3) 1904 թ. հունվարին թուրքական զորքերը գրավում են Սասունի ճանապարհները՝ կտրելով այն Մուշից:
- 4) 1914 թ. ապրիլին Վեստենենկը նշանակվեց Էրզրումի, Տրապիզոնի և Սեբաստիայի նահանգներն ընդգրկող մասի տեսուչ (նստավայրը՝ Տրապիզոն), իսկ Հոֆը՝ Վանի, Բիթլիսի, Խարբերդի և Դիարբեքիի նահանգներն ընդգրկող մասի տեսուչ (նստավայրը՝ Բիթլիս):
- 5) 1916 թ. մայիսի 15-ին Դիլմանի ճակատամարտում իր մահկանացուն կնքեց 4-րդ գնդի հրամանատար, նշանավոր հայդուկ Քեռին:
- 6) 1915 թ. փետրվարի 25-ի հրամանով օսմանյան բանակում ծառայող հայերին արգելվել է նշանակել հրամանատարական պաշտոններում, ծառայել ռուս-թուրքական ճակատային գծում:
- 7) 1915 թ. հունվարի 5-ին երիտթուրքական կառավարությունը օրենքով արգելեց կայսրության քաղաքացիների մուսթն ու ելքը տերությունից:
- 8) Հայոց ազգային համախորհրդակցությունը գումարվեց Երևանում 1917 թ. սեպտեմբերի 29-ից մինչև հոկտեմբերի 13-ը:

58. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- ա. 1857 թ. Կ. Պոլսի ուսումնական խորհրդի անդամներ Ն. Ռուսինյանը, Գ. Օսյանը, Ս. Վիչենյանը (Սերվիչեն), Ն. Պալյանը և ուրիշներ մշակում են արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող մի կանոնադրություն և ներկայացնում համայնքի ընդհանուր ժողովի հաստատմանը:
- բ. 1863 թ. մայիսի 24-ին Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովը հաստատում է կանոնադրությունը:
- գ. Մկրտիչ Խրիմյանի 1869 թ. պատրիարք դառնալուց հետո Ազգային սահմանադրությունը գործադրվեց Արևմտյան Հայաստանի բազմաթիվ գավառներում:
- դ. Ուսուցիչ Արսեն Կրիտյանի և զինագործ Պետրոս Հայկազունու գլխավորությամբ 1874 թ. Մեծ Ղարաքիլիսայում (այժմ՝ Վանաձոր) ստեղծվում է «Բարենպաստակ ընկերություն» խմբակը:
- ե. 1882 թ. նոյեմբերի վերջերին թուրքական ոստիկանությունը հայտնաբերում է Կարինի «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը, բանտարկում շուրջ 70 մարդ:
- զ. 1882 թ. դեկտեմբերին տեղի է ունենում Կարինի «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամների դատավարությունը, որին անձամբ հետևում էր սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ը:
- է. Մկրտիչ Խրիմյանի խորհրդով Մկրտիչ Փորթուգալյանը և նրա 12 սաները ստեղծում են մի միություն, որը կազմում է ապագա Արմենական կուսակցության կորիզը:

- 1) բ, դ, գ 2) բ, դ, ե 3) գ, ե, է 4) ա, գ, է

59. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1905 թ. փետրվարի 18-ին հայ-թաթարական ընդհարումներ սկսվեցին Երևանում, ապա կրկնվեցին մայիսի վերջերին և սեպտեմբերին:
- բ. Վարդանը Բաքվում սպանեց հայ-թաթարական ընդհարումների կազմակերպիչ Ավերյանով-Ավարսկուն:
- գ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը բացվեց 1906 թ. օգոստոսի 17-ին Երևանում, որի նախագահ ընտրվեց նշանավոր ազգային գործիչ Դրոն:
- դ. 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին Անդրանիկը 37 հայդուկների և 20 զինված գյուղացիների հետ մտավ Մուշից հարավ-արևելք ընկած Ս. Առաքելոց վանք և այն վերածեց ինքնապաշտպանական ամրոցի:
- ե. 1903 թ. գարնանը Սասունի հայտնի Շենիկ գյուղում ստեղծվել է ինքնապաշտպանական ղեկավար մարմին՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ:
- զ. Ժամանակավոր կառավարությունը 1917 թ. մարտի 9-ին կազմեց երկրամասի իշխանության նոր մարմին՝ Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտե (ԱՀԿ), որի նախագահին էր Մ. Պապաջանյանը (կաղետ):

է. Երևանում 1917 թ. մայիսի 2–11–ը կայացավ արևմտահայերի առաջին համագումարը:

- 1) ա, դ, է 2) բ, գ, է 3) դ, ե, գ 4) ա, դ, գ

60. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) XVIII դարում ստեղծված կարևոր պատմագիտական երկերից են Եսայի Հասան–Ջալալյանի «Համառոտ պատմութիւն Աղուանից», Աբրահամ Երևանցու «Հայոց պատմություն», Ստեփանոս Շահումյանի «Պատմութիւն Դավիթ բեկին» և այլ աշխատություններ:
- 2) Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Ներսես Աշտարակեցին 1824 թ. Թիֆլիսում հիմնեց հայկական ուսումնարան, որը շուտով հռչակվեց Ներսիսյան դպրոց անունով:
- 3) 1837 թ. Շուշիում և 1838 թ. Երևանում բացվել են թեմական դպրոցներ:
- 4) Հայ իրականության համար դարակազմիկ նշանակություն ունեցավ Միքայել Չամչյանի երկհատոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության տպագրությունը:
- 5) 1794–1796 թթ. Մադրասում Հարություն Շմավոնյանի նախաձեռնությամբ և հենց իր տպարանում լույս ընծայվեց հայոց առաջին պարբերականը՝ «Ազդարարը»:
- 6) Ճանաչված քիմիկոս Ջակոմո (Հակոբ) Չամչյանը իր գիտամանկավարժական գործունեությունը սկսել է Հռոմի համալսարանում, ընտրվել Պադուայի և Բոլոնիայի համալսարանների պրոֆեսոր:
- 7) Ֆիզիոլոգիայի բնագավառում մեծ գործ է կատարել ռուս մեծ գիտնական Ի. Պավլովի սան և հետևորդ Լևոն Օրբելին:

61. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) 1769 թ. հուլիսին Աստրախանի մեծահարուստ Հովսեփ Արղությանը այլ գործիչների գիտությամբ Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային (նախարարություն) է ներկայացրել Հայաստանի ազատագրության իր կազմած ծրագիրը:
- 2) 1882 թ. Մոսկվայում հայ ուսանողները հիմնել են «Հայրենասերների միություն» կազմակերպությունը:
- 3) 1917 թ. դեկտեմբերի 5–ին Երզնկայում ստորագրվել է զինադադարի համաձայնագիր Անդրկոմիսարիատի և Թուրքիայի միջև:
- 4) Գևորգ Բաշինջաղյանի վրձնին են պատկանում «Ձանգեզուր», «Արարատ», «Սևանա լիճ», «Հայերի ջարդը Տրապիզոնում», «Ս. Հռիփսիմե» կտավները:
- 5) Սարիղամիշի ճակատամարտն ավարտվել է 1915 թ. դեկտեմբերի 22–ին:
- 6) Ռուս պատմաբան Սերգեյ Գլինկան գրել է «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն» աշխատությունը:
- 7) Կ. Պոլսում Հ. Վարդոլյանի գլխավորությամբ ստեղծվել է թատրոն, որը հանդես է եկել հայերեն ու թուրքերեն ներկայացումներով:

62. Բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

ա. 1829 թ. հունիսի 24–ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավել են Վերին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան Կալան:

- բ. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը ստեղծվել է 1882 թ. Խաչատուր Կերեքցյանի ջանքերով:
- գ. Ժողովրդավարական հեղափոխությունը Ռուսաստանում սկսվել է 1905 թ. հունվարի 9-ին Պետերբուրգում բանվորների խաղաղ ցույցի գնդակոծությամբ:
- դ. 1827 թ. վերջին Ալեքսանդրապոլում բեմադրվել է Ա. Գրիբոյեդովի «Խելքից պատուհաս» պիեսը:
- ե. 1917 թ. մայիսի 2-ին բացվել է Արևմտահայերի առաջին համագումարը:
- զ. Հրայրը ծնվել է 1864 թ. Սասունի Ահարոնք գյուղում, սովորել Մշո Ս. Կարապետ վանքի դպրոցում:
- է. Նազարեթ Տաղավարյանը Կ. Պոլսում հրատարակել է առաջին գիտական հայ պարբերականը՝ «Ազդարար» խորագրով:

- 1) բ, դ, է 2) ա, ե, գ 3) բ, գ, է 4) ա, դ, է

63. Թվարկվածներից որո՞նք չեն վերաբերում Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին.

- ա. Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև կնքվելու էր հավիտենական դաշինք:
- բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
- գ. հայ, վրաց և ռուս զինվորներ պետք է ուղարկել Երևան և գահընկեց անել Երևանի խանին:
- դ. Հայաստանը պետք է նավահանգիստ ունենար Կասպից ծովի ափին:
- ե. հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսական կայսեր կողմից, որն այնուհետև պետք է օժվեր էջմիածնում:
- զ. Հայաստանում 20 տարի ժամանակով անհրաժեշտ էր համարում տեղակայել 6-հազարանոց ռուսական զորք:
- է. Հայաստանի կառավարությունը պետք է Պետերբուրգում ունենար իր դեսպանը:
- ը. առաջարկվում էր Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) ա, գ, է 2) բ, ե, ը 3) գ, գ, է 4) դ, գ, ը

64. Ստորև թվարկվածներից որո՞նք իրադարձություններն են տեղի ունեցել 1892 թ.

- 1) ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի (համագումարի) հրավիրումը
- 2) Աստրախանում Մ. Առուստամովի պայքարը խոլերայի համաճարակի դեմ
- 3) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը Խորեն Սինանյանի կողմից
- 4) Կ. Պոլսում Հ. Վարդովյանի թատրոնի հիմնումը
- 5) «Արշակ Բ» օպերայի ստեղծումը
- 6) Արաբոյի՝ ՀՅԴ-ին անդամագրվելը
- 7) Ս. Կուկունյանի արշավանքը

65. Բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Խաչատուր Գաղատացին ազատագրության ակնկալիքով դիմել է Լյուդովիկոս XIV–ին:
- բ. Պարսկական տիրապետության դեմ առավել եռանդուն գործող աֆղանները 1722 թ. պաշարում և գրավում են Պարսկաստանի մայրաքաղաք Թեհրանը:
- գ. 1725 թ. մարտին թուրքական երեք զորամաս ներխուժեց Արցախի Զրաբերդի գավառ:
- դ. 1730 թ. մահացավ Դավիթ բեկը, և դադարեց Սյունիքի զինված պայքարը:
- ե. Հովսեփ Էմինը, Անգլիայում ռուսական դեսպան Գորչակովից վերցնելով Ռուսաստանի վարչապետ Վորոնցովին ուղղված հանձնարարական ուղերձը, 1759 թ. ճանապարհվում է Պետերբուրգ:
- զ. Մ. Սարաֆյանի ծրագրի համաձայն՝ Հայաստանն ազատագրելուց հետո պետք է ստեղծվեր խորհրդարանական հանրապետություն:
- է. Ըստ «Որոգայթ փառաց»–ի՝ հայոց պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ «Հայոց տունը», պետք է կազմվեր ժողովրդի կողմից ընտրված փոխանորդներից:
- ը. 1810 թ. ռուսական զորքերը հեշտությամբ գրավում են Ախալցխան:
- թ. Գահաժառանգ Աբաս–Միրզան 60–հազարանոց բանակով 1826 թ. հուլիսին ներխուժում է Արցախ և պաշարում Շուշիի բերդը:

- 1) ա, դ, է 2) ա, է, թ 3) գ, ե, ը 4) բ, դ, գ

66. Բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- ա. 1827 թ. հոկտեմբերի 1–ի առավոտյան ռուսական զորքերը և հայ կամավորները գրոհով մտան Երևանի բերդ:
- բ. 1878 թ. գահ բարձրացած սուլթան Աբդուլ Համիդ II–ը կայսրությունը հանդիսավորությամբ հռչակեց սահմանադրական հանրապետություն:
- գ. 1863 թ. մարտի 17–ին Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովը վավերացրեց «Ազգային սահմանադրությունը»:
- դ. 1892 թ. Թիֆլիսում սկսվել է ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը՝ համագումարը:
- ե. 1891 թ. սուլթան Աբդուլ Համիդը քրդական անհնազանդ ջոկատներից ստեղծեց մոտ 50 հեծելազնդեր, որոնք կոչվեցին համիդիե:
- զ. 1895 թ. սեպտեմբերի 18–ին Կ. Պոլսում հնչակյանները կազմակերպեցին 4–հազարանոց խաղաղ ցույց:
- է. 1906 թ. օգոստոսի 17–ին Մ. Խրիմյանի նախաձեռնությամբ Էջմիածնում իր աշխատանքները սկսեց Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը:
- ը. 1914 թ. հոկտեմբերի 21–ին Նիկոլայ II–ը պաշտոնապես պատերազմ հայտարարեց Օսմանյան կայսրությանը:

- 1) բ, ե, ը 2) ա, դ, գ 3) բ, գ, ե 4) գ, է, ը

67. 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերին վերաբերող պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Մայիսյան հերոսամարտերը հայ ժողովրդի աննկուն կամքի, անկախության համար մինչև վերջ ազգովին պայքարելու պատրաստակամության և վճռականության դրսևորում եղան:
- 2) Հայ ժողովրդի մայիսյան հաղթանակները վիժեցրին հայերին իսպառ ոչնչացնելու՝ Աբդուլ Համիդի կառավարության ծրագիրը:
- 3) Հերոսամարտերը միայն բարոյական նշանակություն ունեցան:
- 4) Մայիսյան հերոսամարտերով դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:
- 5) Հետագայում Հայաստանի Հանրապետությունը կարողացավ իրավական ճանաչում ստանալ Անտանտի երկրների կողմից:
- 6) Մայիսյան հերոսամարտերից հետո հայ ժողովուրդը հետ ստացավ թուրքերի կողմից գրավված Արևմտյան Հայաստանի տարածքները:
- 7) Հերոսամարտերի շնորհիվ բնաջնջումից փրկվեցին արևելահայությունը, ինչպես և Եղեռնից մազապուրծ 100–հազարավոր արևմտահայեր:

68. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ֆիդայական շարժման հանդես գալիս Արևմտյան Հայաստանում հայ ժողովրդի քաղաքական և տնտեսական ծանր ու օրհասական վիճակի հետևանք էր, այսինքն՝ ուներ իրական պատճառներ:
- 2) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես քրդեր և հանդես եկել «չեյլուներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:
- 3) Արաբոն սկզբում հանդես է եկել իբրև անհատ վրիժառու և 1885 թ. «որպես քուրդ» գինված հարձակումներ գործել թուրքական հարկահավաքների վրա:
- 4) Աղբյուր Սերոբը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական և հայ-ասորական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:
- 5) Աբդուլ Համիդ II–ը Բեռլինի վեհաժողովի 61–րդ հոդվածի պահանջները կատարելով էր փորձում լուծել Հայկական հարցը:
- 6) Հրայր Դժոխքը հեղինակել է հայդուկային պայքարի իսկական դասագիրք՝ «Մարտական հրահանգներ» հայտնի կանոնագիրքը:
- 7) 1890–ական թթ. կեսերին հայդուկապետերի մեծ մասն արդեն հնչակյան էր, իսկ միավորված ջոկատները գլխավորապես գործում էին Հնչակյան կուսակցության հովանու ներքո:

69. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 2) Աբդուլ Համիդ II–ն ընտրեց Հայկական հարցի լուծման ուրույն ճանապարհ՝ հայերի ֆիզիկական բնաջնջումը:

- 3) Հեղափոխության ուժերը մասնատելու նպատակով ցարական իշխանությունները սկսեցին վարել բազմազգ կայսրության ժողովուրդների կրոնական, դավանական և ազգային իրավունքների ընդլայնման քաղաքականություն:
- 4) 1905–1906 թթ. ազգամիջյան կռիվներից հետո հայ հասարակական–քաղաքական շրջանակներում սկսեցին արծարծել երկրամասի հայկական բնակավայրերը միավորելու և Հայաստանի անկախություն հռչակելու գաղափարը:
- 5) Օսմանյան կայսրության հայ և այլ քրիստոնյա ժողովուրդների կոտորածների դարավոր քաղաքականությունը 1890–ական թթ. սկզբից դրվեց պետական մակարդակի վրա:
- 6) 1905–1906 թթ. հայ–թաթարական ընդհարումների փորձը ցույց տվեց, որ հայերը չեն կարող հակահարված տալ իրենց ոչ բարյացակամ հարևաններին:
- 7) Օսմանյան Թուրքիայի դեմ ընդհանուր ապստամբության կազմակերպման կողմնակիցները՝ Վարդանը (Վասպուրականում), Աղբյուր Սերոբը (Սասուն–Տարոնում) և նրանց համախոհները, XX դ. սկզբին անդուլ աշխատանք էին տանում ժողովրդին վճռական ելույթի պատրաստելու համար:

70. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Ֆիդայական շարժումը դրսից՝ Այսրկովկասից ներմուծված խորթ երևույթ էր, և դրա համար Օսմանյան կայսրությունում նախադրյալներ չկային:
- 2) Հայդուկային պայքարի մարտավարության կողմնակիցներ Անդրանիկը, Գևորգ Չավուշն ու նրանց համախոհները փորձում էին պարտիզանական ու վրեժ-խնդրական ձեռնարկներով կանխել բռնությունները, ոգևորել ժողովրդին:
- 3) Ֆիդայական շարժումը լայն թափ ստացավ հատկապես XX դարի սկզբներին, երբ դուրս եկավ քաղաքական կուսակցությունների, մասնավորապես դաշնակցության ազդեցությունից և հսկողությունից ու դարձավ ավելի անկաշկանդ:
- 4) 1904 թ. Սասունի ինքնապաշտպանությունից հետո ազատագրական պայքարի ղեկավարները Սշո դաշտի հայությանը չվտանգելու մտահոգությամբ վերջ տվեցին պարտիզանական գործողություններին և հայդուկներին հանեցին Երկրից:
- 5) Ազատագրական պայքարի ղեկավարները 1904 թ. Սասունի ինքնապաշտպանությունից հետո որոշեցին կազմակերպական աշխատանքները շարունակելու նպատակով Գևորգ Չավուշին մի փոքր խմբով հետ ուղարկել Մուշ և Սասուն:
- 6) Գևորգ Չավուշը, մի շարք, հատկապես Բաբշենի կռվում տարած հաղթանակների շնորհիվ դարձել էր հայ ժողովրդի ազատարարի խորհրդանիշ:
- 7) Սասունի 1904 թ. հերոսական ինքնապաշտպանությունն ավարտվեց պարտությամբ: Այն ցույց տվեց, որ մասնակի ընդհարումներով հնարավոր չէ լուծել արևմտահայության ազատագրման խնդիրը:

71. Բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի ազատագրությունը, ըստ Մ. Սարաֆյանի ծրագրի, պետք է իրականանար միայն հայերի ուժերով՝ օտար լծի դեմ համաժողովրդական ապստամբության շնորհիվ:

- բ. Արևելյան Վրաստանն ընդգրկող Քարթլի-Կախեթի թագավորության սահմաններում էին ներառված հարավային Հայաստանի մի քանի գավառներ՝ Լոռին, Փամբակը, Շամշադինը, Սյունիքը, Օրդուբադը:
- գ. Ռուսական արքունիքը Հայ եկեղեցու միջոցով իր ազդեցությունն էր պահպանում նաև արևմտահայության և գաղութահայության վրա:
- դ. Բեռլինում մեծ տերությունների ներկայացուցիչներն ուշադրությամբ ծանոթացան Մ. Խրիմյանի գլխավորած հայ պատվիրակների խնդրագրերին և նրանց թույլ տվեցին մասնակցել վեհաժողովին:
- ե. Կայսերական Գերմանիան և Ավստրո-Հունգարիան գործնական լուրջ քայլերի դիմեցին՝ կանխելու կամ արգելակելու իրենց դաշնակից օսմանյան Թուրքիայի կողմից կատարվող հայերի ցեղասպանությունը:
- զ. 1917 թ. Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո ռուսական նոր իշխանությունը չփոխեց իր վերաբերմունքն Արևմտյան Հայաստանի և հայերի նկատմամբ և հայկական մարզերում շարունակեց նախկին քաղաքականությունը վարել:
- է. Երզնկայի զինադադարից հետո կովկասյան ռուսական զորքերը սկսեցին լքել իրենց դիրքերը:
- ը. Անդրանիկը, Ղարաքիլիսայից հյուսիս ընկած հատվածից հետ մղելով թուրքական երեք հարձակում, գաղթականության հետ անցավ Դսեղ:

- 1) գ, է, ը 2) ա, դ, է 3) գ, ե, գ 4) բ, դ, ը

72. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. XIX դ. կեսերին եվրոպական մեծ տերությունների միջև սրվեց պայքարն Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու համար:
- բ. Ֆրանսիայի կայսր Նապոլեոն I-ը Օսմանյան կայսրությունում գտնվող Երուսաղեմի սուրբ վայրերին տիրելու նպատակով տարբեր եկեղեցիների միջև ընթացող վեճը միջազգային քննարկման հարց է դարձրել և ավելի լայն իրավունքներ է պահանջել կաթոլիկ եկեղեցու համար:
- գ. XIX դ. կեսերին Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու համար եվրոպական մեծ տերությունների միջև հարաբերությունների հետագա սրումը 1853 թ. աշնանը հանգեցրել է ռուս-թուրքական պատերազմի:
- դ. Ղրիմի պատերազմում կրած պարտությունից հետո սևծովյան տարածաշրջանում և Բալկանյան թերակղզում իր թուլացած դիրքերն ամրապնդելու և միջազգային հեղինակությունը վերականգնելու նպատակով Անգլիան 1870-ական թթ. կեսերին պաշտպանել է օսմանյան տիրապետության դեմ ապստամբած բալկանյան ժողովուրդներին:
- ե. 1876 թ. Կ. Պոլսի ժողովում սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ը, ստանալով Սարդինական թագավորության աջակցությունը, մերժում է կայսրության քրիստոնյա ժողովուրդների համար անհապաղ բարեփոխումներ իրագործելու մեծ տերությունների պահանջը, ինչն ավելի է սրում ռուս-թուրքական հարաբերությունները և հանգեցնում նոր պատերազմի:

գ. 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմի ընթացքում հայության լայն զանգվածներ, հատկապես ոգեշնչվելով այն հանգամանքից, որ ռուսական բանակի հրամանատարական կազմում զգալի թիվ էին կազմում ազգությամբ հայ ականավոր զորավարներ, զինվորագրվում են ռուսական բանակին, պարեն մատակարարում զորքերին, իրականացնում հետախուզական աշխատանք, հանգանակություններ կատարում:

է. 1877 թ. Արշակ Տեր–Ղուկասովի ջոկատը, հաղթական կոիվներ մղելով թուրքական զորքերի դեմ և հաջորդաբար գրավելով Բայազետը, Դիադինն ու Ալաշկերտը, աջ թևում գործող ռուսական զորամասի պարտության պատճառով հունիսին նահանջի հրաման է ստանում:

1) ա, գ, զ

2) գ, ե, զ

3) բ, դ, ե

4) բ, դ, է

73. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

ա. Բեռլինի վեհաժողովի որոշումներից խիստ հիասթափվելով՝ Մ. Խրիմյանը և Մ. Չերազը հուլիսի 1–ին բողոք ներկայացրին մեծ տերություններին:

բ. Փարիզի հաշտության նախօրյակին՝ 1856 թ. փետրվարին, Բարձր դուռը Մեծ Բրիտանիայի և Գերմանիայի խորհրդով հրապարակել է բարեփոխումների հրովարտակ՝ կանխելու համար թուրքահպատակ ժողովուրդների ազատագրական շարժումները:

գ. 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմում Օսմանյան կայսրության պարտությունը ոգեշնչեց արևմտահայ գործիչներին, և նրանք սկսեցին ավելի համարձակորեն խոսել հայկական խնդրի լուծման մասին և այդ նպատակով դիմումներ հղեցին Ռուսաստանին ու մյուս մեծ տերություններին:

դ. 1863 թ. մարտի 17–ին սուլթանի կողմից վավերացված արևմտահայերի Ազգային սահմանադրությունը դրական դեր է կատարել հայ հասարակական–քաղաքական կյանքում և նոր լիցք է հաղորդել հայ ազատագրական շարժմանը:

ե. Ջեյթունի 1862 թ. ապստամբության ազդեցության ներքո Ս. Շահազիզը գրեց երգերի հանրահայտ զեյթունյան շարքը, իսկ հայ նշանավոր բանաստեղծ Մ. Պեշիկթաշյանը ապստամբությունը համարեց «հայկական քաջասրտության փառավոր ապացույց»:

զ. Թուրքական կառավարության՝ ըմբոստ Ջեյթուն լեռնագավառը իրեն ենթարկելու ջանքերն ավելի եռանդուն են դարձել, երբ Կովկասից ներգաղթած չերքեզները բնակեցվել են Մարաշի շրջակայքում:

է. 1862 թ. Աշիր փաշայի կազմակերպած գրոհը Ջեյթունի վրա ավարտվում է նրանով, որ թուրքերը, կորցնելով ավելի քան 20 000 մարդ և իրենց ունեցած հրանոթները, փախուստի են դիմում:

ը. Ջեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը խոշոր ազդեցություն է ունեցել հայ ազատագրական շարժման հետագա ողջ ընթացքի վրա, և չնայած նրան, որ գավառակը կորցրել է իր կիսանկախ վիճակը, բայց համայնքի ներքին գործերում հայերը պահպանել են ինքնուրույնություն:

1) բ, ե, է

2) բ, գ, է

3) ա, դ, ը

4) գ, զ, ը

74. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. Հայկական հարցի հանդես գալը նոր խթան է դառնում ազատագրական խմբակների ու կազմակերպությունների ստեղծման, դրանց գաղափարական հասունացման համար:
- բ. Վախենալով հայերի ըմբոստացումից՝ «Սև խաչ» կազմակերպության՝ դատապարտված 40 հոգուց 5-ի նկատմամբ 1883 թ. ապրիլին կայացված մահվան դատավճիռը փոխարինվում է երկարաժամկետ բանտարկությամբ:
- գ. Վտանգավոր համարելով Փորթուգալյանի գործունեությունը՝ 1885 թ. մարտին իշխանությունները նրան վտարում են Վանից:
- դ. Հաշվի առնելով, որ հայ ժողովուրդն իր հայրենիքում գտնվում է տարբեր երկրների տիրապետության տակ և սփռված է աշխարհով մեկ՝ ՀՅԴ կուսակցության կազմակերպական ձև ընտրվեց ապակենտրոն սկզբունքը:
- ե. Արևմտահայության Ազգային սահմանադրության շուրջ մղվող պայքարի հետ միասին հայերի մեջ Ջեյթունի 1862 թ. հերոսամարտն ամրապնդում է ազգային իրավունքները զինված պայքարով պաշտպանելու մտայնությունը:
- զ. «Միություն ի փրկություն» կազմակերպությունն իր բուն նպատակները չբացահայտելու համար պաշտոնապես հանդես է եկել «Երկրագործական ընկերություն» անունով:
- է. 1880–ական թթ. երկրորդ կեսին օսմանյան իշխանությունների օրեցօր սաստկացող բռնությունների դեմ ընդհանուր ճակատ ստեղծելու, միավորվելու, միմյանց հետ «դաշնակցելու» նպատակով ռուս նարոդնիկական և եվրոպական սոցիալիստական գաղափարներով տոգորված արևելահայ հեղափոխական երիտասարդությունը սկսում է գումարել միավորիչ ժողովներ:
- ը. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ղեկավարներից Գրիգոր Արծրունին զենք ու դրամական միջոցներ հայթայթելու նպատակով ուղարկվել է Արևելյան Հայաստան:
- թ. 1877–1878 թթ. պատերազմի օրերին կրկին ապստամբած զեյթունցիների պայքարի արդյունքում Մարաշի փաշան ստիպված է լինում Պապիկ իշխանին ճանաչել Ջեյթունի քաղաքագլուխ:

1) բ, գ, ը

2) բ, գ, ը

3) ա, դ, գ

4) ե, է, թ

8-II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ռուսաստանի ժամանակավոր կառավարության առաջին նախագահ է նշանակվել Միլյուկովը:
- 2) Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ է ընտրվել Վ. Փափագյանը:
- 3) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի նախագահն էր Մ. Պապաջանյանը:
- 4) Հայոց ազգային խորհրդի նախագահն էր Ա. Ահարոնյանը:
- 5) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ է ընտրվել Վ. Խառլամովը:
- 6) ԱԺԴՀ-ի կառավարության նախագահ է նշանակվել Գեգեչկորին:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արցախում կազմակերպված տնտեսներից առավել հայտնի էին Ավետարանցի, Գյուլիստանի, Տաթևի, Շոշի և Քարազլխի տնտեսները:
- 2) Նադիր շահի օրոք իրենց տիրապետությունը պահպանել են նաև Սյունիքի և Ղարադաղի հայկական մելիքությունները:
- 3) Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային ծրագրով առաջարկվում էր Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև կնքել առևտրական պայմանագիր և Սև ծովի ափին Հայաստանին տրամադրել նավահանգիստ:
- 4) Բուխարեստի հաշտության պայմանագիրը կնքվել է հայազգի մեծահարուստ Մանուկ բեյ Միրզայանի միջնորդությամբ:
- 5) Ներսես Աշտարակեցու և Խաչատուր Աբովյանի ջանքերով 1826 թ. ստեղծվեցին հայկական կամավորական ջոկատներ:
- 6) Ցարական արքունիքը Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելուց հետո Հայ եկեղեցու միջոցով իր ազդեցությունն էր պահպանում նաև արևմտահայության և գաղութահայության վրա:

3. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) «Բարենպատակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» գաղտնի խմբակները ցարական իշխանությունների կողմից բացահայտվել են նույն թվականին:
- 2) «Սև խաչ» կազմակերպությանն աջակցում էր Վանի ռուսական փոխյուպատոս, հայազգի Կոստանդին Կամսարականը:
- 3) Ռուս-թուրքական 1877-1878 թթ. պատերազմի ժամանակ զեյթունցիները կրկին ապստամբել էին և օգնություն խնդրել գեներալ Հ. Լազարևից:
- 4) Իշխան Պապիկ Նորաշխարհյանի ղեկավարությամբ զեյթունցիները թուրքերի դեմ կռվեցին մինչև 1878 թ. վերջը, իսկ Մալաթիայի փաշան շուտով ստիպված էր Պապիկ իշխանին ճանաչել Ջեյթունի քաղաքագլուխ:
- 5) «Միություն ի փրկություն» գաղտնի խմբակը, որ նպատակ էր դրել ոչ միայն ազատագրելու Արևմտահայաստանը, այլև հասնելու ազգի երկու հատվածների միավորմանը, գործել է մոտ մեկ տարի:
- 6) Կարինում 1883 թ. ապրիլին տեղի է ունեցել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամների դատավարությունը, որն առաջին քաղաքական դատավարությունն էր Օսմանյան կայսրությունում:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց եկեղեցու սեփականության իրավունքները ցարական Ռուսաստանի կողմից հաստատվել էին դեռ 1836 թ., և այդ ունեցվածքից ստացվող եկամուտների հաշվին էլ պահվում էին հայկական դպրոցները:
- 2) Կովկասի փոխարքա Գ. Գոլիցինն էր կազմել Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման ծրագիրը:
- 3) Գոլիցինի կազմած ծրագիրը հաստատվեց Նիկոլայ I ցարի կողմից և օրենքի ուժ ստացավ:
- 4) Այդ հակահայ օրենքի կիրառման դեմ ուղղված հայ ժողովրդի դիմադրությունը կազմակերպելու համար Թիֆլիսում ստեղծվեց «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:
- 5) Ամենայն հայոց կաթողիկոս Մաղաքիա Օրմանյանը կազմակերպեց հայ հոգևորականության պայքարը ցարական այդ օրենքի գործադրման դեմ:
- 6) Հայության պայքարը պսակվեց հաջողությամբ, և ընդունումից 2 տարի անց Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման հակահայ օրենքը չեղյալ հայտարարվեց:

5. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ռուսաստանի առաջադիմական ուժերի գերնպատակը ժողովրդավարական առաջին հեղափոխության ժամանակ ժամանակավոր կառավարության տապալումն էր և սոցիալիզմի հաստատումը:
- 2) Առաջին հեղափոխության ուժերը մասնատելու նպատակով ցարական վարչակարգը ազգամիջյան բախումներ հրահրեց բազմազգ կայսրության տարածքում:
- 3) Հայ-թաթարական ընդհարումները սկիզբ են առել Երևանում:
- 4) Արյունալի հայ-թաթարական ընդհարումները շարունակվեցին մինչև 1906 թ. սեպտեմբեր:
- 5) Հայ բնակչության ինքնապաշտպանության ղեկավարումը հայ-թաթարական բախումների ժամանակ իր ձեռքը վերցրեց ՀՅԴ-ն:
- 6) Կովկասի առավել հայատյաց պաշտոնյաների նկատմամբ դաշնակցությունը մահապատժի վճիռ կայացրեց. Դրոն Բաքվում սպանեց Մ. Նակաշիձեին:

6. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Մովսես Սարաֆյանի կազմած Հայաստանի ազատագրության ծրագրի համաձայն՝

- 1) Թուրքիայի դեմ արշավանքը պետք է կատարվեր Երևան — Ախալցխա — Կարս և Թիֆլիս — Բայազետ — Վան ուղղություններով:
- 2) Ռուսաստանում բնակվող հայերից ու վրացիներից կազմված կամավորական ջոկատները, որոնց հրամանատարը պետք է լիներ հայազգի և ենթարկվեր ռուսական բանակի հրամանատարությանը, ռուսական զորքերի հետ ուղարկվելու էին Վրաստան:
- 3) Հերակլ II-ը պետք է Վրաստանում կատարեր երկիրը հզորացնող բարեփոխումներ, որպեսզի օգնություն ցուցաբերեր հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարին:

- 4) Հերակլ II–ը պետք է օժանդակեր ռուսական զորքին՝ գրավելու Երևանը՝ հայ, վրացի և ռուս զինվորներ ուղարկելով և գահընկեց անելով իրենից կախման մեջ գտնվող Երևանի խանին:
- 5) Հակաթուրքական պայքարի մեջ պետք է ընդգրկվեին նաև Ղարադաղի մելիքները՝ նրանց տրամադրելով զենք և ռազմական հանդերձանք:
- 6) Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելիք հայկական պետության թագավոր պետք է դառնար Սյունիքի մելիքներից մեկը:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կովկասի փոխարքա Գ. Գոլիցինն էր կազմել Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման ծրագիրը:
- 2) Հայոց եկեղեցու սեփականության իրավունքները ցարական Ռուսաստանի կողմից հաստատվել էին դեռ 1846 թ., և այդ ունեցվածքից ստացվող եկամուտների հաշվին էլ պահվում էին հայկական դպրոցները:
- 3) Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին օրենքը հաստատվել էր Նիկոլայ II ցարի կողմից:
- 4) Հայության պայքարը պսակվեց հաջողությամբ, և ընդունումից 3 տարի անց Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման հակահայ օրենքը չեղյալ հայտարարվեց:
- 5) Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման դեմ ուղղված հայ ժողովրդի դիմադրությունը կազմակերպելու համար Նիկոլ Դումանի գլխավորությամբ Բաքվում ստեղծվեց «Ինքնապաշտանության կենտրոնական կոմիտե»:
- 6) Ամենայն հայոց կաթողիկոս Մկրտիչ Խրիմյանն էլ կազմակերպեց հայ հոգևորականության պայքարը Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման օրենքի գործադրման դեմ:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ֆլորենցիայում դուքսը Օրուն խոստացավ զորք տրամադրել՝ Հայաստանն ազատագրելու նպատակով:
- 2) Վիեննայի արքունիքը Օրուն համաձայնություն չտվեց օգնելու Հայաստանի ազատագրման գործում:
- 3) XVIII դարի սկզբին Ռուսաստանը պայքար էր մղում Բալթիկ, Սև և Միջերկրական ծովերի ափերին հաստատվելու համար:
- 4) Նադիր շահի օրոք իրենց տիրապետությունները պահպանել էին նաև Սյունիքի և Ղարադաղի հայկական մելիքությունները:
- 5) Խամսայի մելիքությունների կառավարիչ Դիզակի մելիք Եգանը ստացել էր նաև խանի տիտղոս:
- 6) Մելիքջան Մելիք-Շահնազարյանը անկախ է ճանաչվել Երևանի խանից և նշանակվել Արարատյան երկրի քալանթար:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ երիտասարդության համար XIX դ. երկրորդ կեսին առաջնային էր շարունակում մնալ կենսական համարվող սոցիալիստական (ընկերվարական) գաղափարախոսությունը, որի գլխավոր բովանդակությունը արդար և իրավահավասար հասարակության ստեղծումն էր:
- 2) Ն. Ռուսինյանի առաջարկությամբ արևմտահայ համայնքի կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը կոչվեց Ազգային սահմանադրություն:
- 3) Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ ստեղծվում էր հայության կյանքը կազմակերպող մարմին՝ «Հայոց տուն», որը պետք է կազմվեր ժողովրդի կողմից ընտրված փոխանորդներից:
- 4) Քանի որ մայրաքաղաք Կ. Պոլսի հայությանը հսկողության տակ պահելն ավելի հեշտ էր, օսմանյան իշխանությունները հոգ էին տարել, որ Ազգային ժողովի փոխանորդների մեջ մեծ թիվ կազմեն գավառահայերը:
- 5) ՀՅԴ-ն, հաշվի առնելով, որ հայ ժողովուրդն իր հայրենիքում գտնվում է տարբեր երկրների տիրապետության տակ, ինչպես նաև սփռված է աշխարհով մեկ, կուսակցության կազմակերպական ձև ընտրեց ապակենտրոն սկզբունքը:
- 6) ՀՅԴ ծրագրի «Նպատակ» բաժնում ասվում էր, որ ապստամբության ճանապարհով անհրաժեշտ է հասնել Արևմտյան Հայաստանի ազատությանը, որով այդ փուլում հասկացվում էր հայկական նահանգների անկախության հաստատումը:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Առաջին հայ պարբերականը «Ազդարարն» է, որ հրատարակվել է Կալկաթայում:
- 2) «Որոգայթ փառաց»-ը հայ առաջին հրապարակախոսական տպագիր աշխատությունն է, որը կոչ էր անում հայ երիտասարդությանը՝ ապստամբելու հանուն հայրենիքի ազատագրման:
- 3) Հայ առաջին քաղաքական լրագիրը «Ազատության ավետաբերն» է, որը տպագրվել է «Հայրենասերների միություն» խմբակի կողմից:
- 4) Հայ-թաթարական բախումներն առաջինը սկսվեցին Բաքվում՝ նահանգապետ Նակաշիճեի հրահրմամբ:
- 5) Առաջինը ստեղծվել է Արևելահայերի ազգային խորհուրդը, հետո՝ Արևմտահայերի ազգային խորհուրդը:
- 6) Հայ առաջին երգահան Տիգրան Չուխաճյանը ստեղծել է ազգային առաջին օպերան՝ «Անուշը»:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աբդուլ Համիդ II-ը Բեռլինի վեհաժողովի 61-րդ հոդվածի պահանջները կատարելով էր փորձում լուծել Հայկական հարցը:
- 2) Ֆիդայական շարժման հանդես գալն Արևմտյան Հայաստանում հայ ժողովրդի քաղաքական և տնտեսական ծանր ու օրհասական վիճակի հետևանք էր, այսինքն՝ ուներ իրական պատճառներ:
- 3) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես

քրդեր և հանդես եկել «չեյլոներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:

- 4) Արաբոն սկզբում հանդես է եկել իբրև անհատ վրիժառու և 1880 թվականից, «որպես քուրդ», զինված հարձակումներ գործել թուրքական հարկահավաքների վրա:
- 5) Անդրանիկն է հեղինակել հայդուկային պայքարի իսկական դասագիրք հանդիսացող «Մարտական հրահանգներ» հայտնի կանոնագիրքը:
- 6) Հայդուկապետերի մեծ մասը 1890–ական թթ. վերջերին հնչակյան էր, իսկ միավորված ջոկատները գլխավորապես գործում էին Հնչակյան կուսակցության հովանու ներքո:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Գլխավոր պատճառը, որ երիտթուրքերին դրդեց մասնակցելու Առաջին համաշխարհային պատերազմին, Ռուսաստանի հետ դարավոր հակամարտությունն էր:
- 2) Մտնելով համաշխարհային կռվի հորձանուտը՝ Ռուսաստանը նպատակ ուներ տեր դառնալու սևծովյան նեղուցներին և Կ. Պոլսին, նվաճելու Արևմտյան Հայաստանը և Կիլիկիան, ազատորեն դուրս գալու Պարսից ծոց:
- 3) Ժամանակավոր կառավարությունը Հայկական հարցի լուծումը տեսնում էր անկախ Հայաստանի ստեղծման մեջ:
- 4) Վանի, Էրզրումի և Խնուսի մարզերում ձևավորվել էին Արևմտահայ ազգային խորհրդի տեղական կազմակերպություններ, որոնք մեծ գործ արեցին Հայրենիքի վերականգնման ուղղությամբ:
- 5) Քաղաքական–իրավական տեսանկյունից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դրա համար պատժելու առաջին լուրջ քայլը կատարել է թուրքական կառավարությունը 1919 թվականին:
- 6) Անդրկովկասի գրեթե բոլոր քաղաքական ուժերը ողջունեցին բոլշևիկյան հեղաշրջումը և պատրաստակամություն հայտնեցին՝ համագործակցելու խորհրդային իշխանության հետ:

13. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին ծավալված հայ կամավորական շարժմանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Շարժման կազմակերպչական աշխատանքները գլխավորեց Հայոց ազգային բյուրոն, որը ստեղծեց գործադիր (կարգադրիչ) մարմին՝ Հ. Ջավրյանի գլխավորությամբ:
- 2) Հայոց ազգային բյուրոյի առաջադրած քաղաքական մերձավորագույն նպատակը հանգում էր Արևմտյան Հայաստանի ինքնավարության պահանջին:
- 3) Կովկասյան ճակատում պատերազմի առաջին վեց ամսվա ընթացքում ձևավորվել էր հայկական կամավորական վեց ջոկատ:
- 4) Երրորդ ջոկատի հրամանատարն էր Անդրանիկը:
- 5) Իգդիրում ձևավորված երկրորդ ջոկատի հրամանատարն էր Դրոն:
- 6) Կովկասյան ճակատում երկու տարի մարտնչած կամավորական ութ ջոկատները վերակազմակերպվեցին հայկական կանոնավոր վեց գումարտակների:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Երիտթուրքերը հայերի բնաջնջման ծրագիրն իրագործելիս նախ և առաջ որոշեցին վերացնել թուրքական բանակ զորակոչված հայերին:
- 2) Բիթլիսի նահանգում Մեծ եղեռնի շրջանում տեղի ունեցած ինքնապաշտպանական կռիվներն ավարտվեցին հայերի փայլուն հաղթանակով, ստեղծվել էր նաև ազգային տեղական իշխանություն:
- 3) Մեծ եղեռնի ժամանակ արևմտահայերի կեսից ավելին զոհվեց:
- 4) Անգլիական կողմի նախաձեռնությամբ Մեծ Բրիտանիան, Ռուսաստանը և ԱՄՆ-ն հայերի սկսված կոտորածների կապակցությամբ 1915 թ. գարնանը հանդես եկան բողոքի հայտարարությամբ:
- 5) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում 1917 թ. գարնան դրությամբ կռվում էր ռուսական հինգ բանակային կորպուս:
- 6) Թիֆլիսում տեղի ունեցած Հայոց ազգային համախորհրդակցության որոշման համաձայն՝ ստեղծվեց 35 անդամներից կազմված Ազգային ժողով:

15. Հայ ժողովրդի Մայիսյան հերոսամարտերին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատի բովանդակությունը 1918 թ. մայիսից ռուս-թուրքականից փաստացի վերածել էր թուրք-անդրկովկասյան ռազմական բախման:
- 2) Մայիսյան երեք գլխավոր ճակատամարտերում՝ Սարդարապատ, Բաշ Ապարան, Ղարաքիլիսա, հայկական զորքերը փայլուն հաղթանակ տարան:
- 3) Այդ հերոսամարտերի օրերին և դրանց շնորհիվ ծնվեց Հայաստանի Հանրապետությունը, որը հետագայում իրավական ճանաչում ստացավ Անտանտի երկրների կողմից:
- 4) Նորահռչակ հայկական պետությունը դարձավ Առաջին համաշխարհային պատերազմի մասնակից:
- 5) Մայիսյան հերոսամարտերից հետո հայ ժողովուրդը հետ ստացավ թուրքերի կողմից գրավված Արևմտյան Հայաստանի տարածքները:
- 6) Հայ ժողովրդի մայիսյան հաղթանակները վիժեցրին հայերին իսպառ ոչնչացնելու՝ քեմալականների կառավարության քաղաքականությունը:

16. Մեծ եղեռնին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևմտահայերի ոչնչացման ծրագիրը պետականորեն մշակվել և նախապատրաստվել էր երիտթուրքերի կողմից՝ Առաջին աշխարհամարտի մեջ Թուրքիայի պաշտոնապես մտնելուց առաջ:
- 2) Թալեաթի անմիջական ղեկավարությամբ ստեղծվել էր «Թեշքիլաթը մահսուսե» կազմակերպությունը:
- 3) Կայսերական Գերմանիան և Ավստրո-Հունգարիան գործնական լուրջ քայլերի դիմեցին՝ կանխելու կամ արգելակելու իրենց դաշնակից օսմանյան Թուրքիայի կողմից իրագործվող Հայոց ցեղասպանությունը:

- 4) 1915 թ. ապրիլի 15-ին Թալեաթի, Էնվերի և Ջեմալի ստորագրությամբ հրաման ուղարկվեց կայսրության նահանգային իշխանություններին, որով հրահանգվում էր խստորեն գործադրել հայերի ոչնչացման ծրագիրը:
- 5) Մեծ եղեռնի ծանրագույն հետևանքը մեր հայրենիքի մեծագույն մասի՝ Արևմտյան Հայաստանի հայաթափումն էր, հայերի հայրենազրկումը:
- 6) Հայ ժողովրդի նյութական կորուստը կազմել է 15 միլիարդ ֆրանկ ոսկի:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց ազգային խորհրդի նստավայրը Թիֆլիսն էր:
- 2) Նորաստեղծ Անդրկովկասյան կոմիսարիատի 12 կոմիսարներից երեքը հայեր էին՝ Խ. Կարծիկյան, Հ. Քաջազնունի, Գ. Տեր-Ղազարյան:
- 3) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի աշխատանքներին մասնակցել է նաև Հ. Օհանջանյանը:
- 4) Կովկասյան բանակի գլխավոր հրամանատար Ա. Չխենկելու գաղտնի հրամանի համաձայն՝ 1917 թ. վերջին սկսվել էր գրավված մարզերի հայ բնակչությունից չորս գնդերի կազմավորումը:
- 5) Կովկասյան ճակատում գտնվող ռուսական զորքը 1918 թ. փետրվարի 10-ին վերսկսել է ռազմական գործողությունները թուրքական զորքերի դեմ:
- 6) Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի 4-րդ հոդվածի և ռուս-թուրքական լրացուցիչ պայմանագրի համաձայն՝ օսմանյան Թուրքիային են անցել Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո ռուսական նոր իշխանությունը չփոխեց վերաբերմունքն Արևմտյան Հայաստանի ու հայերի նկատմամբ և հայկական մարզերում շարունակեց ռուսական նախկին քաղաքականությունը:
- 2) Հայկական կորպուսի ձևավորումը Կովկասյան ճակատում սկսվել է Պետրոգրադում հաջողությամբ իրականացված բոլշևիկյան հեղաշրջումից հետո:
- 3) Երզնկայի զինադադարից հետո ռուսական զորքերի հետքաշումը ճակատային դիրքերից շատ արագ վերաճել է Կովկասյան ճակատի տարերային փլուզման և զորքերի անկազմակերպ նահանջի:
- 4) Տրոցկին հրաժարվեց հաշտության պայմանագիրը ստորագրելուց, որից օգտվելով՝ Գերմանիան հարձակման անցավ Մոսկվայի ուղղությամբ:
- 5) Առաջին աշխարհամարտի բովանդակությունը Կովկասյան ճակատում 1918 թ. հունվարին ռուս-թուրքականից վերաճել է թուրք-հայկական պատերազմի:
- 6) Կովկասյան ճակատում թուրքական բանակը 1918 թ. առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևմտահայ ազգային խորհրդի պատվավոր նախագահ էր ընտրվել Վահան Փափագյանը՝ Կոմսը:
- 2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ էր ընտրվել Վ. Խառլամովը:

- 3) «Թուրքահայաստան» առանձին վարչական միավորը դրվել էր Ժամանակավոր կառավարության անմիջական ենթակայության տակ:
- 4) «Յեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին» կոնվենցիայի հիմքում ընկած էր գերմանացի արևելագետ Յոհաննես Լեփսիուսի նախագիծը:
- 5) Տրապիզոնի թուրք-անդրկովկասյան բանակցություններն ավարտվել են երկամյա զինադադարի կնքմամբ:
- 6) Կովկասյան ճակատում ռուսական զորքին փոխարինած հայկական զորքի թիվը 1918 թ. մայիսի սկզբներին կազմում էր 42–43 հազար մարդ:

20. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1915 թվականին:

- 1) հայ կամավորական IV ջոկատի ստեղծումը
- 2) Արամ Մանուկյանի նշանակվելը Վանի նահանգապետ
- 3) Խնուսի գրավումը Դրոյի ջոկատի կողմից
- 4) Ռևանդուզի ճակատամարտը
- 5) Հ. Արղությանի գլխավորությամբ VII կամավորական ջոկատի ստեղծումը
- 6) Դիլմանի ճակատամարտը

21. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1916 թվականին:

- 1) Դարդանեյի գործողության սկիզբը
- 2) Բաբերդի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 3) հայ կամավորական VIII ջոկատի ստեղծումը
- 4) հայկական վեց գումարտակների ստեղծումը
- 5) Բիթլիսի գրավումը Անդրանիկի կողմից
- 6) Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի նախնական տարբերակի հանձնումը Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարին

22. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանը Պետերբուրգի գեղարվեստի ակադեմիայում սովորել է Աղաթոն Հովնաթանյանի հետ:
- 2) Մաղաքիա Օրմանյանը գալիք սերունդներին ավանդել է զգուշանալ եվրոպական տերությունների քաղաքականությունից, որովհետև նրանց համար գլխավորը «շահն ու օգուտն է»:
- 3) XIX դ. վերջին հայ գեղանկարչության մեջ մինչ այդ բացառիկ նշանակություն ունեցող բնանկարի ժանրն իր տեղը զիջել է դիմանկարին:
- 4) Հմուտ հայագետներ Հ. Հյուբշմանը և Ա. Մեյեն ճշտել են հայերենի տեղը հնդեվրոպական լեզվաընտանիքում՝ որպես նրա առանձին ճյուղ:
- 5) Ժամանակի քննությանն են դիմացել ականավոր պատմաբան Ալեքսանդր Երիցյանի այն մտքերը, թե մեծ տերությունների համար Հայկական հարցը սոսկ միջոց էր Օսմանյան կայսրության գլխին մտրակ ճոճելու:
- 6) Ղևոնդ Ալիշանը հետևել է ժամանակին մեծ համարում ստացած այն հայեցակետին, ըստ որի՝ մարդկային հասարակության զարգացման հիմնական գործոնը աշխարհագրական դիրքն է:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայտնի հոգևորական և ազգային գործիչ Ներսես Աշտարակեցին Երևանում հիմնել է հայկական ուսումնարան, որն այնուհետև հռչակվել է Ներսիսյան դպրոց անունով:
- 2) Շուշիի թեմական դպրոցը բացվել է ցարիզմի կողմից Հայ եկեղեցու կանոնադրության հաստատումից երկու տարի անց:
- 3) Հայ իրականության համար դարակազմիկ նշանակություն է ունեցել Միքայել Չամչյանի երկհատոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության տպագրությունը:
- 4) Մադրասում Հարություն Շմավոնյանի նախաձեռնությամբ և հենց իր տպարանում է լույս ընծայվել հայ առաջին պարբերականը՝ «Ազդարարը»:
- 5) «Խելքից պատուհաս» պիեսը հեղինակի ներկայությամբ բեմադրվել է Երևանի բերդում:
- 6) Ղևոնդ Ալիշանը Հայաստանի ապագա հասարակական-քաղաքական կառուցվածքը բնորոշել է որպես խորհրդարանական հանրապետություն:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ մամուլի ամենաերկարակյաց պարբերականը «Բազմավեպ» հանդեսն է, որը սկսել է հրատարակվել Վենետիկում:
- 2) Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Ռուսաստանյան կայսրության միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:
- 3) Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեհբուծովի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- 4) Ղևոնդ Ալիշանը հետևել է ժամանակին մեծ համարում ստացած այն հայեցակետին, ըստ որի՝ մարդկային հասարակության զարգացման հիմնական գործոնը աշխարհագրական դիրքն է:
- 5) Արևելահայ երգահանային դպրոցի հիմնադիրը Քրիստափոր Կարա-Մուրզան է:
- 6) Հայկական երկրորդ արհեստավարժ թատրոնը բացվել է Թիֆլիսում 1863 թվականին:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բյուզանդիայի պատմության, հայոց միջնադարի և Հայկական հարցի ուսումնասիրության ասպարեզում զգալի ներդրում է ունեցել Անտոն Գարազաշյանը:
- 2) Լեոն պատմագրության պահպանողական ուղղության ներկայացուցիչ է:
- 3) Հայկական արհեստավարժ առաջին թատերական խմբի ղեկավարն էր Պետրոս Մաղաթյանը:
- 4) Հ. Գաթրոճյանի՝ Վիեննայում լույս տեսած «Տիեզերական պատմություն» երկհատորյակը համաշխարհային պատմության հայերեն առաջին ձեռնարկն է:
- 5) Անդրեաս Տեր-Մարուքյանի կերտած՝ Խաչատուր Աբովյանի հուշարձանը նորագույն շրջանի հայ կերպարվեստի առաջին կոթողային քանդակն է:
- 6) Արմեն Տիգրանյանը հայ առաջին երգահանն է և հայ օպերային արվեստի հիմնադիրը:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) XIX դ. առաջին կեսին հայկական տարրական, հոգևոր-ծխական դպրոցների կողքին ստեղծվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 2) Բժիշկ և գյուղատնտես Լևոն Տիգրանյանը հրատարակել է առաջին գիտական հայ պարբերականը՝ «Գիտական շարժում» խորագրով:
- 3) Իր բնանկարներում անվանի նկարիչ Եղիշե Թադևոսյանը հարել է իմպրեսիոնիզմին:
- 4) Կ. Պոլսում է ստեղծվել հայ առաջին արհեստավարժ թատրոնը՝ Հակոբ Վարդովյանի ղեկավարությամբ:
- 5) Հայ գուսանական ազգային դպրոցը ձևավորվել է Սեբովբե Լևոնյանի՝ Զիվանու գլխավորությամբ:
- 6) Ճանաչված քիմիկոս Հակոբ Չամչյանը համարվում է ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հայրը:

27. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայրենիքից դուրս առաջինը ստեղծվել է «Հայ հեղափոխական դաշնակցություն» կուսակցությունը:
- 2) Ֆիդայական ջոկատների մեծ մասը 1890–ական թթ. կեսերից արդեն գործում էր ՀՅԴ հովանու ներքո:
- 3) Ազգային գործիչ Եր. Օտյանի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- 4) Կովկասի փոխարքա Ի. Վորոնցով–Դաշկովն էր հեղինակել Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման ծրագիրը:
- 5) Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքը չեղյալ է համարվել ռուսաստանյան առաջին հեղափոխության երկրորդ տարվա ընթացքում:
- 6) Սասունի 1904 թ. ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմինը գլխավորում էր Գևորգ Չավուշը:

28. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին ծավալված հայ կամավորական շարժմանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց ազգային բյուրոյի առաջադրած քաղաքական մերձավորագույն նպատակը հանգում էր Արևմտյան Հայաստանի անկախության պահանջին:
- 2) Շարժման կազմակերպչական աշխատանքները գլխավորեց Հայոց ազգային բյուրոն, որը ստեղծեց գործադիր (կարգադրիչ) մարմին՝ Արմեն Գարոյի գլխավորությամբ:
- 3) Վեցերորդ ջոկատի հրամանատարն էր Ն. Աղբալյանը:
- 4) Իգդիրում ձևավորված երկրորդ ջոկատի հրամանատարն էր Հ. Չավրյանը:
- 5) Կովկասյան ճակատում պատերազմի սկսվելու պահին ձևավորվել էր հայկական կամավորական վեց ջոկատ:
- 6) Կովկասյան ճակատում երկու տարի մարտնչած կամավորական ութ ջոկատները վերակազմակերպվեցին հայկական կանոնավոր ութ գումարտակների:

29. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ առաջին քաղաքական լրագիրը «Ազատության ավետաբերն» է, որը տպագրվել է «Հայրենասերների միություն» խմբակի կողմից:
- 2) Առաջին հայ պարբերականը «Ազդարարն» է, որ հրատարակվել է Մադրասում:
- 3) «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ»-ը հայ առաջին հրապարակախոսական տպագիր աշխատությունն է, որը կոչ էր անում հայ երիտասարդությանը զենքի ուժով հասնելու ազատության:
- 4) Տիգրան Չոխաճյանը ստեղծել է ազգային առաջին օպերան՝ «Արշակ Բ»:
- 5) Հայ-թաթարական բախումներն առաջինը սկսվեցին Շուշիում՝ նահանգապետ Նակաշիճեի հրահրմամբ:
- 6) Առաջինը ստեղծվել է Արևմտահայերի ազգային խորհուրդը, հետո՝ Արևելահայերի ազգային խորհուրդը:

30. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) XVIII դարի սկզբին Ռուսաստանը պայքար էր մղում Բալթիկ, Սև և Միջերկրական ծովերի ափերին հաստատվելու համար:
- 2) Ֆլորենցիայում դուքսը հրաժարվեց Օրուն գործ տրամադրել՝ Հայաստանն ազատագրելու նպատակով:
- 3) Վիեննայի արքունիքը Օրուն համաձայնություն տվեց՝ մասնակցելու Հայաստանի ազատագրման գործին:
- 4) Նադիր շահի օրոք իրենց տիրապետությունը պահպանել էին նաև Սյունիքի և Ղարաբաղի հայկական մելիքությունները:
- 5) Մելիքջան Մելիք-Շահնագարյանցը Նադիրի իշխանության տարիներին անկախ է ճանաչվել Ղարաբաղի խանից և նշանակվել Արարատյան երկրի քալանթար:
- 6) Խամսայի մելիքությունների կառավարիչ Դիզակի մելիք Եսային ստացել էր նաև խանի տիտղոս:

31. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թուրքմենչայի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով պարսկահպատակ հայերին հնարավորություն էր ընձեռնվում տեղափոխվելու Ռուսաստանյան կայսրության նորահաստատ տարածքներ:
- 2) Արևմտահայության 1830 թ. զանգվածային վերաբնակեցման արդյունքում 45 000 մարդ տեղափոխվեց Արևելյան Հայաստան:
- 3) Արևմտահայության 1830 թ. զանգվածային վերաբնակեցման արդյունքում էրզրումցիները հաստատվեցին Ախալցխայի և Ախալքալաքի գավառներում:
- 4) Ռուսաստանին անցած Ախալքալաքի ու Ախալցխայի գավառներում վերաբնակեցման արդյունքում շեշտակի աճեց հայ բնակչության տեսակարար կշիռը, վերականգնվեց նախորդ ժամանակներին բնորոշ ժողովրդագրական իրավիճակը:

- 5) Արևմտահայության զանգվածային վերաբնակեցման արդյունքում կարսեցիները վերաշինում կամ հիմնադրում են շուրջ 50 գյուղ:
- 6) Պարսկահպատակ հայերի վերաբնակեցման արդյունքում 8 հազարից ավելի հայ ընտանիք անցան Արաքսի ձախ ափը:

32. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թուրքական դատարանի 1919 թ. հուլիսի 5-ի դատավճռով Թալեաթը, Էնվերը, Ջեմալը, Նազըմը հեռակա դատապարտվեցին մահվան:
- 2) 1922 թ. հուլիսի 25-ին Բեռլինում Արամ Երկանյանը և Արշավիր Շիրակյանը իրականացրեցին Բեհաէդդին Շաքիրի և Ջեմալ Ազմիի մահապատիժը:
- 3) 1922 թ. օգոստոսին Միջին Ասիայում Հակոբ Մելքունովի գլխավորած զորամասերի դեմ մղած մարտերում սպանվեց Էնվերը:
- 4) Թուրքական դատարանի 1919 թ. հունիսի 5-ի դատավճռով մահվան դատապարտվեցին Բեհաէդդին Շաքիրը, Ջեմալ Ազմին և Նայիմ բեյը, իսկ շատերն էլ դատապարտվեցին տարբեր ժամկետներով ազատազրկման:
- 5) 1921 թ. դեկտեմբերի 6-ին Հռոմում Արշավիր Շիրակյանի գնդակից սպանվեց Օսմանյան կայսրության նախկին վարչապետ Սայիդ Հալիմը:
- 6) 1949 թ. դեկտեմբերի 8-ին ՄԱԿ-ը ընդունեց «Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին» կոնվենցիան, որի հիմքում ընկած էր լեհական հրեա իրավաբան Ռաֆայել Լեմկինի առաջարկած նախագիծը:

- 6) Արտաքին օգնության կազմակերպման նպատակով 1921 թ. սեպտեմբերին Երևանում Հովհաննես Թումանյանի նախագահությամբ ստեղծված կազմակերպությունը կոչվեց Հայրենիքի օգնության կոմիտե (ՀՕԿ):
- 7) Տարևում հրավիրված համազանգեզուրյան 2–րդ համագումարում Ինքնավար Սյունիքը հռչակվեց «Լեռնահայաստան»:

3. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Ուսուցչական կադրեր պատրաստելու նպատակով 1919 թ. սեպտեմբերին բացված հաստատությունը կոչվում էր ուսուցչական սեմինարիա:
- 2) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում համայնքային ինքնավարությունները կոչվել են զեմլյաներ:
- 3) Զանգեզուրի հայկական ազգային խորհուրդը 1919 թ. սկզբին վերակազմվեց և կոչվեց Զանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ:
- 4) Հայաստանի միավորված ազգային կուսակցությունների կենտրոնական ղեկավար մարմինը հայտնի դարձավ Արմենկոմ անունով:
- 5) Արցախահայության առաջին համագումարում երկրամասը կառավարելու համար կազմված մարմինը կոչվում էր Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն:
- 6) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում ընդունված օրենքով ստեղծված արդարադատության մարմին էր երդվյալատենակալների դատարանը:
- 7) Սոցիալիստ–հեղափոխականներին կարճ անվանում էին էսէռներ:
- 8) 1920 թ. մայիսին ՀՀ տարածքը բաժանվեց վարչական 4 միավորների, որոնք կոչվում էին մարզեր:

4. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Մայիսյան ապստամբության ժամանակ բոլշևիկների ազդեցության տակ անցած զրահագնացքը կոչվում էր «Վարդան Մամիկոնյան»:
- 2) Ալեքսանդրապոլում բոլշևիկների ստեղծած ապստամբության ղեկավար մարմինը կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե (ՌՀԿ):
- 3) Համո Օհանջանյանի կառավարությանը փոխարինածը հայտնի է «բյուրո–կառավարություն» անունով:
- 4) Վրաց–հայկական կարճատև պատերազմից հետո Լոռին և Զավախքի հարավային մասը հայտարարվեցին «չեզոք գոտի»:
- 5) Սարգիս Կասյանի նախագահությամբ Բաքվում բոլշևիկների կազմավորած մարմինը, որը 1920 թ. նոյեմբերի 29–ին մտավ Հայաստան և երկիրը հռչակեց «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն», կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե:
- 6) Թուրք–հայկական պատերազմի ժամանակ Լոռու չեզոք գոտում անգլիացի գեներալ–նահանգապետին հեռացնելուց հետո այդ երկրամասում հաստատված իշխանության մարմինը կոչվել է հայկական գեներալ–նահանգապետություն:
- 7) Բաքվում գտնվող հայկական զորամասերը լուծարելու մասին Բաթումի պայմանագրի կետերը չճանաչած և Ստեփան Շահումյանի գլխավորած ժողովրդական կոմիսարների իշխանության հետ ինքնապաշտպանություն կազմակերպած մարմինը Բաքվի Հայոց ազգային խորհուրդն էր:

5. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Այն կարգախոսը, որով Արևմտահայերի 2–րդ համագումարում ընտրված գործադիր մարմինը առաջնորդվեց, կոչվում էր «Մեկ երկիր, մեկ հայրենիք»:
- 2) Բրիտանական զինվորական ներկայացուցչության կողմից հայատյաց Խոսրով բեկ Սուլթանովին տրված պաշտոնն էր Ղարաբաղի և Զանգեզուրի ժամանակավոր գեներալ–նահանգապետ:
- 3) Անդրանիկ Օզանյանի կողմից Զանգեզուրը հռչակվել է որպես Ինքնավար Սյունիք:
- 4) Արևմտահայերի 2–րդ համագումարում ընտրված մարմինը կոչվեց Արևմտահայ գործադիր մարմին:
- 5) Որպես Զանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ներկայացուցիչ Գորիս ժամանած կապիտան Արսեն Շահմազյանի ստանձնած պաշտոնն էր գեներալ–կոմիսար:
- 6) Անգլիացի գեներալ Թոմսոնի զբաղեցրած պաշտոնն էր Գանձակի գեներալ–նահանգապետ:
- 7) Բուլշևիկներից Գորիսն ազատագրելուց հետո երկրամասը կառավարելու համար Գարեգին Նժդեհի անմիջական ղեկավարությամբ ստեղծված մարմինը կոչվեց Զանգեզուրի գյուղացիական ժամանակավոր խորհուրդ:

6. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված համահայկական համաժողովը հայտնի է Հայոց ազգային խորհուրդ անունով:
- 2) Փարիզի խաղաղության վեհաժողովին մեկնած և արևմտահայերի շահերը ներկայացնող պատվիրակությունը կրում էր Հայոց ազգային պատվիրակություն անվանումը:
- 3) Արևմտահայերի 2–րդ համագումարի ընտրած Արևմտահայ գործադիր մարմնի՝ Հայաստանի կառավարությանը հասցեագրած դիմումում Առաջին հանրապետությունն անվանված է «Արարատյան Հանրապետություն»:
- 4) Փարիզում Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի և Ճապոնիայի ղեկավարների նիստը Հայաստանի կառավարությանը ճանաչեց փաստացի՝ այսինքն՝ դե յուրե:
- 5) Այն կարգախոսը, որով Արևմտահայերի 2–րդ համագումարում ընտրված գործադիր մարմինը առաջնորդվեց, կոչվում էր «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք»:
- 6) Մարաշում Սարգիս Ճեպեճյանի ղեկավարությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր Ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:
- 7) Մոսկվայում կնքված խորհրդա–քեմալական հակահայկական փաստաթուղթը կրում էր «Ռուս–թուրքական անկեղծ բարեկամության և սրտագին եղբայրության պայմանագիր» անվանումը:

7. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված ժողովը հայտնի է «Հայոց ազգային համագումար» անունով:
- 2) Բեհաեդդին Շաքիրի անմիջական ղեկավարությամբ կազմավորված հատուկ մարմինը կոչվել է Երեքի գործադիր կոմիտե:
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում ստեղծված գիտակրթական հաստատություններից էին սկաուտական կազմակերպությունները:
- 4) Անգլիացի գեներալ Թոմսոնի զբաղեցրած պաշտոնն էր Բաքվի գեներալ-նահանգապետ:
- 5) Հայաստանի կառավարության կողմից 1919 թ. մայիսի 28-ին ընդունված փաստաթուղթը կոչվում էր «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ»:
- 6) Երևան ժամանած Բորիս Լեգրանը Ռուսաստանի հյուպատոսն էր Հայաստանում:
- 7) Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ համաձայնագիր»:

8. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Քեմալական շարժման նպատակները պաշտոնական ձևակերպում ստացան «Թուրքիայի հանրապետության ազգային միություն» կոչվող փաստաթղթում:
- 2) Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում Թուրքիայի հետ հաշտության պայմանագրի նախագիծը մշակած մարմինը տերությունների Գերագույն խորհրդի խորհրդա-ժողովն էր:
- 3) Բեհաեդդին Շաքիրի անմիջական ղեկավարությամբ կազմավորված մարմինը կոչվել է «Հատուկ կազմակերպություն»:
- 4) Խորհրդային Ռուսաստանի ժողկոմխորհի նախագահ Վ. Լենինին ուղղված Քեմալի նամակում Արևմուտքի տերություններն ու Հայաստանն անվանվում են «ժողովրդավարական երկրներ»:
- 5) Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված ժողովը Հայոց ազգային համագումարն էր:
- 6) Կոմիտեների գործադիր կոմիտեի նախաձեռնությամբ Բաքվում կայացած խորհրդաժողովը Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարն էր:
- 7) Մարաշում Պետրոս Սարաճյանի նախագահությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:

9. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Փարիզում Մեծ Բրիտանիայի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի և Ճապոնիայի ղեկավարների նիստը Հայաստանի կառավարությանը ճանաչեց դե ֆակտո՝ այսինքն՝ փաստացի:
- 2) Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում տերությունների Գերագույն խորհրդի խորհրդա-ժողովում ընդունված փաստաթուղթը վերնագրված էր՝ «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ»:

- 3) Առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո դաշնակից երկրները (մեծ տերություններ) մտադրվել էին Կիլիկիայում հայերի համար ստեղծել «հայկական ազգային օջախ»:
- 4) «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթով Արևմտյան Հայաստանը, Կիլիկիան, Կարսը և Արդահանը հռչակվում էին «բուն հայկական տարածքներ»:
- 5) Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտեի հետ 1920 թ. նոյեմբերի 29-ին Հայաստան մտած և 11-րդ կարմիր բանակի շարքերից առանձնացված զորամասը կոչվում էր «Հայկական գունդ»:
- 6) 1920 թ. ամռանը նախաստորագրված խորհրդա-քեմալական փաստաթուղթը կրում էր «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագիր անվանումը:
- 7) Երևանում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Հայաստանը հայտարարվել է «խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետություն»:

10. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Սիմոն Վրացյանի գլխավորած ՀՀ վերջին կառավարության անդամների մի մասը համարվում էին «բոլշևիկյան կողմնորոշման ջատագովներ»:
- 2) Արցախը Հայաստանի առաջին հանրապետության անբաժանելի մաս հռչակած մարմինը Արցախահայության 9-րդ համագումարն էր:
- 3) Օ. Սիլինի զբաղեցրած պաշտոնը կոչվում էր ՀՀ-ում ՌՄԴԽՀ հյուպատոս:
- 4) «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթով Արևմտյան Հայաստանը, Կիլիկիան, Կարսը և Արդահանը հռչակվում էին «բուն հայկական տարածքներ»:
- 5) Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո երկրում ձևավորված գործադիր իշխանության նոր մարմինները կոչվում էին ժողովրդական կոմիսարիատներ:
- 6) Հայաստանի Ռազմհեղկոմի նախագահ Ս. Կասյանի 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ի դեկրետով հիմնված մարմինը, որը պետք է նպաստեր երկրում խորհրդային կարգեր «ներդնելուն», կոչվեց Արտակարգ հանձնաժողով:
- 7) Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին ստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ արձանագրություն»:

11. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Արտաքին օգնության կազմակերպման նպատակով 1921 թ. սեպտեմբերին Երևանում Հովհաննես Թումանյանի նախագահությամբ ստեղծված կազմակերպությունը կոչվեց Հայրենիքի օգնության կոմիտե (ՀՕԿ):
- 2) Մենշևիկներն ու բոլշևիկները սոցիալ-դեմոկրատական ուղղության ներկայացուցիչներ էին:
- 3) Փետրվարյան ապստամբության հաղթանակից հետո Երևանում ստեղծված իշխանության մարմինը կոչվեց Հայաստանի փրկության կոմիտե (ՀՓԿ):
- 4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին Հայաստանի Ռազմհեղկոմի նախագահ Ս. Կասյանի դեկրետով հիմնված մարմինը, որը պետք է նպաստեր երկրում խորհրդային կարգեր «ներդնելուն», կոչվեց Արտակարգ հանձնաժողով (Չեկա):

- 5) Այն մարմինը, որի անմիջական ցուցումով 1920 թ. դեկտեմբեր և 1921 թ. հունվար ամիսներին ավելի քան 1000 սպաներ ու զինծառայողներ հայկական բանակից հեռացվել և երկրից արքարվել են, կոչվում էր Ադրբեջանի Ռազմահեղափոխական խորհուրդ:
- 6) Տարթում հրավիրված համազանգեզուրյան 1–ին համագումարում Ջանգեզուրը հռչակվեց «Ինքնավար Սյունիք»:
- 7) Հայ–ռուսական պայմանագրի նախագիծը 1920 թ. նոյեմբերի 4–ին Բաքվում քննարկած մարմիններն էին ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոն և Ադրբեջանի կոմկուսի կենտկոմի քաղբյուրոն:

12. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում համայնքային ինքնավարությունները կոչվել են զեմլյաներ:
- 2) Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարում երկրամասը կառավարելու համար կազմված մարմինը կոչվում էր Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն:
- 3) Ջանգեզուրի հայկական ազգային խորհուրդը 1919 թ. սկզբին վերակազմվեց և կոչվեց Ջանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ:
- 4) Հայաստանի միավորված ազգային կուսակցությունների կենտրոնական ղեկավար մարմինը հայտնի դարձավ Ամերկոմ անունով:
- 5) ՌԿ(Բ)Կ ԿԿ քաղբյուրոյի կողմից ստեղծված մարմինը կոչվում էր «Քարոզչության և գործողության խորհուրդ»:
- 6) Խորհրդարանի 1918 թ. սեպտեմբերին ընդունած օրենքը կոչվում էր «Դպրոցի կատարելագործման մասին»:
- 7) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում ընդունված օրենքով ստեղծված արդարադատության մարմին էր երդվյալ ատենակալների դատարանը:
- 8) Սոցիալ–դեմոկրատներին կարճ անվանում էին էսէռներ:

13. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Բաքվում գտնվող հայկական զորամասերը լուծարելու մասին Բաթումի պայմանագրի կետերը չճանաչած և Ստեփան Շահումյանի գլխավորած ժողովրդական կոմիսարների իշխանության հետ ինքնապաշտպանություն կազմակերպած մարմինը Բաքվի Հայոց ազգային խորհուրդն էր:
- 2) Վրաց–հայկական կարճատև պատերազմից հետո Լոռին և Ջավախքի հարավային մասը հայտարարվեցին «չեզոք գոտի»:
- 3) Ալեքսանդրապոլում բոլշևիկների ստեղծած ապստամբության ղեկավար մարմինը կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե (ՌՀԿ):
- 4) Ա. Խատիսյանի հրաժարականից հետո ստեղծված կառավարությունը հայտնի է «բյուրո–կառավարություն» անունով:
- 5) Թուրք–հայկական պատերազմի ժամանակ Լոռու չեզոք գոտում անգլիացի գեներալ–նահանգապետին հեռացնելուց հետո այդ երկրամասում հաստատված իշխանության մարմինը կոչվել է հայկական գեներալ–նահանգապետություն:

- 6) Մայիսյան ապստամբության ժամանակ բռնկվածների ազդեցության տակ անցած գրահագնացքը կոչվում էր «Վարդան Մամիկոնյան»:
- 7) Սարգիս Կասյանի նախագահությամբ Բաքվում բռնկվածների կազմավորած մարմինը, որը 1920 թ. նոյեմբերի 29-ին մտավ Հայաստան և երկիրը հռչակեց «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն», կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե:

14. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Փարիզի խաղաղության վեհաժողովին մասնակցելու մեկնած և արևմտահայերի շահերը ներկայացնող պատվիրակությունը կրում էր «Հայոց ազգային պատվիրակություն» անվանումը:
- բ. Արևմտահայերի 2-րդ համագումարի ընտրած Արևմտահայ գործադիր մարմնի՝ Հայաստանի կառավարությանը հասցեագրած դիմումում Առաջին հանրապետությունն անվանված է «Արարատյան Հանրապետություն»:
- գ. Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված համահայկական համաժողովը հայտնի է «Հայոց ազգային խորհուրդ» անունով:
- դ. Մարաշում Սարգիս Ճեպեճյանի ղեկավարությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:
- ե. Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»:
- զ. Մոսկվայում ստորագրված խորհրդա-քեմալական հակահայկական փաստաթուղթը կրում էր «Ռուս-թուրքական անկեղծ բարեկամության և սրտագին եղբայրության» պայմանագիր անվանումը:

- 1) ա, դ, զ 2) գ, դ, զ 3) բ, գ, ե 4) ա, բ, ե

15. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Կոմիտեերնի բարձրագույն խորհրդի նախաձեռնությամբ Մոսկվայում կայացած խորհրդաժողովը Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարն էր:
- բ. Թուրքիայում ծավալվող քեմալական շարժման նպատակները պաշտոնական ձևակերպումներ ստացան «Թուրքիայի հանրապետության ազգային միություն» կոչվող փաստաթղթում:
- գ. Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում Թուրքիայի հետ հաշտության պայմանագրի նախագիծը մշակած մարմինը տերությունների Գերագույն խորհրդի խորհրդաժողովն էր:
- դ. Բեհաէդդին Շաքիրի անմիջական ղեկավարությամբ կազմավորված մարմինը կոչվել է «Հատուկ կազմակերպություն»:
- ե. Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված ժողովը Հայոց ազգային համագումարն էր:
- զ. Հաճընում Պետրոս Սարաճյանի նախագահությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:

է. Խորհրդային Ռուսաստանի Ժողովրդային նախագահ Վ. Լենինին ուղղված Քեմալի նամակում Արևմուտքի տերություններն ու Հայաստանն անվանվում են «ժողովրդավարական երկրներ»:

- 1) գ, դ, ե, զ 2) ա, գ, ե, է 3) դ, գ, է 4) ա, բ, դ

16. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

ա. «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթով Արևմտյան Հայաստանը և Կիլիկիան, Կարսը, Արդահանը և Բաթումը հռչակվում էին «բուն թուրքական տարածքներ»:

բ. Արցախը Հայաստանի առաջին հանրապետության անբաժանելի մաս հռչակած մարմինը Արցախահայության 9-րդ համագումարն էր:

գ. Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»:

դ. Օ. Սիլինի զբաղեցրած պաշտոնը կոչվում էր ՀՀ-ում ՌՄԴԽՀ ղեսպան:

ե. Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո երկրում ստեղծված գործադիր իշխանության նոր մարմինները կոչվում էին խորհուրդներ:

զ. Հայաստանի Ռազմեղկումի նախագահ Ս. Կայանի 1920 թ. դեկտեմբերի 16-ի դեկրետով հիմնված մարմինը, որը պետք է նպաստեր երկրում խորհրդային կարգեր «ներդնելուն», կոչվեց ներքին գործերի ժողովուհատ:

է. Սիմոն Վրացյանի գլխավորած ՀՀ վերջին կառավարության անդամների մի մասը համարվում էր «ռուսական կողմնորոշման ջատագով»:

- 1) բ, գ, է 2) ա, բ, է 3) դ, գ, է 4) դ, ե, զ

17. Ընտրել այն տերմիններն ու հասկացությունները, որոնք բնորոշ չեն եղել Նոր տնտեսական քաղաքականությանը.

- 1) պարենմասնատրում
- 2) հացահատիկի և այլ մթերքների բռնագրավումներ
- 3) պարենհարկ
- 4) վարձու աշխատանք
- 5) շուկայական հարաբերություններ
- 6) ազատ առևտուր
- 7) գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում

18. Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

1) Միակուսակցական համակարգի հաստատումը և եկեղեցու նկատմամբ անհանդուրժողական քաղաքականությունը խորհրդային ամբողջատիրական համակարգին բնորոշ գծերից են:

2) 1921 թ. դեկտեմբերի 2-ի Երևանի համաձայնագրով Հայաստանը հայտարարվում է «Խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն»:

3) ԽՍՀՄ կառավարության կողմից 1936 թ. Հայաստան ուղարկված ստուգող հանձնաժողովը Հայաստանի ղեկավարության մոտեցումները գնահատեց որպես ազգայնամոլական:

- 4) Այն կազմակերպությունը, որին խորհրդային իշխանություններն օգտագործում էին պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում, կոչվում էր «Ազատ եղբայրության եկեղեցի» կամ «Նորացված եկեղեցի»:
- 5) Ի. Ստալինի մշակած «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» ստացավ «ինքնավարացման ծրագիր» անվանումը:
- 6) ՀՍԽՀ-ում ամենազանգվածային կազմակերպություններն էին Հայաստանի կոմունիստական երիտասարդական միությունը, արիեստակցական միությունները և պիոներական կոմունիստական կազմակերպությունը:
- 7) 1921 թ. փետրվարին Երևանում ստեղծված իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր Հայաստանի փրկության կոմիտե:
- 8) Զանգվածային ձերբակալությունների և հանիրավի բռնությունների ենթարկված քաղաքացիներին անվանում էին «ժողովրդի թշնամիներ»:

19. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Յակով Զարոբյանի նախաձեռնությամբ ԽՄԿԿ կենտկոմ՝ ՀԿԿ կենտկոմի ուղարկած ծավալուն նամակը վերնագրված էր «1915 թ. հայերի զանգվածային բնաջնջման 50-ամյակի հետ կապված միջոցառումների մասին»:
- 2) Խորհրդային իրականությունն առանց ուժային միջոցների, գաղափարական ճանապարհով փոփոխելու պայքարի ուղին ընտրած մարդկանց կոչում էին իրավապաշտպաններ:
- 3) Խորհրդային Հայաստանում ձևավորված գաղտնի կազմակերպություններից «Հայկական երիտասարդական միություն»-ը հայտնի էր «Յոթ հայրենասերներ» անունով:
- 4) Օրենսդիր բարձրագույն մարմինը, որը 1988 թ. հունիսի 15-ին քննարկեց ԼՂԻՄ մարզխորհրդի փետրվարի 20-ի որոշումը, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովն էր:
- 5) 1989 թ. օգոստոսի 16-ին Ստեփանակերտի պետական թատրոնի շենքում տեղի ունեցած Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում 80 հոգուց ընտրված մարմինը կոչվում էր Ազգային խորհուրդ:
- 6) 1956 թ. փետրվարի 14-ին Մոսկվայում բացված ԽՄԿԿ XX համագումարում Ն. Խրուշչովի զեկուցումը վերնագրված էր «Անհատի պաշտամունքի և նրա հետևանքների մասին»:
- 7) Հայաստանի Գերագույն խորհրդի 1990 թ. օգոստոսին ընդունած փաստաթուղթը կոչվում էր «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին»:
- 8) Հայաստանում 1966 թ. ապրիլի 24-ին ստեղծված նոր գաղտնի կազմակերպությունը կոչվում էր «Անկախ միացյալ կուսակցություն»:

20. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Այն մարդիկ, ովքեր խորհրդային իշխանությունից պահանջում էին պահպանել օրենքները և ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը և պայքարում էին մարդու իրավունքների պաշտպանության համար, կոչվում էին այլախոհներ:

- 2) 1989 թ. հունվարի 11-ին ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության կողմից ԼՂԻՄ-ում ստեղծված կառավարման մարմինը կոչվում էր Հատուկ կառավարման կոմիտե:
- 3) 1989 թ. օգոստոսի 16-ին Ստեփանակերտի պետական թատրոնի շենքում տեղի ունեցած Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում 80 հոգուց ընտրված մարմինը կոչվում էր Ազգային ժողով:
- 4) Նոր Սահմանադրության նախագծի մշակման նպատակով 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին ստեղծված մարմինը ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնա-ժողովն էր:
- 5) «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթով Հայաստանի բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Գերագույն խորհուրդը, վերանվանվում էր Ազգային խորհուրդ:
- 6) 1989 թ. նոյեմբերի 4-ին բացված համագումարում ընդունվեց ՀՀԾ՝ Հայ հեղա-փոխական շարժում կազմակերպության ծրագիրն ու կանոնադրությունը:
- 7) 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցած Լեռնային Ղարա-բաղի պատգամավորների մարզային և Շահումյանի շրջանային խորհուրդների համատեղ նստաշրջանում ընդունված որոշումը վերնագրված էր «Հռչակագիր Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակման մասին»:
- 8) Մ. Գորբաչովի առաջարկությամբ 1991 թ. դեկտեմբերի 8-ին Բելոռուսիայի Բելո-վեժյան անտառում ԽՍՀՄ վերացումից հետո ստեղծվելիք նոր միությունը պետք է կոչվեր ԱՊՀ՝ Անկախ Պետությունների Համագործակցություն:

21. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) 1945 թ. ապրիլին Սան Ֆրանցիսկոյում գումարվող Միավորված ազգերի կազմա-կերպության անդրանիկ կոնֆերանսին Հայկական հարցի լուծման խնդրանքով հուշագրեր ներկայացրած կազմակերպություններն էին Հայկական ազգային կոմիտեն և Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհուրդը:
- 2) Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սփյուռքահայության ներգաղթը Հայաստան կազմակերպելու համար հանրապետության կառավարությանն առընթեր կազ-մակերպված մարմինը կոչվում էր Արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդուն-ման կոմիտե:
- 3) Քարվաճառի ազատագրման գործողությունը ստացավ «Հարսանիք լեռներում» անվանումը:
- 4) ԱՄՆ-ում դաշնակցության ստեղծած Հայկական ազգային կոմիտեն նաև կոչ-վում է Հայ դատի հանձնախումբ:
- 5) Հայիեղկոմի 1921 թ. դեկտեմբերի 8-ի հրամանը հայտնի է «Պարենային մթերք-ների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» անունով:
- 6) ՀԲԸՄ նշանակում է Հայկական բարեկամական ընկերակցությունների միություն:
- 7) Հայ-թուրքական հարաբերությունները կարգավորելու նպատակով ՀՀ նախա-գահի նախաձեռնությունը միջազգային հանրության կողմից անվանվեց «ֆուտ-բոլային դիվանագիտություն»:

22. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Հայ ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու և ազգային հիմնախնդիրներին հետամուտ լինելու նպատակով ԱՄՆ–ում Հայ հեղափոխական դաշնակցության կողմից ստեղծված կազմակերպությունը կոչվում է Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ:
- բ. «Այլախո» հասկացությունը խորհրդային երկրում ի հայտ եկավ 1960–ական թթ. և բնութագրում էր մարդկանց, ովքեր գաղափարական պայքար էին մղում խորհրդային իշխանության և մարքս–լենինյան գաղափարախոսության դեմ:
- գ. Խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրսը, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է գերազանցեր գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը, հայտնի է «ազատականացում» անունով:
- դ. Այն կազմակերպությունը, որին խորհրդային իշխանություններն օգտագործում էին պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում, կոչվում էր «Ազատ եղբայրության եկեղեցի»:
- ե. Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարում երկրամասը կառավարելու համար կազմված մարմինը կոչվում էր Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն:
- զ. Զանգվածային ձերբակալությունների և հանդիմանի բռնությունների ենթարկված քաղաքացիներին անվանում էին «ժողովրդի թշնամիներ»:
- է. Ի. Ստալինի մշակած «ՌՄԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» ստացավ «Ինքնավարացման ծրագիր» անվանումը:
- ը. Հայաստանում 1966 թ. ապրիլի 24–ին ստեղծված նոր գաղտնի կազմակերպությունը կոչվում էր «Անկախ միացյալ կուսակցություն»:

- 1) գ, դ, ը 2) ե, գ, է 3) բ, գ, ը 4) ա, բ, ե

23. Թվարկվածներից որոնք չեն բնորոշում նէպը.

- ա. դրամական աշխատավարձի կիրառումը
- բ. ազատ առևտրի վերականգնումը
- գ. քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքադրամական հարաբերությունների աշխուժացումը
- դ. պարենհարկի փոխարեն պարենմասնատրման կիրառումը
- ե. հարկի չափի որոշվելը մինչև ցանքսը և տարվա ընթացքում այն երկու անգամ փոփոխելը
- զ. գյուղատնտեսական մթերքների բռնագրավումների դադարեցումը
- է. մանր և միջին բոլոր ձեռնարկությունների պետականացումը

- 1) դ, ե, է 2) բ, գ, ե 3) ա, բ, գ 4) դ, գ, է

24. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Խորհրդային Հայաստանին և նրա սովյալ բնակչությանը արտաքին օգնության կազմակերպման գործում նշանակալից դեր կատարած, 1921 թ. սեպտեմբերին Երևանում հիմնված մարմինը կոչվում էր Հայ օգնության ֆոնդ:
- բ. ԽՍՀՄ-ն արդյունաբերացնել նշանակում էր ստեղծել արդյունաբերական ճյուղեր, կառուցել գործարաններ, ֆաբրիկաներ, երկաթուղիներ, հասնել նրան, որ ԽՍՀՄ-ի տնտեսության մեջ իշխող դառնար արդյունաբերությունը:
- գ. 1919 թ. սեպտեմբերին ստեղծված Հայաստանի միավորված բոլշևիկյան կազմակերպությունների կենտրոնական ղեկավար մարմինը հայտնի էր «Հայաստանի կոմիտե» անունով:
- դ. Մենշևիկներն ու բոլշևիկները սոցիալ-դեմոկրատական ուղղության ներկայացուցիչներ էին:
- ե. Հայաստանի առաջին հանրապետությունում համայնքային ինքնավարությունները կոչվել են զեմստովոներ:
- զ. 2014 թ. մայիսին ՌԴ-ի, Բելոռուսի և Ղազախստանի կողմից հիմնած կառույցը կոչվում էր Եվրասիական տնտեսական միություն (ԵՏՄ):
- է. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթով Հայաստանի բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Գերագույն խորհուրդը, վերանվանվում էր Ազգային ժողով:
- ը. Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սիյուռքահայության ներգաղթը Հայաստան կազմակերպելու համար հանրապետության կառավարությանն առընթեր կազմակերպված մարմինը կոչվում էր Արտասահմանից ներգաղթող հայերին նպաստող հանձնաժողով:

1) ա, գ, է

2) դ, ե, զ

3) բ, դ, ը

4) ա, է, ը

25. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Ադանայում Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակման նախօրյակին Միհրան Տամատյանը Հայ ազգային պատվիրակության Կիլիկիայի լիազոր ներկայացուցիչն էր:
- բ. 1945 թ. ապրիլին Սան Ֆրանցիսկոյում գումարվող Միավորված ազգերի կազմակերպության անդրանիկ կոնֆերանսին Հայկական հարցի լուծման խնդրանքով հուշագրեր ներկայացրած կազմակերպություններն էին Հայկական ազգային կոմիտեն և Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհուրդը:
- գ. Հայ-ռուսական պայմանագրի նախագիծը 1920 թ. նոյեմբերի 4-ին Բաքվում քննարկած մարմինը Ադրբեջանի Ռազմահեղափոխական կոմիտեն էր:
- դ. Երևանում ստորագրված իշխանափոխության հայ-ռուսական համաձայնագրով Հայաստանը հայտարարվել է «Սոցիալիստական Խորհրդային անկախ Հանրապետություն»:
- ե. 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին Հայիեղկոմի հրապարակած հրամանը, որով երկրում ներդրվում էր նոր տնտեսական քաղաքականությունը, վերնագրված էր «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին»:

գ. Սարգիս Կասյանի նախագահությամբ Բաքվում բուլղարների կազմավորած մարմինը, որը 1920 թ. նոյեմբերի 29-ին մտավ Հայաստան և երկիրը հռչակեց «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն», կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե:

է. Մ. Գորբաչովի առաջարկությամբ 1991 թ. դեկտեմբերի 8-ին Բելոռուսիայի Բելովեժյան անտառում ԽՍՀՄ վերացումից հետո ստեղծվելիք նոր միությունը պետք է կոչվեր ԱՊՀ՝ Անկախ Պետությունների Համագործակցություն:

ը. Միակուսակցական համակարգի հաստատումը և եկեղեցու նկատմամբ անհանդուրժողական քաղաքականությունը խորհրդային ամբողջատիրական համակարգին բնորոշ գծերից են:

1) ա, դ, գ

2) գ, ե, է

3) բ, դ, ե

4) ա, բ, ը

26. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

ա. ԽՍՀՄ-ում առաջնահերթ կարգով թեթև արդյունաբերական և սննդի ձեռնարկությունների ստեղծման քաղաքականությունը կոչվեց արդյունաբերացում:

բ. 1920-ական թթ. երկրորդ կեսից ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարության գլխավոր խնդիրն էր սոցիալիզմի նյութատեխնիկական հիմքի ստեղծումը:

գ. Գյուղի կոլեկտիվացման ընթացքում իրենց աշխատանքի շնորհիվ կայուն տնտեսություն ստեղծած խավը հայտնի էր կուլակ անվանումով:

դ. 1920-ական թթ. ստեղծված գյուղացիական միացյալ տնտեսությունների ձևերից էին սովխոզները, արտելները, կոմունաները:

ե. Գյուղացիության մեծամասնությունը կազմող միջակ գյուղացուն ունեզրկման, ընտանիքով գյուղից վտարման քաղաքականությունը կոչվեց կուլակաթափություն:

զ. Ալեքսանդրապոլում 1920 թ. բուլղարների ստեղծած ապստամբության ղեկավար մարմինը կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե (ՌՀԿ):

է. 1923 թ. նոյեմբերին Երևանում գումարված այն համաժողովը, որտեղ հնչակյանները հանդես եկան իրենց լուծարման մասին հայտարարությամբ, կոչվեց ինքնավերացման համագումար:

1) ա, գ, զ

2) բ, ե, է

3) բ, դ, գ

4) ա, գ, է

27. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

ա. Հ. Քաջազնունու հրաժարականից հետո ստեղծված կառավարությունը հայտնի է «բյուրո-կառավարություն» անունով:

բ. Այն կազմակերպությունը, որին պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում օգտագործում էին խորհրդային իշխանությունները, կոչվում էր «Ազատ եկեղեցական եղբայրություն» կամ «Նոր եկեղեցի»:

գ. Հայ տրոցկիստների առաջին ելույթը հրապարակվել է «Երեքի դեկրետ» անունով:

դ. Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»:

ե. ՀՀ Սահմանադրության նախագծի մշակման նպատակով 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին ստեղծված մարմինը կոչվում էր ՀՀ Ազգային ժողովի սահմանադրական հանձնաժողով:

գ. 2010 թ. ապրիլին տեղի ունեցած արցախաադրբեջանական զինված ընդհարումը հայտնի է Քառօրյա պատերազմ անունով:

է. Միջազգային պայմանագրերի չեղյալ հայտարարելը կոչվում է դենտնսացիա:

1) ա, գ, ե

2) գ, ե, զ

3) բ, դ, ե

4) բ, դ, է

28. Թվարկվածներից որո՞նք խորհրդային ամբողջատիրական համակարգի բնորոշ գծերից չեն.

1) երկկուսակցական համակարգի հաստատումը

2) իշխանության երեք ճյուղերի իրական տարանջատումը

3) միակուսակցական համակարգի հաստատումը

4) իշխող կուսակցության ներսում ընդդիմության ոչնչացումը

5) իշխանության բռնազավթումը այդ կուսակցության կողմից

6) ընդդիմության առկայությունը խորհրդարանում

7) գաղափարախոսական բազմակարծության վերացումը

8) եկեղեցու նկատմամբ անհանդուրժողական քաղաքականությունը

29. Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշ իրավապաշտպանին.

ա) պայքարում էր բնության և շրջակա միջավայրի պաշտպանության համար

բ) անընդունելի էր համարում խորհրդային օրենքները և պաշտոնապես հռչակված արժեքները

գ) խորհրդային իշխանություններից պահանջում էր պահպանել օրենքները և ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը

դ) խորհրդային իշխանության դեմ զինված պայքար էր մղում

ե) պայքարում էր մարդու իրավունքների պաշտպանության համար

1) բ, ե

2) ա, դ

3) գ, ե

4) գ, դ

30. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բացատրությանը.

1) նէպ

3) արդյունաբերացում

2) կոմունա

4) համատարած կոլեկտիվացում

5) կուլակաթափություն

ա. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է գերազանցեր գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալին

բ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է հասներ առևտրի ծավալին

գ. միջակ և չքավոր բոլոր գյուղացիների բռնի անդամագրումը կոլեկտիվ տնտեսություններին

դ. գյուղացիական միացյալ տնտեսություն

ե. ունևոր գյուղացիության ունեզրկում

գ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի նպատակն էր շուկայական հարաբերությունների հենքի վրա վերականգնել ու զարգացնել տնտեսությունը

1) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-գ

3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-ե

2) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-գ, 5-ե

4) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-գ, 5-ե

31. Թվարկվածներից որոնք են բնորոշ նեպին.

1) դրամական աշխատավարձի կիրառումից հրաժարումը

2) ազատ առևտրի վերականգնումը

3) քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքադրամական հարաբերությունների աշխուժացումը

4) պարենհարկի փոխարեն պարենմասնատրման կիրառումը

5) հարկի չափի որոշվելը մինչև ցանքը և տարվա ընթացքում այն երկու անգամ փոփոխելը

6) գյուղատնտեսական մթերքների բռնագրավումների ժամանակավոր դադարեցումը

7) մանր և միջին բոլոր ձեռնարկությունների պետականացումը

8) հացահատիկի և այլ մթերքների բռնագրավումների արգելումը

32. Տեղմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) Հայաստանի խորհուրդ

3) սովխոզ

2) զեմստվո

4) ժողովրդական կոմիսարիատ

ա. Երկրի բարձրագույն օրենսդիր իշխանություն

բ. Հայաստանի առաջին հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմին

գ. գործադիր իշխանության մարմին

դ. խորհրդային իշխանության ընտրովի մարմին

ե. գյուղացիական խորհրդային տնտեսություն

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-գ

2) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ

4) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ

33. Տրված հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց նշանակությանը.

1) Հայաստանի խորհուրդ

3) զեմստվո

2) մինիստրների խորհուրդ

4) Երդվյալ ատենակալների դատարան

ա) արդարադատության մարմին

բ) տեղական ինքնակառավարման մարմին

գ) զինվորական մարմին

դ) իշխանության բարձրագույն գործադիր մարմին

ե) իշխանության բարձրագույն օրենսդիր մարմին

1) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-գ

3) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա

2) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-գ

4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ

34. Թվարկված հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) ՉԵԿԱ	4) արդյունաբերացում
2) ՀՓԿ	5) խորհրդային ամբողջատիրություն
3) հեղկոմ	6) կուլակություն

- ա. իշխանության տեղական գործադիր մարմին
- բ. Փետրվարյան ապստամբության ժամանակ ստեղծված իշխանության նոր մարմին
- գ. խորհրդային կարգերը ներդնելու նպատակով բնակչության նկատմամբ բռնություններ գործադրող մարմին
- դ. նէպի տարիներին իրենց աշխատանքի շնորհիվ կայուն գյուղացիական տնտեսություն ստեղծած խավ
- ե. քաղաքական կուրս, որով խնդիր էր դրվում համախառն արտադրանքի մեջ հասնելու արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի գերազանցմանը գյուղատնտեսականի նկատմամբ
- զ. երկրի հասարակական, քաղաքական, մշակութային, սոցիալական կյանքն ամբողջությամբ վարչակարգի վերահսկողությանը ենթարկելը
- է. տնտեսական ասպարեզում վերափոխման իրականացում

- 1) 1-գ, 2-բ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-է, 4-ե, 5-զ, 6-դ
- 3) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-է, 5-զ, 6-զ
- 4) 1-զ, 2-բ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-զ

35. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) Ձանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ
- 2) Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն
- 3) Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհուրդ
- 4) Լեռնային Ղարաբաղի Հատուկ կառավարման կոմիտե
- 5) «Լոռու չեզոք գոտի»

- ա. Թիֆլիսի կոնֆերանսի որոշմամբ ստեղծված վարչական միավոր, ուր սահմանվել էր հատուկ կառավարում՝ հայ և վրացի ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ
- բ. արցախահայության I համագումարում ստեղծված երկրամասի իշխանության մարմին
- գ. Ձանգեզուրի ազգային խորհրդի հիմքի վրա վերակազմված և Հայաստանի Հանրապետության անունից գործող մարմին
- դ. ԼՂԻՄ-ի լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում ընտրված մարմին, որը գլխավորեց արցախցիների ազատագրական պայքարը

- ե. Լոռու և Ախալքալաքի գավառներից ստեղծված վարչական միավոր, որը գտնվում էր անգլիացիների վերահսկողության ներքո
- զ. ԽՍՀՄ ԳԽ նախագահության կողմից Լեռնային Ղարաբաղի պետական մարմինների ղեկավարումն իրականացնելու նպատակով ստեղծված իշխանության մարմին

- 1) 1-զ, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա
- 2) 1-զ, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ե
- 3) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա
- 4) 1-զ, 2-բ, 3-գ, 4-դ, 5-ե

36. Հասկացությունը համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

- ա. նէպ
- բ. ռազմական կոմունիզմ
- գ. ԽՍՀՄ-ի արդյունաբերացում
- դ. ԽՍՀՄ-ի գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում
- ե. կուլակաթափություն

- 1) տնտեսական միջոցառումների համակարգ, որում կենտրոնականը պարեն-հարկն է
- 2) տնտեսական միջոցառումների համակարգ, որում կենտրոնականը պարենմասնատրումն է
- 3) տնտեսավարման ձև, երբ տնտեսությունները կամ մարդիկ միավորվում են՝ համատեղ որևէ գործ կատարելու համար
- 4) սոցիալիզմի նյութատեխնիկական հիմքի ստեղծում՝ երկրի արդյունաբերության զարգացման ճանապարհով
- 5) սոցիալիզմի նյութատեխնիկական հիմքի ստեղծում՝ մանր, անհատական տնտեսությունների վերացման և խոշոր, կոլեկտիվ տնտեսության ստեղծման և կոլտնտեսային-կոոպերատիվ սեփականության հաստատման ճանապարհով
- 6) ունևոր գյուղացու՝ որպես գյուղում շահագործող դասակարգի ունեցվածքի բռնագրավում՝ նրա վերացման նպատակով

- 1) ա-1, բ-2, գ-5, դ-3, ե-6
- 2) ա-3, բ-2, գ-4, դ-5, ե-1
- 3) ա-1, բ-2, գ-4, դ-5, ե-6
- 4) ա-3, բ-1, գ-5, դ-4, ե-2

37. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ
- 2) Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն
- 3) Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհուրդ
- 4) Լեռնային Ղարաբաղի Հատուկ կառավարման կոմիտե
- 5) Ադրբեջանի հանրապետության կոմիտե
- 6) «Ղարաբաղ» կոմիտե

- ա. Արցախյան շարժումը ղեկավարելու նպատակով 1988 թ. փետրվարին ստեղծված մարմին
 - բ. 1918 թ. հուլիսին ստեղծված երկրամասի իշխանության մարմին
 - գ. Չանգեզուրի ազգային խորհրդի հիմքի վրա 1919 թ. սկզբին վերակազմված և Հայաստանի Հանրապետության անունից գործող մարմին
 - դ. 1989 թ. օգոստոսին ստեղծված մարմին, որը գլխավորեց արցախցիների ազատագրական պայքարը
 - ե. 1992 թ. օգոստոսին ԼՂՀ-ում ստեղծված պետական իշխանության մարմին
 - զ. 1989 թ. հունվարին Լեռնային Ղարաբաղի պետական մարմինների ղեկավարումն իրականացնելու նպատակով ստեղծված իշխանության մարմին
 - է. 1989 թ. նոյեմբերի վերջին ստեղծված, Լեռնային Ղարաբաղի պետական մարմինների ղեկավարումն իրականացնող իշխանության մարմին
- 1) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-զ, 5-է, 6-ա
 - 2) 1-բ, 2-զ, 3-գ, 4-դ, 5-է, 6-ա
 - 3) 1-զ, 2-բ, 3-գ, 4-է, 5-ե, 6-դ
 - 4) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-ե, 6-դ

38. Հասկացությունը համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

- 1) Արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդունման կոմիտե
 - 2) Հայկական ազգային կոմիտե
 - 3) Հատուկ կառավարման կոմիտե
 - 4) Հայաստանի օգնության կոմիտե
 - 5) Հայրենիքի փրկության կոմիտե
- ա. ԽՍՀՄ ԳԽ նախագահության կողմից Լեռնային Ղարաբաղի պետական մարմինների ղեկավարումն իրականացնելու նպատակով ստեղծված իշխանության մարմին
 - բ. Արևմտահայերի առաջին համագումարում ստեղծված մարմին
 - գ. ԱՄՆ-ում դաշնակցության կողմից ստեղծված Հայ դատի հանձնախումբ՝ հայոց պահանջատիրության պաշտպանության նպատակով
 - դ. Հայաստանի կառավարությանն առընթեր կազմավորված մարմին՝ հայրենադարձությունն իրականացնելու նպատակով
 - ե. Խորհրդային Հայաստանին արտաքին օգնության նպատակով 1921 թ. ստեղծված մարմին
 - զ. Փետրվարյան ապստամբության ժամանակ Հայաստանում ստեղծված իշխանության մարմին
- 1) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա
 - 2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-զ
 - 3) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ
 - 4) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-զ, 5-ա

39. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բացատրություններին.

- 1) պանթյուրքիզմ
- 2) պանիսլամիզմ
- 3) Ազգային ուխտ
- 4) Արևելյան հարց

ա. թյուրքալեզու ժողովուրդների միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ

բ. Թուրքիայից զանազան զիջումներ կորզելու մեծ տերությունների միջև պայքարը, որը դարձավ միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիր

գ. փաստաթուղթ, որում ամրագրվում էր Օսմանյան կայսրությունում բնակվող բոլոր ազգային ու կրոնական փոքրամասնությունների լիակատար հավասարությունը

դ. իսլամադավան բոլոր ազգերի միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ

ե. քաղաքական ծրագիր, որը «բուն թուրքական տարածք» էր հռչակում Արևմտյան Հայաստանը և Կիլիկիան, ինչպես նաև Կարսը, Արդահանը և Բաթումը

- 1) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-բ
- 2) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ
- 3) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-բ
- 4) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-գ

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. Որո՞նք են 1940–ական թթ. սփյուռքահայերի հայրենադարձության դադարեցման պատճառները.

- 1) խորհրդա–թուրքական հարաբերությունների բարելավումը
- 2) սառը պատերազմը
- 3) տնտեսական դժվարությունները
- 4) քաղաքացիություն ստանալու հետ կապված բարդությունները
- 5) ԽՍՀՄ ամբողջատիրական համակարգի նոր բացասական դրսևորումները
- 6) խորհրդային Հայաստանի ժողովրդագրական վիճակի վատթարացումը
- 7) արաբա–իսրայելական պատերազմը

2. Թվարկվածներից որո՞նք են 1918–1920 թթ. կրթական գործի կազմակերպման իրական հետևանքներ.

- 1) Հայաստանի խորհրդում դպրոցական հանձնաժողովի ստեղծումը
- 2) Դպրոցների կառավարման հանրային սկզբունքի կիրառումը
- 3) Դպրոցահասակ բոլոր երեխաների ընդգրկվելը դպրոցում
- 4) Հանրապետության տարածքում գործող նախկին պետական, եկեղեցական–ծխական և այլ տիպի դպրոցների ազատ գործելու հնարավորություն ստանալը
- 5) Մանկավարժական կադրեր պատրաստելու նպատակով մանկավարժական համալսարանի հիմնումը
- 6) Արտերկրից մեծ թվով ուսուցչական կադրեր հրավիրելը
- 7) Դպրոցական դասագրքերով ուսումնական հաստատությունների ապահովված լինելը

3. Թվարկվածներից որո՞նք գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման հետևանք չեն.

- ա. 1930–ական թթ. վերջին Հայաստանում գոյություն ունեւ 1000 կոլտնտեսություն:
- բ. Մենատնտես գյուղացիությունը վերափոխվեց կոլտնտեսային գյուղացիության:
- գ. ԽՍՀՄ–ը դարձավ հզոր արդյունաբերական երկիր:
- դ. Գյուղացիության մի մասը համալրեց քաղաքային բնակչության, բանվոր դասակարգի շարքերը:
- ե. Ծավալվեց նեպր, և զարգացան ապրանքադրամական, շուկայական հարաբերությունները:
- զ. Ձևավորվեց գյուղական մտավորականության խավ:
- է. Նյութական շահագրգռվածության սկզբունքի վրա հիմնված սոցիալիստական տնտեսաձևի առկայության պայմաններում բոլոր կոլտնտեսություններն արձանագրեցին տնտեսական բարձր ցուցանիշներ:

1) ա, բ, գ

2) դ, ե, գ

3) գ, ե, է

4) բ, գ, է

4. Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների հետևանքները.

- 1) Ռուսաստանի բոլշևիկյան վարչակարգի կողմից Ռուսաստանի նախկին կայսրության տարածքները սեփական ազդեցության ոլորտ վերադարձնելու նախաձեռնության իրականացման հետևանքը Անդրկովկասի խորհրդայնացումն էր:
- 2) Հայ-ռուսական հարաբերությունների կտրուկ սրման հետևանքը 1920 թ. օգոստոսի սկզբին Թիֆլիսում բանակցությունների վերսկսումն էր ՌՍԴԽՀ կառավարության և ՀՀ ներկայացուցիչների միջև:
- 3) Մայիսյան ապստամբության հետևանքը երկրի ներքին դրության կայունացումն էր:
- 4) Քեմալա-խորհրդային մերձեցման հետևանքը Հայաստանի առաջին հանրապետության անկումն էր:
- 5) Մայիսյան ապստամբությունը հետևանք էր «Քարոզչության և գործողության խորհրդի» ծավալած գործունեության:
- 6) Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի կենտրոնականների ներկայացուցիչների լիազոր կոնֆերանսի հաստատած միութենական պայմանագրի հետևանքը Անդրկովկասի հանրապետությունների ինքնիշխանության ընդլայնումն էր:
- 7) Հայիեդկոմի «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանի անմիջական հետևանքը Նոր տնտեսական քաղաքականության իրականացումն էր:
- 8) Փետրվարյան ապստամբության պարտության հետևանքը երկրում ռազմական կոմունիզմի քաղաքականության կիրառումն էր:

5. Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական հետևանքներ.

- ա. 1996 թ. սեպտեմբերի 22-ի նախագահական ընտրությունների հետևանքով ընդդիմադիր հիմնական ուժերը միավորվեցին ՀՀՇ-ի շուրջը:
- բ. Անկարայի պայմանագրի կնքման հետևանքով Ֆրանսիան Կիլիկիայի մանդատը հանձնեց Անգլիային:
- գ. ՀՀ ընդդիմադիր ուժերի միավորման հետևանքով 2008 թ. օգոստոսին ձևավորվեց ՀԱԿ-ը:
- դ. Սառը պատերազմի իրողության հետևանքը Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության ընդհատումն էր:
- ե. Նէպի կենսագործման հետևանքով իսպառ վերացավ ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնությունը:
- զ. Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման հետևանքով Հայաստանում 1930-ական թթ. վերջին կար 1000 կոլտնտեսություն:
- է. Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրով Լոռին, բացառությամբ Հարավային Լոռու հայկական մի խումբ գյուղերի, միացվեց Խորհրդային Վրաստանին:

- 1) ա, դ, գ 2) գ, դ, գ 3) ա, բ, ե 4) գ, ե, է

6. Թվարկվածներից որո՞նք պատմական իրադարձությունների իրական հետևանքներ չեն.

- ա. Նէպի սկզբնական շրջանում շուկայական հարաբերությունների աշխուժացման հետևանքով բնամթերային հարկածնը փոխարինվեց դրամականով:
- բ. Մայիսյան ապստամբության հետևանքով Ջանգեզուրի երկրամասը մնաց ՀՍԽՀ կազմում:
- գ. Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման հետևանքով Ղափանը դարձավ տեքստիլ արդյունաբերության կենտրոն:
- դ. Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում հայկական պատվիրակությունների ոչ միասնական գործողությունների հետևանքով չիրագործվեց Սևրի պայմանագիրը:
- ե. Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման հետևանքով մենատնտես գյուղացիությունը վերափոխվեց կոլտնտեսային գյուղացիության:
- զ. 1921 թ. Անկարայի պայմանագրի կնքման արդյունքում հայաթափված Կիլիկիան հանձնվեց Թուրքիային:
- է. 1920 թ. օգոստոսին Հայկական լեզեոնի լուծարման հետևանքով կիլիկիահայերը գրկվեցին թշնամուց պաշտպանվելու իրական հնարավորությունից:

- 1) ա, բ, ե 2) գ, ե գ 3) բ, գ, դ 4) դ, գ, է

7. Թվարկվածներից որո՞նք պատմական իրադարձությունների իրական պատճառներ չեն.

- ա. 1920 թ. թուրք–հայկական պատերազմում Կարսի անկման պատճառը հայ գլխավորների ու հրամանատարության բարոյահոգեբանական ու մարտական պատրաստվածության թուլությունն էր:
- բ. Բաթումի թուրք–անդրկովկասյան բանակցություններին գերմանական պատվիրակության մասնակցության պատճառը Բրեստ–Լիտովսկի պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելն էր:
- գ. 1928–1940 թթ. բանվոր դասակարգի և ինժեներական անձնակազմի քանակական աճը բացատրվում էր պարենմասնատրման քաղաքականության կիրառմամբ:
- դ. Թուրքիային Սուրմալու գավառն անցնելու պատճառը Բաթումի հաշտության պայմանագրի կնքումն էր:
- ե. Արցախյան գոյամարտում Խոջալուի ազատագրման ժամանակ գլխավոր ճանապարհի կողմից միջանցք թողնելը բացատրվում էր հայ մարտիկների ցուցաբերած մարդասիրությամբ:
- զ. 1920 թ. աշնանը Լոռիում վրացական զեներալ–նահանգապետության ստեղծման պատճառը նոյեմբերի 13–ին ստորագրված հայ–վրացական համաձայնագիրն էր:
- է. Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի ու պահանջատիրության հիմնախնդրով զբաղվում էր միայն Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը գրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:

- 1) բ, գ, ե, է 2) ա, բ, դ, ե 3) ա, գ, գ, է 4) բ, գ, դ, գ

8. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների հետևանքները.

- 1) Խորհրդային Ադրբեջանի՝ հայկական տարածքները նվաճելու ծրագրին Խորհրդային Ռուսաստանի աջակցության հետևանքը, ի վերջո, Նախիջևանի անջատումն էր Հայաստանից:
- 2) «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի կնքման հետևանքը Վրաստանի խորհրդայնացումն էր:
- 3) 1919 թ. Լոռու չեզոք գոտի ստեղծելու անմիջական հետևանքը Շահալիում, Փամբակում վրացական զորքերի տեղակայումն էր:
- 4) Մայիսյան ապստամբության հետևանքը Հ. Օհանջանյանի բյուրո-կառավարության հրաժարականն էր:
- 5) 1918 թ. մայիսի 5-ին Տարոնի 500 կամավորների մարտական գործողությունների հետևանքը Արագածի լեռնազանգվածը քուրդ-թաթարներից մաքրելն էր:
- 6) 1918 թ. Հայաստանի՝ Վրաստանին ներկայացրած տարածքային պահանջների անմիջական հետևանքը հայ-վրացական պատերազմն էր:
- 7) Հայաստանում պարենմասնատրման քաղաքականության կիրառման հետևանքը ժողովրդական լայն զանգվածների ելույթներն էին:

9. Հայաստանում «Ռազմական կոմունիզմի» քաղաքականության կիրառման արդյունքում՝

- 1) անցում կատարվեց կառավարման ժողովրդավարական եղանակին
- 2) բնամթերային հարկաձևը փոխարինվեց դրամական հարկաձևով
- 3) գործադրվեցին քաղաքական բռնություններ
- 4) երկրում աշխուժացան ապրանքադրամական հարաբերությունները
- 5) երկրից արտորվեցին ավելի քան 1000 սպա և զինծառայող
- 6) պետությունը հրաժարվեց տնտեսական կյանքին միջամտելուց
- 7) իրականացվեցին բնակչության ունեցվածքի կամայական բռնագրավումներ
- 8) խորհրդային իշխանության և հասարակության միջև հաստատվեց համերաշխություն

10. Թվարկվածներից որոնք ճիշտ չեն արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- ա. 1965 թ. Մեծ եղեռնի տարելիցին նվիրված միջոցառումների անցկացումը հետևանք էր ազգային ինքնագիտակցության զարթոնքի:
- բ. Հայաստանում այլախոհական կազմակերպությունների հանդես գալը պայմանավորված էր ազգային զարթոնքով և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարով:
- գ. Հայաստանում ազգային ինքնագիտակցության զարթոնքի պատճառը ԽՍՀՄ-ում ստալինիզմի վերացման գործընթացն էր:
- դ. Խորհրդային Հայաստանում բնակչության կենսամակարդակի աճի հետևանքը սփյուռքահայության մեծ հայրենադարձությունն էր:

- ե. Խորհրդային Հայաստանում հայրենադարձության հետևանքը ՀԽՍՀ ժողովրդագրական իրավիճակի վատթարացումն էր:
- զ. Նէպի սկզբնական շրջանում շուկայական հարաբերությունների աշխուժացման հետևանքը դրամական հարկաձևը բնամթերայինով փոխարինելն էր:
- է. Ստալինի անձի պաշտամունքի ձևավորման հետևանքը ԽՍՀՄ-ի հաջողություններում և հաղթանակներում ժողովուրդների դերի գերազնահատումն էր:

- 1) ա, բ, գ, է 2) բ, գ, ե, զ 3) ա, դ, ե, է 4) դ, ե, գ, է

11. Առանձնացնել Մեծ հայրենադարձությունից հետո հաջորդ տասնամյակներում սփյուռքահայերի ներգաղթի կրճատման պատճառները.

- 1) վերադարձողների համար բնակության և նյութական-կենցաղային պայմանների անբավարարությունը
- 2) որոշ սփյուռքահայերի նկատմամբ կիրառված բռնաճնշումները
- 3) Խորհրդային Հայաստանի տնտեսության անմխիթար վիճակը
- 4) ԽՍՀՄ կառավարության՝ ներգաղթը արգելելու մասին որոշումը
- 5) ներգաղթողների նկատմամբ բնակչության խիստ բացասական վերաբերմունքը
- 6) Արևելքի երկրներում առկա կայուն քաղաքական իրադրությունը
- 7) հայրենադարձվել ցանկացողների փոքրաթվությունը

12. Հայաստանի առաջին հանրապետության մշակութային-կրթական գործը զարգացնելու արդյունքում՝

- 1) Ընդունվեց օրենք պետական հանրային մատենադարան (գրադարան) հիմնելու մասին:
- 2) Կառավարությունը հսկայական ֆինանսական միջոցներ տրամադրեց մշակութային-կրթական բոլոր հաստատություններին:
- 3) Հիմնվեցին մի շարք բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 4) Նոր Բայազետում և Դիլիջանում բացվեցին գյուղատնտեսական դպրոցներ, իսկ Ալեքսանդրապոլում՝ տեխնիկական միջնակարգ դպրոց:
- 5) Ստեղծվեց դպրոցական եռաստիճան համակարգ՝ տարրական, ութամյա և միջնակարգ:
- 6) 1919 թ. մայիսին Երևանում բացվեց հայ արվեստագետների ցուցահանդեսը:
- 7) 1920 թ. սեպտեմբերին կազմակերպվեց պետական թանգարան (ներկայիս Հայաստանի պատմության թանգարանը):

13. Արցախյան հիմնախնդրի շուրջ տարվող աշխատանքների արդյունքում՝

- 1) Արցախյան հիմնախնդիրը Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպության (ԵԱՀԿ) քննարկման առարկա դարձավ 1992 թ. հունվարից, երբ ՀՀ-ն անդամակցեց ԵԱՀԿ-ին:
- 2) ԵԱՀԿ ձևաչափով ստեղծվել է արցախյան հիմնախնդրի լուծման հիմնական կառույցը՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը՝ Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի և Գերմանիայի համանախագահությամբ:

- 3) 1995 թ. վերջին ԵԱՀԿ Լիսաբոնի գազաթաժնողովում փորձ արվեց Արցախյան հիմնախնդրի լուծումը կապել Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության հետ:
- 4) ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների ջանքերով 1999 թ. սկսվեցին Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահների ուղղակի շփումները, որոնք շարունակվում են մինչև այժմ:
- 5) ՀՀ-ի համար խնդրի կարգավորման հիմքը շարունակում է մնալ պետությունների տարածքային ամբողջականության պահպանման իրավունքի ամրագրումը:
- 6) 1995 թ. մայիսի 12-ի զինադադարից հետո սկսվեց ԼՂՀ հակամարտության կարգավորման բանակցային փուլը:
- 7) 1993 թ. ընթացքում ԼՂՀ-ի խնդրով ՄԱԿ-ում ընդունվել է երեք բանաձև:

14. Ինչ հետևանքներ ունեցան 1996 թ. նախագահական ընտրությունները.

- 1) Ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ նախագահ ընտրվեց «Հանրապետություն» միավորման առաջադրած թեկնածուն:
- 2) Ձայների մեծամասնությամբ նախագահ ընտրվեց «Միասնություն» դաշինքի առաջադրած թեկնածուն:
- 3) ՀՀ նախագահ ընտրվեց ԱԺՄ առաջադրած թեկնածուն:
- 4) Ընդդիմադիր ուժերի կողմից առաջ քաշվեց կրկնակի ընտրությունների պահանջը:
- 5) Երկրում խորացավ քաղաքական ճգնաժամը:
- 6) ՀՅԴ-ն դադարեցրեց ընդդիմադիր պայքարը և սատարեց ընտրված ՀՀ նախագահին:
- 7) Ընդդիմադիր ուժերի ղեկավարությամբ սկսվեցին հանրահավաքներ ու ցույցեր:

15. Թվարկվածներից որոնք են արդի կրթամշակութային կյանքի իրական արդյունքներ.

- 1) Սփյուռքահայ նկարչուհի Սոնիա Պալասանյանի նախաձեռնությամբ 1993 թ. Երևանում բացվեց Նորարար փորձառական արվեստի կենտրոնը (ՆՓԱԿ)՝ սեփական պատկերասրահով:
- 2) Հայաստանում իր գործունեությունը վերսկսեց աշխարհահռչակ դիրիժոր Օհան Դուրյանը:
- 3) Գևորգ Գևորգյանը ստեղծեց Գարեգին Նժդեհին նվիրված հուշահամալիրը Կապանում:
- 4) Լորիս Ճգնավորյանը 2001 թ. ստանձնեց Հայաստանի ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի ղեկավարությունը:
- 5) Գեղարվեստական կյանքում որոշ աշխուժություն մտցրեց «Մկրտչյան» մասնավոր պատկերասրահը:
- 6) Երևանում կանգնեցվել է Արա Շիրազի «Հովհաննես Բաղրամյան» ծխարձանը:
- 7) 1990–ական թթ. ևս, ինչպես խորհրդային շրջանում, հայ կերպարվեստի առաջատար ճյուղը դարձավ դիմանկարը:

16. Բուլլիկներին 1920 թ. Մայիսյան ապստամբությունը պարտվեց, որովհետև՝

- 1) ընթանում էր թուրք-հայկական պատերազմը, և բնակչությունը չպաշտպանեց նրանց
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չաջակցեց
- 3) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 4) լուրջ նախադրյալներ չկային
- 5) բուլլիկները հույսը դրել էին միայն իրենց ուժերի վրա
- 6) ապստամբությունը միաժամանակ չսկսվեց տարբեր վայրերում
- 7) Ադրբեջանը խորհրդայնացվել էր

17. ՀՀ-ն 1920 թ. վերջին խորհրդայնացվեց, որովհետև՝

- 1) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանն այդ ժամանակ դրեց Հայաստանն անմիջապես խորհրդայնացնելու պահանջ
- 3) Թուրքիան ու Ռուսաստանը դարձել էին սերտ դաշնակիցներ և ուզում էին կործանել Անտանտի դաշնակից Հայաստանի Հանրապետությունը
- 4) Անտանտի երկրները ՀՀ կառավարությանը ուշացումով տրամադրեցին խոստացված օգնությունը
- 5) հայ բուլլիկներին աջակցեցին ռուսական Կարմիր բանակը և Խորհրդային Ադրբեջանը
- 6) հաղթականորեն ավարտվեց աշխատավոր ժողովրդի ապստամբությունը
- 7) ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններում հաղթեցին բուլլիկները

18. Թվարկվածներից որոնք են Փետրվարյան ապստամբության հետևանքներ.

- 1) Այն սթափեցնող ազդեցություն ունեցավ խորհրդային իշխանությունների վրա, ստիպեց առավել զգուշորեն գործել:
- 2) Արցախը և Սյունիքը մնացին ՀՍԽՀ-ի կազմում:
- 3) Հայաստանում սկսեցին կիրառել ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը:
- 4) Հասարակության մեջ հանդուրժողականության մթնոլորտ ստեղծելու նպատակով Հայիեդկոմը համաներում ընդունեց:
- 5) Խորհրդային իշխանությունները ձեռնամուխ եղան հայկական բանակի աքսորված սպաներին հանրապետություն վերադարձնելու գործին:
- 6) Սկսվեց Խորհրդային Հայաստանի գյուղատնտեսության համատարած կոլեկտիվացումը:
- 7) Խորհրդային իշխանությունը ձեռնամուխ եղավ հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հանրապետություն վերադարձնելու գործին:

19. Թվարկվածներից որոնք են Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման արդյունքներ.

- ա. Հիմնադրվեց քիմիական արդյունաբերությունը:
- բ. Գյումրին դարձավ պղնձարդյունաբերության կենտրոն:
- գ. Երկրորդ հնգամյակի տարիներին կառուցվեց 18 արդյունաբերական ձեռնարկություն:

- դ. Առաջին երկու հնգամյակների տարիներին կառուցվեց 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- ե. Ղափանը դարձավ ոսկու արդյունահանման կենտրոն:
- զ. Բանվորների թիվն աճեց և 1940 թ. կազմեց 500 000:
- է. Երևանում կառուցվեց արհեստական կաուչուկի ԽՍՀՄ առաջին գործարանը:

- 1) ա, դ, է 2) ա, գ, է 3) բ, է, գ 4) բ, դ, է

20. Նէպի ձախողման և այդ քաղաքականությունից հրաժարվելու պատճառներից էին՝

- 1) ռազմական կոմունիզմի ժամանակների գործելակերպի վերականգնումը
- 2) գների ազատականացումը
- 3) պետության՝ տարեցտարի մեծացող միջամտությունը երկրի տնտեսական կյանքին
- 4) հացամթերումների բնագավառում 1927–1928 թթ. առաջացած դժվարությունները
- 5) ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության ավելացումը
- 6) անցումը կառավարման ժողովրդավարական եղանակին
- 7) ազգային հարցի լուծման անհրաժեշտությունը

21. Թվարկվածներից որոնք են Հայաստանում նէպի կենսագործման արդյունքներ.

- ա. դասակարգային պայքարի վերացումը երկրում
- բ. գյուղատնտեսության վերականգնումը
- գ. ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության վերացումը
- դ. արդյունաբերության կարևորագույն ճյուղերից մեկի՝ պղնձարդյունաբերության վերականգնումը
- ե. տնտեսության արդյունաբերացումը
- զ. տնտեսության հասնելը զարգացման նախապատերազմյան՝ 1939 թ. մակարդակին
- է. բնակչության կենսամակարդակի բարելավումը

- 1) դ, գ, է 2) բ, դ, է 3) բ, դ, է 4) ա, գ, գ

22. Սևրի պայմանագիրը պատմական տվյալ պայմաններում չիրագործվեց, որովհետև՝

- 1) Անկարայի երիտթուրքական կառավարությունը չճանաչեց պայմանագիրը և վարեց այն ձախողելու քաղաքականություն
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չկատարեց իր վրա դրված պայմանագրային պարտավորությունները
- 3) Թուրքիայի սուլթանական կառավարությունը երկրում այլևս փաստական իշխանություն չունեց
- 4) քեմալականները չճանաչեցին այդ պայմանագիրը
- 5) դաշնակից երկրները ոչ միայն ճնշում չգործադրեցին քեմալականների վրա պայմանագիրը կատարելու հարցում, այլև համագործակցեցին նրանց հետ
- 6) Հայաստանը չստացավ Վրաստանի աջակցությունը
- 7) հայկական երկու պատվիրակությունները միասնական չէին գործում

23. Նէպի քաղաքականության ձախողման և դրանից հրաժարվելու պատճառներ են հանդիսացել.

- ա. պետության կողմից տարեցտարի մեծացող միջամտությունը երկրի տնտեսական կյանքին
- բ. բանվոր դասակարգի և ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի քանակական աճը
- գ. բռնաճնշումների և հարկադրական կոլեկտիվացման քաղաքականությունը
- դ. գների վերահսկումը, ձեռնարկությունների ինքնուրույնության սահմանափակումը
- ե. ներկուսակցական պայքարն ու անհատի պաշտամունքի քննադատությունը
- զ. այլախոհական պայքարը Հայաստանում
- է. տեղական ինքնակառավարման մարմինների ձևավորումը
- ը. ռազմական կոմունիզմի ժամանակների գործելակերպի վերակենդանացումը
- թ. կառավարման վարչահրամայական եղանակին անցում կատարելը

- 1) բ, գ, դ, զ 2) ա, գ, ե, ը 3) բ, դ, է, թ 4) ա, դ, ը, թ

24. Թվարկվածներից որոնք են Փետրվարյան ապստամբության հետևանքներ.

- ա. Այն սթափեցնող ներգործություն ունեցավ խորհրդային իշխանությունների վրա, ստիպեց առավել զգուշորեն գործել:
- բ. Վճռական քայլեր ձեռնարկվեցին երկրի սոցիալ-տնտեսական դրությունը բարելավելու ուղղությամբ:
- գ. Խորհրդային իշխանությունները ժամանակավոր իշխանության անունից հրապարակեցին որոշում Արևելյան Հայաստանում կառավարման նոր ձևի հաստատման մասին:
- դ. Վանի, Իսնուսի և Էրզրումի մարզերում կարճ ժամանակ անց ձևավորվեցին և սկսեցին գործել Արևմտահայ ազգային խորհրդի տեղական կազմակերպություններ:
- ե. Գնդակահարվեցին ապստամբության մի շարք ղեկավարներ ու մասնակիցներ, այդ թվում՝ Ստեփան Ալավերդյանը, Սարգիս Մուսայելյանը, Բագրատ Ղարիբջանյանը, Եգոր Սկյանը:
- զ. Ապստամբության բոլոր մասնակիցներին, ներառյալ ղեկավարներին, շնորհվեց համաներում:
- է. Խորհրդային իշխանությունները ձեռնամուխ եղան նաև հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հանրապետություն վերադարձնելու գործին:
- ը. Ստեղծվեց Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտե՝ Սարգիս Մուսայելյանի գլխավորությամբ:
- թ. Երկրում վերականգնվեց ՀՀ օրինական իշխանությունը՝ ՀՅԴ ղեկավարությամբ:

- 1) ա, գ, է, թ 2) ա, բ, գ, է 3) բ, գ, ը, թ 4) գ, դ, ե, թ

25. Գտնել երեք սխալ: Որո՞նք էին 1920 թ. Մայիսյան ապստամբության պարտության պատճառները.

- ա. Կառավարությունն առանց զենքի դիմելու համոզեց ապստամբների ղեկավարներին հանձնվել:
- բ. Հաղթանակի համար չկային լուրջ նախադրյալներ:
- գ. Ապստամբությունը կրում էր լայնածավալ և զանգվածային բնույթ, որի պատճառով հնարավոր չեղավ այն ղեկավարել:
- դ. Ապստամբության հաջողությունն ի սկզբանե կապվում էր Անտանտի օգնության և ոչ թե ներքին գործոնների հետ:
- ե. Բոլշևիկները Երևանում ապստամբություն չէին նախատեսել:
- զ. Ապստամբության կենտրոնի պարտությունը կանխորոշեց նրա անհաջողությունը:
- է. Բոլշևիկները չկարողացան օգտագործել ժողովրդական լայն զանգվածների աջակցությունը:

- 1) ա, գ, դ 2) բ, գ, է 3) գ, դ, է 4) բ, ե, գ

26. Թվարկվածներից որո՞նք են 1919 թ. հունվարի հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանսի արդյունքներից.

- ա. Լոռին հայտարարվեց «չեզոք գոտի»:
- բ. «Լոռու չեզոք գոտու» մեջ մտան Բորչալուի գավառի Ալավերդու (Թումանյան), Ուզունլարի (Օծուն) և Ախալքալաքի շրջանները:
- գ. «Չեզոք գոտում» սահմանվեց հատուկ կառավարում՝ Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ:
- դ. «Լոռու չեզոք գոտու» ընդհանուր վերահսկողությունը դրվեց ամերիկացի գեներալ-նահանգապետի վրա:
- ե. Վորոնցովկայի շրջանը համարվեց վիճելի տարածք:
- զ. «Չեզոք գոտում» տեղակայվեցին խաղաղապահ զորքեր:
- է. Ջավախքը փաստացի մնաց Վրաստանի հսկողության ներքո:

- 1) ա, դ, ե 2) բ, դ, է 3) գ, ե, գ 4) ա, գ, է

27. Հայաստանի իշխանությունները Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի համաձայնագրին կարևոր նշանակություն չէին տալիս, որովհետև՝

- ա. այն համարում էին ձևական և ժամանակավոր:
- բ. երկրի արտաքին քաղաքականության գլխավոր նպատակը և Հայկական հարցի լուծումը կապում էին Սևրի պայմանագրի հետ:
- գ. մտածում էին, որ իրենք ստեղծված իրավիճակում այլ ելք չունեն:
- դ. նրանք հասկանում էին, որ Սևրի պայմանագիրը հնարավոր չէ իրագործել:
- ե. համոզված էին, որ եվրոպական հզոր պետությունների ջանքերով կիրագործվի Սևրի պայմանագիրը:
- զ. գերազնահատում էին Ռուսաստանի դերը տարածաշրջանային խնդիրներում:
- է. ենթադրում էին, որ դրանով կխոչընդոտեն քեմալա-բոլշևիկյան համագործակցության ամրապնդմանը:

- 1) ա, գ, ե 2) ա, բ, ե 3) բ, գ, է 4) դ, գ, է

28. 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին Բաքվում ընդունված բանաձև-փաստաթուղթը վտանգավոր էր Հայաստանի համար, որովհետև՝

- ա. նրա հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին Հայաստանի Հանրապետության դեմ:
- բ. դրանով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցառումներով օգնել Հայաստանին խուսափելու խորհրդայնացումից:
- գ. ենթադրվում էր բոլոր միջոցներով օգնել Անտանտին:
- դ. առաջարկվում էր քեմալականների ռազմարշավի միջոցով նպաստել Հայաստանի խորհրդայնացմանը:
- ե. Ռուսաստանից պահանջվում էր չմիջամտել Հայաստանի ներքին գործերին:
- զ. նախատեսում էր «թուրք-հայկական կոտորածները» կանխելու պատրվակով որպես փրկարար և հաշտարար ռուսական զորքերը մտցնել Հայաստան և հաստատել խորհրդային վարչակարգ:
- է. նախատեսում էր ադրբեջանական զորքը Հայաստան մտցնելով՝ կանխել «թուրք-հայկական կոտորածները»:

- 1) բ, ե, է 2) ա, գ, դ 3) ա, դ, զ 4) ե, գ, է

29. Թվարկվածներից որո՞նք 1921 թ. Փետրվարյան ապստամբության արդյունքներից չեն.

- ա. Խորհրդային իշխանությունը ստիպված էր առավել զգուշորեն գործել:
- բ. Վճռական քայլեր ձեռնարկվեցին երկրի սոցիալ-տնտեսական դրությունը բարելավելու ուղղությամբ:
- գ. Ապստամբության ղեկավարները ենթարկվեցին առավելագույն պատժի՝ գնդակահարության:
- դ. Ապստամբության բոլոր մասնակիցներին, ներառյալ ղեկավարներին, շնորհվեց համաներում:
- ե. Հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակեցին:
- զ. Հայկական բանակի աքսորից ազատված սպաներին թույլ չտրվեց վերադառնալ Հայաստան:
- է. Ամրապնդվեց ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը:

- 1) բ, դ, է 2) ա, դ, ե, 3) ա, գ, զ 4) գ, զ, է

30. Թվարկվածներից որո՞նք Հայաստանի արդյունաբերացման հետևանքներից չեն.

- ա. Հայաստանն աստիճանաբար ագրարային երկրից վերածվեց արդյունաբերական հանրապետության:
- բ. Կրճատվեց խորհրդահայ մտավորականության և ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի քանակը:
- գ. Բանվոր դասակարգի քանակը մի քանի անգամ աճեց:
- դ. Առաջացրեց բնապահպանական խնդիրներ:

ե. Հրազդան գետի վրա հիդրոէլեկտրակայանների կառուցումը հանգեցրեց Սևանա լճի մակարդակի իջեցմանը:

զ. Ստեղծվեցին մի շարք կոմունաներ, արտելներ, սովխոզներ:

է. Հայաստանի խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կրճատվեց 30 %-ով:

1) բ, գ, է

3) ա, դ, ե

2) բ, գ, է

4) դ, ե, գ

31. Ադրբեջանի անկախության հռչակագրով՝

1) Ադրբեջանը դուրս էր գալիս ԱՊՀ-ի կազմից

2) Ադրբեջանն ընդգրկված էր լինելու 1920–1936 թթ. Խորհրդային Ադրբեջանի Հանրապետության սահմաններում

3) Ադրբեջանն ընդգրկված էր լինելու 1918–1920 թթ. մուսավաթական Ադրբեջանի Հանրապետության սահմաններում

4) Բաքուն շարունակեց մնալ Խորհրդային Ադրբեջանի իրավահաջորդը

5) Բաքուն փաստորեն հրաժարվեց Խորհրդային Ադրբեջանի իրավահաջորդը լինելուց

6) Ադրբեջանի կազմում էին լինելու Նախիջևանը, Լեռնային Ղարաբաղն ու Ջանգեզուրը

7) Ադրբեջանի կազմում չէին կարող լինել Նախիջևանն ու Լեռնային Ղարաբաղը

32. Թվարկվածներից որոնք են 1920 թ. Մայիսյան ապստամբության անմիջական հետևանքներ.

ա. Գնդակահարվեցին ապստամբության մի շարք ղեկավարներ և մասնակիցներ:

բ. Ապստամբությունը տեղի ունեցավ Հայաստանի բոլոր քաղաքներում միաժամանակ և ավարտվեց հաղթանակով:

գ. Բոլշևիկյան կազմակերպություններն ամրապնդեցին իրենց դիրքերը Հայաստանում:

դ. Բոլշևիկյան կազմակերպությունները հայտարարվեցին օրենքից դուրս:

ե. Ամրապնդվեց հայ և ռուս բոլշևիկների ռազմաքաղաքական դաշինքը:

զ. Ապստամբությունը պետությանը միայն վնաս հասցրեց՝ ապակայունացնելով երկրի ներքին դրությունը:

է. Իշխանությունն անցավ Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտեի ձեռքը:

ը. Հ. Օհանջանյանի բյուրո-կառավարությունը ՌՀԿ-ին առաջարկեց կազմել կոալիցիոն կառավարություն:

1) բ, գ, զ

3) ա, դ, զ

2) ա, դ, է

4) ե, է, ը

33. Թվարկվածներից որոնք են Փետրվարյան ապստամբության պատճառներ.

- 1) նոր իշխանությունների վարած «ռազմական կոմունիզմի» քաղաքականությունը
- 2) Վրաստանին պատերազմ հայտարարելու պատճառով շտապ իրականացված գորահավաքը
- 3) նոր իշխանությունների այն հայտարարությունը, որ Խորհրդային Ադրբեջանի հետ տարածքային վեճերը լուծվելու են հոգուտ ադրբեջանցիների
- 4) բնակչության ունեցվածքի կամայական բռնագրավումները, որոնք ուղեկցվում էին անհնազանդների ձերբակալություններով
- 5) նեպի քաղաքականության գործադրումը, որի հետևանքով կտրուկ վատթարացավ գյուղացիության դրությունը
- 6) ՀՍԽՀ իշխանությունների բացահայտ թուրքամետ քաղաքականությունը և Թուրքիային տարածքային պահանջներ առաջադրելուց հրաժարվելու հայտարարությունները
- 7) Խորհրդային իշխանության գործադրած քաղաքական բնույթի հետապնդումները և բռնությունները

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Բ. Լեզրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան

բ. Ս. Վրացյանի ընտրվելը ՀՀ վարչապետ

գ. ՀՀ խորհրդարանի կողմից Միացյալ Հայաստանի գաղափարին հավանություն տալը

դ. Բաքվում հրավիրված Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը

ե. թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը

զ. Ալեքսանդրապոլի թուրք-հայկական հաշտության պայմանագրի կնքումը

է. Սան Ռեմոյի կոնֆերանսի սկիզբը

ը. հայ-ռուսական համաձայնագրի կնքումը Թիֆլիսում

թ. Ս. Կասյանի գլխավորած ՀՌՀԿ-ի մուտքը Հայաստան

ժ. իշխանափոխության մասին հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը Երևանում

1) է, ը, դ, գ, թ, բ, ե, ա, գ, ժ

3) է, գ, ը, ե, դ, բ, ա, ժ, թ, գ

2) գ, է, ը, դ, ե, ա, բ, թ, ժ, գ

4) է, ը, գ, դ, ե, ա, բ, թ, գ, ժ

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը

բ. Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետության հռչակումը

գ. նէպի քաղաքականության սկիզբը Հայաստանում

դ. գյուղմիասնարկի կիրառումը

ե. ռազմական կոմունիզմի քաղաքականության կիրառումը Հայաստանում

զ. Անդրկովկասյան Սեյմի լուծարումը

է. Հայրենիքի փրկության կոմիտեի ստեղծումը Ս. Վրացյանի գլխավորությամբ

ը. Անդրկովկասի ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության հռչակումը

թ. Հայաստանի խորհրդայնացումը

1) գ, ա, ը, թ, գ, բ, դ, ե, է

3) բ, գ, ա, թ, դ, ը, ե, գ, է

2) ա, գ, ը, բ, թ, է, ե, գ, դ

4) ա, ը, գ, բ, թ, ե, է, գ, դ

3. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Այնթապի ինքնապաշտպանության սկիզբը Ներսես Թավուզյանի գլխավորությամբ

բ. Հայաստանի Հանրապետության փաստացի ճանաչումը ԱՄՆ-ի կողմից

գ. Ալեքսանդրապոլից համալսարանի փոխադրվելը Երևան

ե. թուրքական բանակի հեռանալը Լոռու, Ախալքալաքի և Ախալցխայի գավառներից
զ. Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստի գումարումը
է. արցախահայության առաջին համագումարի հրավիրումը

1) ա, գ, է, գ, դ, ե, բ	3) դ, է, ա, գ, բ, գ, ե
2) գ, ա, է, դ, բ, գ, ե	4) գ, ա, դ, է, գ, ե, բ

7. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը Բաքվում
բ. Նժդեհի զորաջոկատի հաղթանակը Որոտանի կիրճում Նուրի փաշայի զորքի նկատմամբ
գ. «Զանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհրդի» ստեղծումը
դ. Անդրանիկի հռչակվելը Զանգեզուրի գերագույն զինվորական հրամանատար
ե. Ադրբեջանի խորհրդայնացումը
զ. արցախահայության առաջին համագումարը Շուշիում
է. Ա. Խատիսյանի կառավարության հրաժարականը
ը. Մայիսյան ապստամբության պարտությունը
թ. Բաքվի հայության կոտորածը թուրքական զորքերի և թուրք-թաթարական խա-
ժամուժի կողմից
ժ. վրաց-հայկական կարճատև պատերազմի ավարտը

1) թ, գ, դ, ժ, գ, բ, է, ա, ը	3) գ, թ, դ, ժ, գ, բ, է, է, ը, ա
2) գ, թ, ժ, դ, գ, ե, բ, է, ը, ա	4) թ, գ, բ, ե, ա, դ, է, ժ, գ, ը

8. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել առաջինը.

ա. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը
բ. Մ. Գորբաչովի դիմումի հրապարակումը ԽՍՀՄ նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելու մասին
գ. ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի սկիզբը
դ. Բելովեժյան հայտարարությունը ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին
ե. Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ
զ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը խորհրդային կենտրոնական իշխանությունների կողմից
է. Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համա-
գումարում Ազգային խորհրդի ընտրությունը
ը. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը
թ. Զ. Բալայանի, Վ. Համբարձումյանի, Ս. Սարգսյանի և Ղարաբաղի մի քանի պատգամավորների հացադուլը Մոսկվայում
ժ. Վ. Մանուկյանի նշանակվելը Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահ

1) գ	2) ժ	3) գ	4) ը

- գ. Գրիգոր Հարությունյան
- դ. Սուրեն Հարությունյան
- ե. Յակով Զարոբյան

- ը. Սուրեն Թովմասյան
- թ. Ռոբերտ Քոչարյան

- 1) գ, գ, ե, ա, ը, բ, դ, է, թ
- 2) գ, գ, ը, ե, ա, դ, թ, է, բ

- 3) գ, գ, ե, ը, դ, թ, բ, ա, է
- 4) գ, գ, ը, ե, ա, դ, բ, թ, է

12. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ընդհատակյա կոմիտեի ստեղծումը
- բ. ԼՂՀ պետական դրոշի հաստատումը
- գ. ԼՂՀ անկախության հռչակագրի ընդունումը
- դ. Արցախյան պատերազմի ավարտը, զինադադարի հաստատումը
- ե. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ստեղծումը
- զ. ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի սկիզբը
- է. «Հարսանիք լեռներում» գործողության սկիզբը
- ը. ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը

- 1) գ, է, գ, ա, ե, բ, ը, դ
- 2) գ, գ, ը, է, ե, ա, բ, դ
- 3) գ, ա, գ, ե, է, բ, ը, դ
- 4) գ, գ, է, ա, ե, ը, դ, բ

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Նվեր Սաֆարյանի նշանակվելը Թամանյան դիվիզիայի հրամանատար
- բ) ԽՄԿԿ XX համագումարը
- գ) Խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի ստորագրումը
- դ) Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը
- ե) Արկադի Վոլսկոյ նշանակվելը Հատուկ կառավարման կոմիտեի նախագահ
- զ) Եվրախորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
- է) ՀՀ սահմանադրական առաջին փոփոխությունների հաստատումը համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով
- ը) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի նախաձեռնությամբ Նյու Յորքում Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի կայանալը
- թ) Հայաստանում կուսակցությունների վերաբերյալ օրենքը խախտելու պատճառաբանությամբ դաշնակցության գործունեության կասեցումը
- ժ) Հայկական հարցով ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Օհանջանյանի դիմումը Ստալինին, Թրումանին, Չերչիլին

- 1) ա, ժ, գ, ը, բ, գ, դ, ե, է, թ
- 2) գ, ա, ժ, ը, բ, դ, գ, ե, թ, է
- 3) գ, ա, ժ, ը, դ, բ, ե, գ, թ, է
- 4) գ, ժ, ա, դ, ը, բ, գ, ե, է, թ

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Կարապետ Սիմոնյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացնելը
- բ) Նելսոն Ստեփանյանի զոհվելը
- գ) Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախկին նախագահ Սահակ Տեր-Գաբրիելյանի ողբերգական մահը

- դ) ԽՍՀՄ պաշտպանության ժողկոմի հրամանով 390–րդ դիվիզիայի կազմացրումը
- ե) կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանին խեղդամահ անելը
- զ) Լազր Չափչախյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչում շնորհելը
- է) Խորեն Մուրադբեգյանի ընտրվելը կաթողիկոս
- ը) մարքսիզմ–լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանի ձերբակալությունը
- թ) Թիֆլիսում Աղասի Խանջյանի սպանությունը
- ժ) Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը

- 1) թ, է, գ, ը, ե, ժ, ա, գ, բ, դ
- 2) ը, է, թ, ե, գ, ա, ժ, գ, դ, բ
- 3) է, ը, թ, գ, ե, ա, ժ, դ, գ, բ
- 4) թ, ը, է, գ, ե, ժ, դ, ա, գ, բ

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Հայիեղկոմի վերակազմավորվելը ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի
- բ) Վ. Լենինի հանդես գալը Անդրկովկասի «կոմունիստ ընկերներին» ուղղված նամակ–հրահանգով
- գ) Խորհրդային Ռուսաստանի ճնշման ներքո թուրքական զորքերի հեռանալը Ալեքսանդրապոլից
- դ) Մոսկվայում «Ռուս–թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի ստորագրումը
- ե) ԱԽՍՀՄ ստեղծումը
- զ) Չանգեզուրի խորհրդայնացումը
- է) Անդրկովկասի խորհուրդների 1–ին համագումարը Բաքվում
- ը) Կարսի պայմանագրի ստորագրումը

- 1) բ, գ, դ, գ, ա, ե, ը, է
- 2) բ, դ, գ, ա, ը, գ, է, ե
- 3) գ, դ, բ, գ, ա, ը, ե, է
- 4) դ, բ, գ, ա, գ, ը, ե, է

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի դուրս գալը Բեյրութից
- բ) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի հեռագիրը երեք տերությունների ղեկավարներին՝ Հայկական հարցը Պոտսդամի կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով
- գ) Ուրուգվայի խորհրդարանի հանձնարարական տալը իր կառավարությանը՝ Հայկական հարցը ՄԱԿ–ի քննարկմանը ներկայացնելու մասին
- դ) Խորհրդային Հայաստան սիյուռքահայության ներգաղթը իրականացնելու մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը
- ե) Երևանի Լենինի հրապարակի (Հանրապետության հրապարակի) ճարտարապետական համալիրի կառուցման ավարտը
- զ) ԽՍՀՄ կառավարության կողմից խորհրդա–թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի չեղյալ հայտարարելը

ե) ՄԱԿ-ում Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարար Կիպրիանուի կոչ անելը՝ քննարկելու Հայկական հարցը

ը) ՀՕԿ-ի գործունեության արգելումը Խորհրդային Հայաստանում

1) ը, գ, բ, դ, ա, ե, է, գ

3) ը, գ, բ, դ, ե, ա, գ, է

2) բ, ը, գ, դ, ե, ա, գ, է

4) գ, բ, ը, ե, ա, դ, է, գ

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Սպիտակի երկրաշարժը

բ) «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը

գ) ՀՀ-ում եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը

դ) Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի ընդունումը

ե) ՀՀ անկախության հանրաքվեն

զ) Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը

է) ՀՀ-ում վարչատարածքային նոր միավորների՝ 10 մարզերի ստեղծումը

ը) Լևոն Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ

թ) ՀՀ բարձրագույն օրենսդիր մարմնի՝ Գերագույն խորհրդի վերանվանվելը Ազգային ժողով

ժ) ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների 1-ին համագումարի բացումը

1) ա, գ, ժ, բ, թ, ե, դ, ը, գ, է

3) ժ, գ, ա, բ, դ, ը, ե, թ, է, գ

2) ա, ժ, գ, բ, ը, դ, ե, թ, է, գ

4) ա, գ, բ, ժ, ը, դ, թ, գ, է, ե

18. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել ութերորդը.

ա) ՀՓԿ-ի ապստամբական ուժերի նկատմամբ 11-րդ բանակի զորամասերի վճռական հարձակման անցնելը

բ) Ա. Բեկզադյանի առաջարկության ներկայացումը Ս. Կիրովի նախագահությամբ Թիֆլիսում հրավիրված Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու հանձնաժողովի նիստում

գ) Զանգեզուրի խորհրդայնացման ավարտը

դ) Համազանգեզուրյան 1-ին համագումարի հրավիրումը Տաթևի վանքում

ե) Գյուղմիասհարկի շրջանառության մեջ մտցնելը

զ) Մեծ պետությունների Լոնդոնի կոնֆերանսը

է) Մոսկվայում հրավիրված խորհրդային չորս հանրապետությունների լիազոր պատվիրակությունների կոնֆերանսը

ը) «Քարոզչության և գործողության խորհրդի» կողմից հակահայ բանաձև-փաստաթղթի ընդունումը

թ) ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի կոչ անելը հայ գյուղացիությանը՝ «առանց հապաղելու հաց տրամադրել կարմիր բանակին»

ժ) Խորհրդային Ռուսաստանի ճնշման ներքո թուրքական զորքերի հեռանալը Ալեքսանդրապոլից

1) բ

2) գ

3) ե

4) ժ

19. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը
 - բ) Հայաստանի խորհրդայնացումը
 - գ) Արևմտահայերի 2–րդ համագումարը
 - դ) Ռուսաստանում նոր տնտեսական քաղաքականության մշակումն ու ընդունումը
 - ե) գեներալ Թոմսոնի՝ Բաքվի գեներալ–նահանգապետ դառնալը
 - զ) Վրաստանի խորհրդայնացումը
 - է) խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
 - ը) Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովի բացումը
 - թ) Հայաստանի օգնության կոմիտեի (<ՕԿ) ստեղծումը
 - ժ) Արցախահայության 9–րդ համագումարը
- 1) բ 2) ժ 3) գ 4) դ

20. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել երրորդը.

- ա) Խորհրդային Հայաստանի ճարտարապետների միության ստեղծումը
 - բ) Երևանում գեղարվեստի դպրոցի հիմնումը
 - գ) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի գործունեության ավարտը
 - դ) Արմֆանի բացումը
 - ե) Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
 - զ) Երևանի պետական համալսարանի կողմից Հրաչյա Աճառյանի բազմահատոր «Հայերեն արմատական բառարանի» հրատարակումը
 - է) Լենինականի (Գյումրի) պետական թատրոնի հիմնումը
 - ը) Թաթուլ Ալթունյանի գլխավորությամբ հայկական ժողովրդական երգի–պարի պետական անսամբլի ստեղծումը
 - թ) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի կազմակերպումը
 - ժ) պետական ֆիլիարմոնիայի կազմակերպումը
- 1) ա 2) թ 3) է 4) գ

21. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա) Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական թատրոնի բացումը
- բ) գիտությունների ակադեմիայի նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը
- գ) Վիկտոր Համբարձումյանի՝ Աստղագետների միջազգային միության նախագահի պատվավոր պաշտոնի զբաղեցումը
- դ) «Նամուս» կինոնկարի ստեղծումը
- ե) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնումը
- զ) էլեկտրոնային արագացուցչի շահագործման սկիզբը Հայաստանում

- 5) Հայիեղկոմի՝ «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանի հրապարակումը
- 6) Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) հիմնումը
- 7) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 8) Հայ ժողովրդի անունից Ա. Մյասնիկյանի շնորհակալական բաց նամակ ուղղելը ԱՄՆ նախագահ Ու. Հարդինգին
- 9) ԽՍՀՄ-ի կազմավորումը

25. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) «Քարոզչության և գործողության խորհրդի» կողմից բանաձև-փաստաթղթի մշակումն ու ընդունումը
- 2) հայ-վրացական սահմանազատման մասին վերջնական համաձայնագրի ստորագրումը Թիֆլիսում
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում Հայաստանի հնագիտական քարտեզ կազմելու նպատակով գիտական մեծ արշավախումբ կազմակերպելը
- 4) Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը
- 5) Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավար մարզի կարգավիճակ տրամադրելը
- 6) դաշնակցության «ինքնավերացման» համագումարը
- 7) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում

26. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հովհաննես Աղամյանի կողմից եռագույն հեռուստատեսության և լուսահեռագրության սարքի ստեղծումն ու ցուցադրումը
- 2) խորհրդային իշխանությունների հատուկ որոշումով Հայոց եղեռնի օրը՝ ապրիլի 24-ը, Հայ եկեղեցու կողմից նշելն արգելելը
- 3) մշակութային-պատմական ինստիտուտի հիմնումը Էջմիածնում
- 4) Ամո Խարազյանի ղեկավարությամբ պետական շրջիկ թատրոնի կազմակերպումը
- 5) նէպից հրաժարվելու հայտարարումը խորհրդային երկրում
- 6) Հայաստանի ճարտարապետների միության ստեղծումը
- 7) Հայաստանում լեռնահրաձգային 76-րդ դիվիզիայի կազմավորումը
- 8) Թիֆլիսում Աղասի Խանջյանի սպանությունը
- 9) 409-րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմացումը

27. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի դադարեցումը ԽՍՀՄ կառավարության կողմից
- 2) ՄԱԿ-ում Կիպրոսի արտգործնախարար Կիպրիանուի կոչ անելը՝ քննարկելու Հայկական հարցը
- 3) Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը

- 4) Երևանի Լենինի հրապարակի (Հանրապետության հրապարակի) ճարտարապետական համալիրի կառուցման ավարտը
- 5) գիտությունների ակադեմիայի նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը
- 6) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- 7) Հայաստանի անկախության ճանաչումը Թուրքիայի կողմից առանց դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման
- 8) ԱՊՀ-ի ստեղծումը

28. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Թամանյան դիվիզիայի կազմացումը
- 2) Ուրուզվայի խորհրդարանի հանձնարարական տալը իր կառավարությանը՝ Հայկական հարցը ՄԱԿ-ի քննարկմանը ներկայացնելու մասին
- 3) ավիացիայի մարշալ Սերգեյ Խուդյակովի գնդակահարությունը
- 4) «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը
- 5) ՀՀ-ում առաջին նախագահական ընտրությունների անցկացումը
- 6) Հայաստանի անկախության հռչակագրի ընդունումը
- 7) ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծումը
- 8) ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը

29. Թվարկվածներից որոնք են խախտում պայմանագրերի տրված շարքի ստորագրման ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Գեորգիևսկի դաշնագրի կնքումը
- 2) Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- 3) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- 4) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- 5) Բուխարեստի պայմանագրի կնքումը
- 6) Բաթումի պայմանագրի կնքումը
- 7) Մոսկվայի պայմանագրի կնքումը
- 8) Կարսի պայմանագրի կնքումը
- 9) Սևրի պայմանագրի կնքումը

30. Թվարկվածներից որոնք են խախտում ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայաստանի անդամակցելը ԵԱՀԿ-ին
- 2) ՀՀ ՄԱԿ-ի լիիրավ անդամ դառնալը
- 3) Քառօրյա պատերազմը
- 4) Լորիս Ճգնավորյանի կողմից Գյումրիի մշակութային կենտրոնի հիմնումը
- 5) Քարվաճառի (Քելբաջար) շրջանի ազատագրումը
- 6) Հորադիզի շրջանի ազատագրումը
- 7) Նորարարական փորձառական արվեստի կենտրոնի բացումը Երևանում

ը. եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը ՀՀ–ում

թ. Միխայիլ Գորբաչովի՝ ԽՍՀՄ–ի նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելը

ժ. «Հոշակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթի ընդունումը

1) գ, ե, դ, բ, ա, զ, է, ժ, թ, ը

3) ե, գ, դ, բ, գ, ա, ժ, է, թ, ը

2) ե, դ, գ, գ, բ, ա, ժ, է, ը, թ

4) ե, դ, գ, բ, գ, ա, ժ, թ, ը, է

34. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Մարքսիզմ–լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանի ձերբակալությունը

բ. Սահակ Տեր–Գաբրիելյանի մահը

գ. Հայոց համագգային շարժման առաջին համագումարի հրավիրումը

դ. զանգվածային հայրենադարձության սկիզբը

ե. «Կոլցո» (Օղակ) գործողության իրականացումը Արցախում

զ. Սումգաիթյան ոճրագործության իրականացումը

է. դաշնակցության գործունեության կասեցումը ՀՀ–ում

ը. ՀՀ նախագահական չորրորդ ընտրությունների անցկացումը

1) ա, բ, գ, դ, ե, գ, ը, է

3) բ, ա, դ, գ, գ, ե, ը, է

2) ա, բ, դ, գ, գ, ե, է, ը

4) բ, ա, գ, դ, է, գ, ը, ե

35. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը

բ. 390–րդ դիվիզիայի կազմացումը

գ. Հայաստանի կոմունիստական երիտասարդական միության (<ԿԵՄ) ստեղծումը

դ. «Մեծ բեկման տարի» հոդվածի հրապարակումը

ե. դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը

զ. Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում Կարապետ Սիմոնյանի՝ ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանանալը

է. Նելսոն Ստեփանյանի մահը

1) դ, ե, ա, գ, բ, գ, է

3) գ, ե, ա, դ, գ, է, բ

2) գ, ա, ե, դ, գ, է, բ

4) գ, ա, ե, դ, գ, բ, է

36. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Մայիսյան ապստամբությունը

բ. անկախ և միացյալ Հայաստանի հռչակումը

գ. Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (<ԲԸՄ) հիմնադրումը

դ. 89–րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմացումը

ե. Խաչատուր Ամիրջանյանի, Խաչիկ Սաֆարյանի, Վիգեն Բաբայանի, Մերուժան Հովհաննիսյանի, Գրիգոր Եղյանի, Կարապետ Քիրամիջյանի, Էդուարդ Կակոսյանի ազատագրկման դատապարտվելը

- գ. 409–րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմացումը
- է. կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի մահը
- ը. Երևանում գեղարվեստի դպրոցի հիմնադրումը
- թ. Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը
- ժ. Հորադիզի շրջանի ազատագրումը

- 1) գ, բ, ա, ը, է, գ, դ, ե, թ, ժ
- 2) ա, գ, բ, է, ը, գ, դ, թ, ժ, ե
- 3) գ, բ, ա, ը, է, գ, դ, ե, ժ, թ
- 4) գ, բ, ա, է, ը, դ, ե, գ, ժ, թ

37. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լոնդոնի կոնֆերանսի հրավիրումը
- բ. Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի (Հայաստանի ազգային պատկերասրահ) ստեղծումը
- գ. Ալեքսանդրապոլի պայմանագրի կնքումը
- դ. Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը ԽՍՀՄ–ի տարածքում
- ե. գյուղմիասնարկը շրջանառության մեջ դնելը
- զ. Աղասի Խանջյանի սպանությունը
- է. Խորեն Մուրադբեգյանին խեղդամահ անելը
- ը. Գևորգ Ե Սուրենյանցի մահը
- թ. Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախկին նախագահ Սահակ Տեր–Գաբրիելյանին երրորդ հարկի լուսամուտից ցած նետելը
- ժ. Ս. Էջմիածնի Գերագույն հոգևոր խորհրդի՝ «Նոր եկեղեցի» կազմակերպության պառակտիչ գործունեությունը դատապարտող դիմումը բոլոր թեմերին:

- 1) ա, գ, դ, ե, ժ, ը, գ, թ, բ, է
- 2) ա, գ, ե, դ, ժ, ը, գ, թ, է, բ
- 3) գ, ա, ե, դ, ժ, ը, բ, գ, թ, է
- 4) գ, ա, դ, ե, ը, է, ժ, գ, թ, բ

38. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անդրկովկասյան Սեյմի լուծարումը
- բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի ստեղծումը
- գ. Անդրկովկասի Դաշնային Ժողովրդավարական Հանրապետության հռչակումը
- դ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- ե. Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետության հռչակումը
- զ. Վրաստանի դեմոկրատական հանրապետության հռչակումը
- է. Հայաստանի առաջին հանրապետության հռչակումը

- 1) բ, դ, գ, ա, է, ե, գ
- 2) բ, դ, գ, ա, գ, ե, է
- 3) գ, բ, դ, է, ա, գ, ե
- 4) դ, բ, գ, ա, ե, գ, է

39. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. լեզվի մասին օրենքի ընդունումը Հայաստանի առաջին հանրապետությունում
- բ. Անդրկովկասյան Սեյմի լուծարումը
- գ. Արցախահայության առաջին համագումարի հրավիրումը

42. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Նժդեհի զորաջոկատի հաղթանակը Որոտանի կիրճում Նուրի փաշայի զորքի նկատմամբ
- բ. Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստի բացումը
- գ. ռուս-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրի նախաստորագրումը
- դ. Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը Ադանայում՝ Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո
- ե. Փարիզում հայկական երկու պատվիրակության կողմից հայկական պահանջների համատեղ հռչակագրի ստորագրումը
- զ. Ջեյմս Հարբորդի գլխավորած պատվիրակության գործուղումը Փոքր Ասիա և Անդրկովկաս
- է. Սևրի պայմանագրի ստորագրումը
- ը. Հայաստանի խորհրդայնացումը
- թ. Ռուսաստանի լիազոր ներկայացուցչի՝ Բորիս Լեգրանի պատվիրակության ժամանումը Երևան

- 1) ե, ա, բ, դ, ը, է, գ, զ, թ
- 2) ե, ա, գ, բ, դ, է, ը, գ, թ

- 3) բ, ե, գ, ա, դ, է, գ, թ, ը
- 4) բ, ե, ա, գ, է, թ, գ, դ, ը

43. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վրաստանի ամբողջ տարածքում խորհրդային կարգերի հաստատումը
- բ. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետության
- գ. ՀՅԴ 9-րդ ընդհանուր ժողովի գումարումը
- դ. թուրքական զորքերի դեպի Բաքու ռազմարշավի սկիզբը
- ե. Շուշիի հայության կոտորածները Խոսրով բեկ Սուլթանովի հրամանատարությամբ
- զ. Հայաստանի խորհրդարանի պատգամավորներ Արշակ Շիրինյանի և Վահան Խորենու գնդակահարությունը
- է. Շարուր-Նախիջևանը Հայաստանի Հանրապետությանը հանձնելու մասին հրամանի ստորագրումը
- ը. հակախորհրդային ապստամբությունը Կապանում և Սիսիանում Պողոս Տեր-Դավթյանի գլխավորությամբ
- թ. Սան Ռեմոյի խորհրդաժողովի սկիզբը

- 1) է, դ, ե, գ, ը, թ, գ, ա, բ
- 2) դ, է, գ, ե, թ, գ, ը, բ, ա

- 3) է, գ, բ, թ, ա, դ, ե, գ, ը
- 4) դ, է, գ, ե, թ, գ, ը, ա, բ

44. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լենինականի հէկի գործարկումը
- բ. Ստալինի 50-ամյակի նշումը, անձի պաշտամունքի բացահայտ դառնալը
- գ. Երևանի կաուչուկի գործարանի շահագործման հանձնվելը
- դ. գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը

- թ. ՀՀ նախագահական երկրորդ ընտրությունների անցկացումը
 Ժ. Եվրախորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
1) ա, բ, ժ, ը, գ, դ, ե, է, թ, գ	3) բ, ա, ժ, գ, ը, է, ե, դ, գ, թ
2) ա, բ, ը, ժ, ե, է, դ, գ, թ, գ	4) բ, ա, ժ, ը, դ, ե, գ, գ, է, թ

53. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Օմարի բարձրադիր լեռնանցքի ազատագրումը
 բ. Հորադիզի ազատագրումը
 գ. Քարինտակի մարտերը
 դ. Քելբաջարի ազատագրումը
 ե. Մարտակերտի ազատագրումը
 գ. Ֆիզուլի, Ջաբրաիլ և Կուբաթլի շրջանների ազատագրումը
 է. Աղդամի մոտ ադրբեջանական ուժերի պարտությունը
 ը. Էջմիածնում հիմնված մշակութային-պատմական ինստիտուտի վերափոխումը
 Գիտության և արվեստի ինստիտուտի
 թ. Թաթուլ Ալթունյանի գլխավորությամբ հայկական ժողովրդական երգի-պարի
 պետական անսամբլի ստեղծումը
 Ժ. աստղաֆիզիկոս, ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի ընտրվելը Հայաս-
 տանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ
1) ը, թ, ժ, գ, դ, ե, է, գ, բ, ա	3) ը, թ, դ, ե, է, գ, գ, ժ, ա, բ
2) ը, ժ, թ, է, գ, դ, գ, ե, բ, ա	4) թ, ը, ժ, դ, է, ե, գ, գ, ա, բ

54. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայաստանի Հանրապետության փաստացի (դե ֆակտո) ճանաչումը ԱՄՆ-ի
 կողմից
 բ. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
 գ. հայկական պատվիրակությունների կողմից Փարիզի խաղաղության կոնֆերան-
 սին միասնական պահանջներ ներկայացնելը
 դ. քեմալական զորքերի կողմից Այնթապի պաշարման սկիզբը
 ե. հայ ազգային-քաղաքական ուժերի կողմից Կիլիկիան Ֆրանսիայի հովանավո-
 րության ներքո ինքնավար հանրապետություն հռչակելը
 գ. Կիլիկիայում անգլիական զորքի փոխարինումը ֆրանսիականով
 է. գեներալ Ջեյմս Հարբորդի ղեկավարությամբ ԱՄՆ պատվիրակության ժամա-
 նումը Հայաստան
 ը. Փարիզի խաղաղության կոնֆերանսի աշխատանքների սկիզբը
 թ. Պողոս Նուբար փառապետի գլխավորությամբ Հայոց ազգային պատվիրակության
 ստեղծումը
 Ժ. Սևրի պայմանագրի կնքումը
1) թ, բ, ը, գ, է, գ, դ, ա, ե, ժ	3) բ, թ, ը, է, գ, դ, գ, ե, ա, ժ
2) բ, գ, ը, է, թ, գ, դ, ա, ժ, ե	4) թ, ը, բ, է, գ, գ, ա, դ, ժ, ե

55. Իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը

բ. Հալեպի հաշտությունը զեյթունցի ապստամբների և թուրքական կառավարության միջև

գ. զեյթունցիների ապստամբությունը Մ. Յաղուբյանի ղեկավարությամբ

դ. Անկարայում ֆրանս–թուրքական պայմանագրի կնքումը

ե. Կիլիկիայի հայկական ինքնավարության հռչակումը

զ. Անկարայում ֆրանս–թուրքական զինադադարի կնքումը

է. քեմալականների կողմից Այնթապի պաշարման սկիզբը

ը. քեմալականների ներխուժումը Մարաշ

1) գ

2) ը

3) դ

4) ա

56. Գտնել այն իրադարձությունները, որոնք խախտում են 1920 թ. տեղի ունեցած դեպքերի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) թուրք–հայկական պատերազմի սկիզբը

2) Կաղզվանի և Սարիղամիշի գրավումը թուրքերի կողմից

3) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը

4) Կարսի գրավումը թուրքերի կողմից

5) թուրք–հայկական զինադադարի կնքումը

6) Ալեքսանդրապոլում Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի միջև բանակցությունների սկիզբը

7) Ալեքսանդրապոլի պայմանագրի ստորագրումը

8) Ս. Կասյանի գլխավորած ՌՀԿ–ի մուտքը Ադրբեջանից Հայաստան

9) Երևանի հայ–ռուսական համաձայնագրի կնքումը

57. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև բերված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակության մեկնելը Մոսկվա՝ Լ. Շանթի գլխավորությամբ

2) Թիֆլիսում Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև համաձայնագրի կնքումը

3) ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի քաղքյուրոյի որոշման ընդունումը՝ Հայաստանը խորհրդայնացնելու համար վճռական գործողությունների դիմելու մասին

4) հայ–ռուսական բանակցությունների «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» ստորագրումը

5) Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտեի մուտքը Հայաստան և նրա կողմից երկրում խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության հռչակումը

6) Կաղզվանի և Սարիղամիշի գրավումը թուրքերի կողմից

7) Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքերի կողմից

8) Երևանի հայ–ռուսական համաձայնագրի կնքումը

9) Ալեքսանդրապոլի պայմանագրի ստորագրումը

- դ. Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) հիմնումը
- ե. Մոսկվայի պայմանագրի ստորագրումը Խորհրդային Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև
- զ. Երևանի համաձայնագրի ստորագրումը Հայաստանի խորհրդայնացման վերաբերյալ
- է. Խորհրդային Ռուսաստանի և խորհրդային հանրապետությունների միջև միջպետական հարաբերությունները կարգավորող հանձնաժողովի ստեղծումը

- 1) գ, ե, գ, ա, դ, է, բ
- 2) ե, գ, դ, ա, գ, բ, է
- 3) գ, ե, գ, դ, ա, է, բ
- 4) գ, ե, դ, գ, ա, բ, է

62. Մշակութային կյանքի թվարկված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երևանում գեղարվեստի դպրոցի հիմնադրումը
- բ. Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
- գ. հայկական կինեմատոգրաֆի առաջնեկի՝ «Նամուսի» ցուցադրումը
- դ. ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- ե. երաժշտական ստուդիայի հիմնումը Երևանում
- զ. պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը
- է. Ա. Խարազյանի գլխավորությամբ պետական շրջիկ թատրոնի կազմակերպումը
- ը. «Պեպո» հայկական առաջին հնչյունային կինոնկարի էկրան բարձրանալը
- թ. հայկական ժողովրդական երգի-պարի պետական անսամբլի ստեղծումը

- 1) ա, ե, բ, դ, ը, թ, գ, է, գ
- 2) ե, ա, գ, է, բ, դ, ը, գ, թ
- 3) ե, ա, գ, է, գ, բ, ը, դ, թ
- 4) ա, գ, գ, ե, ը, բ, թ, է, դ

63. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անկախ և միացյալ Հայաստանի հռչակումը
- բ. Բեռլինի վեհաժողովի գումարումը
- գ. Արցախի անջատումը Գանձակի խանությունից և առանձին վարչական միավոր դառնալը
- դ. «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի կնքումը
- ե. Լեոնային Ղարաբաղին ինքնավար մարզի կարգավիճակ տրամադրելը
- զ. Կովկասյան բյուրոյի պլենումի կամայական որոշման ընդունումը Արցախի հարցում
- է. «Լեոնահայաստանի» վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետության
- ը. Անդրկովկասի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Դաշնային Միության (ԱԽՍՀՄ) ստեղծումը
- թ. Խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
- ժ. Ադանայում Ֆրանսիայի հովանավորությամբ Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը

- 1) բ, ա, գ, դ, է, ժ, թ, գ, ե, ը
- 2) գ, բ, ա, ժ, դ, թ, գ, է, ե, ը
- 3) գ, բ, ա, ժ, է, դ, գ, ը, թ, ե
- 4) գ, բ, ա, ժ, դ, է, թ, գ, ը, ե

64. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Քարվաճառի ազատագրումը
- բ. Խոջալուի մարտերը
- գ. Լաչինի գրավումը
- դ. Մարտակերտի ազատագրումը

- ե. Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը
- զ. Քարինտակի մարտերը
- է. Հորադիզի շրջանի ազատագրումը
- ը. Շուշիի ազատագրումը

- 1) դ, գ, ա, ե, բ, ը, է, գ
- 2) բ, գ, ա, է, դ, գ, ը, ե

- 3) գ, բ, գ, ը, է, դ, ե, ա
- 4) գ, բ, ը, գ, ա, դ, է, ե

6–II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) պետական լեզվի մասին օրենքի ընդունումը Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի կողմից
- 2) ՀՀ տարածքի բաժանումը վարչական չորս նահանգների
- 3) Շարուր–Նախիջևանը ՀՀ–ին հանձնելու մասին անգլիացի գեներալ Դևիի և Դրոյի կողմից հրամանի ստորագրումը
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետության դիվանագիտական առաքելության հիմնումը Վրաստանի Հանրապետությունում
- 5) զինանշանի մասին օրենքի ընդունումը Հայաստանի առաջին հանրապետությունում
- 6) Թիֆլիսում Անտանտի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հայ–վրացական հաշտության կոնֆերանսի հրավիրումը

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սևանա լճի վրա «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավի գործարկումը
- 2) ԱՄՆ–ից առաջին օգնության ստանալը Հայաստանի առաջին հանրապետությունում
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետության զինանշանի մասին օրենքի հաստատումը
- 4) Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունների՝ Երևանում հրավիրված առաջին կոնֆերանսը
- 5) Առանձին հայկական կորպուսի վերակազմավորումը դիվիզիայի
- 6) ՀՅԴ–ի 9–րդ ընդհանուր ժողովի գումարումը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Էսէռների հետ ՀՅԴ–ի կռալիցիոն կառավարություն կազմելը
- 2) Արևմտահայերի 2–րդ համագումարը Երևանում
- 3) Լոռուց, Ախալքալաքի և Ախալցխայի գավառներից թուրքական զորքերի հեռանալը
- 4) Ալեքսանդր Խատիսյանի գլխավորած կառավարության հրաժարականը

- 5) Հայկական ուժերի առաջնալը դեպի Հյուսիսային Լոռի և մինչև Բոլնիս–Խաչեն ու Շուլավեր հասնելը
- 6) Հայ ժողովրդական կուսակցության 2–րդ համագումարը

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Երևանում հայ–ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 2) «Սպարտակ» երիտասարդական կազմակերպության ստեղծումը
- 3) Արցախահայության 1–ին համագումարը Շուշիում
- 4) «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին Թիֆլիսում հայ–վրացական համաձայնագրի ստորագրումը
- 5) Արարայի ճակատամարտը
- 6) ռազմական գործողությունները դադարեցնելու վերաբերյալ ՌՄԴԽՀ կառավարության և ՀՀ–ի միջև Թիֆլիսում համաձայնագրի ստորագրումը

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գ. Նժդեհի ուժերի հաղթանակը Նուրի փաշայի զորքերի նկատմամբ Որոտանի կիրճում
- 2) Կապանում և Սիսիանում Պողոս Տեր–Դավթյանի գլխավորությամբ հակախորհրդային նոր ապստամբությունները
- 3) «Լարաբաղի ժողովրդական կառավարության» կազմումը
- 4) Ֆրանսիական իշխանությունների կողմից Հայկական լեգեոնի լուծարումը
- 5) հայ–վրացական կարճատև պատերազմի սկիզբը
- 6) թուրքական զորքերի՝ դեպի Բաքու ռազմարշավի սկսվելը

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) թուրք–ադրբեջանցի հրոսակների կողմից Շուշի քաղաքի հայկական թաղամասերի հրկիզումը
- 2) Փարիզում դաշնակից տերությունների Խաղաղության խորհրդաժողովի սկիզբը
- 3) Գ. Նժդեհի ուժերի կողմից Գորիսի ազատագրումը բուլնիկյան զորքերից
- 4) «Թուրքական ազգային ուխտի» ընդունումը քեմալական խորհրդարանի կողմից
- 5) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի իրավիրումը Բաքվում
- 6) Հայաստանի կոմիտեի (Արմենկոմ) ստեղծումը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսի ավարտը
- 2) համալսարանի փոխադրվելը Ալեքսանդրապոլից Երևան
- 3) հայ–թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ ԱՄՆ նախագահ Վիլսոնի իրավարար որոշման հայտնումը
- 4) Ա. Խատիսյանի կառավարության հրաժարականը
- 5) Արցախահայության 9–րդ համագումարը
- 6) Արսեն Շահմազյանի Գորիս ժամանելը և գեներալ–կոմիսարի պաշտոնն ստանձնելը

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Քարոզչության և գործողության խորհրդի» կողմից հակահայ բանաձև-փաստաթղթի ընդունումը
- 2) Փարիզում հայկական պահանջների համատեղ հուշագրի ստորագրումը
- 3) Այնթափի պաշարման սկիզբը քեմալական զորքերի կողմից
- 4) համալսարանի հանդիսավոր բացումը Ալեքսանդրապոլում
- 5) ՀՍԽՀ Ռազմահեղափոխական կոմիտեի ժամանումը Երևան
- 6) խորհրդային զորքերի կողմից Ղարաբաղի, Ջանգեզուրի և Նախիջևանի զինագրավումը

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Անկարայում ֆրանս-թուրքական զինադադարի ստորագրումը
- 2) ՀՅԴ բոլոր կոմիտեների և կազմակերպությունների ղեկավարներին, նախկին կառավարության անդամներին ձերբակալելու և մեկուսացնելու մասին Հայկոմկուսի պլենումի որոշման ընդունումը
- 3) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 4) Հայիեղկոմի՝ «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանի հրապարակումը
- 5) Հայ-վրացական սահմանազատման մասին վերջնական համաձայնագրի ստորագրումը Թիֆլիսում
- 6) Բորիս Լեգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) քեմալականների անակնկալ ներխուժումը հայաբնակ Մարաշ
- 2) Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո
- 3) Անկարայում ֆրանս-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- 4) Կիլիկիայի վերջնական հայաթափումը
- 5) «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը
- 6) Արտակարգ հանձնաժողովի (Չեկա) հիմնումը ՀՍԽՀ-ում

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Լեռնահայաստանի» հռչակումը
- 2) խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
- 3) հայ ժողովրդի անունից Ա. Մյանսիկյանի շնորհակալական բաց նամակ ուղղելը ԱՄՆ նախագահ Ու. Հարդինգին
- 4) Հայիեղկոմի վերակազմավորվելը ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի
- 5) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում
- 6) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Վրաստանի խորհրդայնացման ավարտը
- 2) Հայրենիքի փրկության կոմիտեի ստեղծումը Սիմոն Վրացյանի նախագահությամբ
- 3) նէպին անցման սկիզբը Հայաստանում

- 4) Անկարայում ֆրանս-թուրքական զինադադարի ստորագրումը
- 5) գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը Հայաստանում
- 6) «Լոռու չեզոք գոտում» ապստամբության սկիզբը

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լենինի հանդես գալը Անդրկովկասի «կոմունիստ ընկերներին» ուղղված նամակ-հրահանգով
- 2) «Նորեկեղեցի» կազմակերպության պառակտիչ գործունեության դատապարտումը Հայոց եկեղեցու Գերագույն հոգևոր խորհրդի կողմից
- 3) դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը
- 4) Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավար մարզի կարգավիճակ տրամադրելը
- 5) հայ կինեմատոգրաֆիայի առաջնեկ կինոնկարի ցուցադրումը
- 6) Փետրվարյան ապստամբության բոլոր մասնակիցներին՝ ներառյալ ղեկավարներին, համաներում շնորհելու մասին Հայիեղկոմի դեկրետի ընդունումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ղարաբաղը Ադրբեջանին բռնակցելու որոշման դեմ ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի բողոքելը
- 2) ԽՍՀՄ-ի ստեղծումը
- 3) Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը
- 4) ՀՅԴ «ինքնավերացման» համագումարը
- 5) Ղարաբաղում Թևանի (Ստեփանյան) գլխավորած ապստամբության ճնշումը
- 6) Ս. Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(Բ) Կ կենտկոմի որոշման ընդունումը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գևորգ Ե կաթողիկոսի մահը
- 2) Ստալինի «Մեծ բեկման տարին» հոդվածի հրապարակումը
- 3) ԽՍՀՄ տարածքում Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը
- 4) Երևանում արհեստական կաուչուկի գործարանի կառուցման սկիզբը
- 5) Հայաստանի կոմունիստական երիտասարդական միության (ՀԿԵՄ) ստեղծումը
- 6) ԱԽՍՀՄ-ի կազմավորումը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանի ձերբակալությունը
- 2) Հնչակյանների գործունեության դադարեցումը Խորհրդային Միության տարածքում
- 3) Խորեն արքեպիսկոպոս Մուրադբեգյանի կաթողիկոս ընտրվելը
- 4) ՀՍԽՀ տնտեսության հասնելը նախապատերազմյան՝ 1913 թ. մակարդակին
- 5) Աղասի Խանջյանի ընտրվելը ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար
- 6) Լենինգրադի կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար Ս. Կիրովի սպանությունը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ» չունենալու մասին խորհրդային կառավարության կողմից պաշտոնապես հայտարարելը
- 2) Հյուսիսատլանտյան դաշինքի ստեղծումը
- 3) Նվեր Սաֆարյանի՝ Հայկական 89-րդ հրաձգային դիվիզիայի հրամանատար նշանակվելը
- 4) Թամանյան դիվիզիայի կազմացումը
- 5) Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ) անդրանիկ կոնֆերանսը
- 6) 76-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիայի կազմավորումը

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի ստորագրումը
- 2) Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը
- 3) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի նախաձեռնությամբ Նյու Յորքում համաշխարհային կոնգրեսի կայանալը
- 4) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (<ԲԸՄ) կազմակերպումը
- 5) Մեծ տերությունների ղեկավարների Պոտսդամի կոնֆերանսը
- 6) Սուրեն Թովմասյանի ընտրվելը ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայաստանի անկախության ճանաչումը Թուրքիայի կողմից առանց դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման
- 2) Եվրախորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
- 3) Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ղեկավար մարմնի՝ խորհրդի ձևավորումը
- 4) Խորհրդային Հայաստանում ՀՕԿ-ի և ՀԲԸՄ-ի գործունեության արգելումը
- 5) Կ. Դեմիրճյանին Հայաստանի կոմկուսի առաջին քարտուղարի պաշտոնից ազատելը
- 6) «Ղարաբաղ» կոմիտեի վերանվանվելը «Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտե»-ի

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը
- 2) հայ-թուրքական սահմանի փակումը
- 3) Ցյուրիխում ՀՀ-ի և Թուրքիայի միջև «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը
- 4) ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի բացումը
- 5) ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններում «Միասնություն» դաշինքի հաղթանակը
- 6) նախագահական առաջին ընտրությունները ՀՀ-ում

- 21. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) ՀՀ-ում վարչատարածքային նոր միավորների՝ 10 մարզերի ստեղծումը
 - 2) «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը
 - 3) ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծումը
 - 4) ԼՂԻՄ-ի Հատուկ կառավարման կոմիտեի վերացումը
 - 5) «Կոլցո» («Օղակ») ռազմական գործողության իրականացումը
 - 6) բոլոր զինված ջոկատները ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժեր կոչելու մասին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի հատուկ որոշման ընդունումը
- 22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) ՀՀ-ում եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը
 - 2) ԵՏՄ-ի հիմնադրումը
 - 3) ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի զոհվելը
 - 4) ՀՀ խորհրդարանի ընդունած օրենքը հանրապետությունում բազմակուսակցական համակարգ ստեղծելու մասին
 - 5) Համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով ՀՀ սահմանադրական երկրորդ փոփոխությունների հաստատումը
 - 6) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի կողմից պետական դրոշի հաստատումը
- 23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Սփյուռքում հայ քաղաքական երեք կուսակցությունների կողմից համազգային կենտրոնական մարմնի կազմումը՝ գործողության միասնական ծրագիր մշակելու համար
 - 2) «Հարսանիք լեռներում» գործողության իրագործումը
 - 3) Մոնթե Մելքոնյանի զոհվելը
 - 4) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի կողմից երկրի զինանշանի և օրհներգի հաստատումը
 - 5) Զանգեղանի (Կովսական) շրջանի ազատագրումը հայկական ուժերի կողմից
 - 6) Քարինտակի մատույցներում հայկական ուժերի հաղթանակը ադրբեջանցիների նկատմամբ
- 24. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Ուրուգվայի խորհրդարանի հանձնարարական տալը իր կառավարությանը՝ Հայկական հարցը ՄԱԿ-ի քննարկմանը ներկայացնելու համար
 - 2) խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի դադարեցման մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը
 - 3) Խորհրդային Հայաստանում ՀՕԿ-ի և ՀԲԸՄ-ի գործունեության արգելումը
 - 4) Խորհրդային Հայաստան սփյուռքահայության ներգաղթ իրականացնելու մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը

- 5) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի կողմից երեք տերությունների ղեկավարներին հեռագիր ուղարկելը՝ Հայկական հարցը Պոտսդամի կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով
- 6) Երևանի Լենինի հրապարակի (Հանրապետության հրապարակի) ճարտարապետական համալիրի կառուցման ավարտը

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հովսեփ Օրբելու նշանակվելը Արմֆանի նախագահ
- 2) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի գործունեության ավարտը
- 3) Իրաքից հայ գաղթականների առաջին խմբի տեղափոխվելը Հայաստան
- 4) Լենինականի (Գյումրի) պետական թատրոնի հիմնումը
- 5) Երևանի գինու-կոնյակի «Արարատ» գործարանի վերագործարկվելը
- 6) Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը ԽՍՀՄ տարածքում

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լենինականի հէկի գործարկումը
- 2) Ս. Էջմիածնի Գերագույն հոգևոր խորհրդի կողմից «Նոր եկեղեցի» կազմակերպության պառակտիչ գործունեության դատապարտումը
- 3) Խորհրդային Հայաստանում ՀՕԿ-ի գործունեության արգելումը
- 4) Խորհրդային Հայաստանում Երևանի գինու-կոնյակի «Արարատ» գործարանի վերագործարկումը
- 5) ԽՍՀՄ տարածքում հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը
- 6) Հանրապետության առաջին պետական դրամատիկական թատրոնի բացումը

27. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Էջմիածնում մշակութային-պատմական ինստիտուտի հիմնումը
- 2) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը
- 3) Լոզանի կոնֆերանսի ավարտը
- 4) խորհրդահայ ճարտարապետների միության ստեղծումը
- 5) Հովհաննես Ադամյանի կողմից Երևանում առաջին անգամ եռագույն հեռուստատեսության ցուցադրումը
- 6) Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավար մարզի կարգավիճակ տրամադրելը

28. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը Ադանայում
- 2) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում
- 3) Երևանում ութ կետից բաղկացած հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 4) նէպից հրաժարվելու և կուլակությունը որպես դասակարգ վերացնելու քաղաքականությանն անցնելու մասին հայտարարությունը
- 5) Խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
- 6) «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» Հայիեղկոմի հրամանի հրապարակումը

29. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Երևանում գեղարվեստի դպրոցի հիմնումը
- 2) Արևմտահայերի 2-րդ համագումարը
- 3) Բ. Լեգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրությունների անցկացումը
- 5) Ալեքսանդրապոլի անկումը և զինադադարի պայմանների ընդունումը Հայաստանի կառավարության կողմից
- 6) «Լեռնահայաստանի» հռչակումը

30. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Անկախ պետությունների համագործակցության (ԱՊՀ) ստեղծումը
- 2) ՀՀ-ում բազմակուսակցական համակարգ ստեղծելու մասին օրենքի ընդունումը
- 3) ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը
- 4) ԼՂՀ պետական դրոշի հաստատումը
- 5) ՀՀ Գերագույն խորհրդի վերանվանվելը Ազգային ժողովի
- 6) ՀՀ-ում առաջին նախագահական ընտրությունների անցկացումը

31. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայաստանի անդամակցելը ԵԱՀԿ-ին
- 2) ՀՀ լիիրավ անդամակցությունը Եվրոպայի խորհրդին (ԵԽ)
- 3) ՀՀ ՄԱԿ-ի լիիրավ անդամ դառնալը
- 4) Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի նշումը
- 5) ՀՀ-ի ճանաչումը ԱՄՆ-ի կողմից
- 6) ՀՀ լիիրավ անդամակցությունը Եվրասիական տնտեսական միությանը

32. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Էնվերի սպանությունը
- 2) Քեմալական զորքերի վերջնականապես հեռանալը Ալեքսանդրապոլից
- 3) Թալեաթի մահապատժի իրագործումը
- 4) ԱԽՍՀՄ-ի ստեղծումը
- 5) Լոզանի կոնֆերանսի բացումը
- 6) Սայիդ Հալիմի սպանությունը

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Հայաստանի անկախության վերաբերյալ Հայոց ազգային խորհրդի կոչի հրապարակումը
- 2) Բաթումի հայ-թուրքական բանակցությունները
- 3) ՀՀ բանակի կազմավորումը
- 4) Մայիսյան ապստամբությունը բոլշևիկների կողմից
- 5) Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ստեղծումը
- 6) Հայաստանի խորհրդի նախագահ ընտրվելը

Անուն

- ա. Արսեն Շահմազյան
- բ. Բարսեղ Կանաչյան
- գ. Ավետիք Սահակյան
- դ. Թովմաս Նազարբեկյան

- ե. Նիկոլ Աղբալյան
- զ. Ստեփան Ալավերդյան
- է. Ալեքսանդր Խատիսյան

- 1) 1-ե, 2-է, 3-դ, 4-զ, 5-ա, 6-գ
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա, 6-գ

- 3) 1-զ, 2-բ, 3-զ, 4-ա, 5-ե, 6-դ
- 4) 1-զ, 2-է, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-զ

2. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1920 թ. նոյեմբերի 30
- 2) 1921 թ. հունիսի 1
- 3) 1921 թ. փետրվարի 25
- 4) 1920 թ. դեկտեմբերի 25

- 5) 1921 թ. հուլիսի 13
- 6) 1921 թ. հունիսի 12
- 7) 1921 թ. փետրվարի 26
- 8) 1921 թ. հունիսի 30

Իրադարձություն

- ա. Ադրբեջանի հեղկոմի հայտարարությունը՝ «Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը Խորհրդային Հայաստանի մաս ճանաչելու մասին»
- բ. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Թիֆլիս
- գ. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Սիսիան
- դ. Ինքնավար Սյունիքի հռչակումը
- ե. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Մեղրի
- զ. «Լեռնային Ղարաբաղի՝ Հայաստանին պատկանելության մասին» ՀՍԽՀ ԺԿԽ-ի հայտարարության հրապարակումը
- է. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն

ը. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի սկիզբը
թ. մեծ պետությունների Լոնդոնի կոնֆերանսի սկիզբը

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-ը, 7-ե, 8-է
- 2) 1-ա, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-զ, 6-գ, 7-թ, 8-ե
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-ը, 6-է, 7-թ, 8-գ
- 4) 1-ա, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-զ, 7-ը, 8-գ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթվեր

1) 1920 թ. մայիսի 30	5) 1920 թ. օգոստոսի 10
2) 1921 թ. հոկտեմբերի 13	6) 1921 թ. հոկտեմբերի 20
3) 1920 թ. նոյեմբերի 13	7) 1920 թ. հոկտեմբերի 28
4) 1918 թ. հունիսի 4	8) 1921 թ. մարտի 16
	9) 1918 թ. մարտի 3

Ստորագրված միջազգային փաստաթղթեր

- ա. Կարսի պայմանագիր
բ. Բաթումի հաշտության պայմանագիր
գ. Անկարայի ֆրանս-թուրքական զինադադարի համաձայնագիր
դ. Անկարայի ֆրանս-թուրքական պայմանագիր
ե. հայ-վրացական համաձայնագիր՝ «Լոռու չեզոք գոտի» վրացական զորքեր մտցնելու մասին
զ. Թիֆլիսի հայ-ռուսական համաձայնագիր
է. Խորհրդա-քեմալական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագիր
ը. հայ-ռուսական «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»
թ. Մոսկվայի «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագիր
ժ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագիր

- 1) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-զ, 6-ա, 7-ը, 8-է, 9-թ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-բ, 5-զ, 6-դ, 7-ը, 8-թ, 9-ժ
- 3) 1-դ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-բ, 6-ը, 7-գ, 8-թ, 9-ժ
- 4) 1-դ, 2-ը, 3-զ, 4-ժ, 5-զ, 6-ե, 7-է, 8-թ, 9-բ

4. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) պետական լեզվի մասին ՀՀ օրենքի ընդունումը
- 2) Արարայի ճակատամարտը
- 3) Անկարայում ֆրանս-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- 4) Հայաստանի կոմիտեի (Արմենկոմ) ստեղծումը
- 5) Սևրի պայմանագրի ստորագրումը
- 6) զինանշանի մասին ՀՀ օրենքի ընդունումը
- 7) Անդրկովկասյան սեյմի լուծարումը

ա. 1919 թ. մայիսի 28
բ. 1918 թ. մայիսի 26
գ. 1920 թ. օգոստոսի 10
դ. 1919 թ. դեկտեմբերի 26

ե. 1921 թ. հոկտեմբերի 20
զ. 1918 թ. սեպտեմբերի 19
է. 1919 թ. սեպտեմբեր
ը. 1920 թ. հուլիսի 23

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-ը, 4-է, 5-բ, 6-ե, 7-գ
- 2) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-գ, 5-ա, 6-է, 7-դ
- 3) 1-ը, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-ե, 7-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-է, 5-գ, 6-ը, 7-բ

5. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1974 թ.	4) 1987 թ.
2) 1945 թ.	5) 1947 թ.
3) 1965 թ.	6) 1967 թ.

ա. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի առաջարկով կազմված պատվիրակության կողմից ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալին հայկական հողային պահանջների մասին հուշագրի ներկայացումը

բ. Կիլիկիային ինքնավարություն տրամադրելու վերաբերյալ հայկական պատվիրակությունների կողմից պահանջի ներկայացումը

գ. հայ քաղաքական երեք կուսակցությունների կողմից Համագգային կենտրոնական մարմնի կազմումը

դ. Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը Եվրախորհրդարանի կողմից

ե. Մոնտեվիդեոյում հրավիրված Լատինական Ամերիկայի միջխորհրդարանական համագումարի՝ ՄԱԿ-ում Հայոց հարցի քննարկմանը աջակցելու մասին որոշման ընդունումը

զ. Կիպրոսի արտգործնախարար Կիպրիանուի՝ ՄԱԿ-ի ամբիոնից Հայկական հարցը քննարկելու կոչը

է. ՄԱԿ-ի անդրանիկ նիստի գումարումը

1) 1-գ, 2-է, 3-գ, 4-դ, 5-ա, 6-ե	3) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-գ, 6-ե
2) 1-գ, 2-է, 3-ա, 4-ե, 5-դ, 6-բ	4) 1-գ, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-դ

6. Կատարել համապատասխանեցում.

1) Պարենային օգնություն ստանալու նպատակով ԱՄՆ մեկնած ՀՀ պատվիրակության ղեկավարը

2) Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Կ. Պոլիս մեկնած հայկական պատվիրակության ղեկավարը

3) «Վարդան գորավար» գրահագնացքի հրամանատարը

4) Փարիզի խորհրդաժողովում Ազգային պատվիրակության ղեկավարը

5) Կիլիկիայի հայկական ինքնավարության կառավարության ղեկավարը

6) Սյունիքի ինքնապաշտպանական ուժերի գլխավոր հրամանատարը

7) Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովում Խորհրդային Հայաստանի ներկայացուցիչը

- ա. Սարգիս Մուսայելյան
- բ. Ալեքսանդր Բեկզադյան
- գ. Միհրան Տամատյան
- դ. Հովհաննես Քաջազունի

- ե. Լևոն Շանթ
- զ. Ավետիս Ահարոնյան
- է. Պողոս Նուբար
- ը. Գարեգին Նժդեհ

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-է, 5-բ, 6-ը, 7-ե
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ը, 4-գ, 5-ա, 6-է, 7-բ

- 3) 1-ը, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-ե, 7-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-է, 5-գ, 6-ը, 7-բ

7. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) 1918 թ. սեպտեմբերին կազմավորված հայկական դիվիզիայի հրամանատարը
- 2) Մայիսյան ապստամբության ժամանակ կարմիր զորքերի հրամանատարը
- 3) 1918 թ. Վրաստանում հիմնված ՀՀ դիվանագիտական առաքելության ղեկավարը
- 4) Փարիզի խորհրդաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավարը
- 5) Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) առաջին նախագահը
- 6) Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Բեռլին և Վիեննա մեկնած հայկական պատվիրակության ղեկավարը

- ա. Սարգիս Մուսայելյան
- բ. Ալեքսանդր Մյասնիկյան
- գ. Հովհաննես Թումանյան

- դ. Մովսես Սիլիկյան
- ե. Ավետիս Ահարոնյան
- զ. Արշակ Զամալյան
- է. Համո Օհանջանյան

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-է, 5-գ, 6-բ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ, 6-գ

- 3) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-է
- 4) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-գ, 6-է

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1920 թ. օգոստոսի 10
- 2) 1918 թ. հունիսի 4
- 3) 1920 թ. մայիսի 30

- 4) 1918 թ. մարտի 3
- 5) 1920 թ. օգոստոսի 24
- 6) 1921 թ. հոկտեմբերի 20

Պայմանագիր կամ համաձայնագիր

- ա. Հայ-վրացական զինադադարի
- բ. Անկարայի ֆրանս-թուրքական հաշտության
- գ. Մոսկվայում նախաստորագրված ռուս-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության»
- դ. Սևրի խաղաղության
- ե. Անկարայի ֆրանս-թուրքական զինադադարի
- զ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության
- է. Բաթումի հաշտության

- 1) 1-դ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-գ, 6-բ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-բ

- 3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-գ, 6-ե
- 4) 1-դ, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-գ, 6-ե

9. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հունվար	4) 1920 թ. օգոստոս
2) 1920 թ. ապրիլ	5) 1920 թ. սեպտեմբեր
3) 1920 թ. մայիս	6) 1921 թ. սկիզբ

Իրադարձություն

- ա. Այնթապի ինքնապաշտպանության սկիզբը
- բ. թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը
- գ. Մարաշի գրավումը թուրքերի կողմից
- դ. ՀՀ պատվիրակության գործուղումը Մոսկվա
- ե. «Հայկական լեգեոնի» լուծարումը
- զ. Արարայի ճակատամարտը
- է. Այնթապիցիների՝ իրենց քաղաքը լքելը

1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ, 6-է	3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-է, 6-ե
2) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-է	4) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-գ

10. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՀ ներքին գործերի նախարար
- 2) Փարիզի խորհրդաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
- 3) Կիլիկիայի հայկական կառավարության ղեկավար
- 4) ՀՀ վարչապետ
- 5) Լեոնահայաստանի վարչապետ
- 6) ՀՀ խորհրդի նախագահ
- 7) ՀՀ զինվորական նախարար
- 8) Ազգային պատվիրակության ղեկավար
- 9) Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ

Անուն

ա. Գարեգին Նժդեհ	գ. Մովսես Սիլիկյան
բ. Ավետիք Սահակյան	է. Ավետիս Ահարոնյան
գ. Սարգիս Կասյան	ը. Միհրան Տամատյան
դ. Արամ Մանուկյան	թ. Համո Օհանջանյան
ե. Հովհաննես Հախվերդյան	ժ. Պողոս Նուբար

- 1) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-ե, 8-ժ, 9-գ
- 2) 1-բ, 2-ժ, 3-ե, 4-դ, 5-գ, 6-է, 7-գ, 8-թ, 9-ա
- 3) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-գ, 8-ժ, 9-գ
- 4) 1-բ, 2-ժ, 3-գ, 4-դ, 5-ա, 6-է, 7-ե, 8-թ, 9-գ

11. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հոկտեմբերի 11	4) 1920 թ. նոյեմբերի 23
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 14	5) 1920 թ. նոյեմբերի 29
3) 1920 թ. հոկտեմբերի 28	6) 1920 թ. դեկտեմբերի 2

Իրադարձություն

- ա. Կարսի անկումը
բ. Երևանի հայ-ռուսական համաձայնագրի կնքումը
գ. հայ-ռուսական «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը
դ. Հ. Օհանջանյանի կառավարության հրաժարականի ընդունումը
ե. Հայաստանը խորհրդայնացնելու համար վճռական գործողությունների դիմելու մասին ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի քաղքյուրոյի որոշման ընդունումը
զ. Բ. Լեգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան
է. Հայաստանի ՌԿԿ-ի մուտքը Հայաստան և «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետության» հռչակումը

1) 1-ե, 2-զ, 3-բ, 4-դ, 5-ա, 6-գ	3) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-է, 6-գ
2) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-դ, 6-բ	4) 1-զ, 2-ե, 3-զ, 4-դ, 5-է, 6-բ

12. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՄԽԸ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի նախագահ
- 2) Ղարաբաղում տեղի ունեցած ապստամբության ղեկավար
- 3) Ինքնավար Սյունիքի սպարապետ
- 4) ՀՄԽԸ Ժողկոմխորհի նախագահ
- 5) ՀՄԽԸ արտակարգ կոմիսար Ղարաբաղում
- 6) Հայրենիքի փրկության կոմիտեի նախագահ

Անուն

ա. Ա. Մռավյան	դ. Ս. Վրացյան
բ. Ա. Մյասնիկյան	ե. Գ. Նժդեհ
գ. Ս. Կասյան	զ. Թևան (Ստեփանյան)
	է. Ս. Լուկաշին
-
1) 1-բ, 2-զ, 3-դ, 4-զ, 5-ա, 6-ե	3) 1-է, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-դ
2) 1-է, 2-զ, 3-դ, 4-զ, 5-բ, 6-ա	4) 1-բ, 2-է, 3-զ, 4-զ, 5-ա, 6-դ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1921 թ. ապրիլի 14	4) 1921 թ. հունիսի 12
2) 1921 թ. հունիսի 1	5) 1922 թ. դեկտեմբերի 10-13
3) 1921 թ. դեկտեմբեր	6) 1923 թ. հուլիսի 7

Իրադարձություն

- ա. Լեոնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի ստեղծումը
- բ. ԽՍՀՄ կազմավորումը
- գ. Լեոնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
- դ. ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին ընտրությունները
- ե. Վ. Լենինի նամակը Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի կոմունիստներին
- զ. Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարը
- է. «Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին պատկանելու» մասին ՀՍԽՀ Ժողկոմ-խորհի հայտարարության հրապարակումը

- 1) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-է, 5-զ, 6-ա
- 2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ
- 3) 1-դ, 2-զ, 3-ե, 4-է, 5-զ, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա

14. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Ահարոնյան
- 2) Ֆոն Լոսով
- 3) Ա. Սահակյան
- 4) Խալիլ բեյ
- 5) Ա. Չխենկելի
- 6) Պողոս Նուբար

Պաշտոն

- ա. Հայոց ազգային պատվիրակության ղեկավար
- բ. անդրկովկասյան պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
- գ. Մոսկվա մեկնած ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
- դ. Գերմանիայի ներկայացուցիչը Բաթումի բանակցություններում
- ե. Հայաստանի խորհրդի նախագահ
- զ. թուրքական պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
- է. Փարիզի վեհաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-զ, 5-դ, 6-ա
- 2) 1-ե, 2-զ, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-զ
- 3) 1-է, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-բ, 6-ա
- 4) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-զ

15. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1939 թ. օգոստոսի 23
- 2) 1940 թ. հունվարի 15
- 3) 1938 թ. օգոստոսի 4
- 4) 1942 թ. հունիսի 14
- 5) 1945 թ. հուլիսի 2
- 6) 1945 թ. մարտի 19

- ա. Պոտոսդամի կոնֆերանսի սկիզբը
- բ. Կ. Սիմոնյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչման շնորհումը
- գ. 390-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը
- դ. խորհրդային կառավարության կողմից խորհրդա-թուրքական 1925 թ. պայմանագրի դենտնսացիան
- ե. 409-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը
- զ. խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը

է. Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(բ)Կ կենտրոնի որոշման ընդունումը

- 1) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ա, 5-է, 6-գ
- 2) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-բ, 5-դ, 6-գ

- 3) 1-գ, 2-ե, 3-է, 4-գ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-բ, 3-է, 4-գ, 5-ե, 6-դ

16. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) ավելի քան 60000
- 2) 108
- 3) մոտ 3000

- 4) մոտ 15500
- 5) ավելի քան 100000
- 6) 515000

Փաստ

ա. ամբողջ Անդրկովկասից 1949 թ. արտարված հայեր

բ. Երևանի հանրահավաքում ցուցարարների թիվը 1988 թ. փետրվարի 25-26-ին

գ. հայկական ազգային դիվիզիաների շարքերում Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցած հայորդիներ

դ. Սպիտակի երկրաշարժից հետո անօթևան մնացածներ

ե. Հայաստանում 1945-1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնադատվածներ

զ. Հայաստանում 1950-1970-ական թթ. հակախորհրդային գործունեության համար դատապարտվածներ

է. պատերազմի տարիներին գործած սխրանքների համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչման արժանացած հայորդիներ

- 1) 1-բ, 2-է, 3-դ, 4-ա, 5-գ, 6-գ
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ, 6-գ

- 3) 1-գ, 2-է, 3-ե, 4-գ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-բ, 6-դ

17. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1989 թ. օգոստոսի 16
- 2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1
- 3) 1989 թ. նոյեմբերի 30

- 4) 1991 թ. դեկտեմբերի 21
- 5) 1988 թ. նոյեմբերի 24
- 6) 1989 թ. նոյեմբերի 28

ա. ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Բելովեժյան արգելանոց-անտառում

բ. Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհրդի անդամների մասնակցությամբ Հայաստանի Գերագույն խորհրդի արտահերթ նստաշրջանի սկիզբը

գ. Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարը

դ. ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Ալմա Աթայում

ե. ԼՂԻՄ-ում Հատուկ կառավարման կոմիտեն վերացնելու մասին ԽՍՀՄ ԳԽ որոշման ընդունումը

զ. պարետային դրություն մտցնելը Երևանում

է. ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի կողմից «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը

- 1) 1-գ, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-զ, 6-ե
- 2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ

- 3) 1-գ, 2-է, 3-բ, 4-զ, 5-դ, 6-ա
- 4) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ

18. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1990 թ. մայիսի 20
- 2) 1989 թ. հունվարի 9
- 3) 1988 թ. մայիսի 21

- 4) 1990 թ. հունվարի 13-20
- 5) 1988 թ. փետրվարի 27-29
- 6) 1987 թ. նոյեմբեր
- 7) 1988 թ. փետրվարի 21

ա. Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորագրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա

բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի համալրումը նոր անդամներով

գ. Կ. Դեմիրճյանին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնից ազատելը

դ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա

ե. Բաքվի հայության կոտորածները և տեղահանությունը

զ. ԽՄԿԿ կենտկոմի որոշման ընդունումը՝ Արցախյան շարժման որակումը որպես «ծայրահեղական»

է. Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ժողովրդավարական և այլընտրանքային ընտրությունները

ը. հայերի ջարդերը Սումգաիթում

- 1) 1-է, 2-դ, 3-զ, 4-ե, 5-ը, 6-ա, 7-զ
- 2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ, 7-զ

- 3) 1-է, 2-դ, 3-ը, 4-զ, 5-ա, 6-բ, 7-զ
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա, 7-զ

19. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Մարտունաշենի հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 2) Դարալազյազի շրջանի գյուղացիության զինված ելույթը բռնի կոլեկտիվացման դեմ
- 3) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- 4) Հայրենական պատերազմի ավարտից քիչ անց ձերբակալված հայ մարշալը
- 5) գետաշենցիների հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 6) ՀՀԾ համագումարը

Անուն

- ա) Թաթուլ Կրպեյան
- բ) Իգոր Մուրադյան
- գ) Սերգեյ Խուդյակով

- դ) Սիմոն Աշիբգյոզյան
- ե) Սերգեյ Ազանով
- զ) Ղարդաշխան
- է) Լևոն Տեր-Պետրոսյան

- 1) 1-ա, 2-զ, 3-բ, 4-զ, 5-դ, 6-է
- 2) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-զ

- 3) 1-ա, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-դ, 6-բ
- 4) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-զ, 5-ա, 6-է

20. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ Սահմանադրության ընդունում
- 2) ՀՀ վարչատարածքային փոփոխությունների իրականացում
- 3) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների հանրաքվե
- 4) ՀՀ նախագահական առաջին ընտրություններ
- 5) սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծում
- 6) եռաստիճան դատական համակարգի ներդրում

Տարեթիվ

- ա. 1992 թ. հունվար
բ. 1990 թ. նոյեմբեր
գ. 1991 թ. հոկտեմբեր

- դ. 1995 թ. հուլիս
ե. 1995 թ. դեկտեմբեր
զ. 1999 թ. հունիս
է. 2005 թ. նոյեմբեր

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-բ, 6-զ
- 2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ
- 3) 1-դ, 2-ե, 3-զ, 4-է, 5-բ, 6-զ
- 4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-բ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ նախագահական I ընտրություններ
- 2) ՀՀ խորհրդարանական I ընտրություններ
- 3) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 4) ՀՀ արտահերթ նախագահական ընտրություններ
- 5) ՀՀ խորհրդարանական II ընտրություններ
- 6) ՀՀ նախագահական II ընտրություններ

Տարեթիվ

- ա. 1991 թ. հոկտեմբերի 16
բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21
գ. 1996 թ. սեպտեմբերի 22

- դ. 1998 թ. մարտ
ե. 1999 թ. մայիսի 30
զ. 1999 թ. հոկտեմբերի 27
է. 1995 թ. հուլիսի 5

- 1) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-է, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ
- 3) 1-ա, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-զ
- 4) 1-է, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-զ

22. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ Սահմանադրության ընդունումը
- 2) Հրանտ Դինքի սպանությունը
- 3) Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը
- 4) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 5) ԼՂՀ անկախության հանրաքվե
- 6) ՀՀ-ի և Թուրքիայի միջև «Երկկողմ դիվանագիտական կապերի հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը

Տարեթիվ

ա. 2007 թ. հունվարի 19
բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21
գ. 1991 թ. սեպտեմբերի 2
դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10

ե. 1991 թ. դեկտեմբերի 10
զ. 1998 թ. փետրվար
է. 1995 թ. հուլիսի 5

- 1) 1-է, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-դ
- 2) 1-է, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-ե, 6-դ

- 3) 1-զ, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1949 թ. օգոստոս
2) 1922 թ. հունվարի 10
3) 1948 թ. սեպտեմբերի 14

4) 1922 թ. նոյեմբերի 20
5) 1946 թ. հունիսի 23
6) 1921 թ. մարտի 14

Իրադարձություն

ա. Մոսկվայի խորհրդա-թուրքական պայմանագրի կնքումը
բ. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին

գ. Լոնդոնի կոնֆերանսի ավարտը

դ. հայրենադարձների առաջին խմբի մեկնումը Բեյրութից «Տրանսիլվանիա» շոգենավով

ե. Ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը

զ. Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը

է. Միջազգետքում ապաստանած հայերի երկրորդ խմբի ժամանումը Բաթում

- 1) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-զ
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-զ, 5-է, 6-ա

- 3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-է, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-զ, 5-դ, 6-զ

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1962-1982 թթ.
2) 1947 թ.
3) 1946 թ.
4) 1921-1936 թթ.
5) 1948 թ.
6) 1950-ական թթ.

Ներգաղթողների թվաքանակ

ա) 4000
բ) 10000
գ) 8000
դ) 42000
ե) 25000
զ) 32000
է) 51000

- 1) 1-դ, 2-բ, 3-է, 4-զ, 5-գ, 6-ա
- 2) 1-զ, 2-ե, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-ա

- 3) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-զ
- 4) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-է

25. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

1) Արամ Խաչատրյան	4) Արտաշես Հովսեփյան
2) Սարգիս Մուրադյան	5) Նաիրի Զարյան
3) Համո Բեկնազարյան	6) Մինաս Ավետիսյան

Սրեղծագործություն

- ա. «Անլռելի զանգակատուն» պոեմի պատկերագրողում
բ. «Ալեքսանդր Թամանյան» արձան
գ. «Սպարտակ» բալետ
դ. «Ծնողներս» կտավ
ե. «Պեպո» կինոնկար
զ. «Կոմիտասի վերջին գիշերը» նկարաշար
է. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգություն

1) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-ա	3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-է, 6-դ
2) 1-է, 2-զ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-դ	4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ, 6-ա

26. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

1) Էդվարդ Միրզոյան	4) Դավիթ Մալյան
2) Նիկողայոս Բունիաթյան	5) Բաբկեն Առաքելյան
3) Գևորգ Զահուկյան	6) Շարա Տալյան

Մասնագիտություն

ա. հնագետ	ե. երկրաբան
բ. կոմպոզիտոր	զ. լեզվաբան
գ. երգիչ	է. դերասան
դ. ճարտարապետ	

1) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-գ	3) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-գ, 5-է, 6-դ
2) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-է, 5-գ, 6-դ	4) 1-բ, 2-դ, 3-զ, 4-է, 5-ա, 6-գ

27. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

1) Արուս Ոսկանյան	4) Ստեփան Ղամբարյան
2) Տիգրան Զրբաշյան	5) Հայկանուշ Դանիելյան
3) Հովսեփ Օրբելի	6) Երվանդ Քոչար

Մասնագիտություն

ա. քիմիկոս	ե. երկրաբան
բ. պատմաբան	զ. արևելագետ
գ. երգիչ	է. դերասան
դ. քանդակագործ	

1) 1-է, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-գ, 6-դ

2) 1-է, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-գ, 6-դ

3) 1-է, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-ա

4) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-ա

28. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

1) Աշ. Հովհաննիսյան, Ս. Երեմյան

2) Գ. Արեշյան, Հ. Քեչեկ

3) Ա. Հարությունյան, Է. Հովհաննիսյան

4) Մ. Աբեղյան, Ա. Տերտերյան

5) Հ. Աճառյան, Գ. Ղափանցյան

6) Ս. Մերկուրով, Ա. Սարգսյան

Մասնագիտություն

ա. գրականագետ

բ. կոմպոզիտոր

գ. երգիչ

դ. քանդակագործ

ե. պատմաբան

զ. լեզվաբան

է. բժիշկ

1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-է, 5-գ, 6-դ

2) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-է

3) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-ա, 5-գ, 6-դ

4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-գ

29. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

ա. «Լեոնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի մարզային խորհրդի միջնորդությունը՝ մարզը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ի կազմից հանելու և Հայկական ԽՍՀ-ի կազմի մեջ մտցնելու մասին» հարցի քննարկումը և որոշման ընդունումը

բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի վերանվանվելը «Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտե»-ի

գ. Սուրեն Հարությունյանի նշանակումը ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնում

դ. Սումգաիթյան ոճագործությունը

ե. ԼԴԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնում Հենրիխ Պողոսյանի ընտրվելը

զ. Հայաստանում առաջին նախագահական ընտրությունների անցկացումը

է. Սպիտակի երկրաշարժը

ը. ՀՀԿ, ԲՀԿ և ՀՅԴ կուսակցությունների համաձայնագրի ստորագրումը կալիցիոն կառավարության ստեղծման մասին

թ. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը

ժ. «Հռչակագիր Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակման մասին» որոշման ընդունումը

Տարեթիվ

1) 1988 թ. մայիսի 21	6) 1988 թ. դեկտեմբերի 7
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 2	7) 2007 թ. մայիսի 12
3) 1988 թ. փետրվարի 20	8) 1988 թ. մայիսի 31
4) 1988 թ. փետրվարի 27-29	9) 1989 թ. նոյեմբերի 4
5) 1988 թ. փետրվարի 23	10) 1991 թ. հոկտեմբերի 16
	11) 1989 թ. դեկտեմբերի 7

- 1) ա-1, բ-8, գ-3, դ-5, ե-4, զ-10, է-6, ը-7, թ-11, ժ-2
- 2) ա-3, բ-6, գ-1, դ-4, ե-5, զ-7, է-11, ը-8, թ-2, ժ-9
- 3) ա-1, բ-6, գ-3, դ-4, ե-5, զ-9, է-11, ը-8, թ-10, ժ-2
- 4) ա-3, բ-8, գ-1, դ-4, ե-5, զ-10, է-6, ը-7, թ-9, ժ-2

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- ա. Գերմանիայի և ԽՍՀՄ-ի միջև չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- բ. 89-րդ Թամանյան դիվիզիայի կազմացումը
- գ. Յակով Ջարոբյանի ընտրվելը ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնում
- դ. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի դուրս գալը Բեյրութ նավահանգստից
- ե. Լոզանի կոնֆերանսի հրավիրումը
- զ. Լոնդոնի կոնֆերանսի հրավիրումը
- է. «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման մասին» արձանագրությունների վավերացման գործընթացի կասեցումը
- ը. կուսակցությունների վերաբերյալ օրենքը խախտելու ամբաստանությամբ դաշնակցության գործունեության կասեցումը Հայաստանում
- թ. «Հարսանիք լեռներում» գործողությունը

Տարեթիվ

1) 1921 թ.	6) 1956 թ.
2) 2010 թ.	7) 1946 թ.
3) 1994 թ.	8) 1960 թ.
4) 1992 թ.	9) 1922 թ.
5) 1939 թ.	10) 1991 թ.

- 1) ա-7, բ-8, գ-6, դ-1, ե-9, զ-5, է-2, ը-4, թ-10
- 2) ա-5, բ-8, գ-6, դ-1, ե-7, զ-9, է-2, ը-4, թ-10
- 3) ա-5, բ-6, գ-8, դ-7, ե-1, զ-9, է-10, ը-3, թ-4
- 4) ա-5, բ-6, գ-8, դ-7, ե-9, զ-1, է-2, ը-3, թ-4

31. Կատարել համապատասխանեցում.

Փաստ

- ա. Ամբողջ Անդրկովկասից 1949 թ. աքսորված հայերի թիվը
- բ. 1988 թ. փետրվարի 25–26–ին Երևանի հանրահավաքում ցուցարարների թիվը
- գ. Հայրենական պատերազմին մասնակցած հայ գեներալների թիվը
- դ. 1948 թ. Հայաստան ներգաղթածների թիվը
- ե. Հայրենական պատերազմում Փառքի շքանշանի արժանացած հայերի թիվը
- զ. Սպիտակի երկրաշարժի հետևանքով զոհվածների թիվը

Թվաքանակ

1) 27	5) 25000
2) 64	6) 100 հազարից ավել
3) 15500	7) 17 000
4) 10000	
1) ա–6, բ–7, գ–1, դ–5, ե–2, զ–4	3) ա–3, բ–7, գ–1, դ–4, ե–2, զ–5
2) ա–3, բ–6, գ–1, դ–4, ե–2, զ–7	4) ա–3, բ–6, գ–2, դ–4, ե–1, զ–5

32. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Արամ Մանուկյան	4) Ալեքսանդր Մյասնիկյան
2) Ավետիք Սահակյան	5) Ալեքսանդր Բեկզադյան
3) Սիմոն Վրացյան	6) Սարգիս Սրապիոնյան

Պաշտոն

- ա. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ
 - բ. ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի նախագահ
 - գ. Հայաստանի խորհրդի նախագահ
 - դ. ՀՍԽՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի նախագահ
 - ե. Մոսկվայի ռուս–թուրքական բանակցություններին մասնակցելու համար ստեղծված հայկական պատվիրակության ղեկավար
 - զ. ՀՀ զինվորական նախարար
 - է. ՀՀ ներքին գործերի նախարար
1) 1–գ, 2–է, 3–դ, 4–ե, 5–ա, 6–զ,	3) 1–ա, 2–դ, 3–բ, 4–գ, 5–ե, 6–է
2) 1–է, 2–գ, 3–ա, 4–բ, 5–զ, 6–դ	4) 1–է, 2–գ, 3–ա, 4–բ, 5–ե, 6–դ

33. Անունները համապատասխանեցնել Հայաստանի առաջին հանրապետության շրջանի իրադարձություններին.

- 1) Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստի բացումը
- 2) հայերենի՝ որպես պետական լեզվի մասին օրենքի ստորագրումը
- 3) Առանձին հայկական կորպուսի վերակազմավորումը դիվիզիայի
- 4) Մայիսյան ապստամբությունը Հայաստանում
- 5) Վրաստանում ՀՀ դիվանագիտական առաքելության հիմնումը
- 6) Փարիզում Հայոց ազգային համագումարի հրավիրումը

ա. Արշակ Զամալյան
բ. Պողոս Նուբար
գ. Սարգիս Մուսայելյան
դ. Լևոն Շանթ

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-է, 6-ե
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-է, 4-գ, 5-ա, 6-բ

ե. Ավետիք Սահակյան
զ. Սերգեյ Մելիք-Յուլյան
է. Մովսես Սիլիկյան

- 3) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-է, 6-բ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-գ, 5-բ, 6-ա

34. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Մ. Սիլիկյան
- 2) Հ. Պողոսյան
- 3) Ս. Շահումյան
- 4) Խ. Կարճիկյան
- 5) Ս. Կասյան
- 6) Ս. Տեր-Գաբրիելյան
- 7) Ի. Մուրադյան

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-ը, 4-դ, 5-գ, 6-գ, 7-է
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-գ, 5-բ, 6-է, 7-ա

Պաշտոն

ա. «Ղարաբաղ կոմիտեի» անդամ
բ. Հայիեղկոմի նախագահ
գ. ՀՀ ֆինանսների նախարար
դ. ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
ե. հայկական դիվիզիայի հրամանատար
զ. Բաքվի կոմունայի ղեկավար
է. Հայաստանի ժողովրդների նախագահ
ը. ՀՍԽՀ արտաքին գործերի ժողով

- 3) 1-բ, 2-գ, 3-գ, 4-դ, 5-ը, 6-ա, 7-է
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-ը, 6-գ, 7-ա

35. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

ա. Լեո
բ. Գրիգոր Ղափանցյան
գ. Մանուկ Աբեղյան
դ. Համբարձում Քեչեկ

ե. Մարտիրոս Սարյան
զ. Ալեքսանդր Թամանյան
է. Ռոմանոս Մելիքյան

Մասնագիտություն

- 1) ճարտարապետ
- 2) լեզվաբան
- 3) գրականագետ
- 4) նկարիչ

- 5) կոմպոզիտոր
- 6) պատմաբան
- 7) բժիշկ
- 8) ճարտարագետ

- 1) ա-6, բ-2, գ-3, դ-7, ե-4, զ-1, է-5
- 2) ա-2, բ-6, գ-3, դ-5, ե-4, զ-1, է-7

- 3) ա-6, բ-2, գ-3, դ-8, ե-4, զ-1, է-7
- 4) ա-3, բ-2, գ-6, դ-4, ե-5, զ-8, է-7

36. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

ա. Լևոն Ռոտինյան
բ. Հովսեփ Տեր-Աստվածատրյան
գ. Տիգրան Զրբաշյան
դ. Հովսեփ Օրբելի
ե. Վարդան Աճեմյան

զ. Սերգեյ Մերկուրով
է. Նիկողայոս Բունիաթյան
ը. Շարա Տալյան
թ. Սուրեն Երեմյան

Մասնագիտություն

1) լեզվաբան	6) երգիչ
2) պատմաբան	7) քանդակագործ
3) ճարտարապետ	8) քիմիկոս
4) արևելագետ	9) ճարտարագետ-էներգետիկ
5) ռեժիսոր	10) երկրաբան

- 1) ա-9, բ-8, գ-10, դ-7, ե-5, զ-2, է-6, ը-3, թ-4
- 2) ա-9, բ-10, գ-8, դ-4, ե-1, զ-3, է-7, ը-5, թ-2
- 3) ա-8, բ-9, գ-10, դ-4, ե-5, զ-7, է-3, ը-6, թ-2
- 4) ա-8, բ-9, գ-10, դ-2, ե-1, զ-7, է-3, ը-6, թ-4

37. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել պատմական տարեթվերին.

- ա. ՀՀ զինանշանի մասին օրենքի ընդունումը
բ. Բաթումի հաշտության կնքումը
գ. ՀՀ հռչակումը
դ. Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը
ե. Անդրանիկի՝ արևմտահայ դիվիզիայի հրամանատար նշանակվելը
զ. Անտանտի պետությունների կողմից ՀՀ-ի դե ֆակտո ճանաչումը
է. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
ը. Հայերենի՝ որպես պետական լեզվի օրենքի ընդունումը
թ. Անկախ և միացյալ Հայաստանի հռչակագրի ընդունումը
ժ. Արամ Մանուկյանի՝ Երևանի նահանգի դիկտատոր հաստատվելը

1) 1918 թ. մարտի 24	6) 1919 թ. մայիսի 28
2) 1917 թ. մայիսի 2-11	7) 1919 թ. դեկտեմբերի 26
3) 1918 թ. մայիսի 28	8) 1920 թ. հունվարի 19
4) 1918 թ. հունիսի 4	9) 1920 թ. հուլիսի 23
5) 1919 թ. փետրվարի 6-13	10) 1917 թ. դեկտեմբեր
	11) 1919 թ. հունվարի 18

- 1) ա-9, բ-4, գ-6, դ-5, ե-1, զ-11, է-2, ը-7, թ-8, ժ-10
- 2) ա-8, բ-4, գ-3, դ-7, ե-10, զ-11, է-1, ը-9, թ-6, ժ-2
- 3) ա-9, բ-4, գ-3, դ-5, ե-10, զ-8, է-2, ը-7, թ-6, ժ-1
- 4) ա-4, բ-9, գ-6, դ-7, ե-1, զ-11, է-5, ը-8, թ-3, ժ-2

38. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. Ա. Ահարոնյանի մեկնումը Թուրքիա՝ Կոստանդնուպոլսում հրավիրվելիք կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով
բ. Բրեստի հաշտության կնքումը
գ. Բաթումի հաշտության կնքումը
դ. «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության մասին» ռուս-թուրքական պայմանագրի նախաստորագրումը

- ե. դաշնակից երկրների մասնակցությամբ հայ-վրացական կոնֆերանսի հրավիրումը՝ Լոռու գավառի հարցը լուծելու համար
- զ. Սուլթանովի հրահանգով Շուշիի հայ բնակչության ջարդը
- է. Լոռու գավառի համար հայ-վրացական պատերազմը
- ը. արցախահայության 9-րդ համագումարի հրավիրումը
- թ. Գարեգին Նժդեհի զինված ուժերի կողմից Գորիսի ազատագրումը բուլղարական զորքերից

1) 1918 թ. մարտի 3	6) 1919 թ. հոկտեմբեր
2) 1918 թ. հունիսի 4	7) 1920 թ. մարտի 23
3) 1918 թ. հունիս	8) 1920 թ. օգոստոսի 24
4) 1918 թ. դեկտեմբեր	9) 1920 թ. ապրիլի 25
5) 1919 թ. հունվար	10) 1920 թ. նոյեմբերի 21

- 1) ա-3, բ-1, գ-2, դ-8, ե-5, զ-7, է-4, ը-9, թ-10
- 2) ա-1, բ-2, գ-9, դ-6, ե-8, զ-7, է-4, ը-3, թ-10
- 3) ա-3, բ-1, գ-2, դ-5, ե-8, զ-4, է-7, ը-9, թ-6
- 4) ա-1, բ-9, գ-2, դ-8, ե-5, զ-4, է-6, ը-10, թ-7

39. Անունը համապատասխանեցնել պաշտոնին.

- ա. Լեոնային Ղարաբաղի արտակարգ կոմիսար
- բ. Հայաստանի կառավարության նախագահ
- գ. Ադրբեջանի կառավարության նախագահ
- դ. Անդրկովկասի հանրապետությունների միջև սահմանային հարցերը լուծելու համար ստեղծված հանձնաժողովի նախագահ
- ե. ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի քարտուղար
- զ. Սյունիքի ազգային-ազատագրական պայքարի ղեկավար

1) Ն. Նարիմանով	5) Ա. Մռավյան
2) Ա. Մյասնիկյան	6) Ս. Լուկաշին
3) Ս. Կիրով	7) Գ. Նժդեհ
4) Ա. Բեկզադյան	

1) ա-4, բ-5, գ-3, դ-1, ե-2, զ-6	3) ա-4, բ-2, գ-3, դ-1, ե-6, զ-7
2) ա-5, բ-2, գ-1, դ-3, ե-6, զ-7	4) ա-5, բ-2, գ-1, դ-3, ե-4, զ-7

40. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- ա. Կ. Հալաբյան
- բ. Ա. Սարգսյան
- գ. Հ. Բեկնազարյան
- դ. Լ. Քալանթարյան

Մասնագիտություն

- 1) կինոռեժիսոր
- 2) քանդակագործ
- 3) ժողովրդական երգի-պարի պետական համույթի ղեկավար
- 4) երգիչ

ե. Շ. Տալյան

զ. Լ. Շանթ

1) ա-6, բ-2, գ-1, դ-5, ե-4, զ-7

2) ա-6, բ-2, գ-5, դ-3, ե-4, զ-7

5) պետական թատրոնի ռեժիսոր

6) ճարտարապետ

7) գրող

3) ա-2, բ-6, գ-1, դ-5, ե-3, զ-4

4) ա-2, բ-6, գ-5, դ-1, ե-3, զ-4

41. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

ա. Հրաչյա Աճառյան

բ. Արսեն Տերտերյան

գ. Լևոն Ռոտինյան

դ. Լևոն Քալանթարյան

ե. Համբարձում Քեչեկ

զ. Հովսեփ Օրբելի

1) ա-2, բ-3, գ-6, դ-4, ե-5, զ-1

2) ա-3, բ-2, գ-7, դ-6, ե-5, զ-4

Մասնագիտություն

1) արևելագետ

2) լեզվաբան

3) գրականագետ

4) թատերական գործիչ

5) բժիշկ

6) քիմիկոս

7) էներգետիկ-ճարտարապետ

3) ա-2, բ-3, գ-7, դ-4, ե-1, զ-6

4) ա-3, բ-1, գ-5, դ-6, ե-2, զ-4

42. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Ղարաբաղյան շարժման մի շարք անդամների ձերբակալումը և տեղափոխումը Մոսկվա

բ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության որոշումը՝ ԼՂԻՄ-ում կառավարման հատուկ ձև սահմանելու մասին

գ. Ղարաբաղյան շարժման ղեկավարների՝ բանտից ազատ արձակվելը

դ. ՀՀԾ-ի հիմնադիր համագումարի բացումը

ե. Ստեփանակերտում ԼՂԻՄ-ի լիազոր ներկայացուցիչների համագումարի հրավիրումը՝ Ազգային խորհրդի ստեղծումը

զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության կողմից Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին որոշման բեկանումը

է. ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ԼՂԻՄ-ի Ազգային խորհրդի համատեղ որոշումը՝ Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման հռչակման մասին

ը. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի՝ «Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզում իրադրությունը կարգավորելու միջոցառումների մասին» որոշման ընդունումը

1) 1989 թ. դեկտեմբերի 1

2) 1990 թ. հունվարի 10

3) 1989 թ. նոյեմբերի 28

4) 1989 թ. օգոստոսի 16

5) 1989 թ. նոյեմբերի 4

6) 1988 թ. հուլիսի 18

7) 1989 թ. մայիսի վերջ

8) 1989 թ. հունվարի 9

9) 1989 թ. հունվարի 11

1) ա-8, բ-9, գ-7, դ-5, ե-4, զ-2, է-1, ը-3

2) ա-2, բ-6, գ-8, դ-5, ե-4, զ-9, է-1, ը-3

3) ա-2, բ-9, գ-7, դ-4, ե-5, զ-8, է-6, ը-3

4) ա-8, բ-9, գ-4, դ-3, ե-5, զ-2, է-6, ը-1

43. Պայմանագրերը կամ համաձայնագրերը համապատասխանեցնել կնքման տարեթվերին.

- ա. Գեորգիևսկի դաշնագիր
- բ. Կարսի պայմանագիր
- գ. Ֆրանս-թուրքական պայմանագիր
- դ. Գյուլիստանի պայմանագիր
- ե. Խորհրդային Ռուսաստանի և ՀՀ-ի միջև կնքված Երևանի համաձայնագիր
- զ. ռուս-թուրքական համաձայնագիր
- է. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիր
- ը. հայ-ռուսական Թիֆլիսի համաձայնագիր
- թ. Բաթումի հաշտության պայմանագիր
- ժ. Ադրիանուպոլսի պայմանագիր

1) 1921 թ. հոկտեմբերի 13	7) 1918 թ. հունիսի 4
2) 1914 թ. հունվարի 26	8) 1920 թ. դեկտեմբերի 2
3) 1920 թ. օգոստոսի 10	9) 1916 թ. մայիսի 16
4) 1783 թ.	10) 1829 թ. սեպտեմբերի 2
5) 1921 թ. հոկտեմբերի 20	11) 1812 թ. մայիսի 16
6) 1813 թ. հոկտեմբերի 12	

- 1) ա-4, բ-5, գ-1, դ-7, ե-6, զ-3, է-9, ը-8, թ-2, ժ-10
- 2) ա-4, բ-1, գ-5, դ-6, ե-8, զ-2, է-9, ը-3, թ-7, ժ-10
- 3) ա-4, բ-1, գ-5, դ-6, ե-2, զ-10, է-11, ը-8, թ-9, ժ-3
- 4) ա-6, բ-5, գ-1, դ-8, ե-11, զ-10, է-9, ը-3, թ-7, ժ-4

44. Գործիչներին համապատասխանեցնել իրենց զբաղեցրած պաշտոններին.

1) Ա. Շահմազյան	6) Գ. Պետրոսյան
2) Խ. Կարճիկյան	7) Ա. Ահարոնյան
3) Ա. Մյասնիկյան	8) Ա. Սահակյան
4) Հ. Հախվերդյան	9) Զ. Զորյան
5) Ա. Մանուկյան	10) Ա. Կասյան

- ա. Հայաստանի խորհրդի նախագահ
- բ. Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ներկայացուցիչ
- գ. ՀՀ ֆինանսների նախարար
- դ. ՀՀ ներքին գործերի նախարար
- ե. ՀՀ արդարադատության նախարար
- զ. ՀՀ զինվորական նախարար
- է. Ախալցխայի քաղաքապետ և Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ
- ը. Փարիզի վեհաժողովում Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակության ղեկավար
- թ. Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ

ժ. ՀՄԽՀ Ժողկոմխորհի նախագահ
 ժա. ՀՄԽՀ ռազմագործժողկոմի տեղակալ

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-ժ, 4-գ, 5-է, 6-ե, 7-զ, 8-թ, 9-բ, 10-ժա
- 2) 1-ա, 2-գ, 3-ժա, 4-դ, 5-է, 6-ժ, 7-ե, 8-թ, 9-բ, 10-զ
- 3) 1-բ, 2-գ, 3-ժա, 4-զ, 5-դ, 6-ժ, 7-ը, 8-ա, 9-ե, 10-թ
- 4) 1-բ, 2-գ, 3-ժ, 4-զ, 5-դ, 6-ե, 7-ը, 8-ա, 9- է, 10-թ

45. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստը	1	1920 թ. օգոստոսի 10	1	Ա. Զամալյան	1	Թեհրան
2	ՀՀ դիվանագիտական առաքելության հիմնումը հարևան երկրում	2	1919 թ. փետրվարի 24	2	Ա. Սահակյան	2	Սևր
3	Օսմանյան Թուրքիայի հետ դաշնակիցների կողմից խաղաղության պայմանագրի կնքումը	3	1918 թ. հուլիս	3	Պողոս Նուբար	3	Երևան
4	Հայոց ազգային համագումարի սկիզբը	4	1918 թ. օգոստոսի 1	4	Ա. Ահարոնյան	4	Փարիզ
		5	1920 թ. ապրիլի 22	5	Լ. Շանթ	5	Թիֆլիս

1.

1	5	4	3
2	2	2	1
3	3	5	2
4	4	3	5

 2.

1	4	2	3
2	3	1	5
3	1	4	2
4	2	3	4

 3.

1	4	3	5
2	3	1	4
3	1	4	2
4	2	5	1

 4.

1	4	2	2
2	3	1	5
3	1	5	3
4	5	3	4

46. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Լեոնահայաստանի հռչակումը	1	1920 դեկտեմբերի 2	1	Ս. Վրացյան	1	Գորիս
2	Հայ-վրացական սահմանագատման համաձայնագրի կնքումը	2	1921 թ. հոկտեմբերի 13	2	Գ. Նժդեհ	2	Կարս
3	Հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը	3	1921 թ. ապրիլի 27	3	Ա. Մյասնիկյան	3	Երևան

4	Թուրք-անդրկովկասյան պայմանագրի ստորագրումը	4	1921 թ. նոյեմբերի 6	4	Ա. Մռավյան	4	Տաթև
		5	1920 թ. դեկտեմբերի 25	5	Դրո	5	Թիֆլիս

1.

1	3	1	4
2	5	5	3
3	2	4	5
4	4	3	2

2.

1	3	2	4
2	4	3	5
3	1	5	3
4	2	4	2

3.

1	3	1	1
2	4	3	5
3	5	4	3
4	1	5	2

4.

1	1	2	4
2	4	5	3
3	5	1	2
4	2	4	5

47. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հակախորհրդային ապստամբությունը կոլեկտիվացման շրջանում	1	1934 թ. դեկտեմբեր	1	Ա. Մռավյան	1	Երևան
2	Հայոց մեծ եղեռնի տարելիցը առաջին անգամ պետական մակարդակով նշելը	2	1921 թ. հունիս	2	Ս. Կիրով	2	Գորիս
3	Խորհրդային հայտնի գործչի սպանությունը	3	1965 թ.	3	Մարտիրոս	3	Լեննային Ղարաբաղ
4	Արտակարգ կոմիսար նշանակվելը	4	1930 թ. մարտ-մայիս	4	Յ. Զարոբյան	4	Լենինգրադ
		5	1988 թ. հուլիսի 18	5	Հ. Պողոսյան	5	Դարալագյազ

1.

1	4	3	5
2	3	4	2
3	2	2	4
4	1	1	3

2.

1	2	5	4
2	4	2	1
3	5	3	5
4	3	1	3

3.

1	3	5	1
2	4	3	2
3	2	4	3
4	1	2	4

4.

1	4	3	5
2	3	4	1
3	1	2	4
4	2	1	3

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Հայոց ազգային համագումարի հրավիրումը Փարիզում
- բ. Սան Ռեմոյի խորհրդաժողովը
- գ. Ալեքսանդրապոլի թուրք-հայկական պայմանագրի կնքումը
- դ. Բաթումի հաշտության պայմանագրի կնքումը

ե. Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովի բացումը

զ. Սևրի պայմանագրի կնքումը

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 2

5) 1919 թ. հունվարի 18

2) 1918 թ. հունիսի 4

6) 1920 թ. ապրիլի 19–26

3) 1920 թ. օգոստոսի 10

7) 1919 թ. փետրվարի 12

4) 1919 թ. փետրվարի 24 – ապրիլի 22

2. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. նէպից հրաժարվելու և կուլակությունը որպես դասակարգ վերացնելու քաղաքականության անցումը

բ. գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը Հայաստանում

գ. Դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը

դ. ՀԿԵՄ–ի ստեղծումը

ե. Հայոց եկեղեցու կողմից Մեծ եղեռնի օրվա՝ ապրիլի 24–ի նշումն արգելող խորհրդային իշխանության հատուկ որոշման ընդունումը

զ. Աղասի Խանջյանի սպանությունը

1) 1923 թ.

5) 1926 թ.

2) 1924 թ.

6) 1929 թ.

3) 1936 թ.

7) 1921 թ.

4) 1930 թ.

3. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Ստալինի անձի պաշտամունքի բացահայտ դառնալը

բ. Խորհրդային Հայաստանում որպես «կուլակ» 1100 տնտեսության ունեզրկումը

գ. Ս. Էջմիածնի Գերագույն հոգևոր խորհրդի՝ «Նոր եկեղեցի» կազմակերպության պառակտիչ գործունեությունը դատապարտելը

դ. կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի սպանությունը

ե. ԽՍՀՄ տարածքում Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը

զ. ՀԿԵՄ–ի ստեղծումը

1) 1930 թ.

5) 1924 թ.

2) 1926 թ.

6) 1929 թ.

3) 1938 թ.

7) 1921 թ.

4) 1925 թ.

4. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Աղասի Խանջյանի ընտրվելը ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար

բ. մարքսիզմ–լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանի ձերբակալությունը

գ. Խորեն արքեպիսկոպոս Մուրադբեգյանի ընտրվելը հայոց կաթողիկոս

դ. Դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը

ե. Հայաստանի Ժողովրդի նախկին նախագահ Սահակ Տեր-Գաբրիելյանի ինքնասպանությունը

զ. մարշալ Արմենակ Խանփերյանցի գնդակահարությունը

1) 1932 թ.

5) 1949 թ.

2) 1937 թ.

6) 1930 թ.

3) 1951 թ.

7) 1936 թ.

4) 1924 թ.

5. Հայ զինվորականների անունները համապատասխանեցնել նրանց կոչումներին.

ա. Երկրորդ աշխարհամարտի առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

բ. ավիացիայի մարշալ

գ. նավատորմի ծովակալ, ԽՍՀՄ հերոս

դ. ԽՍՀՄ մարշալ, կրկնակի հերոս

ե. Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

զ. լեգենդար հետախույզ, գեներալ-լեյտենանտ

1) Հովհաննես Բաղրամյան

2) Հայկ Հովակիմյան

3) Արմենակ Խանփերյանց (Սերգեյ Խուդյակով)

4) Կարապետ Սիմոնյան

5) Հունան Ավետիսյան

6) Լազր Չափչախյան

7) Իվան Իսակով

6. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. շուրջ 180 000

դ. շուրջ 500

բ. շուրջ 1100

ե. շուրջ 40 000

գ. շուրջ 6750

զ. շուրջ 15 000

1) 1932 թ. առանց դատաքնության և դատարանի վճիռների տարբեր ժամկետներով Հայաստանում ազատազրկման ենթարկված մարդկանց թիվը

2) 1929 թ. դրությամբ հողազուրկ հայ գյուղացիների թիվը

3) 1930–ական թթ. Հայաստանում բռնությունների ենթարկվածների թիվը

4) 1930 թ. ապրիլի դրությամբ որպես կուլակ ունեզրկված տնտեսությունների թիվը

5) 1933 թ. ապրիլի միջոց հայթայթելու նպատակով Սևանա լճի ավազանի շրջանները լքած ընտանիքների թիվը

6) 1932 թ. սկզբին առանց դատաքնության և դատարանի վճիռների գնդակահարվածների թիվը

7) 1930–ական թթ. վերջի դրությամբ կոլտնտեսություններում ընդգրկված գյուղացիական տնտեսությունների թիվը

7. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. 1946 թ. փետրվարի 1
բ. 1949 թ. հունիսի 14
գ. 1953 թ. հունիսի 26

դ. 1945 թ. հուլիսի 22–23
ե. 1945 թ. մարտի 19
զ. 1953 թ. մայիսի 30

- 1) Հայկական տարածքների հարցի քննարկումը Պոտսդամի կոնֆերանսում
- 2) ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի քարտուղար Գրիգոր Հարությունյանի հանդիպումն ընտրողների հետ և հայկական տարածքային պահանջների մասին ելույթը
- 3) Թուրքիայից տարածքային պահանջներ չունենալու մասին խորհրդային կառավարության կողմից պաշտոնապես հայտարարելը
- 4) ԽՍՀՄ իշխանությունների որոշմամբ Անդրկովկասի հանրապետություններից հայ բնակչության (3620 ընտանիք) արտաքսումը
- 5) «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի դուրս գալը Բեյրութից
- 6) ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարար Լ. Բերիայի ձերբակալությունը
- 7) ԽՍՀՄ կառավարության կողմից 1925 թ. խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելը

8. 1988 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները համապատասխանեցնել ամսաթվերին.

ա. փետրվարի 21
բ. փետրվարի 23
գ. փետրվարի 27–29

դ. փետրվարի 22
ե. հունիսի 15
զ. հուլիսի 18

- 1) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- 2) Մոսկվայում՝ ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստում, «Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ Հայկական ԽՍՀ և Ադրբեյջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհուրդների որոշումների մասին» հարցի քննարկումը
- 3) ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանի գումարումը, որը համաձայնություն տվեց ԼՂԻՄ–ը ՀԽՍՀ կազմի մեջ մտնելու
- 4) ԽՄԿԿ կենտկոմի որոշմամբ Արցախյան շարժման որակումը որպես «ծայրահեղական»
- 5) Հենրիխ Պոլոսյանի ընտրվելը ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
- 6) ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի կողմից «Հայկական ԽՍՀ–ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը
- 7) Հայ բնակչության կոտորածները Սումգաիթ քաղաքում

9. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. սումգաիթյան ոճրագործությունը
բ. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը
գ. ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնում Հենրիխ Պոլոսյանի ընտրվելը
դ. Բաքվի հայ բնակչության կոտորածները

- ե. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա
- զ. Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորագրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա

1) 1990 թ. հունվարի 13–20	5) 1989 թ. հունվարի 9
2) 1988 թ. փետրվարի 27–29	6) 1988 թ. հուլիսի 18–21
3) 1989 թ. նոյեմբերի 4	7) 1988 թ. փետրվարի 23
4) 1987 թ. նոյեմբեր	

10. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Թաթուլ Կրպեյան	դ. Արթուր Մկրտչյան
բ. Սիմոն Աչիբգյոզյան	ե. Մոնթե Մելքոնյան
գ. Արկադի Տեր-Թադևոսյան	զ. Հենրիխ Պողոսյան

- 1) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ
- 2) ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
- 3) գետաշենցիների հերոսական պայքարի ղեկավար
- 4) ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատար
- 5) Մարտունաշենի պաշտպանության ղեկավար
- 6) «Կուրց» («Օղակ») օպերացիայի հրամանատար
- 7) Մարտունու ուղղությամբ մարտնչող հայկական զորամասերի ղեկավար

11. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը ԼՂՀ–ում
- բ. Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի բարձրադիր լեռնանցքի ազատագրումը
- գ. Կրկժանի ազատագրումը
- դ. Շուշիի ազատագրումը
- ե. «Հոչակագիր Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հոչակման մասին» որոշման ընդունումը
- զ. Ղարաբաղա–ադրբեջանական պատերազմում հրադադարի հաստատումը

1) 1994 թ. մայիսի 12	5) 1992 թ. օգոստոսի 15
2) 1993 թ. հոկտեմբերի 7–11	6) 1992 թ. հունվարի 19–20
3) 1991 թ. սեպտեմբերի 2	7) 1992 թ. մայիսի 8–9
4) 1994 թ. փետրվարի 18	

12. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Շուշիի ազատագրումը
- բ. զինված ահաբեկչության իրականացումը ՀՀ Ազգային ժողովում
- գ. ՀՀ–ում բազմակուսակցական համակարգի ստեղծման մասին օրենքի ընդունումը
- դ. ՀՀԿ, ԲՀԿ և ՀՅԴ կուսակցությունների կողմից կոալիցիոն կառավարության ձևավորումը

ե. ՀՀ Սահմանադրության երկրորդ փոփոխությունների հաստատումը
զ. Քառօրյա պատերազմը

- 1) 1991 թ. փետրվար
- 2) 2007 թ. մայիս
- 3) 1999 թ. հոկտեմբեր
- 4) 2005 թ. նոյեմբեր

- 5) 2015 թ. դեկտեմբեր
- 6) 1992 թ. մայիս
- 7) 2016 թ. ապրիլ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Արթուր Մկրտչյան
բ. Գագիկ Հարությունյան
գ. Անդրանիկ Մարգարյան

դ. Ռաֆֆի Հովհաննիսյան
ե. Կարեն Դեմիրճյան
զ. Հենրիխ Պողոսյան

- 1) Հայաստանի հանրապետական կուսակցության խորհրդի նախագահ
- 2) ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ
- 3) ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահի տեղակալ
- 4) ԼՂՀ նախագահ
- 5) ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
- 6) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահ
- 7) «ժառանգություն» կուսակցության նախագահ

14. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Եվրախորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
բ. սփյուռքահայության ներգաղթի մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը
գ. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայ առաջին հայրենադարձների խմբի ժամանումը Բաթում
դ. խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի դադարեցումը ԽՍՀՄ կառավարության կողմից
ե. ՄԱԿ-ի ամբիոնից Կիպրոսի արտագործնախարարի՝ Հայկական հարցը քննարկելու մասին կոչ անելը
զ. սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը

- 1) 1987 թ. հունիսի 18
- 2) 1945 թ. մարտի 19
- 3) 1946 թ. հունիսի 23
- 4) 1946 թ. հունիսի 27

- 5) 1965 թ. հոկտեմբեր
- 6) 1948 թ. սեպտեմբերի 14
- 7) 1945 թ. նոյեմբերի 21

15. Հայ գիտնականների անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեության բնագավառին.

ա. երկրաբանություն
բ. պատմագիտություն
գ. ֆիզիկա

դ. քիմիա
ե. լեզվաբանություն
զ. ֆիզիոլոգիա

- 1) Մկրտիչ Ներսիսյան
- 2) Գևորգ Զահուկյան
- 3) Հովսեփ Օրբելի
- 4) Արտեմ Ալիխանյան

- 5) Լևոն Ռոտինյան
- 6) Տիգրան Զրբաշյան
- 7) Լևոն Օրբելի

16. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Համո Բեկնազարյան
- բ. Հովհաննես Աբելյան
- գ. Մարտիրոս Սարյան

- դ. Երվանդ Քոչար
- ե. Ալեքսանդր Սպենդիարյան
- զ. Հայկանուշ Դանիելյան

- 1) երգիչ
- 2) կինոռեժիսոր
- 3) գրող
- 4) կոմպոզիտոր

- 5) դերասան
- 6) քանդակագործ
- 7) նկարիչ

17. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. հայկական ժողովրդական երգի-պարի պետական անսամբլի ստեղծումը

բ. Երևանի գլխավոր հատակագծի կազմումը

գ. լուսահեռագրության սարքի ստեղծումը

դ. հայկական ազգային սիմֆոնիկ երաժշտության հիմնադրումը

ե. գիտությունների ակադեմիայի նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը

զ. հայկական առաջին հնչյունային կինոնկարի բեմադրումը

- 1) Հենրիկ Մալյան
- 2) Համո Բեկնազարյան
- 3) Հովհաննես Ադամյան
- 4) Ալեքսանդր Թամանյան

- 5) Արմենակ Մնջոյան
- 6) Ալեքսանդր Սպենդիարյան
- 7) Թաթուլ Ալթունյան

18. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. 1922 թ.

բ. 1923 թ.

գ. 1929 թ.

դ. 1935 թ.

ե. 1932 թ.

զ. 1938 թ.

1) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի (այժմ՝ Հայաստանի ազգային պատկերասրահ) բացումը

2) հանրապետության առաջին պետական դրամատիկական թատրոնի բացումը

3) Թաթուլ Ալթունյանի գլխավորությամբ հայկական ժողովրդական երգի-պարի պետական անսամբլի ստեղծումը

4) Լոզանի կոնֆերանսի ավարտը

5) Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումը

6) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը

7) Հայաստանի պետական ֆիլիարմոնիայի կազմակերպումը

19. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Համբարձում Քեչեկ
- բ. Հակոբ Մանանդյան
- գ. Հրաչյա Աճառյան

- 1) քիմիկոս
- 2) բժիշկ
- 3) ֆիզիկոս
- 4) կոմպոզիտոր

- դ. Մանուկ Աբեղյան
- ե. Ռոմանոս Մելիքյան
- զ. Ստեփան Ղամբարյան

- 5) պատմաբան
- 6) գրականագետ
- 7) լեզվաբան

20. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Արամ Մանուկյան
- բ. Ավետիք Սահակյան
- գ. Համո Օհանջանյան

- 1) ՀՀ զինվորական նախարար
- 2) ՀՀ ներքին գործերի նախարար
- 3) Փարիզի խորհրդաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
- 4) ՀՀ վարչապետ
- 5) Ազգային պատվիրակության ղեկավար
- 6) Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ
- 7) ՀՀ խորհրդի նախագահ

- դ. Հովհաննես Հախվերդյան
- ե. Ավետիս Ահարոնյան
- զ. Սարգիս Կասյան

21. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական թատրոնի բացումը
- բ. գիտությունների ակադեմիայի նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը
- գ. Երևանի գեղարվեստի դպրոցի հիմնադրումը
- դ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումը
- ե. Արմֆանի բացումը
- զ. Հայաստանի ճարտարապետների միության ստեղծումը

- 1) 1935 թ.
- 2) 1932 թ.
- 3) 1938 թ.
- 4) 1922 թ.
- 5) 1963 թ.
- 6) 1956 թ.
- 7) 1945 թ.

22. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրի կնքումը
- բ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- գ. Սևրի պայմանագրի կնքումը
- դ. «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորք մտցնելու մասին համաձայնագրի ստորագրումը

ե. Մոսկվայի «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի կնքումը

զ. Կարսի պայմանագրի կնքումը

1) 1920 թ. օգոստոսի 10

4) 1920 թ. մայիսի 30

2) 1920 թ. նոյեմբերի 13

5) 1921 թ. հոկտեմբերի 13

3) 1921 թ. նոյեմբերի 6

6) 1918 թ. մարտի 3

7) 1921 թ. մարտի 16

23. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը Երևանում

բ. Լենինականի պետական թատրոնի հիմնումը

գ. Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի բացումը

դ. գեղարվեստի դպրոցի հիմնումը Երևանում

ե. Գիտության և արվեստի ինստիտուտի ստեղծումը

զ. մշակութային-պատմական ինստիտուտի հիմնումը Էջմիածնում

1) 1928 թ.

5) 1932 թ.

2) 1922 թ.

6) 1921 թ.

3) 1929 թ.

7) 1925 թ.

4) 1935 թ.

24. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

ա. ՀՀԸ-ի հիմնադիր համագումարի բացումը

բ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի՝ «Լեռնային Ղարաբաղի մարզում իրադրությունը կարգավորելու միջոցառումների մասին» որոշման ընդունումը

գ. Ղարաբաղյան շարժման ղեկավարների՝ բանտից ազատ արձակվելը

դ. ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ԼՂԻՄ-ի Ազգային խորհրդի համատեղ որոշման ընդունումը Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման հռչակման մասին

ե. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության՝ ԼՂԻՄ-ում կառավարման հատուկ ձև սահմանելու մասին որոշման ընդունումը

զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության կողմից Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին որոշման բեկանումը

1) 1989 թ. մայիսի վերջ

4) 1989 թ. նոյեմբերի 28

2) 1989 թ. հունվարի 11

5) 1990 թ. հունվարի 10

3) 1989 թ. դեկտեմբերի 1

6) 1989 թ. նոյեմբերի 4

7) 1989 թ. օգոստոսի 16

25. Գործիչներին համապատասխանեցնել նրանց զբաղեցրած պաշտոնին.

ա. Արշակ Զամալյան

դ. Ներսիկ Ստեփանյան

բ. Սարգիս Լուկաշին

ե. Սահակ Տեր-Գաբրիելյան

գ. Գրիգոր Հարությունյան

զ. Վազգեն Մանուկյան

1) Հայաստանի կոմկուսի կենտրոնի առաջին քարտուղար

2) Խորհրդային Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ

3) ՀՍԽՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի նախագահ

4) ՀՀ պաշտպանության նախարար

5) Վրաստանում հայկական դիվանագիտական առաքելության ղեկավար

6) ՀՀ ներքին գործերի նախարար

7) Խորհրդային Հայաստանի մարքսիզմ–լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՆԻՍՏԵՐԻՍՏՆԵՐԻ
ԿԵՆՏՐՈՆ

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեին 18 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:
- բ. Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Նախիջևանը, Ջանգեզուրը:
- գ. 1920 թ. կեսերին ՀՀ տարածքը կազմում էր շուրջ 70 հազար քառ. կմ:
- դ. Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրովի խորհրդարանն ուներ 80 անդամ:
- ե. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական բնույթի հետապնդումներ և բռնություններ չգործադրեց միայն հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- զ. Թիֆլիսում համապատասխան հանձնաժողովում Ա. Բեկաղյանն առաջարկում էր ՀԽՍՀ-ին միացնել Լոռին, Լեռնային Ղարաբաղը և Ախալքալաքի գավառը:
- է. Կարսի կոնֆերանսում թույլատրվում էին Կովկասի հանրապետությունների մեկուսի ելույթները:

- 1) ա, դ, է 2) գ, ե, զ 3) բ, գ, ե 4) գ, դ, զ

2. Թվարկվածներից որո՞նք են խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման արդյունքներ.

- ա. Առաջին երկու հնգամյակների ընթացքում շահագործման հանձնվեց 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- բ. Սևանում հայտնաբերեցին մոլիբդենի հանքավայրեր:
- գ. Ալավերդին դարձավ տեքստիլ արդյունաբերության կենտրոնը:
- դ. Արարատը դարձավ տուֆի արդյունահանման կենտրոն:
- ե. Աճեց բանվոր դասակարգի և ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի թվաքանակը:
- զ. Երևանում կառուցվեց արհեստական կաուչուկի ԽՍՀՄ առաջին գործարանը:
- է. Ավելացավ ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնությունը:

- 1) բ, դ, է 2) ա, ե, զ 3) գ, դ, է 4) ա, դ, զ

3. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Մուսավաթական Ադրբեջանը, ոգևորվելով Անդրկովկասում Թուրքիայի նվաճողական քաղաքականությունից, հավակնություններ դրսևորեց հայկական տարածքներ Շարուր-Դարալագյազի, Ջանգեզուրի, Ղարաբաղի, Կարսի և Լոռու նկատմամբ:

- բ. Բաթումի պայմանագրով հայկական կողմը պետք է լուծարեր հայկական բոլոր զորամասերը:
- գ. Թուրքական զորքերի հարձակումը դեպի Բաքու սկսվեց 1918 թ. մայիսին, սակայն մինչև հոկտեմբեր ամիսը նրանց չհաջողվեց գրավել քաղաքը:
- դ. Գերմանիան դրականորեն վերաբերվեց Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու հարցին, որովհետև նա ցանկանում էր Անդրկովկասը պահել իր ազդեցության ոլորտում:
- ե. Հայ-վրացական հաշտության համաձայն՝ «Լոռու չեզոք գոտում» տեղակայվեցին անգլիական զորամասեր:
- զ. «Լոռու չեզոք գոտում» սահմանվեց հատուկ կառավարում, որն իրականացվելու էր Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ:
- է. Բաթումի պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ-ն պահպանեց Առանձին հայկական կորպուսը:
- ը. Սևրի պայմանագրի համաձայն՝ հայ-վրացական սահմանը որոշելու էր ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնը:
- թ. Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Թիֆլիսում կնքված հայ-վրացական համաձայնագրով երեք ամսով «Լոռու չեզոք գոտի» մտցվեցին վրացական զորքեր:

1) դ, գ, թ

2) ա, գ, ը

3) բ, դ, է

4) ե, գ, թ

4. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հռչակեց անկախ վարչաքաղաքական միավոր և կազմեց «Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարությունը»:
- 2) Մուղրոսի զինադադարից հետո Կիլիկիան զինագրավվեց ֆրանսիական զորքերի կողմից, իսկ 1919 թ. նոյեմբերին նրանց փոխարինեցին անգլիական զորքերը:
- 3) Կապիտան Արսեն Շահմազյանը 1919 թ. նոյեմբերին ժամանեց Գորիս և ստանձնեց Արցախի գեներալ-կոմիսարի պաշտոնը:
- 4) Արսեն Շահմազյանին գեներալ-կոմիսարի պաշտոնում փոխարինեց Սերգեյ Մելիք-Յուլյանը:
- 5) Բաքվի 1918 թ. ինքնապաշտպանության գործում մեծ դեր ունեցան գեներալ Նազարբեկյանը, Դրոն, Համազասպը, Գրիգորի Կորգանովը և ուրիշներ:
- 6) Այնթապի ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր հոգևոր առաջնորդ Պետրոս Սարաճյանը:
- 7) Մուղրոսի զինադադարից հետո Անդրկովկասում ամրապնդվեցին Անգլիայի դիրքերը:
- 8) Բաքվի 26 կոմիսարները 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին գնդակահարվեցին անդրկասպյան էսէռական իշխանությունների և անգլիացիների կողմից:
- 9) Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրում էր 300 հազար հայ, սակայն տեղում հաստատված ֆրանսիական վարչությունը լուրջ քայլեր չձեռնարկեց հայերի անվտանգությունն ապահովելու համար:

5. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Նախիջևանի կորուստով ՀՀ-ն զրկվում էր Երևան-Ջուլֆա երկաթուղով հարևան Իրանի հետ կապից, խոցելի էին դառնում Զանգեզուրի արևմտյան սահմանները:
- բ. Նժդեհը, որ իր փոքրաթիվ ուժերով հեռացել էր Խուստուփի լեռը, 1920 թ. հոկտեմբերի կեսերից գլխավորեց համաարցախյան ապստամբությունը:
- գ. Գեներալ Թոմսոնը 1920 թ. մայիսին դարձավ Բաքվի գեներալ նահանգապետ:
- դ. Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- ե. Գեներալ Թոմսոնի պահանջով կասեցվեց Անդրանիկի զորախմբի առաջխաղացումը դեպի Շուշի:
- զ. Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո Խորհրդային Ռուսաստանը Հայաստանից պահանջեց անհապաղ իր զորքերը դուրս բերել Զանգեզուրից և Կարսից:
- է. Թիֆլիսում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը հայտարարվում էին Հայաստանի անբաժան տարածքներ:

- 1) ա, ե, է 2) ա, դ, ե 3) բ, գ, զ 4) գ, դ, ե

6. Բերված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. 1992 թ. դեկտեմբերին Թուրքիան ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը, բայց նրա հետ դիվանագիտական հարաբերություններ չհաստատեց:
- բ. 1993 թ. մայիսի 18-ին հայ ազատամարտիկները մտան Լաչին:
- գ. 2007 թ. հունվարի 19-ին Ստամբուլում ահաբեկչության զոհ դարձավ «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինքը:
- դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10-ին Ցյուրիխում Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի միջև ստորագրվեցին «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունները:
- ե. 1992 թ. հունվարի 8-ին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց 33-ամյա պատմաբան Արթուր Մկրտչյանը:
- զ. 1920-ական թվականների սկզբին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախը Շվեդիայում էր:
- է. 1949 թ. օգոստոսին ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդին առընթեր ներգաղթի կոմիտեն դադարեցրեց իր գործունեությունը:
- ը. 2015 թ. հունվարից ՀՀ-ն Եվրոպայի խորհրդի (ԵԽ) լիիրավ անդամ է:

- 1) բ, գ, զ, է 2) գ, դ, ե, է 3) բ, դ, ե, ը 4) ա, բ, գ, ը

7. Պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հոգևոր գործիչ Խորեն Նարբեյին հանձնարարվել էր մեկնել Սանկտ Պետերբուրգ՝ ռուսական արքունիքի հետ հայերի պահանջները համաձայնեցնելու համար:
- բ. Հայ-թաթարական ազգամիջյան կոիվներից հետո հայ հասարակական-քաղաքական շրջանակներում սկսեցին արձարծել Անդրկովկասի հայկական բնակավայրերը միավորելու և Ռուսաստանից անկախ պետություն ստեղծելու գաղափարը:

- գ. Հայոց ցեղասպանության հետևանքներից են հայկական սփյուռքի ձևավորումը, հազարավոր եկեղեցիների և կրթական հաստատությունների ավերումը:
- դ. XX դ. սկզբին հայ լեզվաբանության բուռն վերելքը կապված է նոր սերնդի ներկայացուցիչներ Ստ. Մալխասյանի, Հ. Աճառյանի, Գ. Ղափանցյանի բեղուն գործունեության հետ:
- ե. Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացավ կործանիչ ավիաէսկադրիլիայի հրամանատար Սիմոն Զաքյանը:
- զ. 1995 թ. հունիսի 12-ին ՀՀ-ում ներդրվեց եռաստիճան դատական համակարգ, սկսեց գործել երդվյալ ատենակալների ինստիտուտը, որը չէր եղել խորհրդային ժամանակաշրջանում:
- է. 1987 թ. հունիսի 18-ին ՄԱԿ-ը դատապարտեց հայերի ցեղասպանությունը՝ կոչ անելով Թուրքիայի կառավարությանը՝ ճանաչելու ցեղասպանության փաստը:
- ը. 1947 թ. Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ ընտրվեց ակա-նավոր գիտնական, ակադեմիկոս Արմենակ Մնջոյանը:

- 1) բ, գ, ե 2) ա, գ, դ 3) բ, դ, ե, ը 4) ա, գ, է, ը

8. Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Բաթումի պայմանագրով հայկական կողմը պետք է լուծարեր հայկական բոլոր զորամասերը:
- 2) Բաթումի պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ-ն կարող էր դիվանագիտական կապեր հաստատել Մեծ Բրիտանիայի հետ:
- 3) Թուրքական զորքերի հարձակումը դեպի Բաքու սկսվեց 1918 թ. մայիսին, սակայն մինչև հոկտեմբեր ամիսը նրանց չհաջողվեց գրավել քաղաքը:
- 4) Մուսավաթական Ադրբեջանը, ոգևորվելով Անդրկովկասում Թուրքիայի նվաճողական քաղաքականությունից, հավակնություններ դրսևորեց հայկական տարածքներ Շարուր-Դարալագյազի, Զանգեզուրի, Ղարաբաղի, Կարսի և Լոռու նկատմամբ:
- 5) Գերմանիան դրականորեն վերաբերվեց Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու հարցին, որովհետև նա ցանկանում էր Անդրկովկասը պահել իր ազդեցության ոլորտում:
- 6) Հայ-վրացական հաշտության համաձայն՝ «Լոռու չեզոք գոտում» տեղակայվեցին անգլիական զորամասեր:
- 7) Սևրի պայմանագրի համաձայն՝ հայ-վրացական սահմանը որոշելու էր ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնը:
- 8) «Լոռու չեզոք գոտում» սահմանվեց հատուկ կառավարում, որն իրականացվելու էր Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ:
- 9) Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Թիֆլիսում կնքված հայ-վրացական համաձայնագրով երեք ամսով «Լոռու չեզոք գոտի» մտցվեցին վրացական զորքեր:

9. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի ունեցավ Բաքվում և նպաստեց ռուս-իրանական բարեկամության ամրապնդմանը:
- 2) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին ընդունեց մի բանաձև-փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ-ի և հայ ժողովրդի դեմ:
- 3) Այդ բանաձևով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել ռուսներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- 4) Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Անգլիան՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան:
- 5) Դավադիր այս փաստաթղթի ընդունումից մի քանի օր անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ սկսեց Հայաստանի դեմ:
- 6) Համագումարը որոշեց ռազմական և նյութական օգնություն տրամադրել Վրաստանին:
- 7) Համագումարը նպաստեց քեմալա-բոլշևիկյան մերձեցմանը:

10. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո Խորհրդային Ռուսաստանը Հայաստանից պահանջեց անհապաղ իր զորքերը դուրս բերել Զանգեզուրից և Ղարաբաղից:
- 2) Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- 3) Նժդեհը, որ իր փոքրաթիվ ուժերով հեռացել էր Խուստուփի լեռը, 1920 թ. հոկտեմբերի կեսերից գլխավորեց համարացախյան ապստամբությունը:
- 4) Գեներալ Թոմսոնը 1918 թ. նոյեմբերին դարձել էր Բաքվի գեներալ-նահանգապետ:
- 5) Գեներալ Թոմսոնի պահանջով կասեցվեց Սեպուհի զորախմբի առաջխաղացումը դեպի Շուշի:
- 6) Թիֆլիսում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը հայտարարվեցին Հայաստանի անբաժան տարածքներ:
- 7) Նախիջևանի կորուստով ՀՀ-ն զրկվում էր Երևան-Ջուլֆա երկաթուղով հարևան Իրանի հետ կապից, խոցելի էին դառնում Զանգեզուրի արևմտյան սահմանները:

11. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Հայաստանում խորհրդային կարգեր «ներդնելու» նպատակով ներքին գործերի և արտաքին գործերի ժողկոմատները սկսեցին բռնություններ գործադրել բնակչության նկատմամբ:
- 2) Հայաստանում խորհրդային վարչակարգը հաստատելու և ամրապնդելու գործընթացը կազմակերպում և ուղղորդում էր Հայաստանի խորհուրդների համագումարը:

- 3) Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ օրերից սկսեց կիրառել ռազմական կոմունիզմի քաղաքականություն:
- 4) Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը, խախտելով Երևանի դեկտեմբերի 2-ի իշխանափոխության համաձայնագիրը, ձևավորեց միակուսակցական վարչակազմ:
- 5) Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական հետապնդումներ և բռնություններ գործադրեց միայն այլախոհների և հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- 6) Խորհրդային պետությունների միավորման Ստալինի մշակած նախագծի համաձայն՝ խորհրդային հանրապետությունները պետք է մտնեին ՌՍԴԽՀ-ի կազմը:
- 7) Անդրկովկասի Դաշնությունը ԽՍՀՄ-ի կազմում գոյատևեց մինչև 1991 թվականը:

12. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Նախիջևանը, Ջանգեզուրը:
- 2) 1920 թ. կեսերին ՀՀ տարածքը կազմում էր շուրջ 160 հազար քառ. կմ՝ 3 մլն բնակչությամբ:
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեին 18 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրված խորհրդարանն ուներ 80 անդամ:
- 5) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում հիմք դրվեց դպրոցների կառավարման հանրային սկզբունքը:
- 6) ՀՓԿ-ն 1921 թ. փետրվարին օգնության խնդրանքով դիմեց նաև քեմալականներին:
- 7) 1918–1920 թթ. դպրոց էր հաճախում համապատասխան տարիքի երեխաների երեք քառորդը:

13. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Նժդեհի գլխավորած հերոսական ինքնապաշտպանության շնորհիվ Ջանգեզուրը մնաց Խորհրդային Հայաստանի կազմում:
- 2) Մոսկվա մեկնած Ա. Բեկզադյանի գլխավորած հայկական պատվիրակությունը այն տեսակետին էր, որ ՀՍԽՀ սահմաններում պետք է լինեին 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի նախօրեի դրությամբ ՀՀ-ին պատկանող տարածքները:
- 3) 1922 թ. ապրիլի 22-ին թուրքերը վերջնականապես լքեցին Ալեքսանդրապոլը:
- 4) Քեմալա-բոլշևիկյան գործարքով Հայաստանից խլվեցին և Թուրքիային ու Ադրբեջանին նվիրաբերվեցին հայկական տարածքների զգալի մասը:
- 5) ՌԿ(բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 5-ին ընդունեց արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:

- 6) Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակության նախագահին էր Քյազիմ Կարաբեքիր փաշան:
- 7) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի համաձայն՝ Թուրքիային անցավ Սուրմալուի գավառը:

14. Թվարկվածներից որո՞նք են ՀՍԽՀ կառավարության՝ Կարսի կոնֆերանսի համար ձևակերպած առաջարկներից.

- 1) Թուրք-հայկական սահման որոշել Կուր և Արաքս գետերը՝ հայկական կողմում թողնելով Սուրմալուն:
- 2) Հայաստանին տրամադրել Օլթիի և Կաղզվանի հանքավայրերի, Սարիղամիշի անտառների, Կարսի խոտհարքերի, Կոզբի աղի հանքերի շահագործման իրավունքը:
- 3) Ջավախքը՝ որպես ինքնավար տարածք, հանձնել Վրաստանի խնամակալությանը:
- 4) Ղարաբաղի խնամակալությունը թողնել Ադրբեջանին:
- 5) Կարսի մարզի խնամակալությունը հանձնել Հայաստանին:
- 6) Թուրքիայի և Հայաստանի միջև ազատ առևտրի իրավունք տալ:
- 7) Արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և փոխհատուցել նրանց կրած վնասները:

15. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՀամԿ(բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը:
- 2) Հնչակյան կուսակցությունը, Կոմինտերնի ընդունած որոշման համաձայն, դադարեցրեց իր գործունեությունը արտասահմանում:
- 3) Խորհրդային երկրում սկսել էր ձևավորվել անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ դարձավ 1929 թվականից՝ Ստալինի 50-ամյակի նշումից հետո:
- 4) Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- 5) Հակակոլտնտեսային շարժումն արտահայտվեց նաև գյուղացիների կողմից իրենց անասուններն անխնա մորթելու ձևով, որի հետևանքով Հայաստանում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կրճատվեց երկու անգամ, իսկ մանր եղջերավորներինը՝ 30 տոկոսով:
- 6) Խորհրդային Հայաստանում գյուղացիության ճնշող մեծամասնությունը կոլտնտեսություններին անդամագրվել է 1938–1940 թվականներին:
- 7) Գյուղացիների տեղաշարժերը կասեցնելու նպատակով խորհրդային իշխանությունը նրանցից խլեց անձնագրերը:

16. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) «Այլախո» հասկացությունը ի հայտ եկավ 1970-ական թթ., որը բնութագրում էր այն մարդկանց, ովքեր պայքարում էին խորհրդային իրականությունը փոփոխելու համար:

- 2) Այլախոհները 1970–ական թթ. կեսերին Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- 3) 1973 թ. ձևավորված ԱՄԿ ղեկավար խորհուրդը որդեգրեց «Անկախություն՝ զինված պայքարի ճանապարհով» ռազմավարությունը:
- 4) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղան նաև 1970–ական թվականներին:
- 5) Պարույր Հայրիկյանին, Աշոտ Նավասարդյանին և ուրիշներին 1970 թ. ազատագրված դատապարտեցին այն մեղադրանքով, որ «ակտիվ ընդհատակյա գործունեություն են վարել՝ նպատակ ունենալով անջատելու Հայաստանը ԽՍՀՄ–ից և ստեղծելու անկախ հայկական պետություն»:
- 6) ԽՄԿԿ XX համագումարում «Անհատի պաշտամունքի և նրա հետևանքների մասին» զեկուցումով հանդես է եկել Միխայիլ Գորբաչովը:
- 7) Հայաստանում հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով դատապարտվածների պայքարի հիմնական նպատակն էր հայկական հողերի վերամիավորումը, լեզվի և մշակույթի պահպանումը, կոմունիստների մենիշխանության վերացումը և անկախ Հայաստանի ստեղծումը:
- 8) Վերակառուցման շրջանում Խորհրդային Միությունում հետզհետե սրվող ազգային հարցին գործնական լուծում տալու փոխարեն Մոսկվան վարում էր երկդիմի և խուսանավելու քաղաքականություն:

17. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1991 թ. մայիսին Թուրքիայի կողմից հրահրվեց ղարաբաղա–ադրբեջանական պատերազմ:
- 2) 1992 թ. սկզբներին ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ղեկավար է նշանակվել գնդապետ Արկադի Տեր–Թադևոսյանը:
- 3) ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեն ստեղծվել է 1993 թ. օգոստոսի 15–ին՝ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ:
- 4) ՀՀ Գերագույն խորհուրդը 1991 թ. սեպտեմբերի 23–ին Հայաստանը հռչակեց անկախ պետություն:
- 5) ՀՀ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններում ընդդիմադիր հիմնական կուսակցությունները համախմբվեցին «Հանրապետություն» քաղաքական միավորման շուրջ:
- 6) 1990 թ. նոյեմբերի 15–ին ստեղծվել էր Հայաստանի Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որը զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:
- 7) Անկախության հռչակագրի ընդունումից երկու ամիս անց Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվեցին նախագահական համաժողովրդական, ուղղակի, այլընտրանքային ընտրություններ:

18. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Սփյուռքում Հայ դատի լուծման գործում զգալի դեր էին խաղում հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ-ն, Հնչակյան կուսակցությունը և Ազգային միացյալ կուսակցությունը:
- 2) Հայկական ազգային կոմիտեի կամ Հայ դատի հանձնախմբի նպատակն է Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միավորումը և միասնական հայկական պետության կազմումը միայն Վիլսոնի նախանշած սահմաններում:
- 3) Սևրի պայմանագիրը ստորագրած երկրները Լոնդոնի կոնֆերանսում փաստորեն հրաժարվեցին իրենց ստորագրություններից և վերանայեցին իրենց մոտեցումները Հայկական հարցի լուծման վերաբերյալ:
- 4) 1950–1982 թթ. ավելի շատ հայ է հայրենադարձվել Խորհրդային Հայաստան, քան Մեծ հայրենադարձության տարիներին:
- 5) Հայկական հարցի համար դիվանագիտական պայքարը 1920–ական թթ. սկզբին շարունակում էին Ազգային պատվիրակությունը՝ Պողոս Նուբար փաշայի, ապա՝ Գ. Նորատունկյանի գլխավորությամբ, և իր գոյությունը շարունակող նախկին Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Ա. Ահարոնյանի նախագահությամբ:
- 6) Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի և պահանջատիրության խնդիրներով հիմնականում զբաղվում էր Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- 7) Խորհրդային իշխանությունը Փարիզի և Լոնդոնի պայմանագրերով, ըստ էության, հրաժարվեց Հայկական հարցից, և համազգային այդ խնդրի ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց Սփյուռքը:

19. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) 1920–ական թվականներին խոշոր գաղթօջախ ձևավորվեց նաև Ամերիկայում (ԱՄՆ և Կանադա)՝ շուրջ 130 հազար հայերով:
- 2) 1922 թ. հունվարի 10–ին Բաթում ժամանեց Միջազգետքում ապաստանած հայերի երկրորդ՝ ևս 3–հազարանոց խումբը:
- 3) 1921–1936 թթ. Խորհրդային Հայաստան է ներգաղթել ավելի քան 62 000 մարդ:
- 4) 1945 թ. մայիսի 28–ին ՀՀ նախկին վարչապետ Ա. Խատիսյանը դիմեց Ստալինին, Թրումանին և Չերչիլին՝ խնդրելով ջանքեր գործադրել Հայկական հարցի արդարացի լուծման ուղղությամբ:
- 5) Նյու Յորքում 1947 թ. գարնանը տեղի ունեցած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսին մասնակցում էին 22 երկրների 715 պատգամավորներ:
- 6) 1992 թ. մարտի 2–ին ՀՀ–ն անդամագրվեց Եվրոպայի խորհրդին:
- 7) Հայոց ցեղասպանության 100–րդ տարելիցին մասնակցեցին ավելի քան 60 երկրների և միջազգային տասնյակ կառույցների պատվիրակություններ:

20. Բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հայ երաժշտական արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչներից էին Շարա Տալյանը, Հայկանուշ Դանիելյանը և ուրիշներ. ընդ որում՝ Հ. Դանիելյանին առաջինը շնորհվեց ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհու կոչում:
- 2) 1933 թ. հանրապետությունում գործում էին շուրջ 40 ինքնուրույն գիտահետազոտական հիմնարկներ:
- 3) 1934 թ. «Նամուս» կինոնկարով ամփոփվեց հայկինոյի համր շրջանը:
- 4) 1924 թ. Ղրիմից Հայաստան տեղափոխված մեծանուն կոմպոզիտոր Ա. Սպենդիարյանը դրեց հայկական ազգային սիմֆոնիզմի հիմքը:
- 5) 1935 թ. ստեղծվել է Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը:
- 6) «Նամուս» ֆիլմում իր առաջին դերակատարումով հանդես եկավ Հրայրա Ներսիսյանը:
- 7) 1941 թ. Արմֆանի կազմում գործում էին 112 գիտահետազոտական հիմնարկներ:

21. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Շուշիում 1918 թ. հուլիսի 22–26–ին տեղի ունեցած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հռչակեց անկախ վարչաքաղաքական միավոր՝ «Լեռնահայաստան» անունով:
- 2) Թիֆլիսում 1919 թ. փետրվարի 6–13–ը տեղի է ունեցել Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը:
- 3) 1920 թ. ամռան կեսերից Մոսկվայում ընթացած խորհրդա–քեմալական բանակցություններն ավարտվեցին օգոստոսի 24–ին կողմերի միջև նախաստորագրված «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրով:
- 4) Արցախահայության 1920 թ. ապրիլի 25–ին կայացած 9–րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- 5) 1920 թ. նոյեմբերի 7–ին՝ Կարսի անկման օրը, Հայաստանի կառավարությունը ստիպված ընդունեց թուրքական կառավարության կողմից ներկայացված զինադադարի պայմանները:
- 6) 1947 թ. ապրիլի 30–ից մայիսի 4–ը Նյու Յորքում կայացել է Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը:
- 7) ԽՍՀՄ ԳԻՆ նախագահությունը 1989 թ. նոյեմբերի 28–ին բեկանեց ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ԼՂ Ազգային խորհրդի «Հայկական ԽՍՀ–ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշումը:
- 8) 1991 թ. մայիսի 20–ին տեղի ունեցած ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի ընտրություններում ընտրողների ձայները համարյա հավասարապես բաժանվեցին Հայկոմկուսի և ՀՀՇ–ի թեկնածուների միջև:

22. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) 1950–ական թթ. հայկական արվեստի վերելքը պայմանավորված էր նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով:
- 2) Սփյուռքահայ նկարչուհի Սոնիա Պալասանյանի նախաձեռնությամբ է Երևանում կազմակերպվել «Մկրտչյան» պատկերասրահը:
- 3) 1950–ական թթ. կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում ստացած մաթեմատիկայի ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված են Արտաշես Շահինյանի և Արտեմ Ալիխանյանի անունների հետ:
- 4) Հայաստանում 1960–ական թթ. գիտական մտքի զարգացման հիմնական կենտրոնը Երևանի պետական համալսարանն էր, որտեղ կենտրոնացված էր հանրապետության գիտական հիմնական ներուժը:
- 5) 1950–1970–ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:
- 6) 1960–1980–ական թթ. կառուցվել են պատմության նշանավոր դեպքերն ու դեմքերը հավերժացնող հուշարձաններ, որոնցից են Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը Ծիծեռնակաբերդում, Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիրը և այլն:
- 7) Լորիս Ճգնավորյանը 1991 թ. հիմնել է Գյումրիի մշակութային կենտրոնը:

23. Թվարկվածներից որոնք են հայկական երկու պատվիրակությունների՝ Տասի խորհրդին ներկայացված Հուշագրում ներառված պահանջներից.

- 1) Ճանաչել հայ-վրացական գոյություն ունեցող սահմանները:
- 2) Ճանաչել Միացյալ Հայաստան անկախ պետությունը:
- 3) Առնվազն 99 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):
- 4) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), Կիլիկիայի վեց սանջակները, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 5) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի չորս նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 6) Առնվազն 20 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):
- 7) Պատժի ենթարկել հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին, պարտավորեցնել Թուրքիային փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:

24. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) «Հայկական լեգեոնի» կազմում 1918 թ. նոյեմբեր–դեկտեմբերին կար երկու գումարտակ՝ ավելի քան 3000 զինվոր:
- 2) Արևմտահայերի առաջին համագումարը բանաձև ընդունեց Միացյալ և ազատ Հայաստան հռչակելու անհրաժեշտության մասին:

- 3) Հաճրնի 1920 թ. ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարը Ներսես Թավուզյանն էր:
- 4) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 5) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:
- 7) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան գործեր ուղարկելու նախագահ Վիլսոնի առաջարկը:
- 8) Ֆրանսիայի վարչապետ Կլեմանսոն համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:

25. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի ունեցավ Անկարայում և նպաստեց ռուս-թուրքական բարեկամության ամրապնդմանը:
- բ) Համագումարը կարևոր դեր խաղաց Արևելք-Արևմուտք համագործակցությունն ամրապնդելու գործում:
- գ) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին ընդունեց մի բանաձև-փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ-ի և հայ ժողովրդի դեմ:
- դ) Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Ռուսաստանը՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան և այնտեղ հաստատեր խորհրդային վարչակարգ:
- ե) Այդ բանաձևով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել քեմալականներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- զ) Դավադիր այս փաստաթղթի ընդունումից երկու ամիս անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ սկսեց Հայաստանի ու Վրաստանի դեմ:
- է) Համագումարը որոշեց ռազմական և նյութական օգնություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը:

1) ա, գ, է

2) գ, դ, ե

3) բ, դ, ե

4) բ, գ, զ

26. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը, խախտելով դեկտեմբերի 2-ի իշխանափոխության համաձայնագիրը, ձևավորեց միակուսակցական վարչակազմ:
- բ. Հայաստանում խորհրդային վարչակարգը հաստատելու և ամրապնդելու գործընթացը կազմակերպում և ուղղորդում էր Հայաստանի խորհուրդների համագումարը:
- գ. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ օրերից սկսեց կիրառել նոր տնտեսական քաղաքականություն:
- դ. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական հետապնդումներ և բռնություններ գործադրեց նախորդ կառավարության, ազգային կուսակցությունների ճանաչված անդամների, այլախոհների և հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- ե. Հայաստանում խորհրդային կարգեր «ներդնելու» նպատակով ներքին գործերի և արտաքին գործերի ժողկոմատները սկսեցին բռնություններ գործադրել բնակչության նկատմամբ:
- զ. Գարեգին Նժդեհի գլխավորած Զանգեզուրի ինքնապաշտպանության շնորհիվ այդ երկրամասը մնաց Հայաստանի կազմում:
- է. Թիֆլիսի 1921 թ. նոյեմբերի 6-ի համաձայնագրով Զավախքը մնում էր Խորհրդային Հայաստանին:
- ը. Լենինի նախագծի համաձայն՝ խորհրդային հանրապետությունները պետք է մտնեին ՌՍԴԽՀ-ի կազմը:

1) բ, գ, է

2) ա, դ, ը

3) գ, ե, զ

4) ա, դ, զ

27. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանին Առաջին հանրապետությունից փոխանցվեց հարևան չորս երկրների հետ տարածքային-սահմանային չլուծված խնդիրների «ժառանգությունը»:
- 2) Հայ-վրացական տարածքային խնդիր էր նաև Զավախքի հարցը, որը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեց Վրաստանին:
- 3) Հայ-ադրբեջանական տարածքային խնդիրները կապված էին Նախիջևանի, Լեռնային Ղարաբաղի և Զանգեզուրի հետ, որոնք, ի վերջո, բոլորը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեցին Ադրբեջանին:
- 4) Զանգեզուրը 1921 թ. գարնան և ամռան ամիսներին մնացել էր անկախության միակ կղզյակն Անդրկովկասում և իր վրա էր սևեռել բուլշևիկների ուշադրությունը:
- 5) ՀՍԽՀ կառավարությունը 1921 թ. հունիսի 13-ին պայքարը դադարեցնելու և խորհրդայնացումն ընդունելու հերթական կոչն ուղղեց Արցախի կառավարությանը՝ նշելով, որ երկրամասը լինելու է Հայաստանի կազմում:
- 6) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4-ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- 7) Խորհրդային կայսրությանը բնորոշ էին իրական ժողովրդավարությունը, ազգերի ու հասարակության միլիոնավոր անդամների իրական հավասարությունը:

28. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Մոսկվա մեկնած Ա. Բեկզադյանի գլխավորած հայկական պատվիրակությունը այն տեսակետին էր, որ ՀՍԽՀ սահմաններում պետք է լինեին 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի նախօրեի դրությամբ ՀՀ-ին պատկանող տարածքները:
 - բ. ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 5-ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
 - գ. 1921 թ. հուլիսի 7-ի որոշումով Լեռնային Ղարաբաղին տրամադրվեց ինքնավար մարզի կարգավիճակ:
 - դ. Նժդեհի գլխավորած հերոսական ինքնապաշտպանության շնորհիվ Զանգեզուրը մնաց Խորհրդային Հայաստանի կազմում:
 - ե. Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի համաձայն՝ ՀՍԽՀ-ին էր մնում Սուրմալուի գավառը:
 - զ. Կարսի կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակության նախագահն էր Յուսուֆ Քեմալը:
 - է. Քեմալա-բոլշևիկյան գործարքով Հայաստանից խլվեցին և Թուրքիային ու Ադրբեյջանին նվիրաբերվեցին հայկական տարածքների զգալի մասը:
- 1) բ, գ, ե 2) դ, ե, գ 3) ա, գ, է 4) ա, դ, է

29. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Մոսկվայի պայմանագրի 10-րդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Անդրկովկասի Խորհրդային հանրապետությունները «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:
- 2) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4-ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- 3) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի՝ հայ-թուրքական սահմանին վերաբերող դրույթները օրինական չէին, որովհետև Խորհրդային Ռուսաստանը և քեմալական Թուրքիան առանց հայկական կողմի մասնակցության վճռեցին հայկական տարածքների հարցը:
- 4) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոն «Կարսի կոնֆերանսի մասին» իր որոշմամբ հնարավորություն էր տալիս, որպեսզի Անդրկովկասի երեք Խորհրդային հանրապետությունները որոշ փոփոխություններ կատարեն Մոսկվայի պայմանագրի՝ իրենց վերաբերող պայմաններում:
- 5) Ի տարբերություն Մոսկվայի պայմանագրի, որով Նախիջևանի մարզի խնամակալությունը Ադրբեյջանը իրավունք չունեի զիջելու «մի երրորդ պետության», Կարսի պայմանագրով այն տրվեց Հայաստանին:
- 6) Խորհրդային Ռուսաստանի բոլշևիկյան ղեկավարության քաղաքականության արդյունքում ոչ միայն Արևմտյան Հայաստանը, այլև Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը դուրս մնացին Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից:
- 7) Խորհրդային Հայաստանի իշխանություններն անվերապահ ընդունեցին Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերի պահանջները և ոչ մի դժգոհություն չարտահայտեցին:

30. Կարսի կոնֆերանսի հետ կապված՝ ՀՍԽՀ կառավարությունը ձևակերպեց իր պահանջները. թվարկվածներից որո՞նք են այդ պահանջներից.

- ա) Ղարաբաղի խնամակալությունը թողնել Ադրբեջանին:
- բ) Հայաստանին տրամադրել Օլթիի և Կաղզվանի հանքավայրերի, Սարիղամիշի անտառների, Կարսի խոտհարքերի, Կողբի աղի հանքերի շահագործման իրավունքը:
- գ) Արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և փոխհատուցել նրանց կրած վնասները:
- դ) Թուրք-հայկական սահման որոշել Արածանի և Արաքս գետերը՝ հայկական կողմում թողնելով Խնուսի մարզը:
- ե) Թուրքիայի և Հայաստանի միջև ազատ առևտրի իրավունք տալ:
- զ) Ջավախքը՝ որպես ինքնավար տարածք, հանձնել Վրաստանի խնամակալությանը:
- է) Կարսի մարզի խնամակալությունը հանձնել Հայաստանին:

- 1) ա, բ, դ 2) բ, գ, ե 3) ա, դ, գ 4) բ, գ, է

31. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային Հայաստանում գյուղացիության ճնշող մեծամասնությունը կոլտնտեսություններին անդամագրվեց 1938–1940 թթ.:
- բ. Հակակոլտնտեսային շարժումն արտահայտվեց նաև գյուղացիների կողմից իրենց անասուններն անխնա մորթելու ձևով, որի հետևանքով Հայաստանում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կրճատվեց 30 տոկոսով, իսկ մանր եղջերավորներինը՝ կիսով չափ:
- գ. Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- դ. Գյուղացիների տեղաշարժերը կասեցնելու նպատակով խորհրդային իշխանությունը նրանցից խլեց տրանսպորտային միջոցները:
- ե. «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՀամԿ(բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը:
- զ. Հնչակյան կուսակցությունը, Կոմինտերնի ընդունած որոշման համաձայն, դադարեցրեց իր գործունեությունը արտասահմանում:
- է. Խորհրդային երկրում ձևավորվում էր Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ դարձավ 1924 թ.՝ Լենինի մահվանից հետո:

- 1) ա, դ, է 2) ա, գ, գ 3) բ, գ, ե 4) բ, դ, է

32. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1923 թ. շրջանառության մեջ մտավ գյուղմիասնարկը:
- 2) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվեց միայն Ստալինի կառավարման շրջանում:
- 3) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի սասուկացավ լճացման տարիներին. հոգևորականությունը դիտվեց որպես հակահեղափոխական և հակախորհրդային տարր:

- 4) ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարությունը 1920–ական թթ. երկրորդ կեսից երկրի տեխնիկատնտեսական հետամանացությունը արագորեն վերացնելու նպատակով որոշեց իրականացնել գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում:
- 5) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից անմիջապես հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվեցին դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:
- 6) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ–ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր:
- 7) 1938 թ. միջազգային իրավիճակով պայմանավորված՝ Խորհրդային իշխանությունները փոքր–ինչ մեղմացրին բռնությունները:

33. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Խորհրդա–ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 2) 390–րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 3) ԽՍՀՄ հերոսներ Հունան Ավետիսյանը և Սուրեն Առաքելյանը կովել են Թամանյան դիվիզիայի կազմում:
- 4) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ զեներալներից 6–ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
- 5) Հայկական 76–րդ լեռնահրաձգային դիվիզիան, որ կազմավորվել էր դեռ 1920–1922 թթ. Հայաստանում, աչքի ընկավ Ստալինգրադի ճակատամարտում և վերակազմավորվեց 51–րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի:
- 6) Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ կրկնակի հերոսի կոչմանն արժանացավ օդաչու Նելսոն Ստեփանյանը:
- 7) Հայ ժողովրդի ավելի քան 60000 զավակներ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:

34. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հատուկ հոդվածով ընդունվում էր Հայաստանի Հանրապետության օրենքների գերակայությունը ԽՍՀՄ օրենքների նկատմամբ: Եթե ԽՍՀՄ օրենքը հաստատվում էր ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից, ապա այն գործելու էր հանրապետությունում:
- 2) Հռչակագրի մշակութային բաժնում հատուկ ուշադրություն էր հատկացվում հայերենի՝ իբրև պետական լեզվի կիրառման հիմնահարցին. հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր հայերենով և ռուսերենով:
- 3) 22 հոդվածից բաղկացած այդ հիմնարար փաստաթուղթը նախանշում էր Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացման ուղիները:
- 4) Վերականգնվում էին Հայ առաքելական եկեղեցու ոտնահարված իրավունքները:
- 5) Հայաստանի բանակը պետք է ունենար իր խաղաղարար առաքելությունները բոլոր երկրներում:

- 6) Հռչակագիրը հաստատում էր ՀՀ վճռականությունն Արցախն իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:
- 7) Հատուկ կետով արձանագրվում էր, որ Հայաստանը պետք է ունենա իր մասնաբաժինը ԽՍՀՄ զինված ուժերի սպառազինությունից, պիտի հասնի սեփական դրամական միջոցների ստեղծմանը:

35. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է չորս տարի ժամկետով, ոչ ավել, քան երեք անգամ անընդմեջ:
- բ. Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- գ. ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
- դ. ՀՀ Սահմանադրությամբ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Ազգային ժողովը, վերանվանվեց Գերագույն խորհուրդ:
- ե. ՀՀ շուրջ չորս տասնյակի հասնող շրջանները միավորվեցին՝ ստեղծելով 10 մարզեր:
- զ. ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձավ չորս տարի:
- է. ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների վերջնական տարբերակը հաստատվեց Ազգային ժողովի կողմից:

- 1) գ, ե, զ 2) գ, ե, է 3) բ, դ, զ 4) ա, գ, է

36. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային իշխանությունը Փարիզի և Լոնդոնի պայմանագրերով, ըստ էության, հրաժարվեց Հայկական հարցից, և համազգային այդ խնդրի ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց Սփյուռքը:
- բ. 1920-ական թթ. սկզբին Հայկական հարցի համար դիվանագիտական պայքարը շարունակում էին Ազգային պատվիրակությունը՝ Պողոս Նուբար փաշայի, ապա՝ Լ. Շանթի գլխավորությամբ, և տակավին իր գոյությունը շարունակող նախկին Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Ավ. Ահարոնյանի նախագահությամբ:
- գ. Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի և պահանջատիրության խնդիրներով հիմնականում զբաղվում էր Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- դ. Սփյուռքում հայապահպանության և Հայ դատի լուծման գործում զգալի դեր էին խաղում հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ-ն, Արմենական կուսակցությունը և Ազգային միացյալ կուսակցությունը:

- ե. Հայկական ազգային կոմիտեի կամ Հայ դատի հանձնախմբի նպատակն է Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միավորումը և միասնական հայկական պետության կազմումը միայն Վիլսոնի նախանշած սահմաններում:
- զ. Սևրի պայմանագիրը ստորագրած երկրները Լոնդոնի կոնֆերանսում հրաժարվեցին իրենց ստորագրություններից և փաստորեն վերանայեցին իրենց մոտեցումները Հայկական հարցի լուծման վերաբերյալ:
- է. Սփյուռքի հետ հարաբերությունները մասնակիորեն վերականգնվեցին միայն Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին՝ հակաֆաշիստական ընդհանուր ճակատի ստեղծման ընթացքում:

- 1) ա, դ, ե 2) գ, զ, է 3) դ, ե, զ 4) բ, գ, է

37. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ըստ Սահմանադրության՝ Հայաստանի Հանրապետությունը ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական և իրավական պետություն է:
- 2) 1920–ական թվականներին խոշոր գաղթօջախ ձևավորվեց նաև Ամերիկայում (ԱՄՆ և Կանադա)՝ շուրջ 130 հազար հայերով:
- 3) 1945 թ. մայիսի 28–ին ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Քաջազունին դիմեց Ստալինին, Ռուզվելտին և Չերչիլին՝ խնդրելով ջանքեր գործադրել Հայկական հարցի արդարացի լուծման ուղղությամբ:
- 4) Հայկական համաշխարհային կոնգրեսին մասնակցում էին 12 երկրների 715 պատգամավորներ:
- 5) Հայ օգնության միությունը (ՀՕՄ) գործում է 1910 թվականից:
- 6) 1921–1936 թթ. Խորհրդային Հայաստան է ներգաղթել ավելի քան 52000 հայ:
- 7) 1921 թ. դեկտեմբերին Խորհրդային Հայաստան ներգաղթածների թիվը 8000 էր:

38. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1920–ական թվականների սկզբին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները Ֆրանսիայում և ԱՄՆ–ում էին, որոնց պետությունների բարեկամական վերաբերմունքի շնորհիվ ապաստան գտան հարյուրհազարավոր հայեր:
- 2) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը նյութական մեծ օժանդակություն ցուցաբերեց արևմտահայ գաղթականներին, Սփյուռքի կրթական գործին, հայրենադարձության կազմակերպմանը, ինչպես նաև Խորհրդային Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացմանը:
- 3) Վերջին անգամ Հայկական հարցը քննարկվեց Սևրում և որոշվեց ստեղծել «ազգային օջախ»:
- 4) Դաշնակցությունը ԱՄՆ–ում ստեղծել էր Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ՝ հայոց պահանջատիրության հարցը պաշտպանելու նպատակով:
- 5) Հայկական հարցի արդարացի և վերջնական լուծման ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց խորհրդային պետությունը:

- 6) Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը, ներգաղթի կազմակերպման, Հայրենիք-Սփյուռք կապերի ամրապնդման հարցերը քննարկելուց բացի, փաստաթուղթ պատրաստեց հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ և ներկայացրեց ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտին:
- 7) Սփյուռքում հայապահպանության համար կարևոր դեր ուներ նաև Հայ առաքելական եկեղեցին:

39. Բերված փաստարկերից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1925 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 2) Հայ երաժշտական արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչներից էին Հասմիկը, Շարա Տալյանը և ուրիշներ. ընդ որում՝ Հասմիկին առաջինը շնորհվեց ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհու կոչում:
- 3) 1933 թ. հանրապետությունում գործում էին շուրջ 40 ինքնուրույն գիտահետազոտական հիմնարկներ:
- 4) 1941 թ. Արմֆանի կազմում գործում էին 11 գիտահետազոտական հիմնարկներ՝ 180 գիտաշխատողներով:
- 5) Գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործեց մինչև Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը:
- 6) 1934 թ. «Նամուս» կինոնկարով ամփոփվեց Հայկինոյի համր շրջանը:
- 7) 1924 թ. Ղրիմից Հայաստան տեղափոխված մեծանուն կոմպոզիտոր Ա. Սպենդիարյանը դրեց հայկական ազգային սիմֆոնիզմի հիմքը:

40. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1935 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 2) 1967 թ. Հայաստանում գործում էր 112 գիտահետազոտական հիմնարկ՝ 20 հազար գիտաշխատողներով:
- 3) 1950-ական թվականների կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված են ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Ջրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:
- 4) 1950-ական թթ. հայկական արվեստի վերելքը պայմանավորվեց նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով. ասպարեզ մտավ նոր սերունդ, որը ձգտում էր նորովի արտահայտելու հասարակությանը հուզող խնդիրները:
- 5) Անկախության հռչակումից հետո ՀՀ-ում ստեղծվեցին ազատ ստեղծագործելու հնարավորություններ, բայց առկա սոցիալ-տնտեսական դժվարին իրադրությունը բացասական ազդեցություն ունեցավ հոգևոր կյանքի վրա:

- 6) 1940–1950–ական թվականներին կառուցվել են պատմության նշանավոր դեպքերն ու դեմքերը հավերժացնող հուշարձաններ, որոնցից են Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը Ծիծեռնակաբերդում, Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիրը Ապարանում, «Մայր Հայաստան» հուշարձանը Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի) և այլն:
- 7) 1950–1970–ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:

41. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել էին նաև 1930–ական թթ.:
- 2) Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսեց ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ–ի կազմից դուրս գալու համար:
- 3) Առաջին հնգամյակի տարիներին Հայաստանում շահագործման հանձնվեց 18, իսկ երկրորդ հնգամյակի տարիներին՝ 26 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- 4) Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- 5) Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո 390–րդ հայկական դիվիզիան մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 6) Սիյուռքում կարևոր դերակատարում ունեին հայ ավանդական կուսակցությունները, որոնց գործունեության առաջնային թիրախները Հայկական հարցի լուծումը և ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն էին:
- 7) Մինչև նոր սահմանադրության ընդունումը ՀՀ–ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք նույնիսկ հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- 8) Հայաստանում 1950–ական թվականների կեսերից մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված էին ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Զրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:

42. Թվարկվածներից որո՞նք Մոսկվայի «Ռուս–թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի պայմաններից չեն.

- 1) Ռուսաստանը ճանաչում էր Սևրի պայմանագիրը:
- 2) Թուրք–հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Նախիջևանի գավառը:
- 3) Ռուսաստանը ճանաչում էր քեմալականների «Ազգային ուխտը», որը թուրքական տարածք էր հռչակում ամբողջ Արևմտյան Հայաստանը:

- 4) Թուրք-հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Սուրմալուի գավառը:
- 5) Ղարաբաղը՝ որպես «Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզ», փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 6) Նախիջևանը՝ որպես «Նախիջևանի մարզ», ինքնավար տարածքի կարգավիճակով փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 7) Նախիջևանի ինքնավար մարզի խնամակալությունը Խորհրդային Ադրբեջանը չէր զիջելու մի երրորդ պետության:

43. Թվարկվածներից որոնք են Սևրի պայմանագրի պայմաններից.

- 1) Թուրքիան ճանաչում էր Հայաստանը որպես ազատ և անկախ պետություն:
- 2) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էին ԱՄՆ-ն և Ֆրանսիան:
- 3) Ճանաչվում էին հայ-ադրբեջանական գոյություն ունեցող սահմանները:
- 4) Հայ-թուրքական սահմանների վերաբերյալ վերջնական իրավարար վճիռը տալու էր Ֆրանսիայի նախագահը:
- 5) Հայ-թուրքական սահմանների վերաբերյալ վերջնական իրավարար վճիռը տալու էր ԱՄՆ-ի նախագահը:
- 6) Թուրքիան պարտավորվում էր իրավարար վճռի հրապարակման օրվանից հրաժարվել պայմանագրով Հայաստանին տրված տարածքների նկատմամբ բոլոր իրավունքներից:
- 7) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էր Մեծ Բրիտանիայի վարչապետը:
- 8) Պատժի պետք է ենթարկվեին հայկական ջարդերի կազմակերպիչները, Թուրքիան պարտավորվում էր փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:

44. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) 1921 թ. գարնանը Հայաստանում մտցվեց պարենհարկը:
- 2) 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին ստեղծվել էր ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որը զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:
- 3) ՀՀ Գերագույն խորհրդի հավանությանն արժանանալուց հետո Սահմանադրությունը դրվեց հանրաքվեի 1995 թ. հունիսի 5-ի խորհրդարանական ընտրությունների հետ միաժամանակ:
- 4) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին ՀՀ վարչության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանն ընտրվեց ՀՀ նախագահ:
- 5) Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի քաղաքական բաժնում նշվում էր, որ ՀԽՍՀ-ն վերանվանվում է Հայաստանի Հանրապետություն:
- 6) Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի տնտեսական բաժնում նշվում էր, որ Հայաստանի տարածքում հողը, ընդերքը, ձեռնարկությունները համարվում են բացառապես հայ ժողովրդի սեփականությունը:

- 7) Գետաշենում իրագործված «Կուցո» գործողության ժամանակ զոհվեց 41, վիրավորվեց 70, պատանդ տարվեց 335 մարդ:
- 8) 1989 թ. մայիսի 25-ին Մոսկվայում աշխատանքներն սկսեց ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների 1-ին համագումարը:

45. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1920 թ. ամռան կեսերից Մոսկվայում ընթացած խորհրդա-քեմալական բանակցություններն ավարտվեցին օգոստոսի 24-ին կողմերի միջև նախաստորագրված «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրով:
- բ. 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին՝ Ալեքսանդրապոլի անկումից հետո, Հայաստանի կառավարությունը ստիպված ընդունեց թուրքական կառավարության կողմից ներկայացված զինադադարի պայմանները:
- գ. 1918 թ. հուլիսի 22-25-ին Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հռչակեց անկախ վարչաքաղաքական միավոր՝ «Լեռնահայաստան» անունով:
- դ. Արցախահայության 1919 թ. ապրիլի 25-ին կայացած 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժան մասը:
- ե. 1919 թ. փետրվարի 6-13-ը Թիֆլիսում հրավիրվեց Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը:
- զ. 1947 թ. ապրիլի 30-ից մայիսի 4-ը Նյու Յորքում կայացավ Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը:
- է. 1990 թ. մայիսի 20-ին տեղի ունեցան ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի ընտրությունները. ընտրողների ձայները համարյա հավասարապես բաժանվեցին Հայկոմկուսի և ՀՀԾ-ի թեկնածուների միջև:
- ը. ԽՍՀՄ ԳԽ նախագահությունը 1989 թ. դեկտեմբերի 28-ին բեկանեց ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ԼՂ Ազգային խորհրդի 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ի «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշումը:

- 1) ա, գ, դ, ը 2) ա, բ, գ, է 3) ա, բ, է, ը 4) բ, գ, դ, ե

46. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) 1990-ական թվականների սկզբին հետխորհրդային առաջին բազմակուսակցական Գերագույն խորհրդում ամենամեծ խմբակցությունն ուներ Հայոց համազգային շարժումը (ՀՀԾ):
- 2) 1991 թ. ապրիլին խորհրդարանն ընդունեց օրենք, որով Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծվում էր բազմակուսակցական համակարգ:
- 3) 1994 թ. դեկտեմբերի վերջին կուսակցությունների վերաբերյալ օրենքը խախտելու ամբաստանությամբ կասեցվեց դաշնակցության գործունեությունը:
- 4) Երկրում խորացած քաղաքական ճգնաժամը հանգեցրեց 1998 թ. փետրվարին ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականին:

- 5) 2003 թ. արտահերթ նախագահական ընտրություններից հետո ՀՅԴ-ն, որի պաշտոնական կարգավիճակը վերականգնվեց Լևոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականից հետո, դադարեցրեց ընդդիմադիր պայքարը և սաստարեց նախագահ Սերժ Սարգսյանին:
- 6) 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին զինված 5 ահաբեկիչներ ներխուժեցին ԱԺ-ի նիստերի դահլիճ և կրակ բացեցին ներկաների վրա:
- 7) 1992 թ. նոյեմբերի 17-ին ԼՂՀ Գերագույն խորհուրդը հաստատեց երկրի պետական դրոշը, զինանշանն ու օրհներգը:

47. Ստորև բերված փաստարկներից որ երեքն են ճիշտ.

- ա. Հայրենական պատերազմում առաջին հայ հերոսը Կարապետ Սիմոնյանն էր, որն այդ կոչմանն արժանացավ 1940 թ. հունվարի 15-ին:
- բ. 1937 թ. ապրիլին ձերբակալվեց մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանը:
- գ. 408-րդ հրաձգային դիվիզիան կազմավորվել է Արտաշատում:
- դ. Բալթիկայի համար մղվող մարտերից մեկում 1944 թ. զոհվեց ԽՍՀՄ հերոս Նելսոն Ստեփանյանը:
- ե. 1945 թ. վերջերին հայրենիքի դավաճանության անհիմն մեղադրանքով ձերբակալվեց ավիացիայի մարշալ Սերգեյ Խուդյակովը (Արմենակ Խանփերյանց):
- զ. 1953 թ. մարտի 5-ին մահացավ Ի. Ստալինը:
- է. 1974 թ. հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով ազատագրված և աքսորի դատապարտվեցին Ազատ Արշակյանը, Ռազմիկ Զոհրաբյանը, Ռազմիկ Մարկոսյանը, Էդուարդ Կակոսյանը և Գրիգոր Եղյանը:
- ը. 1988 թ. դեկտեմբերի 1-ի երեկոյան ընդունվեց «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշումը:

- 1) դ, ե, է 2) դ, ե, գ 3) բ, գ, է 4) ա, գ, ը

48. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- ա. Լենինգրադի կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար Ս. Կիրովը սպանվել է 1934 թ. դեկտեմբերին:
- բ. 1929 թ. դեկտեմբերի վերջին հայտարարվեց նէպից հրաժարվելու ու կուլակությունը որպես դասակարգ վերացնելու քաղաքականությանն անցնելու մասին:
- գ. 1931 թ. մայիսի դրությամբ որպես «Կուլակ» ունեզրկվեց շուրջ 1100 տնտեսություն:
- դ. 1924 թ. վերագործարկվեցին Երևանի գինու-կոնյակի «Արարատ», կաշվի երկու փոքր գործարաններ, ինչպես նաև բազմաթիվ այլ ձեռնարկություններ:
- ե. 1928 թ. գործարկվեց Լենինականի հէկը:
- զ. Առաջին հնգամյակի տարիներին սկսվեց Քանաքեռեհէկի շինարարությունը, որին հաջորդեց Հրազդան գետի վրա ևս մի քանի կայանների կառուցումը:
- է. 1942 թ. հունիսի 14-ին 390-րդ դիվիզիան ԽՍՀՄ պաշտպանության ժողկոմի հրամանով կազմացրվեց:
- ը. Հայրենական պատերազմի ժամանակ Համազասպ Բաբաջանյանը եղել է ռազմաճակատի հրամանատար:

թ. 1953 թ. նոյեմբերին ՀԿԿ կենտրոնի առաջին քարտուղար Սուրեն Թովմասյանին փոխարինեց Գրիգոր Հարությունյանը:

- 1) գ, դ, ը, թ 2) ա, բ, դ, ե 3) գ, դ, գ, թ 4) բ, ե, է, ը

49. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) 1991 թ. ապրիլին սկսվեց նախօրոք մշակված «Կոլցո» (Օղակ) գործողությունը:
- 2) Գետաշեն և Մարտունաշեն գյուղերի պաշտպանության ժամանակ հերոսաբար զոհվեցին Թաթուլ Կրպեյանը, Սիմոն Աչիքոյանը, Արթուր Կարապետյանը և ուրիշներ:
- 3) 1992 թ. ապրիլին ԼՂՀ Գերագույն խորհուրդը հատուկ որոշում ընդունեց ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի մասին, որով բոլոր զինված ջոկատները կոչվեցին ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժեր և շուտով համախմբվեցին մեկ միասնական հրամանատարության ներքո:
- 4) 1991 թ. դեկտեմբերի 10–ին տեղի ունեցավ անկախության հանրաքվեն, որը հաստատեց Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը:
- 5) 1991 թ. դեկտեմբերի 20–ին տեղի ունեցան ԼՂԻՄ Գերագույն խորհրդի (հետագայում՝ Ազգային ժողով) պատգամավորների ընտրություններ:
- 6) 1992 թ. հունվարի 19–20–ին հայ ազատամարտիկները լիովին ազատագրեցին ռազմական հենակետերից մեկը՝ Կրկժանը:
- 7) 1992 թ. սեպտեմբերին թե՛ մարտեր տեղի ունեցան Քարինտակի մատույցներում, Շուշիի բարձունքից գրոհող թշնամին մեծ զոհերի գնով նահանջեց:
- 8) 1993 թ. առաջին կիսամյակի մարտական գործողությունների եզրափակիչ փուլը Մարտակերտ քաղաքի ազատագրումն էր (հունիսի 28):

50. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1918 թ. հունվարին թուրքական զորքերը ներխուժել էին Արևելյան Հայաստան և Անդրկովկաս:
- բ. Գերմանիայի ներկայացուցիչ ֆոն Լոսովի խորհրդով Հայոց ազգային խորհրդի ներկայացուցիչներ Հ. Օհանջանյանն ու Ա. Զուրաբյանը մեկնեցին Բեռլին:
- գ. 1918 թ. մայիսի 27–ին հայտարարվեց Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետության անկախության մասին:
- դ. 1918 թ. մայիսի 30–ին Թիֆլիսի մամուլում Ավետիս Ահարոնյանի ձևակերպումով հրապարակվեց Հայոց ազգային խորհրդի կոչը:
- ե. Բաթումում 1918 թ. մայիսի 11–ին վերսկսված բանակցություններում թուրքական պատվիրակությունը գլխավորում էր Ք. Կարաբեքիր փաշան:
- զ. Առաջին հանրապետության դրոշը, զինանշանը և օրհներգը Հայաստանի երրորդ հանրապետությունը այսօր նույնությամբ դարձրել է իր խորհրդանիշները:
- է. Բաթումի պայմանագրով քեմալական կառավարությունն ընդունեց և ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը:
- ը. Նորահռչակ հայկական առաջին հանրապետության բարձրագույն օրենսդիր իշխանությունը կոչվեց Հայաստանի կառավարություն:

- 1) ա, դ, ը 2) բ, գ, է 3) բ, գ, զ 4) դ, ե, գ

51. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Բաթումի հաշտության բանակցություններում հայ պատվիրակները տեղեկացրին, որ իրենք հանդես են գալիս Հայոց ազգային խորհրդի անունից:
- բ. Բաթումի պայմանագիրը ուժի մեջ մնաց մի քանի տարի:
- գ. ՀՀ առաջին կառավարությունը կազմվեց կոալիցիոն սկզբունքով, որի մեջ մտան ՀՅԴ, Հնչակյան և էսէռների կուսակցությունների ներկայացուցիչները:
- դ. 1920 թ. մայիսին հանրապետության տարածքը հասավ շուրջ 70 հազ. քառ. կմ-ի:
- ե. ՀՀ խորհրդարանի 1919 թ. ընտրություններին ընտրվել էր խորհրդարանի 80 անդամ, որից 70-ը ՀՅԴ անդամներ էին, 5-ը՝ էսէռ, 2-ը՝ անկուսակցական, 2-ը՝ թուրք-թաթար, 1-ը՝ եզիդ:
- զ. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Հայաստանն ուներ շուրջ 40-հազարանոց բանակ:
- է. ՀՍԽՀ-ում գյուղմիաստարկը շրջանառության մեջ է դրվել 1921 թվականին:

- 1) ա, բ, գ 2) ա, դ, գ 3) բ, դ, ե 4) գ, զ, է

52. Բոլշևիկների Մայիսյան ապստամբությանն առնչվող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Մայիսի 5-ին հրաժարական տվեց Ա. Խատիսյանի կառավարությունը:
- բ. Ա. Խատիսյանի կառավարությանը փոխարինեց Ս. Վրացյանի կառավարությունը, որը որդեգրեց մեղմ քաղաքականություն:
- գ. Ընդունվեց օրենք ժողովրդական դատարաններ կազմակերպելու մասին:
- դ. Սահմանվեցին խստագույն պատիժներ՝ մահապատիժ, ցմահ տաժանակիր աշխատանք և այլն:
- ե. Որոշվեց ընդառաջել ապստամբներին և բոլշևիկներին ներգրավել կառավարության մեջ:
- զ. Կառավարության միջոցառումները չպաշտպանեցին հասարակական կազմակերպությունները և քաղաքական կուսակցությունները:
- է. Հայոց եկեղեցին պաշտպանում էր պետության շահերը և կառավարության գործունեությունը:

- 1) գ, դ, է 2) բ, ե, գ 3) ա, ե, գ 4) ա, դ, է

53. Թվարկվածներից որոնք տեղ չեն գտել 1919 թ. փետրվարին Փարիզում ստորագրված հայկական պահանջների համատեղ հուշագրում.

- ա. Ճանաչել միացյալ հայկական անկախ պետությունը
- բ. Պատժի ենթարկել հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին
- գ. Արևմտյան Հայաստանի վիլայեթներից կազմել երկու նահանգներ՝ քրիստոնյա կառավարիչներով
- դ. Միացյալ Հայաստանի կազմի մեջ ներառել Արևմտյան Հայաստանի յոթ վիլայեթները (Վան, Բիթլիս, Դիարբեքիր, Խարբերդ, Սեբաստիա, Էրզրում և Տրապիզոն), Կիլիկիայի 4 սանջակները, ինչպես նաև ՀՀ-ն իր ընդլայնված սահմաններով

- ե. Հայաստանի հովանավորության մանդատը 20 տարով հանձնել դաշնակից պետություններից մեկին
- զ. Թուրքիային ազատել հայերին պատճառած վնասների փոխհատուցումից
- է. Ադրբեջանին զիջել Ղարաբաղը և Նախիջևանը

- 1) ա, բ, ե 2) գ, դ, է 3) գ, գ, է 4) դ, ե, գ

54. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Օգտվելով ֆրանսիական զորամասերի մասնակի նահանջից՝ 1920 թ. ապրիլի 1-ին քեմալական զորքերը պաշարեցին նաև Այնթապը:
- բ. 1921 թ. հոկտեմբերի 20-ին Անկարայում կնքված ֆրանս-թուրքական պայմանագրով հայաթափված Կիլիկիան հանձնվեց Ֆրանսիային:
- գ. 1920 թ. հունվարի 28-ին ընդունված «Ազգային ուխտ» փաստաթղթով բուն թուրքական տարածք էին հռչակվում Արևելյան Հայաստանը, ինչպես նաև Կարինը, Արդահանը և Բաթումը:
- դ. 1920 թ. օգոստոսի 24-ին նախաստորագրվեց խորհրդա-քեմալական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագիրը:
- ե. 1920 թ. սեպտեմբերին Բաքվում տեղի ունեցած Արևելքի ժողովուրդների երկրորդ համագումարում կոչ արվեց «Սրբազան պատերազմ ծավալելու» միջազգային իմպերիալիզմի դեմ:
- զ. 1920 թ. Հայաստանի վրա հարձակվող թուրքական զորքերի թիվն անցնում էր 50 հազարից, որոնց հրամանատարն էր Մուստաֆա Քեմալը:
- է. 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին ՀՀ կառավարությունն ընդունեց զինադադարի թուրքական պայմանները:
- ը. 1920 թ. նոյեմբերի 25-ին Երևանում սկսվեցին թուրք-հայկական բանակցությունները:

- 1) բ, դ, գ 2) ա, դ, է 3) ա, ե, է 4) գ, ե, ը

55. Բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1920 թ. հոկտեմբերի 14-ին ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի քաղցյուրոն Հայաստանում խորհրդային իշխանություն հաստատելու համար վճռական գործողությունների դիմելու որոշում ընդունեց:
- բ. 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ից իշխանությունը Հայաստանում ամբողջապես անցավ ՀՍԽՀ Ռազմական հեղափոխական կոմիտեին:
- գ. 1921 թ. ապրիլի 2-ին 11-րդ բանակի զորամասերը մտան Երևան, իսկ ապստամբները ՀՓԿ-ի գլխավորությամբ Բաշ Գյառնիով և Դարալագյազով նահանջեցին դեպի Նախիջևան:
- դ. 1921 թ. մայիսի 21-ին Հայիեղկոմը վերակազմավորվեց ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի:
- ե. Բաքվում կայացած Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարում ԱԽԴՍՀ-ն վերափոխվեց ԱԽՍՀԴՄ-ի:

- գ. ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին Հռչակագրի և Միությունական պայմանագրի նախագծերը հաստատվեցին ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի կողմից:
- է. 1921 թ. փետրվարի 25-ին Կարմիր բանակի զորամասերը մտան Թիֆլիս, իսկ մինչև մայիսի կեսերը խորհրդային կարգեր հաստատվեցին ամբողջ Վրաստանում:
- ը. 1921 թ. փետրվարի վերջին և մարտի սկզբին Ախալքալաքի գավառը ենթարկվեց քեմալական Թուրքիայի հարձակմանը:
- թ. 1921 թ. հունիսի 12-ին Ղարաբաղ գործուղվեց Ա. Բեկզադյանը՝ որպես արտակարգ կոմիսար:

- 1) ա, դ, ը 2) բ, է, թ 3) գ, դ, ե 4) ա, գ, ը

56. Թուրք-հայկական 1920 թ. պատերազմին վերաբերող՝ ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. 1920 թ. աշնան սկզբին Հայաստանը հայտնվել էր ռազմաքաղաքական վտանգավոր իրադրության մեջ:
- բ. Հայաստանի գլխավոր դաշնակիցները՝ Անգլիան և Ֆրանսիան, գործնական քայլեր էին կատարում Հայաստանը պաշտպանելու և Սևրի պայմանագիրը կյանքի կոչելու համար:
- գ. Հայաստանի նկատմամբ թշնամաբար էին տրամադրված Խորհրդային Ռուսաստանը և Ադրբեյջանը:
- դ. Վրաստանը, քեմալա-վրացական գաղտնի պայմանավորվածությունների համաձայն, պատերազմի դեպքում պահպանելու էր չեզոքություն:
- ե. Հայաստանի վրա թուրքական լայնածավալ հարձակումը սկսվեց սեպտեմբերի 23-ին:
- զ. Մեծ տերությունները արագորեն արձագանքեցին Հայաստանի օգնության կոչին:
- է. Հայկական զինված ուժերի, որոնց թիվը շուրջ 40 հազար էր, գլխավոր հրամանատարը գեներալ Մ. Սիլիկյանն էր:

- 1) ա, գ, է 2) բ, դ, ե 3) բ, գ, է 4) դ, ե, գ

57. Բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Արդյունաբերացնել Խորհրդային Հայաստանը՝ նշանակում էր ստեղծել արդյունաբերական նոր ճյուղեր, կառուցել գործարաններ, ֆաբրիկաներ, հիդրոէլեկտրակայաններ, ընդլայնել երկաթուղիները:
- 2) Հայաստանում 1920-ական թթ. չկային Լ. Տրոցկու տեսակետների պաշտպաններ:
- 3) 1932 թ. սկզբին Հայաստանում առանց դատաքննության և դատարանի վճիռների գնդակահարվեց շուրջ 1000 մարդ, տարբեր ժամկետների ազատազրկման ենթարկվեց շուրջ 500 մարդ:
- 4) 1937 թ. հուլիսին Բերիայի հրամանով Թիֆլիսում սպանվեց Աղասի Խանջյանը:
- 5) Խորհրդային իշխանության համար Հայոց եկեղեցին և առաձին հոգևորականներ կապի միջոց էին Սփյուռքում գործելու համար:

- 6) ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմը 1938 թ. օգոստոսի 4-ին որոշում ընդունեց Էջմիածնի վանքը փակելու մասին. Մոսկվան հաստատեց այդ որոշումը:
- 7) 261-րդ հրաձգային դիվիզիայի հիմնական խնդիրն էր պաշտպանել Խորհրդային Հայաստանի՝ Թուրքիայի հետ ունեցած պետական սահմանը:
- 8) Հայրենական մեծ պատերազմում առաջին հայ հերոսը օդաչու Նելսոն Ստեփանյանն էր:

58. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՀամԿ(Բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը երկրում:
- բ. 409-րդ հայկական դիվիզիան կազմացրվեց 1945 թ. հուլիսի 2-ին Չեխոսլովակիայում:
- գ. 1993 թ. հուլիսի 23-ին հայկական ուժերին հաջողվեց Ադրամի մոտ հակառակորդին պարտության մատնել:
- դ. 1990 թ. օգոստոսի 23-ին Հայաստանի անկախության հռչակագրով վերականգնվում էին Հայ առաքելական եկեղեցու ոտնահարված իրավունքները:
- ե. 1967 թ. Հայաստանում գործում էր 112 գիտահետազոտական հիմնարկ:
- զ. Լոնդոնի կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակությունը ճանաչեց Սևրի պամանագիրը:
- է. Հայ նշանավոր ճարտարագետ-էներգետիկ Հովսեփ Տեր-Աստվածատրյանը գլխավորում էր Հայաստանի հիդրոտեխնիկական շինարարությունը:
- ը. 1938 թ. Արմֆանի նախագահ նշանակվեց արևելագետ, ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելին:
- թ. 1962-1982 թթ. անհատական կարգով և առանձին խմբերով աշխարհի 40 երկրներից Հայաստան ներգաղթեց մոտ 38 հազար մարդ:

- 1) ա, դ, է 2) բ, գ, թ 3) բ, է, թ 4) գ, է, ը

59. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. «Աջերի», տրոցկիստների ընդդիմության ջախջախումից հետո ՀամԿ(Բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը:
- բ. Ստալինի անձի պաշտամունքը բացահայտ դարձավ 1924 թ.՝ Լենինի մահից հետո:
- գ. Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցել է 64 հայ գեներալ:
- դ. Վերջին անգամ Հայկական հարցը քննարկվեց Լոզանի կոնֆերանսում (1921 թ. սեպտեմբերի 21-22):
- ե. 1925 թ. հունվարի 25-ին Գաբրիել Սունդուկյանի «Պեպո» պիեսի բեմադրությամբ բացվեց հանրապետության առաջին դրամատիկական թատրոնը:
- զ. Մոնթե Մելքոնյանը զոհվել է 1993 թ. հունիսի 12-ին Ադրամի մոտ՝ Մարզիլու գյուղում:
- է. Արմֆանի առաջին նախագահ նշանակվեց հայտնի աստղագետ Վիկտոր Համբարձումյանը:

- 1) բ, է, գ 2) ա, գ, դ 3) ա, գ, գ 4) բ, դ, է

60. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. ՀՀ արտաքին քաղաքականության գլխավոր ուղղություններից մեկը Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն է:
 - բ. Յեղասպանությունը ճանաչած և դատապարտած պետությունների թիվը 3,5 տասնյակ է:
 - գ. 2008 թ. հունվարի 19-ին Ստամբուլում ահաբեկչության զոհ դարձավ «Ակոս» թերթի խմբագիր, հայտնի հասարակական գործիչ Հրանտ Դինքը:
 - դ. Թուրքիան մինչ օրս չի բացել ՀՀ-ի հետ պետական սահմանը, որը փակել է 1993 թ. ապրիլին:
 - ե. 1992 թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին Ադրբեջանի իշխանությունները խորհրդային բանակի աջակցությամբ բացահայտ պատերազմ սկսեցին Շահումյանի շրջանի և Գետաշենի ենթաշրջանի հայ բնակչության դեմ:
 - զ. 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղի պատգամավորների մարզային և Շահումյանի շրջանային խորհուրդների համատեղ նստաշրջանը:
 - է. 1994 թ. փետրվարի 18-ին Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի բարձրադիր լեռնանցքի ազատագրմամբ, երբ մարտական գործողություններն ընթանում էին 3000 մ և ավելի բարձր լեռնային շրջաններում, ապահովվեց Մարտակերտի շրջանում ազատագրական մարտեր մղող պաշտպանական ուժերի թիկունքը:
 - ը. 1947 թ. ապրիլի 30-ից մայիսի 4-ը Նյու Յորքում կայացավ Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը, որին մասնակցում էին 22 երկրների 715 պատգամավորներ:
- 1) բ, գ, զ 2) բ, գ, է 3) է, է, ը 4) ա, դ, զ

61. Որոնք էին այն նախապայմանները, որ Թուրքիան առաջադրել էր նորանկախ ՀՀ-ին՝ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու համար.

- 1) հրաժարվել Զանգեզուրից
- 2) չարժարժել Հայոց ցեղասպանության հարցը
- 3) հրաժարվել պահանջատիրությունից
- 4) հրաժարվել Եվրամիություն մտնելուց
- 5) հրաժարվել Լեռնային Ղարաբաղին աջակցելուց
- 6) չարժարժել Հրանտ Դինքի սպանության հարցը
- 7) Նախիջևանը զիջել Ադրբեջանին

62. Բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը նոր թափով ծավալվեց XX դարի վերջին և XXI դարի սկզբին:
- 2) 2015 թ. ապրիլի 24-ին ընդունվեց «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագիրը»:
- 3) Եվրամիությունը Թուրքիայի անդամակցության նախապայմանների մեջ նշում է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման փաստը:

- 4) 1991 թ. հունվարի 19–20–ը հայ ազատամարտիկները ազատագրեցին ռազմական հենակետերից մեկը՝ Կրկժանը:
- 5) 1992 թ. մայիսի 4–ին որոշվեց իրագործել «Հարսանիք լեռներում» գործողությունը:
- 6) 1992 թ. օգոստոսի 15–ին ստեղծվեց Պաշտպանության պետական կոմիտեի Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ:
- 7) 1934 թ. «Գիքոր» կինոնկարով ամփոփվեց հայկինոյի համր շրջանը:
- 8) 1924 թ. Ալեքսանդր Թամանյանը կազմեց Երևանի գլխավոր հատակագիծը:
- 9) Անդրանիկ Մարգարյանը 1974 թ. մարտին «հակախորհրդային գործունեության համար» դատապարտվել է երեք տարվա ազատազրկման:

63. Թվարկվածներից ովքեր են զոհվել Գետաշենի ու Մարտունաշենի կռիվներում.

1) Արթուր Մկրտչյանը	5) Վիգեն Զաքարյանը
2) Թաթուլ Կրպեյանը	6) Միեր Ջուլիանյանը
3) Մոնթե Մելքոնյանը	7) Արթուր Կարապետյանը
4) Սիմոն Աչիբգյոզյանը	8) Կարո Քահրեջյանը

64. Գտնել սխալ փաստարկները.

- 1) Արցախի ազատագրված տարածքն ընդհանուր առմամբ կազմում է 12000 կմ², որն ամրագրված է ԼՂՀ Սահմանադրությամբ:
- 2) 1993 թ. ապրիլի սկզբին ԼՂՀ մայրաքաղաքում և այլ բնակավայրերում օրհասական դրություն էր:
- 3) 1991 թ. օգոստոսի 23–ին Հայաստանի ԳԽ–ն քննարկումից հետո ընդունեց «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթուղթը:
- 4) 1992 թ. մայիսի 8–ի գիշերը՝ ժամը 2 անց 30–ին, հրետանային կրակի ներքո բոլոր չորս ուղղություններով սկսվեց ընդհանուր գրոհը դեպի Շուշի:
- 5) Հայ օգնության միությունը (ՀՕՄ) գործում է 1906 թվականից:
- 6) 1921–1936 թթ. Խորհրդային Հայաստան ներգաղթածների ընդհանուր թիվն ավելի քան 42 հազար էր:
- 7) ԽՍՀՄ կառավարությունը 1945 թ. նոյեմբերի 21–ին որոշում ընդունեց սփյուռքահայության ներգաղթը Խորհրդային Հայաստան իրականացնելու մասին:
- 8) 1948 թ. սեպտեմբերի 14–ին եղավ ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը՝ սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին:

65. Գտնել սխալ փաստարկները.

- 1) 1906 թ. կազմակերպվել էր Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը (ՀԲԸՄ):
- 2) Լոնդոնի կոնֆերանսում (1922 թ. նոյեմբերի 20 – 1923 թ. հուլիսի 24) Կ. Պոլսի և Անկարայի թուրքական միացյալ պատվիրակությունը պահանջեց Թուրքիային վերադարձնել Կիլիկիան, ճանաչել Ալեքսանդրապոլի պայմանագիրը և հրաժարվել Սևրի պայմանագրից:
- 3) Հայապահպանության և Հայ դատի գործում կարևոր դեր էին խաղում նաև հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ–ն, Հնչակյան կուսակցությունը, Ռամկավար ազատական կուսակցությունը (ՌԱԿ):

- 4) 1921 թ. ղեկտեմբերին Միջագետքի (Իրաք) բրիտանական իշխանություններն այնտեղի հատուկ ճամբարներում ապաստանած հայ գաղթականների առաջին խումբը (շուրջ 3000 մարդ, հիմնականում վասպուրականցիներ) նավերով տեղափոխեցին Բաթում, այնտեղից՝ Հայաստան:
- 5) 1946 թ. հունիսի 23-ին հայրենադարձների առաջին խումբը «Տրանսիլվանիա» շոգենավով դուրս եկավ Բեյրութի նավահանգստից և 4 օր անց ժամանեց Բաթում:
- 6) ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ 1946 թ. Խորհրդային Հայաստան պետք է ներգաղթեին շուրջ 63 հազար սփյուռքահայեր, սակայն մի շարք պատճառներով հանրապետությունը կարողացավ ընդունել միայն 25 հազար մարդու:
- 7) Չմերժելով հայրենադարձության կարևորությունը՝ ՀՅԴ-ն վախենում էր, որ գանգվածային ներգաղթը կարող է վնասել խոշոր և կայացած գաղթօջախներին:
- 8) 1974 թ. Թուրքիայի կողմից Կիպրոսի հարավային մասի բռնազավթումն այնտեղ բնակվող հայության մի մասի արտագաղթի պատճառ դարձավ:

66. Ինչ հանգամանքներով էր պայմանավորված դաշնակցության տագնապը զանգվածային հայրենադարձության խնդրի հետ կապված.

- 1) Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- 2) Ցանկալի չէր, որ Խորհրդային Միությունը զբաղվեր Հայկական հարցի լուծմամբ:
- 3) ԽՍՀՄ-ը մտադիր չէր հանդես գալ Հայկական հարցի լուծման օգտին, ուստի հայոց պահանջատիրության միակ արձարժողը մնում էր սփյուռքահայությունը:
- 4) Կուսակցությունը չէր ցանկանում, որ տարիների ընթացքում Սփյուռքում ձևավորված ֆինանսական կապիտալը տեղափոխվեր Խորհրդային Հայաստան:
- 5) Ներգաղթի հետևանքով գաղթօջախների թուլացումը կվտանգեր հայության համար առաջնային խնդիրների կենսագործումը:
- 6) Ներգաղթի արդյունքում կվատթարանար Խորհրդային Հայաստանի՝ առանց այդ էլ վատ տնտեսական դրությունը:
- 7) Խորհրդային Միությունն այդքան տարածք չուներ մեծաքանակ գաղթականներին ապաստան տալու համար:

67. Գտնել սխալ փաստարկները.

- 1) 1941 թ. Արմֆանի կազմում գործում էին 12 գիտահետազոտական հիմնարկներ՝ 150 աշխատողներով:
- 2) 1938 թ. Արմֆանի նախագահ նշանակվեց նշանավոր արևելագետ, ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելին:
- 3) Գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործեց մինչև 1930 թվականը:
- 4) Մանուկ Աբեղյանը և Հրաչյա Աճառյանը մշակեցին և հրատարակեցին «Սասունցի Դավիթ» էպոսի համահավաք տեքստը:
- 5) 1922 թ. հունվարի 25-ին Գաբրիել Սունդուկյանի «Պեպո» պիեսի բեմադրությամբ բացվեց հանրապետության առաջին դրամատիկական թատրոնը:
- 6) 1927 թ. Ա. Խարազյանի ղեկավարությամբ բացվեց շրջիկ թատրոն:

- 7) 1921 թ. ղեկտեմբերին ստեղծված երաժշտական ստուդիայի հիման վրա մի քանի տարի անց բացվեց պետական կոնսերվատորիան:
- 8) 1967 թ. Հայաստանում գործում էր 112 գիտահետազոտական հիմնարկ:

68. Թվարկված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Բաթումի հայ-թուրքական բանակցություններում Հայաստանի պատվիրակությունը ղեկավարում էր Թիֆլիսի Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ Համագասպ Օհանջանյանը:
- 2) Հայաստանում խորհրդային իշխանությունը վերահաստատելու խնդիրը ստանձնեց ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կոլկասյան բյուրոն:
- 3) Հայոց բանակի «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավը Սևանա լճում գործարկվեց 1920 թ. հուլիսին:
- 4) Վրաստանի Հանրապետությունում ՀՀ դիվանագիտական առաքելությունը ղեկավարում էր Ա. Ջամալյանը:
- 5) Ղարաբաղ-Չանգեզուրի մարզային խորհրդի ներկայացուցիչ նշանակվեց Ավետիս Ահարոնյանը:
- 6) Ղարաբաղին և Չանգեզուրին զենքով տիրելու մուսավաթական Ադրբեջանի քաղաքականությունը շարունակեց Խորհրդային Ադրբեջանը:
- 7) 1919 թ. հուլիսի սկզբից Գորիսը բոլշևիկների ձեռքում էր:

69. Ստորև տրված կետերից որոնք են համապատասխանում Սևրի պայմանագրի բովանդակությանը.

- 1) Թուրքիան ճանաչում էր Հայաստանը որպես ազատ և անկախ պետություն:
- 2) Թուրքիային էր անցնում Արևմտյան Հայաստանը, Կարսը, Արդահանը, Բաթումը:
- 3) Հայաստանին մնում էր ընդամենը 12 000 քառակուսի կիլոմետր տարածք:
- 4) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էր Ռուսաստանը:
- 5) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշվելու էր այդ պետությունների փոխադարձ համաձայնությամբ:
- 6) Հայ-թուրքական սահմանի վերջնական որոշումը իրականացնելու էր ԱՄՆ նախագահը:
- 7) Հայաստանի Հանրապետությունն ունենալու էր սահմանափակ թվով զորք, երկաթուղիների վերահսկողությունն անցնելու էր Թուրքիային:
- 8) Կիլիկիան բաժանվում էր Թուրքիայի և Սիրիայի միջև:
- 9) Բաքվից դուրս էին բերվելու և ցրվելու հայկական ազգային զորամասերը:

70. Ստորև տրված կետերից որոնք են համապատասխանում Մոսկվայում կնքված ռուս-թուրքական պայմանագրի բովանդակությանը.

- 1) Թուրք-հայկական սահմանն անցնում էր Ախուրյան և Արաքս գետերի հունով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը և Սուրմալուի գավառը:
- 2) Խիստ սահմանափակվում էին Հայաստանի զինված ուժերը:
- 3) Շարուրում և Նախիջևանում մտցվում էր հատուկ կառավարում՝ Թուրքիայի պաշտպանության ներքո:

- 4) Նախիջևանի մարզը դառնում էր ինքնավար տարածք՝ Ադրբեջանի խնամակալության տակ, որը չէր գիջվելու երրորդ պետության:
- 5) Հայաստանը հրաժարվում էր Սևրի պայմանագրից:
- 6) Հայաստանին էին վերադարձվում պատմական Անին և Կողբի աղահանքերը:
- 7) Հայաստանին էր վերադարձվում Ալեքսանդրապոլ քաղաքն ու գավառը:

71. Առանձնացնել այն մշակութային իրադարձությունները, որոնք տեղի են ունեցել 1932 թվականին.

- 1) Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի հիմնումը
- 2) Խորեն արքեպիսկոպոս Մուրադբեգյանի հայոց կաթողիկոս ընտրվելը
- 3) գեղարվեստի դպրոցի հիմնումը Երևանում
- 4) Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
- 5) Հովսեփ Օրբելու՝ ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի նախագահ նշանակվելը
- 6) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի հիմնումը
- 7) պետական ֆիլիարմոնիայի կազմակերպումը
- 8) օպերայի և բալետի պետական թատրոնի բացումը

72. Թվարկվածներից ովքեր կերպարվեստի բնագավառի ներկայացուցիչ չեն.

1) Արտաշես Հովսեփյան	6) Գրիգոր Եղիազարյան
2) Սեդրակ Առաքելյան	7) Վահան Արծրունի
3) Սարգիս Մուրադյան	8) Արա Սարգսյան
4) Եղիշե Թադևոսյան	9) Արսեն Տերտերյան
5) Հակոբ Կոչոյան	

73. Թվարկվածներից առանձնացնել միայն քանդակագործներին.

ա. Ալեքսանդր Թամանյան	ե. Հակոբ Կոչոյան
բ. Սեդրակ Առաքելյան	զ. Եղիշե Թադևոսյան
գ. Ստեփան Աղաջանյան	է. Արա Սարգսյան
դ. Սերգեյ Մերկուրով	ը. Երվանդ Քոչար

1) ա, բ, ը	2) դ, է, գ	3) դ, է, ը	4) գ, դ, ե

74. Պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Հայաստանում բնամթերային հարկաձևից ամբողջովին հրաժարվեցին 1924 թ., երբ շրջանառության մեջ դրվեց գյուղմիասնակը:
- 2) Հայաստանում պղնձարդյունաբերությունը հիմնվել է 1923–1924 թթ.:
- 3) Ստալինյան բռնաճնշումների գագաթնակետը 1938 թվականն էր:
- 4) 1928 թ. գործարկվեց Լենինականի հէկը:
- 5) 409–րդ ազգային դիվիզիան կազմացրվեց Հայրենական մեծ պատերազմի ավարտից հետո:

- 6) Հայկական հարցը Պոտսդամի կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհուրդը երեք տերությունների ղեկավարներին հեռագիր հղեց 1945 թ. օգոստոսի 2-ին:
- 7) 1983 թ. Եվրախորհրդում քննարկվեց Հայոց ցեղասպանության հարցը:
- 8) 1926 թվականից ԵՊՀ-ն սկսեց հրատարակել Հր. Աճառյանի «Հայերեն արմատական բառարանը»:
- 9) 1962–1965 թթ. Վիկտոր Համբարձումյանը զբաղեցրել է Աստղագետների միջազգային միության նախագահի պաշտոնը:

75. Պնդումներից որոնք չեն բնորոշում կրոնի և եկեղեցու նկատմամբ խորհրդային պետության վարած քաղաքականությունը.

- ա. Խիստ սահմանափակվեցին կրոնական քարոզչության հնարավորությունները, և ուժեղ պայքար ծավալվեց եկեղեցու դեմ:
- բ. Եկեղեցուն չտրվեց գործունեության լայն ազատություն, և ուժեղ պայքար ծավալվեց նրա դեմ:
- գ. Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատումից հետո իշխանության կողմից եկեղեցու շարժական և անշարժ գույքը թողնվեց նրա տնօրինությանը:
- դ. Ռուսաստանի սովյալ բնակչությանն օգնելու պատրվակով սկսվեց եկեղեցական գույքի և թանկարժեք իրերի բռնագրավումը:
- ե. 1926 թ. հատուկ որոշումով արգելվեց եկեղեցու կողմից Հայոց եղեռնի օրվա՝ ապրիլի 24-ի նշումը:
- զ. Շարունակվեց ճեմարանի և հոգևոր դպրոցի գործունեությունը:
- է. Պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում իշխանությունները փորձեցին օգտագործել «Ազատ եկեղեցական եղբայրությունը» կամ «Նոր եկեղեցին»:
- ը. Սկսած 1920-ական թվականներից՝ պետությունը փակում է վանքերը, եկեղեցիները, դրանք ծառայեցնում որպես պահեստներ:
- թ. ԽՍՀՄ իշխանությունների կարգադրությամբ փակված կամ ավերված մի շարք եկեղեցիներ 1930-ական թվականներին վերականգնվեցին և սկսեցին գործել:

- 1) գ, գ, թ 2) բ, գ, է 3) ա, գ, թ 4) դ, է, ը

76. Թվարկվածներից որոնք են հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանսի ընդունած որոշումներից.

- 1) Լոռին հայտարարել «չեզոք գոտի», որի մեջ մտնում էին Ալավերդու, Ուզունլարի, Վորոնցովկայի շրջանները՝ իրենց չորս տասնյակ գյուղերով
- 2) Լոռին միացնել Վրաստանին՝ բացառությամբ Ալավերդու և Վորոնցովկայի շրջանների, իսկ Ուզունլարը և Շուվավերը՝ իրենց շրջակա գյուղերով, անցնում էին Հայաստանին
- 3) «Չեզոք գոտում» տեղակայել հայկական ու վրացական զորամասեր
- 4) «Չեզոք գոտում» սահմանել հատուկ կառավարում, որն իրականացվելու էր Հայաստանի ու Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ

- 5) Զավախքը դնել հայկական կողմի վերահսկողության ներքո, իսկ Վրաստանն իրավունք էր ստանում այստեղ նշանակելու իր ներկայացուցչին
- 6) Զավախքում սահմանված հատուկ կառավարումն իրականացնելու էին Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչները՝ անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ
- 7) Զավախքը հռչակվում էր «չեզոք գոտի», որին միացվում էին Ախալցխայի և Ծալկայի մի շարք գյուղեր

8-II. Պնդունների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ՀՀ տարածքը 1920 թ. գարնան վերջին հասել էր շուրջ 70 հազար քառ. կմ:
- 2) Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրությունների մասնակցելու իրավունք ունեին 20 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրովի խորհրդարանն ուներ 72 անդամ:
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում դպրոցական համակարգը երկաստիճան էր՝ տարրական և միջնակարգ:
- 5) 1918 թ. սեպտեմբերին ընդունվեց «Դպրոցի բարեփոխման մասին» օրենքը:
- 6) Հայաստանի առաջին հանրապետության պետական դպրոցներում ուսումնական գործն ազգայնացված էր:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թիֆլիսում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը հայտարարվում էին Հայաստանի անբաժան տարածքներ:
- 2) «Լոռու չեզոք գոտում» սահմանված հատուկ կառավարումն իրականացվելու էր Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ:
- 3) Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Թիֆլիսում կնքված հայ-վրացական համաձայնագրով երեք ամսով «Լոռու չեզոք գոտի» են մտցվել վրացական զորքեր:
- 4) Մուսավաթական Ադրբեջանը, ոգևորվելով Անդրկովկասում Թուրքիայի նվաճողական քաղաքականությունից, հավակնություններ է դրսևորել հայկական տարածքներ Զանգեզուրի, Ղարաբաղի, Զավախքի և Կարսի նկատմամբ:
- 5) Թուրքական զորքերի հարձակումը դեպի Բաքու սկսվել է 1918 թ. հունիսի կեսերին, սակայն մինչև սեպտեմբերի կեսը նրանց չի հաջողվել գրավել քաղաքը:
- 6) 1918 թ. սեպտեմբերին Բաքու ներխուժած թուրքական զորքերը և թուրք-թաթարական խաժամուժը կոտորեցին շուրջ 30 հազար հայերի:

3. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Հայկական երկու պատվիրակությունների՝ Տասի խորհրդին ներկայացված հուշագրում ներառված էին հետևյալ պահանջները.

- 1) Ճանաչել Միացյալ հայկական անկախ պետությունը:
- 2) Առնվազն 30 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):
- 3) Պատժի ենթարկել հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին, պարտավորեցնել Թուրքիային փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:
- 4) Միացյալ Հայաստանի կազմում ներառել Արևմտյան Հայաստանի յոթ նահանգները, Կիլիկիայի չորս սանջակները, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 5) Միացյալ Հայաստանի կազմում ներառել Արևմտյան Հայաստանի չորս նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:
- 6) Առնվազն 20 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):

4. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի է ունեցել Բաքվում և նպաստել է քեմալա-բոլշևիկյան մերձեցմանը:
- 2) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» ընդունել է բանաձև-փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ-ի դեմ:
- 3) Այդ բանաձևով առաջարկվում էր բոլոր միջոցներով օգնել մուսավաթականներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- 4) Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Ռուսաստանը՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան և այնտեղ հաստատեր խորհրդային վարչակարգ:
- 5) Արևելքի ժողովուրդներին կոչ է արվել սրբազան պատերազմ ծավալելու «միջագային ինտերնացիոնալի», այդ թվում՝ նրա «դաշնակից» Հայաստանի դեմ:
- 6) Դավադիր այդ փաստաթղթի ընդունումից երկու ամիս անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ է սկսել Հայաստանի դեմ:

5. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վրաստանի հեղկոմի նախագահ Պ. Մդիվանին և նրա կողմնակիցները կարծում էին, որ Անդրկովկասի Դաշնություն ստեղծելու համար կան իրական նախադրյալներ և կողմ էին դրա ստեղծմանը:
- 2) Հայաստանի իշխանությունները դեմ էին Անդրդաշնության ստեղծմանը, որովհետև այն հնարավորություն չէր տալու երկիրը ու ժողովրդին արտաքին վտանգներից պաշտպանելու և հասարակական-տնտեսական ծանր վիճակից դուրս բերելու:

- 3) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարն ընդունել է ԱԽԴՍՀ Սահմանադրությունը և որոշել մյուս խորհրդային հանրապետությունների հետ միավորվել ԽՍՀՄ-ի կազմում:
- 4) «Ստալինյան ինքնավարացման ծրագրին» հավանություն են տվել խորհրդային բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները:
- 5) ԽՍՀՄ-ը իրականում ոչ թե դաշնային միություն էր, այլ միաձույլ կենտրոնացված պետություն:
- 6) ԱԽԴՍՀ-ն գոյություն է ունեցել ընդամենը տասը տարի:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանում խորհրդային կարգեր «ներդնելու» նպատակով ներքին գործերի ժողկոմատը և Արտակարգ հանձնաժողովը սկսել են բռնություններ գործադրել բնակչության նկատմամբ:
- 2) Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը, պահպանելով Երևանի դեկտեմբերի 2-ի իշխանափոխության համաձայնագրի սկզբունքները, երկրում ձևավորել է միակուսակցական վարչակազմ:
- 3) Վրաստանի կոմկուսի ղեկավարությունը հեղկոմի նախագահ Պ. Մդիվանու գլխավորությամբ համոզված էր, որ Անդրկովկասի Դաշնության կազմավորման համար կային իրական նախադրյալներ:
- 4) Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ ամսում սկսել է կիրառել ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը:
- 5) Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական հետապնդումներ և բռնություններ է գործադրել միայն հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- 6) Հայաստանում խորհրդային վարչակարգը հաստատելու և ամրապնդելու գործընթացը կազմակերպում և ուղղորդում էր Հայաստանի Ազգային ժողովը:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանին Առաջին հանրապետությունից փոխանցվել էր հարևան միայն երկու երկրների հետ տարածքային-սահմանային չլուծված խնդիրների «ժառանգությունը»:
- 2) Հայ-ադրբեջանական տարածքային խնդիրները կապված էին Նախիջևանի, Լեռնային Ղարաբաղի և Զանգեզուրի հետ, որոնք, ի վերջո, բոլորը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեցին Ադրբեջանին:
- 3) ՍԽՀ կառավարությունը 1921 թ. հունիսի 13-ին պայքարը դադարեցնելու և խորհրդայնացումն ընդունելու հերթական կոչն է ուղղել Արցախի կառավարությանը՝ նշելով, որ երկրամասը լինելու է Հայաստանի կազմում:
- 4) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4-ի նիստում ընդունել էր արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- 5) Հայ-վրացական տարածքային խնդիր էր նաև Զավախքի հարցը, որը ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոյի ջանքերով լուծվել է Վրաստանի օգտին:
- 6) Գարեգին Նժդեհի գլխավորած Զանգեզուրի ինքնապաշտպանության շնորհիվ է այդ երկրամասը մնացել Հայաստանի կազմում:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության կառավարությունը գլխավորել է Ա. Չխենկելին:
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանի կառավարության ընդունած «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակն իրական ազատություն է տվել Արևմտյան Հայաստանին:
- 3) Խորհրդային Ռուսաստանի բոլշևիկյան ղեկավարության քաղաքականության արդյունքում Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը դուրս է մնացել Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից:
- 4) ԽՍՀՄ-ը Գերմանիայի դեմ պատերազմում մնացել էր միայնակ՝ առանց դաշնակիցների:
- 5) Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին եղել են վեց հայկական ազգային դիվիզիաներ:
- 6) ՀՀ նախկին վարչապետ Ա. Խատիսյանը Պոտոսդամի կոնֆերանսի նախօրեին դիմել էր Ստալինին, Թրումանին, Չերչիլին և խնդրել լուծել հայ ժողովրդին հուզող՝ հայկական տարածքների վերադարձի հարցը:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4-ին ընդունել է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու ՀՍԽՀ-ին:
- 2) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի 15-րդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Անդրկովկասի խորհրդային հանրապետությունները «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:
- 3) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի՝ հայ-թուրքական սահմանին վերաբերող դրույթներն առանց առարկության ընդունվել են Խորհրդային Հայաստանի կողմից:
- 4) ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոն «Կարսի կոնֆերանսի մասին» իր որոշմամբ հնարավորություն էր տալիս, որպեսզի Անդրկովկասի երեք խորհրդային հանրապետությունները որոշ փոփոխություններ կատարեն Մոսկվայի պայմանագրի՝ իրենց վերաբերող պայմաններում:
- 5) Ի տարբերություն Մոսկվայի պայմանագրի՝ որով Նախիջևանի մարզի խնամակալությունը Ադրբեջանը իրավունք չունեի զիջելու «մի երրորդ պետության», Կարսի պայմանագրից այդ պայմանը հանվել է:
- 6) Խորհրդային Հայաստանի իշխանություններն ընդունել են Կարսի պայմանագրի պահանջները և ոչ մի դժգոհություն չեն արտահայտել:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ 1947 թ. Խորհրդային Հայաստան պետք է ներգաղթեին ևս շուրջ 63 հազար սփյուռքահայեր:
- 2) Ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները 1920-ական թթ. սկզբին Ֆրանսիայում և ԱՄՆ-ում էին, որոնց բարեկամական վերաբերմունքի շնորհիվ ապաստան էին գտել հարյուրհազարավոր հայեր:

- 3) Հայկական հարցը քննարկվել է Լոզանի կոնֆերանսում, որտեղ էլ փաստորեն մոռացության է տրվել Սևրի պայմանագիրը:
- 4) Հայկական հարցի արդարացի և վերջնական լուծման ամբողջ ծանրությունն իր վրա էր վերցրել Խորհրդային պետությունը:
- 5) Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը, ներգաղթի կազմակերպման, Հայրենիք–Սփյուռք կապերի ամրապնդման հարցերը քննարկելուց բացի, փաստաթուղթ էր պատրաստել հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ և ներկայացրել ԱՄՆ–ի նախագահ Ռուզվելտին:
- 6) Մեծ հայրենադարձության տարիներին Խորհրդային Հայաստան հայրենադարձվել է ավելի շատ մարդ, քան 1921–1936 թթ. և 1950–1982 թթ. ընթացքում միասին վերցրած:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի իշխանությունների որոշ մասը դեմ էր Անդրդաշնության ստեղծմանը:
- 2) Խորհրդային Միությունում պետական կառավարումն իրականացվում էր կոմկուսի կազմակերպությունների կողմից:
- 3) Տեղերում կուսակցական մարմիններն ամրապնդելու համար Հայաստանի գավառային բաժանումը 1932 թ. վերացվել է, և ստեղծվել են 35 շրջաններ՝ իրենց կուսակցական կոմիտեներով:
- 4) Հայաստանի կոմկուսը զուրկ էր Ռուսաստանի կոմկուսից անկախ, ինքնուրույն քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- 5) Հնչակյան կուսակցությունը 1924 թ. դադարեցրել է իր գործունեությունը ԽՍՀՄ տարածքում, իսկ նրա առաջնորդներից Ավետիս Նազարբեկյանը դարձել է կոմկուսի անդամ:
- 6) Արագ արդյունաբերացման համար անհրաժեշտ միջոցները հնարավոր էր հայթայթել միայն երկրի ներսում:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) 2015 թ. հունվարից Հայաստանը դարձավ Եվրասիական տնտեսական միության լիիրավ անդամ և իր ակտիվ մասնակցությունը բերեց կազմակերպության կայացման գործընթացին:
- 2) Հայապահպանության և Հայ դատի գործում կարևոր դեր էին խաղում նաև հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ–ն, Հնչակյան կուսակցությունը, Ռամկավար ազատական կուսակցությունը:
- 3) ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ՝ 1947 թ. Խորհրդային Հայաստան պետք է ներգաղթեին շուրջ 63 հազար սփյուռքահայեր, սակայն մի շարք պատճառներով հանրապետությունը կարողացավ ընդունել միայն 25 հազար մարդու:
- 4) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) հիմնադիրը Գ. Նորատունկյանն էր:
- 5) Խորհրդային Հայաստան 1921–1936 թթ. և 1950–1982 թթ. ընթացքում միասին վերցրած ավելի շատ մարդ է հայրենադարձվել, քան Մեծ հայրենադարձության տարիներին:

6) Թուրքիայի կողմից 1974 թ. Կիպրոսի հյուսիսային մասի բռնազավթումն այնտեղ բնակվող հայության մի մասի արտագաղթի պատճառ է դարձել:

13. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՌԿ(Բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը ԽՍՀՄ-ում հաստատել է իր բացարձակ իշխանությունը:
- 2) Խորհրդային երկրում սկսել էր ձևավորվել Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ է դարձել նրա ծննդյան 50-ամյակի (1929 թ.) նշումից հետո:
- 3) Հնչակյան կուսակցությունը, Կոմինտերնի ընդունած որոշման համաձայն, դադարեցրել է իր գործունեությունը արտասահմանում:
- 4) Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը, որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ, կիրառել է հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- 5) Գյուղացիների տեղաշարժերը կասեցնելու նպատակով խորհրդային իշխանությունը նրանցից խլել էր տրանսպորտային միջոցները:
- 6) Խորհրդային Հայաստանում գյուղացիության ճնշող մեծամասնությունը կոլտնտեսություններին է անդամագրվել 1933–1935 թվականներին:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ԽՍՀՄ-ում հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվել է միայն Ստալինի և Խրուշչովի կառավարման շրջանում:
- 2) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ-ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր:
- 3) Ի տարբերություն Արևմուտքի զարգացած երկրների՝ Խորհրդային Միության արդյունաբերացումն սկսվել էր թեթև և սննդի արդյունաբերություններից:
- 4) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից անմիջապես հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվել են դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:
- 5) Հայ տրոցկիստների առաջին ելույթը «Երեքի դեկլարացիան» էր, որը տպագրվեց մամուլում 1937 թվականին:
- 6) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի է սաստկացել համատարած կոլեկտիվացման տարիներին. հոգևորականությունը դիտվել է որպես հեղափոխական և խորհրդամետ տարր:

15. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ գեներալներից 6-ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
- 2) 390-րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցել է նաև Հունգարիայի ազատագրման համար մղված մարտերին:
- 3) Խորհրդա-ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 4) Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ հերոսը օդաչու Լազր Չափչափյանն էր:

- 5) Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն է արժանացել Սերգեյ Բուռնազյանը:
- 6) Հայ ժողովրդի պելլի քան 300 000 զավակներ Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:

16. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ստալինի մահից հետո խորհրդային համակարգի ժողովրդավարական էությունը մնացել էր անփոփոխ:
- 2) «Իրավապաշտպան» հասկացությունը ի հայտ է եկել գորբաչովյան վերակառուցման շրջանում. դա բնութագրում էր այն մարդկանց, ովքեր պայքարում էին խորհրդային իրականությունը փոփոխելու համար:
- 3) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի են ունեցել զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել են նաև 1970-ական թվականներին:
- 4) Ազգային զարթոնքի և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարի շուրջ համախմբված այլախոհները 1960-ական թթ. սկզբին Հայաստանում ստեղծել էին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- 5) Պարույր Հայրիկյանին, Աշոտ Նավասարդյանին և ուրիշներին 1975 թ. ազատագրկման էին դատապարտել այն մեղադրանքով, որ «ակտիվ ընդհատակյա գործունեություն են վարել՝ նպատակ ունենալով անջատելու Հայաստանը ԽՍՀՄ-ից և ստեղծելու անկախ հայկական պետություն»:
- 6) Հայաստանում հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով դատապարտվածների պայքարի հիմնական նպատակն էր հայկական հողերի վերամիավորումը, լեզվի և մշակույթի պահպանումը, կոմունիստների մենիշխանության վերացումը և անկախ Հայաստանի ստեղծումը:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ԱՄԿ ղեկավար մարմինը՝ խորհուրդը, որ ձևավորվել էր 1973 թ., որդեգրել էր «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով» ռազմավարությունը:
- 2) «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթի ընդունումն ազդարարեց հայոց անկախ պետականության հաստատման գործընթացի սկիզբը:
- 3) Ըստ Անկախության հոչակագրի՝ Հայաստանի բանակը պետք է ունենար իր խաղաղարար առաքելությունները բոլոր երկրներում:
- 4) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների առաջին տարբերակը հաստատվել է համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով՝ ՀՀ նախագահական չորրորդ ընտրություններից հետո:
- 5) ՀՀ սահմանադրական առաջին փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձել է չորս տարի:
- 6) Թուրքիայի հետ ՀՀ պետական սահմանը փակվել է դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի այն օրերին, երբ հայկական ուժերն ազատագրեցին Լաչինը:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Անկախության հռչակագրի ընդունումից երկու ամիս անց ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակել է անկախ պետություն:
- 2) Հայաստանի Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որ ստեղծվել էր 1992 թ. նոյեմբերի 15-ին, զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:
- 3) Մինչև ՀՀ անկախության հռչակումը երկրում արդեն ներդրվել էր բազմակուսակցական համակարգ:
- 4) Հետխորհրդային շրջանի ՀՀ Գերագույն խորհրդում ամենամեծ խմբակցությունն ուներ ՀՀԿ-ն:
- 5) Իր կառավարման երկրորդ ժամկետի ավարտից շուտ հրաժարական տված Լ. Տեր-Պետրոսյանից հետո ՀՀ նախագահ է ընտրվել Ս. Սարգսյանը:
- 6) ՀՀԿ-ն, ՀՅԴ-ն ու ՕԵԿ-ը 2003 թ. մայիսի 25-ի ԱԺ ընտրություններից հետո ստորագրել են քաղաքական կոալիցիայի համաձայնագիր:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի և պահանջատիրության խնդիրներով հիմնականում զբաղվում էր Սփյուռքը:
- 2) 1920-ական թթ. սկզբին Հայկական հարցի համար դիվանագիտական պայքարը շարունակում էին Ազգային պատվիրակությունը՝ Պողոս Նուբարի, ապա՝ Գ. Նորատունկյանի գլխավորությամբ, և իր գոյությունը շարունակող նախկին Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Ա. Ահարոնյանի նախագահությամբ:
- 3) Սփյուռքում հայապահպանության գործում զգալի դեր են խաղացել հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ-ն, Հնչակյան կուսակցությունը և Ազգային միացյալ կուսակցությունը:
- 4) Լոնդոնի կոնֆերանսում թուրքական միացյալ պատվիրակությունը պահանջել է Թուրքիային վերադարձնել Կիլիկիան և հրաժարվել Սևրի պայմանագրից:
- 5) Ֆրանսիան և Անգլիան Փարիզի և Լոնդոնի պայմանագրերով, ըստ էության, հրաժարվել են Հայկական հարցից, և այդ խնդրի ամբողջ ծանրությունն իր վրա է վերցրել ԱՄՆ-ն:
- 6) Հայկական ազգային կոմիտեի կամ Հայ դատի հանձնախմբի նպատակն է միասնական հայկական պետության կազմումը ոչ միայն Վիլսոնի նախանշած սահմաններում, այլև ժամանակին Խորհրդային Հայաստանից անջատված բոլոր տարածքներով հանդերձ:

20. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ-վրացական պատերազմի արդյունքում Լոռիում ստեղծվել է «ազատ գոտի»:
- 2) Վրաստանի Հանրապետությունում ՀՀ դիվանագիտական առաքելությունը ղեկավարում էր Ա. Զամալյանը:
- 3) 1919 թ. հունվարի 9-17-ը Թիֆլիսում Անտանտի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հրավիրվել է հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանս:

- 4) Հայոց բանակի «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավը Սևանա լճում գործարկվել է բուլ-շխիկների Մայիսյան ապստամբության օրերին:
- 5) Ղարաբաղ-Զանգեզուրի մարզային խորհրդի ներկայացուցիչ էր նշանակվել Ավետիս Ահարոնյանը:
- 6) Ղարաբաղին և Զանգեզուրին տիրելու մուսավաթական Ադրբեջանի քաղաքականությունը շարունակել է նաև Խորհրդային Ադրբեջանը:

21. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակել է Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- 2) Տաթևում կայացած համազանգեզուրյան առաջին համագումարը Սյունիքը հռչակել է անկախ վարչաքաղաքական միավոր՝ «Լեռնահայաստան» անունով:
- 3) «Փարոս» թերթը գաղտնի կերպով հրատարակվել է Ազգային միացյալ կուսակցության կողմից:
- 4) ՀԽՍՀ-ն վերանվանվել է Հայաստանի Հանրապետություն՝ անկախության հանրաքվեով:
- 5) ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի այլընտրանքային առաջին ընտրություններում ընտրողների ձայները համարյա հավասարապես էին բաժանվել Հայկոմկուսի և ՀՀԾ-ի թեկնածուների միջև:
- 6) Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը դիմել է Պոտսդամի կոնֆերանսի մասնակիցներին՝ Հայկական հարցը լուծելու նպատակով:

22. Երևանում 1920 թ. աշնանը տեղի ունեցած հայ-ռուսական բանակցություններին առնչվող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ռուսաստանի լիազոր ներկայացուցիչ Օ. Սիլինի գլխավորած պատվիրակությունը Երևան էր ժամանել հոկտեմբերի 11-ին:
- 2) Սկզբնական փուլում ռուսական պատվիրակությունը Հայաստանի խորհրդայնացման պահանջ չէր ներկայացնում:
- 3) Հոկտեմբերի 20-ին նախաստորագրվեց «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն», իսկ կողմերը պարտավորվում էին ստորագրել այդ արձանագրությանը կից «Հաշտության պայմանագիր»:
- 4) Ռուսաստանի և Ադրբեջանի կառավարությունները պետք է ճանաչեին Հայաստանի իրավունքները Նախիջևանի և Զանգեզուրի նկատմամբ:
- 5) Եթե Ռուսաստանը Հայաստանին օժանդակեր հետ ստանալու Թուրքիայից Արևմտյան Հայաստանի բոլոր տարածքները, ապա Հայաստանը պետք է հրաժարվեր Ղարաբաղի նկատմամբ պահանջներից:
- 6) Ռուսաստանը պարտավորվում էր Հայաստանին տրամադրել 4,5 մլն ռուբլի (ոսկով) վարկ:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի առաջին հանրապետության երկրորդ գումարման խորհրդարանում կուսակցական խմբակցություններ են ունեցել ՀՅԴ-ն և էսէռները:

- 2) Բոլոր կուսակցությունները, այդ թվում՝ բուլճարիկները, ազգի և պետության համար ճակատագրական ու վճռական պահերին թիկունք էին կանգնում Հայաստանի առաջին հանրապետության կառավարությանը:
- 3) Հայ ժողովրդական կուսակցությունը որոշ վերապահությամբ կողմ էր միացյալ և անկախ Հայաստանի ստեղծմանը:
- 4) Հայաստանում ի սկզբանե բուլճարիկների իշխանության հաստատումը կապվում էր երկրում հասունացող սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամի և աշխատավորների ծայրահեղ դժգոհությունների հետ:
- 5) Մայիսյան ապստամբության օրերին Երևանում ստեղծվել էր Հայաստանի ռազմա-հեղափոխական կոմիտե, որը «Կառավարությունից պահանջել է հանձնել իշխանությունը»:
- 6) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում գործում էր արհեստակցական 13 միություն:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Լոզանի կոնֆերանսը, քննարկելով Հայկական հարցը, մոռացության է տվել Սևրի պայմանագիրը:
- 2) Մոսկվայի ու Կարսի պայմանագրերով ոտնահարվել են հայ ժողովրդի պատմական իրավունքները, և հայկական տարածքները նվիրաբերվել են Թուրքիային և Ադրբեջանին:
- 3) ՀՄԽԺ ժողկոմխորհի առաջին նախագահ է նշանակվել Ալեքսանդր Մյասնիկյանը:
- 4) Նէպոլ Խորհրդային Հայաստանում գործադրվել է Փետրվարյան համաժողովրդական ապստամբության ավարտից հետո:
- 5) «Աջերի», տրոցկիստական ընդդիմության ջախջախումից հետո ՀամԿ(բ)Կ ստալինյան ղեկավարությունը խորհրդային երկրում հաստատել էր իր բացարձակ իշխանությունը:
- 6) Խորհրդային երկրում սկսել էր ձևավորվել Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ է դարձել նրա ծննդյան 50-ամյակի (1929 թ.) նշումից հետո:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի երրորդ հանրապետության արտաքին քաղաքականության գլխավոր ուղղություններից մեկը Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն է:
- 2) Թուրքիան դեռ չի բացել ՀՀ-ի հետ պետական սահմանը, որը փակել է 1993 թ. ապրիլին:
- 3) Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած և դատապարտած պետությունների թիվն անցել է չորս տասնյակը:
- 4) Դաշնակցությունը ԱՄՆ-ում ստեղծել է Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ, որն իր գործունեությունը ծավալել է նաև Եվրոպայում, Մերձավոր Արևելքում և Լատինական Ամերիկայում:
- 5) «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագիրը» ընդունվել է 2015 թ. հունվարի 29-ին:
- 6) Եվրամիությունը Թուրքիայի՝ ԵՄ-ին անդամակցելու նախապայմանների մեջ ընդգրկել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը:

26. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1935 թվականին.

- 1) գեղարվեստի դպրոցի հիմնումը Երևանում
- 2) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը Երևանում
- 3) «Պեպո» հայկական կինոնկարի էկրան բարձրանալը
- 4) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- 5) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի հիմնումը
- 6) Արմֆանի բացումը

27. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1938 թվականին.

- 1) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- 2) հայկական ժողովրդական երգի ու պարի պետական անսամբլի ստեղծումը
- 3) օպերայի և բալետի պետական թատրոնի բացումը
- 4) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի հիմնումը
- 5) Հովսեփ Օրբելու՝ ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի նախագահ նշանակվելը
- 6) պետական ֆիլիարմոնիայի կազմակերպումը

28. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանում ստալինյան բռնությունների ալիքը զագաթնակետին է հասել 1936 թվականին:
- 2) Խորհրդային Հայաստանում ամենազանգվածային հասարակական կազմակերպություններից էին երիտասարդական միությունները, որոնց գործունեությունը կենտրոնացնելու համար ստեղծվել էր ՀԱՄԽ-ն:
- 3) Խորհրդային երկրում արդյունաբերացման գործընթացն սկսվել է այն ժամանակ, երբ ԽՍՀՄ ղեկավարությունը հայտարարեց նէպից հրաժարվելու մասին:
- 4) ԽՍՀՄ արագ արդյունաբերացման համար անհրաժեշտ միջոցները հայթայթվել են երկրի ներսում, մասնավորապես՝ չափազանց ծանր հարկեր էին դրվել մտավորականության վրա:
- 5) Ստալինի «Մեծ բեկման տարին» հոդվածը հրապարակվել է համատարած կոլեկտիվացման գործընթացն սկսվելուց հետո:
- 6) Խորհրդային երկրի գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումն ապահովել է տնտեսական վերելք և խթանել գյուղացու աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը:

29. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ի տարբերություն Արևմուտքի զարգացած երկրների՝ Խորհրդային Միության արդյունաբերացումն սկսվել է ծանր արդյունաբերությունից:
- 2) ԽՍՀՄ-ում հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումը սկսել է կիրառվել 1920-ական թթ. վերջերից:
- 3) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ-ը սնունդ և հումք արտադրող երկրից դրանք ներմուծող երկրի վերածելն էր:

- 4) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի է սաստկացել նէպի տարիներին, երբ հոգևորականությունը դիտվեց որպես հակախորհրդային և հակահեղափոխական տարր:
- 5) Հայ տրոցկիստների առաջին ելույթը կուսակցական երեք գործիչների հրապարակած «Երեքի դեկլարացիան» էր, որը տպագրվեց մամուլում 1929 թվականին:
- 6) Ինքնավերացման համագումարից հետո Խորհրդային Հայաստանում մի որոշ ժամանակ պահպանվել են ՀՅԴ ընդհատակյա կառույցները:

30. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հետպատերազմյան շրջանում ՀԽՍՀ գիտությունների ակադեմիան դարձել է երկրի գիտական առաջատար կենտրոններից մեկը:
- 2) Անկախության վերականգնումից հետո գեղարվեստական կյանքում որոշ աշխուժություն մտցրին մասնավոր պատկերասրահները:
- 3) 1950–1970–ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:
- 4) Հայկական արվեստի վերելքը 1950–ական թթ. պայմանավորված էր նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով:
- 5) Հայաստանում 1950–ական թթ. կեսերից մեծ զարգացում են ապրել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները. այդ ասպարեզում առաջին հաջողությունները կապված էին ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի և Սերգեյ Մերգելյանի անունների հետ:
- 6) «Հովհաննես Բաղրամյան» ձիարձանի հեղինակը Նորայր Կարգանյանն է:

31. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի մշակույթը Խորհրդային իշխանության առաջին երկու տասնամյակներին հասել է լուրջ հաջողությունների. դրանք ավելին կլինեին, եթե 1930–ական թթ. երկրում չմոլեգնեին լենինյան քաղաքական բռնաճնշումները:
- 2) ՀՄԽՀ գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործում էր ակադեմիական սկզբունքներով, նրա մեջ մտնում էին երեք տարով ընտրված իսկական և թղթակից անդամներ:
- 3) Հետպատերազմյան տարիներին Խորհրդային Հայաստանում հնագիտության զարգացման գործում մեծ ներդրում է ունեցել Կ. Ղաֆադարյանը:
- 4) Հետպատերազմյան շրջանի հայ երաժշտարվեստում խոշոր ավանդ են ներդրել Արամ Խաչատրյանը, Առնո Բաբաջանյանը, Գրիգոր Եղիազարյանը, Ալեքսանդր Հարությունյանը և ուրիշներ:
- 5) Արմենակ Մնջոյանի գլխավորած նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտը մեծ հաջողություններ է ունեցել դեղանյութերի ստեղծման, կենսաբանական ակտիվ միացությունների սինթեզման ասպարեզում:
- 6) 1950–ական թթ. կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում ապրած մաթեմատիկայի ասպարեզում առաջին հաջողությունները կապված են ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի և Տիգրան Զրբաշյանի անունների հետ:

32. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Քաջազունին Պոտսդամի կոնֆերանսի նախօրեին դիմել էր Ստալինին, Թրումանին, Չերչիլին և խնդրել լուծել հայ ժողովրդին հուզող՝ հայկական տարածքների վերադարձի հարցը:
- 2) Արսեն Շահմազյանի ղեկավարությամբ ստեղծվել էր Ջանգեզուրի գյուղացիության ժամանակավոր խորհուրդ՝ երկրամասը կառավարելու նպատակով:
- 3) ԱՄՆ նախագահ Վիլսոնը հայ-ադրբեջանական և հայ-վրացական սահմանների վերաբերյալ իր իրավարար վճիռը հայտնել է 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին:
- 4) Արևմտահայերի երկրորդ համագումարն ընտրել է «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք» կարգախոսով առաջնորդվող, օրենսդրական իրավասություններ ունեցող Արևմտահայ ազգային ժողով:
- 5) Տաթևում կայացած համագանգեզուրյան երկրորդ համագումարը Լեռնահայաստանը վերանվանել է Հայաստանի Հանրապետություն:
- 6) ԽՍՀՄ-ը Գերմանիայի դեմ պատերազմում մնացել էր միայնակ՝ առանց դաշնակիցների:

33. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խորհրդային Ռուսաստանի համար Արևմտյան Հայաստանի խնդրի լուծումը ածանցյալ էր սոցիալիստական հեղափոխության և Երկրորդ աշխարհամարտը արդարացի հաշտությամբ ավարտելու ուտոպիական ծրագրին:
- 2) Ռազմական կոմունիզմի քաղաքականության, քաղաքական բռնությունների և աքսորի գործադրումը Խորհրդային Հայաստանում հանգեցրել են Մայիսյան ապստամբության:
- 3) Ռուսաստանի կողմից Օսմանյան կայսրությունից նվաճված տարածքի հայկական մասը առաջին անգամ «Թուրքահայաստան» է կոչվել ժամանակավոր կառավարության որոշմամբ:
- 4) Պ. Մդիվանին և իր համախոհները կողմ էին հանրապետությունների միջև երկկողմանի պայմանագրային հարաբերությունները զարգացնելուն:
- 5) ԱԽԴՍՀ-ն ստեղծվել է Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարում:
- 6) Ղարաքիլիսայի մայիսյան հերոսամարտի մասնակից Նիկոլայ Ղորղանյանը գնդակահարվել է բուլղարների կողմից Փետրվարյան ապստամբության ավարտից հետո:

34. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հետխորհրդային շրջանի ՀՀ Գերագույն խորհրդում ամենամեծ խմբակցությունն ուներ ՀՀԾ-ն:
- 2) Մինչև ՀՀ անկախության հռչակումը երկրում արդեն ներդրվել էր բազմակուսակցական համակարգ:
- 3) Հայաստանի Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որ ստեղծվել էր 1991 թ. նոյեմբերի 15-ին, զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:
- 4) Անկախության հանրաքվեի անցկացումից երկու օր անց ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակել է անկախ պետություն:
- 5) 2003 թ. մայիսի 25-ի ԱԺ ընտրություններից հետո ՀՀԿ-ն, ՀՅԴ-ն ու ՕԵԿ-ը ստորագրել են քաղաքական կոալիցիայի համաձայնագիր:
- 6) ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանն իր կառավարման երկրորդ ժամկետի ավարտից շուտ հրաժարական տվեց, որից հետո ՀՀ նախագահ է ընտրվել Ս. Սարգսյանը:

35. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Դաշնակցությունը ԱՄՆ-ում ստեղծել է Հայոց ազգային բյուրո կամ Հայ դատի հանձնախումբ, որն իր գործունեությունը ծավալել է նաև Եվրոպայում, Մերձավոր Արևելքում և Լատինական Ամերիկայում:
- 2) Հայաստանի երրորդ հանրապետության արտաքին քաղաքականության գլխավոր ուղղություններից է Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը:
- 3) Եվրամիությունը Թուրքիայի՝ ՄԱԿ-ին անդամակցելու նախապայմանների մեջ ընդգրկել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը:
- 4) Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած և դատապարտած պետությունների թիվն անցել է երկու տասնյակը:
- 5) 2016 թ. հունվարի 29-ին ընդունվեց համազգային նշանակության մի փաստաթուղթ՝ «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագիրը»:
- 6) Թուրքիան դեռ չի բացել ՀՀ-ի հետ պետական սահմանը, որը փակել է 1993 թ. ապրիլին:

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՄԱՍ Ա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄՆ ՈՒ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	1, 2, 5	3	1, 4, 7	5	1, 4, 5	7	4	9	2	11	3
2	3, 4, 7	4	3, 5, 7	6	1, 3, 5	8	3	10	4	12	1, 2, 4

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	1, 6, 7	7	1, 4, 5	13	3	19	1	25	2, 6, 8	31	3, 6, 7
2	1, 6, 7	8	2	14	4	20	2	26	4, 5, 6	32	2, 3, 8
3	1, 3, 6	9	1, 2, 3	15	1	21	3	27	1, 5, 7	33	1, 2, 7
4	1, 3, 6	10	4, 6, 7	16	2	22	4	28	2, 4, 5		
5	2, 3, 6	11	1, 5, 7	17	3	23	3, 6, 7	29	1, 4, 7		
6	1, 4, 5	12	5, 6, 7	18	4	24	7, 8, 9	30	2, 5, 8		

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-I. Ընտրովի և կարճ (Ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2	9	3	17	1	25	5, 6	33	3	41	2
2	4	10	3, 8	18	3	26	4, 6	34	2	42	1
3	3	11	3	19	2	27	4	35	3	43	4
4	3	12	4	20	4	28	4	36	4	44	2
5	3	13	2	21	2	29	5, 7	37	4, 6	45	4
6	4	14	4	22	1	30	3	38	3, 6		
7	3	15	3, 5	23	2	31	4	39	2, 4		
8	4	16	2	24	5, 7	32	4	40	2, 6		

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ԴՊՎՈՐՈՆ	6	5	2	5	6	2	3	3	6	6	2	3	2	6
	5	2	5	2	1	3	2	2	3	5	6	5	3	3
	1	6	3	1	3	5	5	1	4	1	4	2	5	4
	3	3	6	3	5	1	1	6	5	3	3	4	6	5
	2	4	1	6	2	4	4	5	2	2	5	1	4	2
	4	1	4	4	4	4	6	6	4	1	4	1	6	1

Հարց	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
ՂՊՈՒՄՆԱՍ	2	5	6	3	1	5	5	5	3	3	3	6	5
	4	3	3	1	5	1	2	2	4	1	4	5	2
	1	4	2	6	6	2	4	3	6	6	5	1	3
	6	6	4	5	3	4	1	6	2	4	1	4	4
	3	2	5	4	2	6	6	1	5	2	2	3	6
	5	1	1	2	4	3	3	4	1	5	6	2	1

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2	4	1	7	4	10	3	13	1	16	1
2	2	5	1	8	4	11	4	14	4	17	3
3	4	6	1	9	4	12	3	15	2		

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ա	7	6	7	4	5	4	6	3	7	7
բ	3	7	3	5	3	2	5	5	3	5
գ	5	4	6	7	7	1	4	6	5	1
դ	6	5	1	2	2	6	1	7	6	3
ե	2	1	2	1	4	5	7	1	2	4
զ	1	2	4	3	1	3	2	4	1	6

Հ/Պատ.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ա	6	6	2	5	5	4	6	4	4	3
բ	4	1	5	6	4	2	7	3	3	6
գ	2	2	7	2	6	1	4	7	7	5
դ	7	7	3	7	2	3	5	2	2	7
ե	1	5	6	3	3	7	1	5	5	1
զ	5	3	1	1	1	6	2	1	1	2

Հ/Պատ.	21	22	23	24	25	26	27
ա	2	2	5	4	1	6	4
բ	7	6	3	7	7	1	7
գ	5	1	1	6	4	4	3
դ	3	3	7	2	5	7	5
ե	6	4	2	3	2	5	1
զ	1	7	6	1	3	2	2

**8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ
ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ**

8-I. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2,3,4	7	2	13	3, 5, 7	19	2, 4, 6	25	1, 3, 8	31	4
2	1	8	1, 3, 6	14	2, 3, 5	20	3	26	3, 4, 6		
3	3,7,8	9	1	15	4	21	4	27	1, 4, 5		
4	2	10	1, 2, 7	16	3	22	1, 2, 5	28	1, 5, 8		
5	1, 5, 8	11	3, 4, 7	17	2, 6, 7	23	3, 6, 7	29	1, 5, 7		
6	2,5,7	12	1, 5, 7	18	2, 3, 7	24	3	30	2, 5, 7		

8-II. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
2	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
3	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
4	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
5	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
6	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
7	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
8	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
9	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
10	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
11	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
12	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
13	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
14	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
15	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
16	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
17	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
18	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
19	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
20	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
21	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
22	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է

23	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
24	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
25	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
26	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
27	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
28	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
29	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
30	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
31	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
32	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
33	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
34	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
35	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
36	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
37	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
38	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
39	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է

ՄԱՍ Բ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	4	8	2, 5, 7	15	1, 2, 6	22	2	29	2	36	1
2	3	9	1, 4, 6	16	1, 5, 8	23	3	30	1	37	3
3	3	10	3	17	1, 3, 5	24	2	31	1	38	1, 5, 6
4	3	11	1, 2, 4	18	4	25	3	32	3, 7, 8	39	4
5	3	12	2, 5, 8	19	3	26	3	33	1	40	4
6	3	13	1, 3, 4	20	4	27	4	34	3		
7	4	14	1, 3, 6	21	3, 4, 5	28	2	35	1		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2	5	2, 3, 6	9	2	13	3, 6, 8	17	1	21	2
2	1	6	1, 4, 5	10	1, 3, 7	14	4	18	1	22	2
3	1	7	3	11	1, 4, 7	15	2	19	1, 4, 6	23	1
4	1, 4, 5	8	2	12	2, 3, 5	16	3	20	3	24	2, 3, 5

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ											
6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3	11	3	21	2, 7	31	1	41	4	51	3
2	3, 4	12	3	22	4, 7	32	3	42	5, 8	52	3
3	3	13	2	23	4	33	4	43	1	53	1
4	3	14	1	24	4, 5	34	1	44	5, 9	54	2
5	1	15	3	25	4	35	4	45	4	55	4
6	2	16	4	26	1	36	1	46	3, 7	56	3
7	3	17	1	27	4, 7	37	3	47	2	57	3
8	3, 6	18	3	28	3, 6	38	2	48	4, 6	58	2
9	4, 5	19	2, 8	29	4	39	3	49	2	59	4
10	4, 7	20	1	30	1	40	4, 6	50	2		

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ									
Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ԴՊՎՈՒՄՆ	5	4	6	5	5	3	3	3	2
	6	5	1	3	2	6	5	5	3
	4	2	2	2	6	2	6	1	4
	2	1	4	1	4	5	2	6	1
	3	3	5	6	1	1	1	4	5
	1	6	3	4	3	4	4	2	6

Հարց	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ԴՊՎՈՒՄՆ	6	1	6	2	1	2	2	6	5
	3	3	4	1	5	6	6	4	6
	1	2	3	3	3	1	3	2	3
	5	4	1	6	4	4	5	5	1
	4	5	5	5	6	3	1	3	4
	2	6	2	4	2	5	4	1	2

Հարց	19	20	21	22	23	24	25	26	27
ԴՊՎՈՒՄՆ	5	4	5	5	6	2	2	3	6
	4	6	3	3	5	6	4	1	5
	2	3	2	1	2	4	5	5	2
	1	5	6	2	1	5	6	4	1
	3	2	4	6	4	3	3	2	4
	6	1	1	4	3	1	1	6	3

Հարց	28	29	30	31	32				
ԴՊՎՈՒՄՆ	6	2	2	5	2				
	5	5	6	3	4				
	3	6	4	4	3				
	2	3	3	1	6				
	1	1	5	6	1				
	4	4	1	2	5				

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3	6	1	11	3	16	4	21	2	26	4
2	4	7	3	12	3	17	1	22	4	27	4
3	1	8	4	13	4	18	1	23	1		
4	1	9	4	14	2	19	3	24	1		
5	3	10	2	15	1	20	3	25	1		

7-Ու. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ											
Հ/Պատ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ա	4	7	4	6	5	4	2	1	7	6	5
բ	5	3	2	5	7	1	5	3	6	7	6
գ	1	6	1	7	2	7	7	4	4	1	7
դ	2	1	3	2	4	2	1	5	3	2	2
ե	3	2	7	3	3	5	3	6	1	3	1
զ	7	4	6	1	1	3	4	7	5	4	3

Հ/Պատ	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ա	5	4	2	6	2	4	4	3	3	7	3
բ	4	5	4	3	5	5	2	7	5	6	5
գ	2	7	6	1	1	6	1	5	1	4	4
դ	3	1	1	7	6	7	3	1	7	3	6
ե	7	2	7	2	7	3	7	2	4	2	7
զ	1	3	3	5	3	1	6	4	2	5	2

Հ/Պատ	23	24	25	26	27						
ա	2	7	3	6	6						
բ	4	4	6	4	5						
գ	6	1	4	7	1						
դ	1	2	2	2	3						
ե	7	5	5	5	7						
զ	5	3	1	3	4						

**8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ,
ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ**

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	1, 2, 7	9	1,4, 7	17	4, 6, 7	25	2, 5, 7	33	3	41	2, 3, 5
2	4, 5, 7	10	1, 5, 7	18	1, 4, 7	26	4, 5, 6	34	2, 3, 6	42	1, 4, 6
3	3	11	1, 3, 6	19	1, 2, 6	27	1, 2, 4	35	2	43	2
4	3	12	1, 6, 7	20	2, 4, 7	28	2, 3, 6	36	3, 5, 7	44	1, 3, 6
5	3, 5, 7	13	3, 6, 7	21	1, 2, 7	29	1, 4, 7	37	4, 5, 7	45	2, 3, 6
6	1	14	2, 6, 7	22	1, 2, 6	30	4	38	3, 4, 7	46	3, 4, 6
7	2, 4, 5	15	1, 5, 7	23	2, 4, 5	31	2, 4, 7	39	4	47	4
8	3	16	1, 4, 7	24	3, 6, 7	32	4	40	3		

8-11. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	ճիշտ է	Ճիշտ է
2	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
3	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
4	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
5	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
6	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
7	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
8	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
9	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
10	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
11	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
12	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
13	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
14	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
15	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
16	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
17	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
18	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
19	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
20	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
21	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
22	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
23	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
24	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
25	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
26	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
27	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
28	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
29	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
30	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
31	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է

ՄԱՍ Գ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2, 5, 7	5	4	9	4, 5, 7	13	4	17	2	19	2
2	1	6	1, 3, 6	10	1, 3, 7	14	1	18	2	20	3
3	4	7	2, 5, 7	11	1, 4, 5	15	4				
4	3	8	2, 3, 6	12	1, 3, 5	16	4				

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3, 5, 7	4	1, 4, 5	7	2, 3, 5	10	2	13	2	16	4
2	1, 2, 4	5	2, 3, 7	8	3, 4, 6	11	3	14	4	17	4
3	2, 4, 6	6	5, 6, 7	9	4	12	3, 5, 7	15	2	18	3

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-I. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3	11	3	21	5, 7	31	4	41	4	51	4
2	3	12	1	22	4	32	1	42	1	52	2
3	4	13	1	23	4, 6	33	4	43	1	53	1
4	2	14	2	24	4, 6	34	3	44	2	54	2
5	4, 7	15	1	25	1, 5	35	2	45	4	55	3, 7
6	4, 8	16	1, 6	26	2, 6	36	3	46	4	56	3, 7
7	5, 6	17	5, 7	27	3	37	1	47	1	57	3, 9
8	2	18	2, 6	28	2	38	1	48	1	58	2
9	1	19	3, 5	29	3	39	2	49	1	59	2
10	4	20	3	30	2, 6	40	3	50	4	60	3

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ԴՊՎՈՒՄՆ	3	3	3	2	4	5	3	3	3	4	1	2	4
	1	6	2	5	2	4	2	6	5	6	2	5	3
	4	1	5	1	1	1	6	2	6	3	4	4	6
	5	2	6	4	3	2	1	5	2	2	5	3	2
	2	5	4	3	6	3	4	1	1	1	6	1	1
	6	4	1	6	5	6	5	4	4	5	3	6	5

Հարց	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
ՊՊԱՏԱՊՏՈՒՆ	2	4	2	1	1	3	4	5	1	6	6	1	3
	4	3	1	4	5	6	3	3	6	2	5	4	2
	1	1	4	2	3	1	5	6	5	1	1	5	6
	5	2	3	5	2	4	6	4	4	5	4	6	4
	3	5	6	3	6	5	2	1	3	4	3	3	5
	6	6	5	6	4	2	1	2	2	3	2	2	1

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	4	7	1	13	2	19	3	25	1	31	3
2	2	8	3	14	4	20	3	26	2	32	4
3	4	9	1	15	3	21	1	27	3	33	1
4	4	10	2	16	1	22	3	28	4	34	2
5	1	11	4	17	1	23	3	29	1		
6	1	12	4	18	1	24	3	30	1		

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ա	3	7	4	2	3	2	3	1	4	7	5
բ	4	4	6	7	6	4	6	6	2	4	1
գ	7	2	2	6	1	3	1	2	3	1	7
դ	5	5	7	1	2	6	5	7	5	6	3
ե	1	3	5	4	7	1	2	5	1	2	6
զ	6	1	3	3	5	7	4	3	7	5	2
Հ/Պատ	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ա	4	6	4	4	1	5	5	3	1	5	3
բ	5	7	3	1	3	7	1	7	4	1	4
գ	1	5	2	7	5	2	4	6	7	6	1
դ	6	3	1	6	7	1	7	2	2	4	2
ե	3	2	5	5	4	6	2	5	3	7	5
զ	2	4	7	2	2	3	6	1	6	2	7
Հ/Պատ	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
ա	6	2	5	7	6	2	1	6	5	5	6
բ	7	4	6	5	4	5	4	5	3	1	5
գ	2	1	1	1	7	6	2	4	4	2	3
դ	1	7	3	6	1	7	6	1	1	4	1
ե	3	3	7	3	2	3	5	3	7	3	4
զ	4	6	2	4	3	1	7	2	6	7	2

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-I. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3, 5, 6	14	1, 3, 5	27	3	40	1	53	3	66	3
2	3	15	1, 2, 5	28	3, 5, 8	41	2	54	2, 4, 7	67	2, 3, 6
3	2	16	2, 5, 6	29	2, 6, 8	42	1, 3, 7	55	3, 5, 9	68	1, 2, 3
4	2, 3, 5	17	2	30	1, 3, 7	43	3, 5, 7	56	1, 3, 4	69	1, 2, 5
5	1	18	1, 2, 5	31	3	44	3	57	1, 3, 6	70	1, 3, 6
6	2, 3, 5	19	2	32	4	45	2	58	1	71	1
7	4	20	2	33	4	46	2, 5, 8	59	1	72	3
8	3, 5, 7	21	2, 5, 7	34	1	47	2, 4, 6	60	1, 3, 4	73	1
9	1, 2, 3	22	2	35	3	48	3, 6, 8	61	1, 4, 5	74	2
10	4	23	4	36	3	49	1, 3, 6	62	1		
11	3	24	1	37	1	50	1, 4, 7	63	3		
12	2	25	4	38	1, 5, 7	51	1	64	1, 2, 6		
13	2	26	1	39	3	52	1	65	2		

8-II. Պնդումների փունջ

1	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
2	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
3	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
4	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
5	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
6	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
7	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
8	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
9	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
10	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
11	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
12	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
13	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
14	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
15	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
16	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
17	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է

18	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
19	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
20	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
21	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
22	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
23	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
24	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
25	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
26	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
27	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
28	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
29	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
30	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
31	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
32	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է

2017 թ. ԿՐԱՏԱՐԱԿԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՍ Դ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	3	8	1, 4, 7	15	1	22	1	29	3	36	3
2	1, 5, 7	9	1, 3, 6	16	4	23	1	30	2	37	1
3	2, 4, 8	10	2, 5, 6	17	1, 2, 7	24	4	31	2, 3, 8	38	3
4	2, 5, 7	11	1, 3, 5	18	2, 4, 7	25	2	32	1	39	3
5	1, 3, 6	12	2, 3, 7	19	2, 4, 8	26	3	33	3		
6	2, 3, 5	13	2, 5, 6	20	2, 4, 7	27	4	34	1		
7	1, 4, 5	14	2	21	3, 5, 6	28	1, 2, 6	35	1		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2, 3, 5	7	4	13	1, 4, 7	19	1	25	3	31	3, 5, 7
2	1, 2, 4	8	1, 5, 7	14	4, 5, 7	20	1, 3, 4	26	4	32	3
3	3	9	3, 5, 7	15	2, 3, 5	21	3	27	2	33	1, 4, 7
4	1, 2, 4	10	4	16	2, 4, 6	22	3, 4, 5	28	3		
5	2	11	1, 2, 3	17	2, 3, 5	23	4	29	4		
6	3	12	1, 4, 6	18	1, 4, 7	24	2	30	1		

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ											
6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) առասխանով առաջադրանքներ											
Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	2	12	3	23	3, 6	34	2	45	2	56	3, 7
2	4	13	2	24	3, 7	35	4	46	2	57	6, 7
3	2	14	3	25	3, 7	36	3	47	3	58	2
4	3	15	4	26	3, 7	37	3	48	1	59	2, 5
5	4	16	1	27	4, 5	38	2	49	3	60	3
6	4	17	2	28	3, 5	39	3	50	2	61	1
7	3	18	2	29	5, 9	40	2	51	3	62	3
8	3	19	1	30	3, 4	41	2	52	3	63	4
9	3	20	3	31	1	42	3	53	1	64	4
10	3	21	4	32	4	43	4	54	1		
11	4	22	2	33	3	44	1	55	2		

6-Ու. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ											
Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ԴՊՎՈՒՄՆՈՒՆ	4	5	3	3	6	2	6	2	1	1	6
	6	2	5	5	3	6	5	4	6	2	1
	3	6	2	2	5	4	1	3	3	5	4
	1	4	6	6	1	1	4	6	4	6	2
	2	3	4	4	4	5	2	1	2	3	3
	5	1	1	1	2	3	3	5	5	4	5
Հարց	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ԴՊՎՈՒՄՆՈՒՆ	4	1	3	5	2	6	4	4	4	4	4
	6	6	5	6	4	3	1	3	6	2	6
	2	4	1	3	5	5	5	2	1	3	1
	1	3	2	2	3	2	3	6	2	5	3
	3	5	4	1	6	1	6	5	5	6	2
	5	2	6	4	1	4	2	1	3	1	5

Հարց	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
ԴՊՎՈՒՄՆՈՒՆ	1	3	3	6	1	1	2	2	5	3
	6	2	5	4	6	3	4	6	1	2
	2	5	6	5	3	6	3	1	3	6
	4	4	4	2	5	5	5	4	2	4
	3	6	2	1	2	2	6	3	6	1
	5	1	1	3	4	4	1	5	4	5

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-Ի. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	1	9	1	17	1	25	3	33	2	41	1
2	4	10	1	18	1	26	4	34	2	42	1
3	2	11	4	19	4	27	2	35	1	43	2
4	4	12	3	20	1	28	3	36	3	44	4
5	1	13	1	21	3	29	4	37	3	45	2
6	4	14	3	22	2	30	4	38	1	46	2
7	4	15	4	23	4	31	4	39	2	47	4
8	1	16	4	24	2	32	4	40	1		

7-ԻԻ. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ա	4	6	6	6	4	7	2	4	2
բ	6	1	1	7	3	4	4	5	3
գ	1	2	2	1	7	5	6	7	7

դ	2	7	3	4	1	6	1	1	1
ե	5	5	5	2	6	2	7	3	5
զ	3	3	7	3	2	3	3	2	4
Հ/Պատ	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ա	3	5	6	6	1	6	2	7	2
բ	5	4	3	3	7	1	5	4	4
գ	4	6	1	1	4	4	7	3	6
դ	1	7	2	7	2	5	6	6	1
ե	7	3	5	2	5	2	4	5	7
զ	2	1	7	5	6	7	1	2	3
Հ/Պատ	19	20	21	22	23	24	25		
ա	2	2	3	3	3	6	5		
բ	5	7	6	6	1	4	3		
գ	7	4	4	1	4	1	1		
դ	6	1	7	2	2	3	7		
ե	4	3	1	7	7	2	2		
զ	1	6	2	5	6	5	4		

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.	Հարց	Պատ.
1	4	14	2, 6, 7	27	2, 4, 6	40	4, 5, 7	53	3	66	1, 3, 5
2	2	15	2, 5, 6	28	4	41	3, 4, 6	54	2	67	1, 4, 6
3	1	16	5, 7, 8	29	2, 3, 6	42	1, 2, 5	55	1	68	2, 4, 6
4	1, 4, 7	17	2, 4, 6	30	2	43	1, 5, 6	56	3	69	1, 5, 6
5	2	18	3, 5, 6	31	3	44	1, 3, 4	57	1, 5, 7	70	1, 4, 7
6	2	19	3, 4, 6	32	1, 6, 7	45	2	58	2	71	2, 4, 7
7	2	20	3, 5, 7	33	2, 4, 6	46	2, 5, 7	59	3	72	6, 7, 9
8	5, 8, 9	21	3, 4, 6	34	2, 3, 5	47	2	60	2	73	3
9	2, 5, 7	22	2, 3, 4	35	1	48	1	61	2, 3, 5	74	2, 3, 6
10	3, 5, 6	23	2, 6, 7	36	2	49	3, 5, 7	62	2, 4, 9	75	1
11	3, 4, 6	24	5, 6, 7	37	1, 2, 5	50	3	63	2, 4, 7	76	1, 3, 4
12	4, 5, 6	25	2	38	2, 4, 7	51	2	64	2, 3, 5		
13	3, 5, 6	26	4	39	3, 4, 7	52	4	65	2, 6, 8		

8-11. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
2	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
3	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
4	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
5	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
6	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
7	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
8	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
9	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
10	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
11	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
12	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
13	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
14	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
15	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
16	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
17	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
18	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
19	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է
20	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
21	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
22	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է
23	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
24	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
25	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
26	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
27	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է
28	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
29	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է
30	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
31	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
32	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է	Մխալ է
33	Մխալ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
34	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Մխալ է
35	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է	Մխալ է	Ճիշտ է

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2021 թ. պետական ավարտական և միասնական
քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ԳԻՐԷ ԵՐՐՈՐԳ

Վերահրատարակություն

Հրատարակչության տնօրեն՝	Էմին Մկրտչյան
Գեղարվեստական խմբագիր՝	Մարիամ Կանայան
Տեխնիկական խմբագիր՝	Նվարդ Փարսաղանյան
Համակարգչային ձևավորումը՝	Գոհար Գրիգորյանի
Սրբագրիչ՝	Լուսինե Դավթյան

Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Չափսը՝ 70x100 1/16
Թուղթը՝ օֆսեթ: Ծավալը՝ 29 տպ. մամուլ

ՀԱՆԳԱԿ
ՀՐԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ, 0051, Երևան, Կոմիտասի պող. 49/2, հեռ.՝ (+37410) 23 25 28
Էլ. փոստ՝ info@zangak.am, էլ. կայքեր՝ www.zangak.am, www.book.am
Ֆեյսբուքյան կայքէջ՝ www.facebook.com/zangak